

ARISTOPHANIS

EQUITES.

ARISTOPHANIS

EQUITES.

CUM PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

EDIDIT

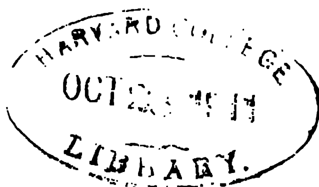
J. VAN LEEUWEN J. F.

LITT. HUM. DR., IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA PROF. ORD.

LUGDUNI BATAVORUM

APUD A. W. SIJTHOFF

MDCCCC

HARVARD COLLEGE
LIBRARY.

AMICISSIMO COLLEGAE

IACOBO IOHANNI HARTMAN

HANC EDITIONEM FABULAE

DE QUA SAEPE CUM EO DISPUTAVI

D. D. D.

PROLEGOMENA [1].

I.

E minima maxima evaserat Atheniensium res publica, quaeque olim inter colles suos delitescebat urbs hominum agris inhaerentium, ictibus Persarum veluti e longo sopore fuerat excitata, utque poeta ille Britannus expergefacta inclutam se viderat. Quippe ipsa numina Atticae incolas adiuverant hostes a patria sua propulsantes, et stupenda facinora, quibus infinitae illae barbarorum copiae fuerant fusae, ipsis aequalibus digna videbantur scena tragica [2]) palliove Minervae [3]), quae arcem suam ab exterorum invasione defendisset.

[1]) Quae in his prolegomenis leguntur ea fere sunt quae patrio sermone in Academia nostra Regia recitavi mense Martio anni 1900 (over strekking en samenstelling der Ridders van Aristophanes, Verslagen en Mededeelingen der Kon. Acad. v. Wetenschappen afd. letterkunde 1900). Praeterea Equitum locos complures tetigi in Mnemosyne 1900 p. 201—225.

Plurimum autem editio mea debet copiosissimis Blaydesii commentariis et Velseni accuratae fabulae recensioni, quae anno 1897 multo etiam emendatior denuo prodiit cura Zacheri. Nec non honorifica mihi facienda est mentio editionis bonae frugis plenae, quam curavit Kock. Ceteros editores nominatim nunc indicari non est opus, sed commemorandi sunt libelli qui sequuntur:

I. Vahlen, in Ind. lect. Berol. hib. 1884/5, aest. 1898, hib. 1898/9.

E. Piccolomini, Studi italiani di Filologia Classica, 1893 p. 571 sqq.

— Rendiconti della Academia dei Lincei, 21 gennaio 1894 e 17 febbraio 1895.

K. Zacher, Aristophanesstudien I. Zu Aristophanes' Rittern. 1898.

— Parerga zu Aristophanes, Philologus 1899 Supplem. VII.

A. Willems, Notes sur les Cavaliers d'Aristophane, Bulletins de l'Académie royale de Belgique, 1899.

[2]) Phrynichus Phoenissarum fabulae, Aeschylus Persarum argumentum fecit. Vid ad Vesp. 220.

[3]) ἄξια τοῦ πέπλου, Ar. Equit. 566, ubi vid.

Iamque caput erant Athenae imperii potentissimi, et e rusticorum oppido facta erat urbs marium domina. In immensum creverat eius dicio, creverant opes, et ex cornu copiae, quod in eius gremium effundebatur, cum opulentia etiam artes scientiaeque — veluti e Iovis capite Minerva — adultae prosiluerant omnes simul. Saeculum vixdum erat elapsum post aetatem Pisistratidarum — et novum hominum genus Atticae solum premebat, novis studiis intentum, nova ratione vitam instituens, novos redituum fontes sibi recludens, alia omnia denique appetens atque prisci illi viri ruris amantissimi, qui terrae suae veros filios se senserant nec facile patrum instituta moresve migrarant. Navigatorum mercatorumque succreverat natio industria rerumque novarum studiosa, qui famam nomine antiquo longaque avorum serie partam nihili faciebant neque Atticae glebam gracilem sollicitabant potissimum, sed late per terrarum orbem circumspiciebant, ut novis semper incrementis et suas ipsorum augerent opes et patriam bearent.

Impetus autem ille, qui civitates maritimas partis contentas esse non sinit, ut maiora semper appeterent eos instigabat, „ibi est fortuna ubi ipse non es" cum viatore illo sibi canentes [1]), et post insulas maris Aegaei Cyprum Asiaeque oram, Siciliam et Aegyptum, Carthaginem totumque mare Mediterraneum cum terris adiacentibus oculis avidissimis intuebantur, sibi ea omnia nata esse in dies firmius sibi persuadentes et Atticae fines ibi demum statuentes ubi terra frumentum vinum olivas ferre desineret.

Tanta prosperitas non fugerat famae umbram invidiam. Invidebant vicini urbi nimis felici, nimis cultae, nimis sollerti. Sed quominus in pristinas rerum angustias et tenuitatem reiceretur caverat Pericles ille, qui nimios appetitus et tumultuaria conamina fortiter compescens auctoritate sua prohibebat ne cives fines imperii distendere temere conarentur, quamdiu proxima instaret civitatum florentium belloque infractarum aemulatio [2]).

---

[1]) „Dort wo du nicht bist ist das glück".
[2]) Vid. Thucyd. II 65 § 7.

Sed virum fortem prudentem constantem, qui cum gentis nobilissimae splendore et cultu feliciter iungebat recentioris aevi studia, abripuit mors brevi postquam efflagravit bellum, quod patriae suae necessarium cum intellexisset, sperasset autem salutare, ut strenue susciperetur civibus suaserat.

Alterum Periclem illa aetas non ferebat. Mox tamen extitit qui eius consilia exsequeretur, vir haud indignus cuius manui civitatis crederentur habenae. Novus hic erat homo, nullo gentis splendore commendatus, nullo cultus decore nitens, sed rebus agendis natus, audacis vehementisque ingenii [1], non delenire adversarios sed refellere et perturbare studens, odio opponens odium, criminibus crimina, minis minas. Non ille ut admirationem plausumque multitudinis captaret ad dicendum consurgebat [2], sed ut attonitam secum raptaret assensumque etiam invitis extorqueret, non artibus valens oratoriis sed pectore disertus factus, toto enim pectore rebus publicis incubuit [3]; mentis autem acutissimae quamque non facile deciperent adversariorum artificia; integer denique in tanta illius aevi contagione quique peculatus crimina in se coniecta aequo animo posset ferre, patriae amantissimus legumque acerrimus vindex.

Hic vir, cuius cunis non musae gratiaeve adstiterant sed genius laboris, animos civium belli aerumnas aegre ferentium et nunc etiam pestilentia afflictorum confirmavit et erexit; et cum illo Hyperbolus Cleonymus Theorus alii, quos ex adver-

---

[1]) Nimis cautum ei visum esse Periclem testari videntur Hermippi (fr. 46) de Pericle verba: *δηχθεὶς αἴθωνι Κλέωνι.* Unde temere Idomeneum olim effecisse *accusatum* a Cleone esse Periclem, acute perspexit Müller Strübing Aristoph. p. 573 not. — Fide autem vix videtur dignior Sotionis opinio, quam affert Diogenes Laertius II § 12, Cleonem *Anaxagorae* extitisse accusatorem; cui a Thucydide Melesiae f. diem dictum esse autumabant alii teste Diogene, qui certi nihil ea de re traditum esse sic ostendit.

[2]) Egregio cum contemtu cives oratorum flosculis inhiantes *σοφιστῶν θεαταῖς ἐοικότας μᾶλλον ἢ περὶ πόλεως βουλευομένοις* vocat apud Thucydidem III 38 § 7.

[3]) Cleonem, cum primum remp. capessere coepit, amicis convocatis *διαλύσασθαι τὴν φιλίαν πρὸς αὐτούς, ὡς πολλὰ τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας προαιρέσεως μαλάσσουσαν ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ παράγουσαν*, refert Plutarchus Mor. 806 *f*. — idque cum vituperatione, testis igitur non suspectus.

sariorum tantum criminibus et calumniis hodie habemus cognitos, Athenas nisi debellatis hostibus florere non posse persentiebant et segnia consilia nobilitatis Spartae tecte faventis [1]) quo digna erant contemtu reiciebant.

Turrium autem cacumina ut non fulmina tantum in se devocant sed etiam aviculas alliciunt, sic caput demagogorum inter gravissimas partium contentiones circumstrepere solent ioci comicorum. Habebant autem Cleonis coria voxque nimis sonora, habebant Hyperboli lucernae obscurique natales, habebant Cleonymi statura ingens et rei domesticae tenuitas, quae largam iocandi materiem suppeditarent hominibus dicacissimis, quicquid spectatorum cachinnos ciere posset cupide semper arripientibus, ea praesertim quae pertinerent ad homines cuivis notissimos ipsisque parum acceptos. His autem annis nos, qui nunc vivimus, eosdem iocos vidimus eadem de re repetitos, cum viro, quem fors ab origine tenuissima ad summum in Gallia locum evexit, oblatum est aurei velleris insigne; fuit tunc qui in ephemeride iculariter depingeret Felicem Faurium iuvenem *ὑποζωσάμενον* vellusque ovinum manibus tenentem — *βυρσοπώλης* enim ille fuerat — et Faurium virum veste picta novique honoris insigni de collo dependenti ornatum. Qui si forte fortuna istas comicorum hodiernorum imagunculas oculis usurpaverit, non ira opinor excanduit, neque de sua populive Gallici maiestate agi putavit, sed — erat enim vir acutulus neque invenustus — subrisit.

Sic Cleon comicorum facetias quantumvis mordaces sprevit aut — sed iocis et facetiis et omnino bonis artibus parum delectatus esse videtur — risit. At non risit conamina adversariorum in re publica, sed strenue obstitit perniciosis consiliis Niciarum ceterorumque *λακωνιζόντων*. Demosthenes vere anni 425 ineunte invitis paene belli ducibus ipsisque militibus occupaverat

---

[1]) *τοῦτο γὰρ καλῶς ἠπίσταντο, ὅτι ἄλλως οὐχ οἷοί τ' ἔσονται περιγενέσθαι* (Lys. XII § 45). „Die permanente verschwörung des von seiner machtfülle gestürzten adels „ist der „rothe faden", der immer wieder in der athenischen geschichte von „Kleisthenes bis zum archontat des Euklides zum vorschein kommt". Müller Strübing Aristoph. p. 239. Cf. Vesp. Prolegom. p. XXXII.

Pylum [1]) et Lacedaemoniorum lectas copias in insula Sphacteria tenebat inclusas; sed non procedebat res, insula illa neque satis arte includi neque vi capi posse videbatur, multosque aut metus invadebat aut spes fore ut praeterlapsa aestate procella dispelleret Atheniensium naves insulam cingentes. Lacedaemonii autem legatis Athenas missis pacem obtulerant, sed — pacem quae Atheniensibus nullum promitteret emolumentum: obstiterat Cleon; plura poscenda esse, plura mox impetraturos, si obsides tenerent illos viros, qui e manibus elabi nullo modo possent. Iamque verendum videbatur ne elaberentur tamen, ipsis naturae viribus liberati. Tunc ira excanduit Cleon, et coram populo more suo rugiens tonansque „proditorum esse" denuo clamavit „de „victoria desperare! Ipsam teneri victoriam, sed viros non esse „classi copiisque terrestribus praepositos; dudum auxilia illuc „mittenda fuisse, incursionem faciendam, quidvis denique „audendum potius quam nihil agendo tereretur tempus." Qui

---

[1]) Munere publico Demosthenes tunc temporis non fungebatur (Thucyd. IV 2 § 4), strategus igitur non erat creatus in comitiis, quae mense Februario anni 425 sunt habita. Aliquot tamen mensibus postea strategum extra ordinem factum esse statuamus oportet, nisi sumamus parum accuratis verbis usum esse Thucydidem IV 29 § 1, ubi Cleon dicitur *τῶν ἐν Πύλῳ στρατηγῶν ἕνα* sibi assumsisse *Δημοσθένη*. Sequenti dein anno — m. Februario a. 424 — ex ordine denuo est creatus. Quo tempore collegas habuit Hyperbolum, Niciam, Hippocratem, Thucydidem, Euclem, Pythodorum, Eurymedontem, Sophoclem.

Cleonem vero non anno 424, ut opinatur Müller Strübing, sed sequenti demum anno strategum esse creatum, e Nubium vs. 581—594 apparet; ubi non de *continuata* Cleoni praetura fit sermo, sed de *primum* praetore creato nuper Cleone optimatibus ipsisque coelitibus invitis. Quo autem tempore agebantur Equites, instabant *ἀρχαιρεσίαι*, quae brevi post Lenaea — septima prytania — fieri solebant. In nostra igitur fabula quod Paphlago suo iure senatum adiisse et legatos illuc introduxisse dicitur (vs. 475 sqq. et 668 sq.), id ita videtur explicandum ut fecit Keck (Quaest. Ar. p. 61—63), Cleonem etiam per reliquam anni 425/4 partem usque ad novas *ἀρχαιρεσίας* praetura extra ordinem esse functum, et in nostra fabula *τὸν στέφανον*, magistratuum insigne, *περιαιρεῖσθαι* (vs. 1227), ut significetur in annum sequentem eum strategum ex ordine creatum non iri.

Quicquid id est, anno 424 Cleon strategus non est creatus, sive in concione praevaluerunt sententiae eorum qui pacem fieri cupiebant, sive strategi munus *non petivit* Cleon, cum rei militaris minus peritum se sciret, rem autem etiam sine ipso satis strenue gestum iri confideret. Sed anno proximo Atheniensibus victis ad Delium, mortuo Sitalce, amissa Sicilia, amissa Thraciae ora, petivit munus, in quod sincerum certe afferebat patriae amorem fortemque animum, quibus collegas instigaret tergiversantes. Praetor tum est creatus, item anno 422.

cum probris sic cumularet strategos [1]) et „res minime ardua!" adderet „quam sat cito, si strategus essem, conficerem equidem!" post multos clamores nec sine risu ipsi mandatum est imperium extraordinarium. Quam provinciam ea audacia in se recepit, qua anno huius aevi septuagesimo Gambetta — alter ille Cleon — ex Gallofrancorum urbe inclusa per aera evolavit eque patriae solo novas mox legiones pedis ictu civit, vir iurisconsultus et in arte militari hospes.

Pylum cum paucis copiis, velitibus praesertim [2]), profectus est Cleon, intra viginti dies se Lacedaemonios illos vivos mortuosve Athenas adducturum confidenter professus. Riserunt multi: cachinnati sunt adversarii, qui in certam cladem eum ruere arbitrabantur. At ille perfecit quod promiserat, et sic probavit non vana se promisisse, neque vanis criminibus insectatum esse illorum tarditatem. Catenis onustos in urbem adduxit Spartiatas, quos non fames fregerat [3]) sed ipsa militis Atheniensis virtus, et arma iis detracta in foro resplenduerunt ingentis gloriae monumenta.

Obsides iam tenebantur talis pacis, qualem speraverat Pericles, speraverant Cleon et quicunque patriae bene volebant: pacem quae a Sparta tutam eam esset factura. Splendide autem victrix e longa contentione evasura videbatur Atheniensium civitas [4]), et evasisset profecto, nisi proditorum artibus mox effectum esset ut variis cladibus afflictaretur. Sed ineunte anno 424 deorum adhuc in gremio ea iacebant, plurimum autem tunc in re publica valebat Cleon fama recenti florens [5]), — obtrectatorum igitur crimina magis etiam quam antea suscitans. Qui cum vicisse eum negare non possent, *casu* vicisse perhibebant,

---

[1]) Non *Demosthenem* tamen eius verba spectabant. Qui si solus copiis ad Pylum praefuisset, dudum opinor confecisset rem; mox autem ipse Cleon eum sibi adscivit expeditionis ducem. Sed ad Eurymedontem Sophoclem Niciam alios haec crimina pertinebant.

[2]) Quos praesertim desiderari aut ipse intellexerat aut a Demosthene audiverat.

[3]) Vid ad vs. 1167.

[4]) Cf. vs. 583.

[5]) *μάλιστα πάντων ἐν τῇ πόλει εὐδοκιμῶν*, ut Demosthenis (XL § 25) verbis utar.

vel etiam *fraude* aliis viris surripuisse gloriam reportatae victoriae, quae etiam sine illo reportari potuisset. Quod autem „casum" illum praedixerat ipse, neque appetiverat illam „gloriam", sed praeturam ultro oblatam accipere aliquantisper recusaverat [1]), nihil haec curabat livor, qui non quid aequum verumque sit rogare solet, sed quid plurimum possit nocere, probe autem novit quam obliviosa sit multitudo.

Itaque osoribus *fur iactator* iam audit dux partium popularium recenti victoria insignis [2]). Furatus est illam victoriam: spoliat

---

[1]) Abunde haec omnia constant e Thucydidis loco notissimo (IV 27 sq.), qui comici habet nescio quid, quod in huius scriptoris opere frustra quaeras alibi.

[2]) Praetor extra ordinem creatus erat Cleon hoc tempore (vid. pag. V not. 1). Non vero assentiendum est iis qui munere *τοῦ ἐπὶ τῇ διοικήσει* sive *ταμίου τῆς κοινῆς προσόδου* eum functum esse statuerunt. Qua de re in hac nota aliquid videtur dicendum.

In libro igitur Aristotelico de Rep. Atheniensium vix quidquam est aptius ad movendam admirationem, quam quod neque alibi in hoc opere neque in capite 43, ubi enumerantur magistratus *χειροτονητοί*, ulla fit mentio *τοῦ ταμίου τῆς κοινῆς προσόδου*, qui inde ab Aristotelis certe aetate quin Athenis extiterit magistratus in quadriennium creatus, nemo dubitat aut dubitavit unquam; gravissimum autem illud munus fuisse inter omnes constat. Quapropter fuit qui pro verbis *τοῦ τῶν κρηνῶν ἐπιμελητοῦ* illic rescriberet *τοῦ τῶν κοινῶν ἐπιμελητοῦ*, vel potius *τοῦ τῶν κοινῶν* deleto *ἐπιμελητοῦ*, praecedit enim vox *ταμίας*, et magistratus non curator erat quaestor ille. Qui autem coniecturae illi fidem non habent, aut verba quaedam interiisse sumant necesse est, in quibus mentio huius *ταμίου* facta fuerit, aut reip. Atheniensium illa lineamenta descripta esse ex opere vetustiore, ea aetate composito quae munus illud nondum nosset.

Quicquid id est, liber Aristotelicus *τὸν ἐπὶ τῇ διοικήσει* aut omnino non commemorat aut in transitu et ita ut nihil prosit ea notitia ad dirimendam quaestionem spinosam, quae est de tempore quo munus illud Athenis fuerit institutum; tacent autem Thucydides Xenophon alii, tacent saeculi V[i] inscriptiones. Argumentando vero qui rem ad liquidum perducere conatur, intellegit locum ei magistratui in rep. non fuisse quo tempore aerarium collegio hellenotamiarum esset creditum, fieri autem vix et ne vix quidem potuisse ut virorum, qui per singula quadriennia toti fere reip. fuissent praepositi, nullum in huius temporis monumentis litteratis appareret vestigium. Itaque probabilis videtur Gilberti opinio Lycurgi demum tempore — anno 339 — *τὸν ἐπὶ τῇ διοικήσει* fuisse creatum, alii aliquot annis prius institutum esse illud munus suspicati sunt, sed qui inde ab Aristophanis aetate vel etiam prius extitisse contenderet inter recentiores inventus est nemo praeter Muellerum Struebingium. Qui ingeniose sane, et ita ut ex eius erroribus saepe plus proficias quam ex aliorum cautis circumspectisque argumentationibus, in libro de Aristophane demonstratum ivit Cleonem annis 426—422 munere *ταμίου τῆς κοινῆς προσόδου* („Präsident der Athenischen Symmachie") esse functum, id quod ante eum statuerant Valesius aliique, quos p. 136 enumerat; primum omnium

etiam commune aerarium, et rem publicam sibi soli natam censet. Honores de more ei decreti sunt proedria et coena in Prytaneo: mera irrisione hoc dignum videtur, quod homo, quem neque vitae quotidianae decursus neque rerum publicarum turbae bellive strepitus musis conciliassent, in primo subselliorum ordine iam spectet; famelicus autem et gulosus propterea dicitur quod mensae publicae — satis tamen frugali — cum senatoribus iisque qui de rep. bene sunt meriti assideat. Cibis illic ingurgitare se, dein ventrem eduliis oppletum vix trahere domum, eum perhibent irrisores maligne dicaces, — et ridebantur absurda illa crimina [1]), a nobis quoque ridetur comoedia qua talia Cleoni facete exprobrantur. Sed in spectatorum mente relinquebatur amari nescio quid; qui ex theatro domum cum rediissent, non potuerunt non aliquanto minore cum admiratione suspicere virum, qui quam aptam ridendi praeberet materiem modo sensissent. Nempe hominum animos nimis bene notos habebat is qui etiam apertissimam calumniam aliquid valere dixit.

Aristophanes autem vehementi prae ceteris in Cleonem instigabatur odio. Amabat enim patriam, et pacem petebat votis neque minus sinceris neque minus caecis quam sunt eorum, qui nostris diebus populorum foedera irrupta inter ipsum armorum

---

hoc munere functum esse Aristidem, post hunc Ephialtem, dein Periclem, tum Eucratem; Cleoni autem successisse Hyperbolum.

Quae si admittenda esset opinio, Equitum fabulae versus 948, ubi „οὐκέτι ταμιεύσεις μοι" Demus dicit Paphlagoni, novam sane vim acciperet, et Populi sigillum, quod isti concreditum esse ibidem dicitur, eodem posset referri. Sed in contrariam partem ex ipsa hac comoedia afferri potest argumentum, quod aliquanto mihi videtur validius; nam versu 774 Paphlago sive Cleon „ὅτ' ἐβούλευον" ait „sollertia mea implebam civitatis aerarium", — nunc igitur neque βουλεύειν se neque omnino ea uti condicione in qua urbis reditus augere facile possit, aperte satis ostendens. Qui autem Pylum pro praetore navigavit aestate anni 425, et annis 423 et 422 praetor est creatus (vid. supra pag. V not. 1 et ad Nub. 581—594), is quaestor iis certe annis esse nullo modo potuit, quoniam lege cautum erat ne quis duobus simul fungeretur muneribus. Sed προστάτης τοῦ δήμου (vs. 1128, cf. Thucyd. III 36 § 6 IV 21 § 3) Cleon erat, dux partium popularium, ut ante eum fuerant Pericles Ephialtes Aristides; vid. [Aristot.] Rep. Athen. 28.

Itaque Muelleri ingeniosissima illa disputatio ad nihil redit et optimo iure a multis est reiecta (cf. Keck Quaest. Ar. 1876 p. 25 sqq.).

[1]) Quae non serio dici nemo ignorabat; vid. ad Nub. 591.

strepitum vanasque debiliorum querelas augurantur. Qualia *ἐγρηγορότων ὀνείρατα* illum certe non dedecebant, quippe poetam et iuvenem. Cleon vero auream illam aetatem arcere ei videbatur, homo turbulentus, plebeius, et — quod gravius — invenustus quique comicorum facetiis quidlibet concessum nollet [1]). Itaque fieri non potuit quin quicquid in partium popularium ducem evomeret adversariorum odium internecivum, cupide ille arriperet et pro iustis criminibus haberet. Verine studium in tali homine esse ullum? Prudensne aut salutare consilium ab eo expectari posse? Patriaene eum curare gloriam civiumve prosperitatem? Immo largitionibus popellum sibi devincire studet, quo liberius in aerario publico grassari possit ipse [2]). Pacem oblatam repellit — non ut devictis hostibus firmiore mox fundamento pacem condere possit ipse, sed ut inter aerumnas communes latitent ipsius fraudes et scelera [3]). Nihil non turpe in eo, nihil

---

[1]) Ante biennium Cleon in ius vocaverat histrionem, qui Aristophanis Babylonios scenae commiserat; vid. infra pag. XI not. 1.

[2]) Nonne similia de Pericle, de eo igitur viro cuius inter omnes semper nota fuit integritas, sunt dicta, non a comico aliquo, nam comicorum iocos nunc mitto, sed a Platone Socratis ore in Gorgia dialogo? Ubi Periclis *ἀρετὴν* Socrates fuisse ait *τὸ τὰς ἐπιθυμίας ἀποπιμπλάναι καὶ τὰς αὑτοῦ καὶ τὰς τῶν ἄλλων* (503 *c*), cives autem *διαφθαρῆναι ὑπ' ἐκείνου*, eum enim fecisse *ἀργοὺς καὶ δειλοὺς καὶ λάλους καὶ φιλαργύρους, εἰς μισθοφορίαν πρῶτον καταστήσαντα* (515 *e*). Quid autem historiarum scriptores? Periclem, pueri scilicet Alcibiadis consilio usum, bellum Peloponnesiacum concitasse ut laterent ipsius rapinae scribere non erubuerunt. Vid. Diodor. XII 38.

[3]) „Pauper ad remp. accessit Cleon, mortuus autem quinquaginta reliquit talenta". Quis dicit? Critias (apud Aelianum X 17 § 5), adversarius unus omnium acerrimus. Vide igitur quam recte Müller Strübing Equitum fabulam vocaverit „die künstlerisch zusammenfassende verarbeitung dessen was die oligarchischen „freunde des dichters alle tage auf den gassen predigten" (pag. 373; vid. etiam infra ad vs. 834). Testimoniis autem si testimonia opponenda sunt, — Cleoni iuveni censum equestrem fuisse Theopompus aut sumsit aut invenit traditum (vid. schol. ad vs. 225 sq.).

Ipsa autem Critiarum mendacia superant quae nostro aevo vir doctus scripsit: „fictum quidem crimen videri posse quod Cleon quadraginta minas e Mytilena „lucratus esse dicatur Equit. vs. 834, minime tamen absurdum esse et fortasse „verum, denn es war das sicherste mittel die geschenke, die man für die „rettung der begütertsten unter den Mytilenäern erhalten hatte, zu verheimlichen, „wenn sämmtliche Lesbier getödtet wurden." Totum scilicet populum extingui iussisse Cleonem — non ut terrore civitates foederatae in ordinem cogerentur et Athenarum imperium confirmaretur, sed ut talenti partes duas impune furari

non scelestum, nihil non ridiculum. Apage igitur monstrum istud teterrimum bonisque viris abominandum, quod malo omine ex obscuris latebris in vitae publicae hanc lucem nuper emersit! Ferte opem, vos omnes quibus patriae salus cordi est, ut in suas tenebras repellatur iste cerberus! Quo extincto sponte prosiliet pax alma musisque amica!

Aristophanis hanc in Cleonem iram fovebant amici quibuscum consueverat, viri e nobilibus gentibus orti [1]), qui poetam festivissimum in eo admirabantur, et probe sentiebant quantum optimatium causae prodesse posset vir dicacissimus. Nam prima eius fabula Daetalenses anno 427 scenae commissa egregium ostenderat artificem eundemque rerum novarum osorem et aevi Cimonei admiratorem. Incitarunt igitur iuvenem gloria recenti elatum — nam alieno quidem nomine eam comoediam in certamen proposuerat dicis causa, sed veri poetae nomen diu latere non potuit — incitarunt comicum in populi ducem, quem civitati infestum esse perhibebant illi, musis non admodum favere videbat ipse, et e communi illo odio procrevit Babyloniorum fabula, quae Liberalibus anni 426 scenae commissa ipsam rem publicam propudio habuit [2]) sociorumque in theatro assidentium obiecit cachinnis [3]), Cleonem autem turpissimum furem ostendit in ipsa scena rapinas suas evomentem [4]).

Fabula placuit secundoque praemio est ornata, sed Callistratus histrio, cui docendam eam dederat Aristophanes, laesae

---

posset ipse! Eisdem autem viris doctis quinque illa talenta, quae Cleoni extorsisse creduntur equites, tam exigua videbantur multa ut eam per ludum iocumque potius quam serio a populo esse impositam in animum sibi inducerent (vid. infra pag. XIII not. 5).

[1]) Cf. Equit. 510.

[2]) In ea fabula poeta ἔδειξε τὰς πόλεις ὡς δημοκρατοῦνται, quae ipsius sunt verba Acharn. 642: ostendit cuiusmodi esset Athenarum illud imperium in civitates foederatas. Et clementia Atheniensium qualis esset, ante paucos menses experti tunc erant Mytilenaei.

[3]) Vid. Acharn. 502 sq. et 630 sq.

[4]) Derisum esse Cleonem — non in transitu, sed ita ut argumenti aliqua haec esset pars — luculenter satis testatur schol. Ach. 378. Huc autem refero Dicaeopolidis verba Ach. 5 sq.: „gavisus sum τοῖς πέντε ταλάντοις οἷς Κλέων ἐξήμεσεν (vid. infra pag. XIII not. 1).

maiestatis apud senatum est accusatus [1]). Qua re cautior factus Aristophanes in annum sequentem hilarius multo elegit argumentum; pacis enim bona in Acharnensium comoedia festive admodum laudavit. Quae fabula longe venustissima cum primum ei rettulisset praemium, maius quid sibi sumsit, populi favore non minus quam amicorum dicteriis instigatus. Hactenus sub nomine Callistrati latuerat, nunc ipsum se suo nomine pestem illam rei publicae aggressurum inter sodales professus est, et partibus primariis in se receptis [2]) personatum Cleonem in scena protriturum, quoniam ipsum demagogum in foro vel in concione male mulcare non sinerent tempora aut mores.

Nam civitas, quae talem bestiam admiraretur honoribusque cumularet, novo quodam et nefario furore correpta ei videbatur; non viros publicis commodis invigilantes cernere se putabat sed mente captorum turbam ad scelestissimi nebulonis nutum sine lege aut ordine aestuantem. Pro aureo illo aevo, quod mentis oculis saepe viderat votisque vocarat, iam ferrea venerat aetas, et „*μηκέτ᾽ ὄφειλον ἐγὼ τούτοισι μετεῖναι ἀνδράσι!*" prisci poetae verbis secum mussitabat identidem. Ultimane igitur haec est malorum et scelerum et stultitiae colluvies? Minime: potest etiam in deterius ruere res publica, et in ipso pulpito poeta monstraturus est id quod unum superest. Post Periclem urbs praepositum sibi vidit pistorem, dein lanarium, iamque ad coriarii istud regnum est delapsa, — unum etiam gradum faciat ochlocratia et suo fato concidit redeuntque tempora Cimonea; *ἥλῳ γὰρ τὸν ἧλον χρὴ ἐκκρούειν* [3]). Fartor est is quem Atheniensium symmachia post Cleonem expectat dominum fatis sibi debitum, homo impudentissimus et impurissimus et vix homo, e plebis faecula ipsoque angiportuum coeno prognatus, inter porcorum haras enutritus, pugnis fustibusque dolatus, qui praeter mendacia et iurgia et furta nihil novit, nihil didicit — hic est

---

[1]) Vid. Ach. 377—382 et Vesp. Prolegom. p. IX sq.

[2]) Vid. ad personarum indicem pag. 2 not. 1.

[3]) Cf. Antiphanes fr. 300: *οἴνῳ δὲ χρὴ τὸν οἶνον ἐξελαύνειν,* | *αὐθαδίαν αὐθαδίᾳ Καλλίστρατον μαγείρῳ* — quaeque plura habet illic.

successor Cleoni destinatus, cuius adventum dudum nunciarunt deorum vaticinia et praesagia.

En novae fabulae argumentum feracissimum. Poeta ingeniosus inducit servum quendam Paphlagonem sive Bullionem [1]) in aedibus Populi heri impudenter grassantem, sed tandem superatum a fartore, qui ipso etiam impudentior est et magis etiam valet lateribus atque lacertis. Huic Bullio ille cedit, huic fidenter se credit Populus senex minime malus sed annis tardus et veternosus.

Iamque novus integratur rerum ordo redeuntque Saturnia regna, redeunt Populo robur iuvenile et pristinum ingenium. Quae quomodo misellus ille fartor, Medeae artibus subito imbutus, seni reddere potuerit, ipse autem ex homine nequam omniumque contemtu dignissimo quomodo probus fidusque subito civis et alter fere Aristides evaserit, de quo in fabulae exitu felicissima quaevis augurari liceat, — ea praestat non rogare, versamur enim in poetica illa regione, ubi licet quod placet.

Neque facile descripserit quispiam partes chori ex optimatibus compositi. Quos homuncioni improbissimo ipsoque Cleone nequiori favere creditu esset difficile — nisi poeta ingenio luxurianti obtemperans nos secum abriperet artisque dialecticae oblivisci cogeret, ita ut etiam incongrua absurdaque aliquantisper probabilia videantur et fere necessaria [2]).

II.

Equites nomen novae fabulae indidit Aristophanes. Etiam antea in scena equitum mentionem aliquam fecerat. Nam ad

---

[1]) Nominis *Παφλαγόνος* vim ex parte certe reddunt nostrae linguae voces *Bulderbast*, *Blaaskaak*, *Bullebak*, anglice autem non male dixeris *Bully*. Sed accurate in aliam linguam transferri vix potest, quoniam mancipiorum gentile satis vulgatum, quod *strependi* turbarumque notionem sono revocet, frustra in lingua latina aut in hodiernis quaeras. E. g. *Hottentot* si vertimus, non prorsus quidem male erit redditum, sed negligitur notio *τοῦ παφλάζειν*.

[2]) Quamquam fabula clamorum minarum pugnarum plena mihi certe multo minus placet quam hilares pacis laudes quas proximo anno cecinerat poeta, vel iudicialis furoris irrisio facetissima, qua biennio post cives delectavit. Cf. Vesp. Prolegom. p. XI.

Babyloniorum argumentum refero quae initio Acharnensium fabulae dicit is qui primarum est partium: „φιλῶ τοὺς ἱππέας διὰ τοὔργον τοῦτο" — propter quinque nimirum talenta quae Cleon evomuerit [1]). Quae verba ad litem Cleoni nuper intentatam spectare non posse, licet prisci interpretes id perhibuerint [2]), inter prudentes constat. Neque enim equites — nisi forte in scena comica — Cleonem ullumve hominem accusare aut multare potuerunt, neque Cleon peculatus nuper damnatus fuerat; qui si fuisset, infamis factus non eas profecto quas novimus his annis in rep. sustinuisset partes [3]). Itaque nisi *ad scenam comicam* pertinent Dicaeopolidis illa verba de redditis a Cleone talentis quinque, merae mihi certe sunt tenebrae. Aliorum autem comicorum laudes quoniam in Aristophanis indolem haud quaquam cadunt, de *sua ipsius fabula* eum haec scripsisse ut statuamus cogimur. Denique de fabula *anno proximo* acta ut sermonem esse sumamus movet nos quod mox [4]) additur: τῆτες δὲ κτέ. Verum autem divinavit Wachsmuth [5]): „Kleons busse, „zu der er, wahrscheinlich nach aufführung von Aristophanes „Babyloniern, von den rittern gezwungen wurde, erscheint nur „als in lustiger laune vom volke aufgelegt". Quae verba suo quidem iure risit Müller Strübing [6]), quoniam *in rep. administranda* ita iocari vesanorum fuisset hominum, sed aptum eadem

---

[1]) Vid. supra pag. X not. 4.

[2]) Vid. schol. ad Ach. 6 et Eq. 226.

[3]) Accedunt alia argumenta superflua quidem, ut in re aperta, sed minime debilia. Neque enim de re eiusmodi tacuisset Thucydides, qui vix leviore quam Aristophanes in Cleonem flagrabat odio, neque in Nubium fabula (vs. 591) noster scribere potuisset: „optime, o cives, de rep. meriti eritis ἢν Κλέωνα, τὸν λάρον, δώρων „ἑλόντες καὶ κλοπῆς, | εἶτα φιμώσητε τούτου ἐν τῷ ξύλῳ τὸν αὐχένα", si iamdudum peculatus convictus fuisset Cleon.

[4]) Ach. 15.

[5]) Hell. Alterthumsk. I p. 613.

[6]) Aristoph. p. 130. Qui quam absurda esset vulgata de Cleonis illa lite opinio luculenter admodum primus demonstravit l. l. p. 121 sqq.; multi autem ei sun adstipulati, in his Fränkel ad Boeckhii Oecon. Publ. II[3] p. 86*. Nemo autem eiusmodi quid in mentem ducere sibi potuisset unquam, nisi comici facetiae hic quoque fucum fecissent legentibus. Nempe sero didicerunt homines in Aristophane interpretando iocos ab historiis distinguere et plus confidere suo iudicio quam commentatorum notulis.

praebent sensum si *in scenam comicam* — id quod perhibui — iocum illum admissum esse sumimus [1]).

Meo igitur iure statuere mihi videor in Babyloniis comicum ostendisse Cleonem ab equitibus nescio quomodo [2]) oppressum. Denuo autem hoc argumento uti decrevit quo tempore scribebat Acharnenses, in qua fabula Callistrati ore promisit se Cleonem τεμεῖν τοῖσιν ἱππεῦσι καττύματα [3]).

En igitur fabula quam anno proximo mente volvebat [4]), en demagogus turbulentus et clamosus in scena devictus ope bonorum virorum, inter quos plurimos amicos habebat poeta, plurimos adversarios coriarius et quicunque rei populari favebant.

Sed ἀνδρῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν chorus nihil habuisset festivi, nihil quod admirationem movere oculosve percellere posset. Itaque, ut una tamen voce Cleonis adversarios designet, *equitum* utitur nomine, inter quos vix quisquam erat quin Cleoni adversaretur [5]).

Equitum autem numerus hoc saeculo mire creverat. Nam olim

---

[1]) Quod vero Müller Strübing derisis aliorum commentis ipse e scholiis ad Ach. 6 effecit (l. l. p. 134), cum insularum quarundam tributa quinque talentis aucta essent ab Eucrate, Cleonem anno 426 auctorem extitisse ut ad pristinum censum rediretur, huic vero in populi concione obstitisse equites, id de nihilo est fictum et cum Muelleri de quaestura illa hypothesi concidit (vid. supra pag. VII not. 2), per se autem spectatum dissimillimum est vero. Nam quaestor cum pecuniam, quam remittere vellet debitori, exigere cogitur, quomodo *evomere* illam pecuniam dici possit, me certe latet. Vide igitur quam absurda nascantur nisi in scena comica haec acta esse sumimus, vide autem quam vivax sit superstitio, a qua ne Muellerus quidem Struebingius in libertatem vindicare se potuerit.

[2]) Nam male feriati esset locum illum Babyloniorum fabulae, de qua nonnisi paucissima nota sunt, accuratius definire velle.

[3]) Ach. 301.

[4]) In fabula elaboranda Aristophanem adiutum esse ab Eupolide, certe parabasim totam partimve Eupolidi deberi (vid. schol. vs. 1291), multi statuerunt — ipsius scilicet Eupolidis fide. Qui aperte sane aliquot annis post gloriatus est: „ἐκείνους τοὺς Ἱππέας | ξυνεποίησα τῷ φαλακρῷ τούτῳ κἀδωρησάμην" (fr. 78; vid. infra ad vs. 190), sed aemuli invidiosi haec erant verba et ad ipsius Aristophanis crimina respondentis (vid. Prolegom. Nub. p. XIV, ad Nub. 540 et 553). Vix autem credibile videtur Aristophanem anno 425, cum Eupolidem Acharnensibus fabula sua nuper vicisset, ab illo aemulo auxilium petivisse ad novam fabulam concinnandam, et minus etiam credibile victum victori opem tulisse.

[5]) Quod autem etiam extra eorum ordines multi Athenis erant viri nobiles et demagogum illum pessime perosi, id nihil nunc ad rem.

in Attica, cuius solum equis alendis parum est aptum [1]), equitatus nihilo maioris momenti fuerat quam apud Lacedaemonios [2]), neque ad Marathonem ingentibus turmis barbarorum ulli equites opponi potuerant [3]); Peloponnesiaco vero bello ineunte mille erant [4]), in decem centurias secundum tribus divisi, quarum singulis praepositus erat phylarchus, cunctis duo hipparchi praeerant. Inter divitum [5]) autem liturgias [6]) erat τὸ ἱπποτροφεῖν, et ex iis qui equos alebant decemviri καταλογῆς quotannis delectum habebant [7]) senatui deinde probandum; huic enim equitatus cura mandata erat [8]). Flos igitur et decus civitatis iure habebantur hi adolescentes splendidis natalibus, equis nitidis insidentes, sine quibus civium pompae sollemnes sordebant [9]); Panathenaicae autem pompae quanta pars fuerint etiamnunc oculis nostris cernimus in nobilibus Parthenonis anaglyphis, in quibus eam repraesentavit Phidias. „Ἱππέας ὁρῶ!" cum per plateas clamabatur [10]), Athenienses perinde atque plebecula nostras concurrebant in locum ubi cerni possent splendidae illae turmae, et inter lectissima spectacula habebantur certamina equestria.

Cum hostibus autem ubi proelio erat conflictandum, in aciei cornibus locus iis assignari solebat [11]), et nuper strenue sic dimicaverant in agro Corinthio [12]); saepius autem his annis hostium incursiones ab ipsis urbis moenibus propulsarunt [13]). Quamquam aliquanto minoris momenti belli tempore quam pacis eos fuisse

---

[1]) Herodot. IX 13 Thucyd. VII 27 § 5.
[2]) De Lacedaemoniorum equitibus vid. Xen. Hellen. VI 4 § 10.
[3]) Herodot. VI 112.
[4]) Ar. Equit. 225 Thucyd. II 13 § 8 Xen. Hipp. 9 § 3. Quadraginta quotannis in equitatum publice insumta esse talenta ait Xenophon l. l. 1 § 19.
[5]) Primae secundaeque classium.
[6]) Xen. Oecon. 2 § 6 Lycurg. Leocrat. § 139.
[7]) [Aristot.] Rep. Athen. 49 § 2 Xen. Hipp. 1 § 9 Eq. 2 § 1.
[8]) Xen. Oecon. 9 § 15 Hipp. c. 1 et 2 [Aristot.] ibid. c. 49.
[9]) Cf. Xen. Hipp. c. 3.
[10]) Cf. Ran. 653.
[11]) Thucyd. IV 94 § 1 V 67 § 3.
[12]) Thucyd. IV 44 § 3.
[13]) Thucyd. II 22 III 1 VII 27 § 5. Cf. etiam IV 72 § 3 sq.

haud immerito contenderit quispiam; ignaviae certe insimulatus est miles gravis armaturae, qui equitatui ut adscriberetur malis artibus effecerat [1]), et ab equorum motibus subitis vix minus cavendum fuisse equitibus Atticis quam ab hostium telis perlecto Xenophonte dixeris.

Sed si adversus hostes non ita multum valebant, suis ipsorum civibus vel nimis strenue adversati sunt plus semel, et recte „seminarium triginta virorum" sunt dicti [2]). Anno autem 404 veros factionis oligarchicae satellites se praestiterunt [3]), et cum triginta viris Eleusine saevierunt adversus partem popularem [4]), Thrasybulo autem ferocissime obstiterunt [5]). Itaque non est quod miremur, post exulum reditum in equites severam habitam esse quaestionem [6]), quinquennio autem post Thimbroni in Asiam proficiscenti trecentos τῶν ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἱππευσάντων auxilio miserunt Athenienses, sperantes fore ut ex illa expeditione numquam redirent [7]). Vix enim videbatur probus civis esse posse qui eques his annis fuisset; quapropter fuit qui in senatorum δοκιμασίᾳ reiceretur quod equo meruisset [8]).

Horum igitur virorum turmae in orchestram irruunt ut Paphlagonis adversario opitulentur. Viginti autem quatuor sunt numero, e tribu choregi more solito desumti omnes. Unde statim intellegitur non veros hipparchos in scena cerni iis praepositos, sed fingi haec omnia. Equis tamen insidentes quin spectatoribus ostenderit comicus, dubitare nos non sinunt ipsius verba; nam nisi ad equitantes apte dici non potuit: οὐκ ἐλᾶτε; [9]). Sed verendum erat ne negotia facesserent equi viginti quatuor per horas complures aut stare aut lente et composite vel etiam incitatiore

---

[1]) Alcibiadis dico filium cognominem, in quem scripta est Lysiae oratio XIV.
[2]) A Georgio Curtio; cf. Müller Strübing Aristoph. p. 105, 115.
[3]) Lys. XII § 44.
[4]) Xen. Hellen. II 4 (Lys. XII § 52).
[5]) Xen. ibid., [Arist.] Rep. Ath. 38 § 2.
[6]) Vid. Lysiae oratio XVI.
[7]) Xen. Hellen. III 1 § 4.
[8]) Qua de re agitur in Lysiae oratione XVI[a], quae circa annum 390 est scripta.
[9]) Vs. 243. Alia res est Soph. Oed. C. 311 sqq.

cursu per spatium haud ita magnum moveri iussi. Quapropter suspicetur fortasse quispiam pedibus tamen orchestram intrasse choreutas. At si secum reputaverit nihil praeter ipsos equos habuisse equites quo populi in se converterent oculos, — nam chlamys petasusve admirationem movere non poterat, — illa quoque opinio quanta habeat incommoda persentiet [1], citoque opinor eam abiciet, cum praesertim cernatur chorus comicus equis vehens in amphora Musei Berolinensis [2]. Itaque statuendum videtur non veros quidem equos sed imagines, quae equos iocose referrent, choreutas sibi habuisse subditas; qualia ludibria et nostra aetas habet multa et habuit aetas Aristophanis, quae *avium* ostendere posset chorum vel choreutas *delphinis* et *struthiocamelis* inequitantes [3]. Eiusmodi autem equi aptissimi erant ad risum spectatorum movendum, aptissimi ad saltationes choricas peragendas, quibus ne hanc quidem fabulam caruisse testantur versuum numeri.

Quae si probabiliter sunt disputata, fictis equis non veros equites insedisse ut sumamus sequitur [4].

III.

Notitia didascalica, quam inter multas quisquilias praebet altera fabulae hypothesis, testatur Equitum fabulam scenae commissam esse Lenaeis Ol. LXXXVIII 4 sive ineunte mense Februario anni 424. Quae si interiisset notitia, vel sic tamen de fabulae tempore abunde constaret; nam Lenaeorum festum

---

[1]) Quod ne Acharnensium quidem aut heliastarum chorus oculos adspectu insolito captare potuit, id minus nunc ad rem.

[2]) № 1697. Cf. Poppelreuter de comoediae Atticae primordiis, 1893.

[3]) Aves ex ipso Aristophane novimus, delphinos et struthiocamelos ostendit amphora Neapolitana.

[4]) Parabasis verba in fictorum equitum ore nihilo minus fuisse apta quam in verorum, non est quod data opera demonstrem. Iniuria autem a Muellero Struebingio allatus est Vesparum versus 1023, ut ipsos equites chorum effecisse demonstraret (Aristoph. p. 119). Qui versus ab hac quaestione plane alienus est me indice, et cum iocosis poetae laudibus quas Acharnensium parabasis habe comparandus potius.

disertis verbis poeta commemorat [1]), post captam autem Sphacteriam [2]) Niciaeque expeditionem Corinthiacam [3]) sed ante pugnam ad Delium datam esse fabulam ipsum argumentum clamat.

Primum praemium hoc anno, ut priore, poeta reportavit; utroque autem certamine vicit Cratinum. Quod cum reputamus, statim apparet cur in perstringendo Cratino tam multus sit noster totis Acharnensium Equitumque fabulis: aemulum multis victoriis insignem quo magis metuebat eo magis contemnere se proterve est professus. Sed de Cratini Aristomenisque fabulis, quas Equitibus suis superavit noster, dici nihil potest nisi hoc unum, non admodum festivas fuisse videri, quae nullis vestigiis relictis interierint.

Hodierno autem lectori, rerum brevi post hos ludos gestarum non ignaro, iurgia quibus Cleon in scena petitur similia videntur clamoribus male ominatis avium tempestatem praecurrentium. Nam ingruebat procella quo tempore acta est nostra fabula, et undique per coelum adscendebant nubium atra volumina. Post laetos Olparum Sphacteriaeque dies Atheniensibus tristissimi instabant nuncii amissae Thraciae roborisque iuventutis ad Delium elisi [4]).

---

[1]) Vs. 547; cf. vs. 883.
[2]) Vs. 54 etc.
[3]) Vs. 595 sqq.
[4]) Cf. Vesp. Prolegom. p. XXIX sqq.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΙΠΠΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

Ἀνώνυμος ά (Νικίας) }
Ἀνώνυμος β' (Δημοσθένης) } *οἰκέται Δήμου* [1]).
Παφλαγών (Κλέων) }
Ἀγοράκριτος ἀλλαντοπώλης [2]).
Χορὸς ἱππέων.
Δῆμος γέρων.

Personae tacitae: servi (in exitu fabulae).

---

[1]) In codicibus nomina *Niciae Demosthenis Cleonis* constanter leguntur praefixa. Cum tamen in ipso dramate neque Nicias neque Demosthenes suo nomine compelletur, sed de utroque ut de *mancipiis* fiat sermo (vid. etiam vs. 358), Cleon autem *Paphlagonis* nomine designetur, Dindorf iussit rescribi *οἰκέτης ά*, *οἰκέτης β'*, *Παφλαγών*, neque aliter primitus fuisse exaratum iure suo effecit e verbis scholii ad vs. 1: „*λέγουσι τῶν οἰκετῶν τὸν μὲν εἶναι Δημοσθένην, τὸν δὲ Νικίαν*" (item Hypothes. II 2; vid. etiam schol. vs. 50, 237, 240, 320). Cui multi obsecuti sunt; ipse tamen Dindorf tradita nomina servavit, item Bergk et nuper Zacher, qui recte observavit nullum unquam aut spectatorem aut lectorem potuisse dubitare quinam viri in scena repraesentarentur (vid. vs. 54 etc.), lectorum autem commodo multo melius consuli si sequamur codices, quam si *servorum prioris* et *alterius* notis (ut in Pacis fabulae exordio) utamur. Equidem cum huius viri docti tum Dindorfii argumentis permotus vocibus *οἰκέτης ά* et *β'* ipsa nomina virorum qui designantur in parenthesi subiunxi constanter, et in meis ipsius notulis hisce nominibus usus sum. *Paphlago* autem quominus dicatur is quem Cleonem vocant codices, nihil obstat, et ipse poeta Demi hunc atriensem inde a fabulae initio festivo hoc nomine, de quo vid. ad vs. 2, designavit.

De *Cephisophontis* nomine in Acharnensibus, *Aeaci* in Ranis eadem fere observari possunt quae de nominibus Niciae et Demosthenis in nostra fabula.

[2]) Proprium huius hominis nomen usque ad vs. 1257 ignorari voluit comicus;

Actor primus (ipse Aristophanes) *Isiciarium* agit [1]),
secundus *Niciam*, dein *Paphlagonem*,
tertius *Demosthenem*, dein *Demum*.

Fabula agitur Athenis, ante domum Demi.

---

itaque non recte iubebat Hirschig *Agoracritum* eum per totam fabulam vocari. Notum autem civem aliquem eum vultu rettulisse credibile non duco. Id quidem certum est, non repraesentari Cleonymum vel Hyperbolum, quod olim fuere qui putarent teste scholio ad vs. 149. Immo *suas ipsius* partes agens Aristophanes cum Paphlagone confiictatur. Quod autem *Eubulum* sub isiciarii persona latitare alii statuerunt (vid. ibid.) errore multo magis aperto, qui temporum ratione refellitur, id fortasse fluxit e Theopompi verbis, quae extant apud Athenaeum 166 *e*, cum nostrae fabulae versu 1352 collatis.

[1]) *Paphlagonem* egisse Aristophanes perperam dicitur in scholio ad vs. 230; quem errorem peperit ipse ille versus male intellectus (ubi vid.). Rem multis verbis demonstrare inutile duco, nam primas in hac fabula partes non Paphlagonis esse, ut etiamnunc sunt qui sumant, sed isiciarii, id tam certum mihi videtur ut mirer quomodo in dubium vocari potuerit unquam.

ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ [1]).

I.

τὸ δρᾶμα τοῦτο ποιεῖται εἰς Κλέωνα, τὸν Ἀθηναίων δημαγωγόν. ὑπόκειται δὲ ὡς Παφλαγὼν νεώνητος, δουλεύων τῷ Δήμῳ, καὶ προαγόμενος παρ' αὐτῷ περιττότερον. ἐπιτιθεμένων δὲ αὐτῷ δυοῖν τοῖν ὁμοδούλοιν, καὶ κατά τινα λόγια πονηρίᾳ διάσημον ἀλλαντοπώλην Ἀγοράκριτον ἐπαγόντοιν, ὃς ἐπιτροπεύσει [2]) τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, αὐτοὶ οἱ Ἀθηναίων ἱππεῖς συλλαβόντες ἐν χοροῦ σχήματι παραφαίνονται· ὑφ' ὧν προπηλακιζόμενος ὁ Κλέων ἀγανακτεῖ, καὶ διενεχθεὶς ἱκανῶς περὶ τοῦ ἀλογώτερος [3]) εἶναι τῶν ἐναντιουμένων, σφὰς ὡς συνομωμοκότας κατὰ [4]) τῆς πόλεως διαβαλὼν [5]) προς τὴν βουλὴν ἵεται. διώξαντος δὲ καὶ τοῦ ἀλλαντοπώλου κατὰ πόδας, οἱ ἱππεῖς περί τε τοῦ ποιητοῦ τινα καὶ τῶν προγόνων, ἔτι δὲ καὶ τῶν συγκινδυνευόντων σφίσιν ἐπὶ ταῖς μάχαις ἵππων [6]), πρὸς τοὺς πολίτας ἁδροτέρως διαλέγονται. ὅ τε ἀλλαντοπώλης περιγεγενημένος ἐν βουλῇ μάλα γελοίως τοῦ Κλέωνος καὶ λοιδορούμενος αὖθις αὐτῷ προσέρχεται· ἐκκαλεσαμένου δέ τοῦ Κλέωνος τὸν Δῆμον, προσελθὼν οὗτος διαφερομένων ἀκροᾶται. λόγων δὲ πολλῶν γενομένων κατὰ τοῦ Κλέωνος, τοῦ Ἀγορακρίτου μάλ' ἐντέχνως τοῖς

---

[1]) Argumenta habent V (III et II 4, 5 in margine) alii; in R desunt. Sola notitia didascalica, quae in fine argumenti II legitur, est utilis; non plane spernenda est II 2, cetera nullius sunt pretii.

[2]) Sic Ribbeck pro ἐπιτροπεύει.

[3]) ἀναγωγότερος Vatic., ἀνώτερος alii.

[4]) ἐκ codd.

[5]) Participium addidit Bergk, equidem dubito an in σφὰς aoristi latitet participium, e. g. *καὶ συστὰς ὡς συνομωμοκόσι.

[6]) Addidit Brunck.

ἐπινοήμασι καὶ ταῖς θωπείαις καὶ προσέτι ταῖς ἐκ τῶν λογίων ὑπερβολαῖς κρατοῦντος, κατὰ μικρὸν ὁ Δῆμος τοῖς λόγοις συνεφέλκεται. δείσαντος δὲ τοῦ Κλέωνος κἀπὶ τὸ ψωμίζειν τὸν Δῆμον ὁρμήσαντος, ἀντιψωμίζειν ἅτερος ἐγχειρεῖ. καὶ τέλος τοῦ Δήμου τὴν ἑκατέρου κίστην συνέντος, εἶτα τῆς μὲν κενῆς, τῆς δὲ τοῦ Κλέωνος μεστῆς εὑρεθείσης, ἐλεγχθεὶς αὐτὸς ὡς περιφανῶς [1]) τὰ τοῦ Δήμου κλέπτων εἴκει θατέρῳ τῆς ἐπιτροπείας. μετὰ ταῦτα δὲ τοῦ ἀλλαντοπώλου τὸν Δῆμον ἀφεψήσαντος, εἶτα νεώτερον ἐξαῦθις [2]) εἰς τοὐμφανὲς γεγονότα προάγοντος, Κλέων [3]) περικείμενος τὴν Ἀγορακρίτου σκευὴν ἐπὶ παραδειγματισμῷ [4]) διὰ μέσης πόλεως ἀλλαντοπωλῶν ἀνὰ μέρος καὶ τῇ τέχνῃ χρησόμενος [5]) πέμπεται, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τῷ ἀλλαντοπώλῃ παραδίδοται. τὸ δὲ δρᾶμα τῶν ἄγαν καλῶς πεποιημένων.

II.

1. ὁ σκοπὸς αὐτῷ πρὸς τὸ καθελεῖν Κλέωνα. οὗτος γὰρ βυρσοπώλης ὢν ἐκράτει τῶν Ἀθηναίων ἐκ προφάσεως τοιαύτης. Ἀθηναῖοι πόλιν Πύλον [6]), λεγομένην Σφακτηρίαν, ἐπολιόρκουν διὰ Δημοσθένους στρατηγοῦ καὶ Νικίου· ὧν στρατηγῶν χρονισάντων ἐδυσχέραινον οἱ Ἀθηναῖοι. καὶ εἰς ἐκκλησίαν συνελθόντων αὐτῶν καὶ ἀδημονούντων, Κλέων τις βυρσοπώλης ἀναστὰς ὑπέσχετο δεσμίους φέρειν τοὺς ὑπεναντίους εἴσω εἴκοσιν ἡμερῶν, εἰ στρατηγὸς αἱρεθείη· ὅπερ καὶ γέγονε. κατὰ τὰς ὑποσχέσεις οὖν ἐστρατήγει κυκῶν τὴν πόλιν. ἐφ' οἷς μὴ ἐνεγκὼν Ἀριστοφάνης καθίησι τὸ τῶν Ἱππέων δρᾶμα δι' αὐτοῦ, ἐπεὶ τῶν σκευοποιῶν οὐδεὶς ἐπλάσατο τὸ τοῦ Κλέωνος πρόσωπον διὰ φόβον. καὶ τὰ μὲν πρῶτα κύπτει φοβούμενος· εἶτα προφανεὶς αὐτὸς ἀνεδίδαξε τὸ δρᾶμα.

2. ἔοικεν ὁ προλογίζων εἶναι Δημοσθένης, ὃς ἐκεκμήκει περὶ τὴν Πύλου πολιορκίαν, ἀφῃρέθη δὲ τὴν στρατηγίαν ὑπὸ Κλέωνος, ὑποσχομένου τότε τοῖς Ἀθηναίοις παραστήσεσθαι τὴν Πύλον εἴσω εἴκοσιν ἡμερῶν· ὃ καὶ κατώρθωσε διὰ τὸ τὰ πλεῖστα τῆς ἁλώσεως προπεπονη-

---

[1]) Sic Brunck pro -νῆς.
[2]) Codd. ἐξαυτῆς.
[3]) Sic Kuster pro Κλέωνος.
[4]) Sic Kuster pro -μοῦ.
[5]) Codd. -σάμενος.
[6]) Del. Ribbeck.

σθαι Δημοσθένει. ἔοικε δὲ ὡς ἐπὶ οἰκίας δεσποτικῆς ποιεῖσθαι τὸν λόγον. εἴη δ' ἂν δεσπότης ὁ δῆμος, οἰκία ἡ πόλις· οἰκέται δὲ δύο τοῦ Δήμου προλογίζουσι, κακῶς πάσχοντες ὑπὸ Κλέωνος· ὁ δὲ χορὸς ἐκ τῶν ἱππέων ἐστίν, οἳ καὶ ἐζημίωσαν τὸν Κλέωνα πέντε ταλάντοις ἐπὶ δωροδοκίᾳ ἁλόντα. λέγουσι δὲ τῶν οἰκετῶν τὸν μὲν εἶναι Δημοσθένην, τὸν δὲ Νικίαν, ἵνα ὦσι δημηγόροι οἱ δύο.

3. ἰστέον ὅτι εἰς τέτταρα μέρη διῄρητο ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, εἰς πεντακοσιομεδίμνους, εἰς ἱππέας, εἰς ζευγίτας καὶ εἰς θῆτας.

4. ἐδιδάχθη τὸ δρᾶμα ἐπὶ Στρατοκλέους ἄρχοντος [1]) εἰς Λήναια [2]), δι' αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοφάνους. πρῶτος ἐνίκα· δεύτερος Κρατῖνος Σατύροις· τρίτος Ἀριστομένης Ὑλοφόροις.

5. οἰκία ἡ πόλις, δεσπότης ὁ δῆμος, θεράποντες οἱ στρατηγοί.

III [3]).

παράγει τινὰ Κλέωνα, τὸν καλούμενον
Παφλαγόνα κἄτι βυρσοπώλην, πικρότατα
κατεσθίοντά πως τὰ κοινὰ χρήματα,
καὶ [4]) παραλογισμῷ διαφέροντ' ἐρρωμένως
ἀλλαντοπώλην, εὐθέως δὲ [5]) σκατοφάγον,
πεισθέντα τ' ἐπιθέσθαι σὺν ἱππεῦσίν τισιν
ἐν τῷ χορῷ παροῦσι τῇ τῶν πραγμάτων
ἀρχῇ Κλέωνός τ' ἐν μέσῳ κατηγορεῖν [6]).
ἐγένετο τοῦτ'· ἐξέπεσεν ὁ Κλέων παγκάκως,
ὁ δὲ σκατοφάγος ἔτυχε προεδρίας καλῆς.

---

1) δημοσίᾳ vocem otiosam addit V.
2) Mense Gamelione (d. 19—25) Ol. 88,4, mense Februario ineunte anni 424.
3) Aristophanis grammatici nomen hae nugae metricae, ut aliae eiusdem generis, ementiuntur.
4) Sic Bekker pro ἐν.
5) Add. vVelsen, τε Kuster.
6) Sic Bergk pro κατηγορεῖ.

EQUITES.

PROLOGUS.

(vs. 1—246).

(In scena conspicitur domus Demi senis, ante quam versatur *servus* (*Nicias*), gestu significans dolere sibi tergum et crura.)

SCENA PRIMA.

Servus prior (Nicias), mox Servus alter (Demosthenes).

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nicias*).

ἰατταταιὰξ τῶν κακῶν! ἰατταταί!
κακῶς Παφλαγόνα, τὸν νεώνητον, κακὸν

---

1 sqq. Demostheni tribuuntur in codd. et in schol., item versus 7^b et 8^b sq., Niciae autem 6 sq.^{a} et 8^a. Quae mutavi, quoniam flebiles versus 1 et 9 Niciae videntur aptiores.

---

1. *ἰατταταιὰξ*] redit haec exclamatio Thesm. 945 [1]). Cf. *βαβαιάξ* [2]), *παπαιάξ* [3]), quae ex *ἰατταταί*, *βαβαί*, *παπαί* vocibus excreverunt. Videantur quae de *substantivis* in -ᾱξ desinentibus observata sunt ad vs. 361, et de interiectione *πυππάξ* ad vs. 680.

— *τῶν κακῶν!*] nimirum modo vapulavit a Paphlagone accusatus, item alter servus.

2. *κακῶς . . . κακὸν*] vid. ad Nub. 554.

— *Παφλαγόνα*] ut *Lydi Phryges Cares* [4]), sic *Paphlagones* erant inter vilissima mancipia [5]). Cleonis autem turbulenta facundia hoc nomine felicissime indicatur; nam a verbo *παφλάζειν* deduci id voluit poeta [6]). Nempe Aristophanis est hominum nomina detorquere in significationem, quae stirpi unde ducta sunt aut primitus sit propria aut per iocum possit tribui [7]). *Bullionem* haud inepte dixeris latine.

---

[1]) Ex Bentlei emendatione. — [2]) Ach. 64, 1142 sq. Pac. 248 Lys. 312 Ran. 63 Platon. fr. 46^9. — [3]) Vesp. 235 Lys. 924 Eur. Cycl. 153. — [4]) Vid. ad Vesp. 1309. — [5]) Cf. Lucian. Alex. 9. — [6]) Ut recte in scholiis observatur. Vid. vs. 919 et ad Nub. 581, Vesp. Prolegom. p. XI, 2. — [7]) De qua re vid. ad Vesp. 84.

„αὐταῖσι βουλαῖς ἀπολέσειαν οἱ θεοί.“
ἐξ οὗ γὰρ εἰσήρρησεν εἰς τὴν οἰκίαν,
πληγὰς ἀεὶ προστρίβεται τοῖς οἰκέταις.

(Foras proruit alter servus (Demosthenes).)

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Demosthenes*).

κάκιστα δῆθ' οὗτός γε πρῶτος Παφλαγόνων
αὐταῖς διαβολαῖς . . .

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

ὦ κακόδαιμον, πῶς ἔχεις;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

κακῶς, καθάπερ σύ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

δεῦρο δὴ πρόσελθ', ἵνα
„ξυναυλίαν κλαύσωμεν Οὐλύμπου νόμον.“

---

3. *βουλαῖς*] pedestris sermonis cum non sit *βουλή consilium*, olim proposui **βύρσαις* coll. vs. 44 et 104; quod nunc tamen reicio, quoniam parum tempestiva haec foret coriorum Cleonis mentio, et *διαβολαῖς* quod sequitur aptius est si *βουλαῖς* quam si *βύρσαις* antecedit.

4. *εἰσήρρησεν*] *εἰσέφρησεν* alii olim male, teste scholio (vid. ad Ran. 1192); quo Alberti iure rettulisse videtur Hesychii glossam *εἰσέφριχεν* (i. e. *εἰσέφρΗCεν*) *εἰσεπήδησεν*.

5. *τοῖς οἰκέταις*] *τοὺς οἰκέτας* R.

7. *αὐταῖς* R] *αὐταῖσι* V et plerique.

8. *δή* R] *νυν* cett.; cf. Nub. 340 Pac. 1099.

---

3. *αὐταῖσι βουλαῖς*] vid. ad Vesp. 119. Poeticae dictionis est *βουλαί consilia* neque alias apud nostrum invenitur; nempe *παρατραγῳδεῖ* servulus furore percitus.

4. *εἰσήρρησεν*] cf. Thesm. 1075 et ad Ran. 1192 et verbi *ἀποφθαρῆναι* usus vs. 892.

5. *προστρίβεται*] non *infligere* significat sed *affricare* [1]). Nimirum criminando efficit ut mox a domino vapulent insontes [2]). Vid. Aesch. Prom. 329 *ζημία προστρίβεται*, Demosth. XXII § 75 *πλούτου τινὰ δόξαν προσετρίψατο*, XXV § 52 *συμφορὰν ἢ βλασφημίαν ἢ κακόν τι προστριψάμενος*, Plut. Nic. 8 *Κλέων ἄλλας τε τῇ πόλει προσετρίψατο συμφορὰς ... καὶ ...* etc.; simillimus autem est usus verbi *ἐξομόργνυσθαι* [3]).

6. *πρῶτος*] *primus omnium*, ante ceteros Paphlagones quoslibet.

7. *αὐταῖς διαβολαῖς*] vid. ad Vesp. 119.

9. E tragoedia aliqua videtur desumtus [4]), certe *Οὔλυμπος* pro *Ὄλ.* non est dictionis comicae. — *Olympus* Phryx a Marsya tibiae cantum didicisse ferebatur [5]).

— *ξυναυλίαν*] *tibiarum concentum* [6]).

---

[1]) *Aansmeeren.* — [2]) Cf. vs. 64 et 67. — [3]) Ach. 843 Eur. Bacch. 343. — [4]) Vid. Eur. Iph. A. 578. — [5]) Plat. Min. 318 *b* Plut. Mor. 1133 sq. — [6]) Voce etiam Aesch. Sept. 839 Soph. fr. 79 Antiphan. fr. 47[1] Anaxandr. 70 obvia; vid. etiam ad Ran. 212.

ΑΜΦΟΤΕΡΟΙ.
(tibiarum sonum voce imitantes:)

μὺ μῦ μὺ μῦ μὺ μῦ μὺ μῦ μὺ μῦ μὺ μῦ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

τί κινυρόμεθ' ἄλλως; οὐκ ἐχρῆν ζητεῖν τινα
σωτηρίαν νῷν, ἀλλὰ μὴ κλάειν ἔτι;

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

τίς οὖν γένοιτ' ἄν;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

λέγε σύ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

σὺ μὲν οὖν μοι λέγε,
ἵνα μὴ μάχωμαι.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

μὰ τὸν Ἀπόλλω, ἐγὼ μὲν οὔ.

---

10. Demostheni et Niciae tribuit Θ, Demostheni continuat R, Niciae dant ceteri.
11 sq. Ab eo qui mox versum 21 dicturus est proferri putat schol.
13 sq. In codd. *τίς — σύ* sunt Niciae (cf. Nub. 847 Vesp. 346 etc.), *σὺ μὲν — μάχωμαι* Demosthenis, *μὰ τὸν κτέ.* cum versu 15 Niciae. Correxit Beer; quicquid autem de ceteris statuitur, id quidem constat, verba *ἵνα μὴ μάχωμαι* Niciae unice esse apta.
13. *τίς*] *τίς ἂν* Hirschig (ut Lys. 191). ‖ *μοι*] om. V[1].
14. *μὴ*] *σοι μὴ* V et plerique. ‖ *μὴ μάχωμαι*] *μηχανῶμαι* Bergk infeliciter.

---

10. Etiam Av. 1170 et Plut. 895 e meris clamoribus constant. A vocis autem sono *μῦ* ductum est verbum *μύζειν*, *μῦξαι* [1]).

11. *κινυρόμεθα*] etiam Aesch. Sept. 123 hoc verbum extat, et Alexandrinorum locis compluribus [2]). Apud Aeschylum tamen *μινύρονται* rescribunt Dindorfii ex Hesychio, et nostro quoque loco *μινυρόμεθα* legendum esse fortasse suspicetur quis coll. Eccl. 880 *μινυρομένη* [3]) et eiusdem potestatis verbo *μινυρίζειν* [4]). Sed *κινύρεσθαι* de *lugubri cantu* usurpatur [5]), *μινύρεσθαι* autem vel *-ρίζειν* *cantillare* significat; nostro igitur loco illud aptius. Ex eodem autem fonte, unde ductus est vs. 9, poeticum hoc verbum nunc manasse suspicor.

— *ἄλλως*] vid. ad Nub. 1203.

14. *ἵνα μὴ μάχωμαι*] = *ἵνα σοι μὴ διαφέρωμαι* [6]), *ne tibi repugnem.* Item Platon. Cratyl. 430 *d* *ἵνα μὴ μαχώμεθα ἐν τοῖς λόγοις.* Cf. Axionici fr. 6[9] *φίλερίς τίς ἐστι καὶ μάχεταί τί μοι*, etc. [7]). Sed ex Niciae

---

[1]) Vid. Thesm. 231 Hom. Δ 20. — [2]) Callim. h. Ap. 20 Apoll. Rh. I 292 etc. — [3]) Item Aesch. Ag. 16 Soph. Oed. C. 671. — [4]) Vesp. 219 Av. 1414 Thesm. 100. — [5]) Cf. *Cinyrae* nomen. — [6]) Plat. Rep. 351 *d*. — [7]) Neque longe distant Eccl. 621 Plut. 1076.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

16 „πῶς ἂν σύ μοι λέξειας ἁμὲ χρὴ λέγειν!“

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

15 ἀλλ' εἰπὲ θαρρῶν, εἶτα καὶ ἐγὼ σοὶ φράσω.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

17 ἀλλ' οὐκ ἔνι μοι τὸ θρέττε.
(Aliquantisper secum reputat.)
πῶς ἂν οὖν ποτε
εἴποιμ' ἂν αὐτὸ δῆτα κομψευριπικῶς!

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

μή μοί γε, μή μοι, μὴ διασκανδικίσῃς!

---

15 sq. Versuum ordinem et personarum vices mutavit Sauppe; in codd. vs. 15 est Niciae, vs. 16 Demosthenis.

15. ἀλλ'] om. R. ‖ σοὶ] σοι codd.

17—20. Demostheni codd. nonnulli dant vs. 17ᵇ sq., dein Niciae vs. 19 sq., et sic pergunt usque ad vs. 40. Tenendum autem est in personarum vicibus distribuendis, versus 36 et 40 sqq. Demostheni esse dandos propter versum 54.

18. αὐτὸ] αὐτὰ R.

---

ore quoniam haec verba percipiuntur, — hunc enim in meticuloso hocce mancipio vellicari dudum sensere spectatores, — nemo non suspicatur eum nunc quoque, ut paucis mensibus abhinc [1]), id potissimum curare ut bellum gerat sine proeliis [2]).

— μὰ τὸν Ἀπόλλω, ἐγὼ μὲν οὔ] vid. ad Nub. 732.

16. Felicissime usus Phaedrae Euripideae ad nutricem verbis [3]) *utinam* — exclamat homo anxius — *tu id diceres quod mihi nunc est proloquendum* [4])! Et mox pro sua in periculis declinandis sollertia viam invenit qua sodali extorqueat id quod ipse effari veretur, ita ut „σοῦ τάδ', οὐκ ἐμοῦ, κλύεις" ei dicere possit, perinde atque Phaedra illa nutrici [5]).

17. θρέττε] hortativa haec vocula substantivi loco nunc usurpatur [6]). Vix huc faciunt illa θρετταναλό, τήνελλα, φλαττόθρατ, quae citharae sonum imitantur [7]).

18] δῆτα] vid. ad Nub. 399.

— κομψευριπικῶς] adverbii huius comice ficti pars prior est adiectivum κομψός. Cf. Thesm. 93, ubi ad Euripidem Mnesilochus τὸ πρᾶγμα ait κομψὸν καὶ σφόδρ' ἐκ τοῦ σοῦ τρόπου, et vid. ad Ran. 967. Cum terminatione euphoniae causa decurtata conferri possunt γνωμιδιώκτης (i. e. γνωμιδιο-διώκτης) apud Cratinum [8]) aliaque multa [9]).

19. μή μοί γε] vid. ad Nub. 84.

— διασκανδικίσῃς] hoc quoque aliunde ignotum est verbum [10]). Significat autem *scandice opplere* [11]), neque potuit spectatoribus obscurum esse, nam *scandicem*

---

[1]) Vid. ad vs. 599. — [2]) Idem postea de eo testatus est Hermocrates Syracusanus Plut. Nic. 16: „γελοῖός ἐστιν ὁ Νικίας, ὅπως οὐ μαχεῖται στρατηγῶν." — [3]) Eur. Hipp. 345. — [4]) Particularum πῶς ἂν optativo praemissarum idem est usus Ach. 991 Pac. 68 Thesm. 22 et frequens apud tragicos. — [5]) Hipp. 352. — [6]) Angl. *pluck*. — [7]) Vid. ad Ran. 1285—1295. — [8]) Fr. 307. — [9]) Vid. Enchirid. dict. ep. p. 58. — [10]) Nam licet etiam in Teleclidis fr. 38 sit traditum, vitio ibi deberi probabiliter statuit Kock. — [11]) *Verkervelen* pro *verkerven*.

ἀλλ' εὑρέ τιν' ἀπόκινον ἀπὸ τοῦ δεσπότου.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

λέγε δὴ „μο-λω-μεν", ξυνεχὲς ὡδὶ ξυλλαβών.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

καὶ δὴ λέγω· μολωμεν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

ἐξόπισθε νῦν

„αὔ-το" φάθι τοῦ „μολωμεν".

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

αὖτο.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

πάνυ καλῶς.

ὥσπερ δεφόμενος νῦν ἀτρέμα πρῶτον λέγε

---

20. Post hunc versum vVelsen addit <*NI. λέγε νυν μόλω. ΔΗ. μόλω. NI. ἐπίθες τὸ μεν. ΔΗ. ποιῶ*>, Müller Strübing *NI. λέγε νυν* <*μολω. ΔΗ. μολω. NI. μετὰ τοῦτο μεν. ΔΗ. μολω | μεν. NI. νῦν*> *μολωμεν κτἑ.*, Zacher *NI. λέγε δὴ* <*μολω. ΔΗ. μολω. NI. ἐπίθες τὸ μεν. ΔΗ. μεν. NI. εὖ. | λέγε νῦν*> *μολωμεν κτἑ.* — Equidem integrum duco textum traditum; vid. commentarius.

---

illam ex Acharnensium fabula [1]) noverant. Nempe *Aristophanes Euripidi poetae obicit ioculariter, matrem eius ne olus quidem legitimum venditasse, sed scandicem* [2]). Non enim colebatur scandix sed *τῶν αὐτομάτως φυομένων* erat, perinde atque *κόρκορος* [3]) et *ἀκαλήφη* [4]) et *ἀτράφαξυς* [5]) et *βλίτον* [6]) et quod item Euripidis mater venditasse fertur *ἴφυον* [7]). In pratis igitur erat anquirenda; sed pacis certe tempore vix cuiquam operae pretium videbatur vilissimas istiusmodi herbas colligere. Itaque Andocides tristissima belli peloponnesiaci tempora in memoriam revocans ita aliquando declamavit: *μὴ γὰρ ἴδοιμέν ποτε πάλιν ἐκ τῶν ὀρῶν τοὺς ἀνθρακευτὰς ἥκοντας καὶ πρόβατα καὶ βοῦς καὶ τὰς ἁμάξας εἰς τὸ ἄστυ, καὶ γύναια καὶ πρεσβυτέρους ἄνδρας καὶ ἐργάτας ἐξοπλιζομένους, μηδὲ ἄγρια λάχανα καὶ σκάνδικας ἔτι φάγοιμεν* [8]).

20 sqq. Vid. ad Nub. 5.

20. *ἀπόκινον*] voci, quae proprie saltationis genus quoddam lascivum significabat [9]), iocose nunc eam vim tribuit comicus, quam habet stirps unde ducta est; cf. *ὑπαποκινεῖν clam se subducere* [10]).

21. *ξυνεχὲς ὡδὶ ξυλλαβών*] *sic iungens.* Hoc dum dicit, manus protendit, dein iungit, quo significet sonos, quos modo separatim edidit, in unum verbum a sodali esse colligandos [11]).

---

[1]) Vs. 478. — [2]) Plin. H. Nat. XXII 38; vid. ad Ran. 840. — [3]) Vesp. 239. — [4]) Infra vs. 422. — [5]) Infra vs. 630. — [6]) Diphil. fr. 14 etc.; vid. ad Nub. 1001. — [7]) Thesm. 910 fr. 560. — [8]) Vid. Suidas s. v. *σκάνδιξ*. — [9]) Vid. scholion et Athen. 629 c (Cratin. fr. 120 Cephisodori 2 Aristoph. 275) et Poll. IV 101. — [10]) Av. 1011 Thesm. 924. — [11]) Cf. vs. 77.

τὸ „μολωμεν“, εἶτα δ' „αὐτο“, κᾆτ' ἐπάγων πυκνόν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

μολωμεν αὐτο μολωμεν αὐτομολῶμεν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

ἦν,

οὐχ ἡδύ;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

νὴ Δία, — πλήν γε περὶ τῷ δέρματι
δέδοικα τουτονὶ τὸν οἰωνόν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

τί δαί;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

ὁτιὴ τὸ δέρμα τῶν δεφομένων τρίβεται.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

κράτιστα τοίνυν τῶν παρόντων ἐστὶ νῷν,

---

25. *κᾆτ' ἐπάγων* Enger] *κατεπάγων* vel *κατεπάδων* (sic V) codd.; *κατεπᾴδων* Bergk. — Idem vitium Bentley sustulit Nub. 1076. || *πυκνόν*] *πύκνου* Zacher coll. Nub. 701, ne desit verbum finitum.

26. *μολωμεν*] Niciae hoc verbum continuat Piccolomini. || *ἦν*] *ἢν* V R et plerique.

29. **τρίβεται*] *ἀπέρχεται* codd. invitis versus numeris. Brunck metri causa scribebat *τὸ δέρμ' ὁτιὴ* cum uno cod., Reisig *ὁτιὴ τὸ δέρμ' ἀπέρχεται τῶν δεφομένων.* Bent'ey articulum *τῶν* delebat, metro melius consulens quam sententiae, praeterea autem proponebat *δεφομένοις.* Sed cum verbum *ἀπέρχεται* nullum praebeat sensum, contextus autem verborum aliquem lusum imperiose flagitet, in hoc verbo vitium esse quaerendum certum duco equidem, ut olim Bothe (qui *οἴχεται* proposuit), coll. autem Vesp. 739 et 1344 rescripsi quod vides. Blaydes proposuerat *ὁτιὴ τὸ δέρμ' ἀνατρίβεται τῶν δεφομένων* (cf. Ach. 1149).

---

25. *ἐπάγων πυκνόν*] vid. ad Nub. 390.

26. Simillimo artificio usus Socrates apud Platonem [1]) demonstrat *Herae* nomen ab *aëre* voce esse ductum, palam enim id fieri *εἰ πολλάκις λέγοις τὸ τῆς Ἥρας ὄνομα (ηρα ηρα ηρα — αηρ).*

— *ἦν*] item Pac. 327 Ran. 1390 Plut. 75; cf. *ἐνί* (?) Ach. 610.

27. *οὐχ ἡδύ;*] item Antiphan. fr. 144^9.

— *πλήν γε*] *quamquam hoc sane molestum est.* His particulis utitur qui gravissimum incommodum, quo id quod alter proposuit premitur, cum leni quadam ironia indicat [2]).

— *δέρματι*] cf. Nub. 1395.

28. *τουτονί*] *istum tuum.*

— *οἰωνόν*] de huius vocis usu (= *ὄρνις*) vid. Av. 719-721.

30. *κράτιστα*] pluralis etiam alias [3]) sic usurpatur; singularis legitur e. g.

---

[1]) Cratyl. 404*c*. — [2]) Item Pac. 675 Thesm. 240 Ran. 1466 Plut. 199. — [3]) Vs. 73 Ran. 277 Aesch. Prom. 216 Ag. 1053 Eur. Med. 384.

θεῶν ἰόντε προσπεσεῖν του πρὸς βρέτας.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ποῖον βρέτας σύ γ᾽; ἐτεὸν ἡγεῖ γὰρ θεούς;

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

ἔγωγε.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ποίῳ χρώμενος τεκμηρίῳ;

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

ὁτιὴ θεοῖσιν ἐχθρός εἰμ᾽. οὐκ εἰκότως;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

εὖ προσβιβάζεις μ᾽. ἀλλ᾽ ἑτέρᾳ πῃ σκεπτέον.

(Post breve silentium:)

---

31. *του* R] *ποι* cett.

32. *σύ γ᾽*] supplevit Kock, *ὦ τᾶν* Dobree (coll. Lys. 1178), *φέρ᾽* Meineke, *φράζ᾽* Stadtmüller, *εἶπας* ORibbeck, *πρός* Dindorf (cf. Aesch. Sept. 185), *θεῶν* Reisig. In V est *ποῖον βρεττέτας*, in Vaticano 1294 *βρέτας; ποῖον βρέτας;* ‖ *γὰρ*] *σὺ* R.

34. Sententiam post *εἰμ᾽* incidit Bergler.

35ᵇ. Alteri servo tribuunt codd., Demostheni continuavit Elmsley. ‖ *πῃ*] *ποι* VR alii.

---

loco simillimo: *ἐμοὶ | κράτιστόν ἐστιν εἰς τὸ Θησεῖον δραμεῖν, | ἐκεῖ δ᾽ ἕως ἂν πρᾶσιν εὕρωμεν μένειν* [1]). Cf. *δεινά γε!* et *οὐ δεινά;* [2]).

31 sq. *βρέτας*] tragica hac voce [3]) servulus nunc utitur *παρατραγῳδῶν*. Sunt autem *βρέτη* antiquissima deorum *ἀγάλματα* rudi arte confecta vel etiam omnis artis expertia, quale Athenis fuit Minervae illud simulacrum, quod in Erechtheo colebatur. Hoc *βρέτας* dicitur Lys. 262 quasi nomine proprio.

32. *ποῖον*] vid. ad Ran. 529.

— *ἐτεὸν*] vid. ad Vesp. 8.

— *ἡγεῖ*] *extare existimas* [4]), *νομίζεις* [5]).

34. *θεοῖσιν ἐχθρός*] *perditus*. Nimirum in unam notionem concreverunt haec vocabula [6]). *Nisi dii essent, deos iratos habere non possem* — et tamen habeo, nam etiamnunc dolet tergum. Simillimo argumentandi genere usus Prometheus [7]) *sunt sane barbari dii quidam*, inquit, *nam nisi essent, undenam Execestides ille Car haberet suum „πατρῷον" quem invocare solet?* Nostri hoc ioco usi esse feruntur Diogenes Cynicus [8]) et Theodorus [9]), Cicero autem eum repetivit in Pisoniana [10]).

— *οὐκ εἰκότως;*] item Pac. 1230 *οὐ δεξιῶς;* Nub. 310 *οὐχὶ δικαίως;* Vesp. 1496 *οὐκ εὖ;*

35. *προσβιβάζεις*] *in tuam sententiam adducis, argumentando* (*τῷ λόγῳ*) *vincis* [11]). Cf. Nub. 372 *τοῦτο τῷ λόγῳ εὖ προσέφυσας.*

— *ἑτέρᾳ*] vid. ad Ran. 64.

---

[1]) Fr. 567, de quo vid. ad vs. 1312. Item infra vs. 80 Eur. Hipp. 402 Hel. 298 etc. — [2]) Vid. ad vs. 609 et Ach. 770. — [3]) Aesch. Sept. 95 Eum. 80 Eur. Alc. 974 Iph. Taur. 1477 etc. — [4]) Item Eur. Hec. 800 El. 583 Hel. 919 Bacch. 1327. — [5]) Eur. Suppl. 732 etc.; vid. ad Nub. 248. — [6]) Vid. ad Vesp. 418. — [7]) Av. 1526 sq. — [8]) Diog. Laert. VI § 42. — [9]) Ibidem II § 102. — [10]) § 59. — [11]) Item Av. 426 Aeschin. III § 93 Xen. Mem. I 2 § 17 Plat. Menon. 74 *b*.

βούλει τὸ πρᾶγμα τοῖς θεαταῖσιν φράσω;

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

οὐ χεῖρον. ἓν δ' αὐτοὺς παραιτησώμεθα·

(Ad spectatores:)

ἐπίδηλον ἡμῖν τοῖς προσώποισιν ποιεῖν,
ἢν τοῖς ἔπεσι χαίρωσι καὶ τοῖς πράγμασιν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

λέγοιμ' ἂν ἤδη.

(Ad spectatores:)

νῷν γάρ ἐστι δεσπότης
ἄγροικος ὀργήν, κυαμοτρώξ, ἀκράχολος,

41. *κυαμοτρώξ*] *κυαμότρως* insulsa quorundam coniectura in schol. commemoratur.

36. Cf. Vesp. 54 Pac. 50 sqq.

37. *οὐ χεῖρον*] *non abs re fuerit.* Frequens hic est comparativi usus; vid. e. g. Hom. ϱ 176 *οὔ τι χέρειον*, Plat. Phaedon. 105 *a οὐ χεῖρον πολλάκις ἀκούειν*, Clearch. fr. 4 *λάβ', ὦ ἀγάθ'· οὐδὲν χεῖρον*, Xen. Oecon. VII § 25 *οὐ κάκιόν ἐστι*, Plaut. Asin. II 1, 1 *nunc te meliust expergiscier.*

— *παραιτησώμεθα*] de verbo vid. Vesp. 1257 et cum toto versu cf. Vesp. 55.

38 sq. *Ut, si fabula nostra iis placuerit, vultu gaudium suum ostendant.*

39. *Dictio* (*τὰ ἔπη*) ab *argumento* (*πράγμασι*) distinguitur.

41. *ἄγροικος ὀργήν*] *moribus rusticis* [1]), ut Dicaeopolis ille [2]) et Strepsiades [3]) et Trygaeus et quicquid priscorum virorum erat in Attica [4]). Vox igitur *ὀργή* nunc non *iram* significat sed *studium* vel *ingenium* [5]), ut saepe apud veteres [6]). Cf. *εὐόργητος facilis* [7]).

— *κυαμοτρώξ*] *rustico victu gaudens.* Etiam in versiculo [8]) *κρινεῖ δὲ τούτους οὐ κυαμοτρὼξ Ἀττικός* hoc adiectivum adhibuit noster [9]). Etiam loci, ubi cognatorum ciborum *ἔτνους* [10]) et *φακῆς* [11]) fit mentio, huc faciunt; simillimum autem est Boeotorum Thessalorumque epitheton *κολλικοφάγος* [12]). Simul tamen nunc respici usum qui fiebat fabarum in sortitione magistratuum *τῶν ἀπὸ κυάμου*, probabiliter statuerunt veteres [13]).

[1]) *Een boer in zijn hart.* — [2]) Ach. 32. — [3]) Nub. 43. — [4]) Vid. infra vs. 805 sqq. et ad Vesp. 1076. — [5]) *τρόπον* recte schol. — [6]) H. Cer. 205 (?) Soph. Ant. 355 Thuc. I 31 § 1 VIII 83 § 3 Cratin. fr. 230 Herodot. VI 128 etc. — [7]) Eubul. fr. 25; id quod *εὔκολος*. — [8]) Apud Suidam s. v. — [9]) De quo vid. (Pac. 1144) Lys. 537, 690. — [10]) Infra vs. 1171 etc. — [11]) Vesp. 811 etc. — [12]) Ach. 872 Ephipp. fr. 1. — [13]) Quamquam in scholiis prudenti huic observationi absurdae nugae sunt admixtae; ubi quod legitur *κυάμοις δὲ ἐχρῶντο οἱ δικασταὶ διὰ τὸ μὴ καθεύδειν* e Vesp. 811—816 videtur fluxisse. Aliena autem hinc sunt, nisi fallor, quae disputarunt viri dd. Kalff Tijdschr. d. Maatsch. v. Ned. Letterk. IX p. 263, Borchardt Sprichwörtl. Redensarten p. 86, Verdam Sporen van volksgeloof in onze taal en letterkunde 1898 p. 10: de hominibus obtusioris ingenii apud gentem nostram et vicinas haud raro dici — certe olim dictum esse — „fabas edit ille" („*er hat bohnen gegessen*"); quacum vulgi opinione conferunt praeceptum illud Pythagoreorum, quo fabas edere vetiti esse feruntur (at vid. Cobet Collect. Crit. p. 420). — In scholiis contrarium legitur, nimirum *acres vigilesque* fieri

Δῆμος Πυκνίτης, δύσκολον γερόντιον
ὑπόκωφον. οὗτος τῇ προτέρᾳ νουμηνίᾳ
ἐπρίατο δοῦλον, βυρσοδέψην Παφλαγόνα,
πανουργότατον καὶ διαβολώτατόν τινα.
οὗτος καταγνοὺς τοῦ γέροντος τοὺς τρόπους,
ὁ βυρσοπαφλαγών, ὑποπεσὼν τὸν δεσπότην

— *ἀκράχολος*] *iracundus, cerebrosus* [1]. Fruticem spinosam *ἀκραχολωτάτην* [2] vocat Pherecrates [3]. Idem valent *ὀργὴν ἄκρος* [4] et adiectivum poeticum *ὀξύχολος*, similis autem est conformatio adiectivorum *ἀκραής* [5] *vehementer flans*, *ἀκροπενθής* [6] *summo dolore perculsus*, *ἀκροσφαλής lubricus*, *ἀκρόσοφος sapientissimus*. In aliis vero compositis *ἀκρο-* non summam rei significat sed *initium*: *ἀκρομανής* [7], *ἀκροθώραξ* [8], *ἀκροκνέφαιος* [9].

42. *Δῆμος Πυκνίτης*] *Demus Pnycis* urbis civis. Fictum hoc gentile quid sibi velit quivis statim intellegit, nec minus disertum est proprium domini nomen; hoc tamen e vitae communis usu desumsit comicus suosque nunc in usus detorsit, nam minime inauditum virorum nomen erat *Demus*, et vel notissimus ea aetate erat formosus ille Pyrilampis filius [10]. *Populum* autem artifices Graeci saepius postea certe repraesentaverunt: statuae Populi apud Pausaniam commemorantur Atheniensium [11] et Lacedaemoniorum [12], pictae imagines Demi et Democratiae [13]; longe autem clarissima fuit tabula, qua Parrhasius Populum Atheniensem pinxit *varium: iracundum iniustum inconstantem, eundem exorabilem clementem misericordem, excelsum gloriosum humilem, ferocem fugacemque;* cui noster locus totaque Equitum fabula videtur esse obversata.

— *δύσκολον*] vid. quae ad Ran. 82 observavi.

43. *ὑπόκωφον*] *surdaster*, et ita quidem ut nihil audiat nisi quod sibi gratum sit [14]. Vix dubito quin hunc locum in mente habuerit Plato [15], cum dixit *εἰς τὸν δῆμον ὅτι ὅμοιος ναυκλήρῳ ἰσχυρῷ μὲν ὑποκώφῳ δέ* [16].

— *τῇ προτέρᾳ νουμηνίᾳ*] *proximis nundinis* [17].

47. *ὑποπεσὼν τὸν δεσπότην*] *domino se insinuans* [18]. Propria *subeundi* vis apparet Thucydidis loco [19], ubi Syracusanorum cymbae dicuntur in pugna navali *ὑποπίπτειν εἰς τοὺς ταρσοὺς* triremium Atheniensium. Simillima autem sunt observanda de verbo *ὑποτρέχειν*, quod proprie significat *succurrere ictui* [20], translato vero sensu dicitur de eo qui *obsequio aliquem colit* [21]. Etiam verbum *ὑπιέναι τινά blanditiis decipiendi* sensu solet usur-

homines esu fabarum. Et hoc quidem de nihilo finxit hic grammaticus *τοῦ κακίστου κόμματος*, quisquis fuit; quamquam eius opinio nondum plane intermortua esse videtur, certe apud Blaydesium eam reperio excriptam. — [1]) Cf. fr. 594 Epinic. 1^7 adesp. 575 Plat. Rep. 411 *c* Leg. 791 *d*. — [2]) *Allernijdigst.* — [3]) Fr. 164. — [4]) Herodot. I 73. — [5]) Hom. *β* 421 etc. — [6]) Aesch. Pers. 135. — [7]) Herodot. V 42, = *ὑπόμαργος*; VI 75, *on the brink of madness.* — [8]) Diphil. fr. 46, = *ὑποπεπωκώς*, vid. ad Vesp. 1194. — [9]) Hes. Oper. 567. — [10]) Vid. Vesp. 98. — [11]) I 1 § 3 et 3 § 4. — [12]) III 11 § 8. — [13]) I 3 § 2; item apud Plinium H. Nat. XXXV 40. — [14]) *Oostindisch doof.* Vid. vs. 1346 sqq. — [15]) Rep. 488 *a*. — [16]) Quae verba sunt Aristotelis Rhetor. III 4. Adiectivo *ὑποκώφῳ* Plato etiam Protag. 334 *d* usus est. — [17]) Cf. Vesp. 171. — [18]) Item *ὑποπίπτειν* Demosth. XLV § 65, *ὑποπεπτωκώς* fr. 625 Aeschin. III § 116 Demosth XLV § 63. — [19]) VII 40 § 5. — [20]) Hom. *Φ* 68 *κ* 323 Antiphont. Tetral. II 2 § 4. — [21]) Vid. Eur. Or. 670.

ἤκαλλ', ἐθώπευ', ἐκολάκευ', ἐξηπάτα
κοσκυλματίοις ἄκροισι, τοιαυτὶ λέγων·
„ὦ Δῆμε, λοῦσαι πρῶτον ἐκδικάσας μίαν“·
„ἐνθοῦ, ῥόφησον, ἔντραγ', ἔχε τριώβολον“·

---

49. ἄκροισι] σαθροῖσι Helbig, σαπροῖσι Kock. Sed quid sint κοσκυλμάτια aliunde nescimus; fac autem scholiis fidem esse habendam, non facile dixerit quispiam quomodo servus dominum „putribus loris decipere" potuerit.

---

pari [1]). Artissime autem cognatus est praepositionis ὑπο- usus ad *impedimentum* aliquod significandum in verbis ὑποθεῖν [2]), ὑποτρέχειν [3]), ὑποφωνεῖν [4]), ὑπόμνυσθαι [5]), ὑπομνάεσθαι [6]), ὑπολαμβάνειν *subducere* [7]) vel *interpellare*, ὑποκρούειν *interpellare* [8]), ὑφαρπάζειν *praeripere* [9]), aliis.

48. ἤκαλλε] rarum hoc est verbum; quod proprie, ut latinum *adulari*, dicitur de canibus [10]). Itaque mordacissima sunt Pelei verba [11]) Menelao exprobrantis quod προδότιν κύνα αἰκάλλων cum uxore adultera in gratiam redierit; nam *adulari* si turpe est, *cani adulari* eique perfidissimae, id demum ultimi est opprobrii [12]). In eadem autem imagine versatur verbum σαίνειν τινά, quod propria vi *caudam iactandi* utitur [13]), translato vero *abblandiendi* sensu a poetis usurpari solet [14]).

49. κοσκυλματίοις ἄκροισι] obscura et vix integra. Voce κοσκυλματίοις *coriorum ramenta* significari perhibet scholion; quod si verum est, conferri possunt quae ad Ran. 819 sunt allata et latinum *quisquiliae*.

50. *O Deme, litem unam iudica priusquam balneatum eas.* Etiam Vesp. 595 in simillima sententia omissum est obiectum δίκην [15]), quod e verbo δικάσαι facillime repetitur; qui locus commentarii est instar. Vid. etiam ad Ran. 693. Verbum ἐκδικάζειν legitur etiam vs. festivo Eccl. 984 [16]), nostro autem loco praeter expectationem intermiscetur verbis *coenandi*, ut mox vocabulum τριώβολον.

51. ἐνθοῦ] cf. substantivum ἔνθεσις vs. 404.

— ἔντραγε] cf. versus nostro simillimus Vesp. 612. Seriis autem verbis reddita haec habes apud Demosthenem [17]): ἐξ οὗ δὲ οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥήτορες „τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίσωμαι;“ προπέποται τῆς παραυτίκα χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα.

— ἔχε] *en accipe, tene* [18]). Cf. imperativi αἶρε φέρε οἶσε [19]).

---

[1]) Vid. infra vs. 269 (459?) Epicrat. fr. 9[1] Platon. Criton. 53*e* Soph. Oed. R. 386 Philoct. 1007 etc. — [2]) Infra vs. 1161 Xenoph. Venat. III § 8. — [3]) Vs. 676 (ubi vid.) et 742. — [4]) Ach. 842. — [5]) Plut. 725. — [6]) Hom. χ 38. — [7]) Herodot. VI 27 Thuc. I 68 § 4, 121 § 3, 143 § 1 etc. — [8]) Ach. 38 Eccl. 256, 588, 596 Plat. Eryx. 395*e* Aeschin. I § 35. — [9]) Herodot. V 50 etc. — [10]) Bekk. Anecd. p. 21. — [11]) Eur. Andr. 630. — [12]) Cf. praeterea infra vs. 211 Thesm. 869 Soph. Oed. R. 597 οἱ σέθεν χρῄζοντες αἰκάλλουσί με (sic Musgrave, cod. ἐκκαλοῦσί με). — [13]) Vs. 1031 Hom. ρ 302 Hes. Theog. 771 etc. — [14]) Pind. Ol. IV 4 Pyth. I 52 II 82 Aesch. Prom. 835 Sept. 383, 704 Agam. 725, 1665 Choeph. 194 Soph. Ant. 1214 Oed. Col. 320 fr. 508 Rhes. 55 Eur. Hippol. 862 Ion. 685 etc. — [15]) Perperam in scholio dicitur: λείπει „ἡμέραν“. — [16]) Vid. praeterea [Xen.] Rep. Athen. III § 2. — [17]) III § 22. — [18]) *Tenez, daar hebt ge*...; item vs. 490, 493, 948, 1187, 1384 Ach. 1121 Vesp. 1135, 1149 Pac. 1193 Av. 935 Lys. 534 Ran. 270, 532. — [19]) De quibus vid. ad Ran. 498.

„βούλει παραθῶ σοι δόρπον;“ — εἶτ' ἀναρπάσας
ὅ τι ἂν τις ἡμῶν σκευάσῃ τῷ δεσπότῃ,
Παφλαγὼν κεχάρισται τοῦτο. καὶ πρῴην γ' ἐμοῦ
μᾶζαν μεμαχότος ἐν πυέλῳ Λακωνικήν,
πανουργότατά πως παραδραμὼν ὑφαρπάσας

52. δόρπον] δεῖπνον P perperam.

53. Post δεσπότῃ interpunxit Hartman.

55. πυέλῳ CFHermann] πύλῳ (Πύλῳ) codd.; ἐν Πύλῳ non pinsitur sed pugnatur, et ab iocosa hac argumenti expositione proprium illud nomen alienum est. Cf. vs. 1060.

56. παραδραμὼν V et Suidas s. v. μᾶζα] περιδραμὼν R et plerique; quod suo loco legitur compositum e. g. Vesp. 138 Ran. 193, hic vero *circumvenire*, περιιέναι (vs. 1142) deberet significare, quo sensu alias non invenitur usurpatum.

52. *Vin etiam coenam vespertinam tibi apponam* [1]*?* Hac aetate τὸ ἄριστον, unde olim homines diei initium fecerant, medio fere diei tempore sumebatur [2], τὸ δεῖπνον autem non brevi post meridiem fiebat, ut aevo heroico [3], sed circa diei finem [4], quo tempore δορπῆσαι homines olim fuerant soliti [5]. Itaque δόρπου vix ullus iam erat usus, nisi forte gulosis homuncionibus vel senibus aegrisve, quorum vires crebro cibo essent sustentandae. Remansit tamen vox δορπηστός ad noctis ingruentis tempus significandum [6]. Sic inter nostrates coena pergit *middagmaal* vocari, etiamsi quinta vel sexta hora pomeridiana sumatur.

— παραθῶ] *apponam* [7].

54. κεχάρισται] *in posterum huius beneficii* χάρις αὐτῷ κεῖται. Cf. νενόμικα *persuasum habeo* [8].

55. μεμαχότος] *cum paratam haberem equidem* [9]. Eadem metaphora comicus utitur infra [10].

— ἐν πυέλῳ] polentam ἐν μάκτρᾳ sive καρδόπῳ [11] depsere solebant homines; minime tamen absurde servulus *alveo* aliquo [12] ita usus esse ioci causa nunc fingitur, quemadmodum Cleonymus in *mortario* polentam olim sibi parasse perhibebatur [13]. Vid. ad Vesp. 141. Contrario usu Eupolis (?) *labrum* aliquando voce μάκτρᾳ nescio quam ob causam designavit [14]. Similis autem verborum lusus est infra [15].

56. παραδραμὼν] *praevertens* [16]. Cf. παριέναι eodem sensu adhibitum [17], item παρελαύνειν [18]. Similis est metaphora in usitatissimo *superandi* verbo ὑπερβάλλειν vel ὑπερβάλλεσθαι [19] eiusque synonymis ὑπερτοξεύειν [20], ὑπερακοντίζειν [21], ὑπερπαίειν [22], cf. etiam verbum poeticum

[1]) *Wilt ge soms ook nog soupeeren?* — [2]) Vid. e. g. Vesp. 300 sqq. — [3]) Vid. ad Α 86 ι 58. — [4]) Vid. e. g. Eccl. 652 vel Lys. I § 22 vel Eubul. fr. 119. — [5]) Τ 208 Ω 2 ν 34 etc. — [6]) Vesp. 103 Xen. Anab. I 10 § 17. — [7]) Verbum redit vs. 57, 778, 1205, 1223 Ach. 85 Cratet. fr. 14^5 Eubul. 80 Alex. 152 Sosipatr. 1^{53} etc.; vid. etiam vs. 1215. — [8]) Vs. 714, item Ach. 993 Vesp. 1049 Antiphan. fr. 68^{11} Axionici 6^8 Timocl. 8^8. — [9]) *Toen ik ... klaar had staan.* — [10]) Vs. 1166 sq. — [11]) Ran. 1159. — [12]) Nam haec est primitiva vocis vis, vid. Hom. τ 553. — [13]) Nub. 676. — [14]) Fr. 136. — [15]) Vs. 1060 et 1062; vid. etiam ad Ran. 427. — [16]) Item vs. 1353. — [17]) Vs. 277, 330 Hom. Α 132 etc. — [18]) Vesp. 1050, ubi propria verbi vis clare apparet. — [19]) Vs. 409, 890 etc. — [20]) Ach. 712 Aesch. Suppl. 473 et ad Nub. 944. — [21]) Vs. 659 Av. 363, 825 Plut. 666 Diphil. fr. 66^5. — [22]) Eccl. 1118.

αὐτὸς παρέθηκε τὴν ὑπ' ἐμοῦ μεμαγμένην.
ἡμᾶς δ' ἀπελαύνει, κοὐκ ἐᾷ τὸν δεσπότην
ἄλλον θεραπεύειν, ἀλλὰ βυρσίνην ἔχων
δειπνοῦντος ἑστὼς ἀποσοβεῖ... τοὺς ῥήτορας.
ᾄδει δὲ χρησμούς· εἶθ' ὁ γέρων σιβυλλιᾷ,
ὃ δ' αὐτὸν ὡς ὁρᾷ μεμακκοακότα,
τέχνην πεποίηται· τοὺς γὰρ ἔνδον ἄντικρυς

---

57. αὐτὸς] αὐτὴν Suidas l. l.
60. ῥήτορας] fuit cum οἰκέτας conicerem, vulgatum nimis apertum esse ratus.
61. εἶθ' ὁ] ὁ δὲ R.
62. μεμακκοακότα] -ηκότα R. In futuro μακκοάσω scribendum esse dicitur Etym. M. 202,7, primitus autem fuisse μακκοιᾶν observat Zacher. ‖ Post hunc versum aliquid intercidisse, significandum enim fuisse *quid* in artis aliquam formam redegerit Paphlago, suspicatus est Piccolomini; sed vid. commentarius.

ὑπερβαίνειν et pedestre παραβαίνειν de iis qui *ius transgrediuntur* dicta [1]).

57. παρέθηκε] vid. ad vs. 52.

58 sq. τὸν δεσπότην | ἄλλον θεραπεύειν] vid. ad Vesp. 429.

59. βυρσίνην ἔχων] pro μυρσίνην ἔχων. Eidem ioco infra [2]) noster indulsit. Ambigua autem haec sunt; nam aut possunt verti *coronatus* [3]) aut *virgulam myrteam* — immo coriaceam μυιοσόβην nescio quam [4]) — *manu tenens*, qua fuget muscas Demi coenam avide circumvolitantes, μονοφαγίστατος scilicet ipse [5]).

60. ἀποσοβεῖ τοὺς ῥήτορας] de verbo vid. ad Ran. 45 et cum toto versu cf. infra vs. 1038 et Vesp. 597.

61. ᾄδει δὲ χρησμούς] quod vs. 818 dicitur χρησμῳδεῖν [6]). Teste Thucydide bello ingruente χρησμολόγοι ᾖδον χρησμοὺς παντοίους, ὡς ἀκροᾶσθαι ἕκαστος ὥργα [7]).

— σιβυλλιᾷ] *malo sibyllino corripitur.* Cum novo hoc verbo, quo novum suae aetatis morbum designavit comicus, conferantur κορυβαντιᾶν [8]), σοφιστιᾶν [9]), alia [10]).

62. μεμακκοακότα] verbum de *fatuis* hominibus fuisse usurpatum [11]) docet contextus, sed ignotae est originis et ut prorsus obsoletum commemoratur a Luciano [12]). Ad eandem stirpem referendum videtur nomen *Maccus*, quod stupidae fabularum Atellanarum personae erat proprium. Cum voce Laconica μάκκορ [13]) *ligo* componit Zielinski, a verbo μακεῖν μηκᾶσθαι vix probabiliter repetit Zacher [14]).

63. τέχνην πεποίηται] *eodem semper artificio utitur* [15]). Cf. e. g. Lys. I § 16 ταύτην γὰρ τέχνην ἔχει de adultero dictum, cui studium est unicum mulierculas captare [16]), vel Demosth. XXXVII § 53, ubi feneratores inclementes dicuntur τέχνην τὸ πρᾶγμα πεποιημένοι nihil praeter suum ipsorum lucrum curare. Qualibus locis locutioni τέχνην ποιεῖσθαι (ἔχειν) constanter addi solet *accusativus* [17]) vel *infinitivus*, servuli vero nostri negli-

---

[1]) Item nostra *overtreffen* et *overtreden*. Vid. etiam quae de verbo περιελαύνειν et similibus ad vs. 290 sunt observata. — [2]) Vs. 449. — [3]) Vid. infra vs. 1227 sqq. — [4]) Cf. Menandr. fr. 503 Anaxipp. 7. — [5]) Cf. Vesp. 923. — [6]) Vid. etiam vs. 961 sqq. — [7]) II 8 § 2 et 21 § 3. Cf. etiam Herodot. V 90 sq. et 93 et infra ad vs. 123. — [8]) Vesp. 8. — [9]) Eubulid. fr. 1. — [10]) Vid. ad Nub. 183. — [11]) Vs. 396 et fr. adesp. 1210 redit. — [12]) XXXIV § 19. — [13]) Hesych. — [14]) Coll. Cratini fr. 43. — [15]) *Dan houdt hij er een vast systeem op na.* — [16]) *Daar maakt hij zijn beroep van, dat is zijn specialiteit.* — [17]) Ut supra ταύτην et τὸ πρᾶγμα.

ψευδῆ διαβάλλει. κᾆτα μαστιγούμεθα
ἡμεῖς, Παφλαγὼν δὲ περιθέων τοὺς οἰκέτας
αἰτεῖ, ταράττει, δωροδοκεῖ, λέγων ταδί·
„ὁρᾶτε τὸν Ὕλαν δι' ἐμὲ μαστιγούμενον;
„εἰ μή μ' ἀναπείσετ', ἀποθανεῖσθε τήμερον."
ἡμεῖς δὲ δίδομεν· εἰ δὲ μή, πατούμενοι
ὑπὸ τοῦ γέροντος ὀκταπλάσια χέζομεν.

(Ad conservum:)

νῦν οὖν ἀνύσαντε φροντίσωμεν, ὦ ἀγαθέ,
ποίαν ὁδὸν νῷν τρεπτέον καὶ πρὸς τίνα.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

κράτιστ' ἐκείνην τὴν „μολωμεν", ὦ ἀγαθέ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ἀλλ' οὐχ οἷόν τε τὸν Παφλαγόν' οὐδὲν λαθεῖν·
ἐφορᾷ γὰρ αὐτὸς πάντ'. ἔχει γὰρ τὸ σκέλος

---

66. *ταράττει*] *μεταιτεῖ* Naber (ut vs. 775). ‖ *ταδί* Brunck] *τάδε* codd.
68. *ἀναπείσετ'*] *-σητ'* V R et plerique.
70. *ὀκταπλάσια* R] *-ον* V et plerique.
72. Niciae dat R, item vs. 74—79 et 80^b sq., Demostheni autem vs. 73 et 80^a. ‖ *νῷν* Pierson] *νῶ(ι)* vel *νώ(ν)* codd. (*νῦν* A). Cf. Vesp. 1514 Av. 1237.
73. *τὴν*] *ἣν* R, *ἥν* Bergk male, nam *μολεῖν* non est verbum dictionis comicae, et post *κράτιστόν ἐστιν* (id quod observavit Sobolewski) requiritur infinitivus.
75. *αὐτὸς*] *οὗτος* R (cf. vs. 1062).

---

gentius nunc procedit sermo. Qui accuratius loquenti sic fere fuerat concinnandus: *τέχνην δὲ ταύτην πεποίηται· χρησμῳδεῖν ἄρχεται, καὶ ἔπειτα τοῦ γέροντος σιβυλλιῶντος καὶ μεμακκοακότος, τῶν ἔνδον τινὰ ἄντικρυς ψευδῆ διαβάλλει· κᾆθ' οὗτος μὲν μαστιγοῦται, Παφλαγὼν δὲ τοὺς ἄλλους περιθέων αἰτεῖ κτέ.*

64. Fortasse conferendae sunt Callistrati querelae Ach. 380.

66. Cf. fr. 219: *ἔσειον, ᾔτουν χρήματ', ἠπείλουν, ἐσυκοφάντουν.* Praeterea vid. vs. 775 et de verbo *ταράττειν* ad vs. 251, de verbo *δωροδοκεῖν* ad Ran. 361.

67. *Ὕλαν*] non de nihilo hoc nomen nunc fingi suspicetur quispiam, qui tamen vir eo significetur hodie nescimus.

69 sq. *πατούμενοι . . . χέζομεν*] vid. Lys. 440 Nub. 1387 et de verbo *πατεῖν* ad Nub. 1359.

71. *ἀνύσαντε*] vid. ad Vesp. 30 et ad Ran. 606.

72. *τρεπτέον*] i. e. *χρὴ τραπέσθαι.*

73. *κράτιστα*] vid. ad vs. 30.

— *ἐκείνην*] *quam primo commendavi.*

— *τὴν „μολωμεν"*] cf. Vesp. 666 *οἱ „οὐχὶ προδώσω κτέ."*, infra vs. 945 *οἱ πολλοὶ τοῦ ὀβολοῦ.* Fortasse etiam in verbis corruptis Ach. 1093 eiusmodi quid latet.

75. *ἐφορᾷ . . . πάντα*] perinde atque *sol* [1]). Ipsius Cleonis aliquod dictum nunc

---

[1]) Hom. *Γ* 277 etc.

τὸ μὲν ἐν Πύλῳ, τὸ δ' ἕτερον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
τοσόνδε δ' αὐτοῦ βῆμα διαβεβηκότος
ὁ πρωκτός ἐστιν αὐτόχρημ' ἐν Χάοσιν,
τὼ χεῖρ' ἐν Αἰτωλοῖς, ὁ νοῦς δ' ἐν Κλωπιδῶν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

κράτιστον οὖν νῷν ἀποθανεῖν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ἀλλὰ σκόπει
ὅπως ἂν ἀποθάνοιμεν ἀνδρικώτατα.

---

79. *νοῦς δ'*] *δὲ νοῦς* V alii.
80[b] sq. In codd. excepto R (vid. ad vs. 72) continuantur Niciae, vs. 82 vero datur Demostheni, versus 83 autem in V aliisque est Niciae. Correxit Sauppe.
81. *ἀποθάνοιμεν*] *-νωμεν* V R alii (*ut moriamur*, cf. vs. 917, 925 sq.).

---

rideri verisimile fit collatis Eupolidis verbis in Aurea Aetate [1]), quae hisce annis data est fabula: *ὦ καλλίστη πόλι πασῶν ὅσας Κλέων ἐφορᾷ.* Vid. etiam infra [2]) Paphlagonis verba: *ἔμ' οὐ λέληθεν οὐδέν.*

77. *τοσόνδε*] hoc dum dicit servus, pedes suos latissime divaricat: *tam ingenti quam ego nunc passu crura diducens* [3]).

78. Cf. Vesp. 1493. Falsissimum est quod in scholio V dicitur: *ἅμα δὲ τοὺς εὐρυπρώκτους διασύρει*, falsius etiam quod in R: *ὡς εὐρύπρωκτον διαβάλλει.* Immo vel nimis severum morum magistrum se praestabat Cleon [4]). *Chaonum* nomine etiam Ach. 604 verbum *κεχηνέναι* iocose indicatur. Saepe autem his annis mentio facta est illorum barbarorum Corcyrae vicinorum, qui anno 429 ad Stratum ab Acarnanibus Atheniensium sociis gravi clade sunt affecti [5]).

— *αὐτόχρημα*] idem fere valet quod *ἄντικρυς*. Cf. adesp. fr. 26 *αὐτόχρημα Χαιρεφῶν*, fr. 1525 *αὐτόχρημα κακόν*, Lucian. LXXIII § 13 *κλύδωνα αὐτόχρημα θαλάττιον* et vulgatum *παραχρῆμα*. Similis conformationis sunt *αὐτόδηλος* [6]), *αὐτόδαξ* [7]), *αὐτόπρεμνος* [8]), *αὐτοβοεὶ* [9]), *αὐτόκακον* [10]), et epica *αὐτοσχεδόν* (*αὐτοσχεδίῃ, αὐτοσταδίῃ*) *αὐτόδιον, αὐτόϜετες, αὐτῆμαρ, αὐτονυχί.*

79. Simillimus verborum lusus est in Marci Argentarii epigr. 5 [11]): *Ἀντιγόνη Σικέλη πάρος ἦσθά μοι· ὡς δ' ἐγενήθης | Αἰτωλή, καὶ ἐγὼ Μῆδος ἰδοὺ γέγονα.* — *Aetolorum* frequens iam erat nomen post proelia a Demosthene anno 426 illic gesta [12]). *Κλωπιδῶν* autem, i. e. *furum* (*κλωπῶν*), festive fingitur regio quaedam ad imitationem nominis *Κρωπιδῶν*, qui demus erat tribus Leontidis [13]). Cf. *Κόπρειος* vs. 899, *Βαλλήναδε* Ach. 234, *Χωλίδης* Ach. 406, *Ἀχραδούσιος* Eccl. 362, *Κεφαλῆσιν* Av. 476, *Παιονίδης* Lys. 852, *Ἀναφλάστιος* Ran. 427 (ubi vid.), *Ὀρνεαί* Av. 399. Quod autem notatu est dignissimum, ipsa illa, quae ex Aristophanis nunc ingenio ludibundo prodiit, nominis forma in inscriptione quadam saeculi IV[i] extat absque omni ioci suspicione [14]).

80. *κράτιστον*] vid. ad vs. 30.

---

[1]) Fr. 290. — [2]) Vs. 862. — [3]) Cf. supra vs. 21 Ach. 120 Ran. 1029. — [4]) Vid. vs. 877. — [5]) Thucyd. II 80 sq. — [6]) Vesp. 463. — [7]) Pac. 607 Lys. 688. — [8]) Ran. 902. — [9]) Thucyd. al. — [10]) Fr. adesp. 658. — [11]) Contulit Brunck. — [12]) Thucyd. III 94 sqq. — [13]) Cf. Thucyd. II 19 § 2. — [14]) CIA. II 788 *A* 18, Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[2] p. 63.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

πῶς δῆτα, πῶς γένοιτ' ἂν ἀνδρικώτατα;

(Aliquantisper secum reputat.)

βέλτιστον ἡμῖν αἷμα ταύρειον πιεῖν·
ὁ Θεμιστοκλέους γὰρ θάνατος αἱρετώτατος.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

μὰ Δί' ἀλλ' ἄκρατον οἶνον ἀγαθοῦ δαίμονος·
ἴσως γὰρ ἂν χρηστόν τι βουλευσαίμεθα.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

ἰδού γ', „ἄκρατον"! περὶ πότου γοῦν ἐστί σοι!

---

84. *αἱρετώτατος* vHerwerden] *-τερος* codd.
86. *βουλευσαίμεθα*] *-σώμεθα* V alii, *-σαίμεθ' ἂν* Meineke.
87. Ante vs. 86 collocat Meineke, pro *πότου γοῦν* scribens *πότον νοῦς*. Vulgatam sanam duco; vid. commentarius. ‖ *πότου*] *ποτοῦ* codd. fere omnes. ‖ *γοῦν*] *γάρ* V², *οὖν* R.

---

82. *πῶς … πῶς*] vid. ad Nub. 79.

83 sq. In ultima rerum desperatione *παρατραγῳδῶν* servus imitatur Sophoclis versiculum in scholiis allatum: *ἐμοὶ δὲ λῷστον αἷμα ταυρεῖον πιεῖν* [1]). Quem cum scripsit Sophocles, fortasse Herodoti sui, ut saepe, recordabatur, Psammenitum *αἷμα ταύρου πιόντα ἀποθανεῖν παραχρῆμα* referentis [2]). Nempe sanguinem taurinum subitam mortem afferre veteres credidere miro errore, quem vocem aliquam Asiaticam vel Aegyptiacam male intellectam peperisse suspicor; atque inventus est adeo qui rei causam exponeret [3]): nimirum citissime coagulari taurorum sanguinem [4]), itaque eos qui biberint suffocare. Ad Themistoclem autem quod adtinet, morbo extinctum scripsit rerum gravissimus auctor Thucydides [5]), spreta quorundam opinione *ἑκούσιον φαρμάκῳ* eum vitam finivisse. Nempe *cum taurum immolavisset, excepisse sanguinem patera et eo poto mortuum concidisse* fuere qui perhiberent [6]). Ingeniosissima autem est Rubensohni coniectura, Magnesiae natam esse hanc fabellam; nimirum in huius urbis foro statuam ei publice fuisse dedicatam ut urbis *ἀρχηγέτῃ*, in illo autem monumento eum fuisse repraesentatum bove recens mactato ad aram adstantem pateramque manu tenentem [7]).

85. *ἀγαθοῦ δαίμονος*] vid. ad Vesp. 525 [8]).

87. *ἰδού γε*] vid. ad Ran. 1205.

— *γοῦν*] *scilicet* [9]). Etiam Thesm. 845 Eccl. 794 Eur. Med. 504 Hel. 1227 ironice sic usurpatur particula.

— *ἐστί σοι*] *agitur de …* [10]). Cf. Eur. Iph. Taur. 813 *χρυσῆς ἀρνὸς ἡνίκ' ἦν πέρι*, Lys. XII § 74 *οὐ περὶ πολιτείας ὑμῖν ἔσται ἀλλὰ περὶ σωτηρίας*, Isocrat. XXI § 12 *ὥστε μὴ περὶ τούτου εἶναι Νικίᾳ ὅπως συκοφαντῶν τἀλλότρια λήψοιτο, ἀλλ' ὅπως*

---

[1]) Fr. 185. — [2]) III 15. — [3]) Vid. schol. ad Nicandr. Alexiph. 312. — [4]) Aristot. Hist. An. III 19. — [5]) I 138 § 4. — [6]) Vid. schol., Cic. Brut. § 43, Diod. Sicul. XI 58, Plut. Themist. 31, Nepot. Themist. 10. Etiam Plutarch. Mor. 168*f* Pausan. VII 25 § 8 Plin. H. Nat. XXVIII 41 sunt conferendi. — [7]) Teste numo aereo, de quo vid. Athen. Mitteil. 1896 p. 18—26 et Wachsmuth Rh. Mus. 1897 p. 140—143. — [8]) Athen. p. 38*d*, Preller Myth. I⁴ p. 542 sq. — [9]) Nos: *dan ook nog al …!* — [10]) *Het is om … te doen, es geht um …*

πῶς δ' ἂν μεθύων χρηστόν τι βουλεύσαιτ' ἀνήρ;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ἄληθες, οὗτος; κρουνοχυτρολήραιον εἶ.
οἶνον σὺ τολμᾷς εἰς ἐπίνοιαν λοιδορεῖν;
οἴνου γὰρ εὕροις ἄν τι πρακτικώτερον;
ὁρᾷς, ὅταν πίνωσιν ἄνθρωποι, τότε
πλουτοῦσι, διαπράττουσι, νικῶσιν δίκας,

---

89. *κρουνοχυτρολήραιον*] *-ος* duo codd. habent a manu secunda; Bentley *οὑτωσὶ κρονοχυτρολήραιον εἶ* (coll. Plutarch. Mor. 13 *b*) vel *ὦ κρονοχυτρολήμιον* (coll. Plut. 581), Bergk *κρουνοχυτρολημαῖος* (coll. Diogenian. V 63) vel *κρονικοχυτρολημαῖος*, Fritzsche *κρουνοχυτρολήναιος*, *-ληρός τις* Blaydes, alii alia. ‖ *εἶ*] **ὤν* (sine interpunctione)?

90. *ἐπίνοιαν*] *ἀπόνοιαν* Sylburg male, hoc enim significaret: *ideone vinum spernis, quod ad rerum desperationem homines adducat?* — qualis hinc aliena est sententia.

91. Aliunde invectum putat Kock.

92. *ἄνθρωποι*] *ἄνθρωποι* codd.

μηδὲν ἀδικῶν κακόν τι πείσοιτο, Demosth. XXIV § 5 *περὶ τοίνυν αὐτοῦ τούτου νῦν ὑμῖν ἐστι, πότερον ... ἢ κτέ.*; fortasse etiam Thucyd. IV 63 § 2 huc facit, si verba tradita sic sunt supplenda: *οὐ περὶ τοῦ τιμωρήσασθαί τινα* <*ἔσται*>. Qualibus locis mente addi potest *ὁ ἀγών* [1]).

89. *ἄληθες, οὗτος;*] item Vesp. 1412 Av. 1048. De pronominis usu vid. ad Vesp. 1.

— *κρουνοχυτρολήραιον εἶ*] *nugaris*, quippe *ὑδατοπωτῶν* [2]), *ἄνθρωπος ὢν ὑδατοπότης* [3]), *aquae potor*, quales homines *οὐδὲν σοφὸν τίκτουσιν* [4]). In epitheto ioculariter ficto quid sibi velit *κρουνοῦ* nomen apertum est, sed *χυτρῶν* sive *ollarum* mentio non satis perspicua.

90. *Tune audes perhibere vinum ad ingenium acuendum parum valere?* Praepositio *εἰς* h. l. valet *quod adtinet ad*, ut Xenoph. Anab. II 6 § 30 *οὐδεὶς εἰς φιλίαν αὐτοὺς ἐμέμφετο* vel Hellen. VII 4 § 30 *οἱ Ἠλεῖοι εἰς τὰ πολεμικὰ κατεφρονοῦντο.*

91. Vinum non corporis tantum vires reficit [5]) sed etiam mentem reddit acutiorem et velociorem: *ἡ τρὺξ ἄριστόν ἐστιν εἰς εὐβουλίαν* [6]). Quapropter Persae et Germani inter pocula deliberare solebant [7]); vid. etiam Aristophanis iocus Lys. 1228 sqq.

92 sqq. *Quid non ebrietas designat? Operta recludit, | spes iubet esse ratas, ad proelia trudit inertem, | sollicitis animis onus eximit, addocet artes. | Fecundi calices quem non fecere disertum! | Contracta quem non in paupertate solutum* [8]). — Festivus est commentator nescio quis in scholiis ex hisce vini laudibus efficiens ipsum Aristophanem nonnisi ebrium comoedias scripsisse, *ἵνα μὴ νήφων δειλιάσῃ κωμῳδεῖν μεγάλους ἄνδρας*. Sic igitur aliquando lectus est comicus! Quamquam etiam a recentioribus huiuscemodi nugae nimis diu sunt repetitae.

92. *ὁρᾷς*] vid. ad Nub. 662 et 826.

93. *διαπράττουσι*] cf. Plut. 217, 378.

— *νικῶσιν δίκας*] item Vesp. 581; cf. Nub. 99.

---

1) Quod legitur e. g. Thuc. III 44 § 1 VI 11 § 7. — 2) Cratin. fr. 288 Herodot. I 71. — 3) Phrynich. fr. 69. — 4) Cratin. fr. 199 (Athen. 39 *c*) Hor. Epist. I 19 init.; vid. etiam infra vs. 349. — 5) Hom. *Z* 261 etc. — 6) Theopomp. fr. 62[4]. — 7) Herodot. I 133 Tacit. Germ. 22. — 8) Hor. Ep. I 5, 16 sqq.

εὐδαιμονοῦσιν, ὠφελοῦσι τοὺς φίλους.
ἀλλ' ἐξένεγκέ μοι ταχέως οἴνου χόα,
τὸν νοῦν ἵν' ἄρδω καὶ λέγω τι δεξιόν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

οἴμοι, τί ποθ' ἡμᾶς ἐργάσει τῷ σῷ πότῳ;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

ἀγάθ'· ἀλλ' ἔνεγκ'.

(Domum intrat Nicias.)

ἐγὼ δὲ κατακλινήσομαι.
ἢν γὰρ μεθυσθῶ, πάντα ταυτὶ καταπάσω
βουλευματίων καὶ γνωμιδίων καὶ νοιδίων.

(Recumbit Demosthenes. Redit Nicias cum lagena et poculo.)

SCENA SECUNDA.

Eidem.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

ὡς εὐτυχῶς ὅτι οὐκ ἐλήφθην, ἔνδοθεν
κλέπτων τὸν οἶνον.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

εἰπέ μοι, Παφλαγὼν τί δρᾷ;

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

ἐπίπαστα λείξας δημιόπραθ' ὁ βάσκανος

---

97. *πότῳ*] *ποτῷ* V R et plerique.
101. *εὐτυχῶς*] *ηὐτύχησ'(α)* Reiske (ut Plat. Hipp. Mai. 258 *e*).

---

96. *ἄρδω*] translato hoc verbi sensu etiam Xen. Conv. II § 24 Plat. Phaedr. 276 *d* Rep. 550 *b* utuntur. Cf. *κατάρδειν* Ach. 658.

97. *τῷ σῷ*] *isto de quo tam multus es.* Cf. e. g. infra vs. 275, Eur. Hipp. 113 *τὴν σὴν Κύπριν*, Herc. 295 *τὴν σὴν ἐλπίδα* [1]).

98. *κατακλινήσομαι*] vid. Vesp. 1208.

99. *πάντα ταυτὶ*] vid. Pac. 319 et ad Nub. 1037.

— *καταπάσω*] vid. ad Nub. 912. Quod ad loci sensum adtinet, cf. Vesp. 1044, ubi cives dicuntur poetam cum Nubes scenae commisisset inique tractasse *καινοτάταις σπείραντ' αὐτὴν* (Atticam) *διανοίαις*, et Cratini [2]) de se ipso verba: *ἅπαντα ταῦτα κατακλύσει ποιήμασιν.*

100. Expectabantur *dativi*, sed verbo *καταπάττειν* genetivos nunc iunxit poeta ad analogiam verborum *copiae.*

103. *ἐπίπαστα λείξας*] etiam vs. 1089 delicatioris huius cibi fit mentio, item Pherecrat. fr. 130^3, ubi *λιπαρὰ* vocantur.

---

[1]) Non facit huc Vesp. 1393 *διὰ τὸν σὸν οἶνον.* — [2]) Fr. 186.

ῥέγκει μεθύων ἐν ταῖσι βύρσαις ὕπτιος.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ἴθι νυν, ἄκρατον ἐγκάναξόν μοι πολὺν
σπονδήν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

λαβὲ δὴ καὶ σπεῖσον ἀγαθοῦ δαίμονος.

(Poculum replet vino, dein Demostheni praebet.)

ἕλχ', ἕλκε τὴν τοῦ δαίμονος τοῦ Πραμνίου.

(Bibit Demosthenes.)

---

104. *ῥέγκει*] *ῥέγχει* R alii.

106. Del. Halbertsma. ‖ *σπονδήν*] Niciae dant V alii cum ceteris huius versus verbis. Qua in re sequendos esse suspicor, scribendum autem esse **σπονδή!* coll. Pac. 433 *σπονδή! σπονδή!* et Menandr. fr. 292 *σπονδή! δίδου σὺ σπλάγχν' ἀκολουθῶν. ποῖ βλέπεις;* | *σπονδή! φέρ' ὦ παῖ Σωσία. σπονδή! καλῶς.* | *ἔγχει. κτέ.*

107. Demostheni tribuit GHermann, quem secutus pro *ἕλχ', ἕλκε τὴν* Blaydes coniecit *φέρ' ἑλκύσω.*

Sale conditos paniculos — ad sitim excitandam nimirum — ita dictos fuisse perhibent scholia.

— *δημιόπρατα*] praeter expectationem additur hoc epitheton, de quo vid. Vesp. 659. Tecte sic Cleon insimulatur e bonis publicatis suum sacculum implere. Ad locutionem quod adtinet, cf. Vesp. 511 *δικίδιον ἐν λοπάδι πεπνιγμένον*, Vesp. 1367 *ἐξ ὄξους δίκη*, Nub. 924 *γνώμας τρώγειν* [1]).

— *βάσκανος*] *malignus*. Proprie *fascinatorem* [2]) significat, ut in proverbio *τῶν γειτόνων γὰρ δυσμενὴς καὶ βάσκανος οὐφθαλμός* [3]). Sed convicii loco vox apud veteres rara etiam Plut. 571 est adhibita, item a Sophocle [4]) et Euripide [5]) testibus grammaticis. Sic etiam Pherecrates [6]): *ὁ λαγώς με βασκαίνει τεθνηκώς*, — quod *λυπεῖν* non satis accurate interpretantur veteres [7]).

104. *ῥέγκει*] vid. ad Nub. 5.

— *ὕπτιος*] *stertit supinus* [8]), perinde atque Cyclops ille, postquam multo mero gravatus recubuit [9]).

105. *ἐγκάναξον*] item ad Ulixem Silenus [10]): *φέρ' ἐγκάναξον* [11]), cui postquam meri aliquid gustandum praebuit Ulixes, *μῶν τὸν λάρυγγα* — ait — *διεκάναξέ σου καλῶς;* [12]). Ex Eupolidis autem Amicis [13]) servata sunt verba: *τὴν δ' αὐτὸς ἐκκανάξει.* Vox *καναχή* clarum sonum significat [14]), et *ἐγ- ἐκ- διακανάξαι* dicitur de liquore qui non tacite lenique motu delabitur, sed sic temere cum claro strepitu *infunditur, effunditur, perfunditur.*

106 sq. Vid. vs. 85 et ad Vesp. 525.

107. *ἕλκε*] ut latina *trahere* [15]) et *ducere* [16]) et germ. *zechen* de strenuo poculorum usu dicitur; sic de Polyphemo vinum oblatum deglutiente: *ἐδέξατ' ἔσπα-*

---

[1]) Vid. etiam Vesp. 462 et fr. 151. — [2]) *Jettatore.* — [3]) Fr. adesp. 160; item Arist. fr. 592. — [4]) Fr. 855. — [5]) Fr. 1108. — [6]) Fr. 174. — [7]) Praeterea vid. Antiphan. fr. 80^8, 159^4. — [8]) Hor. Sat. I 5, 19. — [9]) Hom. ι 371. — [10]) Eur. Cycl. 152. — [11]) Ex emendatione Piersoni; codd. *ἐκπάταξον.* — [12]) Vs. 157. — [13]) Fr. 272. — [14]) Hom. Π 105 ζ 82 etc. — [15]) Hor. Epod. 14, 4 Verg. Aen. I 741 etc. — [16]) Hor. Od. I 17, 22 etc.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

ὦ δαῖμον ἀγαθέ, σὸν τὸ βούλευμ', οὐκ ἐμόν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

εἴπ', ἀντιβολῶ, τί ἔστι;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

τοὺς χρησμοὺς ταχὺ
κλέψας ἔνεγκε τοῦ Παφλαγόνος ἔνδοθεν
ἕως καθεύδει.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

ταῦτ'.

(Secum:)

ἀτὰρ τοῦ δαίμονος

111. Post *ταῦτ'* interpunctionem omittunt V R et plerique.

οἶν τ' ἄμυστιν ἑλκύσας [1]). Etiam *ἀέρα ἕλκειν* vel *σπᾶν* Graece dicitur [2]), ut latine *spiritum ducere.*

— *τὴν*] sc. *κύλικα.* Cf. verba lenae, quae mulieris cuiusdam pudicitiae insidiatur: „maritus tuus *ἐκλέλησταί* (*σου*) *καὶ πέπωκεν ἐκ καινῆς*" [3]).

— *Πραμνίου*] primitus regionis alicuius videtur hoc fuisse nomen [4]), quam alii in Caria, alii alibi quaesiverunt; sed postea omnis loci notio inde aberat, quemadmodum hodie qui de vino Burgundiaco vel Rhenano vel Campanico loquitur, non patriam uvarum cogitare solet sed vini qualitatem, ita ut Africa iam et California ferant vites Burgundiacas ceterasque. Nempe vinum *austerum* [5]) quoddam sic vocabant [6]); Ephippus [7]) *πράμνιον Λέσβιον* aliquando dixit *οἶνον παχύν τινα καὶ πολυφόρον* quem vocat Athenaeus [8]), *densum multumque aquae ferentem admixtum.* Qualis vini sapor dulci suavique potioni opponitur in Phrynichi comici de Sophoclis arte verbis [9]): *οὐ γλύξις οὐδ' ὑπόχυτος, ἀλλὰ πράμνιος* [10]).

108. Cf. Promethei Aeschylei verba [11]): *βούλευμα μὲν τὸ Δῖον, Ἡφαίστου δὲ χείρ*, Eur. Cycl. 285 *θεοῦ τὸ πρᾶγμα*, Herodot. I 129 *Ἅρπαγος ἔφη, αὐτὸς γὰρ γράψαι, τὸ πρῆγμα δὴ ἑωυτοῦ δικαίως εἶναι* [12]).

109. *ταχὺ*] nunc, ut vs. 648 (ubi vid.) sententiae praemittitur, revera enim ad verba *ἕως καθεύδει* pertinet.

111. *ταῦτα*] *libenter tibi obediam* [13]). Mente addi potest *δράσω* vel *χρὴ δρᾶν*: *id quod mandas statim peragam atque adeo peragere nunc incipio* [14]). In tragoedia idem dicitur *δράσω τάδε* [15]). Vehementius autem affirmantis est *ταῦτα δρῶ*: *id ip-*

[1]) Eur. Cycl. 417; item Pac. 1131 fr. 109 (?) Cratin. fr. 250 Teleclid. 24 Eubul. 56 Alex. 85, vid. etiam Nub. 540 et de cognatis verbis ad Ran. 576. — [2]) Philemon. fr. 119 Menandr. 531[7]. — [3]) Herod. Mimiamb. I 25. — [4]) Hom. *Λ* 639 *κ* 235. — [5]) *Dry, sec.* — [6]) Vid. Athen. 30 *b—e* Plin. H. Nat. XIV 6. — [7]) Fr. 28. — [8]) Athen. 10 *a*, nam sic ibi lego pro *πολυτρόφον*. Vid. Plut. 853 et infra ad vs. 1187 sq. — [9]) Fr. 65. — [10]) Eadem est oppositio in Aristophanis fr. 579, vid. etiam fr. 317. — [11]) Vs. 619. — [12]) Similia dicuntur vs. 1203 et 1253. Vid. etiam vs. 277. — [13]) *Parfaitement, c'est ça.* — [14]) Item *ταῦτα* (*δὴ* vel *νυν*) Ach. 815 Vesp. 142, (843), 851, 1008 Pac. 275; vid. etiam Plat. Phaedon. 78 *a* et ad Ach. 1064. — [15]) E. g. Eur. Herc. 606.

δέδοιχ' ὅπως μὴ τεύξομαι κακοδαίμονος.

(Denuo domum intrat.)

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

φέρε νυν ἐγὼ ἐμαυτῷ προσαγάγω τὸν χόα, —
τὸν νοῦν ἵν' ἄρδω καὶ λέγω τι δεξιόν.

(Poculum denuo repletum ebibit. Redit Nicias cum volumine.)

SCENA TERTIA.

Eidem.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

ὡς μεγάλ' ὁ Παφλαγὼν πέρδεται καὶ ῥέγκεται!
ὥστ' ἔλαθον αὐτὸν τὸν ἱερὸν χρησμὸν λαβών,
ὅνπερ μάλιστ' ἐφύλαττεν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

ὦ σοφώτατε,
φέρ' αὐτόν, ἵν' ἀναγνῶ. σὺ δ' ἔγχεον πιεῖν
ἀνύσας τι.

(Volumen a Nicia acceptum inspicit.)

φέρ' ἴδω, τί ἄρ' ἔνεστιν αὐτόθι;

---

113. *προσαγάγω*] *προσαγάγωμεν* V.

114. Del. Wieland utpote e vs. 96 repetitum; cf. Ach. 436 (= 384). Sed si abest, admodum exilia evadunt haec Demosthenis verba. Vid. commentarius.

115. *πέρδεται καὶ ῥέγκεται*] *ῥ. κ. π.* codd. nonnulli male, nam verbo *ῥέγκειν* cur insolitam formam tribuerit comicus frustra rogatur, nisi praecedit alterum verbum cui assimulatum sit.

119. Interrogandi signum in fine scripsit Blaydes coll. vs. 953, 1002, 1214; item vs. 1365.

---

sum quod iubes facio [1]), vel (*ἐγὼ δὴ*) *τοῦτο δρῶ* [2]), vel *ἀλλὰ δρῶ τοῦτο* [3]), — *nihil opus est te id mihi mandare, quod vel sponte mea facturus eram atque adeo nunc facio* [4]).

114. Cum leni risu verba sua repetit Demosthenes spectatores alloquens: „ingenium scilicet meum incitare, non gulam rigare cupio."

115. *πέρδεται καὶ ῥέγκεται*] vid. ad Nub. 9 et 5. Medialis forma *ῥέγκεται* praeter morem nunc est adhibita ad proximi verbi analogiam. Simili linguae lapsu „Datis" ille *χαίρομαι* dixisse fertur [5]). Praeterea vid. infra vs. 1057.

118. *φέρε*] vid. ad Ran. 498.

119. *ἀνύσας τι*] vid. ad Vesp. 30 et ad Ran. 606.

---

[1]) Infra vs. 495. — [2]) Thesm. 1209 Eccl. 1166. — [3]) Vesp. 457. — [4]) Vid. etiam Ran. 527. — [5]) Pac. 291; vid. ad Ran. 86.

ὤ, λόγια! — δός μοι δὸς τὸ ποτήριον ταχύ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

(poculum praebens:)

ἰδού. — τί φησ' ὁ χρησμός;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ἑτέραν ἔγχεον.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

(ut supra:)

ἐν τοῖς λογίοις ἔνεστιν „ἑτέραν ἔγχεον";

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ὦ Βάκι.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

τί ἔστι;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

δὸς τὸ ποτήριον ταχύ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

(ut supra:)

πολλῷ γ' ὁ Βάκις ἐχρῆτο τῷ „ποτηρίῳ".

---

120. *δός μοι δὸς* V[1] R] *δὸς σύ μοι* V[2] (cf. Plut. 935), *δὸς σύ μοι δὸς* complures (metro invito).

121. *φησ'*] *φη/* V recte, *φησὶν* R ceteri; verum restituit Bentley. Vid. ad Nub. 214.

122. *λογίοις*] *λόγοις* R.

123. *δὸς τὸ*] *δός μοι τὸ* V.

---

120. *ὦ, λόγια!*] vid. ad Nub. 219.

122. Cf. Av. 974 *ἔνεστι καὶ τὰ πέδιλα;* et vs. 976 *καὶ σπλάγχνα δοῦναι ἔνεστι;* Demosth. XXIV § 151 *ἐνταῦθ' οὐκ ἔνι ὦ ἄνδρες δικασταὶ „οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα"*. Vid. etiam vs. 127 et 955.

123. Multi illa aetate circumferebantur *χρησμοί* [1]), *Bacidis* autem, quem Boeotum fuisse *νυμφόληπτον* homines credebant [2]), praesertim inclaruerant carmina [3]). Versus quibus Xerxis in Graeciam invasionem praedixerat affert Herodotus [4]), vaticinia de Messeniorum reditu et de sorte Thebarum Pausanias [5]), his autem annis omnium in ore erant eius versiculi de Athenarum rebus futuris [6]). Huius igitur vaticinium aliquod Paphlagoni surripuisse nunc fingitur Demosthenes [7]). Complures Bacides, ut Sibyllae, fuisse credebantur postea [8]), nec dubium quin vaticiniorum quoque, quae iis tribuebantur, sensim creverit numerus.

124. *τῷ „ποτηρίῳ"*] *voce „poculo"* [9]).

---

[1]) Cf. vs. 61. — [2]) Pac. 1070 sq. Pausan. IV 27 X 12. — [3]) Cf. Cic. de Divin. I 18 § 34. — [4]) VIII 20, 77 et IX 43, cf. etiam VIII 96. — [5]) IV 27 et IX 17. — [6]) Vid. infra ad vs. 1013. — [7]) Vid. etiam infra vs. 1003 Pac. 1119 Av. 962, 970. — [8]) Aelian. Var. Hist. XII 35. — [9]) Idem articuli est usus vs. 847 Ach. 152, 638, 640.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ὦ μιαρὲ Παφλαγών, ταῦτ' ἄρ' ἐφυλάττου πάλαι,
τὸν περὶ σεαυτοῦ χρησμὸν ὀρρωδῶν;

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

τιή;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ἐνταῦθ' ἔνεστιν, αὐτὸς ὡς ἀπόλλυται.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

καὶ πῶς;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ὅπως; ὁ χρησμὸς ἄντικρυς λέγει,
ὡς πρῶτα μὲν στυππειοπώλης γίγνεται,

---

125. *ἐφυλάττου*] *ἐφύλαττες* male Blaydes coll. vs. 117 et v. l. 1039, deleta autem virgula post *πάλαι*; vid. commentarius.

---

125. *ταῦτ' ἄρ' ἐφυλάττου*] simillimus est versus Thesm. 649 *ταῦτ' ἄρ' ὑπὲρ Εὐριπίδου | ἡμῖν ἐλοιδορεῖτο*, vertatur autem: *hancce igitur ob causam dudum tantopere sibi cavebat* [1]). Dein quae sit illa causa servus exponit sodali: *vaticinium de se editum metuebat*. Simillima Xerxi de Thessalis verba tribuit Herodotus [2]): *ταῦτ' ἄρα πρὸ πολλοῦ ἐφυλάσσοντο γνωσιμαχέοντες καὶ τἄλλα καὶ ὅτι χώρην ἄρα εἶχον εὐαίρετόν τε καὶ ταχυάλωτον*, ubi item per epexegesin explicatur praemissum illud *ταῦτα*.

127. *ἐνταῦθ' ἔνεστιν*] cf. vs. 122 et vid. ad Vesp. 991.

— *ὡς ἀπόλλυται*] *quomodo sit periturus*. Particula *ὡς* sic usurpatur etiam ab Eupolide in Marica fabula [3]): *ἄκουέ νυν Πείσανδρος ὡς ἀπόλλυται*, vel a nostro Ach. 642 Ran. 400 [4]). Praesentis usus idem est infra vs. 129—136, 176 sq., 180, 199, 1087 [5]).

128. *καί*] vid. ad Nub. 210.

— *ἄντικρυς λέγει*] cf. vs. 1025 Av. 962 etc.

129. *στυππειοπώλης*] *Eucrates*, qui suo nomine infra [6]) indicatur, nostro loco *linum* vel *cannabum* [7]) venditasse dicitur; *κυρηβιοπώλην* autem Aristophanes eum vocavit his verbis: *καὶ σὺ κυρηβιοπῶλα Εὔκρατες στύππαξ* [8]). Habebat igitur *pistrinam* et *officinam funibus fabricandis*, quarum in urbe maritima belli praesertim tempore plurimus erat usus, quapropter erant *τῶν ἀπορρήτων ἐξάγειν* [9]). Pro *farina* autem et *rudentibus* ab eo venumdatis *stuppam* nunc et *furfures* commemorat comicus, quo magis in contemtum adducat hominem, qui reip. aliquantisper fuerat praepositus. Neque

---

[1]) Vid. ad Nub. 319 et de imperfecti usu ad Vesp. 183. Cave ne coll. Aesch. Suppl. 1012 (et infra vs. 1039) virgulam post *πάλαι* deleas et sic Demosthenis verba vertas: *hancce igitur ob causam vaticinium quod de te editum est dudum tibi servabas propter metum.* — [2]) VII 130. — [3]) Fr. 182. — [4]) Cf. etiam Eur. Cycl. 322. — [5]) Item Herodot. VII 169 *εἴ σφισι ἄμεινον γίνεται* (quod sine causa addubitasse mihi videtur vHerwerden) Thuc. I 121 § 4 Aesch. Prom. 948 Soph. Philoct. 113 etc. — [6]) Vs. 254. — [7]) *στυππεῖα*, Herodot. VIII 52, cf. IV 74. — [8]) Fr. 69[6], in scholiis ad vs. 254. De termino *-αξ* vid. ad vs. 361. — [9]) Vid. ad Ran. 362.

ὃς πρῶτος ἕξει τῆς πόλεως τὰ πράγματα.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

εἷς οὑτοσὶ πώλης. τί τοὐντεῦθεν; λέγε.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

μετὰ τοῦτον αὖθις προβατοπώλης δεύτερος.

---

130. ὃς πρῶτος ἕξει] πωλεῖν ὃς ἄρξει Müller Strübing (coll. Suida s. v. πώλης) ingeniosius quam probabilius, ὃς πράσιμ' ἕξει Kock (coll. Xen. Cyr. IV 5 § 42 Plat. Leg. VIII p. 847).

132. δεύτερος] ὁ δεύτερος R.

---

magis est credibile eum in foro cum merce sua prostitisse ipsum, quam Hyperbolum [1]) lucernas ibi venditasse. Eodem autem ioco usus Cratinus *δασὺν ἔχειν τὸν πρωκτὸν ἅτε κυρήβι' ἐσθίοντα* eum dixerat [2]); nam illa verba a Bergkio [3]) iure ad eum esse relata testis est Aristophanes, qui in *Γήρᾳ* fabula *Μελιτέα κάπρον* eum vocavit utpote *δασύν* [4]). Quod autem Photius [5]) dicit *μυλῶνας* eum habuisse, componendum id est cum voce comice ficta *ὀνοστύππαξ*, quam servavit Hesychius, recte addens *ὄνον* in hoc composito significare *lapidem molarem*; sic igitur dictus est *homo inter molas stuppamque vitam terens* [6]). Eiusdem viri mentionem fieri Lysistr. 102 et Lys. XVIII § 4 sqq. [7]) minime certum est, et multo etiam incertiore coniectura Fritzschius sumsit in Babyloniis nostrum Eucratis *μυλῶνος* multam fecisse mentionem [8]). Tres viros homonymos statuit Bergk [9]).

130. *ἕξει ... τὰ πράγματα*] *summam habebit apud nos, primum in rep. administranda locum oblinebit* [10]). Item *παραλαβεῖν*, *τῆς πόλεως τὰ πράγματα* [11]) vel *κατασχεῖν τὰ πράγματα* [12]) vel *κατασχεῖν τὰν τῇ πόλει* [13]) *rerum potiri*, et *οἱ ἐν τοῖς πράγμασιν ὄντες* [14]) sunt *ii penes quos summa est rerum potestas*. Alia est vis notissimae locutionis *πράγματα ἔχειν* sine articulo [15]).

131. *πώλης*] hanc vocem iocans nunc fingit comicus [16]); digna autem quae conferatur est longa huiusmodi compositorum series, quam in anapaestos coegit Nicophon [17]). Alias in comoedia *πρατίαν* quendam dictum fuisse docet Pollux [18]), institorem igitur mercem suam extrudere cupientem *καὶ ὥσπερ πρατιῶντα* [19]).

132. Stupparium quem vocat noster excepit *pecuarius Lysicles*. Huius viri etiam infra [20]) fit mentio; ubi cur simul cum meretriculis duabus commemoretur, intellegitur collatis Hesychii verbis [21]): *Λυσικλῆς γήμας Ἀσπασίαν τὴν πόρνην*. Nempe cum Plato in exordio Menexeni dialogi, qui anno 431 habitus esse fingitur, fecisset Socratem pro sua ironia dicentem: Aspasiam se proximo

---

[1]) De quo vid. ad Nub. 1065. — [2]) Fr. 295. — [3]) Apud Meinekium Fr. Com. Att. II p. 1003. — [4]) Phot. s. v., Aristoph. fr. 143. — [5]) Phot. l. l. — [6]) De termino -πξ vid. ad vs. 361. — [7]) Quod perhibet Suidas s. v. ἄπεστιν. — [8]) Vid. tamen infra ad vs. 254. — [9]) L. l. — [10]) Locutio invenitur etiam Herodot. VI 83 Thucyd. III 72 Xen. Hellen. I 6 § 13 etc., voce autem τοῖς πράγμασι (τῆς πόλεως) res publicae indicantur etiam Ach. 939 Eq. 187, 241 Lys. 32 Eccl. 175 Plut. 908, 919. — [11]) Eccl. 107. — [12]) Thuc. IV 2. — [13]) Infra vs. 839. — [14]) Thuc. III 28 § 1 Demosth. IX § 56 etc. — [15]) De qua vid. ad Vesp. 1392. — [16]) Haud male nostris *venter* et *vent* potest reddi, nec non vocibus *koop* et *koopje*. — [17]) Fr. 19. — [18]) VII 8. — [19]) Cf. λημματίας Ran. 494. — [20]) Vs. 765. — [21]) S. v. προβατοπώλης.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

δύο τώδε πώλα. καὶ τί τοῦτον χρὴ παθεῖν;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

κρατεῖν, ἕως ἕτερος ἀνὴρ βδελυρώτερος
αὐτοῦ γένοιτο· μετὰ δὲ ταῦτ' ἀπόλλυται.
ἐπιγίγνεται γὰρ βυρσοπώλης ὁ Παφλαγών,
ἅρπαξ, κεκράκτης, Κυκλοβόρου φωνὴν ἔχων.

---

133. *δύο τώδε πώλα*] Demostheni haec verba continuat R. ‖ *τοῦτον* V] *τόνδε* R alii. ‖ *χρὴ*] *χρῆν* Elmsley propter optativum qui sequitur.

134. *ἕτερος* V R] *ἂν ἕτερος* codd. multi, hinc *ἂν ἕτερος αὖ* Bentley (ut vs. 949 Pac. 295), non male, si praeterea in vs. 135 legatur *γένηται* (quod est in codd. nonnullis).

---

die audivisse orationem funebrem recitantem, hanc autem mulierem *καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς πεποιηκέναι ῥήτορας, ἕνα δὲ καὶ διαφέροντα* [1] *τῶν Ἑλλήνων, Περικλέα τὸν Ξανθίππου,* ad Socratis Platonici haec verba veteres grammatici et alia de Aspasia annotarunt et haec: post Periclis mortem eam *ἐπιγήμασθαι* Lysicli pecudum venditori, hunc autem *ῥήτορα δεινότατον κατασκευάσασθαι* et filium *ποριστήν* (?) ex eo habuisse, testibus — haudquaquam sane locupletibus — Aeschine Socratico [2] et Callia comico [3]. Non diu tamen nova felicitate et honore frui contigit Lysicli, nam uno anno post Periclis mortem vixdum elapso [4] *πέμπτος αὐτὸς στρατηγὸς* in Asiae oram missus cum duodecim navibus *ἀργυρολόγοις* [5] a Caribus in insidiis est interfectus [6] cum multis militibus [7], perinde atque biennio antea illic perierat Melesander [8]: bellandi scilicet artem neque inter oves suas neque in uxoris cultissimae amplexu didicerat. Ad Aspasiam autem ut redeam, de qua quid non dicere sustinuerunt comici maledicentissimi hominum, — aut fallor aut *Cynno* et *Salabaccho* illae, quae cum Lysicle coniunctim nominantur infra [9], sunt quae in Acharnensibus [10] vocantur *Ἀσπασίας πόρνα δύο.* Id quidem certum est, meretricularum illarum nomina eo potissimum consilio ibi commemorari, ut ipsa Aspasia auditoribus contumeliose in mentem revocetur [11].

134 sq. *ἕως . . . γένοιτο*] eadem structurae est libertas Ran. 766 [12].

137. Torrens, cui Cleon hic et alibi assimulatur, prope Oenoën erat, teste proverbio *Οἰναῖοι τὴν χαράδραν* [13]. *Κύκλους* autem quos vorare dicitur, cum putarem dictas esse excavationes rotun-

---

[1]) *διαφερόντως*? — [2]) In Aspasia dialogo. Ipsa Aeschinis verba apponit Plutarchus Pericl. 24: „*Λυσικλέα τὸν προβατοκάπηλον ἐξ ἀγεννοῦς καὶ ταπεινοῦ τὴν φύσιν Ἀθηναίων γενέσθαι πρῶτον Ἀσπασίᾳ συνόντα μετὰ τὴν Περικλέους τελευτήν.* Vid. etiam Harpocration s. v. *Ἀσπασία.* — [3]) In *Πεδήταις* fabula. Nam sic corrigenda esse corrupta scholii Platonici verba, quae Cobetum olim (Prosopogr. Xenoph. p. 77, 15) fefellerunt, vidit Dindorf; cf. Meineke Hist. Com. Graec. p. 182. Et *ποριστής* certe iste filius quin ad illam (aliamve) comoediam sit referendus nullus dubito. — [4]) Auctumno anni 428. — [5]) Vid. ad vs. 1070 sq. — [6]) *ἀπόλλυται*, ut vs. 135 dicitur. — [7]) Thuc. III 19. — [8]) Thuc. II 69. — [9]) Vs. 765. — [10]) Vs. 527. — [11]) Cf. Müller Strübing Aristoph. u. die hist. Kritik p. 584—588. — [12]) Vid. praeterea Soph. Oed. R. 979 et ad Ran. 24. — [13]) Apud Hesychium Zenobium V 20 alibi.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

τὸν προβατοπώλην ἦν ἄρ' ἀπολέσθαι χρεὼν
ὑπὸ βυρσοπώλου;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

νὴ Δί'.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

οἴμοι δείλαιος.
πόθεν οὖν ἂν ἔτι γένοιτο πώλης εἷς μόνος!

140. ἔτι] om. R.

das, quas efficit aqua rupto aggere in campos adiacentes ruens [1]), melius mihi placuit nominis interpretatio quam proposuit Wachsmuth [2]): *κύκλους* fuisse aggeres olivetis et vinetis circumdatos [3]), qui apud Theophrastum dicuntur *γῦροι* [4]). — De Cleonis autem clamoribus vid. Ach. 381 alibi [5]); cf. etiam Megabyzi verba Herodot. III 81: *populus ὠθέει ἐμπεσὼν τὰ πρήγματα ἄνευ νόου, χειμάρρῳ ποταμῷ ἴκελος*. Praeterea huc faciunt Horatianum illud de scurra: *ruit flumen ut hibernum, fertur quo rara securis* [6]), nec non epica comparatio militis in hostes invadentis cum torrente [7]), vel torrentis cum tauro mugiente [8]). Scilicet veteribus revera vivebant fluvii [9]). Ad Cleonem autem ut redeam, homo ille novus longe discedebat a severa et decora eloquentia Periclis, qui *ἐντὸς τὴν χεῖρα ἔχων* corpore immoto et sedata voce verba facere solebat; neque ante Cleonem Athenae viderant oratorem *ἐν τῷ δημηγορεῖν ἀνακραγόντα καὶ λοιδορησάμενον καὶ τὸν μηρὸν πατάξαντα καὶ δρόμῳ μετὰ τοῦ λέγειν ἅμα χρησάμενον* [10]), quin adeo *περιζωσάμενος* aliquando coram populo verba fecit, — si fides Aristoteli huiusve auctoribus [11]). — Nostro loco quae legitur vox *κεκράκτης* alias non redit, sed eadem ratione formatum est *κέκραγμα* [12]). Cf. praeterea infra [13]) *κράκτης* et *κεκραξιδάμας* Vesp. 596.

138. *ἦν ἄρα . . . χρεών*] de imperfecti hoc usu vid. ad Vesp. 183. Vocem autem *χρεών* ex *χρὴ ὄν* natam esse primus nostro saeculo intellexit Ahrens, ipsos vero Graecos mature id fugisse testatur verbum *εἶναι* hic et alibi adiunctum [14]). Apparet igitur priscum substantivum *χρηώ* sive *χρεώ* in populi ore cum voce *χρεών* ita fuisse confusum ut littera *-ν* euphoniae tantum causa adiecta esse crederetur.

---

[1]) Apud nostrates dicuntur *wielen*. — [2]) Rh. Mus. 1889 p. 153. — [3]) Hom. Φ 257 Alciphr. III 13, 5. — [4]) Caus. Plant. III 4 § 1 et 12 § 1. — [5]) Vesp. 36, 596, 1034 (= Pac. 757) et ad Ran. 1005, fr. 636 Pherecrat. fr. 51. Cf. etiam Ran. 1005 de Aeschylo, Cratin. fr. 186 de ipsius Cratini facundia (item infra vs. 526 sq.) — [6]) Sat. I 7, 26, Iuven. X 126, Senec. Controv. Excerpt. ex Libr. IV praef. — [7]) Vid. ad vs. 526 sq. — [8]) Φ 237. — [9]) Cf. Preller Myth. I[4] p. 548, 3. — [10]) Plut. Nic. 8. — [11]) Vid. Rep. Ath. 28 § 3, Plut. l. l., et cf. infra vs. 488. — [12]) Pac. 637. — [13]) Vs. 304, si sic est legendum. — [14]) Vid. Nub. 1446 Pac. 765, 1029 Xen. Hellen. VII 1 § 28 Cyrop. VI 2 § 24 Herodot. I 41 etc. Aesch. Prom. 996 etc. vWilamowitz ad Eur. Herc. 311.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

ἔτ' ἔστιν εἷς, ὑπερφυᾶ τέχνην ἔχων.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

εἰπ', ἀντιβολῶ, τίς ἐστιν;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

εἴπω;

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

νὴ Δία.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

ἀλλαντοπώλης ἔσθ' ὁ τοῦτον ἐξολῶν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

ἀλλαντοπώλης; ὦ Πόσειδον, τῆς τέχνης!
φέρε, ποῦ τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐξευρήσομεν;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

ζητῶμεν αὐτόν.

(Prodit isiciarius mensulam botulosque gestans.)

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (Nic.).

ἀλλ' ὁδὶ προσέρχεται
ὥσπερ κατὰ θεὸν εἰς ἀγοράν.

---

143. ἐξολῶν] ἐξελῶν R non male, et sic legit qui in scholiis scripsit: *ἐκβάλλειν μέλλων καὶ ἐξωθεῖν τῆς πολιτείας τὸν Κλέωνα.* Sed cf. vs. 127, 135, 138 Plut. 418. Eadem est lectionis varietas Nub. 123 et 802, vid. etiam infra vs. 365.

146. ζητῶμεν] ζητῶ μὲν V, sequentia Demostheni continuans.

147. θεὸν Cobet] θεῖον codd., quod sine articulo non dicitur alias (vid. e. g. Av. 965).

---

141. ὑπερφυᾶ] *mirificam, incredibilem* [1]). „Sospitatoris, qui urbi promissus est, cum artem rescieris, stupebis opinor". Nempe *botularius* sive *isiciarius* [2]) is est quem servatorem Athenae expectant atque efflagitant.

144. τῆς τέχνης;] vid. ad Vesp. 161.

147. ὥσπερ κατὰ θεὸν] *divinitus, instinctu divino* [3]). Idem valet κατὰ δαίμονα καί τινα συντυχίαν [4]), θείως πως [5]), θείῃ τύχῃ [6]), θείῃ πομπῇ [7]). Cf. etiam vulgatum illud σὺν θεῷ (θεοῖς).

— εἰς ἀγοράν] in macellum velle isiciarium, qui appropinquans conspicitur, efficit Nicias e botulis, mensula, cetera supellectile, quibus onustus est. Revera tamen ἐπὶ ταῖς πύλαις merces suas venditare solet [8]).

---

[1]) Vid. ad Ran. 612. — [2]) *Een beulingventer.* — [3]) Redit locutio Plat. Leg. 682*e*, item κατὰ θεόν τινα vel πως Euthydem. 272*e* Rep. 443*c* Leg. 682*a*, 722*c*, κατὰ θεόν Epinom. 975*b*. — [4]) Av. 544, cf. Herodot. I 111 III 74 IX 91 Plat. Leg. 798*b* Pind. Ol. IX 28. — [5]) Xen. Cyrop. IV 2 § 1. — [6]) Herodot. I 126 etc. — [7]) Herodot. I 62 III 77 VIII 94 etc. — [8]) Vid. vs. 1247 et 1898.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ὦ μακάριε
ἀλλαντοπῶλα, δεῦρο, δεῦρ', ὦ φίλτατε,
ἀνάβαινε σωτὴρ τῇ πόλει καὶ νῷν φανείς.

SCENA QUARTA.

Eidem, Isiciarius.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τί ἔστι; τί με καλεῖτε;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

δεῦρ' ἔλθ', ἵνα πύθῃ
ὡς εὐτυχὴς εἶ καὶ μεγάλως εὐδαιμονεῖς.

(Accedit isiciarius.)

ΟΙΚΕΤΗΣ Α (*Nic.*).

ἴθι δή, κάθελ' αὐτοῦ τοὐλεόν, καὶ τοῦ θεοῦ
τὸν χρησμὸν ἀναδίδαξον αὐτὸν ὡς ἔχει·
ἐγὼ δ' ἰὼν προσκέψομαι τὸν Παφλαγόνα.

(Abit Nicias.)

147—149. *ὦ μακάριε κτλ.*] Niciae continuant R alii; Demostheni recte tribuuntur in V.

152—154. Eidem servo qui proxima verba dixit continuat R.

154. *προσκέψομαι*] *προσσκ.* V R et plerique vulgatissimo errore.

---

148 sq. *δεῦρο … ἀνάβαινε*] nempe *ἐπὶ τὸ λογεῖον* [1]): *huc ades*, conscensa scena, quam orchestra et utroque aditu altiorem fuisse luculenter hic locus — ubi videatur versus 169 — aliique complures [2]) testantur [3]).

152. *ἐλεόν*] *mensam culinariam*, in qua minutal domi paratum expositurus erat et venumdaturus. Vox ignotae originis redit vs. 169, apud Homerum autem *I* 215 *ξ* 432 legitur. Non recte Blaydes [4]) intellegit caudicem in quo conciduntur carnes unde fiunt isiciae [5]), hoc enim lignum voce a verbo *ξαίνειν* ducta dicitur *ἐπίξηνον* [6]), domi autem suae id nunc reliquit homullus noster cum cetera artis suae supellectile, in foro enim nullus eius usus esse poterat.

---

[1]) Ut recte interpretantur scholia. — [2]) Ach. 732 Vesp. 1341, 1514 Eccl. 1152 Plat. Conv. 194*b*. Vid. Zacher die erhöhte Bühne bei Aristophanes Philolog. 1896 p. 181 sq., AMüller Untersuchungen zu den Bühnenaltertümern Philolog. 1899 Supplementband VII, MMaas Wochenschr. f. kl. Philologie 1899, 257 sqq. — [3]) Praepositionis vi neglecta verba *ἀναβαίνειν* et *καταβαίνειν* *procedere* multi sunt interpretati his locis, quemadmodum apud Homerum *καταβαίνειν* *β* 337 et alibi non *descendere* sed *intrare* significare multi fuere qui perperam contenderent. — [4]) Obiter inspectis verbis Harpocrationis s. v. *ἐλεοκόπων* aut versu 771 pellectus. — [5]) *Choppingblock*. — [6]) Ach. 318, 355, 366 Aesch. Ag. 1277 (Choeph. 883?).

SCENA QUINTA.

Demosthenes, Isiciarius.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

ἄγε δὴ σὺ κατάθου πρῶτα τὰ σκεύη χαμαί.

(Isiciarius mensulam botulosque deponit.)

ἔπειτα τὴν γῆν πρόσκυσον καὶ τοὺς θεούς.

(Isiciarius terram coelumque adorat.)

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἰδού· τί ἔστιν;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

ὦ μακάρι᾽, ὦ πλούσιε!
ὦ νῦν μὲν οὐδείς, αὔριον δ᾽ ὑπέρμεγας!
ὦ „τῶν Ἀθηνῶν ταγὲ τῶν εὐδαιμόνων“!

---

159. *Ἀθηνῶν* Dawes] *Ἀθηναίων* codd. metro invito, item infra vs. 1005 et 1007 (et Thesm. 329?); „nempe scribebatur *ἀθθ*, quod utrumque significat" (Cobet), nostri autem loci vitio „ortum dedit ignorata vocis *ταγός* prosodia" (Dawes). Bernhardy *Ἀθηνέων* (cf. Nub. 401); sed tragica nunc requiritur nominis forma, non epica.

---

155. Simillimus est Pacis vs. 886.

156. Gravibus verbis hominem affatur Demosthenes. Cf. Pluti [1]) item *παρατραγῳδοῦντος* verba: *καὶ προσκυνῶ γε πρῶτα μὲν τὸν ἥλιον, | ἔπειτα σεμνῆς Παλλάδος κλεινὸν πέδον | χώραν τε πᾶσαν Κέκροπος, ἥ μ᾽ ἐδέξατο* [2]). Similia sunt Aesch. Pers. 499 *γαῖαν οὐρανόν τε προσκυνῶν*, Soph. Oed. C. 1654 sq. *γῆν τε προσκυνοῦνθ᾽ ἅμα | καὶ τὸν θεῶν Ὄλυμπον ἐν ταὐτῷ λόγῳ* [3]). Nostro igitur loco *τοὺς θεούς* vertendum est *coelites* sive ipsum *coelum*.

158. *οὐδείς*] sic etiam Av. 799 Eur. Androm. 700 dicitur homo *nihili*, similis autem est neutri *οὐδέν* (*μηδέν*) apud tragicos praesertim usus: *οὐδέν εἰμι occidi* [4]). Contrarium est cum quis dicitur *εἶναί τις* [5]) vel *ἐν ἀνδράσιν* [6]) vel *ἐν ἀνθρώποις τίθεσθαι* [7]).

159. Vocem *τᾱγὸν* apud Homerum Ψ 160 correpta vocali *α* esse usurpatam putabat Aristarchus, quem scholia ad nostrum versum sequuntur. Et conferri possunt sane *τᾰγουχός* [8]) et substantivum *τᾰγή* [9]). Sed haec a verbo militari *τάττειν* recta via sunt ducta, vox vero *τᾱγός*, quae in sola dialecto Thessalica postmodo permansit [10]), nusquam non productam habet syllabam initialem [11]), item verbum inde ductum *τᾱγεῖν* [12]) sive

---

[1]) Plut. 771 sqq. — [2]) Verbum *προσκυνεῖν* apud nostrum praeterea vs. 640 Vesp. 516 invenitur. — [3]) Vid. etiam Electr. 1374 Philoct. 533, 1408 Hom. ε 463. — [4]) De quo vid. ad vs. 1243. — [5]) Aptissimum exemplum praebet Euripidis locus Ion. 593—596, vid. praeterea Eur. El. 939 Theocrit. XI 79 etc. — [6]) Vesp. 1185 Eur. Herc. 41, vid. etiam ad Nub. 823. — [7]) Herod. Mimiamb. V 15. — [8]) Aesch. Eum. 296. — [9]) Ar. Lys. 105. — [10]) Xen. Hell. VI 1 § 8—19 Inscr. Collitz. 326, 327, 345, 361, 1329 Gilbert Gr. Staatsalt. II^1 p. 9 sq., 15,2. — [11]) Aesch. Prom. 96 Pers. 23, 323, 480 (Agam. 110?) Soph. Ant. 1057 Eur. Iph. Aul. 269. — [12]) Aesch. Pers. 764.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τί μ', ὦ ἀγάθ', οὐ πλύνειν ἐᾷς τὰς κοιλίας
πωλεῖν τε τοὺς ἀλλᾶντας, ἀλλὰ καταγελᾷς;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ὦ μῶρε, ποίας κοιλίας; δευρὶ βλέπε.
(Spectatores ei indicans:)
τὰς στίχας ὁρᾷς τὰς τῶνδε τῶν λαῶν;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ὁρῶ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

τούτων ἁπάντων αὐτὸς ἀρχέλας ἔσει,
καὶ τῆς ἀγορᾶς, καὶ τῶν λιμένων, καὶ τῆς Πυκνός.
βουλὴν πατήσεις καὶ στρατηγοὺς κλαστάσεις,
δήσεις, φυλάξεις, ἐν Πρυτανείῳ ... λαικάσεις.

---

162. *δευρὶ*] *δεῦρο νῦν* V et alii metro invito.

163. *τὰς τῶνδε*] *τῶνδε* (om. *τὰς*) R alii. ‖ *λαῶν*] *λεῶν* Bothe non recte, sic enim obscuratur lusus verborum (vid. vs. 164), pluribus autem hoc loco vocibus usus est comicus e poetarum lingua desumtis, et nunc imitatur Homeri versum Δ 90.

167. *λαικάσεις*] *-σει* V post rasuram, quod recepit Dindorf (cf. Cobet Nov. Lect. p. 253); sed *passivi* hoc esse futurum monuit Zacher. Vid. commentarius.

πῦγευειν [1]). Apud Homerum autem l. l. non *ταγοί* sed *τ' ἀγοί* est legendum. Noster versus aut e tragoedia aliqua est desumtus aut dictionem tragicorum feliciter imitatur.

160. Vilissimum hoc officium in Pluto fabula [2]) servus Cario mandat Mercurio esurienti et quacunque ratione utilem se praestare aventi. De voce *κοιλίᾳ* etiam vs. 162 et 200 obvia vid. ad Nub. 409.

162. *ποίας*] vid. ad Ran. 529.

163. Celso sermone uti pergit Demosthenes, *λαῶν* autem *στίχας* ex Homero suo [3]) habere videtur [4]). Simillimus huic versui est Ran. 1323, quod mero tamen casui est tribuendum.

164. *ἀρχέλᾱς*] haec quoque vox manifeste poetica [5]).

166. *πατήσεις*] vid. ad Nub. 1359.

— *κλαστάσεις*] proprie vinitorum et omnino eorum qui arbores colunt hoc est verbum, significat enim *sarmenta luxuriantia* sive *κλάδους recidere* [6]), cum hoc autem loco cf. *περιτρώγειν* simili sensu adhibitum in Vespis [7]). Verbum *κλαστάζειν* — i. e. *κλαδ-τάζειν* — suffixo eodem utitur quo *βαστάζειν ἀγυρτάζειν ὀνοτάζειν κυπτάζειν ν(ε)υστάζειν* etc. [8]).

167. *φυλάξεις*] i. e. *ἐν φυλακῇ ἕξεις*, — ut Spartiatas captivos.

— *ἐν Πρυτανείῳ λαικάσεις*] et hic et infra passim noster multus est in de-

---

[1]) Sept. 58, Xen. et Inscr. l. l. — [2]) Vs. 1168 sq. — [3]) Δ 90. — [4]) Cf. etiam Eur. Heracl. 676 Suppl. 669, 821. — [5]) Aesch. Pers. 297; vid. etiam Herodot. V 68 tribus Sicyoniae nomen *Ἀρχέλαοι*. — [6]) Vid. ad Ran. 92. — [7]) Vesp. 596. Etiam nostrum verbum *besnoeien* metaphorice saepe adhibetur. — [8]) Vid. Enchirid. dict. ep. p. 356, Nub. 509 Vesp. 12.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐγώ;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

σὺ μέντοι· κοὐδέπω γε πάνθ' ὁρᾷς.
ἀλλ' ἐπανάβηθι καὶ ἐπὶ τοὐλεὸν τοδὶ
καὶ κάτιδε τὰς νήσους ἁπάσας ἐν κύκλῳ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(Mensa sua conscensa circumspiciens:)

καθορῶ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

τί δαί; τἀμπόρια καὶ τὰς ὁλκάδας;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἔγωγε.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

πῶς οὖν οὐ μεγάλως εὐδαιμονεῖς;

---

ridenda illa *σιτήσει ἐν τῷ Πρυτανείῳ*, quae Cleoni post Sphacteriam expugnatam cum *προεδρίᾳ* fuerat decreta, utpote de rep. optime merito [1]. Isiciario vero maius etiam aliquid nunc portendit Demosthenes a bono daemone afflatus; nimirum in prytaneo non coenabit ille sed — *scortabitur!* Pro lupanari igitur ei erit sanctissimum illud virorum gravissimorum coenaculum. Sic postea Demetrius Poliorcetes bilem civibus movit *τὴν ἀκρόπολιν πανδοκεῖον ὑπολαβὼν | καὶ τὰς ἑταίρας εἰσαγαγὼν τῇ παρθένῳ* [2]. Verbum *λαικάζειν* usurpatum est etiam Thesm. 57 et in passivo Cephisodor. fr. 3^{5} Straton. 1^{36} (*λαικάσει*); cf. *λαικάστης* [3], *λαικάστρια* [4] et infra *κασαλβάσαι* [5].

168. *σὺ μέντοι*] *tu vero hercle* [6].

169. Conscendere mensulam suam iubetur botularius, ut ex editiore scilicet loco oculos pascere possit latissimo marium terrarumque prospectu, et ingenii velocitate libere possit uti, non iam cohibitus intra angustum illum orbem, ultra quem plebeculae mens pusilla non sapit. Sic Euripides *ἀναβάδην* tragoedias facit, ne furor poeticus restinguatur vitae communis contagione [7], Socrates *ἀπὸ ταρροῦ* sublimia meditatur, ne mentis acumen inter humores terrestres hebescat [8].

— *ἐπανάβηθι ... ἐπὶ*] *conscende*. Praepositio iterata est etiam Nub. 1487.

— *καὶ*] *praeterea*, quo latius etiam circumspicere possis; cf. *ἔτι denique* vs. 173. Respici illud *ἀνάβηθι* (vs. 149) vidit Blaydes [9].

— *τὸ ἐλεὸν*] vid. vs. 152.

---

[1]) Vid. ad vs. 280 sq. et Ran. 764. — [2]) Philippid. fr. 25 apud Plut. Dem. 26. — [3]) Ach. 79. — [4]) Ach. 529, 537 Pherecrat. fr. 149. — [5]) Vs. 355. — [6]) *Neen maar of je!* Idem est particulae usus affirmativus vs. 895, 1152 Lys. 498 Plat. Phaedon. 65*d* etc.; vid. etiam Vesp. 426 Ran. 171, ad Nub. 1269, infra ad vs. 189. — [7]) Ach. 407 sqq. — [8]) Nub. 225 sqq., ubi vid. quae annotavi. — [9]) Item Zacher: „Auch noch auf das *ἐλεόν*, nachdem du schon auf das *λογεῖον* v. 149 gestiegen bist."

ἔτι νῦν τὸν ὀφθαλμὸν παράβαλλ' εἰς Καρίαν
τὸν δεξιόν, τὸν δ' ἕτερον εἰς Καρχηδόνα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

εὐδαιμονήσω δ', εἰ διαστραφήσομαι;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

οὔκ· ἀλλὰ διὰ σοῦ ταῦτα πάντα ... πέρναται.

---

173. *παράβαλλ'* R] *παράβαλ'* V et plerique.

174. *Καρχηδόνα*] *Χαλκηδόνα* (immo *Καλχηδόνα*) Scaliger et Palmerius, solam Asiae oram h. l. significari rati; cf. infra v. l. vs. 1303. Sed urbis huius minime potentis cur mentio nunc fiat iusta causa deest, — nam Byzantium potius fuisse commemorandum observat Zacher, — et minus etiam aptum est Chalcedonis nomen vs. 1303. Denique loci nostri perit acumen si solam Asiam spectare iubetur isiciarius, nam quomodo haec ei causa esse posset oculos distorquendi? Apposite vero iubetur sinistrorsum spectare ut Carthaginem, simulque dextrorsum ut Cariam cernat; vid. commentarius. Lectionem traditam post Droysenium egregie tuitus est Müller Strübing Aristoph. p. 8 sqq.

175. *δ'* R] *γ'* cett.

173-175. Simillimus est locus Av. 175-177.

173. *ἔτι*] vid. ad vs. 169.

— *παράβαλλε*] vid. ad Nub. 362 et Ran. 409.

174. Actoribus ad spectatores conversis a manu sinistra est occidens, a dextra oriens. Admodum igitur festive dextro oculo Asiam, sinistro autem Carthaginem Herculisque columnas spectare botularius iubetur. Illa aetate Atheniensibus non iam satis erat *ἀπὸ τοῦ Πόντου μέχρι Σαρδοῦς* mille civitatibus iussa dare [1]), sed totum mare mediterraneum complectebatur eorum ambitio. Nimirum maritimis potissimum imperiis scriptum est illud: „crescit indulgens sibi dirus hydrops!" et nostri quoque dies, eheu quam aperte, saepius id docuerunt. Siciliensium rebus Athenienses nuper se immiscuerant, post Siciliam autem Italiamque *Carthago* urbs potentissima eorum oculos in se convertebat, necdum abiecerant spem recuperandae Aegypti, unde ante annos triginta pulsi fuerant [2]). *Cariae* autem ora quidem foederata dicebatur [3]), sed interiora illius regionis tenebant gentes bellicosissimae, quibuscum saepius his annis infeliciter pugnatum est [4]).

175. *Haecine igitur est ista tua beatitudo, oculos suos distorquere?* Sic apud Alexidem conviva, cui nimis crebra nimisque magna obtruduntur pocula, *εὐδαίμων ἐγώ*, clamat, *οὐχ ὅτι | ἐν τοῖς γάμοισιν, ἄνδρες, εὐωχήσομαι, | ἀλλ' ὅτι διαρραγήσομ', ἢν θεὸς θέλῃ* [5]). Verbi *διαστρέφεσθαι* idem est usus Av. 177; cf. etiam Agavae Bacchico furore concitatae cruentumque filii caput manu tenentis *ὄσσοι διάστροφοι* [6]) et Mnesilochi [7]) verba: *ἰλλὸς γεγένημαι προσδοκῶν Εὐριπίδην.*

176 sq. De praesentis usu vid. ad vs. 127.

---

[1]) Vesp. 700. Cf. supra Prolegom. initio. — [2]) Thuc. I 109 sq.; cf. infra vs. 1303 Thuc. VI 15, 34, 90 Isocrat. VIII § 85 Plut. Pericl. 20 Alcib. 17 Nic. 12. — [3]) Thuc. II 9. — [4]) Vid. ad vs. 132. — [5]) Fr. 231, cf. fr. 232. — [6]) Eur. Bacch. 1167. — [7]) Thesm. 846; verbum *ἐπιλλίζειν* legitur Hom. σ 11 h. Merc. 387.

γίγνει γάρ, ὡς ὁ χρησμὸς οὑτοσὶ λέγει,
ἀνὴρ μέγιστος.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

εἰπέ μοι, καὶ πῶς ἐγώ,
ἀλλαντοπώλης ὤν, ἀνὴρ γενήσομαι;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

δι' αὐτὸ γάρ τοι τοῦτο καὶ γίγνει μέγας,
ὁτιὴ πονηρὸς καὶ ἐξ ἀγορᾶς εἶ καὶ θρασύς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὐκ ἀξιῶ ἐγὼ ἐμαυτὸν ἰσχύειν μέγα.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

οἴμοι, τί ποτ' ἔσθ' ὅτι σαυτὸν οὐ φῂς ἄξιον;
ξυνειδέναι τί μοι δοκεῖς σαυτῷ καλόν.
μῶν ἐκ καλῶν εἶ κἀγαθῶν;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

μὰ τοὺς θεούς,

---

177. *ὡς*] *ὄντως ὡς* R, hinc Kock *ὄντως, ὡς ὁ χρησμός σοι λέγει.* Sed *ὄντως* licet apud Ar. non sit rarum (Vesp. 997 Ran. 189 etc.), hic tamen languet, neque utile est *σοι.* Suam vero vim nunc obtinet pronomen *οὑτοσί.*

182. *ἰσχύειν*] *ἰσχύσειν* V alii.

---

176. *ταῦτα πάντα*] *omnia ista quae oculis tuis adspicis.*

— *πέρναται*] *venumdatur* [1]). Expectabatur *διοικεῖται* vel simile quid, sed *administrandi* verbo aliud nunc substituitur, cuius odiosissimus est sonus; nam priscum praesens *περνάναι* [2]) Attice non *vendere* tantum (*πωλεῖν*) significat, sed accedit *dedecoris* quaedam notio [3]). Omnia suum pretium habere Athenis, ipsamque venalem esse urbem si emtorem inveniat, maligne sic indicatur; itaque a *fraudis* et *proditionis* notionibus verbum nostrum proxime abest, et apte conferri possunt verba Creontis [4]): *ἐξημπόλημαι καὶ ἐκπεφόρτισμαι πάλαι* [5]).

178 sq. Sortis futurae splendorem demiratur homuncio obscurissimis natalibus editus, qui hactenus ne *ἐν ἀνδράσι* quidem fuit habitus [6]).

180. *αὐτὸ γάρ τοι τοῦτο καὶ*] vid. ad Ran. 73.

— *γίγνει*] de praesentis usu vid. ad vs. 127.

181. *ἐξ ἀγορᾶς*] vid. vs. 218, 293, 333 sq., 636, 1258 et ad Nub. 991.

182. *Non equidem tanto me dignor honore.*

183 sq. *Eheu, numne non merum malum es?* [7]).

185-193. Simillima dicuntur infra vs. 738-740, ubi vid.

---

[1]) *Wordt verkwanseld.* — [2]) Enchirid. dict. ep. p. 518. — [3]) Item Eur. Cycl 271 Pind. Isthm. II 7. — [4]) Soph. Ant. 1036. — [5]) Vid. praeterea ad Ach. 374. — [6]) Vid. vs. 158 et ad Nub. 823 et de usu particulae *καί* ad Nub. 210. — [7]) *ἅπαν κακόν*, ut dicitur Ach. 909.

εἰ μὴ ἐκ πονηρῶν γ'.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ὦ μακάριε τῆς τύχης,
οἷον πέπονθας ἀγαθὸν εἰς τὰ πράγματα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἀλλ', ὦ ἀγάθ', οὐδὲ μουσικὴν ἐπίσταμαι,
πλὴν γραμμάτων, καὶ ταῦτα μέντοι κακὰ κακῶς.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

τουτί σε μόνον ἔβλαψεν, ὅτι καὶ κακὰ κακῶς.
ἡ δημαγωγία γὰρ οὐ πρὸς μουσικοῦ

---

187. οἷον] ὅσον R et l. a. in schol.
190. σε μόνον] μόνον σ' R (ut Vesp. 1123, vid. etiam ad Nub. 1047).

---

186. εἰ μή ... γε] = ἀλλά γε, *immo* [1]). Cuius generis dicendi origo clare apparet ubi praemissum est τί δέ: *quid aliud nisi ...?* [2]). Dicitur autem de rebus quae dubitationem nullam admittunt, ita ut miretur is qui interrogatur ex se quaeri quid sit rei.

— ἐκ πονηρῶν] est igitur qualem esse decet futurum reip. gubernatorem, πονηρὸς καὶ ἐκ πονηρῶν [3]). Cf. vs. 218.

187. *Quam bene habes ad summum in rep. locum capessendum!* De verbi πάσχειν usu vid. ad Nub. 234, et de voce πράγμασιν ad vs. 130.

188 sq. Vocabulum μουσικὴ non *musicam* tantum artem, quam hodie dicimus, significat nunc [4]), sed totam institutionem primariam complectitur [5]), quatenus non ad corpus excolendum pertinet [6]) sed ad mentem; utriusque autem rei praeceptores erant κιθαρισταί [7]). Vere ἄμουσον igitur καὶ ἀγεννῆ καὶ ἀνελεύθερον se praestat botularius, qui κιθαρίζειν nesciat, γράμματα autem vix didicerit [8]).

189. μέντοι] *sane, quidem* [9]). Cognatus est particulae usus vs. 168, ubi vid.

189 sq. κακὰ κακῶς] vid. ad Nub. 554.

190. *Non id quod litteras non perdidicisti tibi officit, sed quod non omnino eas ignoras.* — Hunc iocum Eupolis triennio post aut suum fecit aut — si non de nihilo perhibebat se Aristophani Equites scribenti operam navasse [10]) — recuperavit; nam etiam Maricas Eupolideus [11]) „*nihil se ex musicis scire nisi litteras" confitebatur* teste Quinctiliano [12]). Quamquam suspicor memoriae errore Quinctilianum *Maricam* et *Eupolim* dixisse, cum simillimae fabulae poeta et persona *Aristophanes* et *Isiciarius* fuissent commemorandi; nam alioqui vix poterat fieri quin etiam locum Aristophaneum afferret inter testimonia veterum, quibus demonstrabat grammaticam ac musicam quondam fuisse iunctas.

191 sq. οὐ πρὸς μουσικοῦ | ἔτ' ἐστὶν ἀν-

---

[1]) Item Av. 1681 Lys. 943 Thesm. 898 (fr. 645?) Plat. Protag. 310*b*. — [2]) Xen. Oecon. IX § 1 et 18, vid. etiam Cyrop. I 4 § 13 etc. — [3]) Ran. 731, vid. etiam ad Ran. 179. — [4]) Item Ran. 729. — [5]) τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν (schol.). — [6]) Hoc enim est τοῦ παιδοτρίβου et artis γυμναστικῆς. — [7]) Vs. 992 Nub. 964; vid. Quinctil. I 10 § 17 et cf. Plat. Criton. 50*d* Lach. 188*d*. — [8]) Vid. infra vs. 1238 et Vesp. 959 sq. — [9]) *En dan nog maar.* — [10]) Vid. Prolegomena. — [11]) De quo vid. ad Nub. 553. — [12]) I 10 § 18.

ἔτ' ἐστὶν ἀνδρὸς οὐδὲ χρηστοῦ τοὺς τρόπους,
ἀλλ' εἰς ἀμαθῆ καὶ βδελυρόν. ἀλλὰ μὴ παρῇς
ἅ σοι διδόασ' ἐν τοῖς λογίοισιν οἱ θεοί.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

πῶς δῆτά φησ' ὁ χρησμός;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

εὖ, νὴ τοὺς θεούς,
καὶ ποικίλως πως καὶ σοφῶς ᾐνιγμένος·

(Recitans e volumine:)

„ἀλλ' ὁπόταν μάρψῃ βυρσαίετος ἀγκυλοχήλης

---

193. Apte haec non decurrere nisi accedat verbum *ἥκειν* (vid. Plut. 919 Thuc. II 37 Herodot. VI 57 Eur. Or. 491) viderunt Meineke alii, sed probabilis coniectura non est proposita; prorsus autem dissimilis est brachylogia Ran. 1279 et aliis locis eiusmodi. Equidem frustra et alia tentavi et *ἀλλ' εἰ γὰρ ἀμαθής καὶ βδελυρός τις, μὴ παρῇς.* Itaque nisi intercidit versus, quod vix credo, negligentius haec scripsisse poetam statuendum videtur. Cf. vs. 202.

195. *δῆτά*] *δή; τί* Meineke.

196. *σοφῶς* R] *σαφῶς* V et plerique non recte, nam *ἀσαφῆ* potius dicenda sunt *τὰ ᾐνιγμένα* (cf. Soph. Oed. R. 439). Eadem lectionis est varietas Ach. 401. ‖ *ᾐνιγμένος*] *-να* Meineke probabiliter.

197. *ἀγκυλοχήλης*] *-χείλης* V R et plerique, item vs. 204. Quae apud Homerum quidem (*Π* 428 = *χ* 302) vera videtur esse forma, *curvirostrum* igitur significans; sed Batrachomachiae poeta, qui cancros dixit *ἀγκυλοχήλας* vs. 296, eorum *crura* hoc epitheto pinxit, et nostrum idem voluisse clare docent vs. 205 et Av. 1180; vid. commentarius.

δρός] *non convenit viro cultiori*, proprie: *non est quod ab eo expectari possit* [1]). Idem fere significat *οὐ κατὰ* cum accusativo; praeterea vid. infra vs. 202.

193. *εἰς ἀμαθῆ καὶ βδελυρόν*] haec si sana sunt [2]), collato vs. 202 vertatur *ad stultum impurumque hominem pertinet.*

196. *ποικίλως*] *versute, callide, ornate* [3]). Oppositum huic adiectivo est *τὸ ἁπλοῦν* [4]).

197 sq. Aquila serpentem tenens inter deorum portenta saepissime commemoratur inde ab aevo homerico [5]); solet autem ex huiusmodi proeliis victor evadere Iovis ales. At vultur lorarius, qui hominesque deosque nimis diu impune lacessivit, ubi serpentem illum sanguinis avidum arripuerit, eundem eventum habebit illa pugna quem olim habuit aquilae Argivae in draconem Thebanum irruentis impetus [6]).

197. *ἀλλ' ὁπόταν*] frequens hoc, ut epicum *αὐτὰρ ἐπεί*, erat vaticiniorum

---

[1]) Praepositionis idem est usus Vesp. 369, 1014 Thesm. 177 Ran. 534, 540 Plut. 355 Xen. Mem. II 3 § 15 etc. — [2]) Vid. annot. crit. — [3]) Ut hoc loco, sic vs. 459, 686, 758 Thesm. 438 Soph. Phil. 130 Hesiod. Theog. 511, 521 Herodot. VII 111 Xen. Memor. II 3 § 10 etc. transfertur hoc adiectivum. — [4]) Vid. e. g. Plat. Conv. 182 *a, b*. — [5]) Vid. ad Vesp. 16. — [6]) Soph. Ant. 112—126.

„γαμφηλῇσι δράκοντα κοάλεμον αἱματοπώτην,
„δὴ τότε Παφλαγόνων μὲν ἀπόλλυται ἡ σκοροδάλμη,
„κοιλιοπώλῃσιν δὲ θεὸς μέγα κῦδος ὀπάζει,
„αἴ κεν μὴ πωλεῖν ἀλλᾶντας μᾶλλον ἕλωνται.“

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

πῶς οὖν πρὸς ἐμὲ ταῦτ' ἐστίν; ἀναδίδασκέ με.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

„βυρσαίετος“ μὲν ὁ Παφλαγὼν ἔσθ' οὑτοσί.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τί δ' „ἀγκυλοχήλης“ ἐστίν;

---

201. *κεν*] *κα* R. ‖ *μᾶλλον*] om. R.
202. *με*] om. R.

---

exordium [1]). Excipitur autem gravissimo illo *δὴ τότε* vs. 199 Av. 985 etc.

— *βυρσαίετος*] comicum hoc nomen sono revocat vitae communis voces *γυπάετον ἁλιάετον* et monstrum fabulosum *γρυπάετον* [2]).

— *ἀγκυλοχήλης*] epico hoc epitheto [3]) pingitur nunc fur et praedator aerarii, qui *strictis unguibus* [4]) undique praedam sibi corripit [5]).

198. *γαμφηλῇσι*] *rostro*. Apud Homerum leonis equique maxillae sic vocantur [6]), apud Euripidem [7]) vero rostrum avium, ut nostro loco.

— *κοάλεμον*] vox ignotae originis redit vs. 221. Cimonis avum cognominem *κοάλεμον* dictum esse propter stultitiam Plutarchus scribit [8]), Hipponicum eo epitheto designavit Aeschines in dialogo Aspasia [9]). Daemonis autem alicuius nomen proprium fuisse ex illis locis efficitur.

199. *δὴ τότε*] cf. vs. 197.

— *ἀπόλλυται*] de praesentis temporis usu vid. ad vs. 127.

— *σκοροδάλμη*] *muria alliata* [10]). Sed in oraculi verbis *ποικίλως ᾐνιγμένοις* non *allii* odor significatur sed multo etiam tetrior ille, quem demagogus a putribus suis coriis recens in senatum inque populi concionem afferre solebat — si comicis credimus.

200. *κοιλιοπώλῃσιν*] de voce *κοιλίᾳ* vid. supra ad vs. 160 et ad Nub. 409.

202. *πρὸς ἐμὲ ... ἐστίν*] *ad me pertinet*. Item Apollodor. fr. 4 *πρὸς ἐμὲ γάρ ἐστι τοῦτ', ἐκεῖνο δ' οὔ*, Diphil. fr. 17 *τί δαὶ | τοῦτ' ἔστι πρὸς σὲ τὸν μάγειρον;* Phoenicid. fr. 4[3] *ἀπέτυχον· οὐδὲν πρὸς ἐμέ. καταλῦσαι ἐθέλω*, Straton. fr. 1[28] *ἀλλὰ τί πρὸς ἡμᾶς τοῦτο;* et latinum *quid, nihil ad me*. Cf. etiam Nub. 1188 *τουτὶ ... οὐδὲν ... πρὸς ἕνην τε καὶ νέαν* [11]).

204. *τί — ἐστίν;*] *quid — significat?* De voce *ἀγκυλοχήλει* vid. ad vs. 197.

---

1) Vid. Bacidis oracula Herodot. VIII 77 Pausan. IX 17 § 5, Pythiae Herodot. III 57 VI 77 et noster Av. 967 Lys. 770. Praeterea cf. recentiorum temporum oracula 151, 166, 169 apud Hendessium; vid. etiam Lucian. XLIV § 31. — 2) Ran. 929. — 3) Vid. annot. crit. — 4) *τοὺς ὄνυχας ἠγκυλωμένος*, ut est Av. 1180. — 5) Cf. vs. 205. — 6) *N* 200 *Π* 489 *T* 394. — 7) Ion. 159, 1495. — 8) Plut. Cim. 4. — 9) Athen. 220 *b*. — 10) Vs. 1095 Eccl. 292 Cratin. fr. 143. Cf. *γάρον* Platon. fr. 198, *garum* Martial. VII 94. — 11) Praeterea vid. supra ad vs. 191 sq. et infra ad vs. 1022.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

αὐτό που λέγει,
ὅτι ἀγκύλαις ταῖς χερσὶν ἁρπάζων φέρει.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ὁ „δράκων“ δὲ πρὸς τί;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

τοῦτο περιφανέστατον.
ὁ δράκων γάρ ἐστι μακρὸν ὅ τ' ἀλλᾶς αὖ μακρόν·
εἶθ' αἱματοπώτης ἔσθ' ὅ τ' ἀλλᾶς χὠ δράκων.
τὸν οὖν δράκοντά φησι τὸν βυρσαίετον
ἤδη κρατήσειν, „αἴ κε μὴ θαλφθῇ λόγοις.“

---

204. *αὐτό*] *τοῦτο* vVelsen non recte, sic enim languet *που*. Vid. commentarius.

207. *ὅ τ' ἀλλᾶς* Dawes] *ἀλλᾶς* (*ἀλλάς*) *τ'* codd.

209. *τὸν βυρσαίετον*] *τοῦ -έτου* Bentley, fortasse recte; vid. commentarius.

210. *ἤδη*] *κύδει* Göttling sine causa; vid. commentarius. ‖ *αἴ κε*] *αἴ κα* Meineke ex Etym. M. 732,34 et coll. l. a. vs. 210, quo maior fiat sonorum *αἴ κα* et *αἰκά-λλειν* similitudo; sed *κα* alias non corripitur. ‖ *θαλφθῇ*] *θελχθῇ* vdSande Bakhuyzen probabiliter, vid. tamen commentarius.

— *αὐτό που λέγει*] *καί κ' ἄλαός τοι τοῦτο διακρίνειε.* Nullum profecto interpretem hoc quidem vocabulum requirit, nam ipsum clare indicat quid significet: *uncis* nimirum *digitis* eum rapinas suas auferre [1]).

206. *πρὸς τί;*] *quorsum? quid sibi vult?* Item Pac. 45 [2]); vid. etiam vs. 219 *πρὸς πολιτείαν* et Nub. 176, 648 *πρὸς τἄλφιτα.*

207 sq. Si quis comicum nimium nunc putet in aetatis suae superstitione ridenda, inspiciat v. c. quae Xenophon de ominibus divinitus sibi missis refert [3]).

207. Cf. Thesm. 775 *ξύλον γέ τοι καὶ ταῦτα καὶ ἐκεῖν' ἦν ξύλον.* Neutri autem idem usus est infra vs. 1074.

208. *αἱματοπώτης*] *ἀλλᾶς* enim est quae *χορδὴ αἱματῖτις* dicitur in Sophili fr. 5. Non *ἐπὶ νῶτα* tantum *δάφοινος* est terribilis hicce *δράκων* neque mala gramina tantum pastus, sed totus est sanguineus, merum combibit cruórem.

209. Subiecti accusativus praeter morem nunc antecedit accusativum obiecti [4]). Obscuritas tamen insolito huic verborum ordini non inest, quoniam inde a vs. 197 sqq. scimus qui pugnae eventus fato sit praestitutus.

210. *ἤδη*] *nunc*, nam alluxit iam dies felicissimus, quem oraculi illud *δὴ τότε* (vs. 199) portendebat.

— *αἴ κε μὴ θαλφθῇ λόγοις*] *nisi verba dari sibi sinat.* Poetica dictione ipse Demosthenes nunc utitur, *θάλπειν* autem *deleniendi* vel *exhilarandi* sensu usurpat [5]). Simillimus est verbi *ἰαίνειν* in

---

[1]) Vid. ad Ran. 1261. — [2]) Et fr. 405? — [3]) Anab. III 1 § 12 VI 1 § 23. — [4]) Vid. ad Vesp. 429. — [5]) Ut Bacchylides fr. 46 Ken., ubi *somnus θάλπειν κέαρ*, et fr. 56, ubi *vinum θυμὸν θάλπειν* dicitur, neque longe discedit Soph. Ai. 478: *κεναῖσιν ἐλπίσιν θερμαίνεσθαι.*

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τὰ μὲν λόγι' αἰκάλλει με· θαυμάζω δ' ὅπως
τὸν δῆμον οἷός τ' ἐπιτροπεύειν εἴμ' ἐγώ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

φαυλότατον ἔργον· ταῦθ' ἅπερ ποιεῖς ποίει·
τάραττε καὶ χόρδευ' ὁμοῦ τὰ πράγματα
ἅπαντα, καὶ τὸν δῆμον ἀεὶ προσποιοῦ,

---

211. In scholiis commemoratur stulta lectio *τὰ μὲν λόγια καλεῖ με* (*ἀντὶ τοῦ κινεῖ, προτρέπεται*).

212. *ἐπιτροπεύειν εἴμ'* R] *εἴμ' ἐπιτροπεύειν* V et plerique.

213. *ταῦθ'*] *ταῦθ'* Lenting (cf. Vesp. 621 et 767), sed ferri hoc nequit nisi pro *ποιεῖς* legatur *πάλαι* vel *ἀεί* vel eiusmodi quid; quod necessarium non videtur.

215. Om. R (in fine paginae), post vs. 216 collocat Reifferscheid; unum versum post 215 intercidisse putat Ribbeck (*προσποιοῦ* interpretatus *simula* . . .).

---

recentioribus carminum Homericorum partibus usus [1]); praeterea cf. epicum *θέλγειν ϝέπεσσι* [2]).

211. *αἰκάλλει*] vid. ad vs. 48.

212. *ἐπιτροπεύειν*] item vs. 426, 949.

213-215. *Res est facillima; satis enim erit si secundum artis tuae praecepta fartum facias e rebus publicis et populum verbulis edulces.* — Artis coquinariae vocibus *ταράττειν χορδεύειν ὑπογλυκαίνειν* festive nunc adiunguntur vitae publicae verba *τὰ πράγματα* et *προσποιεῖσθαι τὸν δῆμον*.

213. *ἅπερ ποιεῖς*] cf. Ach. 560 Lys. 210.

214. Ex Euripidis Heraclidis desumtum esse hunc versum dicit scholion. Quod num recte sit traditum non est cur dubitemus [3]); nam nunc quidem in illa fabula non legitur, sed quidni olim fuerit lectus in parte quae post vs. 629 periit. Nonnihil tamen mutavit noster in afferendis verbis tragici, a quo *χορδεύειν* verbum omnino est alienum.

— *χόρδευε*] *minutatim disseca, χόρδευμα* [4]) sive *περικόμματα* [5]) e rebus bonisque publicis tibi effice. Cf. angl. *to make a mess of* . . ., gall. *faire un gachis de* . . ., et vid. Strepsiadis verba *ἔκ μου χορδὴν τοῖς φροντισταῖς παραθέντων* [6]). Revera olim *ἑαυτὸν κατεχόρδευσεν* in carcere Cleomenes rex Lacedaemoniorum vesania correptus [7]); cf. etiam Herodot. III 13 de nefaria Aegyptiorum crudelitate, qui Cambysis legatos *κρεουργηδὸν διέσπασαν*, et *κατακρεουργεῖσθαι* de milite plurimis ictibus confosso dictum Herodot. VII 181.

214 sq. *ὁμοῦ . . . ἅπαντα*] *omnia turbans atque permiscens*, ita ut civitas bene ordinata redigatur in molem indiscretam. Cf. Soph. Electr. 715 *ὁμοῦ . . . πάντες ἀναμεμιγμένοι*, Anaxagoreum illud de mundi origine: *ὁμοῦ πάντα χρήματα ἦν* [8]).

215. *τὸν δῆμον . . . προσποιοῦ*] *plebem tibi concilia* [9]), *tuam fac* [10]), *ἀναλάμβανε* [11]). — Comicum simul nunc spectatoribus in

---

[1]) E. g. Ψ 598. — [2]) α 57 etc., vid. etiam Soph. Trach. 355. — [3]) Ad versum 210 scholii verba pertinere suspicatus est vdSande Bakhuyzen, vix tamen probabiliter, cum tragicorum non sit *αἴ κε*. — [4]) Vs. 315. — [5]) Vs. 372. — [6]) Nub. 455 quaeque ad illum versum annotavi. — [7]) Vid. Herodot. VI 75 et de eo loco Longin. de Sublim. § 31. — [8]) Anaxag. fr. 1 Plat. Phaedon. 72*c* etc.; vid. etiam ad vs. 245. — [9]) Verbo etiam Herodotus I 6 V 71 VI 66 Xenophon de Redit. VI § 3 sic utuntur. — [10]) Terent. Adelph. V 6, 10 Ovid. Art. Amat. II 259. — [11]) Vs. 682.

ὑπογλυκαίνων ῥηματίοις μαγειρικῶς.
τὰ δ' ἄλλα σοι πρόσεστι δημαγωγικά,
φωνὴ μιαρά, γέγονας κακῶς, ἀγοραῖος εἶ·
ἔχεις ἅπαντα πρὸς πολιτείαν ἃ δεῖ,
χρησμοί τε συμβαίνουσι καὶ τὸ Πυθικόν.
ἀλλὰ στεφανοῦ καὶ σπένδε τῷ Κοαλέμῳ·
χὤπως ἀμυνεῖ τὸν ἄνδρα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ τίς ξύμμαχος
γενήσεταί μοι; καὶ γὰρ οἵ τε πλούσιοι

216. *μαγειρικῶς* Lenting] *-κοῖς* codd. absurde.
219. Del. Bergk; mihi necessarius videtur.
220. Verba mihi obscura (vid. commentarius). Dubitanter propono **χρόνοι* (ῥ/χ) *τε συμβαίνουσι κατὰ* (*κ'*) *τὸ Πυθικόν, et tempora conveniunt secundum oraculum Delphicum*: nempe post coriarium isiciarium venturum praedixit deus. ‖ *τε*] *δὲ* Blaydes.

mentem revocare voluisse vocem culinariam *δημὸν* sive *adipem* vix crediderim, licet infra vs. 954 et Vesp. 40 verborum hic lusus inveniatur; certe verba *τὸν δῆμον* (*δημὸν*) *προσποιεῖσθαι* verti *adipem adice*, ut iussit Casaubonus, neque linguae indoles sinit neque contextus.

216. *ὑπογλυκαίνων ῥηματίοις*] id quod *δημίζων ἀεί* dicitur Vesp. 699; qualia autem velit verbula apparet coll. Vesp. 593 et 666-668. De voce *ῥηματίοις* vid. praeterea ad Nub. 943 et cum verbo *ὑπογλυκαίνειν* cf. Socratica illa comparatio *τῆς ῥητορικῆς* cum *ὀψοποιΐᾳ* [1]), quae *τῷ ἀεὶ ἡδίστῳ θηρεύεται τὴν ἄνοιαν καὶ ἐξαπατᾷ* [2]). Etiam verbum *καρυκοποιεῖν* vs. 343 huc pertinere non credo.

— *μαγειρικῶς*] *secundum artis tuae praecepta* [3]).

217. Simillima sunt parasiti verba apud Nicolaum [4]), qui nostrum locum fortasse imitatur: *πάντα γὰρ πρόσεστί μοι | ὅσαπερ ἔχειν τὸν τἀλλότρια δειπνοῦντα δεῖ, | λιμός, ἀπόνοια, τόλμα, γαστριμαργία.* — De verbo *πρόσεστι* (*proprium est*) vid. praeterea ad Nub. 588 [5]).

218. *φωνὴ μιαρά*] *vox improba* [6]). De Cleonis voce vid. supra vs. 137.

— *γέγονας κακῶς*] = *ἐκ πονηρῶν εἶ* vs. 186.

— *ἀγοραῖος εἶ*] vid. vs. 181 et ad Nub. 991.

219. *πρὸς*] vid. ad vs. 206.

220. *χρησμοί . . . καὶ τὸ Πυθικόν*] hendiadyn haec efficiunt [7]) — si sana sunt. Nam quominus discrimen aliquod nunc statuamus [8]) multa prohibent, immo aut nihil significat *τὸ Πυθικὸν* aut *χρησμόν τινα* [9]).

221. *στεφανοῦ*] vid. ad Vesp. 861.

— *Κοαλέμῳ*] cf. vs. 198.

222. *ὅπως*] vid. ad Nub. 489.

[1]) Plat. Gorg. 462*d* sqq. — [2]) 464*d*. — [3]) Cf. vs. 376 Ach. 1015 Pac. 1017. — [4]) Fr. 1^{41} sqq. — [5]) Idem valet *ὑπάρχει* Thesm. 851, 1013 Eccl. 114 Xen. Conv. VIII 40. — [6]) *Gemeen.* — [7]) Vid. ad vs. 803. — [8]) Ad Thucydidis II 8 § 2 exemplum, qui *λόγια* (*praesagia vatum*) et *χρησμοὺς* (*deorum oracula*) distinguit. — [9]) Vid. vs. 1229 Soph. Oed. R. 242 et annot. critica.

δεδίασιν αὐτὸν ὅ τε πένης βδύλλει λεώς.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ἀλλ' εἰσὶν ἱππῆς ἄνδρες ἀγαθοὶ χίλιοι
μισοῦντες αὐτόν, οἳ βοηθήσουσί σοι,
καὶ τῶν πολιτῶν οἱ καλοί τε κἀγαθοί,
καὶ τῶν θεατῶν ὅστις ἐστὶ δεξιός,
κἀγὼ μετ' αὐτῶν, χὠ θεὸς ξυλλήψεται.
καὶ μὴ δέδιθ'· οὐ γάρ ἐστιν ἐξῃκασμένος.

---

227 sq. Del. vBamberg.

---

224. *βδύλλει*] perperam cum verbo *βδελύττεσθαι* componitur in scholiis, est enim deminutivum verbi *βδεῖν* [1]), cui similia sunt *ἐξαπατύλλειν* [2]), *ὀγκύλλεσθαι* [3]), *ἠβυλλιᾶν* [4]); vid. etiam *βρύλλειν* [5]) et ad Ran. 92. *Vehementer reformidare* nunc significat [6]), ut *ἐγκεχοδέναι* Vesp. 627. Verbum redit Lys. 354, composito autem *ὑποβδύλλειν* utitur Lucianus [7]); cf. *φρίττειν* [8]), *ἐρριγέναι* [9]), *βδελύττεσθαι* [10]), *ὑπερπυππάζειν* [11]), *pallere* [12]) cum accusativo, et quae minus sunt notabilia: *γεγηθέναι* [13]), *ἄχθεσθαι* [14]) etc.

226. Equites e familiis nobilibus oriundos odisse Cleonem facile intellegimus, sed peculiarem praeterea intercessisse causam odii, nempe Cleonem, cum ipse esset eques, a sodalibus contumeliose esse habitum, — utpote hominem novum, — postea autem rerum potitum desertionis eos insimulasse, quo veterem ulcisceretur iniuriam, perhibebat Theopompus, cuius verba e decimo Philippicorum libro affert scholion: „*προπηλακισθεὶς ὑπὸ τῶν ἱππέων καὶ παροξυνθεὶς Κλέων ... ἐπετέθη τῇ πολιτείᾳ, καὶ διετέλεσεν εἰς αὐτοὺς κακὰ μηχανώμενος· κατηγόρησε γὰρ αὐτῶν ὡς λιποστρατούντων*". Quae fortasse crederem, nisi in scholiis ad Ach. 6 eiusdem Theopompi auctoritate fultas viderem nugas insulsas de Cleone ab equitibus rapinarum insimulato vel nescio quomodo spoliato [15]). Itaque haud vana videtur suspicio, etiam in verbis Theopompi, ut Acharnensium fabulae l. l., echo quandam percipi fabulae Babyloniorum.

228. *δεξιός*] vid. ad Vesp. 1265.

229. *ὁ θεὸς ξυλλήψεται*] manifeste respicitur Apollinis responsum Lacedaemoniis bellum Peloponnesiacum molientibus datum: *κατὰ κράτος πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι καὶ αὐτὸς ξυλλήψεσθαι καὶ παρακαλούμενος καὶ ἄκλητος* [16]). — Paphlagone pulso flectentur superi [17]).

230-234. Primus ni fallor hunc locum recte interpretatus est Naber, statuens revera ad vitam quam accuratissime expressum fuisse vultum Cleonis, ingentes igitur cachinnos excitasse Paphlagonem in scenam prodeuntem, cum ne lippos quidem posset fugere quemnam illa larva referret, etiamsi hactenus non suboluisset. Itaque iocose nunc metum

---

[1]) Ach. 256 etc. — [2]) Vs. 1144. — [3]) Pac. 465. — [4]) Ran. 516. — [5]) Eq. 1126. — [6]) Recte igitur Hesychius *βδύλλειν· δεδιέναι, τρέμειν.* — [7]) XXXIV § 10. — [8]) Soph. Ant. 997. — [9]) Apud Homerum saepius. — [10]) Ach. 586 Eq. 252. — [11]) Eq. 680. — [12]) Pers. I 124. — [13]) Cratin. fr. 158. — [14]) Eupol. fr. 43. — [15]) De quo loco vid. quae observavi in Prolegomenis. — [16]) Thuc. I 118 § 3, 123 § 1 II 54 § 4. — [17]) Verbum *ξυλλαμβάνειν* de diis hominum suscepta promoventibus usurpatum reperitur etiam Eur. fr. 435 Menandr. 572, cf. *συνάπτεσθαι* Aesch. Pers. 742.

ὑπὸ τοῦ δέους γὰρ αὐτὸν οὐδεὶς ἤθελε
τῶν σκευοποιῶν εἰκάσαι. πάντως γε μὴν
γνωσθήσεται· τὸ γὰρ θέατρον δεξιόν.
(Egreditur Paphlago.)
οἴμοι κακοδαίμων, ὁ Παφλαγὼν ἐξέρχεται.

SCENA SEXTA.

Eidem, Paphlago.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οὔ τοι, μὰ τοὺς δώδεκα θεούς, χαιρήσετον,
ὁτιὴ ἐπὶ τῷ δήμῳ ξυνόμνυτον πάλαι.
(Poculum cernens quo Demosthenes modo usus est:)
τουτὶ τί δρᾷ τὸ Χαλκιδικὸν ποτήριον;

---

231. *αὐτὸν οὐδεὶς*] *οὐδεὶς αὐτὸν* R invito metro.
234. Demostheni continuavit Beer, in codd. est Niciae; Isiciario dabat CFHermann.
235. *ΠΑΦΛΑΓΩΝ* scribi iussit Dindorf; vid. quae ad personarum indicem annotavi pag. 1 not. 1. In codd. h. l. et per ceteram fabulam dicitur *Κλέων*.
236. *ξυνόμνυτον* R] *ξυνώμνυτον* V et fere omnes; cf. vs. 478.

---

nescio quem *τῶν σκευοποιῶν* fingit noster [1]), facete autem admodum Demosthenes postquam dixit *noli timere*, ipse omnium primus terrore percellitur Paphlagone adventante. — Perperam loco nostro abusi sunt vetusti interpretes ad illustrandum Vesp. 1021.

231. *ὑπὸ τοῦ δέους*] vid. ad Nub. 835.

232. *πάντως*] vid. ad Ran. 263.

234. Simillima sunt satyrorum in Euripidis Cyclope verba [2]): *οἴμοι, Κύκλωψ ὅδ' ἔρχεται· τί δράσομεν;*

235. *οὔ τοι … χαιρήσετον*] cf. vs. 828. — *τοὺς δώδεκα θεούς*] etiam Av. 95 hic numerus magna cum gravitate commemoratur.

237. *τί δρᾷ*] cf. Eur. Ion. 1014: *ὁ δεύτερος δ' ἀριθμὸς ὃν λέγεις τί δρᾷ;* [3]). — *Χαλκιδικὸν*] non e servorum supellectile sed e coena herili hoc poculum modo sumsisse est censendus, quod *argenteum* fuisse efficit Kock ex inscriptionibus [4]). Verum autem sycophantam inde a primis verbis se praestat Paphlago; nam Chalcidica pocula licet Chalcide ex urbe *Euboica* habeant originem, nomen illud ad *Thraciae* regionem *τὴν Χαλκιδικὴν* refert, quae et illo tempore omnium in ore erat et frequentius etiam fuit annis sequentibus. Paucis enim mensibus post Equitum fabulam scenae commissam Brasidas oram Thraciae invasit. Itaque *τῶν τὰ ἐπὶ Θρᾴκης προδιδόντων* [5]) esse Demosthenem Paphlago suspicatur adspecto poculo Chalcidico, quemadmodum Nicarchus ille in Acharnensibus [6]) ellychnia cernens Boeoticam aliquam fraudem odoratur.

---

[1]) Cf. *μηχανοποιοῦ* mentio Pac. 174 et vid. ad Nub. 326. — [2]) Vs. 193. — [3]) Item nos: *wat doet die* (*dat*) … *daar?* — [4]) CIG. 138^{10} et alibi. — [5]) Vid. Prolegom. Vesp. p. XXXII 1. — [6]) Ach. 916 sqq.

οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ Χαλκιδέας ἀφίστατον.
ἀπολεῖσθον, ἀποθανεῖσθον, ὦ μιαρωτάτω.

(Recedit Isiciarius.)

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

οὗτος, τί φεύγεις; οὐ μενεῖς; ὦ γεννάδα
ἀλλαντοπῶλα, μὴ προδῷς τὰ πράγματα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἄνδρες ἱππῆς, παραγένεσθε! νῦν ὁ καιρός. ὦ Σίμων,
ὦ Παναίτι', οὐκ ἐλᾶτε πρὸς τὸ δεξιὸν κέρας;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ἅνδρες ἐγγύς· ἀλλ' ἀμύνου καὶ ἐπαναστρέφου πάλιν.

---

238. *ἔσθ'* R] *ἔστιν* V et fere omnes; vid. ad Nub. 214.

239. *ἀποθανεῖσθον*] *ἀπολεῖσθον* R, hinc *ἐξαπολεῖσθον* Meineke (coll. Nub. 1136).

240 sq. Olim in libris quibusdam defuisse dicit scholion.

242 sq. Isiciario tribuit R, in ceteris continuantur Demostheni.

242ᵇ sq. Post scenam haec a choro (coryphaeo) pronunciata esse putabat Kähler, id quod et ego aliquando mihi persuasi; sed abieci hanc opinionem a Zachero admonitus. Quam si quis tueri tamen velit, statuat necesse est Simonem et Panaetium non hipparchos fuisse, — quibus iussa dare quis poterat? — sed phylarchos vel turmarum duces nescio quos.

243. *ὦ*] *καὶ* Dindorf (cf. Av. 656 Eccl. 867).

244. *ἅνδρες*] *ἄνδρες* codd.

---

240. Non metu perculsus recedit isiciarius, quod putat Paphlago, sed ut equites arcessat, quos in vicinia versari modo audivit.

— *οὗτος*] vid. ad Vesp. 1.

— *ὦ γεννάδα*] vid. ad Ran. 179.

241. *τὰ πράγματα*] *remp.*; vid. ad vs. 130.

242 sq. *Simonem* et *Panaetium* hoc anno hipparchos fuisse hinc apparet [1]). *Simon* autem si idem est de quo in Nubibus et alibi turpissima quaevis praedicantur [2]), brevi post Equites actas scelus aliquod commisisse statuendus est. Sed fortasse homonymus aliquis vir nunc commemoratur. Nostrum vero Simonem esse illum, quem de re equestri scripsisse apparet e Xenophonte [3]), satis certum videtur.

243. *οὐκ ἐλᾶτε πρὸς τὸ δεξιὸν κέρας*] *quin agmine facto dextrorsum vos convertitis ut huc festinetis?* [4]). — Quoniam per parodum, quae spectatoribus a manu dextra est, more solito orchestram intrant equites, qui in vicinia excubuisse finguntur, dextrorsum convertere se debuerunt eorum turmae, ut iusto agmine equos in theatrum possent adigere. Itaque qui a dextro cornu steterunt iam ducunt agmen, qui a sinistro, cogunt [5]).

244. *ἐπαναστρέφου*] cf. Ran. 1102.

---

[1]) Sic recte schol. — [2]) Vid. ad Nub. 351. — [3]) De Eq. 1 § 3, 11 § 6. — [4]) De voce *ἐλᾶτε* vid. Nub. 1298 et infra vs. 603. — [5]) Alienus hinc est Av. 353.

ὁ κονιορτὸς δῆλος αὐτῶν ὡς ὁμοῦ προσκειμένων.
ἀλλ' ἀμύνου καὶ δίωκε καὶ τροπὴν αὐτοῦ ποιοῦ.

(Reversus Isiciarius coniunctim cum Demosthene Paphlagonem adoritur dum orchestram intrat chorus.)

PARODUS CHORI.

(vs. 247—332.)

(Chorus e viginti quatuor equitibus compositus orchestram per aditum dextrum intrat in duas turmas divisus.)

SCENA SEPTIMA.

Eidem, Chorus.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ (*Simon*)
priorem chori partem ducens.
(ad Isiciarium:)

παῖε παῖε τὸν πανοῦργον καὶ ταραξιππόστρατον
καὶ τελώνην καὶ φάραγγα καὶ Χάρυβδιν ἁρπαγῆς

---

245. Isiciario an sit dandus dubito.
248. *φάραγγα*] *φάλαγγα* V (quod tuetur Zielinski, *araneum venenosam* interpretatus), *φάρυγγα* Suidas s. v. *παίει* (at *φάρῦγα* Attica est forma).

---

245. *ὡς ὁμοῦ προσκειμένων*] *ut proxime instantium.* Adverbium *ὁμοῦ* nunc idem fere valet quod *ἐγγύς*, sed fortius est, nam proprie de iis qui se contingunt dicitur [1]); cf. verba in re militari praesertim usitatissima *ὁμοῦ γίγνεσθαι* [2]) et *ὁμόσε ἰέναι* epicumque *ὅμαδος*. Verbum *πρόσκεισθαι* (*τινι*) passim ita usurpatur [3]); idem Av. 1018 *ἐγγὺς ἐπίκεισθαι* dicitur, item infra vs. 252, ubi vid.

247. Cf. Ach. 282.

— *ταραξιππόστρατον*] cf. adi. *ταραξικάρδιος* [4]) et Neptuni epitheton *ταράξιππος* [5]), et de verbo *ταράττειν* vid. ad vs. 251.

248. *τελώνην*] cf. vs. 307 et Xenonis comici de Oropiis versiculus: *πάντες τελῶναι, πάντες εἰσὶν ἅρπαγες.*

— *φάραγγα καὶ Χάρυβδιν*] *gurgitem et voraginem.* Sic apud Horatium [6]) homo, qui „quicquid quaesierat ventri donabat avaro", dicitur *barathrum macelli.* Vox *φάραγξ* de montium praeruptis usurpatur [7]), *Χάρυβδις* [8]) autem *ἁρπαγῆς* est imago cuivis perspicua cui notus est Homerus, et saepius iambographis et comicis adhibita. Sic hominem gulosum *ποντοχάρυβδιν* dixit Hipponax [9]) eiusque exemplum secutus Cratinus [10]) *γαστροχάρυβδιν*, muliercula temulenta a nescio quo *μεθυσοχάρυβδις* vocata est [11]) et ipsam Charybdim aviditate vincere

---

[1]) Vid. ad vs. 214 sq. Etiam Pac. 513 fr. 542 Soph. Ant. 1180 etc. sic est usurpatum. — [2]) Etiam Thesm. 572. — [3]) Vs. 761 Vesp. 142 Eur. Iph. Taur. 325 Herodot. IX 57, 61 Thuc. IV 33 § 2, 125 § 3, 127 § 1 Xen. Hell. IV 6 § 8 etc. — [4]) Ach. 315. — [5]) Pausan. VI 20 § 18. — [6]) Epist. I 15, 31. — [7]) *Schlucht*; vid. Aesch. Prom. 15 Eur. Cycl. 668 etc., Eubul. fr. 75[11]. — [8]) *Schlund.* — [9]) Fr. 85. — [10]) Fr. 397. — [11]) Com. adesp. fr. 1077.

καὶ πανοῦργον καὶ πανοῦργον· πολλάκις γὰρ αὔτ' ἐρῶ,
καὶ γὰρ οὗτος ἦν πανοῦργος πολλάκις τῆς ἡμέρας.
ἀλλὰ παῖε καὶ δίωκε καὶ τάραττε καὶ κύκα
καὶ βδελύττου, καὶ γὰρ ἡμεῖς, καὶ ἐπικείμενος βόα.
εὐλαβοῦ δὲ μὴ ἐκφύγῃ σε· καὶ γὰρ οἶδε τὰς ὁδοὺς
ἅσπερ Εὐκράτης ἔφευγεν, — εὐθὺ τῶν κυρηβίων.

---

250. *τῆς ἡμέρας*] *χὠσημέραι* Zacher infeliciter.
254. *ἔφευγεν* Suidas s. v. *εὐλαβοῦ* et *τὰς ὁδοὺς οἶδεν*] *ἔφυγεν* codd.; Blaydes *ποτ' ἔφυγεν* (malim certe *τότ' ἔφυγεν*, ut de nota aliqua re fiat sermo; sed vid. commentarius).

---

dicitur meretrix apud Anaxilaum [1]), verbum autem *ἐκχαρυβδίσαι* festive inde ductum vitae communis voci *ἐκπιεῖν* aliquando substituit Pherecrates [2]). Ioculari scilicet musae propria est huiuscemodi cavilla; oratores vero Cicero admonet [3]) ne longius ducta comparatione *syrtim patrimonii* dicant vel *charybdim bonorum*, praestare enim *patrimonii scopulum* et *bonorum voraginem*. Quamquam et ipse, cum Antonius bona Pompei sub hasta venumdata coemisset, — vel, ut ipse Cicero dicit, „in Magni copias se subito ingurgitasset", — *quae Charybdis tam vorax!* declamitavit [4]).

249. Verborum hac repetitione animus commotus apud tragicos non raro significatur [5]).

251. *τάραττε καὶ κύκα*] certam quandam societatem haec verba inierunt, saepius enim sic iuncta inveniuntur [6]). Quamquam etiam solum *ταράττειν* frequenter usurpatur [7]), item solum *κυκᾶν* [8]). Cum toto versu cf. Nub. 1508.

252. *βδελύττου*] vid. ad vs. 224 et de ipso verbo ad Ach. 586.

— *ἐπικείμενος*] verbi usus non rarus [9]), cf. *ἔγκεισθαι* [10]) et *πρόσκεισθαι* [11]) et frequentissimum illud *ἐπιτίθεσθαι*.

253 sq. *Novit enim vias salutis in quas Eucrates ille conicere se solebat* [12]), — *ἐν γὰρ ἀγορᾷ καὶ οὗτος τέθραπται* [13]) *καὶ ἐκεῖνος ἦν τεθραμμένος*. De voce *ὁδοῖς* vid. vs. 291, de *Eucrate* ad vs. 129, cum toto loco cf. vs. 390.

254. *εὐθὺ τῶν κυρηβίων*] *recta in forum*; vid. ad Nub. 162. Vocem *τὰ κυρήβια fori* nunc *partem* [14]) significare, ubi venumdabantur *furfures* [15]), vidit Bergk [16]). Verba autem ex Babyloniorum fabula [17]) *ἐννεύει με φεύγειν οἴκαδε* et *εἰς ἄχυρα καὶ χνοῦν* huc facere, Eucratem igitur in illa fabula fuisse derisum, ingeniosa Kockii est suspicio [18]).

---

[1]) Fr. $22^{4,18}$. — [2]) Fr. 95. — [3]) De Orat. III § 163. — [4]) Philipp. II § 67. — [5]) Vid. Aesch. Choeph. 875 sq. Eum 1014 Soph. Phil. 1019 Eur. Andr. 943 Phoen. 1337 et ad Ran. 1336. Cf. etiam Eur. Hipp. 664—666. — [6]) Vs. 692 Ach. 688 Pac. 320, 654 Aesch. Prom. 994 Cratin. iun. fr. 7^{3}. — [7]) Vs. 66 Vesp. 1285 Pac. 266 alibi, vid. etiam infra vs. 840. — [8]) Vs. 363 Pac. [270] Lys. 489, 491. — [9]) Vs. 266 Vesp. 1285 Av. 1018 Lys. 1142. — [10]) Ach. 309. — [11]) Supra vs. 245. — [12]) Imperfectum obstat quominus cum Muellero Struebingio vertamus: „er hat sich ins Privatleben, in seine Mühlenwirthschaft, zurückgezogen" (Aristoph. u. die hist. kritik p. 583). — [13]) Vid. vs. 293. — [14]) De quo notissimo genere loquendi vid. vs. 307 et 1375 et ad Nub. 1065 Ran. 1068. — [15]) Vel potius *farina*, *τὰ ἄλφιτα* vs. 857. — [16]) Reliq. p. 355. — [17]) Fr. 75 sq. — [18]) Vid. ad vs. 129.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ὦ γέροντες ἡλιασταί, φράτερες τριωβόλου,
οὓς ἐγὼ βόσκω κεκραγὼς καὶ δίκαια καὶ ἄδικα,
παραβοηθεῖθ', ὡς ὑπ' ἀνδρῶν τύπτομαι ξυνωμοτῶν.

ΗΓΕΜΩΝ ΤΟΥ ΗΜΙΧΟΡΙΟΥ Β (*Panaetius*).

ἐν δίκῃ γ', ἐπεὶ τὰ κοινὰ πρὶν λαχεῖν ... κατεσθίεις,
καὶ ἀποσυκάζεις πιέζων τοὺς ὑπευθύνους, σκοπῶν
ὅστις αὐτῶν ὠμός ἐστιν ἢ πέπων † ἢ μὴ πέπων †.

---

255. *φράτερες*] *φράτορες* codd.

259. *ὑπευθύνους*] *ὑπηκόους* vHerwerden; sed ab hac voce in designandis suis sociis caute abstinent Athenienses (cf. Pac. 639); Peloponnesiorum est ita loqui (vid. Thucyd. V 96 III 13 § 6 etc.).

260. Versus manifeste corruptus; vix enim prosunt quae ad lectionem traditam tuendam attulit Vahlen: Eur. Or. 441 Ar. Lys. 128 Aesch. Sept. 197. Si iure suspicor glossema esse *μὴ πέπων* ad *ὠμός* pertinens, iusto audacior non est coniectura **καὶ μαλθακός*. In voce *ὠμῷ* inesse vitium aliquando putabam, **ὅστις αὐτῶν*

---

255. A suis nunc sociis heliastis, quos mercede nuper aucta [1]) devinctissimos sibi habere se putat, opem petit Paphlago. Sic in Vespis [2]) heliasta ad incitas redactus Cleonem implorat. Cum locutione autem *φράτερες τριωβόλου* cf. Plut. 508, ubi duo senes vocantur *ξυνθιασώτα τοῦ ληρεῖν καὶ παραπαίειν*.

256. *βόσκω*] vid. ad Nub. 331 Vesp. 313. Cleon *μισθὸν πορίζων διατρέφει τὸν δῆμον* [3]).

— *καὶ δίκαια καὶ ἄδικα*] vid. vs. 800 et ad Nub. 99.

258. Si magistratus esses, non ita grave videretur delictum, quod *ἀμφοῖν τοῖν χεροῖν μυστιλᾷ τῶν δημοσίων* [4]), nam tralaticium id est; sed quod privatus homo furaris, id ne ferendum quidem [5]). Praeter expectationem pro *διοικεῖς* simili-live verbo nunc dictum est *κατεσθίεις*. De voce *ἐν δίκῃ γε* vid. ad Nub. 1379.

259. *ἀποσυκάζεις*] verbum hoc, quod sono suo sycophantarum artes in mentem revocat spectatoribus [6]), propriam *ficos legendi* significationem obtinet Av. 1699, facili autem transitu [7]) ad *temptandi* notionem transfertur [8]).

— *πιέζων*] leni digitorum pressu rustici efficiunt ficus sintne plenae atque maturae an immites vel cassae. Sic Paphlago eos qui magistratum nuper deposuerunt pertemptat et explorat, missos autem facit *τοὺς ὠμοὺς* sive viros feroces et constantes, sed homines mites et imbelles eosdemque divites praedam suam facit atque *πιέζει*, ut ab ipso *ἰπούμενοι* amplis largitionibus salutem emant. Simili metaphora usus nescio quis puellas *δρυπετεῖς* sive maturiores *ταῖς ὑποπαρθένοις* [9]) *καὶ στιφραῖς* opponit [10]).

— *ὑπευθύνους*] vid. Ach. 938 Vesp. 102 et infra vs. 825.

---

[1]) Vid. Vesp. Prolegom. p. XV sq. — [2]) Vs. 197. — [3]) Vid. vs. 804, 905, 1019, 1078 sq. — [4]) Vs. 827. — [5]) Sic recte, ut arbitror, locum interpretatus est Zacher. — [6]) Vid. ad Nub. 880 Vesp. 145. — [7]) Quem ostendit fr. com. adesp. 766 *καθάπερ ὀπωρίζοντες ἂν τοὺς Ἀττικοὺς ὀλύνθους | βλιμάζομεν*. — [8]) Vid. Stratt. fr. 3. — [9]) *Demi-vierges*. — [10]) Ar. fr. 141.

264 καὶ σκοπεῖς γε τῶν πολιτῶν ὅστις ἐστὶν ἀμνοκῶν
265 πλούσιος καὶ μὴ πονηρὸς καὶ τρέμων τὰ πράγματα.
261 κἤν τιν' αὐτῶν γνῷς ἀπράγμον' ὄντα καὶ κεχηνότα,
262 καταγαγὼν ἐκ Χερρονήσου, διαλαβὼν ἀγκυρίσας,
263 εἶτ' ἀποστρέψας τὸν ὦμον αὐτὸν ἐνεκολήβασας.

πλήρης ἐστὶν εἰ πέπων ἢ μὴ πέπων coniciens, sed vid. comm.; Kock pro μὴ πέπων coniecit μηδέπω (coll. Alex. fr. 175), OSchneider μὴ ἐκπέπων, sed utrumque languet.

264 sq. Post vs. 260 collocavit Brunck; post vs. 258 collocabat GHermann, del. Zacher. — In vulgata lectione ὑπεύθυνος aliquis e Chersonneso nuper abductus esse dicitur, quod ferri nequit, quoniam lege cautum erat ne magistratus urbe excederent ante rationes redditas (Aeschin. III § 21).

264. σκοπεῖς] σποδεῖς Meineke, πέκεις vel ξυρεῖς (coll. Lys. 685 Lucian. LXIX § 14) Kock.

261. τιν' αὐτῶν] τιν' ἄνδρα Teuffel, τιν' ἀστῶν Tucker, ξένον που Blaydes, κἤν τιν' αὖ γνῷς τῶν ξένων ἀπράγμον' ἀνακεχηνότα Kock. || ἀπράγμον' ὄντα] ἀπράγμονα (om. ὄντα) R.

262. διαλαβὼν Casaubonus] διαβαλὼν codd. || ἀγκυρίσας] ἠγκύρισας Brunck.

263. ἐνεκολήβασας Bentley ex Hesychio] ἐν(ἀν-)εκολάβησας codd.

---

264. καί ... γε] *atque adeo* [1]. — *Quid quod omnes cives lustrat ista tua avaritia.*

— ἀμνοκῶν] ovinam imbecillitatem [2]) significat hoc participium aliunde ignotum et terminationis obscurae.

265. μὴ πονηρὸς καὶ τρέμων τὰ πράγματα] χρηστός τις καὶ γενναῖος καὶ μὴ πολυπράγμων. Cf. Ach. 494, de voce πονηρῷ autem vid. ad Ran. 179 et de voce πράγμασι ad Vesp. 1392 [3]).

261-263. ἤν ... γνῷς ... ἐνεκολήβασας] vid. ad Ran. 1068.

261. ἀπράγμονα] vid. ad Nub. 1007 Vesp. 1040 Ran. 228.

— κεχηνότα] *stupidum*. Vid. ad vs. 651.

262. Manifestum est certam aliquam litem spectatoribus nunc in mentem revocari; de *civibus* autem quoniam sermo est, *divitem* aliquem *cleruchum*, cui in Chersonneso, χώρᾳ πολυφορωτάτῃ [4]), agri contigissent, significari intellegimus. Conferri potest Vesp. 281, ubi item sermo fit de lite clerucho aut peregrino cuidam intentata; ibi tamen non certus quidam homo respicitur sed de ficto casu loquitur chorus. Cf. etiam Av. 1421 sqq.

— καταγαγὼν] Athenas in urbem peregrinam postquam deduxisti (evocasti).

262 sq. διαλαβὼν κτέ.] e palaestra desumta sunt haec verba, ut alia multa [5]). Est enim διαλαβεῖν id fere quod μέσον ἔχειν: *comprehensum tenere* [6]), verbum autem ἀγκυρίσαι [7]) *ingeniculare* videtur vertendum. Luctatorem adversarii humerum ἀποστρέφοντα ut in tergum eum deiciat [8]) refert clarissima imago marmorea, quae Florentiae asservatur [9]). Ἐγκοληβάσαι denique quid significet nescimus [10]), nisi quod e palaestricis verbis hoc quoque esse apparet [11]).

263. εἶτα] vid. ad Nub. 624.

---

[1]) Vid. vs. 826 et ad Ran. 49. — [2]) Cf. Nub. 1203. — [3]) Cf. etiam Ach. 494. — [4]) Xen. Hell. III 2 § 10. — [5]) Vid. vs. 481 et ad Nub. 551. — [6]) Vid. ad Ran. 469 et cf. Herodot. I 114. — [7]) Quod fortasse etiam Eupolis fr. 262 adhibuit. — [8]) Cf. Soph. Oed. R. 1154 Ar. Pac. 279 Plat. Rep. 405*c*. — [9]) Quod observavit Zacher. — [10]) Apud Hesychium perperam intellegitur *devorare*. — [11]) Vid. Lobeck ad Phrynich. p. 79, qui Nub. 552 idem κολετρᾶν dici suspicatur.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ξυνεπίκεισθ' ὑμεῖς; ἐγὼ δ', ὦνδρες, δι' ὑμᾶς τύπτομαι,
ὅτι λέγειν γνώμην ἔμελλον ὡς δίκαιον ἐν πόλει
ἱστάναι μνημεῖον ὑμῶν ἐστιν ἀνδρείας χάριν.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

ὡς δ' ἀλαζών! ὡς δὲ μάσθλης! εἶδες οἷ' ὑπέρχεται
ὡσπερεὶ γέροντας ἡμᾶς καὶ κοβαλικεύεται;

ΗΓΕΜΩΝ ΤΟΥ ΗΜΙΧΟΡΙΟΥ Β.

ἀλλ' ἐὰν ταύτῃ γε τείνῃ, ταυτῃὶ πεπλήξεται·

---

266. Interrogationis signum scripsit Casaubonus. || ὦνδρες] ἄνδρες R.

267. ἔμελλον] ἔλεγον V² R.

268. ἱστάναι Elmsley] ἑστάναι codd.; cf. Pac. 1249.

269. δ'] del. Kock.

270. ἡμᾶς] om. R, ὄντας Cobet (cf. Ach. 222). || καὶ] inseruit Toup (versus initio addebat Bentley), dein interrogandi signum e fine versus 269 in huius versus finem transtulit; quae necessaria est correctio, ne verbo ὑπιέναι desit obiectum. || κοβαλικεύεται Cobet] ἐκκοβαλικεύεται codd., quod e κ'κοβαλικεύεται natum est vitium.

271 sq. Alterius hemichorii duci tribuit Kock.

271. *γε τείνῃ] γε νικᾷ codd., at *vincendi* verbum hinc alienum esse observavit Schütz, de *fuga* enim vel de *clade* agitur potius; Halbertsma γ' ὑπείκῃ, Blaydes γε νεύσῃ (vel φέρηται vel alia), Zacher τρέπηται.

---

266. ξυνεπίκεισθε] vid. ad vs. 252.

267. ἐν πόλει] *in arce*; vid. ad Nub. 69.

268. ἀνδρείας] strenui facinoris nuper editi, de quo vid. vs. 595 sqq. — Athenienses nuper in arce dedicaverant Victoriae signum aereum in memoriam expugnatae Sphacteriae [1]). Quam rem spectatoribus iocose in memoriam revocans Paphlago etiam equitibus virtutis monumentum in arce collocandum nunc promittit; hos enim in agro Corinthio nihilo minora nuper edidisse facinora aut putat Aristophanes aut putare se simulat.

269. ὡς δ'] item vs. 397 Lys. 80, vid. etiam Ach. 7 etc.

— μάσθλης] vid. ad Nub. 449.

— οἷα] vid. ad vs. 367.

— ὑπέρχεται] vid. ad vs. 47.

270. Cf. Ach. 687 sq.

271 sq. *At istac* (i. e. in isiciarium et Demosthenem) *si impetum fecerit, istic profligatus iacebit; hac vero si pugnae subducere se conatus fuerit, nostris* (nostrorum equorum) *cruribus impinget.* — Verbum τείνῃ [2]) conferatur cum Ran. 1101, ubi de Aeschyli in Euripidem impetu dicitur τείνειν βιαίως. — Scholia ταύτῃ interpretantur πύξ [3]); sic tamen neque pronominis οὗτος usum intellego neque adverbii δευρί oppositionem. Kock ad ταύτῃ mente supplet τῇ πάλῃ, sed neque ταυτῃὶ neque δευρί sic posse explicari recte observat Sobolewski [4]).

---

[1]) Pausan. IV 36. — [2]) Si recte sic scripsi. — [3]) Item vHerwerden: *hac dextra.* — [4]) Synt. p. 24.

ἢν δ' ὑπεκκλίνῃ γε δευρί, πρὸς σκέλος κυρηβάσει.

(Undique pugnis pedibusque repulsus cedit Paphlago.)

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(alta voce:)

ὦ πόλις καὶ δῆμ', ὑφ' οἵων θηρίων γαστρίζομαι!

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ κέκραγας, ᾧπερ ἀεὶ τὴν πόλιν καταστρέφει;

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἀλλ' ἐγώ σε τῇ βοῇ ταύτῃ γε πρῶτα τρέψομαι.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

ἀλλ' ἐὰν μὲν τόνδε νικᾷς τῇ βοῇ, τήνελλά σοι·

---

272. Virgulam ante *δευρί* collocabat Bernhardy. ‖ *πρὸς σκέλος*] *πρὸσκέλος* V[1], *τὸ σκέλλος* R.

274. Isiciario dedit Ribbeck; in codd. est Chori, lacunam autem ante hunc versum indicabat Sauppe, duos versus nunc (ut vs. 276 sq.) choro datos fuisse ratus. Sed cum bene cohaereat textus traditus, nullam huiusmodi responsionem huic loco inesse arbitror, Isiciarii autem esse hunc versum efficio e responso Paphlagonis. ‖ *καί*] *ὡς* vHerwerden. ‖ *ᾧπερ* Kock] *ὥσπερ* vel *ὅσπερ* (vid. ad Nub. 1226) codd. ‖ *καταστρέφει* R (cf. Vesp. 1092)] *-φεις* cett.

275. Versum Paphlagoni (Cleoni) reddidit Sauppe; in codd. est Isiciarii. ‖ *σέ*] in codd. est encliticum.

276. *μὲν τόνδε* Porson] *μέντοι γε* codd. ‖ *τήνελλά σοι* Kock] *τήνελλος εἶ* codd., *τήνελλ' ἔσει* Porson, *τηνελλάσει* Meineke.

---

272. *ὑπεκκλίνῃ*] cf. Aeschin. I § 176 *ὑμέτερον ἔργον ἐστὶ ... μηδαμῇ παρεκκλίνειν αὐτὸν ἐᾶν.*

— *πρὸς σκέλος*] omittitur articulus ut in simili locutione *ποτὶ πυγὰν ἅλλομαι* [1]).

— *κυρηβάσει*] verbum alibi non obvium apud Hesychium et Photium componitur cum verbo *κυρίττειν* *arietare* [2]), et eiusmodi quid requiritur sane. Vocem autem *κυρήβια* supra vs. 254 lectam cum hoc verbo cohaerere non suspicari difficile est. Cratinus *κυρηβάσασθαι* sensu *τοῦ διαμάχεσθαι* dixisse fertur in lexicis vett.[3]), et ibidem affertur vox *κυρηβάτης* vel *κύρηβος* *conviciator.*

273. *θηρίων*] cf. Nub. 184 Vesp. 448 Av. 87, 93 Plut. 439.

— *γαστρίζομαι*] i. e. *τύπτομαι εἰς τὴν γαστέρα* [4]).

274. *καὶ κέκραγας*] *etiamne clamas?!* [5]). — Particula *καί* ubi sic usurpatur, accedere solet pronomen vel adverbium interrogativum [6]).

275. *ταύτῃ*] *ista de qua tu tam contumeliose loqueris.* Cf. vs. 97.

276. *τήνελλα*] haec vox ad citharae sonum imitandum ab Archilocho est ficta [7]). Nunc autem ea significatur equites laeto cantico celebraturos isiciarium, si victoriam reportaverit [8]).

---

1) Lys. 82. — 2) *Rammeien*, Aesch. Pers. 310 Plat. Gorg. 516*a* Rep. 586*b*. — 3) De quo medii usu vid. ad vs. 900. — 4) Vid. vs. 454 Vesp. 1529 et ad Nub. 549 sq. — 5) *Schreeuwen óók nog?!* — 6) Vid. ad vs. 342. — 7) Schol. Pind. Ol. IX 1; vid. Ach. 1227 sqq. Av. 1764 et ad Ran. 1285–1295. — 8) Nos: *dan hoezee voor u!*

ἢν δ' ἀναιδείᾳ παρέλθῃ σ', ἡμέτερος ὁ πυραμοῦς.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

τουτονὶ τὸν ἄνδρ' ἐγὼ ἐνδείκνυμι, καὶ φήμ' ἐξάγειν
ταῖσι Πελοποννησίων τριήρεσι ... ζωμεύματα.

277. *παρέλθῃ σ'* Bergk, et sic M] *παρέλθῃς* codd. cett.
278. *ἐνδείκνυμι* lemma scholii] *δείκνυμι* codd.

277. *παρέλθῃ*] vid. vs. 56.

— *ἡμέτερος ὁ πυραμοῦς*] iocose sic dicebatur pro *ἡμετέρα ἐστὶν ἡ νίκη* vel *ἡμέτερόν ἐστι τὸ νικητήριον* [1]) vel *ὁ στέφανος* [2]). Item de se et Euripide Mnesilochus [3]): *τοῦ γὰρ τεχνάζειν ἡμέτερος ὁ πυραμοῦς*. Nempe *πεμμάτιόν τι* hoc erat, quod *νικητηρίων* loco in conviviis interdum esse propositum testatur Callippus [4]): *ὁ διαγρυπνήσας πυραμοῦντα λήψεται*. E sesamo fuisse confectum, fortasse autem eundem esse qui *σησαμίτης* (*ἄρτος*) dicebatur, e Tryphonis auctoritate perhibet Athenaeus 114*b*, *ἐκ πυρῶν πεφωσμένων καὶ μέλιτι δεδευμένων* fiebat secundum Iatroclem [5]) et scholion h. l.

279. *ζωμεύματα*] i. e. *κρεάδι' ἐζωμευμένα* [6]). Ridicule Paphlago praeter expectationem iacit verbum ex sua arte petitum, quod sono revocat vocem navalem *ζυγώματα* [7]). Sunt autem *ζυγώματα iugamenta*, trabes ad transtra opinor ceteraque navium interiora construenda idoneae; qualia *τῶν ἀπορρήτων ἐξάγειν* fuisse [8]) per se intellegitur. Itaque simillimum est hoc crimen verbis Pisandri Andocidem [9]) insimulantis: *ἄνδρες βουλευταί, ἐγὼ τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐνδείκνυμι ὑμῖν* <*ὡς*> *σῖτόν τε εἰς τοὺς πολεμίους εἰσάγοντα καὶ κωπέας* [10]). — Non aliter interpretati sunt veterum grammaticorum quidam [11]); quamquam alii (*stuppam et*) *picem* ad rimas navium vietarum explendas intellegebant [12]), alii denique *ὑποζώματα* significari statuebant, idque minime absurde, licet explicatio quam equidem protuli metro magis commendari mihi videatur. Nempe naves longae funibus quaternis praecingebantur [13]), qui *σύνδεσμος πᾶσαν τὴν περιφορὰν συνέχων* [14]) efficiebat ut fluctuum pulsus, remigii tremorem, rostri navem hostilem ferientis concussionem melius durare possent navis iuncturae nec tam facile rimas ducerent. Ingens autem illa Philopatoris navis [15]), quae cubituum erat CCLXXX in longitudinem, XXXVIII in latitudinem, munita erat duodecim cingulis cubituum sexcenorum. Quales funes cum crassi essent admodum, satis magno constabant, nam drachmarum paene quingentarum erant singularum triremium *ὑποζώματα* [16]). Onerariae autem iis uti non solebant, sed interdum nautae procella occupati navigium suum *ὑπέζωσαν* [17]), si *sine* illis *funibus aequor imperiosius vix durare posse* videretur [18]). Hoc est quod dicitur *munire latus* [19]). Perperam vero in Thucydidis verbis [20]), Corcyraeos *ζεῦξαι τὰς παλαιὰς ναῦς ὥστε πλοΐμους εἶναι καὶ τὰς ἄλλας ἐπισκευάσαι* referentis, fuit [21]) qui *ζεῦξαι* interpreta-

[1]) Vs. 1253. — [2]) Soph. Philoct. 841. Cf. etiam vs. 108. — [3]) Thesm. 94. — [4]) Fr. 1 (Athen. 668*c*). — [5]) Ibid. 647*b*, si recte illum locum interpretor. — [6]) Fr. 591. — [7]) Simillimo ioco noster indulsit vs. 1185. — [8]) Vid. ad Ran. 362 et 364. — [9]) II § 14. — [10]) Cf. Ach. 552. — [11]) *ξύλα τῶν νεῶν*. — [12]) *κηρὸν καὶ πίσσαν*. — [13]) Cf. Vitruv. X 15 (21) § 6. — [14]) Plat. Rep. 616*c*, vid. etiam Leg. 945*c*. — [15]) Athen. 203*c*. — [16]) Böckh Staatsh. I³ p. 139. — [17]) Act. Apost. XXVII § 17. — [18]) Hor. Carm. I 14, 6 sq. — [19]) Ovid. Metam. XI 485, vid. Peerlkamp ad Hor. l. l. — [20]) I 29. — [21]) Göller.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ναὶ μὰ Δία καὶ ἔγωγε τοῦτον, ὅτι κενῇ τῇ κοιλίᾳ
εἰσδραμὼν εἰς τὸ Πρυτανεῖον, εἶτα πάλιν ἐκθεῖ πλέᾳ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

νὴ Δί', ἐξάγων γε τἀπόρρηθ', ἅμ' ἄρτον καὶ κρέας,
καὶ τέμαχος, οὗ Περικλέης οὐκ ἠξιώθη πώποτε.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(voce altissima:)

ἀποθανεῖσθον αὐτίκα μάλα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(voce etiam altiore:)

τριπλάσιον κεκράξομαί σου.

---

282. *ἐξάγων* Porson] *ἐξαγαγών* codd. metro et sententia adversantibus (cf. v. l. Nub. 1213). ‖ *τἀπόρρηθ'*] non recte Bothe hoc interpretabatur *τοι ἀπόρρητα*, constanter enim in hac locutione additur articulus, quoniam agitur de certis quibusdam rebus, quae lege nominatim erant indicatae. ‖ *κρέας*] *κρέα* R et schol.

---

retur *ὑποζῶσαι*, est autem *rimas stuppa explere* vel i. u. *emendare naves*, *ὑπεζωμέναι* autem naves longae omnes erant semper [1]).

280 sq. Etiam Paphlago „*ἐξάγει*" *ζωμεύματα*, nam e Prytaneo quotidie exportat cibos, quibus ventrem suum insatiabilem publico sumtu implevit. — Honoris illius Cleoni ante paucos menses decreti passim per fabulam fit mentio [2]). Quo magis autem gloria, quam Sphacteria capta demagogo pepererat, in ridiculum detorqueatur contemtuque mergatur, *σίτησις* illa ita commemoratur ut dixeris Cleonem nunc demum intempestiva civium liberalitate iustas cenas esse adeptum, antea esurientem. „Olim satis erat", — sic fere comici mentem reddere mihi videor. — „satis erat isti opifici polenta vesci cum servis ceteraque plebecula: — nunc paniculi ei offeruntur, tamquam tenerae puellulae. In opsonium autem cepae caput alliive aliquid olim sufficiebat lurconi, qui carnibus nunc se ingurgitans festos agit quotquot annus habet dies. Pisces olim ne delibabat quidem, nisi forte maenas vilemve sepiam: nunc quicquid ex Ponto advehitur, quicquid insulae Asiaque ferunt, ei praesto est, quo liquet guttur post infinitos clamores raucum" — *καὶ οὐ δημοτικόν γε τοῦτο δρᾷ τοσαῦτα φλῶν* [3]).

281. *εἶτα*] vid. ad Nub. 624.

282. *τὰ ἀπόρρητα*] vid. ad Ran. 362.

283. *Quin etiam piscis frustum, — cuiusmodi nihil Pericli illi decretum est olim.* Nempe simplicior erat prioris aetatis victus. De voce autem *τεμάχει* vid. ad Ran. 517.

---

[1]) Vid. Böckh Seeurk. p. 133 sqq. — [2]) Cf. vs. 167, 354 sq., 404, 535 sq., 573—576, 709, 766, 819, 1008, 1404 sq. — [3]) Ultima verba de heluone dicuntur apud Antiphanem fr. 190.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

καταβοήσομαι βοῶν σε.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

κατακεκράξομαί σε κράζων.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

διαβαλῶ σ', ἐὰν στρατηγῇς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

κυνοκοπήσω σου τὸ νῶτον.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

περιελῶ σ' ἀλαζονείαις.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ὑποτεμοῦμαι τὰς ὁδούς σου.

---

287. *σε* V^1 R] *σου* V^2 alii metro invito.
290. *ἀλαζονείαις* Elmsley] *-ας* codd.; cf. vs. 903.

---

287. *κατακεκράξομαι*] cf. *κατακρώζειν* vs. 1020, *κατεβόησεν ἂν κεκραγὼς* Ach. 711.

289. *Dorsum tuum ita tractabo ac si κυνοκόπος τις essem* [1]), ut canem flagris te feriam [2]) *καὶ δενδροτομήσω τὸ νῶτον* [3]). Idem dici poterat *κύνα σε κόψω κυνοκόπος ἐγώ* [4]), in tragica autem dictione *κυνοκόπον μίμημα κόψω σε* [5]). Cum verbi autem conformatione cf. *θαλαττοκοπεῖν* [6]) et *μετεωροκοπεῖν* [7]). Recte haec verba interpretatur scholion: *τυπτήσω σε καθάπερ κύνα* [8]), sed longe a vero aberrat alius interpres, qui scripsit: *τοῦτο ὡς μάγειρος λέγει, ἔστι γὰρ κύων ἰχθύς ποιός· ἅμα δὲ καὶ „κυνείῳ σε δέρματι παίσω"*. Neque enim *ἱμάντων κυνείων* [9]) huc pertinet mentio neque *canum marinorum* [10]), quorum *οὐραῖα* et *ὑπογάστρια* et olim in deliciis erant [11]) et nunc sunt.

290. Simillima sunt verba vs. 887 *πιθηκισμοῖς με περιελαύνεις*. Est autem *περιελαύνειν* proprie *circumnavigare* [12]) vel *circumequitare*, hinc translate id quod *περιυβρίζειν* [13]): Herodot. I 60 *περιελαυνόμενος τῇ στάσι ὁ Μεγακλέης*, Demosth. XLII § 32 *o iudices, δέομαι βοηθῆσαί μοι καὶ μή με περιελαθέντα περιιδεῖν ὑπὸ τούτων*. Cf. *περιιέναι* [14]) latinumque *circumvenire*, et vid. quae de verbi *παρατρέχειν* similiumque translatione dicta sunt ad vs. 56.

291. Militari verbo *περιελαύνειν* aliud ex eadem arte depromptum opponens *omnes vias tibi praecludam* ait isiciarius: *quamcumque in viam salutis te conieceris, praecisam invenies*. Verbum *ὑποτέμνεσθαι* proprio sensu usurpatum legitur Herodot. V 86 [15]) Xen. Hell. I 6 § 15 [16]);

---

[1]) *Een hondenslager.* — [2]) *Ik zal je afranselen als een hond.* — [3]) Pac. 747. — [4]) Vid. ad vs. 313. — [5]) Cf. Eur. Herc. 992. — [6]) Vs. 830. — [7]) Pac. 92. — [8]) Item Phrynichus in Bekk. Anecd. p. 49. — [9]) Vesp. 231. — [10]) *Hondshaaien.* — [11]) Vid. Archestratus apud Athen. 310*c, d* Cratin. fr. 161 Mnesimach. 4[36] Menandr. 299, cf. Kock ad Alexid. fr. 155. — [12]) *ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἐρεσσόντων* (schol.). — [13]) Phrynichus in Anecd. Bekk. p. 61. — [14]) Vs. 1142. — [15]) *ὑποτέμνεσθαί τισι τὸ ἀπὸ τῶν νεῶν = τὴν εἰς τὰς ναῦς ὁδόν.* — [16]) *ὑποτέμνεσθαι τὸν εἰς Σάμον πλοῦν.*

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

βλέψον εἴς μ' ἀσκαρδαμυκτί.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐν ἀγορᾷ καὶ ἐγὼ τέθραμμαι.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

διαφορήσω σ', εἴ τι γρύξει.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

κοπροφορήσω σ', εἰ λαλήσεις.

---

292. *μ'* R] *ἔμ'* V et ceteri. || *ἀσκαρδαμυκτί* Etym. M. 716,11, Anecd. Bekk. p. 452, Suidas] *ἀσκαρδάμυκτος* vel *-μύκτως* codd. et Pollux II 67.

294. *γρύξει* Elmsley] *γρύξεις* vel *-ζεις* codd.; vid. com. Alcaei fr. 22 *εἴ τι γρύξομαι.*

295. *κοπροφορήσω σ'*] infeliciter vVelsen *κοπροφαγήσεις*, Blaydes *κοπροβολήσω σ'*, Piccolomini *κοπροφορύξω σ'*; sana enim est vulgata. Vid. commentarius. || *λαλήσεις*] *λακήσει* Blaydes coll. Pac. 381 et 384, qui tamen loci nostro minime sunt similes, *λακήσομαι* autem significat: in clamores *erumpam* et veluti *displodar*. E Suida s. v. *κοπρία* Bünger efficit glossema esse *εἰ λαλήσεις*, hinc Zacher dubitanter *εἴ τι μύξει.* Sed huiusmodi indiciis nihil esse tribuendum ostendit Vahlen Ind. Lect. hib. Berol. 1898 p. 12 sq.

---

dicitur etiam *ὑποτέμνεσθαί τινα intercipere aliquem* [1]). Activum legitur e. g. Plat. Leg. 844 *a* [2]), translate autem dicitur *ὑποτέμνειν τὰς ἐλπίδας* [3]). Vid. etiam Cratin. fr. 289 *τούτου δ' ἁπάσας ὑποτεμῶ τὰς μηχάνας* [4]).

292. *Oculos adversus me tolle, si audes.* Idem infra dicitur *βλέπειν ἐναντίον* [5]), Ach. 291 *εἶτα δύνασαι πρὸς ἔμ' ἀποβλέπειν*, Ran. 1474 *προσβλέπεις με;* Eur. Herc. 1227 *βλέψον πρὸς ἡμᾶς*, Aeschin. I § 121 *εἰς τοὺς δικαστὰς βλέψαι* etc., alibi *ἀτενὲς βλέπειν* et apud recentiores uno verbo *ἀτενίσαι*, in dictione autem poetica *εἰς ὦπα Ϝιδέσθαι* [6]), *βλέπει τε καὶ ἀντιδέρκεται* [7]). — Adverbium *ἀσκαρδαμυκτὶ* [8]) significat *ὀρθοῖς ὄμμασιν* [9]), *rectis immotisque oculis* [10]). Inter *δειλίας* vero *σημεῖα* [11]) est *τὸ σκαρδαμύττειν*, *nictare* [12]).

293. Vid. vs. 181 et ad Nub. 991.

294. *διαφορήσω*] *dilacerabo, discerpam.* Proprie dicitur de iis qui *κύνεσσι καὶ οἰωνοῖσιν ἕλωρ γίγνονται* [13]).

— *εἴ τι γρύξει*] vid. ad Ran. 913.

295. Isiciarius, adversarii minas nunc quoque imitando superans, verbo *διαφορῆσαι* opponit suum *κοπροφορήσω σε*, i. e. *κόπρον σε ἀπορρίψω κοπροφόρος ἐγώ* [14]): *in sterquilinium tanquam merdam te detrudam verbum si addideris* [15]).

---

[1]) Xen. Cyrop. I 4 § 19 et 21 Hellen. VII 1 § 29. — [2]) *ὑποτέμνειν πηγάς.* — [3]) Xen. Hellen. II 3 § 34. — [4]) Sic Cobet pro *ἀποτεμῶ.* — [5]) Vs. 1239, ubi vid. — [6]) Hom. *Ι* 373. — [7]) Eur. Herc. 163. — [8]) Quo etiam Xenophon Cyrop. I 4 § 28 Lucianus V § 14 XVI § 26 XLVI § 14 usi sunt. — [9]) Xen. Hellen. VII 1 § 30 Soph. Oed. R. 1385 etc. — [10]) Vid. Bentley ad Hor. Carm. I 3, 18. — [11]) Aristot. Physiogn. 3. — [12]) Eur. Cycl. 626 Hippocr. *περὶ κρίσεων* p. 151 Kuhn Xen. Conv. IV § 24 Cyrop. I 4 § 28 Lucian. XXXIV § 4 Aelian. Var. Hist. II 26. — [13]) Av. 338 Herodot. VII 10 in fine. — [14]) Vid. ad vs. 313. — [15]) In miras captiones se induerunt interpretes cum veteres tum recentiores, haec verba dum conantur explicare vel emendare.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ὁμολογῶ κλέπτειν· σὺ δ᾽ οὐχί.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

νὴ τὸν Ἑρμῆν τὸν Ἀγοραῖον,
καὶ ἐπιορκῶ γε βλεπόντων.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἀλλότρια τοίνυν σοφίζει,
καὶ φανῶ σε τοῖς πρυτάνεσιν
ἀδεκατεύτους τῶν θεῶν † ἱε-

---

298 sq. Cleoni priorem, Isiciario alterum tribuunt V R alii (vs. 300—302 autem Cleoni).

298. *ἐπιορκῶ*] **ἐπιορκεῖν?* ‖ *γε βλεπόντων*] *γ᾽ ἐμβλεπόντων* Porson probabiliter; vid. tamen commentarius et vs. 420, *ἐμβλέπειν* autem apud Aristophanem non reperio.

299. Post hunc excidisse versiculum, e. g. *δῆλος εἶ τις ὢν σοφιστής*, coniecit vVelsen. Cf. commentarius.

300. *φανῶ σε* Porson] *σε φανῶ* metro invito codd.; *σε φαίνω* Burges (ut Ach. 819 et 912, cf. supra vs. 278), quod non recipiendum, quoniam prytanes non iam adsunt. Futuro autem simillimis locis noster utitur infra vs. 832 et Thesm. 764, vid. etiam Ach. 914.

---

296. *κλέπτειν*] i. e. *κλέπτης εἶναι* [1]). Cf. verborum *νικᾶν φεύγειν* similium usus praegnans. — *Furem me profiteor, tu non item.*

297 sq. *Immo vero ego lubentissime hoc fateor; quid quod peierare soleo non vidisse homines id quod viderint.* — Homuncio foro innutritus [2]) ibi didicit *κλέπτων ἐπιορκεῖν καὶ βλέπειν ἐναντίον* [3]). Invocat autem Mercurium *Ἀγοραῖον* sive *Ἐμπολαῖον* [4]), cuius signum in medio foro stabat [5]). Cf. vs. 410 et 500.

298. *καὶ ... γε*] vid. ad Ran. 49.

— *βλεπόντων*] absolute, ut hoc loco, etiam Aeschin. III § 94 usurpatum est hoc participium: *Callias et Demosthenes ὁρώντων φρονούντων βλεπόντων ἔλαθον ὑμῶν ὑφελόμενοι.*

299. *Ergo in artem alienam te insinuasti: οὐκ οἰκεῖα ταῦτα ἔχεις τὰ σοφίσματα* [6]), *ἐμά ἐστι ταῦτα τὰ ἐπιχειρήματα*, mihi enim proprium est furari et peierare. Sic haec verba recte interpretari videtur scholion. Quamquam neque quid faceti habeant video equidem neque quomodo cum iis cohaereant sequentia.

300. Similia Thesm. 764 dicuntur, de verbo autem *φαίνειν* vid. Ach. 542, 819, 824 sqq., 912 sqq., 938. Nempe *φάσις* erat delatio eorum qui legibus invitis mercem aliquam importabant. Si quis autem huiuscemodi fraudis convictus esset, poenae pars altera cedebat accusatori, itaque non est quod miremur gentem *ἀνδρῶν φασιανῶν* [7]) sive sycophantarum, quibus artes suae tanta promitterent emolumenta, laetissime Athenis belli praesertim tempore pullulasse [8]).

---

[1]) Item vs. 828 et Ran. 611. — [2]) Vs. 293. — [3]) Ut vs. 1239 dicit. — [4]) Ach. 816 Plut. 1155. — [5]) Vid. Pausan. I 15 § 1 etc., Preller Myth. I[4] p. 414, Lolling in IMuller Handb. d. Alt. Wiss. III p. 814, 1. — [6]) Cf. vs. 721 et fr. 199. — [7]) Ach. 726. — [8]) Vid. Ach. 517 sqq.

ρὰς ἔχοντα κοιλίας.

ΧΟΡΟΣ.

Stropha 1 (vs. 303—311).

ὦ μιαρὲ καὶ βδελυρὲ κράκτα, τοῦ σοῦ θράσους
πᾶσα μὲν γῆ πλέα, πᾶσα δ' ἐκκλησία,
καὶ τέλη καὶ γραφαὶ καὶ δικαστήρι', ὦ
βορβοροτάραξι καὶ τὴν πόλιν ἅπασαν ἡμῶν ἀνατετυρβακώς!

---

301. *ἱεράς*] *ἱράς* GHermann metri causa (cf. Thesm. 1068 Ran. 441, 447, 1525), postea *πωλεῖν* (e verbis Athenaei 94*d* memoriter haec afferentis: *φήσω σε ἀδεκατεύτους κοιλίας πωλεῖν*). Mihi quoque glossema videtur *ἱεράς*, pro quo libenter rescripserim **ταύτας*.

304. *κράκτα* Dobree] *καὶ κράκτα* vel *καὶ κεκράκτα* (sic V R) codd., *καὶ κατακεκρᾶκτα* GHermann (novam vocem parum probabiliter fingens coll. vs. 287), *καὶ βδελυρὲ σοῦ θράσους* Bentley (nullam in antistropha lacunam agnosceus) non recte, neque Bergk *καὶ κεκρᾶκτα σοῦ θράσους*, omitti enim non potuit articulus.

---

302. *κοιλίας*] vid. ad Nub. 409.

303. Vid. ad Ran. 465.

304 sqq. Simillima chori verba sunt Thesm. 702: *ὡς ἅπαντ' ἄρ' ἐστὶ τόλμης μεστὰ καὶ ἀναισχυντίας*, cf. etiam Pac. 554: *ἅπαντ' ἤδη ἐστὶ μεστὰ τἀνθάδ' εἰρήνης σαπρᾶς* et nobile Periclis apud Thucydidem [1]) dictum de civibus pro patria mortuis: *ἀνδρῶν ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος*.

304. *κράκτα*] vid. ad vs. 137.

307. *Non conciones tantum et iudicia opplet vox tua impura, sed nulla est publicanorum aedicula, nullum tablinum* [2]) *quin tuae audaciae ostendat vestigia.* — Recte cum hoc versu Casaubonus contulit locutiones qualis est *οἱ ἰχθύες* = *forum piscatorium* [3]). Supra vs. 248 *τελώνης* dictus est Paphlago. Praeterea cf. quae de Pericle cunctarum civitatis rerum arbitro dixit Teleclides [4]).

309—311. His quoque inest comparatio cum torrente illo, unde deductum est verbum *κυκλοβορεῖν* [5]). *Omnis nostra civitas a te, o homo furiosissime, perturbata tuisque sceleribus veluti coeno mersa iacet.* — Qui nunc *βορβοροτάραξις* dicitur nova voce, cui simile verbum *ὠτοκάταξιν* in Babyloniis fabula noster adhibuerat [6]), is infra [7]) audit civitatis *δοίδυξ καὶ τορύνη*, et in Pace [8]) *κύκηθρον καὶ τάρακτρον*, Pacis autem fabulae pars facetissima [9]) ex Cleonis cum *ἀλετριβάνῳ* comparatione procrevit. Simillima infra de eo dicuntur in comparatione lepidissima [10]). Praeterea cf. Dicaeopolidis verba festiva de maligno quodam sycophanta [11]): *πάγχρηστον ἄγγος ἔσται, | κρατὴρ κακῶν, τριπτὴρ δικῶν, | φαίνειν ὑπευθύνους λυχνοῦ- | χος, καὶ κύλιξ | τὰ πράγματ' ἐγκυκᾶσθαι.*

311. *ἀνατετυρβακώς*] verbum *τυρβάζειν* suum sibi sensum obtinet Vesp. 257, vel in Sophoclis fr. 927: *πολὺς δὲ πηλὸς ἐκ πίθων τυρβάζεται*, transfertur autem, ut nostro loco, in Soph. fr. 720: *τυφλὸς... Ἄρης | συὸς προσώπῳ πάντα τυρβάζει κακά.*

---

[1]) II 43 § 3. — [2]) *Geen douanekantoor of archief.* — [3]) De quibus vid. vs. 254 et ad Nub. 1065 Ran. 1068. — [4]) Fr. 42. — [5]) Ach. 381; vid. supra vs. 137. — [6]) Fr. 98. — [7]) Vs. 984. — [8]) Vs. 654. — [9]) Vs. 259 sqq. — [10]) Vs. 864—867. — [11]) Ach. 936 sqq.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

ὅστις ἡμῶν τὰς Ἀθήνας ἐκκεκώφωκὰς βοῶν
καὶ ἀπὸ τῶν πετρῶν ἄνωθεν τοὺς φόρους θυννοσκοπῶν.

---

312. ἐκκεκώφωκας Porson] -φηκας V^2 R alii, -φησας V^1, -φευκας nonnulli.
313. τῶν πετρῶν] τῆς πέτρας Dobree coll. vs. 754. ‖ φόρους] πόρους M male. ‖ θυννοσκοπῶν] -πεῖς Lenting.

---

312. ἐκκεκώφωκας] cf. Ctesippi de Hippothale verba apud Platonem [1]): ἡμῶν γοῦν, ὦ Σώκρατες, ἐκκεκώφωκε τὰ ὦτα καὶ ἐμπέπληκε Λύσιδος. Metaphorice adhibetur ab Electra Euripidea [2]): ἆρ' εἰς τὸ κάλλος ἐκκεκώφωται ξίφη; quemadmodum στομοῦν de telis *acuendis* usurpari solet [3]).

313. Demagogus, qui in pnycis πέτραις [4]) habitat, suo ipsius lucro unice studens ex edito illo loco inhiat sociorum tributis, quae ipso hoc anno sunt duplicata [5]), et si qui belli aerumnis oppressi cum debita pecunia tardiores adesse videntur, „δώσετε τὸν φόρον;" misellos homines allatrat iste [6]) „ἢ βροντήσας τὴν πόλιν ὑμῶν ἀνατρέψω;" — Felicissima autem imagine usus, quae non potuit non ferire animum hominum mare Mediterraneum accolentium, piscatori eum assimulat, qui vere ingruente [7]) e specula littorali in altum prospicit [8]). Cuius oculi exercitatissimi mirandaeque aciei cum eminus cernunt thynnorum agmen littus legens dum prolis causa annuum iter perficiunt, advocat socios, et mox cymbae mare petunt, retia disponuntur, coguntur pisces, in fluctibus caeduntur capiuntur. Thynnis in retia ruentibus vaticinium, quod Pisistrato datum est, assimulaverat adversarios ipsi mox profligandos [9]); thynnis intra retia oppressis Aeschylus in splendidis versibus [10]) assimulavit barbaros Salamine trucidatos; thynnis assimulantur nunc socii miselli, qui vere gregatim adventantes bona sua Athenas deferunt, ut demagogorum scilicet expleant avaritiam insatiabilem. Condignum igitur hoc nebulone est anuli, quo ad scelesta sua decreta obsignanda utitur, sigillum: λάρος κεχηνὼς ἐπὶ πέτρας δημηγορῶν [11]). — Ad verborum structuram quod adtinet, τοὺς φόρους θυννοσκοπεῖν eiusdem est generis dicendi atque κυνοκοπεῖν τὸ νῶτον [12]), vel κοπροφορεῖν τινα [13]), vel τὰς ἀσπίδας φυλλορροεῖν [14]), idem enim valet atque τοὺς φόρους θύννους σκοπεῖ θυννοσκόπος αὐτός [15]). Cf. etiam locutiones γεωμετρεῖν τὸν ἀέρα [16]), φρεωρυχεῖν τινα [17]), τυροπωλῆσαι τέχνην ποιητῶν [18]), ἱπποκομεῖν κάνθαρον [19]), δενδροτομεῖν νῶτόν τινος [20]), μηλοσφαγεῖν σταμνίον [21]) et Homeri versus [22]) ubi Hebe θεοῖσι νέκταρ ϝοινοχοεῖν dicitur, i. e. deorum poculis nectar ita infundere ut vinum solent ϝοινοχόοι. Cum voce denique θυννοσκόπῳ cf. βατιδοσκόπος [23]).

---

[1]) Lysid. 204*c*. — [2]) Or. 1288. — [3]) Vid. ad Nub. 1108. — [4]) Cf. vs. 754, 783. — [5]) Vid. ad Vesp. 657, CIA. I 243. — [6]) Vesp. 671. — [7]) Aristot. Hist. Nat. VIII 15, cf. VI 18. — [8]) Theocrit. III 26 Aelian. Hist. Anim. XV 5 Strab. V p. 223, 225 XVII p. 834. — [9]) Herodot. I 62. — [10]) Quos noster respexit Vesp. 1088. — [11]) Vs. 956. — [12]) Vs. 289. — [13]) Vs. 295. — [14]) Av. 1481. — [15]) De quo loquendi genere vid. ad Ran. 159 Cobet Var. Lect. p. 69, Mnemos. 1859 p. 35, 1875 p. 247, Naber Mnemos. 1878 p. 257, 1899 p. 163. — [16]) Av. 995. — [17]) Lys. 1033. — [18]) Ran. 1369. — [19]) Pac. 74. — [20]) Pac. 747. — [21]) Lys. 196. — [22]) Δ 3. — [23]) Pac. 810. Perquam insulsum est quod in fine scholii ceteroquin non mali legitur: ἅμα δὲ καὶ εἰς ὀψοφαγίαν διαβάλλει (Cleonem).

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οἶδ' ἐγὼ τὸ πρᾶγμα τοὔθ' ὅθεν πάλαι καττύεται.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

εἰ δὲ μὴ σύ γ' οἶσθα κάττυμ', οὐδ' ἐγὼ χορδεύματα,
ὅστις ὑποτέμνων ἐπώλεις δέρμα μοχθηροῦ βοὸς
τοῖς ἀγροίκοισιν πανούργως, ὥστε φαίνεσθαι παχύ,
καὶ πρὶν ἡμέραν φορῆσαι, μεῖζον ἦν δυοῖν δοχμαῖν.

---

314. *Scio hic dolus unde consuatur iamdudum* [1]). — Quod nunc *καττύειν* dicit Paphlago verbo e sutrina desumto, id priscis poetis est *κακὰ ῥάπτειν* [2]) et *δόλον* vel *μῆτιν ὑφαίνειν* [3]). Cf. etiam *μηχανορράφος* [4]). Graeca autem exempla secutus Plautus *dolos consuere* dixit [5]). Praeterea vid. Artaphrenis ad Histiaeum verba [6]): *τοῦτο τὸ ὑπόδημα ἔρραψας μὲν σύ, ὑπεδήσατο δ' Ἀρισταγόρης*, et *ἐπικαττύειν καὶ πτερνίζειν* de poetis fabulas suas retractantibus dictum [7]). De substantivo *καττύματι solea* vid. Vesp. 1160.

315 sqq. *Nil mirum istud te nosse, est enim artis tuae!* — Quis melius sciat quid sit *κάττυμα* quam tu, qui rusticis urbem visentibus nihilque mali suspicatis tenuissima et vilissima coria pro densis solidisque vendere solebas olim!

315. *χορδεύματα*] *minutal* [8]).

316. Margines suorum coriorum resecans cultrum in obliquum ducebat iste *βυρσοπωλικῶς*, ut segmenta crassiora viderentur quam essent. — Sic *ἐριοπωλικὸν* est lanae affundere aquae aliquid, quo videatur gravior [9]), singulisque artibus suae sunt fraudes ad decipiendos emtores. Dignum autem quod conferatur est *ὀρθοτομεῖν* verbum *recte tractandi* sensu adhibitum in altera ad Timotheum epistula [10]).

— *ἐπώλεις*] *antehac vendere solebas* — cum nondum ad hodiernam istam famam pervenisses. Cf. Nub. 675 sq.

— *μοχθηροῦ*] *miselli*, annis laboribus morbo confecti [11]), qui ante aratrum fortasse vel ante plaustrum in via publica conciderit. Multo nimirum deterius est huiuscemodi animalium corium quam bovis qui florens vigensque ad aram deorum fuerit mactatus. Quapropter validissimum lorum Homerus vocat *ἱμάντα βοὸς Ϝῖφι κταμένοιο* [12]) *vi caesi*, et *πέδιλα βοὸς Ϝῖφι κταμένοιο* Hesiodus *ὑποδήσασθαι* iubet tempore hiberno [13]). Recordemur oportet rariorem inter Graecos fuisse boum usum in victu, frequentem vero in agricultura et in oneribus transvehendis.

318. *Et cum nondum totum unum diem soleis ex isto corio confectis usi essent, binis palmis largiores factae erant* [14]). — Dativus mensurae est *δυοῖν δοχμαῖν*, ut Eubul. fr. 119[9]: *μακροτέρας δ' οὔσης ἔτι | πλεῖν ἢ δυοῖν ποδοῖν . . . τῆς σκιᾶς*, *cum umbra nondum viginti esset pedum* [15]), *sed duobus fere pedibus etiam esset largior*, vel in Pythiae verbis Herodot. I 91 *ἐπιστάσθω Κροῖσος ὕστερον τοῖσι ἔτεσι τούτοισι* (*tribus annis*) *ἁλοὺς τῆς πεπρωμένης*, cf. etiam Herodot. I 192 *ἡ ἀρτάβη χωρέει μεδίμνου Ἀττικοῦ πλέον χοίνιξι τρισὶ Ἀττι-*

---

1) *Ik weet allang wie me dat lapt.* — 2) Σ 367 etc. — 3) Z 187 H 324 etc. — 4) Soph. Oed. R. 387 Eur. Andr. 447, 1116. — 5) Amphitr. I 1, 211. — 6) Herodot. VI 1. — 7) Com. fr. adesp. 46. — 8) Vid. ad vs. 214. — 9) Ran. 1387. — 10) II 15. — 11) *Afgejakkerd.* — 12) Γ 375. — 13) Oper. 541. — 14) *Gerekt.* — 15) Eubul. ibid. vs. 7.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

καὶ ἐμὲ τοῦτ' ἔδρασε ταὐτόν, νὴ Δί', ὥστε καὶ γέλων
πάμπολυν τοῖς δημόταισι καὶ φίλοις παρασχεθεῖν.
πρὶν γὰρ εἶναι Περγασῆσιν, ἔνεον ἐν ταῖς ἐμβάσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Stropha 2 (vs. 322—325).

ἆρα δῆτ' οὐκ ἀπ' ἀρχῆς ἐδήλους ἀναί-
δειαν, ἥπερ μόνη προστατεῖ τῶν ῥητόρων;

319—321. Choro dantur in scholio ad vs. 319, Niciae tribuit Elmsley, hunc enim Pergasaeum fuisse (vid. Athen. 537*c*). At Cydantiden fuisse e CIA. I 188 efficit Kirchner, in scena autem nunc ei locum non esse docuit Beer.

319. *καὶ ἐμὲ (κἀμὲ) τοῦτ' ἔδρασε ταὐτὸν νὴ Δί'* Porson] *καὶ* (om. R) *νὴ Δία κἀμὲ τοῦτ' ἔδρασε ταὐτόν* codd.; alii alia tentarunt, equidem **ναὶ μὰ Δί' ἐμὲ τοῦτ' ἔδρασε ταὐτόν*. ‖ *καὶ γέλων* Elmsley] *κατάγελων* codd. (*K*/ igitur signum male est lectum).

320. *δημόταισι καὶ*] *δημόταισ[ι] καὶ τοῖς* V alii fortasse recte (cf. Nub. 1209 Ran. 1487 sqq.), minus tamen numerose.

325. *τῶν ῥητόρων*] syllaba abundat; Bentley *ῥητόρων*, Dobree *ῥήτορος*, sed ipsa vox *ῥήτωρ* molesta, quapropter malim **τῆς πυκνός*.

κῆσι, VI 106 *πόλι λογίμῳ ἡ Ἑλλὰς γέγονε ἀσθενεστέρη* [1]). Praeterea vid. comici anonymi versus: *οὗτοι δ' ἀφεστήκασι πλεῖν ἢ δύο δοχμά* [2]).

319. *ὥστε καὶ*] cf. Ach. 143.

320 sq. Haec qui dicit, licentia utitur quae in scena comica minime rara erat [3]). Nam meras nugas praebet scholion: *διαβολὴ τῶν Ἀθηναίων, εἰ καὶ δοῦλος παρ' αὐτοῖς ὁ δῆμος ἀπαγγέλλεται.* Plane homo hic Atheniensis neglegit nunc partes quas agit sive servi sive Demosthenis, ita autem loquitur ut mox larva remota cum familiaribus domi vel in foro confabulabitur. Quapropter nihil nunc quidem iuvat nos scire cuiusnam tribus pagive fuerit Demosthenes praetor, egregie autem errarunt qui Pergasaeum eum fuisse hinc efficiebant, quos dein refutarunt alii allata inscriptione unde Aphidnaeum fuisse apparet [4]). Sed nihilo probabilius est quod ex nostri loci auctoritate fuit qui contenderet [5]): eos qui Athenis Aphidnas peterent medio fere itinere peracto Pergasas pervenisse. Id unum verba Aristophanis luculenter testantur, quod dudum indicarunt interpretes [6]): urbi proximum fuisse Pergasas oppidulum, cuius situs aliunde accuratius definiri hactenus non potuit.

320. Cf. Nub. 1209.

321. *Pes vagus in laxa mihi pelle natabat* [7]), *male laxus in pede calceus haerebat* [8]). *Ἀγροικίας* autem est *μείζω τοῦ ποδὸς τὰ ὑποδήματα φορεῖν* [9]).

322—325. *Inde ab initio igitur in te conspicua fuit ista impudentia, quae plebeculae duci est utilissima.* — Simillimum est exordium chorici Vesp. 463: *ἆρα δῆτ' οὐκ αὐτόδηλα | τοῖς πένησιν κτἑ.*

---

[1]) Etiam Nub. 640 hic est afferendus: *παρεκόπην διχοινίκῳ*, quo loco non debueram obtemperare Blaydesio *διχοινίκου* rescribenti; inest enim verbo *παρακόπτεσθαι* comparatio quaedam. — [2]) Cratin. (?) fr. 350. — [3]) Vid. vs. 335 Nub. 601 Thesm. 1140 Ran. 1531. — [4]) CIA. I 273 (Dittenb. Syll. 29[18]). — [5]) RLöper. — [6]) In his Kock. — [7]) Ovid. Art. Amat. I 516. — [8]) Horat. Sat. I 3, 31. — [9]) Theophr. Charact. 4.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

ἦ σὺ πιστεύων ἀμέργεις τῶν ξένων τοὺς καρπίμους,
πρῶτος ὤν· ὁ δ' Ἱπποδάμου θλίβεται θεώμενος.

---

326. *ἀμέργεις* Bothe e scholii interpretatione] *ἀμέλγει* R, *ἀμέλγεις* cett.; idem vitium habent mss. complura Apollonii Rhodii locis in commentario laudatis. Kock mavult *ἀμέργει*, sed recentiorum hoc videtur.

327. *Ἱπποδάμου*] *Ἱππόδαμος* l. a. in schol., unde vVelsen metri causa *Ἱπποδάμου σε*. GHermann coniecit *Ἱπποδάμνου* (cf. Eur. Hipp. 1451), Kock *Ἱπποδάμαντος*. Sed non plectitur metrum, notum enim ex inscriptionibus est nomen *Ἱπποδήμου* (vid. Dittenb. Syll. 137[9]), doricam autem huius nominis formam in Attico homine minime inauditam esse observavit Erdmann collatis nominibus *Archidamo* et *Archedamo* Andocid. I § 35 Isae. VII § 13. || **θλίβεται*] *λείβεται* codd., quod in scholiis verbis *καταλείβεται τοῖς δάκρυσιν* et *ἡττᾶται* absurde explicatur; *λείπεται* coniecerat vEldik.

---

326. *ἀμέργεις*] i. e. *καρπολογεῖς, δρέπεις, decerpis*. Verbo rariore usus est etiam comicus ignotus [1]): *ὃ μέν τις ἀμπέλους | τρυγῶν ἄν, ὃ δ' ἀμέργων ἐλάας*, unde videmus eo designatum esse officium *τῶν ἐλαολόγων* [2]). Praeterea vid. Sappho [3]) *ἄνθε' ἀμέργουσαν*, Eur. [4]) *καρπὸν ἀμέρξων*, Theocr. [5]) *ἀμερξάμεναι . . . φύλλα*, Apoll. Rhod. [6]) *καρπὸν ἀμέργουσι* et *ἄνθεα . . . ἀμεργόμεναι*.

327. *O tu qui — et in rep. et nunc in theatro — primum obtines locum: at Hippodami ille filius inter plebeculam premitur!* Tu ex olida tua officina in honorificentissimum istum locum evolasti, propter bellicam scilicet tuam virtutem proedria donatus et viris generosis spectataeque fidei, qualis est Archeptolemus, antepositus. — Honor ille Cleoni nuper tributus respicitur etiam infra [7]), ubi Paphlagoni per *τὴν προεδρίαν τὴν ἐκ Πύλου* iuranti *„ἰδού, προεδρίαν!"* cachinnans dicit isiciarius: *„οἷον ὄψομαί σ' ἐγὼ | ἐκ τῆς προεδρίας ἔσχατον θεώμενον!" erit cum plebi denuo intermixtum te videam istic, ubi nunc delitescunt viri te multo meliores!* Hippodami autem filius quem dicit coryphaeus est *Archeptolemus* [8]), qui nuper *τὴν εἰρήνην φέρων* repulsam tulerat. Lacedaemoniis nimirum inde a natalibus favens — nam doricam originem patris nomen arguit — auctor fuerat ut post captam Sphacteriam pax mediocribus condicionibus fieret; Cleon vero strenue ei obstiterat [9]). Haud alium virum Archeptolemus se praestitit anno decimo quarto post. Nam instituto quadringentum virorum imperio Spartam legatus profectus cum Antiphonte et Onomacle [10]) tales inde rettulit pacis condiciones quae minime e rep. essent [11]), mox autem restituto statu populari cum de legatione illa inquisitum esset ex decreto publico, proditionis damnati Archeptolemus et Antiphon ultimo supplicio sunt affecti, bona publicata, domus dirutae [12]). — Verbum *θλίβεται* [13]) magis etiam festive nunc est adhibitum si verum est quod suspicor, *obesum* fuisse Archeptolemum.

---

[1]) Fr. adesp. 437. — [2]) Vesp. 712. — [3]) Athen. 554 *b*. — [4]) Herc. 396. — [5]) XXVI 3. — [6]) I 882 IV 1144. — [7]) Vs. 702 sqq.; vid. etiam vs. 575. — [8]) *Ἀρχεπτόλεμος Ἱπποδάμου Ἀγρυλῆθεν* in lapide mox laudando. — [9]) Vid. praesertim infra vs. 794—796 et praeterea vs. 394, 670 sq. Pac. 665—667, Thucyd. IV (15 sqq., 21 sq.) 41 § 3 sq. Vesp. Prolegom. p. XXX. — [10]) Thucyd. IV 71 § 3. — [11]) Ibid. c. 91 § 1. — [12]) Teste lapide quem olim excripsit Caecilius: [Plut.] in vita Antiphontis p. 833 sq.; cf. Lys. XII § 67. Docte de hoc loco disputarunt Meier Philol. Blätter Breslau 1817, Erdmann in Philologo XLII p. 199 sq. — [13]) Quod iure restituisse mihi videor.

ΧΟΡΟΣ.

Stropha 3 (vs. 328—332).

ἀλλ' ἐφάνη γὰρ ἀνὴρ ἕτερος πολὺ
σοῦ μιαρώτερος, ὥστε με χαίρειν,
ὃς σε παύσει καὶ πάρεισι — δῆλός ἐστιν — αὐτόθεν
πανουργίᾳ τε καὶ θράσει
καὶ κοβαλικεύμασιν.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

(ad isiciarium:)

ἀλλ', ὦ τραφεὶς ὅθενπέρ εἰσιν ἄνδρες οἵπερ εἰσίν,
νῦν δεῖξον ὡς οὐδὲν λέγει τὸ „σωφρόνως τραφῆναι."

SCENA OCTAVA.

Eidem.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ μὴν ἀκούσαθ' οἷός ἐστιν οὑτοσὶ πολίτης.

---

330. Ante *αὐτόθεν* sententiam incidit GHermann.
333. *οἵπερ εἰσίν*] *οἱ πονηροί* Naber.

---

330. *σε παύσει*] ut hoc loco, sic alibi [1]) abest participium, quod mente suppleri potest facillime.

— *πάρεισι*] *praevertet, superabit*; vid. ad vs. 56.

— *αὐτόθεν*] *ilico, statim* [2]).

332. *κοβαλικεύμασιν*] vid. ad Ran. 104.

333 sqq. *At tu, qui in illo seminario es enutritus, unde omnes prodierunt qui virorum nomine digni sunt, nunc ostende nihili esse priscum illum pudorem.* — Nimirum *ἐξ ἀγορᾶς* est noster homuncio [3]), quo qui conveniunt, *ἀλλήλους ὀμνύντες ἐξαπατῶσιν* [4]).

333. *ἄνδρες*] vid. ad Nub. 823.

334. Similibus verbis chorus iusti iniustique oratorum certamen introducit Nub. 949 sqq.: *νῦν δείξετον ... ὁπότερος αὐτοῖν λέγων ἀμείνων φανήσεται.*

— *οὐδὲν λέγει κτέ.*] *inanis vox est illud „liberaliter educari"*, merum est verbum sine sensu, *λόγος ἐστί*. Item Eur. Suppl. 596 *ἀρετὴ οὐδὲν λέγει* [5]) *βροτοῖσιν*, et ignotus tragicus cuius verba in ore Bruti inclaruerunt [6]): *ὦ τλῆμον ἀρετή, λόγος ἄρ' ἦσθ'! ἐγὼ δέ σε | ὡς ἔργον ἤσκουν.* Sic dicunt *τί λέγει; quid significat?* [7]). Cf. dicterium *κρεῖττον σιωπᾶν ἢ μηδὲν λέγειν satius est tacere quam nihil dicere* i. e. nugas fundere.

335. *πολίτης*] servum esse Paphlagonem nunc obliviscitur; cf. vs. 320 sq.

---

1) Vs. 862, 877, 879 Pac. 921 Eccl. 718 Plut. 505 Soph. Oed. R. 397 Herod. V 38 Lys. XXXIII § 2 etc. — 2) Item Eccl. 246 Pherecrat. fr. 84 Thucyd. I 141 § 1 Plat. Conviv. 213*a* Xen. Hellen. II 2 § 13 etc. — 3) Vid. vs. 181 et ad Nub. 991. — 4) Iudice Cyro apud Herodotum I 153. — 5) L. a. *φέρει*. — 6) Apud Dion. Cass. XLVII 49. — 7) Vs. 1059 etc.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(cum minis se ei opponens:)

οὔκουν μ' ἐάσεις;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

μὰ Δί', ἐπεὶ καὶ ἐγὼ πονηρός εἰμι.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ἐὰν δὲ μὴ ταύτῃ γ' ὑπείκῃ, λέγ' ὅτι „καὶ ἐκ πονηρῶν“

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(dum vehementius ei minatur:)

οὐκ αὖ μ' ἐάσεις;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

μὰ Δία.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ναὶ μὰ Δία.

(Arripit isiciarium.)

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(dum cum Paphlagone colluctatur:)

μὰ τὸν Ποσειδῶ,

ἀλλ' αὐτὸ περὶ τοῦ πρότερος εἰπεῖν πρῶτα διαμαχοῦμαι.

(Paphlago anhelus et titubans recedit.)

---

336. *οὔκουν (οὐκοῦν)* P] *οὐκ αὖ* cett.
337. Demostheni dedi; in codd. est Chori. Cf. vs. 341, 359 sq., 366.
338. *οὐκ αὖ*] *οὐκοῦν* P.
339. In V aliisque post vs. 336 est collocatus; del. Dindorf. ‖ *αὐτὸ*] *αὐτὸ τοῦτο* V alii. ‖ *διαμαχοῦμαι*] *διαμαχοῦμαί σοι* R.

---

337. *ταύτῃ*] *ista via* [1]). Isto argumento si non fuerit victus, maius quid adde. — *ἐκ πονηρῶν*] non omissum est *εἶ*, quod soloecum foret, sed isiciarium repetere id iubet Demosthenes quod modo ex ipso audivit [2]).

338. *οὐκ αὖ μ' ἐάσεις;*] *ecquid ne nunc quidem* (cf. vs. 336) *missum me es facturus?* [3]). Adverbium *αὖ* licet verbo *ἐᾶν* nunc sit additum, revera tamen *iubendi* verbo mente est iungendum: *denuo nunc te iubeo me sinere* [4]). Cf. homuncionis hirundinem iterum vocantis verba: *τανυσίπτερε ποικίλα μάλ' αὖθις;* [5]).

---

[1]) Item nos: *op die manier.* — [2]) Vs. 186, ubi vid. — [3]) Cf. Vesp. 942 Xen. Conv. IV 21 Pac. 281 etc. — [4]) Item apud nos minantis et depugnare parati est: *Nog eenmaal, zult ge me nu nòg niet met vrede laten?* — [5]) Av. 1415.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οἴμοι, διαρραγήσομαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ μὴν ἐγὼ οὐ παρήσω.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

πάρες, πάρες, πρὸς τῶν θεῶν, αὐτῷ διαρραγῆναι.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

τῷ καὶ πεποιθὼς ἀξιοῖς ἐμοῦ λέγειν ἔναντα;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ὁτιὴ λέγειν οἷός τε καὶ ἐγὼ καὶ καρυκοποιεῖν.

---

340. *ἐγὼ* Bothe] *ἐγώ σ'* codd., *σ' ἐγὼ* Bentley, quod non recipiendum, sic enim Isiciarii verba significarent: *missum te non faciam*, neque Demosthenes in aliam significationem detorquere ea posset.

341. Demostheni dedi; in codd. est Chori. Cf. vs. 337.

342. *ἐμοῦ λέγειν ἔναντα* Bothe] *ἐμοῦ λέγειν ἐναντία* codd., *λέγειν ἐναντίον μου* Burney non recte, nam enclitica pronominis forma hinc aliena, *ἐμοῦ γ' ἐναντί' εἰπεῖν* Reisig, *ἐμοῦ βλέπειν ἔναντα* Kock (ut Soph. Ant. 1299 Eur. Med. 470 Hec. 968), *facundiae* enim sequenti demum versu fieri mentionem. Ceterum vix Aristophaneum videtur *ἔναντα*, licet apud tragicos non sit inauditum (Soph. Ant. 1299 Eur. Or. 1478).

343. *καρυκοποιεῖν*] *καρυκκοποιεῖν* V^1 R alii.

---

340 sq. Paphlagoni frustra furenti et *„vae ira disrumpar!"* vociferanti [1]) isiciarius *„hoc autem scias velim"* ait *„me nihil quicquam remissurum* [2]), quod eodem redit ac si diceret: cave autem ne denuo pugnis meis occurras, nam peius etiam mulcabere. Sed verbo, quod intransitive adhibuerat isiciarius, Demosthenes iopulariter alterum *sinendi* sive *permittendi, concedendi* [3]) sensum nunc tribuens *„immo iste dispereat sine obsecro!'* exclamat. — Recordemur nunc oportet in diris fuisse *διαρραγείη(ς)* = *ἀπόλοι(τ)ο* vel *ἐπιτριβείη(ς)* [4]).

342. *τῷ*] neutrum est; vid. Nub. 385 et ad Ran. 1484.

— *καί*] in enunciatis interrogativis verbo praemissum reperitur etiam vs. 274 *καὶ κέκραγας;* Nub. 840 *τί... καὶ μάθοι τις ἄν;* Pac. 1289 *τοῦ καὶ ποτ' εἶ;* Lys. 836 *τίς καί ἐστίν ποτε;* Eccl. 1014 *τί ποτε καί ἐστι* et in oratione indirecta Nub. 1344 *ὅ τι καὶ λέξεις*, Eccl. 946 *ὅ τι καὶ δράσεις* [5]). Praeterea vid. ad Nub. 210.

343. *οἷός τε*] omissum est *εἰμί*, ut Lys. 719 *ἐγὼ ... οὐκέτι | οἵα τε.*

— *καρυκοποιεῖν*] in suae artis verbula relabens [6]) praeter expectatum hoc addit isiciarius. Quod per metaphoram dictum esse [7]) vix probabiliter statuit Blaydes; nam huiusmodi metaphora tum demum posset intellegi si additum esset

---

[1]) Cf. Ran. 255. — [2]) *En reken er maar gerust op dat ik niet zal toegeven.* — [3]) Verbum *παριέναι τινί concedere alicui* usurpatum est e. g. Herodot. VI 161 Soph. El. 1482. — [4]) Vid. Av. 2, 1257 Pac. 32. — [5]) Cf. e. g. Herodot. I 11 *τέῳ καὶ τρόπῳ ἐπιχειρήσομεν αὐτῷ;* — [6]) Cf. vs. 216. — [7]) Ut nostrum: *zoete broodjes bakken.*

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἰδού, „λέγειν“! καλῶς γ' ἂν οὖν σὺ πρᾶγμα προσπεσόν σοι
ὠμοσπάρακτον παραλαβὼν μεταχειρίσαιο χρηστῶς!
ἀλλ' οἶσθ' ὅ μοι πεπονθέναι δοκεῖς; ὅπερ τὸ πλῆθος.
εἴ που δικίδιον εἶπας εὖ κατὰ ξένου ἢ μετοίκου,
τὴν νύκτα θρυλῶν, καὶ λαλῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς σεαυτῷ,

344. οὖν σὺ ... προσπεσόν] εἴ τι ... προσπέσοι Blaydes; σὺ habet solus Γ, σοι R, om. reliqui, τι Aldina.

346. οἶσθ'] οἶδ' legit scholiasta (male). || ὅ μοι πεπονθέναι] ὅπερ πεπονθέναι μοι V R alii.

347. κατὰ ξένου] κατ' Ἀξένου vVelsen (novum nomen temere fingens), κατ' ἀπροξένου duris numeris Müller Strübing, κατ' ἀξίου Kähler, — infeliciter omnes, si quid video. || ἢ] inseruit Meineke. Vulgatam non tuetur Soph. Oed. R. 452, quapropter lenem Meinekii coniecturam recepi, dubitans tamen an vitiosum sit μετοίκου. Pro quo κατ' οἶκον (cum verbo θρυλῶν iungendum) tentat Hartman (cf. Lys. 261), sed vereor ut recte, quoniam κατὰ ξένου praecedit. Adiectivum vel participium aliquod expecto equidem, e. g. πανούργου, fuit autem cum χολῶντος tentarem scholii verbis, quae versui 354 adscripta extant, pellectus; vid. commentarius ad vs. 349.

e. g. λόγους [1]). Itaque καρυκοποιεῖν propria sua vi nunc usum valet ποιεῖν καρυκήν, fuisse autem καρυκὴν dapem a Lydis inventam ex viginti de arte culinaria scriptorum auctoritate docet Athenaeus [2]). In Achaei Alcmeone satyrico Delphos nescio quis per irrisionem vocabat καρυκοποιούς propter crebra sacrificia. Opsonia artificiose parata Alexis [3]) dicit κεκαρυκευμένα ὄψα.

344 sq. „Siccine tu putas? Quam turpiter te dares, si negotium aliquod a lanio recens, sanguinolentum adhuc et tantum non vivum, tibi traderetur tractandum!“ [4]). — Irridentis est ἰδού, de quo genere loquendi vid. ad Ran. 1205; dein ironice additur καλῶς iterumque χρηστῶς [5]).

346. πεπονθέναι] vid. ad Nub. 234.

— τὸ πλῆθος] nempe his annis in urbe erupit furor ille iudicialis; itaque cuiusvis esse iam videtur coram iudicibus causam suam orare [6]).

347. εἴ που] *sicubi*, i. e. *si quando* [7]). Sic etiam interrogativum ποῦ de tempore usurpant qui animo commotiore loquuntur, qua de re vid. ad Nub. 370.

— ξένου ἢ μετοίκου] haec si sana [8]), gradatio iis inest [9]). Nam hominem peregrinum in iudicio vincere, id non ita magnae artis esse videbatur; inquilini vero, quos ἄχυρα τῶν ἀστῶν dixit noster [10]), cum civibus ita consueverant ut ipsi paene cives viderentur nec tam facile possent circumveniri atque opprimi.

348 sq. θρυλῶν ... λαλῶν ... πίνων ... ἐπιδεικνύς ... ἀνιῶν] *imperfecti* haec esse participia vix est quod observem.

348. Conferantur Electrae ad fratrem verba [11]): καὶ μὴν δι' ὄρθρων γ' οὔποτ' ἐξελίμπανον | θρυλοῦσ', ἅ γ' εἰπεῖν ἤθελον κατ' ὄμμα σόν.

[1]) Qualem vocem ipse de suo supplet ille, vertens: *to concoct a speech, dress up a story.* — [2]) 516c; cf. ibid. 160a Menandr. fr. 462^{7}. — [3]) Fr. 163^{6}. — [4]) *Je zoudt ook wat met zoo'n lillend brok zaak weten aan te vangen!* — [5]) Vid. ad Nub. 8. — [6]) Vid. ad Nub. 208. — [7]) Item Ach. 520. — [8]) Vid. annot. crit. — [9]) Cf. Pac. 297. — [10]) Ach. 508. — [11]) Eur. El. 909 sq.

ὕδωρ τε πίνων, καὶ ἐπιδεικνὺς τοὺς φίλους ἀνιῶν,
ᾤου δυνατὸς εἶναι λέγειν. ὦ μῶρε τῆς ἀνοίας!

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τί δαὶ σὺ πίνων τὴν πόλιν πεποίηκας ὥστε νυνὶ
ὑπὸ σοῦ μονωτάτου κατεγλωττισμένην σιωπᾶν;

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐμοὶ γὰρ ἀντέθηκας ἀνθρώπων τιν'; ὅστις εὐθὺς

---

349. *ἀνιῶν* Cobet] *τ' ἀνιῶν* codd.
351 sq. Demostheni tribuit Zacher.
353. *τιν'* Brunck] *τίν'* codd. fere omnes.

---

349. *ὕδωρ τε πίνων*] cf. vs. 89 et vid. Amphid. fr. 41: *ἐνῆν ἄρ', ὡς ἔοικε, καὶ ἐν οἴνῳ λόγος, | ἔνιοι δ' ὕδωρ πίνοντές εἰσ' ἀβέλτεροι.* Idem postea de Demosthene oratore multa cura ad dicendum se parante et orationibus suis invigilante [1]) dicebant obtrectatores, *ὡς ὕδωρ πίνων εἰκότως δύσκολος καὶ δύστροπός ἐστί τις ἄνθρωπος* [2]). Qualia cum vix ullum habeant leporem nisi ad certi cuiusdam hominis mores in vulgus notos pertineant, credibile mihi non videtur in universum nunc locutum esse nostrum, suspicor autem huc esse referenda scholii verba, quae versui 354 perabsurde adscripta invenio: *νῦν δ' εἴρηκεν ἀπὸ τοῦ Διαγόρα.* Quamquam Diagorae nomen quid sibi hic velit non assequor [3]).

— *ἐπιδεικνὺς τοὺς φίλους ἀνιῶν*] *recitando amicos enecans* [4]). Nempe indoctum doctumque fugat recitator acerbus, quem vero arripuit tenet occiditque legendo, non missura cutem nisi plena cruoris hirudo [5]).

350. *ᾤου*] *tunc putabas* (et exinde putas). Intellego quid rei sit: aliquando nescio quam litem vicisti et tunc orator tibi visus es.

— *τῆς ἀνοίας*] vid. ad Vesp. 161.

352. *μονωτάτου*] redit Plut. 182 [6]). Dictionem vehementiorem reddunt superlativi ducti a vocibus quae comparationem non admittunt. Sic *αὐτότατος* dicitur in Pluto [7]), cuius pronominis comparativum *αὐτότερον* ab Epicharmo in Alcyone esse usurpatum docet Apollonius de Pron.; *omnium nationum postremissimus nequissimusque* C. Gracchus dixit [8]), *Δαναώτατος* noster alicubi [9]), qui superlativus a nomine proprio ductus conferri potest cum Pithetaeri verbis [10]): *δικαιότατ' ἂν ληφθεῖσα πασῶν Ἰρίδων | ἀπέθανες.*

— *κατεγλωττισμένην*] hoc verbo etiam Ach. 380 Cleonis facundia contumeliose admodum designatur. Proprium sensum servat Thesm. 131; cf. *καταγλωττίσματα* Nub. 51. Translato *conviciandi* sensu comicos etiam *ἐπιγλωττεῖσθαι* dixisse testantur grammatici [11]).

353—355. Tune miraris quibus artibus efficiam ut nullus civis coram me

---

[1]) Plut. Demosth. 8. — [2]) Demosth. VI § 30; item XIX § 46, Athen. 44 *e, f*, Lucian. LXXIII § 15. — [3]) Estne *Ἀναξαγόρα* legendum (*Δ' — Λ'*), ut ad Anaxagoram a Cleone accusatum hoc referri voluerit vetus interpres? — [4]) De verbo *ἐπιδεικνύναι* vid. ad Nub. 748. — [5]) Horat. ad Pisones in fine; vid. etiam lepidum Catulli carmen XLIV. — [6]) Item Theocrit. XV 137 Lycurg. Leocrat. § 88, Hyperides teste Hermogene Rhetor. Spengel II p. 411. — [7]) Vs. 83, *ipsissimus* Plaut. Trinumm. 988. — [8]) Gell. XV 12 § 3. — [9]) Fr. 259. — [10]) Av. 1222. — [11]) Vid. fragm. adesp. 882.

θύννεια θερμὰ καταφαγών, κᾆτ' ἐπιπιὼν ἀκράτου
οἴνου χόα, κασαλβάσω τοὺς ἐν Πύλῳ στρατηγούς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐγὼ δέ γ' ἤνυστρον βοὸς καὶ κοιλίαν ὑείαν
καταβροχθίσας, κᾆτ' ἐπιπιὼν τὸν ζωμόν, ἀναπόνιπτος
λαρυγγιῶ τοὺς ῥήτορας καὶ Νικίαν... ταράξω.

---

354. ἀκράτου R] -τον V alii.
357. ἐπιπιὼν R et Suidas s. v. ἀναπόνιπτος] ἐκπιὼν cett.
358. Niciae nomen hic miratus Bentley tentabat καὶ σφηκιὰν ταράξω coll. Vesp. 229.

---

hiscere audeat? Quis igitur par est mihi, qui recens a coena quotidiana e prytaneo provolans quoslibet praetores confutabo atque confutuam? — Impudentia verborumque fragore Paphlago Cyclopem aemulatur, quem audi apud Euripidem [1]): ὅταν ἄνωθεν ὄμβρον ἐκχέῃ, | ἐν τῇδε πέτρᾳ στέγν' ἔχω σκηνώματα, | ἢ μόσχον ὀπτὸν ἤ τι θήρειον δάκος | δαινύμενος εὖ τέγγων τε γαστέρ' ὑπτίαν, | ἐπεκπιὼν γάλακτος ἀμφορέα, πέδον | κρούω, Διὸς βρονταῖσιν εἰς ἔριν κτυπῶν.

354. θύννεια θερμὰ] cuiusmodi nihil Pericli illi oblatum fuerat olim [2]). Quae quomodo sint paranda docet coquus apud Alexidem [3]).

355. κασαλβάσω] verbum etiam Hermipp. fr. 71 obvium ex plebeculae ore est desumtum, perinde atque λαικάσαι illud vs. 167. Nempe hominum incultorum et fuit semper et nunc est, quoties altercantibus minantibus cum vi aliquid affirmantibus aptae voces non suppetant, tonitrus vel fulminis nomen vel impudicum aliquod verbum usque quaque inculcare [4]). Idem autem nunc valet κασαλβάσαι quod ὑβρίσαι, κασαλβὰς enim dicitur scortum [5]).

356. ἤνυστρον] *omasum* [6]), vilem cibum [7]).

357. καταβροχθίσας] politiores homines κατεσθίουσι, sed plebeculae et mancipiorum est cibos avide arreptos καταπιεῖν sive καταβροχθίσαι, *per gulam demittere, deglutire* [8]).

— ἀναπόνιπτος] scilicet etiam τὸ ἀπονίζεσθαι [9]) libenter relinquens delicatulis istis hominibus, quos magis etiam contemnit quam ipse Cleon, quoslibet de foro rabulas illotis manibus anget atque opprimet.

358. λαρυγγιῶ] alienus hinc est Demosthenis locus [10]), ubi Aeschines dicitur ἐπάρας τὴν φωνὴν καὶ γεγηθὼς καὶ λαρυγγίζων patriae calamitatibus illudere; ibi enim intransitive adhibitum id valet verbum quod gallicum *s'égosiller*; item apud recentiores [11]). Nostro vero loco *fauces elidere* vel *praecidere* [12]) vertendum videtur collatis verbis αὐχενίζειν ῥαχίζειν similibus [13]).

— Νικίαν... ταράξω] dictum aliquod violentius etiam atque impurius quam cetera quibus hactenus se lacessiverunt cum nemo non expectet, risum extorquet lene verbum ταράξω, quod quam apposite tamen sit dictum de Niciae animo pusillo minimeque constanti, optime norunt auditores.

---

1) Vs. 323 sqq. — 2) Vs. 283. — 3) Fr. 186. — 4) Vid. ad vs. 365. — 5) Eccl. 1106. — 6) *Pens.* — 7) Cf. Horat. Sat. II 5, 40 Epist. I 15, 34. Vox redit vs. 1179 Alex. fr. 273 Mnesimach. 4^{14} Dioxipp. 1. — 8) Verbum legitur etiam vs. 826 Av. 503 fr. 236 (?) Hermipp. fr. 45^{4} Antiphan. 190^{6}. — 9) Vesp. 1217. — 10) XVIII § 291. — 11) Lucian. XXXIV § 24 XXXVIII § 36 LI § 19 Plut. Mor. 129 *a*. — 12) Sic schol. — 13) An Catull. XVI huc facit?

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

τὰ μὲν ἄλλα μ' ἤρεσας λέγων, ἓν δ' οὐ προσίεταί με
360 τῶν πραγμάτων, — ὁτιὴ μόνος τὸν ζωμὸν ἐκροφήσει.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἀλλ' οὐ λάβρακας καταφαγὼν Μιλησίους κλονήσεις.

359 sq. Demostheni tribuit Enger, in codd. sunt Chori; cf. vs. 337. || Virg post με scribebat, post πραγμάτων delebat GHermann. || πραγμάτων] ῥημ Blaydes.

360. μόνος] μόνον Bentley non recte. || ἐκροφήσει Elmsley] -σεις codd.; cf. V 811. Vitium redit Ach. 278 Pac. 716.

361. Choro continuant V et alii. || λάβρακας] -κα Dindorf, grandis enim surae esse hunc piscem.

359. μ' ἤρεσας] vid. ad Ran. 103. — οὐ προσίεταί με] videantur quae ad Vesp. 742 observavi.

360. Verba ὁτιὴ μόνος τὸν ζωμὸν ἐκροφήσει praeter expectatum adduntur. Laudo tua consilia, quamquam unum molestum est: nimirum — vellem non μονόσιτος esses, sed mihi iusculi aliquid esses relicturus.

361. *At certe non Milesios tu conturbabis lupis marinis bene pastus.* Cum verbo κλονῆσαι cf. substantivum κλόνος [1]). — Alia rursus haec est piscium species [2]). Erga Milesios autem Cleonem nescio quid fuisse molitum etiam vs. 932 apparet, neque veri dissimilis est suspicio, de eorum tributo minuendo vel non augendo hoc tempore ad populum fuisse relatum [3]). Milesios lupos prae ceteris fuisse laudatos docent Archestrati in Gastrologia verba [4]): λάμβανε δ' ἐκ Γαισωνος, ὅταν Μίλητον ἵκηαι, | κεστρέα τὸν κέφαλον καὶ τὸν θεόπαιδα λάβρακα. | εἰσὶ γὰρ ἐνθάδ' ἄριστοι· ὁ γὰρ τόπος ἐστὶ τοι Itaque transitum quendam nunc luporum nomen ad Mileti urbis me nem. — Vox λάβρᾱξ a prisco adie λάβρῳ (λαβεῖν) *avido, impetuoso* [5]) es cta; nempe ἰχθύων ὀψοφαγίστατος [6]), nium fere piscium voracissimus est l et hanc praesertim ob causam o nunc inter Cleonis delicias comm ratur. Stirpi autem λαβρ- additun suffixum -ᾱξ, quod dictioni fam rusticae doricae proprium nec n lingua latina notum est. Cf. σύρφ στόμφαξ [8]), θαλάμαξ [9]), στύππαξ [10]), ταξ [11]), ψίλαξ [12]), νέαξ [13]), φέναξ [14]), φλύ μόθαξ [16]), Φαίαξ, Δήμαξ [17]), βώμα κόρδαξ [19]), πόρπαξ [20]), πάσσαξ [21]), et malium nomina ἀσπάλαξ *talpa*, βόα scis quidam [22]), θύνναξ [23]), vid. etia vs. 1. Cavendum autem est ne cun iusmodi vocabulis confundamus no quae desinunt in -ᾰξ: δέλφᾰκα μι κόλᾰκα etc.

[1]) Nub. 387. Neutrum apud nostrum redit. — [2]) Fr. 363, 595 Eupol. 15 chipp. 25 Eubul. 44, 110 Eriph. 3 Diphi. 66 etc. Horat. Sat. II 2, 31; vi vs. 354. — [3]) Vid. Müller Strübing Aristoph. u. die hist. Kritik p. 368 sq not. — [4]) Athen. 311*a*. Cf. ibid. *e* et scholia ad nostrum locum. — [5]) Hom. etc. — [6]) Aelian. Nat. Anim. I 30. — [7]) Vesp. 673. — [8]) Nub. 1367 fr. 62 [9]) Ran. 1074. — [10]) Fr. 696. — [11]) Eupol. fr. 159[9] Menandr. 462[10]. — [12]) Fr. 8 [13]) Nicophont. fr. 10. — [14]) Ran. 909. — [15]) Italis sic dicebantur *scurrae* (cf. A 621*f*), idem igitur quod atticum φλύαρος vel φλυαρῶν valet haec vox. — [16]) A 635. — [17]) Eq. 823. — [18]) = βωμολόχος, fr. adesp. 966. — [19]) Nub. 540 et [20]) Vs. 849. — [21]) Ach. 763. — [22]) *Knorhaan?* Athen. 287*a*. — [23]) = θ Eriph. fr. 3.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἀλλὰ σχελίδας ἐδηδοκὼς ὠνήσομαι μέταλλα.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐγὼ δ' ἐπεισπηδῶν γε τὴν βουλὴν βίᾳ κυκήσω.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐγὼ δὲ κινήσω γέ σου τὸν πρωκτὸν ἀντὶ φύσκης.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐγὼ δέ γ' ἐξέλξω σε τῆς πυγῆς θύραζε κῦβδα.

(Isiciarium aggreditur; pugnant.)

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

(opem ferens socio:)

νὴ τὸν Ποσειδῶ καὶ ἐμέ τἄρ', ἥνπερ γε τοῦτον ἕλκῃς.

(Denuo victus recedit Paphlago.)

---

364. *κινήσω*] *βινήσω* R, *φυσήσω* Blaydes (coll. Herodot. IV 2 Acharn. 863).

365. *δέ γ'*] *δ'* R, *δέ τ'* V et alii. ‖ *ἐξέλξω* Porson] *ἐξελλέγξω* R, *ἐξελῶ* (vel *ἐξολῶ*) codd. cett.; vid. versus sequens. ‖ *τῆς πυγῆς* R] *τῇ πυγῇ* V et plerique, *τῆς πυγμῆς* nonnulli.

366. Choro tribuunt V et alii; cf. vs. 337. ‖ *τἄρ'* Bothe] *γάρ* codd.

---

362. *At carnibus ingurgitatus equidem redimam* [1]) *metalla.* Metallorum haec mentio festivi quid habeat nos latet, sed huic quoque Cleonis aliquam irrisionem inesse probabiliter statuit Merry.

— *σχελίδας*] apud Pherecratem [2]) *σχελίδες ὁλόκνημοι* ipsis *ἐγχελείοις* adiunguntur, inter delicatissima igitur opsonia recensentur; sunt autem carnes quae femur tegunt. Apud Herodam [3]) mulieres Aesculapio gallum gallinaceum offerentes alterum *σκελύδριον* [4]) seponunt templi aeditumo.

363. *κυκήσω*] vid. ad vs. 251.

365. *At ego pronum te foras protraham.* Ex ipso nimirum theatro. Dicendum erat *pedibus te arripiam,* ut apud Homerum est *ποδὸς ἕλκειν* [5]) vel apud nostrum *τοῦ σκέλους* [6]); sed pro verbo *pedibus* aliud nunc iacit Paphlago quo minus honestum eo aptius furorem evomenti, licet in sententiam parum quadret. Talia enim sunt propria plebeculae altercationibus [7]). Adverbium *κῦβδα* in scholiis recte redditur *κύπτοντά* (*σε*), idem igitur valet quod *κάτω κάρα* [8]).

366. Mente facile suppletur *ἕλξεις*. Minantis autem haec sunt verba: *hunc si velis abripere, ego prius tibi ero vincendus.* Creontis apud tragicum conferri potest dictum [9]): *πόλει μαχεῖ γάρ, εἴ τι πημανεῖς ἐμέ* et Neoptolemi [10]): *οὔ τἄρα Τρωσὶν ἀλλὰ σοὶ μαχούμεθα.*

— *ἥνπερ γε*] vid. ad Nub. 251.

---

[1]) I. e. *conducam*, cf. Nub. 749. — [2]) Fr. 108^{13}. — [3]) Mim. IV 89. — [4]) *Crusculum, boutje.* — [5]) *π* 276 *σ* 10 etc. — [6]) Lys. 705. — [7]) Vid. versus simillimus Plut. 955, infra vs. 772, 1010 Eccl. 1020, supra ad vs. 355. — [8]) Ach. 945. — [9]) Soph. Oed. R. 837. — [10]) Philoct. 1253.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οἷόν σε δήσω ἐν τῷ ξύλῳ!

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(adversarium repulsum irridens:)

διώξομαί σε δειλίας.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἡ βύρσα σου θρανεύσεται.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

δερῶ σε θύλακον κλοπῆς.

---

367. ἐν] addidit Elmsley.

368 sqq. Cum praecedentibus et inter se parum apte cohaerere contenderunt Helbig aliique; damnato vs. 368 trium versuum lacunam agnoscit Oeri, versum 369 post vs. 371 collocat vWilamowitz, cum Oerio versum 370 Cleoni tribuens et vs. 371 Isiciario. Sed multo aptius me iudice versus 370 Isiciario datur et post vs. 369 collocatur. Zacher suspicatur verum versuum ordinem hunc esse: *Π.* 369. *Α.* 372. *Π.* 370. *Α.* 373. *Π.* 371. *Α.* 374.

369. *θρανεύσεται*] *ξανθήσεται* alterum scholiastam legisse suspicatur Zacher, quod dubitat an verum sit; sed artis fulloniae hoc verbum (vid. Ach. 320) hinc alienum. Cf. vWilamowitz ad Eur. Herc. 285.

---

367. Ad minas denuo confugit Cleon pugnis repulsus.

— *οἷον*] *ut...!* Item nos *wat...!* [1]). Vid. *οἷα* supra vs. 269.

— *ἐν τῷ ξύλῳ*] ubi nunc marcescunt Spartiatae illi captivi [2]).

368. O tu, qui viros esse praetores tunc negabas [3]), ubi nunc est bellica tua virtus?

369. *βύρσα*] nihilo aptius quam *κρέας* [4]) de homine hoc potest dici nisi ioculariter vel in minis et omnino in dictione familiari. Cf. *pellis* apud Iuvenalem X 192.

— *θρανεύσεται*] verbum hoc alias non obvium quidam testibus scholiis interpretabantur olim *extendetur in θράνει* sive *scabello* [5]), quemadmodum „Cambyses „mali cuiusdam iudicis ex corpore pel- „lem detractam sellae intendi in eaque „filium eius iudicaturum considere ius- „sit" [6]) et Scythae hostes caesos *ἐκδείραντες καὶ διατείναντες ἐπὶ ξύλων ἐφ' ἵππων περιφέρειν* solebant [7]); quam veram esse explicationem testari videtur vox Euripidea *ἀθράνευτος = ἄστρωτος* [8]). Alii intellegebant *pertundetur* [9]), in his fortasse Lycophron, cui *θρανύξαι* [10]) est *συντρῖψαι*. Id certum est, ad suae artis verba denuo relabi Paphlagonem.

370. *Peram rapinis recipiendis e tua cute parabo* [11]). Genitivus *κλοπῆς* ita nunc adiungitur ut alibi *ἀλφίτων, ὄψων, χρυσίου*.

---

[1]) Cf. Ach. 321, 4·7, 807 Eq. 703 Vesp. 624, 901, 1329 (ubi ante *οἷον* claudendum est enunciatum), 1488 Pac. 33 Av. 224, 1211, 1646 Thesm. 704, 1133 Hom. *P* 471 *α* 410 etc. — [2]) Cf. vs. 394, 705 et vid. ad Nub. 592 et Ran. 618. — [3]) Thuc. IV 27 § 5. — [4]) Vid. vs. 421, 457 et ad Ran. 191. — [5]) Ad Ran. 121. — [6]) Herodot. V 25 Valer. Maxim. VI 3. — [7]) Herodot. IV 64; quod *ἀποσκυθίσαι* dicebatur (*scalpeeren*). — [8]) Eur. fr. 573. — [9]) *συντριβήσεται*, item Hesych. — [10]) Alexandr 664. — [11]) Vid. ad Nub. 442.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

διαπατταλευθήσει χαμαί.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

περικόμματ' ἐκ σου σκευάσω.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

τὰς βλεφαρίδας σου παρατιλῶ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τὸν πρηγορῶνά σου ἐκτεμῶ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

καὶ νὴ Δί' ἐμβαλόντες αὐ-
τῷ πάτταλον μαγειρικῶς
εἰς τὸ στόμ', εἶτα δ' ἔνδοθεν
τὴν γλῶτταν ἐξείραντες αὐ-

---

373. Isiciario tribuit Zacher; vid. ad vs. 368 sqq. ‖ παρατιλῶ R] περιτιλῶ cett.
374. πρηγορῶνα Bentley] -ρεῶνα codd.; cf. Av. 1113. ‖ σου] σου γ' R.
377. εἶτα δ' R] εἶτ' cett.
378. ἐξείραντες] -ντος Reiske non recte.

Verbum autem δέρειν proprium nunc suum sensum obtinet, sed minis ideo est aptissimum quod *flagris caedendi* sensu usurpari solet [1]).

371. διαπατταλευθήσει] quemadmodum corium recens detractum paxillis solo affigi solet, ne dum siccatur corrugetur [2]). Sic Mesabatis, cui vivo detracta fuerat cutis, τὸ δέρμα διαπατταλεῦσαι iussit Parysatis [3]). Cf. etiam crudelissimum Artayctis supplicium, quem Graeci ζῶντα πρὸς σανίδα προσδιεπασσάλευσαν [4]).

372. *Fartum ex te faciam* [5]). De voce περικόμμασι *minutali* [6]) vid. vs. 770 [7]).

374. πρηγορῶνα] *ingluviem* [8]), in quam προσαγείρεται cibus. Vox proprie de *avibus* dicitur [9]).

375—381. Plane ut porcum te tractabimus. Qui priusquam iuguletur, efficiendum est possintne homines sine periculo eius carnibus frui. Itaque effringitur ei os et paxillo distinetur, dein linguae protractae inspicitur pars inferior, qua oris fundo adhaeret; nam si porcus χαλαζᾷ sive *grandine* [10]) *laborat*, illa in parte corporis manifesta sunt morbi vestigia, ἐν γὰρ τῇ γλώττῃ τῇ κάτω ἔχουσι μάλιστα τὰς χαλάζας [11]). Cum versu 375 conferatur Thesm. 222, ubi Mnesilocho „ἐμβαλῶ σοι πάτταλον ἢν μὴ σιωπᾷς" minatur Euripides. De particulis εἶτα δὲ ex abundanti additis vid. ad Nub. 624. Verbum ἐξείρειν *exserere* legitur etiam Vesp. 423 [12]) et Herodot. III 87, apud eundem autem II 38 scribatur τὴν γλῶσσαν ἐξείρας [13]), qui locus cum nostro est conferendus.

376. μαγειρικῶς] cf. vs. 216.

---

[1]) Vesp. 450, 1286 etc., cf. Eur. Cycl. 237 Plaut. Epid. I 1, 63. — [2]) Cf. Hom. *P* 393. — [3]) Plut. Artax. 17. — [4]) Herodot. VII 33 IX 120. — [5]) Plaut. Mil. 8. — [6]) Iuvenal. XIV 129. — [7]) Metagen. fr. 6^7 etc. et ad vs. 214 et Nub. 455. — [8]) *Krop.* — [9]) Vid. Av. 1113. — [10]) *Finnen.* — [11]) Aristot. Hist. Anim. VIII 21. — [12]) Ubi vid. — [13]) Vulgo ἐξειρύσας.

τοῦ, σκεψόμεσθ' εὖ καὶ ἀνδρικῶς
κεχηνότος...
τὸν πρωκτόν, εἰ χαλαζᾷ.

ΧΟΡΟΣ.

Antistropha 1 (vs. 382—388).

ἦν ἄρα πυρός θ' ἕτερα θερμότερα, καὶ λόγων
ἐν πόλει τῶν ἀναιδῶν ἀναιδέστεροι·
καὶ τὸ πρᾶγμ' ἦν ἄρ' οὐ φαῦλον † ὧδ' —◡- .

380. κεχηνότος] -νότ' ἐς Schütz, perabsurde cum Wielando ratus Demosthenem Paphlagoni minitari se totum eius corpus per gulam apertam usque ad podicem inspecturum.

382. θ'] addidit vVelsen.

383. ἐν πόλει] sanum? Vid. commentarius.

384. ἦν ἄρ' οὐ R] οὐκ ἄρ' ἦν V et plerique.

385. φαῦλον] φλαῦρον Aldina et fortasse schol.; de qua voce vid. acuta Naberi disputatio Mnemos. 1879 p. 58 sqq. et 1899 p. 157 sqq., qui recte hoc statuit discrimen: φαῦλον = *mediocre, leve, facile*, φλαῦρον *malum, vile, spernendum*. Item Cobet Coll. Crit. 1878 p. 547: φαῦλον = εὐτελές, φλαῦρον = κακὸν ἢ μοχθηρόν. — Corrupta autem sunt verba huius versus, in cuius fine lacuna est statuenda. Verba <ἀλλὰ καλόν> addit vVelsen, melius Bergk <οὐδ' ἐλαφρόν> ut Ach. 217,

379. εὖ καὶ ἀνδρικῶς] haec locutio (vel ἀνδρείως) saepius occurrit [1]), item εὖ καὶ χρηστῶς [2]), εὖ καὶ καλῶς [3]).

381. τὸν πρωκτόν] praeter expectationem podicis nunc fit mentio, credo quod πρωκτοσκόπον nuper se praestitisset ipse Cleon [4]). A loci sensu longe aberravit alter interpres, qui annotavit: οἱ μάγειροι μετὰ τὸ ἀποσφάξαι τὰ θρέμματα εἰώθασι κρεμᾶν αὐτὰ ἐκ τοῦ παττάλου καὶ οὕτως ἐκδέρειν.

382. *Verum igitur erat illud, quod saepius audivi sed verum esse nunquam antehac persuadere mihi potui, extare quae ipso igne sint calidiora.* Nempe ὁ πανοῦργος Παφλαγὼν ηὗρεν ἕτερον πολὺ πανουργίαις μείζοσι κεκασμένον, ut infra dicit chorus [5]). — Imperfecti ἦν ἄρα idem est usus in Cratini verbis [6]): ἦν ἄρ' ἀληθὴς ὁ λόγος, ὡς δὶς παῖς γέρων [7]), cum adiectivo autem θερμῷ translato [8]) conferendi sunt loci tragicorum, ubi homines duri pervicaces impudentes πῦρ vocantur vel πυρὸς κρείττους, ἀναιδέστεροι, similia dicuntur [9]). Dictum hoc populare etiam a Pausania [10]) respicitur.

383. ἐν πόλει] hoc si sanum est, non *in arce* nunc valet, ut in sermone quotidiano [11]), sed articulus in chorico omissus est more poetico. Cf. ἐν τῇ πόλει vs. 477.

384 sq. De corruptis his verbis vid. annot. crit., et de usu adiectivi φαύλου [12]) vid. vs. 213 alibi [13]).

[1]) Vesp. 153, 450 Thesm. 656 Plat. Cratyl. 440*d* Leg. 855*a* Charmid. 160*d* etc. — [2]) Eccl. 638. — [3]) Plat. Conviv. 184*a* etc. — [4]) Vid. ad vs. 878. — [5]) Vs. 684. — [6]) Fr. 24. — [7]) Praeterea vid. ad Vesp. 183. — [8]) Vid. Ach. 119 Vesp. 918 Thesm. 735 Plut. 415 Amphid. fr. 33 etc. — [9]) Soph. Philoct. 927 Oed. R. 177 Eur. Andr. 271 Hec. 608 fr. 432 (Ar. Lys. 1015). — [10]) VII 12 § 2. — [11]) Vid. ad Nub. 69. — [12]) Si φαῦλον sincera est lectio. — [13]) Ach. 215 Vesp. 656 etc.

ἀλλ' ἔπιθι καὶ στρόβει· μηδὲν ὀλίγον ποίει. νῦν γὰρ ἔχεται
[μέσος.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

ὡς ἐὰν νυνὶ μαλάξῃς αὐτὸν ἐν τῇ προσβολῇ,
δειλὸν εὑρήσεις· ἐγὼ γὰρ τοὺς τρόπους ἐπίσταμαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἀλλ' ὅμως οὗτος, τοιοῦτος ὢν ἅπαντα τὸν βίον,
κᾆτ' ἀνὴρ ἔδοξεν εἶναι, τἀλλότριον ἀμῶν θέρος.

Wecklein <ὅσα γ'> ὧδ' <ἰδεῖν> coll. Pac. 857 (vid. etiam ad Nub. 1252). Duos creticos deesse Blaydes cum Hermanno (vid. ad vs. 303) statuens praeterea ante στρόβει inserit σεαυτὸν (coll. Nub. 702), quod hinc alienum; probabilius certe τὸν ἄνδρα suppleri posset. Non h. l. sed versu 387 aliquid intercidisse censet vBamberg, cui assensus Zacher ibi legit μηδὲν <αὐτοῦ γ'> ἔλαττον ποίει. Sed manet sic ὧδ' illud, quod nihili est. Contextus haec fere requirere mihi videtur: καὶ τὸ πρᾶγμα οὐκ ἄρ' εἰς φλαῦρον ἄνδρα ἀνήκει. Sed quid dederit poeta non exputo.

387. ὀλίγον] ἔλαττον R et schol., hinc Dindorf ἐλαφρὸν. ‖ ποίει] ποιοῦ Bergk.

391. Post hunc duos versus deesse statuit Helbig, post vs. 394 Zacher, respondere enim hunc locum versibus 314—321.

---

386. *At aggredere eum et torque.* Mente supplendum esse αὐτόν recte observatur in scholiis. De verbo στροβεῖν vid. ad Ran. 817.

387. μηδὲν ὀλίγον] in hac locutione superest prisci adiectivi vis; apud Homerum enim valet *exiguum.* Item apud Thucydidem: ὀλίγον ἐπράσσετο οὐδέν [1]).

388. ἔχεται μέσος] vid. ad Ran. 469 et Nub. 551.

389. ὡς] aut *nam* nunc valet, ut passim, aut a verbo *crede mihi* suspensum est [2]). Sed priorem explicationem praefero.

— ἐὰν νυνὶ μαλάξῃς αὐτὸν] i. e. ἐὰν μαλακόν τι ἐνδῷ νῦν [3]).

390. *Hominem reperies vere Asianum.* Est enim barbarorum cum ingenti clamore irruere in aciem hostilem, si vero primo impetu nihil effecerint, ignavissimos dein se praestare milites [4]).

— τοὺς τρόπους ἐπίσταμαι] cf. vs. 253 sq.

391 sq. ὅμως ... ὢν ... ἔδοξεν] i. e. καίπερ ... ὤν, ὅμως ἔδοξεν. *Et tamen, licet istiusmodi hominem per totam vitam se praestiterit semper, vir est habitus ipsoque melioribus praelatus!* Item Lys. 276 ὅμως λακωνικὸν πνέων ᾤχετο, i. e. καίπερ λ. πνέων, ὅμως ᾤχετο. Ut his locis adverbium ὅμως, sic alibi εἶτα participio praemissum est [5]).

392. καὶ εἶτα] vid. ad Nub. 624.

— ἀνὴρ] vid. ad Nub. 823.

— τὸ ἀλλότριον ἀμῶν θέρος] simillima metaphora in Vespis dicitur: ἐρήμας (sc. ἀμπέλους) τρυγᾶν [6]), cf. etiam Hesiodi locus [7]) ubi fuci dicuntur inutiliter ἀλλότριον κάματον σφετέρην εἰς γαστέρ' ἀμᾶσθαι. Ut fructus ὀπώρα, sic *fruges* dicuntur θέρος [8]). Nunc quoque τὰ ἐν Πύλῳ respici spectatores fugere non potuit.

---

[1]) Thucyd. VIII 15 § 2, vid. etiam II 8 § 1 VII 59 § 2, 87 § 6. — [2]) Ut Vesp. 416 etc. — [3]) Plut. 488 Eur. Hel. 508 Herodot. III 51, 105; cf. Cobet ad Dion. Halicarn. p. 15. — [4]) Vid. Cyrus apud Xenophontem Anab. I 7 § 4 Hom. Γ 2 etc. — [5]) Vid. Nub. 860. — [6]) Vesp. 634, ubi vid. — [7]) Theog. 599. — [8]) Item Aesch. Pers. 822 Eur. Bacch. 1027, 1316 fr. 423, neque aliter ni fallor locutus est Thucydides II 19 § 1: τοῦ θέρους [καὶ τοῦ σίτου] ἀκμάζοντος.

νῦν δὲ τοὺς στάχυς ἐκείνους, οὓς ἐκεῖθεν ἤγαγεν,
ἐν ξύλῳ δήσας ἀφαύει καὶ ἀποδόσθαι βούλεται.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οὐ δέδοιχ' ὑμᾶς, ἕως ἂν ζῇ τὸ βουλευτήριον
καὶ τὸ τοῦ δήμου πρόσωπον μακκοᾷ καθήμενον.

ΧΟΡΟΣ.

Antistropha 2 (vs. 397—399).

ὡς δὲ πρὸς πᾶν ἀναιδεύεται, κοὐ μεθέ-
στηκε τοῦ χρώματος τοῦ παρεστηκότος!

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

εἴ σε μὴ μισῶ, γενοίμην ἐν Κρατίνου κῴδιον,

---

394. *ἀφαύει*] *ἀφανει* R, unde *ἀφαίνει* (= *πτίσσει*) Ribbeck, *ἀφεύει* Blaydes (coll. Pac. 1144).
396. *καθήμενον*] *καθημένου* Blaydes; vid. commentarius.
398. *μεθέστηκε* Hirschig] *μεθίστησι* codd., *μεθίησι* vHerwerden (sed cum voce *χρώματι* hoc verbum apte iungi non potuit).
400 sq. Cleoni tribuunt V R alii.
400. *ἐν* LBos cum schol.] *ἓν* (vel *ἂν*) codd., *τῶν* Kock (coll. fr. 19).

---

394. *ἐν ξύλῳ δήσας*] ipsi imagini non aptissima quidem sunt haec, attamen possunt utcunque adaptari; respicitur autem *ξύλον* illud, de quo vid. vs. 367. Miserorum Spartiatarum in vinculis per annos complures languentium squalorem optime pingit Strepsiadis dictum Nub. 186.

— *ἀφαύει*] *siccat*. Cf. *αὖος* [1]), *αὐαίνειν* [2]).

— *ἀποδόσθαι*] scilicet id praesertim Cleoni crimini dabatur, quod vehementissime obstabat quominus *gratis* Lacedaemoniis redderentur captivi [3]).

395. *ἕως ἂν ζῇ*] *quamdiu vivet vigebitque et praesens mihi aderit*. Item Lys. 696 *ἢν ἐμοὶ ζῇ Λαμπιτώ*.

396. *μακκοᾷ*] vid. ad vs. 62.

— *καθήμενον*] negligentius haec sunt enunciata; nam *vultus sedere* sine vitio dici non potest. Non tamen *καθημένου* est scribendum; nam licet *μακκοᾶν καθήμενον* non minus recte dicatur quam *καθῆσθαι μεμακκοακότα* [4]), nihil est *δῆμος καθήμενος* nisi addatur *ubi* ille sedeat [5]) vel *quo vultu* vel *quo consilio*.

397. *ὡς δὲ*] cf. vs. 269.

398. Cf. Plut. 365 *ὡς πολὺ μεθέστηχ' ὧν πρότερον εἶχεν τρόπων*, Vesp. 1451 *μετέστη σκληρῶν τρόπων καὶ βιοτῆς*, Eur. Alc. 173 sq. *οὐδὲ τοὐπιὸν | κακὸν μεθίστη χρωτὸς εὐειδῆ φύσιν*, Plat. Phaedon. 117 *b* *οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου* [6]).

399. *τοῦ παρεστηκότος*] cf. Lys. 318 *τοῦ νῦν παρεστῶτος θράσους*.

400 sq. Non minus ridiculae sunt imprecationes, quibus Dionysus utitur Ran. 152 sqq., ubi attuli simile hominis ignoti dicterium [7]); cf. etiam alius nescio quis [8]): *εἴ τινας μᾶλλον φιλῶ | ξένους ἑτέρους ὑμῶν*,

---

[1]) Lys. 385. — [2]) Eccl. 146 *δίψῃ … ἀφαυανθήσομαι*, Ran. 1089 *ἐπαφηυάνθην … γελῶν* et ad Ran. 194. — [3]) Vid. ad vs. 327. — [4]) *Zitten suffen*. — [5]) Ut vs. 754. — [6]) Vid. etiam Vesp. 748. — [7]) Ephipp. fr. 16. — [8]) Alex. fr. 145.

καὶ διδασκοίμην προσᾴδειν Μορσίμου τραγῳδίᾳ.

ΧΟΡΟΣ.

Antistropha 3 (vs. 402 - 406).

„ὦ περὶ πάντ' ἐπὶ πᾶσί τε“ πράγμασι
δωροδόκοισιν „ἐπ' ἄνθεσιν ἵζων“,
εἴθε φαύλως, ὥσπερ ηὗρες, ἐκβάλοις τὴν ἔνθεσιν.
ᾄσαιμι γὰρ τότ' ἂν μόνον·

401. *προσᾴδειν*] *πρὸς ᾄδειν* GHermann (servato acc. *τραγῳδίαν*), vid. ad Ran. 415; *ὑπᾴδειν* Cobet, *παρᾴδειν* Bergk. || *τραγῳδίᾳ* Meineke] -*δια* R, -*δίαν* cett.

402. *ὦ περὶ πάντα πανοῦργε σὺ πᾶσί τε* vVelsen.

404. *ηὗρες*] *εὗρες* codd.

405. *τότ' ἂν μόνον*] *τοῦτ' ἂν μαθὼν* Zacher. Ego *γελῶν* vel *χαρείς* expectabam; sed vid. commentarius.

γενοίμην ἔγχελυς, | ἵνα Καλλιμέδων ὁ Κάραβος πρίαιτό με.

400. Stragulam, in qua recumbebat Cratinus, cum ipso sene vinoso non raro maduisse credere nunc iubemur[1]), ut saepius aemulum clarissimum in hac comoedia dicteriis protervis lacessivit noster[2]). Cum verbis *εἴ σε μὴ μισῶ* cf. vs. 767 *εἰ δέ σε μισῶ κτέ.*

401. *διδασκοίμην*] vid. ad Vesp. 2.

— *προσᾴδειν*] *accinere*; cf. *προσαυλεῖν* Eccl. 892, *ὑπᾴδειν* Ran. 366. — Postquam Aeschylus *τὸν λόγον πρωταγωνιστὴν παρεσκεύασεν*[3]), secundariae tantum chori in tragoediis fuere partes.

— *Μορσίμου*] de hoc tragico vid. ad Ran. 151.

402 sq. E tragico lyricove poeta haec desumta esse sensit vdSande Bakhuyzen; *Simonidis* autem, cuius verbis chorus mox utitur[4]), ultro se nobis offert nomen. Apud illum igitur poetam, quisquis fuit, pro *πράγμασι* et *δωροδόκοισιν*, quae ipsius comici esse nemo non videt, *τέλμασι* vel *νάμασι* et *ἐρσοδόκοισιν* vel eiusmodi quid fuisse suspicor. De adiectivo *δωροδόκῳ* vid. ad Ran. 361. — Aptissimi qui conferantur sunt Avium versus[5]), ubi Phrynichus poeta tragicus dicitur ex suavibus avicularum cantilenis *ὥσπερ μέλιττα ἀμβροσίων μελέων καρπὸν ἀποβόσκεσθαι.* Nostro autem loco Cleon assimulatur api, quae cunctas rerum publicarum paludes perlustrans nullis non rapinarum floribus insidat, ut eorum mella exhauriat.

404. *Utinam bucceam temere inventam temere sic evomeres* et male parta male dilaberentur! — De adverbio *φαύλως* vid. ad Vesp. 656. Vox *ἔνθεσις* significat id quod *ἐντίθεταί τις*[6]), *bucceam*[7]), unde *ἐνθεσίδουλον* comicus nescio quis dixit *τὸν γαστρὸς ἥττω ὄντα, τὸν γάστριν*[8]). Nunc *ἡ ἐν τῷ πρυτανείῳ σίτησις* Cleoni decreta[9]) hac voce designatur contumeliosissime, quemadmodum victus quotidianus, ubi cum contemtu commemoratur, *τὰ ἄλφιτα* dici solet[10]). Dignus autem qui cum nostro loco conferatur est vs. 1148. Praeterea vid. Ciceronis verba probrosa de Antonio, qui tantum vini in epulis aliquando exhausit, ut postridie in coetu populi Romani vomens gremium suum et totum tribunal impleverit[11]).

405 sq. *Nam tum demum canerem illud: „nunc est bibendum!“* Tum mirum quam

1) Cf. Hermipp. fr. 82^{1}. — 2) Vid. ad vs. 526 sqq. — 3) Aristot. Poet. 4. — 4) Vs. 406. — 5) Vs. 748 sqq. — 6) Vid. vs. 51. — 7) *Een hap.* Redit Pherecrat. fr. 108^{6} Teleclid. 1^{10} Hermipp. 41 Antiphan. 87^{1}, 204^{12}. — 8) Fr. adesp. 999. 9) Vid. ad vs. 280 sq. — 10) Vid. ad Nub. 176. — 11) Philipp. II § 63.

„πῖνε, πῖν' ἐπὶ συμφοραῖς“.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

† τὸν Ἰουλίου τ' † ἂν οἴομαι γέροντα πυρροπίπην
ἡσθέντ' ἰηπαιωνίσαι καὶ „Βακχέβακχον“ ᾆσαι.

SCENA NONA.

Eidem.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οὔ τοί μ' ὑπερβαλεῖσθ' ἀναιδείᾳ μὰ τὸν Ποσειδῶ,

---

406. *πῖν' ἐπ' ἐσθλαῖς συμφοραῖς* Blaydes praeeunte Bergkio; vid. schol., Suid. s. v. *συμφορά*, Eur. Alc. 1155.

407. *'Ιουλίου*] corruptum. Meineke *Βουλίου* (ex Demetr. *π. ἑρμ.* 153 et Apostol. V 11*a*), Duker *'Ιουλιήτην τ'*, nempe *Simonidem* Iulide oriundum; quem secutus Bothe mox scripsit *ἡσθέντ' ἄν*, lenius Schnitzer *'Ιουλιᾶ*. Sed quid sibi velit h. l. Simonidis nomen non intellego equidem, suspicor autem partem notulae cuiusdam, ad vs. 406 pertinentis, in qua Simonidis fieret mentio, metro et sententia invitis inter poetae verba esse receptam. || *οἴομαι*] *οἶμαι* codd. || *πυρροπίπην*] sic V aliique (item Eustath. 851, 54), *πυροπίπην* R et olim Crates, e coniectura opinor (nam pro *Κρατῖνος* in scholio legendum esse *Κράτης*, quod et ego in meo exemplari annotaveram, nunc demonstravit Zacher), *τὸν φύλακα τοῦ σίτου, ὡς εἰς τὸ πρυτανεῖον παρέχοντα ἄρτους* minime absurde interpretatus; *ciborum* certe, non *amorum*, in proximis versibus fit mentio. Multo tamen mordacius epitheton est *πυρροπίπης* (vid. commentarius), de loco autem obscuro, in quo homo ignotus iocose traducitur, ut probabiliter aliquid statui possit vereor.

408. *ἰηπαιωνίσαι* R et Suidas s. v. *πυροπίπας*] *ἰὴ παιών* (-ῶν') *ᾆσαι* cett., quod glossema est. Cf. Thesm. 311 Pac. 453 Ach. 1212 etc.

---

apposita esset nota illa, qua in conviviis uti solemus, cantilena. — Testibus scholiis desumta haec sunt e carmine Simonidis; in quo *συμφοραί* more prisco *de felici rerum eventu* erat dictum, ut alibi *ἐπ' ἐσθλαῖς ξυμφοραῖσιν* [1]) vel *ἐπὶ τύχῃσι χρηστῇσι* [2]).

407. Horum verborum sensus plane nos latet [3]). Id unum certum duco, aliquem ex iis qui tunc temporis in prytaneo vescebantur ilocalariter sic designari. Vox autem *πυρροπίπης*, quae ad imitationem epici epitheti *παρθενοπίπου* [4]) est conformata [5]), significat senem tam perversae libidinis ut *rufos* pueros — turpissimos igitur — in deliciis habeat [6]).

408. Verba festive ficta, quibuscum conferri possunt *παππίζειν* et similia [7]), significant: *clamare „ἰὴ παιῶν!“* et *„Βάκχε Βάκχε!“* Scolia autem apud Antiphanem nescio quis commemorat *τὸν Τελαμῶνα, τὸν Παιῶνα, τὸν Ἁρμόδιον* [8]).

409. *ὑπερβαλεῖσθε*] cf. vs. 56.

---

[1]) Eur. Alc. 1155, vid. vs. 655 et ad Nub. 1205. — [2]) Herodot. I 119. — [3]) Vid. annot. critica. — [4]) Λ 385. — [5]) Cf. etiam *παιδοπίπης* Athen. 563*e* et in schol. h. l. — [6]) Vid. ad Ran. 730 (et 308) de voce *πυρρίᾳ*. — [7]) Vid. ad Vesp. 609. — [8]) Antiphan. fr. 85.

ἢ μήποτ' Ἀγοραίου Διὸς σπλάγχνοισι παραγενοίμην.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἔγωγε, νὴ τοὺς κονδύλους, οὓς πολλὰ δὴ ἐπὶ πολλοῖς
ἠνεσχόμην ἐκ παιδίων, μαχαιρίδων τε πληγάς,
ὑπερβαλεῖσθαί σ' οἴομαι τούτοισιν, ἢ μάτην γ' ἂν
ἀπομαγδαλιὰς σιτούμενος τοσοῦτος ἐκτραφείην.

---

410. *παραγενοίμην*] *συγγενοίμην* Mehler probabiliter (vid. Eupol. fr. 108 et infra ad vs. 806; *π'* et *σ'* permutari potuerunt).

412. *παιδίων*] *παιδίου* R. || *μαχαιρίδων* R] *-ριδίων* cett.

414. Om. R errore aperto.

414 sq. *ἀπομαγδαλιὰς*] *ἀπομαγδαλιᾶς* (*-ιᾶις*, *-ίας*) vel *ἀπὸ μ.* codd.

---

410. *Aut nunquam posthac publico sumtu* (in prytaneo) *vescar!*

— *Ἀγοραίου Διός*] Iuppiter *Ἀγοραῖος* et *Βουλαῖος* cum alibi per Graeciam tum Athenis colebatur, utpote civium de rebus publicis in concione vel in senatu deliberantium praeses [1]. Priscum igitur hoc epitheton concinit cum dictione epica, in qua *ἀγορὴ* *concionem* solet valere. Sed Paphlago nunc *institorum rabularumque forensium patronum* intellegit; scilicet populi conciones non iam in *foro* Athenis habebantur sed in *pnyce* [2]. Per numen *Ἀγοραῖον* etiam isiciarius iuravit vs. 297. Praeterea vid. vs. 500.

— *παραγενοίμην*] hoc verbum quamquam licet interpretari *adesse sacrificio* [3], potius tamen ita nunc videtur accipiendum ut *εἰς λόγον ἐλθεῖν* [4]; cf. etiam Eupol. fr. 38: *ξυνεγιγνόμην ... φάγροισιν*, 108: *ἵνα σπλάγχνοισι συγγενώμεθα*, Teleclid. 38: *ξυγγενέσθαι ... μάζαις*. Ceterum vid. Vesp. 654: *κἢν χρῇ σπλάγχνων μ' ἀπέχεσθαι.*

411. *κονδύλους*] vid. ad Vesp. 254.

— *πολλὰ ... ἐπὶ πολλοῖς*] *iterum atque iterum*, item Vesp. 1046. Cf. Eur. Med. 579: *πολλὰ πολλοῖς*. Neutrum igitur est *πολλοῖς* [5]), cum voce autem *πολλὰ* cf. Plut. 253: *ὦ πολλὰ ... ταὐτὸν θύμον φαγόντες*, et de studio verba iterandi vid. ad Ach. 177.

413. *τούτοισιν*] *istis tuis artibus.*

413 sq. *ἢ ... ἂν — ἐκτραφείην*] idem haec valent atque *μάτην γὰρ ἂν τοσοῦτος ἐκτεθραμμένος εἴην, εἰ μὴ ὑπερβάλοιμί σε*. Sed pro plusquamperfecto isiciarius adhibet tempus aoristum, quod necessarium fuisset si suum in hoc enunciato locum concessisset verbo *δοκεῖν*: *ἢ δόξαιμι ἂν μάτην ... ἐκτραφῆναι* (vel *ἐκτεθράφθαι*), *aut frustra in tantum talemque hominem excrevisse videar*, vel si indicativo modo usus dixisset: *εἰ μὴ μάτην ἀπομαγδαλιαῖς τοσοῦτος ἐξετράφην* [6]).

414 sq. *ἀπομαγδαλιὰς*] sic vocantur panis frusta [7]), quibus inter coenandum [8]) ad manus detergendas utebantur convivae [9]), dignae igitur quae canibus *τραπεζεῦσι* proicerentur offae; cf. locus Homeri *κ* 217 [10]) et Diphili verba de muliere turpissima, *παρ' ἧς τὸν ἄρτον ἡ κύων οὐ λαμβάνει* [11]). Qualia frusta *κυνάδες* dicebantur a Lacedaemoniis [12]).

---

[1]) Vid. Preller Myth. I⁴ p. 150. — [2]) Cf. iocosa de Nestore *ἀγορητῇ* disputatio Nub. 1057. — [3]) Coll. Hom. *ρ* 173 (*παρεγίγνετο δαιτί*) vel Plat. Conviv. 172*c*. — [4]) Infra vs. 806, ubi vid. — [5]) Ut Ran. 697. — [6]) Alieni hinc mihi videntur loci homerici, qualis est *Α* 232, licet cum nostro loco eos composuerint Kock et Platt (Journal of Philology 1898 p. 87). — [7]) *ψωμοί*. — [8]) Nam *post* coenam *aqua ἀπενίψαντο*. — [9]) *ἀπεμάττοντο*, vid. vs. 819. — [10]) Quem Pollux VI 93 confert. — [11]) Diphil. fr. 91. Item nos: *dat de honden er geen brood van zouden eten.* — [12]) Teste Polemone apud Athen. 409*d*; vid. etiam ad Nub. 491 et infra ad vs. 1168.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

ἀπομαγδαλιάς, ὥσπερ κύων; ὦ παμπόνηρε, πῶς οὖν
κυνὸς βορὰν σιτούμενος μαχεῖ σὺ κυνοκεφάλῳ;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ νὴ Δί᾽ ἄλλα γ᾽ ἐστί μου κόβαλα παιδὸς ὄντος.
ἐξηπάτων γὰρ τοὺς μαγείρους ἂν λέγων τοιαυτί·
„σκέψασθε, παῖδες! οὐχ ὁρᾶθ᾽; ὥρα νέα, χελιδών!“
οἳ δ᾽ ἔβλεπον, καὶ ἐγὼ ἐν τοσούτῳ τῶν κρεῶν ἔκλεπτον.

---

415 sq. Demostheni (vel Coryphaeo) tribui iussit Blaydes; in codd. sunt Cleonis, quod absurdum, quoniam cynocephalum ipse se Cleon vocare non potuit.

416. *μαχεῖ* Dindorf] *μαχει* V, *μάχει* codd. cett. || *κυνοκεφάλῳ*] *-λλῳ* Phot. s. v. et Anecd. Bekk. p. 49, quod fortasse praestat; *κυνοκεφᾰ́λῳ σύ* Burney, *κυνοκεφᾰ́λῳ μαχεῖ σύ* Meineke, sed vid. commentarius.

417. *καὶ νὴ*] *νὴ τὸν* R, quem sequuntur Bothe, dein *ἀλλά γ᾽ ἔστι* scribens, et Blaydes, *ἀλλὰ κᾆστί* scribens. || *μου*] *μοι* V alii.

418. *ἂν*] addidit Bernhardy, *ποτε* Enger, *τότε* Piccolomini; Bergk scribebat *μαγειρίσκους*. Hartman coniecit *ἐξηπάτων γὰρ ἂν λέγων τοιαῦτα τοὺς μαγείρους*, et multo sane melius placent verba ita ordinata. || *λέγων*] *ἐπιλέγων* pauci.

---

415 sq. *Vae misero tibi, si canino victu nutriris, quomodo tandem cynocephalum tu vincere poteris!*

416. *κυνοκεφάλῳ*] *simiae* [1]. Vocis terminus epicus *-κέφᾱλος* [2], e *-κεφᾰ́λιος* natus, saepius invenitur apud Hesiodum, illic enim *τρικέφᾱλος* dicitur Geryones [3], *πεντηκοντακέφᾱλος* Cerberus [4], et *Μακροκεφᾰ́λων* fit mentio [5]. Conferendus autem est hic terminus cum adiectivis item epicis *τετραφάληρος ὑψιπέτηλος τριπέτηλος*, quae *-φάλᾱρος* et *-πέτᾱλος* scribere praestat, quoniam e *-φαλᾰ́ριος* et *-πετᾰ́λιος* per productionem compensatoriam sunt nata, et cum adiectivo *Ϝεᾱνός ductilis*, quod *Ϝεᾰ́νιος* fuit primitus [6]. Epicam dictionem servat priscum, quod videtur, epigramma, Hermae cuidam in Ceramico olim inscriptum, cuius prima sunt verba: *Ἑρμῆ τετρακέφᾱλε* [7], eamque noster nunc imitatur, quemadmodum Eubulus *ἀμφικέφᾱλος* dixit [8]. Nam suis ipsorum verbis cum utebantur comici aequales, *-κέφᾰλος* dicebant [9]. — Non sine causa epitheton *σχινοκέφᾰλος*, quo Periclis caput deforme riserat Cratinus [10], in memoriam nunc vocat Kock.

417. *κόβαλα*] vid. Pherecrat. fr. 162 *ὑβριστὸν ἔργον καὶ κόβαλον εἰργάσω* et vid. ad Ran. 104.

418. *ἂν*] vid. ad Vesp. 269.

419. Ut hi pueri primam hirundinem, *ἄγγελον ἔαρος ἀδυόδμου* [11], sic Euelpides ille primum milvum non sine detrimento suo aliquando salutavit [12].

420. *ἐν τοσούτῳ*] *per temporis brevissi-*

---

[1] *Baviaan.* Daemonis maligni nomen hoc esse perhibent Bergk Zielinski Zacher, minime mihi certe persuadentes. — [2] Aut *-κέφαλλος*. — [3] Theog. 287, ubi vid. Rzach, Schulze Quaest. Ep. p. 251 sq. — [4] Ibid. vs. 312. — [5] Hesiod. fr. 86. — [6] Vid. Enchirid. dict. ep. p. 28. — [7] Vid. Eustath. 1353,8 Aristoph. fr. 553. — [8] Eubul. fr. 107^{10}. — [9] Cf. Ran. 473 *ἑκατογκέφᾰλος*. — [10] Cratin. fr. 71, cf. Plutarch. Pericl. 3. — [11] Simonid. fr. 74; cf. carmen populare ab Athenaeo 360 *c* servatum, Plin. H. Nat. II 47, Thesmoph. 1. — [12] Av. 501 sqq.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

ὦ δεξιώτατον κρέας, σοφῶς γε προυνοήσω·
ὥσπερ ἀκαλήφας ἐσθίων, πρὸ χελιδόνων ἔκλεπτες.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ ταῦτα δρῶν ἐλάνθανόν γ'. εἰ δ' οὖν ἴδοι τις αὐτῶν,
ἀποκρυπτόμενος εἰς τὼ κοχώνα τοὺς θεοὺς ἀπώμνυν.
ὥστ' εἶπ' ἀνὴρ τῶν ῥητόρων ἰδών με τοῦτο δρῶντα·
„οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ παῖς ὅδ' οὐ τὸν δῆμον ἐπιτροπεύσει".

---

421 sq. Demostheni dedi; in codd. sunt Chori; cf. vs. 415 sq. et 427 sq.

421. Post κρέας in codd. est ὡς, quod e falsa lectione κρέως videtur natum (κρεως, ας); delevit Bentley. ‖ προυνοήσω] -θης Mehler.

423. γ'] add. Triclinius, ἄν Lenting.

424. τώ Dobree] τὰ codd. ‖ κοχώνα] κόχωνα V R et plerique, item schol.; pro neutro scilicet habebatur metro invito. Cf. vs. 484. ‖ ἀπώμνυν Bentley] -νυον codd.

---

mum illum articulum, interim [1]). Ita nunc vertendum est pronomen ut in locutionibus τοσαῦτα εἶπε: *haec* (tantum) *dixit*, nec verbum addidit praeterea [2]), παρὰ τοσοῦτον ἐγένετο: *tantillum afuit quin* [3]). Tantillum temporis ad carnes surripiendas isiciario sufficiebat. Simillimo autem artificio circa fabulae finem [4]) Paphlagonis carnibus potitur.

421. κρέας] vid. ad vs. 369.

— προυνοήσω] cf. Nub. 975. Aoristus huius verbi apud nostrum non redit, in -θῆναι autem solet exire in dictione Attica; προνοήσασθαι tamen legitur etiam apud Antiphontem [5]) et Euripidem [6]).

422. Liberior horum verborum est structura; hoc enim dicit: *homines urticarum amantes imitatus ante primam hirundinem consilium tuum perpetrabas.* Nempe veris tantum initio urticae edi possunt folia tenella adhuc necdum urentia; nam *mordacitas non protinus cum ipsa herba gignitur, incipiens autem nasci vere non ingrato cibo est* [7]), sed μετὰ τὴν χελιδόνα ἄβρωτός ἐστιν [8]). Sic in patriae nostrae regionibus quibusdam ut primum praeteriit hiems, per prata videre est mulierculas puerosque *taraxaci* recentes surculos [9]) inter talparum praesertim monticulos anquirentes, ubi solum laxius solisque radiis magis pervium herbas dormitantes citius summittit; quae post paucas hebdomades prorsus spernitur herba. — Inde ab Hesiodi aetate ad nostrum usque tempus rusticis mos fuit varios anni labores certis diebus adscribere, quos ipsa rerum natura praestituit; nunc autem conferre iuvat hortulanorum nostratium praeceptum: „post solstitium asparagi ne succiduntor."

423. καὶ...γε] vid. ad Ran. 49.

— δ' οὖν] vid. ad Nub. 343.

424. εἰς τὼ κοχώνα] *inter coxas meas* [10]). Vox κοχώνη saepius apud comicos redit [11]).

— ἀπώμνυν] vid. ad Nub. 1232.

426. ἐπιτροπεύσει] vid. ad vs. 212.

---

[1]) Item Thucyd. VI 64 § 1. — [2]) Vid. e. g. vs. 1245. — [3]) Thucyd. III 49 § 4 VII 2 § 4 VIII 33 § 3. Vid. etiam Xen. Hell. V 4 § 40. — [4]) Vs. 1196 sqq. — [5]) V § 43. — [6]) Hipp. 399, 685. — [7]) Plin. H. Nat. XXI 55. — [8]) Schol. — [9]) *Molsla.* — [10]) *Between my hams* recte Blaydes. — [11]) Vs. 484 fr. 482, 544 Cratet. fr. 27 Eupol. 77, 156 Eubul. 97 Stratt. 53.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

εὖ γε ξυνέβαλεν αὔτ᾽· ἀτὰρ δῆλόν γ᾽ ἀφ᾽ οὗ ξυνέγνω·
ὁτιὴ ᾽πιώρκεις θ᾽ ἡρπακὼς καὶ κρέας ὁ πρωκτὸς εἶχεν.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐγώ σε παύσω τοῦ θράσους· οἶμαι δὲ μᾶλλον ἄμφω.
ἔξειμι γάρ σοι λαμπρὸς ἤδη καὶ μέγας καθιείς,
ὁμοῦ ταράττων τήν τε γῆν καὶ τὴν θάλατταν εἰκῇ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐγὼ δὲ συστείλας γε τοὺς ἀλλᾶντας, εἶτ᾽ ἀφήσω
κατὰ κῦμ᾽ ἐμαυτὸν οὔριον, κλάειν σε μακρὰ κελεύσας.

---

427 sq. Demostheni dedit Enger, quem verum vidisse luculenter testatur versus 429; in codd. sunt Chori.

428. *θ᾽*] om. R. ‖ *κρέας*] *τὸ κρέας* R neque metro favente neque sententia. Vid. Vahlen in Herma XXVI p. 168.

433. *μακρὰ*] *πολλὰ* R. ‖ *κελεύσας* R] *κελεύων* V et plerique.

---

427 sq. Ex versuto fallacique pueri ingenio optima quaevis de eo auguratus fuerat nescio quis de foro rabula. Sed Demosthenes, qui altercationi minarum probrorumque plenae ridiculi aliquid identidem intermiscet [1]), sollers illud isiciarii consilium ideo praesertim faustissimi ominis fuisse perhibet, quod *κρέας* tunc *εἶχεν* eius *πρωκτός*, inde enim facili coniectura potuisse effici eum *κολλοπεύσειν* itaque *ῥήτορα ἔσεσθαι* [2]).

429. Iocum scurrilem indignatur Paphlago.

430 sq. *Claro aquiloni* [3]) se assimulat. Verbum *ἐξιέναι* etiam vs. 760 cum adiectivo *λαμπρῷ* coniunctum ita usurpatur, item Anaxandridas: *λαμπρός τις ἐξελήλυθεν* [4]), Diphilus: *τί ποτ᾽ ἐστίν; ὡς ῥαγδαῖος ἐξελήλυθεν* [5]), vid. praeterea *ἐκβαίνειν* Ran. 848. Adiectivum *λαμπρός* de vento saepe dicitur [6]), *καθιέναι* intransitive sic usurpatur etiam Plat. Phaedon. 112 *d,e*, cf. *ἐξέχειν* de sole dictum, *ἐκβάλλειν* et similia de fluminibus.

431. *εἰκῇ*] *sic temere.* Cf. Promethei apud Aeschylum verba: „olim homines ignis artiumque omnium expertes *τὸν μακρὸν βίον ἔφυρον εἰκῇ πάντα*" [7]).

432 sq. *At ego contractis botulis navigans vento fluctibusque me credam* [8]). De verbo nautico *συστέλλειν* vid. ad Ran. 999 [9]); nauticae dictionis est etiam *ἀφιέναι ἑαυτὸν οὔριον*, denique *κατὰ κῦμα* nemini obscurum esse potest. Cf. Homericum: *navis ἔθεεν κατὰ κῦμα* [10]) et praesertim Herodot. IV 110: *ἐφέροντο κατὰ κῦμα καὶ ἄνεμον*. Idem dicitur *θεῖν ἐξ οὐρίων* [11]) vel *κατ᾽ οὖρον* [12]) vel *οὐρίᾳ ἐφιέναι* (*navem*) [13]). Cavendum [14]) ne *κῦμα οὔριον* iungamus.

432. *εἶτα*] vid. ad Nub. 624.

433. *κλάειν … μακρὰ*] vid. ad Ran. 34.

---

[1]) Perinde atque infra Demus et in Ranis Dionysus. — [2]) Vid. vs. 880, 1242 et ad Nub. 1089. — [3]) Verg. Georg. I 460. — [4]) Anaxandr. fr. 34^4. — [5]) Diphil. fr. 67. — [6]) Cf. Herodot. II 96 Alex. fr. 46^2 etc. — [7]) Aesch. Prom. 450. — [8]) *Ik zal mij voor den wind laten drijven met gereefde … worsten.* — [9]) Et vs. 1220. — [10]) *β* 429. — [11]) Fr. com. (??) adesp. 770. — [12]) Soph. Trach. 468 Eur. Androm. 554, cf. etiam Herodot. IV 163. — [13]) Plat. Protag. 338 *a*. — [14]) Nam fuere qui sic errarent.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

καὶ ἔγωγ', ἐάν τι παραχαλᾷ, τὴν ἀντλίαν φυλάξω.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οὔ τοι, μὰ τὴν Δήμητρα, καταπροίξει τάλαντα πέντε
κλέψας Ἀθηναίων.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ἄθρει, καὶ τοῦ ποδὸς παρίει·
ὡς οὗτος ἤδη καικίας ἢ συκοφαντίας πνεῖ.

---

435. *πέντε] πολλὰ codd., sed in V litterae ανταπολλὰ in rasura sunt scriptae manu secunda; πέντε autem cum dubitarem an scribendum esset, plane persuasit qui in eandem coniecturam inciderat amicus collega Hartman collato vs. 438. Male igitur expletum est priscum numerale Π (πέντε). Simillimum vitium correxi Nub. 1065. Sic Herodot. IV 153 legendum esse ἄνδρας<σ> vel Thucyd. IV 46 § 1 ἐς τὴν Σικελίαν <μ> ναυσίν dudum observarunt viri docti.

436^{b} sq. Demostheni dedit Bergk, Isiciario dant V R alii, Choro ceteri.

437. ἤδη] ἤτοι R, cuiusmodi oppositio hinc est aliena. ‖ ἢ R] καὶ cett.; uni vento duo simul nomina tribui non possunt. ‖ καικίας Γ] κακίας cett.

---

434. *Ego autem sentinam servabo, si forte rimas duxerit navis.* Verbo igitur παραχαλᾷ mente addendum est subiectum ἡ ναῦς. „Mihi ad sentinam locus esto", — Demosthenes ait, — „ut ἐὰν ἡ ναῦς μὴ στέγῃ [1]) statim cavere possim ne mergatur." Ne molestissimum quidem hocce officium detrectat, modo opprimatur invisus ille nebulo. Nam supplicii fere instar erat *in antliam condemnari* [2]). Cf. Pac. 17 Soph. Philoct. 482 et moestissimum dictum Ciceronis: *olim sedebamus in puppi et clavum tenebamus, nunc autem vix est in sentina locus* [3]).

435. οὐ . . . καταπροίξει . . . κλέψας] vid. ad Nub. 1240.

— τάλαντα πέντε] ipsum Cleonem quinque talenta evomentem — id est rapinas suas reddentem — noster antea finxerat in Babyloniis fabula [4]).

436. κλέψας Ἀθηναίων] *furatus Atheniensibus.* Genitivus verbo κλέπτειν est adiunctus [5]), item alias verbo ἁρπάζειν [6]). Cf. Homericum παιδὸς ἐδέξατο κύπελλον [7]) et similia vel Antiphanis versiculum: μὴ φῶσί σου, | Δωριάς, ἀλούτους σηπίας εἰληφέναι (i. e. παρὰ σοῦ) [8]).

436 sq. „*Hoc age!*" — ficto cum terrore socium increpat Demosthenes: — „*iam* „*enim vehementissima ingruit procella.*"

436. τοῦ ποδὸς παρίει] *relaxa* [9]) *veli pedem* [10]), *remitte pedis aliquid.* Nam si quis irruente tempestate ναὸς ἐγκρατῆ πόδα τείνας ὑπείκει μηδέν, ὑπτίοις κάτω στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται [11]); ναῦς ἐνταθεῖσα πρὸς βίαν ποδὶ ἔβαψεν, ἔστη δ' αὖθις ἢν χαλᾷ πόδα [12]). Cf. ἀνιέναι [13]) et vid. infra ad vs. 756.

437. ὡς οὗτος ἤδη κτέ.] vid. Vesp. 642 et ad Ach. 315. — Ecce ventus, non „clarus" tamen sed nubilus et turbulentus.

— καικίας ἢ συκοφαντίας] ventus *caecias*

---

[1]) Thucyd. II 94. — [2]) Sueton. Tiber. 51. — [3]) Cic. ad Famil. IX 15 § 3. — [4]) Vid. ad Ach. 6; praeterea cf. Nub. 591 et 758 et infra vs. 829. — [5]) Cf. Ach. 527 Eq. 1149 Vesp. 238, 1369 Thesm. 812. — [6]) Ach. 1160 Nub. 982 Pac. 1118 Eccl. 866. — [7]) *Α* 596, ubi vid. — [8]) Antiphan. fr. 26. — [9]) χάλα Epicrat. fr. 10^{5}. — [10]) Catull. IV 20 Verg. Aen. V 830 etc. — [11]) Soph. Ant. 715. — [12]) Eur. Or. 706. — [13]) Vid. ad Ran. 700.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

σὲ δ' ἐκ Ποτειδαίας ἔχοντ' εὖ οἶδα δέκα τάλαντα.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

τί δῆτα; βούλει τῶν ταλάντων ἓν λαβὼν σιωπᾶν;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

(ad Paphlagonem:)

ἀνὴρ ἂν ἡδέως λάβοι.

(Ad Isiciarium:)

τοὺς τερθρίους παρίει·

---

438 sq. Sic distributi sunt in cod. A, in ceteris versus 438 datur Cleoni, 439 Isiciario; correxit Kuster.

438. δ'] τ' V alii.

440. Demostheni dedit Bergk, in codd. sunt Chori. || ἀνὴρ] ἀνὴρ codd. || λάβοι] λάθοι R[1] (non absurde quidem, si de Cleone ad Isiciarium hoc dici sumas, non tamen recte; vid. commentarius). || τερθρίους R] τεθρίους V et plerique.

---

subsolano vicinus [1]), circa aequinoctium vernum maxime spirans [2]), frigidus est nubibusque coelum obducit; quapropter comicus ignotus scripsit versum, quem etiam scholia ad nostrum locum afferunt: κακὰ | ἕλκων ἐφ' αὑτὸν ὡς ὁ καικίας νέφος [3]). De suo autem novum nunc nautisque inauditum venti nomen Demosthenes addit συκοφαντίας, quocum conferri potest vox χειμὼν ὀρνιθίας iocose adhibita Ach. 877 [4]).

438. „*Quinque talenta? Nihil hoc est!* „*Nam decem tu, sat scio, tenes ex Potidaeae* „*praeda olim surrepta.*" — Obsoletae hae sunt res, sexto enim anno abhinc Potidaeam in deditionem acceperunt Athenienses [5]); quo liberius nunc ficta crimina [6]) inde expromere licet. Sic τὰ ἐν Σάμῳ post quartam saeculi partem denuo commemorantur Vesp. 283. Crimini autem anno 430 datum fuerat Xenophonti et Hestiodoro praetoribus, qui exercitui ad Potidaeam praeerant, quod illius urbis cives liberos dimisissent, urbem enim fame victam sine ullis condicionibus capi potuisse [7]). Itaque tunc quoque, ut saepissime, Athenienses de *corruptione* fuisse locutos — sive rei sunt acti praetores sive ultra iurgia res non processit — facile intellegimus, et illorum conviciorum echo quaedam nunc percipitur.

439. „*Quorsum istud?*" — sic irridens Paphlago — „*Sperasne te unum ex istis ta-* „*lentis a me accepturum ea condicione ut* „*taceas?*" Quippe, ut est in proverbio, ὁ πολλὰ κλέψας ὀλίγα δοὺς ἐκφεύξεται [8]). — Conferri possunt Pithetaeri ad nugatorem verba: βούλει δῆτα τὸν μισθὸν λαβὼν | μὴ πράγματ' ἔχειν ἀλλ' ἀπιέναι; [9]) cui condicionem oblatam laete probanti „*en* „*accipe igitur!*" ait colaphumque ei infringit.

440 sq. „*Libenter sane accipiet ille,*" Demosthenes ait iocose [10]); dein ad socium conversus: „*decrescit procellae impetus.*" A minis nimirum et clamoribus ad munuscula iam deducta est res.

440. τερθρίους] sc. κάλως, funes utrique antennae cornui alligatos.

---

[1]) ONO., ut nos loquimur; cf. Aristot. Meteor. II 6 § 7, Plin. H. Nat. II 46. — [2]) Aristot. ibid. § 15. — [3]) Ibid. § 17 Problemat. XXVI § 1 et 29 Gell. II 22 § 24 fr. adesp. 1229. — [4]) De nominis termino vid. ad Ran. 494. — [5]) Thucyd. II 70. — [6]) Cf. vs. 834. — [7]) Thucyd. l. l. — [8]) Script. Hist. Aug. Alex. Sever. c. 18. — [9]) Av. 1025 sq. — [10]) Dignissimus qui conferatur est Ach. 1117.

τὸ πνεῦμ' ἔλαττον γίγνεται.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

αὐτὸς μὲν οὖν φεύξει γραφὰς
ἑκατονταλάντους τέτταρας.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

σὺ δ' ἀστρατείας γ' εἴκοσιν,
κλοπῆς δὲ πλεῖν ἢ χιλίας.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐκ τῶν ἀλιτηρίων σέ φη-

---

441. Isiciario tribuunt codd. nonnulli.

442. **αὐτὸς μὲν οὖν*] dubitanter de meo addidi, in codd. enim est lacuna, quam indicavit Dindorf; Göttling addebat vocem *δωροδοκίας*, Meineke coniecit *φεύξει γραφὰς σὺ δειλίας*, Kock *λιποταξίου φεύξει γραφὰς*, Zacher vero observat non *τιμητὰς* fuisse has actiones, ipse autem tentat *δωροδοκίας* | *τρεῖς, δειλίας δὲ τέτταρας*.

443. *γ'*] om. R alii.

---

442. *ἑκατονταλάντους*] incredibilis sane auri vis! Sed vid. ad Nub. 1065.

442—452. Crescente altercantium furore decrescit dictorum ipsorumque versuum ambitus. Modo pluribus deinceps, dein integris certe tetrametris se lacessebant, nunc e tetrametris fiunt dimetri, qui mox interciduntur, post quas numerorum *ἀντιλαβὰς* ad ipsas *λαβὰς* veniunt pugnis se petentes. Etiam apud Sophoclem et Euripidem cum animi disputantium ira dolore metu vehementer sunt perculsi, in versiculos intercisos brevesque clamores abire solent colloquia [1]).

443. *ἀστρατείας*] vid. ad vs. 1369-1371. Perridicule nunc quoque suo gladio petitur homo bellicosus.

444. *πλεῖν ἢ*] vid. ad Ran. 90.

445—449. Mirificentissimis probris agitare se pergunt. Paphlago adversarium ex Alcmeonidarum gente nobilissima sed sacrilega esse perhibet. „At avus tuus unus e Pisistratidarum sicariis fuit!" retorquet isiciarius ridicule admodum. Non enim credere iubentur spectatores veri quidquam hisce clamoribus inesse, sed vitae publicae imaginem quasi in speculo repercussam nunc cernentes redeunt in memoriam inanium altercationum saepissime in foro et in pnyce et ubi non auditarum, et melius fortasse quam antea sentiunt nihil esse tribuendum istiusmodi criminibus, quae inter studia partium in diversa aestuantium et olim pro re nata fingebantur [2]) et etiamnunc finguntur. Nam nos, qui nunc vivimus, nondum degeneravimus illius aetatis homines, teste infinita lite quae per hocce quadriennium perturbavit Galliam. Eo magis autem acutum est isiciarii responsum, quod Alcmeonidae tyrannis quam maxime olim fuerant adversati [3]). Itaque sic reddere possis eius verba: *Alcmeonida sum? esto: tyrannorum adversarius quam satelles dici malo.*

445. Alcmeonidae *τῷ Κυλωνείῳ ἄγει* olim se obstrinxerant utque *ἐναγεῖς καὶ ἀλιτήριοι τῆς θεοῦ* urbe fuerant pulsi. Inter crimina autem, quibus Peloponnesii instante bello Athenienses laces-

---

[1]) Vid. *de Sophoclis Aiace* p. 35 sqq. — [2]) Cf. Vesp. 487 sqq. — [3]) Herodot. V 62 [Aristot.] Rep. Athen. 19 § 3.

μι γεγονέναι τῶν τῆς θεοῦ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τὸν πάππον εἶναί φημί σου
τῶν δορυφόρων —

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(pugno dum ei minatur cominus:)

ποίων; φράσον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(irridens:)

τῶν Βυρσίνης τῆς Ἱππίου.

---

sebant, hoc quoque erat, procurandum esse piaculum Cyloneum. Petebatur nimirum Pericles, cuius mater gentem ab Alcmeone deducebat [1].

— *ἀλιτηρίων*] priscum adiectivum, e iurisconsultorum sacerdotumque lingua desumtum, videmus in nomen proprium fere abiisse ad Alcmeonidas designandum. Apud nostrum non redit, sed in Acharnensibus [2] *πίθακον ἀλιτρίας πλέων* Boeotus quidam vocat Nicarchum sycophantam. Ducta autem haec sunt a verbo epico *ἀλιτέσθαι*, quod praeterea apud Homerum peperit nomina *ἀλιτρός*, *ἀλῑτήμων*, *ἀλείτης*, *νηλείτιδες* [3]. Plato saepius usus est adiectivo *ἀλιτηριώδει* *exitiabili* [4]. Praeterea *ἀλιτήριος*, perinde atque *ἀλάστωρ*, substantivi loco adhibitum nonnunquam dicitur *daemon malignus* [5]; itaque homo nefandis sceleribus coopertus reique publicae exitiabilis eo potest designari; vid. e. g. Eupol. fr. 96: *ὁ Βουζύγης... ἀλιτήριος* [6].

448 sq. Pisistratus callida fraude — se ipsum nimirum cum vulnerasset, in publicum prodiit utque vitae suae caveretur petiit — effecerat ut ex Arist(i)onis cuiusdam rogatione decernerentur sibi quinquaginta *κορυνηφόροι*, quorum ope arcem occupavit [7]. Exinde *δορυφόρους* — nam vero hoc nomine mox sunt designati — habebant tyranni, et ab his confossus est is, quem Athenienses utpote libertatis vindicem celebrabant, Harmodius [8]. Itaque postquam *δορυφόρων* mentio est facta, quivis expectat *tyrannorum* nomina, *Hippiae* praesertim [9], qui post fratris caedem multo duriorem quam antea se praestitit [10]. At isiciarius perridicule contendit non ipsi Hippiae *δορυφορῆσαι* avum Paphlagonis sed eius uxori *Myrsinae* [11], cuius feminae nomen simili nunc ioco detorquetur atque supra vox *μυρρίνη* [12]. Vox *γυνή* omissa est etiam Lysistr. 63 [13] Eur. Orest. 1686, item *Hectoris Andromache* apud Vergilium [14].

---

[1]) Vid. Herodot. V 70—72 Thucyd. I 126 sq. [Aristot.] Rep. Ath. 20 et ad Nub. 46. — [2]) Ach. 907. — [3]) Vid. ad Odyss.[2] *π* 317; nugas profert Plutarchus Mor. 297*a* et 523*a*, *b*. — [4]) Rep. 470*d* etc., cf. Ruhnk. ad Timaeum s. v. — [5]) Vid. e. g. Andocid. I § 130 sq. — [6]) I. e. *Demostratus*, Lysistr. 391, 393. — [7]) Herodot. I 59 [Aristot.] Rep. Ath. 14 Plut. Solon. 30 Plat. Rep. 566*b*. — [8]) Thucyd. VI 57 § 4 [Aristot.] Rep. Ath. 18 § 3. — [9]) Cf. Vesp. 502. — [10]) Herodot. V 62 Thucyd. VI 59 [Aristot.] Rep. Ath. 19. — [11]) Calliae filia erat, Hyperochidae neptis; cf. Thucyd. VI 55. — [12]) Vs. 59. — [13]) Sed e contextu ibi facillime suppletur. — [14]) Aen. III 319. Etiam cippum sepulcralem in Conzii att. Grabrel. 450 libenter huc retulerim, ubi quae dicitur *Ἥγιλλα Φιλάγρου* nisi Philagri *uxorem* intellegimus, ad contortam satis explicationem detrudimur; cf. IHHolwerda die att. Gräber der Blüthezeit 1899 p. 20 et de re sepulcrali p. 30.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(alapam ei infringens:)

κόβαλος εἶ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(multo vehementiore ictu eum percutiens:)

πανοῦργος εἶ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

παῖ' ἀνδρικῶς.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(vapulans:)

ἰού, ἰού,
τύπτουσί μ' οἱ ξυνωμόται.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

παῖ' αὐτὸν ἀνδρικῶς τε καὶ
γάστριζε, καὶ τοῖς ἐντέροις
καὶ τοῖς κόλοις
ὅπως κολᾷ τὸν ἄνδρα.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

ὦ γεννικώτατον κρέας ψυχήν τ' ἄριστε πάντων,

451[a]. Demostheni dedit Kock (vs. 453—456 Choro tribuens ipse); in codd. sunt Chori.

453—456. Demostheni dedit vVelsen, in R et plerisque sunt Chori, in V deest personae nota.

453. *ἀνδρικῶς τε καὶ* Blaydes] *ἀνδρικώτατα καὶ* codd.; Dindorf *ἀνδρειότατα καὶ* (coll. Pac. 498), Reisig *ἀνδρικώτατ' αὖ*, Elmsley *ἀνδρικώτατ', εὖ*.

454. *καὶ τοῖς* codd.] *τοῖσιν* Brunck, sed verbo *γαστρίζειν* ut adiungi possit *τοῖσιν ἐντέροις* vereor.

456. *ὅπως* Kayser] *χὤπως* codd.

---

450. *κόβαλος*] vid. ad Ran. 104.

454. *γάστριζε*] vid. vs. 273.

455 sq. *κόλοις ... κολᾷ*] iocose verba haec sono similia iuncta sunt [1]).

456. *ὅπως*] vid. ad Nub. 489. Enunciato media inserta haec particula etiam Nub. 257 reperitur.

457. *γεννικώτατον κρέας*] adiectivo *γεννικῷ* id quod haud contemnendae est magnitudinis [2]) designatur etiam in Antiphanis verbis: *γεννικὴ τὸ μέγεθος λεπαστή* [3]) et apud Eubulum: *ἀκροκώλιον γεννικόν* [4]). Apud nostrum vox nonnisi Lys. 1070 redit; oppositum est adi. *ἀγεννής*, cognata sunt *γενναῖος* et *γεννάδας* [5]). — De vocis *κρέως* usu iocoso vid. ad vs. 369.

---

[1]) Cognatos verborum lusus noster admisit Vesp. 353 (ubi vid.), 589 etc. — [2]) *Een flink stuk vleesch.* — [3]) Antiphan. fr. 45, vid. etiam fr. 192. — [4]) Eubul. fr. 7[9]. — [5]) Vid. ad Ran. 179.

καὶ τῇ πόλει σωτὴρ φανεὶς ἡμῖν τε τοῖς πολίταις,
ὡς εὖ τὸν ἄνδρα ποικίλως τ' ἐπῆλθες ἐν λόγοισιν.
πῶς ἄν σ' ἐπαινέσαιμεν οὕτως ὥσπερ ἡδόμεσθα;

SCENA DECIMA.

Eidem.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ταυτὶ μὰ τὴν Δήμητρά μ' οὐκ ἐλάνθανεν
τεκταινόμενα τὰ πράγματ', ἀλλ' ἠπιστάμην
γομφούμεν' αὐτὰ πάντα καὶ κολλώμενα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὔκουν μ' ἐν Ἄργει γ' οἷα πράττεις λανθάνει.

---

458. σωτὴρ] om. R.

459. τ' ἐπῆλθες R] θ' ὑπῆλθες cett., quod optime sane congruit adverbio ποικίλως, vix tamen recte, nam *decipiendi* verbum (vid. ad vs. 47) hinc alienum, ubi de certamine aperto fit sermo.

463. γομφούμεν' αὐτὰ R] -μενα τὰ V et plerique.

465. γ' R] om. cett., ἐν Ἄργει μ' οἷα vel μ' ἐν Ἀργείοις ἃ Porson. || πράττεις] πράττει Brunck.

---

459. ποικίλως] vid. ad vs. 196.

— ἐπῆλθες] *adortus es.* Accusativum hoc verbum iunctum sibi habet etiam Eur. Andr. 688: εὖ φρονῶν σ' ἐπῆλθον, Iph. Aul. 349: σὲ πρῶτ' ἐπῆλθον, et in locutione ἐπέρχεταί με [1]) *subit me* (*animum meum*), Herodot. II 141: ὀλοφυρόμενόν μιν ἐπῆλθε ὕπνος [2]). Magis tamen vulgatus est dativus.

462 sq. Eiusmodi metaphorae et in aliis linguis sunt frequentes et in nostra [3]). Verbum τεκταίνεσθαι artem *fabri lignarii* significat [4]), sed transfertur etiam Ach. 660 [5]), idem autem solet esse usus verborum μηχανή et μηχανᾶσθαι [6]). Stirps γομφο- [7]) peperit vocem ῥήματα γομφοπαγῆ, qua Aeschyli verba sesquipedalia ridentur Ran. 824. De verbo κολλᾶν denique vid. ad Nub. 446.

465. Argivi, cum pacis tricennalis, quam anno 451 cum Lacedaemoniis inierant, appropinquaret terminus, ad foedus cum Atheniensibus ineundum propensi fiebant. Nempe post multiplices vicinarum gentium clades spe erigebantur fore ut Atheniensibus sociis usi Peloponnesi hegemonia potirentur, ipsi bello intacti [8]). Itaque brevi post pacem Niciae Alcibiades rebus Argivis se immiscuit [9]). Eodem autem si iam nunc oculos convertit Cleon, quod nostro loco ei exprobratur [10]), prudenter fecit sane, et

---

[1]) Plat. Phaedon. 88c etc. — [2]) Item I 30? — [3]) *Beklonken, gesmeed, gekuipt, bedisseld, gemunt, ergens op timmeren, op hetzelfde aanbeeld slaan* etc. — [4]) Vid. Plut. 163. — [5]) In imitatione loci Euripidei. — [6]) Vid. ad Nub. 479. — [7]) γόμφος *clavus* Hom. ε 248 Herodot. II 90 etc., γομφοῦν *clavis compingere* Aesch. Suppl. 440 etc. — [8]) Vid. Thucyd. V 14 § 4 et 28 § 2—4, et noster Pac. 475—477, 493. — [9]) Ut fuse enarratum est in Thucydidis libro V. — [10]) Vid. etiam vs. 813 et 798.

(Ad spectatores:)

πρόφασιν μὲν Ἀργείους φίλους ἡμῖν ποιεῖ,
467 ἰδίᾳ δ' ἐκεῖ Λακεδαιμονίοις ξυγγίγνεται.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

464 οἴμοι, σὺ δ' οὐδὲν ἐξ ἁμαξουργοῦ λέγεις;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(ad Paphlagonem:)

468 καὶ ταῦτ' ἐφ' οἷσίν ἐστι συμφυσώμενα
ἐγὼ οἶδ'· ἐπὶ γὰρ τοῖς δεδεμένοις χαλκεύεται.

---

464. Post vs. 467 collocavit GHermann coll. scholii verbis; post vs. 471 habet unus codex, duo omittunt, post vs. 463 habent ceteri. Equidem Demostheni dedi; in codd. Choro (Coryphaeo) tribuitur.

---

profecto non est cur nos id vitio ei demus.

— *οὔκουν...γε*] hae particulae iunguntur etiam Vesp. 823 Eccl. 350 [1]).

466 sq. Eadem verborum est structura Eur. Bacch. 224 sq.: *πρόφασιν μὲν...τὴν δ' Ἀφροδίτην*. Ibi quoque deest quod mente suppleri potest: *ἔργῳ δέ*.

466. Ut hoc loco isiciarius, sic Ran. 1007 Aeschylus de adversario qui adstat verba facit ad alios conversus.

— *πρόφασιν*] vid. ad Nub. 55.

464. Vehementissimis Paphlagonis verbis seria crimina sobrio sermone a socio suo opponi cum audiat Demosthenes, „*eheu!*" exclamat, „*nihilne tu e fabrorum* „*officinis?*" Eiusdem dictionis sunt verba hominis ignoti: *οὐδὲν ἐξ ἀγροῦ λέγεις* [2]).

— *ἐξ ἁμαξουργοῦ*] i. e. *ἐξ ἐργαλείου ἁμαξούργου* vel etiam *ἐξ ἁμαξουργείου*. Cf. *ἐξ ἐμοῦ* [3]), *ἐξ Αἰσχινάδου* [4]), *ἐκ Πατροκλέους* [5]) etc. et infra: *ἐπὶ (τὸ ἱερὸν) τῶν Σεμνῶν θεῶν* [6]).

468 sq. *Et quo consilio nunc conflentur ista probe scio: nimirum petuntur captivi.* Voci *ἐφ' οἷς finalis* notio nunc inest [7]), cf. e. g. *ἐπ' ὀλέθρῳ in perniciem meam* [8]); *ἐπὶ τοῖς δεδεμένοις* igitur valet: *ut captivi liberentur* [9]). Non e lignariorum autem sed ex aerariorum lingua verbula sua ducit isiciarius; est enim *συμφυσᾶν conflare*, et mox *ξυγκροτεῖν* significat *compingere* [10]). Ad *χαλκεύεται* mente repetendum esse subiectum *ταῦτα*, vix est quod observem.

469. Suis telis petitur Cleon. Qui quin saepius hoc tempore in senatu et coram populo perhibuerit id agere Lacedaemonios quique Athenis iis favebant, ut callidis verbis fallacibusque promissis decepti Athenienses captivos e manibus suis dimitterent, dubitare nos non sinunt eius verba ad legatos Spartanos: „*γιγνώσκειν μὲν καὶ πρότερον οὐδὲν ἐν νῷ ἔχοντας δίκαιον αὐτούς, σαφὲς δ' εἶναι νῦν, οἵτινες τῷ μὲν πλήθει οὐδὲν ἐθέλουσιν εἰπεῖν, ὀλίγοις δ' ἀνδράσι ξύνεδροι βούλονται γίγνεσθαι. ἀλλ' εἴ τι ὑγιὲς διανοοῦνται, λέγειν ἐκέλευσεν ἐν ἅπασιν*" [11]). Et optimo quidem iure eum ita declamitasse intellegimus, cum reputamus Niciam et Lachetem triennio post illos captivos Lacedaemoniis reddidisse, nec tamen Amphipolim, quae secundum pacis condiciones prius re-

---

1) Item Eur. Hel. 124: *οὔκουν ἐν Ἄργει <γ'> οὐδ' ἐπ' Εὐρώτα ῥοαῖς*. — 2) Fr. adesp. 694. — 3) Pac. 1149. — 4) Ibid. vs. 1154. — 5) Plut. 84. — 6) Vs. 1312. — 7) Ut Lys. 344. — 8) Thesm. 84. — 9) *Met het oog op de gevangenen*. Cf. Sobolewski Praep. p. 155 sq. — 10) Vs. 471. — 11) Thucyd. IV 22 § 2.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

εὖ γ', εὖ γε! χάλκευ' ἀντὶ τῶν κολλωμένων.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ ξυγκροτοῦσιν ἄνδρες αὔτ' ἐκεῖθεν αὖ.
καὶ ταῦτά μ' οὔτ' ἀργύριον οὔτε χρυσίον
διδοὺς ἀναπείσεις, οὔτε προσπέμπων φίλους,
ὅπως ἐγὼ ταῦτ' οὐκ Ἀθηναίοις φράσω.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐγὼ μὲν οὖν αὐτίκα μάλ' εἰς βουλὴν ἰὼν
ὑμῶν ἁπάντων τὰς ξυνωμοσίας ἐρῶ,
καὶ τὰς ξυνόδους τὰς νυκτερινὰς ἐν τῇ πόλει,
καὶ πάνθ' ἃ Μήδοις καὶ βασιλεῖ ξυνόμνυτε,
καὶ τὰκ Βοιωτῶν ταῦτα συντυρούμενα.

---

470. Dedi Demostheni; in codd. est Chori.

473. προσπέμπων] προπεμπων R, πρὸσπεσὼν V.

477. ἐν τῇ R] ἐπὶ τῇ V et plerique, τὰς ἐν (*in arce*; cf. vs. 383) Cobet, τὰς ἐπὶ Meineke. Deesse nequit articulus τῇ si *urbs* significatur, neque ἐπὶ τῇ πόλει sed ἐπὶ τῷ δήμῳ fieri coniurationes recte observavit Sobolewski (e. g. vs. 236; vid. tamen comment. ad vs. 812). Cum Ravennatis lectione conferri potest e. g. Thuc. VIII 54 § 3: τὰς ξυνωμοσίας αἵπερ ἐτύγχανον ἐν τῇ πόλει οὖσαι, praeterea vid. commentarius.

---

stituenda fuerat, in potestatem Atheniensium tunc rediisse [1]). Ipsius autem Cleonis dictionem isiciarius nunc et vs. 471 sqq. imitatur, ut claro apparet e loco Thucydideo quem modo excripsi. Itaque dubium non videtur quin spectatores haec verba saepius nuper audita et statim nunc agnita claris cachinnis exceperint.

470. *Optime! sic perge! voces e ferrarii officina petitas tu oppone lignariorum illis verbulis.*

471. ἄνδρες ... ἐκεῖθεν] cf. ἄνδρες ἡμῶν Ach. 515 Lys. 1117 [2]).

475. εἰς βουλὴν] ad quam Cleoni, stratego extraordinario, patebat aditus. Vid. Prolegomena.

477. ἐν τῇ πόλει] *in ipsa nostra urbe.* Nempe non solum in Asia Boeotiaque fiunt coniurationes, sed muros intra peccatur et extra. — In nobilium sodalicia Cleonem quique ab eius partibus stabant vehementissimis verbis saepe invectos esse facile nobis fingimus.

478. Paucis mensibus antequam scenae commissa est Equitum fabula, Artaphernes a rege ad Lacedaemonios legatus missus sed ab Atheniensibus captus est, qui brevi post Ephesum eum reduxerunt comitantibus ipsorum legatis. Re tamen infecta hi redierunt, cum iis nunciatum esset Artaxerxem nuper obiisse [3]).

479. In Boeotiae urbibus qui parti populari erant addicti hoc anno cum

---

[1]) Vid. Thucyd. V 24 § 2 et 35 § 3, Vesp. Prolegom. p. XXXVI. — [2]) Item Thucyd. VI 10 § 2, 38 § 1 VII 43 § 3 Soph. Ant. 289. — [3]) Thucyd. IV 50.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

πῶς οὖν ὁ τυρὸς ἐν Βοιωτοῖς ὤνιος;

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐγώ σε, νὴ τὸν Ἡρακλέα, παραστορῶ.

(Abit.)

SCENA UNDECIMA.

Eidem excepto Paphlagone.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

ἄγε δὴ σύ, τίνα νοῦν ἢ τίνα ψυχὴν ἔχεις

---

480. Demostheni dabat vVelsen, cum idem quod versum 439 eum significare sibi persuasisset („quantum tibi solvam ut taceas?"), quapropter pro *ἐν* scribebat *οὖν*.

482. *ψυχὴν*] *γνώμην* R non recte; vid. v. l. Nub. 415 et quae ad illum locum annotavi.

Demosthene et Hippocrate Atheniensium strategis conspirabant, *βουλόμενοι μεταστῆσαι τὸν κόσμον καὶ εἰς δημοκρατίαν τρέψαι* [1]). Aliquot autem mensibus post Equites scenae commissos Boeotiam invaserunt Athenienses, ubi gravissimam illam cladem ad Delium sunt perpessi [2]).

— *συντυρούμενα*] idem quod *συμπηγνύμενα* [3]). Nam *πήγνυται* sive *τρέφεται* lac in *τροφαλίδα* sive caseum [4]). Eodem verbo usus de Megarensi Ptoeodoro Demosthenes dicit: *ὁ δ' ἔνδον ἐτύρευεν* [5]), *ille autem domi* (Megaris) *res turbabat* cum Philippo conspirans. Nec non huc referenda sunt verba *παλάμημα καὶ τύρευμα*, quae ex ignota comoedia sunt servata [6]).

480. „*Quanti igitur prostat illic caseus?*" irridens rogat isiciarius. — Tenui cibo Athenis nunc vivebatur, ubi vel oleum ficusque ex quo bellum exarserat *πολυτίμητα* facta erant *ὥσπερ οἱ θεοί*, caseus autem Boeotius quominus importaretur obstabant leges.

— *πῶς*] idem quod *πόσου* valet nunc, item Ach. 758: *πῶς ὁ σῖτος ὤνιος;* Strattid. fr. 13[1]: *τὰ δ' ἄλφιθ' ὑμῖν πῶς ἐπώλουν; quanti vendebant?* Machon [7]): *πῶς ἵστης; quid poscis?* [8]).

481. *παραστορῶ*] *prosternam*, *ἐκτενῶ* quod dicitur Eur. Med. 585; vid. etiam *ἐκπεταννύναι* apud eundem sic adhibitum [9]). E palaestra hoc, ut alia plurima [10]), ductum est verbum. Cf. Simonidis in Marathonomachos epigramma: *Ἑλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι | χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναμιν* [11]), Eur. Herc. 1000: *δάμαρτα καὶ παῖδ' ἑνὶ κατέστρωσεν βέλει*, Thucyd. VI 18 § 4: *στορέσαι τὸ φρόνημα* [12]).

482—484. *Heus tu, nunc ostendes quid valeas consilio et virtute, si revera tunc* [13]) *carnes istas inter pernas tuas celasti.*

---

[1]) Thucyd. IV 76 § 2. — [2]) Ibid. c. 89 sqq. — [3]) Sic recte schol. — [4]) Vid. ad Vesp. 838 (ubi perperam *-λῖδα* scripsi). — [5]) XIX § 295. — [6]) Fr. adesp. 706; vid. etiam fr. adesp. 998 et 1173. — [7]) Apud Athen. 580 *d.* — [8]) Etiam fr. adesp. 114 huc facere videtur, speciem certe habet quod proposuit Cobet: *πῶς εἰσιν οἱ πυρο<ὶ κατ' ἀγορὰν ὤνιοι>;* — [9]) Herc. 889 Cycl. 497. — [10]) Vid. vs. 262 sq. et ad Nub. 551. — [11]) Lycurg. Leocr. § 109. — [12]) Cf. Herodot. IX 69 Xen. Cyrop. III 3 § 64. — [13]) Cf. vs. 424.

νυνί γε δείξεις, εἴπερ ἀπεκρύψω τότε
εἰς τὼ κοχώνα τὸ κρέας, ὡς αὐτὸς λέγεις·
θεύσει γὰρ ᾄξας εἰς τὸ βουλευτήριον,
ὡς οὗτος εἰσπεσὼν ἐκεῖσε διαβαλεῖ
ἡμᾶς ἅπαντας καὶ κράγον κεκράξεται.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἀλλ' εἶμι· πρῶτον δ' ὡς ἔχω τὰς κοιλίας
καὶ τὰς μαχαίρας ἐνθαδὶ καταθήσομαι.

(Utensilia deponit.)

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ἔχε νυν, ἄλειψον τὸν τράχηλον τουτῳί,

---

483. *γε δείξεις* Cobet] *δὲ δείξεις* Brunck e margine cod. Parisini, *διδάξεις* codd. (cf. vs. 779 Nub. 369, 385 Plut. 582). || *τότε*] *ποτὲ* R non recte, nam demonstrativo usum esse poetam testatur articulus qui sequitur *τὸ κρέας*. Aut *tunc illas carnes* dicendum est aut *aliquando carnes quasdam*.

484. *τὼ κοχώνα*] *τὰ κοχώνα* R, *τὰς κοχώνας* cett.; cf. vs. 424.

486 sq. *ἐκεῖσε*... | *ἡμᾶς*] *ἐκεῖ σε*... | *ἡμᾶς θ'* vVelsen male.

486. *εἰσπεσὼν* R] *ἐμπεσὼν* cett. (ut Vesp. 120 Ran. 904, 945). Cf. *εἰσπηδήσας* (*εἰς τὴν ναῦν*) vs. 545.

487. *κράγον* Meineke] *κραγὸν* codd., et sic Aristarchus, adverbium (= *κραυγαστικῶς*) intellegens; vid. schol.

488. *ὡς*] *ἃς* OSchneider (cf. Plut. 1089); quod licet et mihi necessarium aliquantisper visum fuerit, receptum tamen nolim, nimis enim languidum hoc foret additamentum. Vid. commentarius.

490—497. Quae in his versibus Demosthenis sunt, in codd. dantur Choro; correxit Enger.

490. *ἄλειψον*] *-ψαι* Blaydes coll. Eccl. 63.

---

483. *τότε*] quod *saepius* huiuscemodi fraudibus usum se isiciarius supra dixit[1]), id nihil nunc ad rem; nam unum tantum facinus enarravit, illuc igitur nunc referendum est adverbium *τότε*: *illa occasione quam dixisti* vel *quam nosti*[2]).

486. *εἰσπεσὼν*] *irruens*[3]).

487. *κράγον*] id quod *κραυγήν*. Cf. *βάδος* Av. 42; utrumque autem vocabulum videtur iocose confictum esse, ut suo verbo posset adiungi. De cuiusmodi locutionibus vid. ad Ach. 177.

488. *ὡς ἔχω*] *statim, ut sum*, nulla mora interposita ut comtior senatores adeam. Hac quoque in re Cleonem aemulatur atque superat. Qui *περιζωσάμενος* in publicum nonnunquam prodire ferebatur[4]), noster autem homullus squalida veste illotisque manibus a porcorum cruore et adipe recens in senatum provolat. — Sed neglegentior, ut in sermone quotidiano, est horum verborum structura; nam accurate loquenti dicendum erat: *ἀλλ' εἶμι ὡς ἔχω, πρῶτον τὰς κοιλίας*... *ἐνθαδὶ καταθέμενος*.

490 sq. *Vinum* isiciario praeberi ad

---

[1]) Vs. 418 sqq.: *ἐξηπάτων ἄν* et *ἐλάνθανον* et *εἰ ἴδοι τις ἀπώμνυν*. — [2]) Cf. Lys. 1023 Ran. 136 etc. — [3]) Nos: *binnengevallen*. — [4]) Vid. ad vs. 137.

ἵν᾽ ἐξολισθάνειν δύνῃ τὰς διαβολάς.

(Praebet ei adipem ex isiciarii copiis depromtum.)

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἀλλ᾽ εὖ λέγεις καὶ παιδοτριβικῶς ταυταγί.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ἔχε νυν, ἐπέγκαψον λαβὼν ταδί.

(Allia ei praebet.)

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τί δαί;

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (*Dem.*).

ἵν᾽ ἄμεινον, ὦ τάν, ἐσκοροδισμένος μάχῃ.

---

491. *ἐξολισθάνειν* V R] *-αίνειν* cett.
492. *ταυταγί* R] *ταῦτά γε* cett.

---

guttur intus *liquandum* sunt qui statuant [1]). At neque *ἀλείφειν* neque *τράχηλος* satis apte ita dici potuit, neque prius liquor dein cibus fuisset praebendus, sed ut post allium vini aliquid *ἐπιπιεῖν* isiciarius iuberetur mos tulisset, neque *ἐξολισθάνειν* quid sibi vellet sic appareret, adverbium autem *παιδοτριβικῶς* [2]) omni sic sensu careret; denique, quod gravissimum est, festivi vix quicquam haberet tale dictum. Immo *adipe suillo* — ex ipsius copiis depromto — *inungere* se iubetur ut luctator, quo facilius in certamine quod instat ex adversarii manibus possit elabi.

490. *ἔχε*] vid. ad vs. 51.

491. *ἐξολισθάνειν*] *elabi* [3]).

— *διαβολάς*] recte in scholiis observatur praeter expectationem hoc esse dictum pro vocabulo palaestrico *λαβάς* [4]). Simillimus est usus verbi *διαβάλλειν* vs. 496.

493. *ἔχε*] vid. ad vs. 51.

— *ἐπέγκαψον*] simile compositum est *παρεγκάπτειν* [5]); ceterum de verbo *κάπτειν* vid. ad Ran. 1073.

— *ταδί*] nempe *τὰ σκόροδα*. — Haec quoque ex ipsius isiciarii cista sumuntur nunc, nisi fallor.

494. *ἐσκοροδισμένος*] *εἰς γὰρ μάχην ὁρμωμένῳ* — ut Socratis verbis utar — *καλῶς ἔχει κρόμμυον ὑποτρώγειν* [6]). *Gallo gallinaceo* autem nunc et vs. 496 sq. assimulatur isiciarius, quas aves *σκοροδίσαντες συνέβαλλον* Athenienses huiusmodi certaminum amantissimi: allio pascebant priusquam in certamen committerent, pugnaciores sic fore rati. Itaque in Acharnensibus Theorus de latronibus ad rusticum, cuius allia devorarunt: *cave sis, alliati sunt* [7]). Vid. etiam infra: *ἐσκορόδισάς με, exacerbasti me* [8]). Propria autem verbi vi servata *κάθαλα καὶ ἐσκοροδισμένα* Diphilus dicit edulia quibus acerba condimenta sunt admixta [9]). Idem valere *ὀδύναις πεφυσιγγῶσθαι* [10]) fuere qui putarent [11]), quoniam vox *φῦσιγξ* *vesica* etiam de allii tunica externa dicebatur [12]);

---

[1]) Praeeunte Engero. — [2]) Vid. vs. 492. — [3]) Vid. ad Nub. 434. — [4]) Vid. ad Nub. 551. — [5]) Eubul. fr. 15. — [6]) Xen. Conv. IV § 9. — [7]) Ach. 166. — [8]) Vs. 946. — [9]) Diphil. fr. 17. — [10]) Ach. 526. — [11]) Teste scholio ad illum locum. — [12]) Vid. Theophr. Hist. Plant. VII 4 § 12.

καὶ σπεῦδε ταχέως.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ταῦτα δρῶ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β (Dem.).

μέμνησό νυν
δάκνειν, διαβάλλειν, τοὺς λόφους κατεσθίειν,
χὤπως τὰ κάλλαι᾽ ἀποφαγὼν ἥξεις πάλιν.

(In urbem abit isiciarius, domum intrat Demosthenes.)

PARABASIS CHORI.

(vs. 498-610.)

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

Commation.

ἀλλ᾽ ἴθι χαίρων, καὶ πράξειας

---

496. *διαβάλλειν*] *καταβάλλειν* codd. pauci (cf. vs. 768). ‖ *κατεσθίειν*] *παρεσθίειν* vel *ἀπεσθίειν* Meineke, *διεσθίειν* Reifferscheid.

---

sed recte alii interpretes illud verbum intellexerunt de *inflatis, tumidis.*

495. *καὶ σπεῦδε ταχέως*] item Thesm. 277, et in dictione cothurnata: *ὡς δύνασαι Τεῦκρε ταχύνας σπεῦσον* coryphaeus Soph. Ai. 1164. Quamquam prudentiae praeceptum contrarium suadebat: *σπεῦδε βραδέως, festina lente.*

— *ταῦτα δρῶ*] vid. ad vs. 111.

495—497. *μέμνησο ... καὶ ὅπως*] vid. ad Nub. 887 et 489.

496. Vid. ad Ran. 857.

— *διαβάλλειν*] iocalariter *pugnandi* verbis hoc intermiscetur; expectatur enim *καταβάλλειν* vel *διαλαμβάνειν* [1]). Sed voluntarius hic est error, ut vs. 491 *διαβολάς* pro *λαβάς*. Simillimo autem ioco Pac. 643 *ἅττα διαβάλοι τις αὐτῇ* de civitate dictum est in eo verborum contextu qui *προβάλοι* [2]) potius videbatur poscere.

— *τοὺς λόφους*] *cristas*, quas in capite gerunt galli, Persici regis *κυρβασίᾳ* iocose assimulatas Av. 487.

497. *τὰ κάλλαια*] caruncuIas quas habent sub rostro: *barbam* sive *paleam.*

498—502. De verbis *ἀλλ᾽ ἴθι χαίρων* in coryphaei ore sollemnibus vid. ad Nub. 510 [3]). Frequens autem est locutio *κατὰ νοῦν πράττειν* [4]). Itaque fieri non potest ut scholion „*παρὰ τὸ Σοφόκλειον ἐξ Οἰκλέους,*" quod ab editoribus versui 498 adscribitur, illuc pertineat, sed referendum est ad verba „*καί σε φυλάττοι Ζεὺς Ἀγοραῖος* [5]), fortasse etiam ad sequentia; colorem certe tragicum habet illud *στεφάνοις κατάπαστος*" i. e. *coronis ornatus, πεποικιλμένος*. Nam in poetarum lingua *πάσσειν* est *ποικίλλειν* [6]).

---

[1]) Vs. 262. — [2]) Vid. ad Nub. 489—491. — [3]) Cf. etiam infra vs. 548. — [4]) Cf. vs. 549 Pac. 762 Plat. Euthyphr. 3*e* etc., item Pac. 940: *χωρεῖ κατὰ νοῦν*, Herodot. VI 130: *κατὰ νοῦν ποιεῖν* etc. — [5]) Cuius numinis etiam Aesch. Eum. 973 Eur. Heracl. 70 fit mentio. — [6]) Vid. ad vs. 968.

κατὰ νοῦν τὸν ἐμόν, „καί σε φυλάττοι
Ζεὺς Ἀγοραῖος“, καὶ νικήσας
αὖθις ἐκεῖθεν πάλιν ὡς ἡμᾶς
ἔλθοις „στεφάνοις κατάπαστος“.

(Ad spectatores:)

ὑμεῖς δ' ἡμῖν πρόσσχετε τὸν νοῦν τοῖς ἀναπαίστοις ἐπιοῦσιν,
ὦ παντοίας ἤδη μούσης πειραθέντες καθ' ἑορτάς.

(Chorus convertit se ad spectatores.)

Parabasis.

εἰ μέν τις ἀνὴρ τῶν ἀρχαίων κωμῳδοδιδάσκαλος ἡμᾶς

---

501. Totum locum ex Sophocle desumtum esse si constaret (vid. commentarius), pro *ὡς*, quod a dictione poetica alienum, scribendum esset *εἰς*. Sed tragici verbis sua intermiscuisse comicum veri duco similius.

502. *ἔλθοις*] quod Suidas s. v. *κατάπαστος* habet *ἥξεις*, e vs. 497 id fluxit.

503. *ἡμῖν*] *ἡμῶν* Brunck, *τέως* Hirschig. || *πρόσ(σ)χετε* Bentley] *προσέχετε* codd.; cf. (Ach. 733?) Nub. 575, 1122 Vesp. 1015 Av. 689.

504. **ἐπιοῦσιν*] deest in codd.; quod supplevi usus observatione GHermanni, tetrametrum requiri, finitum enim iam esse commation; ipse autem *καὶ τοῖς ἡμῶν ἀναπαίστοις* coniecit (*καὶ τοῖς ἀ.* est in tribus codd.), Meineke *χαίροντες τοῖς*, Hirschig *τοῖς ἡμετέροις*, Blaydes *νυνὶ καὶ τοῖς*. Zacher vulgatam servat, Zielinskium secutus; comicum enim in commatiorum numeris conformandis magna libertate usum esse. Quod licet concedatur, incommodus tamen h. l. in textu tradito manet duplex dativus.

506. *ἑορτάς* LWvDeventer] *ἑαυτούς* codd., quod verti nequit nisi virum d. FRau secuti haec verba ita interpretemur: *vos qui et ipsi saepe poemata scripsistis*, cuiusmodi enunciatum nimis duco ineptum. GHermann versus 505 sq. delendos audacius quam probabilius statuebat.

---

500. *Ἀγοραῖος*] vid. ad vs. 297 sq. et 410.

502. *Corollis* laetae victoriae signis *redimitus ad nos redeas, ὥσπερ ἀθλητὴς νικηφόρος.* Sic Pericles Samo subacta Athenas redux honorificentissime a civibus est exceptus [1]), sic Brasidam ornarunt urbium Chalcidicarum cives *ὡς ἐλευθεροῦντα τὴν Ἑλλάδα* [2]), sic Teleutiae duci dilectissimo milites valedixerunt in patriam abeunti [3]). — Ipsi Aristophani, isiciarii partes agenti, his verbis victoriam in scenico certamine optat coryphaeus.

504. *τοῖς ἀναπαίστοις ἐπιοῦσιν*] item in Acharnensibus initio parabasis: *ἀλλ' ἀποδύντες τοῖς ἀναπαίστοις ἐπίωμεν* [4]).

505. Cf. initium parabasis Ranarum [5]), ubi item invocatur musa et spectatoribus *μυρίαι σοφίαι* tribuuntur; nunc autem omnium poetarum comicorum, qui his annis Athenis docuere, fabulas spectat noster [6]).

---

[1]) Plut. Pericl. 28. — [2]) Thucyd. IV 121. — [3]) Xen. Hell. V 1 § 3. — [4]) Ach. 627. — [5]) Vs. 674 sqq. — [6]) Sic Zacher verba explicuit coll. vs. 520—540. Ad vocem *ἑορτήν* quod attinet, cf. Pac. 816 Ran. 371, 391, 397, 443.

ἠνάγκαζεν λέξοντας ἔπη πρὸς τὸ θέατρον παραβῆναι,
οὐκ ἂν φαύλως ἔτυχεν τούτου· νῦν δ' ἄξιός ἐσθ' ὁ ποιητής,
ὅτι τοὺς αὐτοὺς ἡμῖν μισεῖ, τολμᾷ τε λέγειν τὰ δίκαια,
καὶ γενναίως πρὸς τὸν Τυφῶ χωρεῖ καὶ τὴν ἐριώλην.
ἃ δὲ θαυμάζειν ὑμῶν φησιν πολλοὺς αὐτῷ προσιόντας,
καὶ βασανίζειν, πῶς οὐχὶ πάλαι χορὸν αἰτοίη καθ' ἑαυτόν,
ἡμᾶς ὑμῖν ἐκέλευε φράσαι περὶ τούτου.
φησὶ γὰρ ἁνὴρ

---

508. ἠνάγκαζεν] -σεν R. || λέξοντας ἔπη πρὸς R] ἔπη λέξοντας ἐς V et plerique.
513. πῶς Bentley] ὡς codd.; cf. vs. 211.
514. ἐκέλευε R] -σε V alii. Vid. comment. ad vs. 1181. || φράσαι] φράζειν V metro invito. || ἁνὴρ] ἀνὴρ codd.

---

508. ἠνάγκαζεν] *permovere nos conaretur, a nobis peteret.* Verbum vehementius quam pro re, ut κελεύειν, λίσσεσθαι, *iubere* [1]).

— λέξοντας ἔπη πρὸς τὸ θέατρον παραβῆναι] *ut versus coram spectatoribus scilicet recitaremus!* [2]). De voce ἔπεσι vid. ad Nub. 541 sq., πρὸς τὸ θέατρον παραβῆναι autem proprio verbo dicitur chorus in media hac comoediae parte, cui cum fabulae argumento nihil est commune [3]). Cf. Plat. fr. 92: εἰ μὲν μὴ λίαν…ὦνδρες ἠναγκαζόμην | στρέψαι δεῦρ', οὐκ ἂν παρέβην εἰς λέξιν τοιάνδ' [4]) ἐπῶν. Nempe a rebus scenicis semoti choreutae spectatores alloquuntur.

509. οὐκ ἂν φαύλως ἔτυχεν τούτου] *non facile id a nobis impetrasset*, i. e. *haud quaquam impetrasset.* Cf. usus particulae latinae *vix* et de adverbio φαύλως vid. ad Vesp. 656.

— νῦν δ' ἄξιός ἐσθ' ὁ ποιητής] cf. Pac. 738: ἄξιος εἶναί φησ' εὐλογίας μεγάλης ὁ διδάσκαλος ἡμῶν, ubi etiam versus sequentes sunt conferendi, et vid. ad Ach. 633.

510. Simillimis verbis coryphaeus Aristophanem laudat Ach. 645: ὅστις παρεκινδύνευσ' εἰπεῖν ἐν Ἀθηναίοις τὰ δίκαια, *qui id scilicet sustinuit ut coram Atheniensibus aequa diceret.*

511. Ex hoc versu procrevit teterrima Cleonis imago, quam Pacis fabulae parabasi inseruit noster [5]). De voce Τυφῷ vid. ad Ran. 848, de voce ἐριώλη ad Vesp. 1148; χωρεῖν πρός idem significat quod ὁμόσε χωρεῖν, *congredi cum, cominus pugnare.*

512 sq. χορὸν αἰτοίη καθ' ἑαυτόν] *suo nomine fabulam offerret magistratui.* Vid. ad Ran. 94.

514. ἐκέλευε] vid. ad vs. 1181.

— τούτου] structura liberior, praecedit enim ἅ.

— φησὶ γὰρ κτέ.] quae nunc sequuntur speciem quidem habent, ita ut spectatores nihil mali suspicatos possint fallere, non tamen tam bene sunt concinnata quin fraus perpluat. Nullamdum suo nomine fabulam ideo docuerat comicus noster, quod civis Atticus non esset; neque post Equites docuit alias, tunc tamen satis peritus [6]).

---

1) *Prier, bitten, to pray, to beg.* — 2) *Om verzen te gaan opzeggen in de comedie!* — 3) Item Ach. 629 Pac. 735 Thesm. 785. — 4) τοιῶνδε? — 5) Vs. 751 sqq.; in Vespas autem retractatas ille locus transsumtus est vs. 1029 sqq.; cf. Vesp. Prolegom. p. XXIII et Nub. 549 et vid. infra ad vs. 1393. — 6) Vid. ad Nub. 530 sq., Mnemos. 1888 p. 263—288, Vesp. Prolegom. p. X—XIII.

οὐχ ὑπ' ἀνοίας τοῦτο πεπονθὼς διατρίβειν, ἀλλὰ νομίζων
κωμῳδοδιδασκαλίαν εἶναι χαλεπώτατον ἔργον ἁπάντων·
πολλῶν γὰρ δὴ πειρασάντων αὐτὴν ὀλίγοις χαρίσασθαι.
ὑμᾶς τε πάλαι διαγιγνώσκων ἐπετείους τὴν φύσιν ὄντας,
καὶ τοὺς προτέρους τῶν ποιητῶν ἅμα τῷ γήρᾳ προδιδόντας·
τοῦτο μὲν εἰδὼς ἅπαθε Μάγνης ἅμα ταῖς πολιαῖς κατιούσαις,
ὃς πλεῖστα χορῶν τῶν ἀντιπάλων νίκης ἔστησε τροπαῖα,
πάσας δ' ὑμῖν φωνὰς ἱεὶς καὶ ψάλλων καὶ πτερυγίζων

517. δὴ] ἤδη V alii. ‖ ὀλίγοις] ὀλίγοις πάνυ R, ὀλίγοις ἤδη V alii.

515. πεπονθώς] vid. ad Nub. 234. Rogaverunt igitur amici illi, certe rogavisse nunc finguntur: τί παθὼν οὐ κατὰ σαυτὸν χορὸν αἰτεῖς πάλαι;

517. *Musa comica non cuivis amatori facilem se praebet, nam quotus quisque est cui faveat!* — Activum πειρᾶν hac aetate Athenis nonnisi in re amatoria usurpabatur [1]); nam priscae dictionis est πειρᾶν pro πειρᾶσθαι *experiri*. Verbum autem χαρίσασθαι significat *obsequi*, *morigerari* [2]) et oppositum sibi habet ἀναίνεσθαι *negare* [3]). Simili imagine usus est noster Ran. 95 [4]).

518. ἐπετείους τὴν φύσιν] eleganter hoc adiectivum ab animalibus vel herbis, quae intra unius anni spatium nascuntur et moriuntur [5]), nunc transfertur ad favorem spectatorum ταχυβούλων καὶ μεταβούλων [6]), non per plures annos perstantem sed in alios identidem translatum, ita ut Athenis cuilibet μειρακυλλίῳ spes sit semel certe scenam adeundi [7]).

520. τοῦτο μὲν] respondet εἶτα δέ vs. 526, item Sophocl. Philoct. 1345 sq., Antig. 61 sqq.: ἐννοεῖν χρὴ τοῦτο μὲν ... ἔπειτα δὲ κτέ.

— Μάγνης] de prisco hoc poeta comico praeter ea quae Aristophanes nunc refert vix quidquam est cognitum. Quae autem ex eius operibus subinde afferuntur fragmenta paucissima et brevissima, sublestae sunt fidei. Non enim vitalia fuerunt eius opera, quae scripto non essent divulgata; et quae postea eius nomine circumferebantur fabulae novem numero, eas pro spuriis habebant grammatici [8]).

521. Undecim victorias scenicas eum reportasse ait Anonymus de Comoedia. Duae tantum victoriae ei tribuuntur apud Suidam, sed nimis exiguum hunc esse numerum testantur Aristophanis verba πλεῖστα τροπαῖα.

522. Verba πάσας ... φωνὰς ἱεὶς proverbialem fere efficiunt locutionem, de iis dictam qui nihil intentatum relinquunt, ut *omnem lapidem movere*. Item Vesp. 562: ἀκροῶμαι πάσας φωνὰς ἱέντων εἰς ἀπόφευξιν, Soph. El. 596: πᾶσαν ἱεὶς γλῶσσαν. Idem autem nunc valet adiectivum πᾶς quod in locutione πάντα ἀγαθά, *optima quaevis* [9]).

522 sq. καὶ ψάλλων καὶ κτέ.] primum

[1]) Cf. Pac. 763 Plut. 150, 1067 Theopomp. fr. 32^8 Aristophont. 4 Menandr. 524 Lys. I § 12 Eur. Cycl. 581 etc. — [2]) Plat. Conv. 182*a* etc. — [3]) Vid. Maussac ad Harpocr. s. v. ἀναίνεσθαι, Ruhnkenius ad Tim. s. v. χαρίζεσθαι et cf. Ach. 884. — [4]) Ubi vid.; cf. etiam infra vs. 738—740. — [5]) Theophr. H. Plant. IV 6 § 4. Nos *éénjarig*. Digna quae hic commemoretur est elegantissima correctio, qua Thucydidis locum III 39 § 8 sanavit vHerwerden: τῆς ἐπετείου (codd. ἔπειτα) προσόδου, *tributa in singulos annos solvenda.* — [6]) Ach. 630, 632. — [7]) Ran. 94 sq. — [8]) Athen. 367*f*, 646*e*, Anonymus de Comoedia. — [9]) Vid. ad Ran. 302.

καὶ λυδίζων καὶ ψηνίζων καὶ βαπτόμενος βατραχείοις
οὐκ ἐξήρκεσεν, ἀλλὰ τελευτῶν ἐπὶ γήρως — οὐ γὰρ ἐφ᾽ ἥβης! —
ἐξεβλήθη, πρεσβύτης ὢν ὅτι τοῦ σκώπτειν ἀπελείφθη.
εἶτα Κρατίνου μεμνημένος, ὃς πολλῷ † ῥεύσας † ποτ᾽ ἐπαίνῳ

524 sq. -ν ἀλλὰ — ἐξεβλήθη] del. GHermann.

525. Virgulam post ἐξεβλήθη scripsit post ὢν delevit Enger.

526. ὃς] ὡς Bergk probabiliter; cf. vs. 1052. ‖ ῥεύσας] participium, quod neque Atticae dictionis est (licet conferri possint Cratetis fr. 15 et Pherecratis 130[5]) neque huic loco aptum — ῥέων enim esset dicendum —, cum verbo autem ἔρρει coniunctum ne ferri quidem potest, a scholiasta perabsurde refertur πρὸς τὸ ἐνουρεῖν τὸν Κρατῖνον (cf. vs. 400). Ante omnia rogemus oportet, quo pertineant dativi πολλῷ ἐπαίνῳ. Quos etsi a verbo ἔρρει suspendi non vetat lingua (vid. Pherecrat. fr. 130[4] Teleclid. 1[4] Metagen. 6[6] Hom. Θ 65 Eur. Bacch. 142 etc.), hoc tamen loco cum participio (vel adiectivo) quod intersertum est iungendos esse cum verborum ordo testatur tum contextus; nam πολλῷ ἐπαίνῳ ἔρρει, *multas laudes volvebat*, de poeta quomodo dici possit non facile dixeris. Coniecerunt autem Kayser

καὶ non cum sequentibus est iungendum (*cum ... tum*), sed mera est copula. Ad sensum verborum quod adtinet, in scholiis est annotatum Magnetem scenae commisisse fabulas *Barbitistas Aves Lydos Psenes* [1]) *Ranas*, quae nomina ipsius Aristophanis verbis praebentur. Quamquam est cur dubites satisne apte βατραχείοις βαπτίζεσθαι dicatur poeta qui *chorum* ranarum inducat; non enim coryphaei sed protagonistae partes eum egisse consentaneum est. Cum tamen idem valeat de participio λυδίζων ceterisque, *Λυδοί* autem fabula saepius commemoretur alias, acquiescendum videtur in scholiastae explicatione.

524. οὐκ ἐξήρκεσεν] non usque ad finem favore vestro usus est.

— τελευτῶν] *postremo*, ut saepe.

— ἐπὶ] cf. simillima senum verba Ach. 211: οὐκ ἂν ἐπ᾽ ἐμῆς γε νεότητος, item Vesp. 1167: ἐπὶ γήρως [2]), 1199: ἐπὶ νεότητος. Cf. ἐπὶ τοῦ δεῖνα *illo archonte* et similia.

525. ἐξεβλήθη] *eiectus est*; quod plerumque dicitur ἐξέπεσεν *excidit* [3]), sed fortius est aliquanto. Ultima igitur eius fabula stare non potuit. Nunc mortuum esse cum ex toto loci tenore videtur apparere tum vero ex ipsis laudibus ei tributis; nam vivos aemulos extollere noster minime solet [4]).

— πρεσβύτης — ἀπελείφθη] *cum senex non satis acrem se praestaret in civium vitiis castigandis.* — Hilarioris ingenii Magnetem fuisse intellegimus. Cuius facetiae simplices et innocentes olim quidem egregie placuere, sed postea, cum fastidioso palato civium, nova semper poscentium et partium aestu abreptorum, acutiora multo et mordaciora ab aliis offerrentur, ieiunae videri coeptae sunt, iamque spernebantur. *Iocandi* scilicet artem tenebat Magnes, *irridendi* artem [5]) olim non didicerat, senex addiscere non potuit aut noluit. Verbum ἀπολείπεσθαι sensu *non subsequendi* adhibitum est, ut saepe [6]).

526. εἶτα] vid. ad vs. 520.

526—536. Ficta cum commiseratione

[1]) I. e. *culices ficarios*, Av. 590 Herodot. I 193 Aristot. H. Anim. V 32. — [2]) *Op zijn ouden dag*. Cum toto versu cf. Philoctetis verba (Soph. Phil. 947 sq.): οὐ γὰρ ἂν σθένοντά γε | εἷλέν μ᾽· ἐπεὶ οὐδ᾽ ἂν ὧδ᾽ ἔχοντ᾽, εἰ μὴ δόλῳ. — [3]) Cf. vs. 540. — [4]) Vid. Ran. 357. — [5]) τοῦ σκώπτειν. — [6]) Vid. Eur. Herc. 440 (τῆς ἥβης), Herodot. II 106 (τῆς ἀληθείας) etc.

βρίσας (cf. h. Cer. 473), OSchneider βρύσας (cf. *P* 56 Nub. 45 Ran. 329 Aesch. Ag. 157 et epigramma de Cratino: τοίγαρ ὑπὸ στεφάνοις μέγας ἔβρυεν), Fritzsche ῥέψας, Kock πρέψας, — infeliciter omnes, *praesentis* enim, non aoristi, sic flagitatur participium, et πλήθων legitur locis epicis, quos noster in mente habuisse videtur, *Δ* 492 vel *E* 87. Hac a parte non peccant quae proposuerunt Bury ῥήξας (cf. Herodot. II 99) et Hultsch λάβρος (coll. scholii verbis), sed sic incommodi sunt dativi. Praeterea coniecerunt Meineke ῥεύματι πολλῷ ποτ' ἀεινως, Blaydes καναχῶν (et alia multa), alii aliter scripserunt audacius quam probabilius. Etiam θολερός (*lutulentus*) habet quod placeat coll. Pherecrat. fr. 115 sq. et notis Horatii de Lucilio versibus; sed nihildum prolatum est quod assensum extorqueat. Non sufficit quod in mentem mihi venit ἐπαρθείς, nam ab imagine hoc alienum, neque ῥανθείς, hoc enim nimis tenue est verbum.

---

superbiaeque plena noster nunc loquitur de poeta praestantissimo, quem et antea aemulum habuerat maxime metuendum et in hoc certamine habebat [1]). Nam laudes eo tantum consilio praemittuntur ut maiores cachinnos excitent qui de senis delirantis nugis recentibus subiunguntur versiculi. Quamquam probe opinor senserunt spectatores, serio haec nihilo magis esse accipienda quam protervum illud de Cratini stragulis dicterium [2]) vel impudentes sane iocos anno proximo auditos de Cratini barba in cute rasa [3]) vel imprecationes scurriles quibus viri nihil eiusmodi commerentis caput tunc a choro Aristophaneo fuerat devotum [4]). — Uno autem anno elapso ad Aristophanis cavillas facete respondens Cratinus fabula sua Pytina ostendit nondum in τάριχον se abiisse vinove mersum iacere, sed ἔτι ἐκεῖνον τὸν Κρατῖνον εἶναι [5]). In qua fabula haec de ipso dicebantur: ἄναξ Ἄπολλον, τῶν ἐπῶν τῶν ῥευμάτων! | καναχοῦσι πηγαί! δωδεκάκρουνον τὸ στόμα! | Ἰλισὸς ἐν τῇ φάρυγι! τί ἂν εἴποιμ' ἔτι; | εἰ μὴ γὰρ ἐπιβύσει τις αὐτοῦ τὸ στόμα, | ἅπαντα ταῦτα κατακλύσει ποιήμασιν [6]). Et illo die aemulum certe superbum Cratinus mersit et obruit, nam vicit eius Pytina Aristophanis Nubes. Miro autem errore in scholio cui debemus versus modo laudatos, ex bono igitur fonte desumto, Aristophanes dicitur illa Cratini verba nunc respicere: „δοκεῖ δέ μοι Ἀριστοφάνης ἀφ' ὧν αὐτὸς „εἶπε Κρατῖνος περὶ αὑτοῦ μεγαληγορῶν, „ἀπὸ τούτων καὶ οὗτος τὴν τροπὴν εἰληφέναι· (sequuntur Cratini versus laudati, dein:) „ἤτοι οὖν τούτων χάριν καὶ Ἀριστοφάνης „περὶ τοῦ Κρατίνου ταῦτα λέγει, ἢ τὸ ‚ῥεύ„σας' εἶπε σκώπτων πρὸς τὸ ἐνουρεῖν τὸν Κρα„τῖνον." Et ultimum commentum dignum sane homine qui sic temporum rationes perturbavit, sed in prisco commentario, unde haec sunt hausta, fuit: „δοκεῖ δέ „μοι Κρατῖνος αὐτὸς περὶ αὑτοῦ μεγαληγο„ρῶν ἀφ' ὧν περὶ αὐτοῦ εἶπεν Ἀριστοφάνης „τὴν τροπὴν εἰληφέναι." Quae ne coniectura quidem est, nam ad vs. 400 legitur: „γενοίμην οὖν, φησίν, εἰς τὴν οἰκίαν „Κρατίνου κῴδιον, ὥστε μου κατουρεῖν ἐκεῖ„νον, εἰ μή σε μισῶ. ὅπερ μοι δοκεῖ παρο„ξυνθεὶς ἐκεῖνος... πάλιν γράφει δρᾶμα τὴν „Πυτίνην εἰς αὐτόν τε καὶ τὴν μέθην", — male autem intellecta haec observatio peperit recentioris nebulonis nugas, quas modo vidimus. Vid. etiam ad vs. 531: „ταῦτα ἀκούσας ὁ Κρατῖνος ἔγραψε τὴν „Πυτίνην". Ubi quae sequuntur verba levi vitio laborant; non enim legendum est „δεικνὺς ὅτι οὐκ ἐλήρησεν ἐν οἷς κακῶς „λέγει τὸν Ἀριστοφάνην ὡς τὰ Εὐπόλιδος

---

[1]) Vid. ad Ran. 1 sqq., 13 sq., 357 Nub. Proleg. p. XXIX. — [2]) Supra vs. 400. — [3]) Ach. 849 sqq. — [4]) Ibid. vs. 1173. Nam non clarissimum illum comicum sed ignotum aliquem hominem eiusdem nominis Acharnensium l. l. rideri, quod cum multis olim putabam, nunc confidenter nego cum Bergkio (Reliq. Com. Att. p. 202). — [5]) Vid. Nub. Proleg. p. XXIX sq. — [6]) Cratin. fr. 186.

διὰ τῶν ἀφελῶν πεδίων ἔρρει, καὶ τῆς στάσεως παρασύρων
ἐφόρει τὰς δρῦς καὶ τὰς πλατάνους καὶ τοὺς ἐχθροὺς
[προθελύμνους·
ᾆσαι δ' οὐκ ἦν ἐν ξυμποσίῳ πλὴν „Δωροῖ συκοπέδιλε"

527. *ἀφελῶν πεδίων*] *ἀφύων* (immo *ἀφύτων*) *πεδίων* l. a. in schol., *ἐφάλων πεδίων* OSchneider ieiune, *φελλέων πεδίονδ'* Bergk infelicissime, durior enim est sonorum -*εω*- synizesis et *φελλέων* mentio hinc aliena. ‖ *καὶ*] *κὰκ* OSchneider.
529. *ἦν*] *ἐνῆν* R.

„*λέγοντα*", sed [1]): „*δεικνὺς ὅτι οὐκ ἐλήρησεν· ἐν ᾗ κακῶς λέγει κτέ.*"

526 sq. Ad instar torrentis hiberni per aspera et densa in campos apertos ruentis arboresque stirpitus evulsas tumidis aquis volventis Cratinus per pulpita olim ferebatur bacchico furore correptus, et adversarios facundiae suae fluctibus mersos auferebat. — Comici haec scribentis menti obversati sunt loci epici, qualis est *Λ* 492 sqq.: *ὡς δ' ὁπότε πλήθων ποταμὸς πεδίονδε κάτεισι | χειμάρροος κατ' ὄρεσφιν, ὀπαζόμενος Διὸς ὄμβρῳ, | πολλὰς δὲ δρῦς ἀζαλέας πολλὰς δέ τε πεύκας | εἰσφέρεται, πολλὸν δέ τ' ἀφυσγετὸν εἰς ἅλα βάλλει, | ὣς ἔφεπε* (Troianos) *κλονέων πεδίον κάτα φαίδιμος Αἴας* [2]). — Corruptum est *ῥεύσας*, fortasse etiam vicina; expectatur autem quod significet: *multa civium laude turgidus* [3]).

527. *ἀφελῶν*] *integrorum.* Prisca haec est vox neque alias apud Aristophanem obvia. Quippe illa aetate in desuetudinem abierat, sed Solon e. g. *ἀφελῆ* dixerat *τὰ<μὴ>ἔμπηρα* [4]), de magistratuum sacerdotumque *δοκιμασίᾳ* loquens opinor, qui corpore *ἀφελεῖς* esse debebant [5]). Apud recentiores autem [6]) frequentia sunt *ἀφελής* et *ἀφέλεια*. Nostro igitur loco *πεδία ἀφελῆ* intellego *campos planos* lenissimaeve sinuositatis, in quos deicit se amnis, imbres quem super notas aluere ripas [7]). Nam quod in Hesychii lexico *τὰ ἀφελῆ πεδία* dicuntur esse *τὰ σύνδενδρα* [8]), id ex ipso hoc loco confictum est [9]).

528. Vocem *ἐχθρούς* praeter expectatum nunc additam Bergk interpretatur cives, quorum in re publica administranda consilia Cratinus inpugnabat; sed collato versu 590 non dubito quin eius aemuli sint intellegendi, quae multo aptior contextui est notio: olim Cratinus omnes competitores superabat, nunc meras nugas in scena fundit [10]).

— *προθελύμνους*] vid. ad Ran. 587.

529 sq. Afferuntur Cratini cantilenae duae ex Eunidis fabula desumtae [11]), quas — perinde atque Phrynichi tragici cantica [12]) — Athenis olim celebratas fuisse noster locus testatur. Facile autem intellegitur perplacuisse canticum a verbis *Δωροῖ συκοπέδιλε* incipiens, festive enim novum hoc numen est fictum ad exemplum *Ἥρης χρυσοπεδίλου* [13]); fortasse autem ioculari illo nomine designabatur *Aspasia*, Iovis *τοῦ σχινοκεφάλου* uxor, quam alias Nemesim et Omphalen et quid non dixit Cratinus. Denominata est *Δωρώ* ad analogiam numinum Atti-

[1]) Quod ante me observasse Kirchhoffium nunc video. — [2]) Item *E* 87 sqq.; vid. etiam supra ad vs. 137. — [3]) Vid. annot. critica. — [4]) Poll. I 29. Nam sic est legendum. — [5]) Vid. Anecd. Bekk. p. 469 sq. et Etym. M. — [6]) E. g. Plutarchum. — [7]) Horat. Carm. IV 2, 6. — [8]) „Fertur quo rara securis", Horat. Sat. I 7, 27. — [9]) Neque *φελλέων* nomen quidquam huc facit, licet Ruhnkenium (quem vid. ad Tim. p. 270) fallax horum vocabulorum similitudo pellexerit. — [10]) Quae scholion habet nimis sunt absurda. — [11]) Teste scholio. Cratin. fr. 69 sq. — [12]) Vid. ad Nub. 967 Vesp. 220 Ran. 910. — [13]) Hes. Theog. 454.

καὶ „τέκτονες εὐπαλάμων ὕμνων“· οὕτως ἤνθησεν ἐκεῖνος.
νυνὶ δ' ὑμεῖς αὐτὸν ὁρῶντες παραληροῦντ' οὐκ ἐλεεῖτε,
ἐκπιπτουσῶν τῶν ἠλέκτρων, καὶ τοῦ τόνου οὐκέτ' ἐνόντος,
τῶν θ' ἁρμονιῶν διαχασκουσῶν· ἀλλὰ γέρων ὢν περιέρρει,
ὥσπερ Κοννᾶς „στέφανον μὲν ἔχων αὖον, δίψῃ δ' ἀπολωλώς“, —

533. *διαχασκουσῶν*] *-λασκουσῶν* Naber; sed neque sincerum duco hoc verbum (vid. ad Ran. 97) neque quod in codd. est suspectum habeo.

corum *Θαλλοῦς Καρποῦς Αὐξοῦς*, ut alias *Δεξὼ* novam deam effinxit Cratinus e verbo *δέξασθαι* [1]). Poetas vero *ὕμνων τέκτονας εὐπαλάμους* cum appellat idem, non suis verbis utitur sed ipsorum dictionem iocose imitatur [2]). Simili tumore conspicuum est epitheton *φρενοτέκτων* de Aeschylo in Ranis usurpatum [3]).

531. *παραληροῦντα*] verbum redit Ran. 595 et saepius apud Platonem [4]). Praepositionis autem vis est eadem in verbis *παραπαίειν, παρακόπτειν*, aliis [5]).

532 sq. *Tibiae* Cratinus nunc assimulatur. Cuius *ἠλέκτρους* labascere iam perhibet noster; quamquam quid sint tibiae electri dicere non habeo. *Τόνος* dicitur *sonus* [6]), *ἁρμονίαι* sunt *iuncturae*, quae fatisci iam coeperunt [7]). Sic alibi *ἁρμονίαι* commemorantur *ratis* [8]) vel *lyrae* [9]) et Lais vetula dicitur *τὰς ἁρμονίας διαχαλᾶν τοῦ σώματος* [10]). Perperam vero in scholiis lexicisque vetustis *lecto* nunc assimulari Cratinus dicitur; quem errorem peperit vox *τόνος*, quoniam etiam *κλίναις* sui sunt *τόνοι* [11]). Multo autem probabilius Fritzsche [12]) cum *lyra* senem poetam comparari post alios statuit; sed loci ab eo collati [13]) id tantum probant, cum lyra hominem conferri potuisse, non etiam nostro loco debuisse; et versus, quem ipse praeterea adscripsit, Ach. 681, ubi senes decrepiti dicuntur *παρεξηυλημένοι*, mihi videtur magis commendare explicationem quam supra dedi.

533. *γέρων ὢν*] vid. ad Ach. 222.

534. Nuper ipse Cratinus riserat Connum senem grandaevum, fortasse vinosum, post multas victorias vitam vix misere sustentantem. Quem hominem et alii comici his annis in scena traduxerunt; nam uno anno post Equitum fabulam scenae commissam Connum docuit Amipsias, qua fabula superavit Aristophanis Nubes; Connum scripsit etiam Phrynichus. Socrates autem Conno Metrobii filio in arte musica magistro se usum esse plus semel perhibuit apud Platonem [14]), vix unquam tamen serio; cum Socrate igitur, fortasse etiam cum Euripide et quibusdam sophistis, eum consuevisse statuere posse videmur, cum reputamus Amipsiam chorum Conni fabulae e *φροντισταῖς* composuisse. De hoc igitur sene effeto Cratinus dixerat: *ἔσθιε καὶ σῇ γαστρὶ δίδου χάριν, ὄφρα σε λιμὸς | ἐχθαίρῃ, Κοννᾶς δὲ πολυστέφανός σε φιλήσῃ* [15]), Hesiodi versus [16]) imitatus et mox proverbiali quadam locutione usus: *Δελφὸς ἀνήρ, στέφανον μὲν ἔχων αὖον, δίψῃ δ'*

[1]) Cratin. fr. 401. — [2]) Vid. Pind. Pyth. III 200 Nem. III 4 Eur. Androm. 476. — [3]) Vs. 821. — [4]) Theaet. 169*a* etc. — [5]) Vid. ad Nub. 640. — [6]) Ut Vesp. 337. — [7]) *οὐκέτι ἔχουσαι εὐάφειαν*, ut cum scholiasta loquar, in cuius verbis absurde traditum est *ε ὐ έ π ε ι α ν*. — [8]) Hom. *ε* 248. — [9]) Soph. fr. 232*a*. — [10]) Epicrat. fr. 2[19]. — [11]) Ar. Lys. 923 Philippid. fr. 12 Herodot. IX 118, cf. Hom. *ψ* 201. — [12]) Ad Ran. 233. — [13]) Ar. Av. 218 *ἐλεφαντόδετον φόρμιγγα*, Soph. fr. 34 *ὑφηρέθη σου κάλαμος ὥσπερεὶ λύρας*, Lucian. LVIII § 8 Ovid. Metam. XI 167. — [14]) Plat. Euthyd. 272*c*, 295*d* Menex. 235*e*. — [15]) Cratin. fr. 317, teste scholio ad nostrum locum. — [16]) Oper. 298 sq.

ὃν χρῆν διὰ τὰς προτέρας νίκας πίνειν ἐν τῷ Πρυτανείῳ,
καὶ μὴ ληρεῖν, ἀλλὰ θεᾶσθαι λιπαρὸν παρὰ τῷ Διονύσου.
οἵας δὲ Κράτης ὀργὰς ὑμῶν ἠνέσχετο καὶ στυφελιγμούς!

536. ληρεῖν] ἀκληρεῖν Meineke admodum infeliciter. ‖ Διονύσου Elmsley] -σῳ codd., quod *Bacchi statuam* intellegunt coll. Eccl. 682, post alios autem tueri conatus est Sobolewski Praepos. p. 185 sq.

537. στυφελιγμούς R] -λισμούς cett. ‖ In versus fine exclamationis signum scripsi; vulgo scribitur semicolon et a participio μεμνημένος (vs. 526) suspensa haec creduntur.

ἀπολωλώς. Suo igitur nunc telo Cratinum petens noster dicit ipsi misere iam sitienti nihil praeter aridas lauros esse reliquum, quem iocum in Baptis repetivit Eupolis: ἀναρίστητος ὢν | καὶ οὐδὲν βεβρωκώς, ἀλλὰ γὰρ στέφανον ἔχων [1]), fortasse et ipse — quod suspicatus est Winckelmann — de Conno loquens. Vesp. 675 autem Κόννου ψῆφος dicitur homo qui οὔτ' ἐν λόγῳ οὔτ' ἐν ἀριθμῷ est; qui iocus quid sibi velit accuratius efficere non iam possumus. Clarum autem aliquando fuisse Connum credere non recuso, sed quoniam nonnisi secundum locos ubi mentio eius fit iudicium ferre nunc licet, verissimum est quod scripsit Cobet: „nunquam non ridiculus est bonus Connus" [2]). Quin ipsa nominis forma, qua nunc designatur, ridiculi quid habet, ut alias terminus -ᾶξ [3]). — Haud inepte contuleris Acharnensium locum, ubi Lamachus iubetur tenuissimi victus taedia fallere splendidas galeae suae cristas quassando [4]), et Pac. 1116, ubi ad sortilegum esurientem „τὴν Σίβυλλαν ἔσθιε" *Sibylla tua vescere* ait Trygaeus; item pater ad filium prodigum Nub. 815: „ἔσθι' ἐλθὼν τοὺς Μεγακλέους κίονας". Praeterea recordari nunc iuvat nostratis cuiusdam poetae, de quo sic iocabantur: *nempe tuas cunas lauri myrtique tegebant* [5]), — pharmacopolae nimirum erat filius.

535 sq. *Quidni dudum in Prytaneum eum vocastis et sede honorifica in theatro donastis* [6]). *Utinam nunc in primo subselliorum ordine sederet,* — ubi vel Cleonibus suus hodie est locus [7]): — *taceret enim, neque nugis veternosis enecare nos etiam pergeret, sed spectaret quae recentior protulit aetas.*

535. πίνειν] praeter expectationem dictum pro verbo δειπνεῖν, propter id quod praecedit δίψα. Sic enim poetae mens potest reddi: si Cleoni „victoria" ista epulas peperit quotidianas [8]), quin seni toties in scena victori idem conceditis?

536. λιπαρὸν] vid. ad Nub. 920.

— παρὰ τῷ Διονύσου] sc. ἱερεῖ [9]).

537. Κράτης] hic poeta, qui Cratini histrio fuisse fertur priusquam suas fabulas docuit [10]), πρῶτος ἦρξεν ἀφέμενος τῆς ἰαμβικῆς ἰδέας καθόλου ποιεῖν λόγους καὶ μύθους, si fides Aristoteli Poet. 5, vel potius codici in quo libelli illius pars hodie extat unico. Nam facile suspicetur quispiam pro Cratete illic *Cratini* nomen esse reponendum [11]). Qua tamen coniectura reiecta Meineke [12]) ita interpretatur Aristophanis verba: „Cratetem

[1]) Eupol. fr. 68. — [2]) Prosopogr. Xenoph. p. 82. — [3]) De quo vid. ad vs. 361. — [4]) ἐπὶ ταρίχει τοὺς λόφους κραδαινέτω! vs. 967. — [5]) *Uw wieg stond tusschen lauwerblaren | En versch geplukte mirten in.* — [6]) Cf. Ran. 764 sq. — [7]) Vid. ad vs. 327 et 702 sqq. — [8]) Vid. ad vs. 280 sq. — [9]) Vid. Ach. 1087 et ad Ran. 297. Nos diceremus: *in de koningsloge.* — [10]) Vid. scholia ad nostrum locum et Anonymus de Comoedia. — [11]) De quo librariorum errore tralaticio vid. e. g. Meineke Hist. Com. p. 63 vel supra annot. crit. ad vs. 407. — [12]) Ibid. p. 59.

ὃς ἀπὸ σμικρᾶς δαπάνης ὑμᾶς ἀριστίζων ἀπέπεμπεν,
ἀπὸ κραμβοτάτου στόματος μάττων ἀστειοτάτας ἐπινοίας.
καὶ οὗτος μέντοι μόνος ἀντήρκει, τοτὲ μὲν πίπτων, τοτὲ δ' οὐχί.

ταῦτ' ὀρρωδῶν διέτριβεν ἀεί. καὶ πρὸς τούτοισιν ἔφασκεν

---

538. *ἀπέπεμπεν*] dicendum erat: *satiatos* vel *contentos dimittebat*. Sed ipsius fortasse poetae haec est neglegentia.

539. *κραμβοτάτου*] *κραμβοφάγου* Kiehl coll. Cratini epitheto *ταυροφάγῳ* Ran. 357 (ubi vid.); etiam adiectivum *κολλικοφάγος* conferri potest (Ach. 872), de permutatis autem litteris *T* et *Φ* vid. Vesp. 1309 vel schol. Nub. 967. Sed cur crambe potissimum vesci Cratinus dici potuerit non exputo, neque *κράμβης* et verbi *μάττειν* placet iunctura. || *στόματος*] *σταιτὸς* Zacher ingeniosissime, coll. Herodot. II 36, 47 Eupol. fr. 332 Stob. Flor. LXXXV 21 Athen. 110*c*, 548*b*. Hesych. s. v.; sed vereor ut *ἀπὸ σταιτὸς* dici potuerit, et ipsum potius *σταῖς μάττεται*. Itaque expectaverim potius *ἐκ κρ. σταιτὸς πλάττων ἐπινοίας*, quod tamen proponere nolim.

540 *μόνος*] **μόλις* (*hic quoque quantumvis festivus stare vix poterat*)? Facile in *MONOC* abire potuit *MOΛIC*.

---

primum apud Athenienses extitisse qui Epicharmi exemplo comicae poeseos materiem a singulorum hominum irrisione ad generales morum notationes rerumque descriptiones traduceret."

538. *Qui parvo sumtu prandium vobis praebere solebat.* Non artificiose composita nec longius petita erant quae offerebat Crates, sed simplici ingenuaque quadam venustate se commendabant. Praepositionis *ἀπό* eadem vis est vs. 788 [1]). Imagine eadem usus comicus ignotus dixit: *ἀλλ' ὥσπερ δείπνου γλαφυροῦ ποικίλην εὐωχίαν | τὸν ποιητὴν δεῖ παρέχειν τοῖς θεαταῖς τὸν σοφόν, | ἵν' ἀπίῃ τις τοῦτο φαγὼν καὶ πιών, ᾧπερ λαβὼν | χαίρει τις, καὶ σκευασία μὴ μί' ᾖ τῆς μουσικῆς* [2]).

539. *ἀπὸ*] instrumentum indicare nunc videtur [3]); videtur, inquam, quoniam non prorsus certa est huius versus lectio et sententia [4]).

— *κραμβοτάτου στόματος*] adiectivum aliunde non cognitum, cui num quid cum voce *κράμβη* sit commune admodum est dubium, apud Hesychium explicatur *καπυρόν*, i. e. *simplex, non artificiosum* [5]). Os autem *μάκτρᾳ* nunc assimulatur, itaque quadamtenus similia haec sunt Avium versiculis: *προπεφύραται λόγος εἷς μοι, | ὃν διαμάττειν οὐ κωλύει* [6]), *admixta aqua* (oleo, vino) *maceratus est meus sermo, itaque pinsere eum et in placentam effingere nihil iam vetat*. Cf. etiam quae de Cratete in Thesmophoriazusis alteris chorum dicere fecit noster: *ἦν μέγα τι βρῶμ'* (?) *ἔτι τρυγῳδοποιομουσική, | ἡνίκα Κράτητί τε „τάριχος ἐλεφάντινον"* [7]) | *λαμπρὸν ἐκόμιζεν ἀπόνως παρακεκλημένον* (l. *παρ' ἡμῖν κλέος* vel *γέλωτ'*?) | *ἄλλα τε τοιαῦθ' ἕτερα μυρί' ἐκιχλίζετο* [8]).

— *ἐπινοίας*] *inventa* [9]). Idem significant *διάνοιαι* [10]), *ἰδέαι* [11]), *εὑρήματα* [12]).

540. *Hic tamen solus usque ad vitae finem perstitit* [13]), *modo eiectus* [14]), *modo laudatus*.

541—545. Vid. ad vs. 514.

---

[1]) Vid. etiam Ach. 999 Lys. 496, 1208 Eccl. 599 Plut. 377. — [2]) Fr. adesp. 1330. — [3]) Ut Ran. 121 et 1200; cf. etiam Nub. 768. — [4]) Cf. annot. critica. — [5]) Vid. Theocrit. VII 37 Athen. 697*b*. — [6]) Vs. 462 sq. — [7]) Cratet. fr. 29. — [8]) Fr. 333. — [9]) Idem vocis est usus infra vs. 1322 Vesp. 1050 Ran. 1530, vid. etiam Vesp. 1073. — [10]) Nub. 944 Vesp. 1044 Pac. 750. — [11]) Nub. 547. — [12]) Nub. 561. — [13]) *Hield zich staande.* — [14]) Vs. 525.

ἐρέτην χρῆναι πρῶτα γενέσθαι πρὶν πηδαλίοις ἐπιχειρεῖν,
κᾆτ' ἐντεῦθεν πρῳρατεῦσαι καὶ τοὺς ἀνέμους διαθρῆσαι,
κᾆτα κυβερνᾶν αὐτὸν ἑαυτῷ. τούτων οὖν οὕνεκα πάντων,
ὅτι σωφρονικῶς κοὐκ ἀνοήτως εἰσπηδήσας ἐφλυάρει,
αἴρεσθ' αὐτῷ πολὺ τὸ ῥόθιον, παραπέμψατε ἐφ' ἕνδεκα κώπαις

542. πρῶτα] πρῶτον V R et plerique. || Post hunc excidisse versum, cuius sensus fuerit κᾆτα τοιχαρχεῖν, sine iusta causa suspicabatur Porson, Claudiani versibus, quibus nostrum locum imitatur (Cons. Flav. Mall. Theodor. 42) pellectus.

544. οὕνεκα] ἕνεκα R, εἵνεκα alii.

545. Reicio coniecturas, in quas incidi olim et facile inciderint alii: ὅτι σώφρων ὢν οὐκ vel ὅτι σώφρων ἦν κοὐκ (sic Halbertsma). Vid. commentarius.

546. παραπέμψατε ἐφ' ἕνδεκα κώπαις] verba obscura. Meineke παραπέμψατέ θ' ἕνδεκα vel παραπέμψατέ τ' ἐννέα (spectatorum *cuneos* designari ratus), Kock παραπέμψατέ τ' ἐν δέκα (cf. Eustath. 1540,45), Diels παραπέμψαντες (sic duo codd.) δέκα, digitos significari cum Merrio ratus; quod coniecit OSchneider παραπέμψατ' ἐφ' ἓν δέκα contorte est dictum et metro parum commendatur.

542. πρῶτα...πρὶν] eadem dictionis est ubertas Ach. 383 (?) Eq. 761 Thesm. 380.

543. κᾆτ' ἐντεῦθεν] *et tum ex illo inde tempore.* Iunguntur hae particulae etiam Nub. 1374, ἐντεῦθεν autem ad tempus transfertur [1]) ut ἐνταῦθα [2]) et ἔνθα (δή) [3]).

— πρῳρατεῦσαι] *proretae munere fungi.* Nempe ὁ τοῦ κυβερνήτου διάκονος πρῳρεὺς τῆς νεὼς ἐκαλεῖτο [4]) vel etiam πρῳράτης [5]). Erat igitur remigum in prora praefectus, gubernatori, qui soli trierarchae erat subditus, dignitate proximus. Simili metaphora usus est Plautus: *si tu proreta isti navi's ego gubernator ero* [6]).

545. Cf. Euripidis se ipsum collaudantis verba Ran. 945: εἶτ' οὐκ ἐλήρουν ὅ τι τύχοιμ' οὐδ' ἐμπεσὼν ἔφυρον, et Herodot. III 81: ὠθέει ἐμπεσὼν τὰ πρήγματα ἄνευ νόου (*populus*). — Imagini consentaneum est τὸ ἀνοήτως εἰσπηδῆσαι, *parum circumspecte in navem se conicere.* Adverbium autem σωφρονικῶς eadem nunc libertate cum sequentibus est iunctum qua Vesp. 678 dicitur πολλὰ μὲν ἐν γῇ πολλὰ δ' ἐν ὑγρῷ πιτυλεῦσαι.

546. αἴρεσθ' αὐτῷ πολὺ τὸ ῥόθιον] *plaudite* cum dicere velit, ita hoc enunciat ut poscit imago qua uti pergit. Est enim ῥόθιον *sonus fluctuum*, et remiges aquam celeribus ictibus verberantes ῥοθιάζειν dicuntur [7]). Strepitus vero, quem moderato cursu remigantes edunt, dicitur πίτυλος [8]). Aptissime autem voce ῥοθίῳ multitudinis *fremitus* nunc indicatur; nam apud poetas voci ῥόθῳ ceterisque quae ab hac stirpe ductae sunt *fremendi* sensus est proprius [9]), cantus autem audit εἰρεσίη γλώσσης, cantores Μουσῶν ἐρέται [10]).

— ἐφ' ἕνδεκα κώπαις] haec si sana aut non nimis graviter corrupta sunt [11]), e nautarum sermone sunt desumta, et de

[1]) Item vs. 131 Ach. 528, 530, 535, 539 Vesp. 125 Ran. 154 etc. — [2]) Vid. e. g. Ach. 374. — [3]) Vid. ad Nub. 370. — [4]) Xen. Oecon. VIII § 14, cf. Anab. V 8 § 20 etc. — [5]) Soph. fr. 470 [Xen.] Rep. Athen. I § 2. — [6]) Rud. IV 3, 74. — [7]) Fr. 83 sq. Hermipp. 54, cf. Acharn. 807 (ubi translatum est verbum) Eur. Cycl. 17 Aesch. Pers. 396. — [8]) Vid. Vesp. 678 fr. 84 Naber Mnemos. 1895 p. 240. — [9]) Vid. e. g. Hes. Oper. 220 Eur. Androm. 1096, Aesch. Sept. 7 φροίμια πολύρροθα, verbum ὁμορροθεῖν = συμφωνεῖν Av. 851 etc., κακορροθεῖν = κακολογεῖν, vid. Ach. 577. — [10]) Athen. 669 *d.* — [11]) Nam dubitari potest an κώπαις vox ex annotatione ad ῥόθιον pertinenti in textum migraverit.

θόρυβον χρηστὸν ληναΐτην,
ἵν' ὁ ποιητὴς ἀπίῃ χαίρων,
κατὰ νοῦν πράξας,
„φαιδρὸς λάμποντι μετώπῳ."

ΧΟΡΟΣ.

Oda sive stropha.

Ἵππι' ἄναξ Πόσειδον, ᾧ
χαλκοκρότων ἵππων κτύπος
καὶ χρεμετισμὸς ἀνδάνει,
καὶ κυανέμβολοι θοαὶ

---

salutatione militari undecies — de more — repetita vel per undecim remorum ictus continuata sunt intellegenda, quam explicationem praebent Eustathius et scholiasta [1]). Sic hodie naves longae ictibus viginti et uno tormentorum bellicorum salutare solent eos quibus insignis honor est tribuendus. Frustra autem me quidem iudice ingenium suum torserunt viri docti, qui alia ratione verba tradita interpretari sunt conati [2]).

547—550. Hi versus, qui *πνῖγος* quod dicitur efficiunt, tam arte cum ipsa parabasi cohaerent ut divelli inde nequeant.

547. *θόρυβον*] de plausu et acclamatione et omnino de strepitu favorem testante usurpatur nunc; vid. Eccl. 431: *ἐθορύβησαν καὶ ἀνέκραγον ὡς εὖ λέγοι* [3]). Insolite autem dictum est *παραπέμπειν θόρυβον*, nam alias *παραπέμπειν θορύβῳ τινά* dici solet [4]), et sic locutus est qui similem imaginem adhibuit poeta anonymus: *τόνδε … | εἰρεσίῃ γλώσσης παραπέμψομεν* [5]).

549. *κατὰ νοῦν πράξας*] vid. ad vs. 499. — *φαιδρὸς λάμποντι μετώπῳ*] e dictione sublimiore haec esse desumta docent adiectivum *φαιδρός* [6]) apud nostrum nonnisi Pac. 156 praeterea obvium, ibi quoque in parodia, et *λάμπειν* verbum poetice usurpatum. Admodum autem ridicule Eupolis in Maricante fabula ad Aristophanis *frontem denudatam* haec verba rettulit. Quem Eupolidis iocum dein respexit Aristophanes in versibus, quos Nubibus postmodo inseruit [7]), nec non in Pace fabula, ubi iteravit ipsa verba quae iocandi hanc materiem Eupolidi — et aliis fortasse comicis — praebuerant: *γενναιοτάτου τῶν ποιητῶν λαμπρὸν τὸ μέτωπον ἔχοντος* [8]).

551. *Ἵππι'*] cf. Nub. 83. Aesch. Sept. 130 Neptunus *ἵππιος ποντομέδων ἄναξ* dicitur [9]).

552. *χαλκοκρότων*] hoc adiectivo, quo apud Euripidem Phoen. 1577 designatur *φάσγανον*, Pindarus ornavit Cererem [10]). Nunc sic dicuntur equi *χαλκόποδες* [11]), *aeripedes* [12]), quorum ungula dura et concava [13]) firmum solum feriens tam clarum sonum edit ut aes percuti dicas.

554. *κυανέμβολοι*] cf. Ran. 1318.

---

[1]) *κέλευσμα ναυτικὸν ἐφ' ἕνδεκα κωπηλασίαις ἐκτεινόμενον*. Cf. Christ Metrik² § 131, qui tamen longe a vero aberravit, si quid video, de horum versuum numeris aliquid ex his verbis effici posse contendens. — [2]) Nihil prodest collatus Lys. 282, ubi *ἐφ' ἑπτακαίδεκ' ἀσπίδας* arcem olim circumsedisse dicuntur Athenienses. — [3]) Item infra vs. 666, 1380. — [4]) Conferri tamen potest *παραπέμψαι τὴν παραπόμπην* Xen. Hellen. VII 2 § 18. — [5]) Athen. 669 *a*. — [6]) Soph. El. 1297, 1310. — [7]) Nub. 540 et 545, ubi vid. — [8]) Pac. 767 sqq. — [9]) Cf. etiam Soph. Oed. C. 707—719. — [10]) Isthm. VII 3. — [11]) Hom. Θ 41 Ν 23. — [12]) Verg. Aen. VI 803. — [13]) Xen. Eq. 1 § 3 Columell. VI 29 § 3.

μισθοφόροι τριήρεις,
μειρακίων θ' ἅμιλλα λαμ-
πρυνομένων ἐν ἅρμασιν
καὶ βαρυδαιμονούντων,
δεῦρ' ἔλθ' εἰς χορόν, ὦ χρυσοτρίαιν', ὦ
δελφίνων μεδέων Σουνιάρατε,
ὦ Γεραίστιε παῖ Κρόνου,
Φορμίωνί τε φίλτατ' ἐκ

555. *μισθοφόροι*] misere languet; vid. commentarius. Suspicor poetam dedisse adiectivum in -*πόροι* desinens, nec video quid scribere potuerit nisi **ποντοπόροι*. Insulsum est *ἱστοφόροι*, quod proposuit vVelsen (coll. Hesych. s. v. *ἱστιοφόρος*), nec non aliena hinc duco *μισθοβόροι* (iocose dictum), quod coniecit Bergk, et *ἀθλοφόροι* Kockii coniecturam. Vid. commentarius.

558. *βαρυδαιμονούντων*] manifeste corruptum; vid. commentarius.

555. *μισθοφόροι*] corruptum. Nam parum probabiliter ad navium certamina Suniaca [1]) sunt qui referant [2]), de remigum autem mercede per *ἀπροσδόκητον* dictum esse quominus statuamus [3]) cum lingua obstat opinor, nam *μισθὸν* non is *φέρει* qui praebet mercedem sed qui accipit, tum vero loci contextus, a quo iocosum — an scurrile dicam? — huiusmodi epitheton omnino est alienum. Nam ridiculi vel absurdi aliquid comicum identidem admiscuisse canticis, quibus numina patria celebravit, id praefracte nego [4]). Itaque non video quid nisi *ποντοπόροι* poeta dicere potuerit [5]).

556. *λαμπρυνομένων*] de splendore equestri Alcibiadis hoc verbum apud Thucydidem [6]) usurpatum est.

558. *βαρυδαιμονούντων*] hoc quidem egregie absurdum. Nam iuvenes, quorum certaminibus equestribus praesidet Neptunus, propter nimios sumtus [7]) crebrave pericula *infelices* nunc — comice scilicet — appellari quis credat! Sed quid scribendum sit nescio.

560. *μεδέων*] epicum participium noster alibi [8]) in numinum invocationibus adhibuit.

562—564. *O tu, qui Phormioni totique populo nostro prae ceteris diis carus es nunc!* Post crebras victorias navales his annis reportatas deum maris potentem prae ceteris numinibus patriis dilectum habent Athenienses.

562. *Phormio* Asopii filius, cuius mentionem noster fecerat etiam in Babyloniis [9]) et postea fecit plus semel [10]), in bello Samio Periclis Thucydidis Hagnonis collega fuit [11]), Peloponnesiaco autem bello instante Potidaeam inclusit vicinosque agros vastavit inita cum Sitalce societate [12]). Exacto vero praeturae anno cum centum minas publico aerario solvere non posset, — pauper nimirum manserat, — capite deminutus rure vixit aliquantisper [13]). Sed anno 429 denuo

[1]) Lys. XXI § 4. — [2]) Sic Mitchell, cf. Preller Myth. I[4] p. 592, 3. — [3]) Auctore Berglero. — [4]) Vid. annot. critica ad Nub. 284. — [5]) Cf. annot. critica. — [6]) VI 12 § 2 et 16 § 3. — [7]) Sic schol. — [8]) Vs. 585, 763 Lys. 834; vid. praeterea Ran. 665. — [9]) Fr. 86. — [10]) Pac. 347 et Lys. 804. — [11]) Thuc. I 117. — [12]) Thuc. I 64 sq. II 29 et 58. — [13]) Vid. Androtion in scholiis Venetis ad Pac. 347, Pausan. I 23, Böckh Staatsh. I[3] p. 463.

τῶν ἄλλων τε θεῶν Ἀθη-
ναίοις πρὸς τὸ παρεστώς.

Epirrhema.

εὐλογῆσαι βουλόμεσθα τοὺς πατέρας ἡμῶν, ὅτι

564. πρὸς τὸ] πρόσθε Reiske, πλεῖστα Blaydes. || παρεστώς] -στός R.

cum classe in Acarnaniam missus Ambraciotas Chaonesque [1]) vicit, dein duobus proeliis navalibus Peloponnesios in sinu Corinthio superavit [2]). Brevi autem post ultimam victoriam diem supremum videtur obiisse [3]) vir integer et priscae severitatis morumque simplicitate insignis. Prope Academiam sepultus est [4]). Mortuo partes magnas tribuit Eupolis in Taxiarchis fabula; praeterea in Astrateutis eius mentionem fecit. Nunc cur commemoretur melius intellegimus collatis verbis Thucydidis, unde discimus eum post victorias in sinu Corinthio reportatas navem in Rhio promunturio Neptuno dedicasse [5]).

564. πρὸς τὸ παρεστώς] idem alibi ἐν τῷ παρεστῶτι dicitur [6]) vel πρὸς τὰ παρόντα vel ἐν τῇ νυνὶ παρεστώσῃ ξυμφορᾷ [7]). Nam pacis tempore magno sane in honore Neptunum habebant Athenienses, maiore tamen suam Palladem.

565 sq. Patres nostri dignos se praestiterunt terra matre, quae e gremio suo nostram gentem olim summisit; quin talia ediderunt facinora ut non mortali stirpe satos sed veros heroes dixeris, quorum proelia peplo Minervae non minus sint digna quam vetustae illae deorum cum titanibus gigantibusque pugnae [8]); „τάδε γὰρ οὐχ ἡμεῖς κατειργάσμεθα ἀλλὰ θεοί τε καὶ ἥρωες", ut Themistocles loquitur apud Herodotum [9]). — Quinto quoque anno [10]) Panathenaeis sollemni pompa in arcem deducebatur peplus [11]). Quae vestis postea certe in veli modum extenta pendebat de malo navis plaustro vectae [12]); Periclis tamen tempore illum morem nondum invaluisse videtur effici posse ex Parthenonis anaglyphis illis celeberrimis, in quibus pompa Panathenaica a Phidia est repraesentata; in his enim cernitur archon rex manibus peplum tenens adiuvante iuvene. Donum autem fideique veluti pignus hoc cives offerebant suae deae, a puellis civitatis primoribus [13]) summa cura subtilique arte elaboratum [14]) et ab ipso senatu probatum [15]). Intextae erant imagines argumenti sacri, res vero humanae inde alienae erant nihilo minus quam a scena tragica. Itaque ἄξια τοῦ πέπλου dici potuerunt facinora quae nihil humanum spirare sed gesta deorum aequiparare viderentur, quemadmodum in tragoedias suas gigantomachiam illam Salaminiam admiserunt Phrynichus et Aeschylus [16]). Verborum acumen prorsus latuit unum ex interpretibus, qui adscripsit: νικήσαντες πέπλον ἐποίησαν τῇ Ἀθηνᾷ καὶ ἐνέθεντο

[1]) Vid. ad vs. 78. — [2]) Thuc. II 68—92, 102 sq. — [3]) Vid. Thuc. III 7; quamquam oblocutus est Müller Strübing Aristoph. u. die hist. Kritik p. 680 sqq. — [4]) Pausan. I 29 § 3. — [5]) Thuc. II 84 § 4; cf. Diodor. XII 48 Pausan. X 11 Plut. Mor. 345 *c*. — [6]) Plat. Rep. 452 *b*. — [7]) Plat. Criton. 43 *b*. — [8]) Eur. Hecub. 466—474 Plat. Euthyphr. 6 *c* Verg. Cir. 21—35. — [9]) VIII 109. — [10]) Etiam parvis Panathenaeis, quotannis igitur, peplum Minervae esse oblatum, perperam perhibet unum e scholiis h. l. (et Diodor. XX 46? ubi vid. Wesseling). — [11]) Vs. 1180 Av. 827. — [12]) Vid. Strattid. fr. 30. — [13]) Ἐργαστίναις. Cf. CIA. II 477, 956 sq. — [14]) Curantibus decem viris ἀθλοθέταις; vid. [Aristot.] Rep. Athen. 60 § 1. — [15]) Postea a iudicibus sorte designatis; vid. ibid. 49 § 3. — [16]) Vid. Vesp. Prolegom. p. XVI et ibid. ad vs. 220.

ἄνδρες ἦσαν τῆσδε τῆς γῆς ἄξιοι καὶ τοῦ πέπλου.
οἵτινες πεζαῖς μάχαισιν ἔν τε ναυφάρκτῳ στρατῷ
πανταχοῦ νικῶντες ἀεὶ τήνδ' ἐκόσμησαν πόλιν.
οὐδὲ εἷς γὰρ πώποτ' αὐτῶν τοὺς ἐναντίους ἰδὼν
ἠρίθμησεν, ἀλλ' ὁ θυμὸς εὐθὺς ἦν Ἀμυνίας·
εἰ δέ που πέσοιεν εἰς τὸν ὦμον ἐν μάχῃ τινί,
τοῦτ' ἀπεψήσαντ' ἄν, εἶτ' ἠρνοῦντο μὴ πεπτωκέναι,

567. ναυφάρκτῳ Dindorf] ναυφράκτῳ codd.
569. οὐδὲ εἷς γὰρ Cobet] οὐδεὶς γὰρ V alii, οὐ γὰρ οὐδεὶς R.
572. τοῦτ' R et Suidas s. v. ἀπεψησάμην et ψευδόπτωμα] ταῦτα cett.

τοὺς ἀρίστους ἐν αὐτῷ [1]). Tale quid ea demum viderunt tempora quibus Demetrius Poliorcetes ab Atheniensibus diis patriis est assimulatus [2]).

567. πεζαῖς μάχαισιν] de omissa praepositione ἐν vid. ad vs. 610.

— ναυφάρκτῳ στρατῷ] vox poetica ab Aeschylo fortasse inventa, certe apud eum primum obvia [3]). Cf. νηίτης στρατός Thucyd. I 24 § 1. Eiusdem conformationis est δρύφακτος [4]).

568. τήνδε] omisso articulo. Vid. Av. 921 et ad Nub. 60.

569. Commentarii instar sunt Thucydidis de Phormione verba: Φορμίων... ἀεὶ αὐτοῖς (militibus) ἔλεγε καὶ προπαρεσκεύαζε τὰς γνώμας ὡς οὐδὲν αὐτοῖς πλῆθος νεῶν τοσοῦτον ὅ τι οὐχ ὑπομενετέον [5])· καὶ οἱ στρατιῶται ἐκ πολλοῦ ἐν σφίσιν αὐτοῖς τὴν ἀξίωσιν ταύτην εἰλήφεσαν, μηδένα ὄχλον Ἀθηναῖοι ὄντες Πελοποννησίων νεῶν ὑποχωρεῖν [6]). Etiam Demosthenis ad milites verba huc faciunt: μηδεὶς ὑμῶν ἐν τῇ τοιᾷδε ἀνάγκῃ ξυνετὸς βουλέσθω δοκεῖν εἶναι, ἐκλογιζόμενος ἅπαν τὸ περιεστὼς ἡμᾶς δεινόν, μᾶλλον ἢ ἀπερισκέπτως εὔελπις ὁμόσε χωρῆσαι τοῖς ἐναντίοις, <ὡς> καὶ ἐκ τούτων ἂν περιγενόμενος [7]).

— οὐδὲ εἷς] vid. ad Ran. 927 [8]).

570. θυμὸς ... Ἀμυνίας] de voce θυμῷ vid. ad Ran. 1017, de nomine proprio Ἀμυνίᾳ adiectivi loco nunc adhibito ad Nub. 1163 et Vesp. 84. Itaque ὁμηρικῶς sic fere dici hoc potuisset: θυμὸς δ' αὐτίκ' ὄρινεν ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

571 sq. Si quis in humerum deiectus esset, minime despondebat animi, — nam ἐπὶ νώτῳ demum qui iacebat, victus habebatur [9]), — sed surgebat actutum et pulvere deterso negabat se iacuisse. Vid. Nub. 126 et Thucydidis Melesiae f. dictum facetum, quod attuli ad Ach. 703 Vesp. 947 [10]). Priscos heroes aemulatur Dionysus in Ranis [11]).

572. τοῦτο] pulverem nimirum, casus indicium. Simili libertate pronomen τοῦτο adhibitum est vs. 1352.

— ἀπεψήσαντ' ἄν] vid. ad Nub. 977 et de verbo Ran. 490.

— ἠρνοῦντο] simplex redit Eccl. 365, 798 Plut. 893; de comp. ἐξαρνεῖσθαι vid. ad Nub. 1230.

[1]) Vid. Diels Rhein. Mus. XXX p. 136 Preller Myth. I^4 p. 213, 2. — [2]) Plut. Demetr. 10—12 Diodor. XX 46. — [3]) Pers. 950 et 1027. Praeterea legitur Ar. Ach. 95(?) et Eur. Iph. Aul. 1259. — [4]) Pro δρύφρακτος vel δρύφαρκτος. Vid. ad Vesp. 386. — [5]) In codd. est: τοσοῦτον ἦν ἐπιπλέῃ ὅ τι οὐχ ὑπομενετέον αὐτοῖς ἐστι. — [6]) Thuc. II 88; vid. ad vs. 562. — [7]) Ibid. IV 10 § 1. — [8]) Ubi praeter hunc locum addantur Lys. 1044 Plut. 37 Eupol. fr. 357^4. — [9]) Aesch. Suppl. 91. — [10]) Plut. Pericl. 8. — [11]) Ran. 490.

ἀλλὰ διεπάλαιον αὖθις. καὶ στρατηγὸς οὐδ' ἂν εἷς
τῶν πρὸ τοῦ σίτησιν ᾔτησ' ἐρόμενος Κλεαίνετον·
νῦν δ' ἐὰν μὴ προεδρίαν φέρωσι καὶ τὰ σιτία,
οὐ μαχεῖσθαί φασιν. ἡμεῖς δ' ἀξιοῦμεν τῇ πόλει
προῖκα γενναίως ἀμύνειν καὶ θεοῖς ἐγχωρίοις.
καὶ πρὸς οὐκ αἰτοῦμεν οὐδέν, πλὴν τοσουτονὶ μόνον·
ἤν ποτ' εἰρήνη γένηται καὶ πόνων παυσώμεθα,
μὴ φθονεῖθ' ἡμῖν κομῶσι μηδ' ἀπεστλεγγισμένοις.

580. φθονεῖθ'] φθονεῖσθ' R alii. || ἀπεστλεγγισμένοις] legendum videtur *ἀνεστλ. coll. verbis ἀναδῆσαι et ἀναστεφανῶσαι. Nam *comarum ornatum* intellego; cf. comm.

573 sq. οὐδ' ἂν... ᾔτησε] vid. ad Nub. 977.

574. „Prisci illi duces, qui Medos debellarunt, non panem et circenses flagitabant" [1]). Nimirum tunc temporis ἐτιμῶντο διὰ τὰς πατρικὰς δόξας [2]), hac vero aetate strategus fuit e. g. Lamachus ille, qui ne calceos quidem vel paludamentum suo sumtu emere poterat, si fides Plutarcho [3]).

— Κλεαίνετον] quod dignus nunc habetur hic homo qui nominatim designetur, inde effici videtur *Cleonis patrem* [4]) esse intellegendum. Praeterea verba comici luculenter testantur Cleaeneto aliquid fuisse cum τῇ ἐν τῷ Πρυτανείῳ σιτήσει, quod sensit priscus commentator, qui „οὗτος ἂν εἴη ὁ τὴν σίτησιν περιποιήσας τῷ Κλέωνι" adscripsit. Sed cur patris sui intempestivae liberalitati diaria sua debere Cleon perhibeatur nescio [5]), et parum prodesse videtur Wilamowitzii horum verborum interpretatio: „antea Cleonis patrem Cleaenetum, hominem ignotum, neminem adiisse."

575. προεδρίαν] vid. ad vs. 327.

— τὰ σιτία] σκώπτων, ut bene perspexit scholiasta, voci sollemni σιτήσει hoc substituit vocabulum, eodem sensu nunc adhibitum quo alibi τὰ ἄλφιτα [6]).

578. πρὸς] vid. ad Ran. 415.

580. κομῶσι] vid. vs. 1121 et ad Nub. 14 et cf. Mantitheus eques apud Lysiam: χρὴ τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἴ τις κομᾷ, διὰ τοῦτο μισεῖν [7]).

— μηδὲ] pro καὶ dictum [8]), ut οὐδέ post οὐκ vs. 984 [9]) et Pac. 349: οὐκέτ' ἄν μ' εὕροις δικαστὴν δριμὺν οὐδὲ δύσκολον.

— ἀπεστλεγγισμένοις] *comtis, abrasis et depexis, nitida et bene curata cute*, λιπαροῖς [10]). Verbum insolitum peperit vox στλεγγίς *strigilis* [11]), quae etiam ξύστρα vocabatur; itaque participium nostrum idem valet quod ἀπεξυσμένος [12]), multa autem laude celebratum est postea Lysippi signum aeneum iuvenem ἀποξυόμενον referens, quod marmore redditum hodie superest. Sed quomodo in vitium cuiquam verti poterat quod post balneum cutem strigile abraderet? et quo-

[1]) Vid. ad vs. 280 sq. et Ran. 764 sq. — [2]) [Aristot.] Rep. Athen. 26 § 1. — [3]) Mor. 822*e* Nic. 15 Alc. 21. — [4]) Thucyd. III 36 IV 21. — [5]) A vero longius aberravit Müller Strübing Arist. u. die hist. Kritik p. 684 sq.; alienum autem quod quidem videam hinc est Cleaeneti tragici poetae vel chorodidascali nomen, qui apud Aeschinem I § 98 et Alexidem fr. 266 commemoratur. — [6]) *Den kost krijgen*; vid. ad Nub. 176. Item μᾶζα Ach. 732, πυροί Herod. Mimiamb. II 80. Cf. etiam infra vs. 780 et 1007; praeterea vid. ad vs. 280 sq. — [7]) Lys. XVI § 18. — [8]) Item Eccl. 370. — [9]) Ubi vid. — [10]) Vs. 536. — [11]) Thesm. 556 fr. 139. — [12]) Vid. Lucian. LI § 17.

Antoda sive antistropha.

ὦ πολιοῦχε Παλλάς, ὦ
τῆς ἱερωτάτης ἁπα-
σῶν πολέμῳ τε καὶ ποιη-
ταῖς δυνάμει θ' ὑπερφερού-
σης μεδέουσα χώρας,
δεῦρ' ἀφικοῦ λαβοῦσα τὴν
ἐν στρατιαῖς τε καὶ μάχαις
ἡμετέραν ξυνεργὸν
Νίκην, ἣ χορικῶν ἐστιν ἑταίρα,
τοῖς τ' ἐχθροῖσι μεθ' ἡμῶν στασιάζει.
νῦν οὖν δεῦρο φάνηθι· δεῖ
γὰρ τοῖς ἀνδράσι τοῖσδε πά-
σῃ τέχνῃ πορίσαι σε νί-
κην, εἴπερ ποτέ, καὶ νῦν.

---

583 sq. *πολέμῳ ... ποιηταῖς δυνάμει*] parum elegans profecto iunctura! Contortum autem totum est enunciatum. Itaque hic quoque vitium aliquod latere videtur.

589. *χορικῶν*] vix integrum; vVelsen *χορικῶν μοῦσιν*, vWilamowitz eleganter sane *Χαρίτων* (cf. fr. 334), quamquam vereor ut recte.

---

modo ea res oculos ita poterat ferire ut pro mollitiae signo haberetur *τὸ ἀπεστλεγγίσθαι* perinde atque *τὸ κομᾶν*? Multo aptior est altera vocis *στλεγγίδος* significatio; qua etiam *capitis insigne* quoddam, *fascia* indicabatur [1]). Participium igitur interpretor *ἐστεφανωμένους στλεγγίδι* [2]), sed ut hoc liceat pro praepositione *ἀπ-* scribendum est *ἀν-* [3]).

582—585. Haec si sana, construe: *μεδέουσα τῆς ἱερωτάτης χώρας, τῆς ἁπασῶν ... ὑπερφερούσης.*

585. *μεδέουσα*] vid. ad vs. 560.

586—589. *λαβοῦσα τὴν Νίκην*] recordemur nunc oportet Athenae *Παρθένου* statuam ingentem anno 437 a Phidia elaboratam porrecta manu sustinuisse victoriolam, suum autem templum cum Athenis tum alibi habuisse *Ἀθηνᾶν Νίκην*. Hinc Ulixes apud Sophoclem *Νίκης Ἀθανᾶς Πολιάδος* invocat auxilium [4]).

587. *στρατιαῖς*] vid. ad Vesp. 354.

590. *ἐχθροῖσι*] choros aemulantes recte interpretatur scholion [5]).

592. *τοῖς ἀνδράσι τοῖσδε*] i. e. *ἡμῖν*. — *πάσῃ τέχνῃ*] vid. ad Ran. 1235.

---

[1]) Testantur hoc scholia et Pollux VII 179, clare autem apparet e verbis Xenophontis Anab. I 2 § 10 et Theopompi apud Athenaeum 605*b*, clarius etiam ex inscriptionibus CIG. 159 et CIA. II 818, de quibus vid. Böckh Staatsh. II[3] p. 289 et 294, et inscriptione de mysteriis Andanianis (Collitz nº 4689[13, 14], Dittenb. nº 388): *στεφάνους δὲ ἐχόντω οἱ μὲν ἱεροὶ καὶ αἱ ἱεραὶ πῖλον λευκόν, τῶν δὲ τελουμένων οἱ πρωτομύσται στλεγγίδα.* Cf. etiam RMeister apud Collitzium III 2, 1 p. 142 sq. de inscr. nº 4498—4501. — [2]) Cf. Sosibius Athen. 674*b*, Hippolochus ibid. 128*c*, *e*. — [3]) Cf. annot. critica. In fr. 207 qualis intellegenda sit *στλεγγίς* non apparet. — [4]) Soph. Phil. 134. — [5]) Cf. vs. 528.

Antepirrhema.

ἃ ξύνισμεν τοῖσιν ἵπποις βουλόμεσθ' ἐπαινέσαι.
ἄξιοι δ' εἴσ' εὐλογεῖσθαι· πολλὰ γὰρ δὴ πράγματα
ξυνδιήνεγκαν μεθ' ἡμῶν, εἰσβολάς τε καὶ μάχας.
ἀλλὰ τἀν τῇ γῇ μὲν αὐτῶν οὐκ ἄγαν θαυμάζομεν,
ὡς ὅτ' εἰς τὰς ἱππαγωγοὺς εἰσεπήδων ἀνδρικῶς,

598 sq. *ἀλλὰ τἀν...ὡς*] **καὶ τά γ' ἐν...ἀλλ'*? Sed elegantius videtur *ὡς* quam quod errori tribuatur, itaque ipsum poetam vitium, quod horum versuum structurae inest, imprudentem commisisse crediderim. Pro *οὐκ ἄγαν* vHerwerden tentavit *οὐ τόσον*, quod sententiae convenit sane et Blaydesio Zacheroque placet, admitti tamen nequit, utpote ab attica dictione alienum.

596 sq. *πράγματα ξυνδιήνεγκαν μεθ' ἡμῶν*] *labores nobiscum exantlarunt, varios ancipitesque casus* [1]) *pertulerunt*. Cf. vocis *πραγμάτων* usus in locutionibus *πράγματα ἔχειν* et *παρέχειν* [2]). Ad verbum autem quod attinet, *ξυνδιαφέρειν τινὶ πόλεμον* est *alicui iunctum bellare* [3]); cf. *διαφέρειν πόλεμον* [4]) et *φέρειν πόλεμον* *belli incommoda tolerare* [5]).

598 sq. Structura verborum negligentior; ita enim continuatur sententia quasi non *ἄγαν* sed *οὕτως* fuerit dictum.

599. Anno belli secundo Pericles centum navibus Peloponnesi oram circumnavigans praeter peditum graviter armatorum quatuor milia trecentos equites secum ducebat *ἐν ναυσὶν ἱππαγωγοῖς, πρῶτον τότε ἐκ τῶν παλαιῶν νεῶν ποιηθείσαις* [6]). Quinto autem anno post [7]) similem expeditionem suscepit Nicias cum duobus collegis; qui hoplitarum duo milia *καὶ ἐν ἱππαγωγοῖς ναυσὶ διακοσίους ἱππέας* et praeterea sociorum auxilia quaedam navibus octoginta traiecit sinum Saronicum, dein agrum Corinthium invasit. Corinthii autem cum alteram suarum copiarum partem illuc duxissent, ad Solygiam oppidulum ancipiti eventu est pugnatum; nam dextrum cornu Atheniensium ad mare est repulsum, tandem tamen — *ἦσαν γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ ἱππῆς ὠφέλιμοι ξυμμαχόμενοι, τῶν ἑτέρων οὐκ ἐχόντων ἵππους* — Corinthii in locum editum se receperunt. Ceciderunt in illa pugna Corinthii plus ducenti, Athenienses plus quinquaginta. Athenienses autem postquam statuerunt tropaeum, novorum hostium impetum veriti — agnoscimus Niciae cautionem! — navibus conscensis re infecta abierunt. Exinde Crommyonis urbis vicinae agros vastarunt, tandem in paeninsula quae Epidauro vicina est castellum muniverunt relictoque ibi praesidio domum redierunt [8]). Eodem igitur tempore — fortasse iisdem diebus — hae res sunt gestae quibus Cleon Sphacteriam audacter expugnavit, nec dubium est quin multi Athenienses satis contemtim fuerint locuti de Nicia illo, qui frustra prius sollicitata Melo [9]), dein *τρίτος αὐτὸς στρατηγὸς* ingenti cum classe in oram proximam profectus nihil illic effecisset quod operae esset pretium, — cum Cleone eum comparantes, qui invitis paene civibus suis Spartiatarum lectissimas copias in ultimis Peloponnesi littoribus devicisset.

— *ἀνδρικῶς*] veros *ἄνδρας* [10]) diceres.

[1]) *Avonturen*. — [2]) Vid. ad Vesp. 1392. — [3]) Vid. Herodot. I 18 V 79, 99. — [4]) Ibid. I 25 et 74 Thucyd. I 11. — [5]) Herodot. IX 18 et 40. — [6]) Thucyd. II 56. — [7]) Media aestate anni 425. — [8]) Thucyd. IV 42—45. — [9]) Thucyd. III 91. — [10]) Vid. ad Nub. 823.

πριάμενοι κώθωνας, οἳ δὲ καὶ σκόροδα καὶ κρόμμυα·
εἶτα τὰς κώπας λαβόντες, ὥσπερ ἡμεῖς οἱ βροτοί,
ἐμβαλόντες ἀνεφρυάξανθ'· „ἱππαπαῖ, τίς ἐμβαλεῖ;"
„ληπτέον μᾶλλον. τί δρῶμεν;" „οὐκ ἐλᾷς, ὦ σαμφόρα;"
ἐξεπήδων τ' εἰς Κόρινθον· εἶτα δ' οἱ νεώτεροι
ταῖς ὁπλαῖς ὤρυττον εὐνὰς καὶ μετῆσαν στρώματα.
ἤσθιον δὲ τοὺς παγούρους ἀντὶ ποίας Μηδικῆς,

---

600. *καὶ σκόροδα καὶ κρόμμυα* schol. M] *σκόροδα καὶ κρόμμυα* codd. fere omnes metro invito. Bergk *σκόροδ' ἐλάας κρόμμυα* coll. Ach. 550, equidem tentavi **σκόροδα κρόμμυ' ἄ<λφιτα>*, sed vid. commentarius.
602. *ἀνεφρυάξανθ'* vHerwerden] *ἀνεβρύαξαν* codd.
603. *τί δρῶμεν*] *τι, ὦνδρες* vHerwerden (deleto puncto post *μᾶλλον*).
604. *δ'* R] *γ'* V cett. ‖ *νεώτεροι*] *-τατοι* R.
605. *στρώματα*] *βρώματα* R vitio manifesto (*ς — u*), neque enim *cibi* nunc expectatur mentio neque dictionis quotidianae haec est vox, licet in fr. 333 (loco obscuro) reperiatur tradita.

---

600. *κώθωνας*] *pocula militaria. Κώθων λακωνικὸς* teste Critia [1]) erat *ἔκπωμα ἐπιτηδειότατον εἰς στρατείαν καὶ εὐφορώτατον ἐν γυλίῳ. τοῦ δὲ ἕνεκα; στρατιώτην πολλάκις ἀνάγκη ὕδωρ πίνειν οὐ καθαρόν. πρῶτον μὲν οὖν τῷ μὴ λίαν κατάδηλον εἶναι τὸ πῶμα, εἶτα ἄμβωνας ὁ κώθων ἔχων ὑπολείπει τὸ οὐ καθαρὸν ἐν αὐτῷ* [2]). Cf. Heniochi verba: *βραχύωτον κυκλοτερῆ παχύστομον κώθωνα* [3]). Etiam in Pace haec pocula a nostro commemorantur [4]). Cf. participium *κεκωθωνισμένος* de appoto usurpatum [5]).

— *οἳ δὲ κτέ.*] *quin adeo fuere qui allia cepasque emerent.* Aquam etiam veri equi requirunt, alliorum illi tantum amantes fuerunt qui hoplitas aemulabantur. De re vid. Ach. 550, 1099 Eccl. 306—308 Eupol. fr. 255 Xen. Anab. VII 1 § 37 et de verborum structura ad Nub. 396.

602. *ἐμβαλόντες*] vid. ad Ran. 206.

— *ἱππαπαῖ*] „equine" scilicet pro *ῥυππαπαῖ* [6]).

603. *ληπτέον*] i. e. *χρὴ λαβέσθαι*, ut Pac. 485.

— *οὐκ ἐλᾷς, ὦ σαμφόρα;*] vid. Nub. 1298 et de voce *σαμφόρᾳ* ad Nub. 23. Verbum *οὐκ ἐλᾷς* cum vitae equestri quam maxime est aptum [7]) tum novae huic equorum „remigantium" condicioni; nam in nautarum lingua *οὐκ ἐλᾷς* significat: *quin remum ductas?*

605. *ταῖς ὁπλαῖς*] quippe quos „*ὁπλίτας*" ipsa fecisset natura.

— *μετῆσαν στρώματα*] *stramenta sibi petere coeperunt* [8]). Cf. *μεθήκειν adesse ad ... petendum* [9]), *μετατρέχειν* [10]), *μεταπέμπεσθαι misso nuncio arcessere* [11]). Idem *ἰέναι μετά* dicebatur olim [12]), hac aetate *ἰέναι ἐπί* [13]).

606. *τοὺς*] quos solos praebebat littus nudum et aridum.

---

[1]) Athen. 483*b*. — [2]) Quae suis verbis expressit Plutarchus Lycurg. 9. — [3]) Henioch. fr. 1. — [4]) Pac. 1094; vid. praeterea Archiloch. fr. 5 Xen. Cyrop. I 2 § 8 Theopomp. fr. 54 Alex. 176. — [5]) Eubul. fr. 126. — [6]) Vid. ad Ran. 207. — [7]) Cf. vs. 243. — [8]) Verbum *μετιέναι* etiam Ach. 728 Nub. 801 Pac. 274, 279 Eccl. 363 Eur. Cycl. 280 Herodot. III 15 Thucyd. I 124 § 1 etc. sic est usurpatum; vid. praeterea Nub. 1408. — [9]) Infra vs. 937 Eccl. 534 Eur. Troad. 1270 Phoen. 441. — [10]) Pac. 261 Phrynich. fr. 9. — [11]) Plut. 341 etc. — [12]) Hom. *α* 184 etc. — [13]) Vid. ad Ran. 69.

εἴ τις ἐξέρποι θύραζε, καὶ ἐκ βυθοῦ θηρώμενοι·
ὥστ' ἔφη Θέωρος εἰπεῖν καρκίνον Κορίνθιον·
„δεινά γ', ὦ Πόσειδον, εἰ μηδ' ἐν βυθῷ δυνήσομαι
μήτε γῇ μήτ' ἐν θαλάττῃ διαφυγεῖν τοὺς ἱππέας."

---

607. *ἐξέρποι*] *-πει* V alii.
608. *ἔφη*] *ἔφθη* V alii metro invito. ‖ *καρκίνον*] nomen proprium (de quo vid. ad Vesp. 1500 Ran. 86 Nub. 1260 sqq.), quod intellegunt scholia, hinc alienum.
609. *μηδ'* Brunck] *μήτ'* codd.; cf. Av. 987.
610. *μήτε* Bentley] *μήτ' ἐν* metro invito codd., item Ach. 533.

— *ποίας Μηδικῆς*] *herba medica* per bella persica in Graeciam invecta hic primum apud veteres commemoratur; postea suo in honore perstitit [1]). Hodie *medicago sativa* dicitur [2]). — Pro hac igitur herba equi cancris vescebantur, ut Croesi olim equi *μετιέντες τὰς νομὰς νέμεσθαι φοιτέοντες κατήσθιον τοὺς ἐν τῷ Σαρδίων προαστείῳ φανέντας ὄφις* [3]). Et nostris in littoribus qui vivunt equi piscibus haud illibenter vescuntur, ut olim equi Paeonum [4]).

607. *θύραζε*] i. e. *ἐξ ἁλός*, *foras*, relicto mari, ubi domicilium habent [5]).

608. *Theorum* expeditioni illi adfuisse si statuimus, phylarchi e. g. munere functum, non video quid faceti habeant hi versus. Quapropter suspicor huic homini saepe cum cancris aliquid fuisse, in *macello* igitur, non in *equitum turmis*, quaerendum esse, sive *opsonatum* illuc ventitabat homo gulae deditus, — quam explicationem inter nugas permultas praebent scholia, ubi *ἰχθυοφάγος* vocatur, — sive cancros in foro *vendebat*, quod suspicor equidem. Nam eiusmodi tantum hominis cum cancro colloquium comicus haud inepte fingere poterat. Theorum autem Cleonis sectarium cum noster his annis saepius agitaverit [6]), haud quaquam dubito quin idem nunc rideatur. *Salsamentarius* igitur fuerit Cleonis coriarii hic amicus. Nam *legatum* nuper Corinthum missum esse Theorum, *ibi* autem cancros audivisse sic conquerentes, nimis incerta est Muelleri Struebingii coniectura [7]). Verumne praeterea divinando assecutus fuerit Reiske, qui Corinthios apud vicinos „cancros" audivisse coniecit [8]), quis dixerit.

609. *δεινά γ', ὦ Πόσειδον*] cf. Av. 1269: *δεινόν γε.* Eodem sensu dicitur *οὐ δεινά;* [9]). Cf. etiam fr. adesp. 577: *ἀνόητά γ', εἰ τοῦτ' ἦλθες ἐπιτάξων ἐμοί*, Ran. 491: *ἀνδρεῖά γε*, Eur. Iph. Taur. 619: *ἄζηλά γε.*

610. Spectatoribus iocose in mentem revocantur nunc verba scolii cuiusdam a Timocreonte compositi: *ὤφελέν σ', ὦ τυφλὲ Πλοῦτε, | μήτε γῇ* [10]) *μήτ' ἐν θαλάσσῃ | μήτ' ἐν οὐρανῷ φανῆμεν, | ἀλλὰ Τάρταρόν τε ναίειν | καὶ Ἀχέροντα. διὰ σὲ γὰρ πάντ' | ἔστ' ἐν ἀνθρώποις κακά.* Quocum multo etiam festivius Charini illud de Megarensibus psephisma comparatur in Achar-

---

[1]) Verg. Georg. I 215 Plin. H. Nat. XVIII 43 etc., Hehn Culturpfl.[4] p. 331 sq. — [2]) *Lucerne.* — [3]) Herodot. I 78. — [4]) Herodot. V 16. — [5]) Idem vocis est usus Hom. *Π* 408 *Φ* 29 *ε* 410 *μ* 254; vid. etiam *ξ* 352. — [6]) In Acharnensibus Nubibus Vespis fabulis; vid. ad Nub. 400 et Vesp. 42. — [7]) Arist. u. die hist. Kritik p. 732. — [8]) Id quod credibile certe esse negari nequit collata nostrorum nautarum voce *landkrabben* et similibus. — [9]) Ach. 770, 1079 Vesp. 1368 Av. 1033 (Eur. Or. 413) Lys. 608 Ran. 610 Eccl. 400, *οὐ δεινόν;* vs. 810. Praeterea vid. supra vs. 30. — [10]) Pro *ἐν γῇ* dictum ea libertate qua usi sunt etiam Ar. Eq. 567 Av. 740 Soph. Oed. R. 734 Hor. Od. III 25, 2 al.

SCENA DUODECIMA.

(Redit Isiciarius.)

Chorus, Isiciarius.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν καὶ νεανικώτατε,
ὅσην ἀπὼν παρέσχες ἡμῖν φροντίδα·
καὶ νῦν, ἐπειδὴ σῶς ἐλήλυθας πάλιν,
ἄγγειλον ἡμῖν πῶς τὸ πρᾶγμ' ἠγώνισαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τί δ' ἄλλο γ' εἰ μὴ νικόβουλος ἐγενόμην;

614. ἠγώνισαι Cobet] -νίσω codd.; Cobeti lectionem ut reciperem movit me Vesparum versus 993, quamquam tragicus loci color et aoristus quo in responso utitur isiciarius efficiunt ut dubitem an genuina tamen sit vulgata.

615. γ'] om. R alii.

nensibus [1]). Nec non commemorandus nunc Vesparum est locus, ubi Cleonymus sic per aenigma ridicule indicatur: *τί ταὐτὸν ἐν γῇ τ' ἀπέβαλεν καὶ ἐν οὐρανῷ | καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ θηρίον τὴν ἀσπίδα;* [2]).

— *τοὺς ἱππέας*] expectari *τοὺς ἵππους* recte observatur in scholio: *διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τοὺς ἱππέας καὶ οὐχ ἵππους* [3]) (*λέγουσιν*). Sic ad argumentum reversus in ipsorum equitum laudibus desinit chorus.

611 sqq. In coryphaei his versibus manifesta est dictio tragica, quam etiam proximo anno in Acharnensium fabula noster passim fuerat imitatus [4]), et ipsi numeri severitate trimetros tragicorum aequant. Nimirum inserviunt introducendae isiciarii narrationi, quae *ῥήσεις ἀγγελικὰς* iocose aemulatur [5]). Conferri possunt coryphaei ad Lysistratam verba: *ἄνασσα πράγους τοῦδε καὶ βουλεύματος, | τί μοι σκυθρωπὸς ἐξελήλυθας δόμων;* [6]) et sequentia, ubi item luculenter apparet color tragicus.

611. *φίλτατ' ἀνδρῶν*] vid. vs. 1335 et ad Nub. 110.

— *νεανικώτατε*] adiectivum redit Vesp. 1067 (?), 1204 Plut. 1137 [7]); cf. etiam *ἀνδρικώτατος* Vesp. 1199.

614. Cf. Philocleonis verba [8]): *πῶς ἄρ' ἠγωνίσμεθα; quem igitur eventum habet causa?*

615. *τί δ' ἄλλο γ' εἰ μὴ*] cf. Socratis et Ischomachi colloquium: ΣΩ. *ἡ γυνὴ ἐδόκει σοι ... ὑπακούειν;* ΙΣΧ. *τί δέ, εἰ μὴ ὑπισχνεῖτό γε ἐπιμελήσεσθαι κτέ.*, et mox: ΣΩ. *καὶ πῶς δὴ ... διέταξας αὐτῇ;* ΙΣΧ. *τί δέ, εἰ μὴ τῆς οἰκίας τὴν δύναμιν ἔδοξέ μοι πρῶτον ἐπιδεῖξαι αὐτῇ* [9]). Idem dici poterat *τί δ' ἄλλο (γ') ἢ* [10]) vel *οὐδὲν ἄλλο (γ') εἰ μή* [11]) vel *οὐδὲν ἄλλο (γ') ἢ* [12]).

— *νικόβουλος*] nomini proprio, quod

[1]) Ach. 532—534. — [2]) Vesp. 22 sq. — [3]) Vulgo absurde *ἱππεῖς*. — [4]) Ach. 395 sqq. — [5]) Viros doctos hoc loco totaque nostra fabula abutentes in Atheniensium vita publica describenda salse risit vir *ἀριστοφανικώτατος* Müller Strübing Aristoph. u. die hist. Kritik p. 68 sqq. — [6]) Lys. 706 sq. — [7]) Antiphan. fr. 190^{20} Alex. 188. — [8]) Vesp. 993. — [9]) Xen. Oecon. IX § 1 sq. — [10]) Vid. ad Nub. 1287. — [11]) Vid. infra vs. 1106. — [12]) Ut Thucyd. IV 14 § 3 Aesch. Pers. 209.

ΧΟΡΟΣ.

Stropha (vs. 616—623).

νῦν ἄρ' ἄξιόν γε πᾶσίν
ἐστιν ἐπολολῦξαι.
ὦ καλὰ λέγων, πολὺ δ' ἀμείνον' ἔτι τῶν λόγων
ἐργασάμεν', εἴθ' ἐπέλ-
θοις ἅπαντά μοι σαφῶς·
ὡς ἐγώ μοι δοκῶ
καὶ ἂν μακρὰν ὁδὸν διελθεῖν
ὥστ' ἀκοῦσαι. πρὸς τάδ', ὦ βέλ-

---

616. *γε*] om. codd. fere omnes, *τι* vVelsen.
617. *ἀμείνον'* Bergler] *ἄμεινον* codd.
618. *ἐργασάμεν'* Bentley] *εἰργασμέν'* codd.
620. *ὡς*] *ὥστ'* R.

---

revera in usu erat [1]), ea nunc tribuitur vis quae inest etymo [2]).

616. *ἄρα...γε*] etiam Nub. 121 et Plut. 705 has particulas iunctas apud nostrum inveniri observavit Kähler.

— *ἄξιον...πᾶσιν*] vid. ad Nub. 474.

— *ἐπολολῦξαι*] *alta voce deos invocare* [3]). Cf. *ὀλολυγή* [4]). Proprie autem *feminarum* clamores significat [5]); a prisco igitur loquendi usu deflectitur ubi de *viris* dicitur, ut nostro loco, quibus *τὸ ἀλαλάξαι* potius post victoriam est proprium [6]), quod tamen verbum apud Aristophanem non invenitur.

618. *πολὺ δ' ἀμείνον' ἔτι*] eadem in Acharnensibus est verborum structura: *ἧπτε πολὺ μᾶλλον ἔτι τῷ πυρί* [7]).

619. *ἐπέλθοις ἅπαντα*] *omnia deinceps velim referas* [8]).

620 sq. *Vel longum iter suscipere non gravarer si opus esset, ut te audire possem res gestas enarrantem.* Proverbialis fere haec est locutio; cf. Theognid. 71 sq.: *ἀλλὰ μετ' ἐσθλὸν ἰὼν βούλευ καὶ πολλὰ μογῆσαι | καὶ μακρὴν ποσσίν, Κύρν', ὁδὸν ἐκτελέσαι*, et Isocrat. I § 19: *μὴ κατόκνει μακρὰν ὁδὸν πορεύεσθαι πρὸς τοὺς διδάσκειν τι χρήσιμον ἐπαγγελλομένους.* Locutioni autem *δοκῶ μοι* infinitivus aoristi et particula *ἄν* subiunguntur etiam Ach. 994 sq. Av. 671 Lys. 115, alibi infinitivus *futuri*, de *certis* igitur consiliis dictus [9]).

622. *πρὸς τάδε*] *tales igitur cum nos videas, arrectis nimirum auribus adstantes* [10]). Cf. vox, quae multo est frequentior, *πρὸς ταῦτα*, *quae cum ita sint* ut modo audivisti [11]).

---

[1]) Teste epigrammate quod in honorem *Νικοβούλου Μυννίχου Εἰτεαίου* scriptum est: Kaibel Epigr. *62, CIG. 174. — [2]) Vid. ad Nub. 1163 et Vesp. 84; prae ceteris autem locis nostro similes sunt infra vs. 1044 et Vesp. 380. — [3]) Verbum redit vs. 1327 Pac. 97 Av. 783. — [4]) Lys. 240 Av. 221. — [5]) Vid. Hom. γ 450 etc. Herodot. IV 189 Xen. Anab. IV 3 § 19 Aesch. Sept. 825 Agam. 594 sqq. Soph. Trach. 205 Eur. Med. 1173, 1176 El. 691 Heracl. 782 etc. — [6]) Cf. *ἀλαλαί* Av. 951, 1763 Lys. 1291, Valcken. ad Eur. Phoen. 335. — [7]) Ach. 986. — [8]) Cf. Ran. 1118. — [9]) Vesp. 250 Ran. 1421 (ubi vid.) Eccl. 170 Plut. 1187; praeterea cf. annot. critica ad Eq. 1311 et Vesp. 177. — [10]) Sic etiam Ach. 702 Pac. 305 *πρὸς τάδε* est usurpatum. — [11]) Vid. ad Nub. 990 et Vesp. 927.

τιστε, θαρρήσας λέγ', ὡς ἅ-
παντες ἡδόμεσθά σοι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ μὴν ἀκοῦσαί γ' ἄξιον τῶν πραγμάτων.
εὐθὺς γὰρ αὐτοῦ κατόπιν ἐνθένδ' ἱέμην·
ὃ δ' ἄρ' ἔνδον ἐλασίβροντ' ἀναρρηγνὺς ἔπη
τερατευόμενος ἤρειδε κατὰ τῶν ἱππέων
κρημνοὺς † ἐρείδων † καὶ ξυνωμότας λέγων
πιθανώταθ'. ἡ βουλὴ δ' ἅπασ' ἀκροωμένη

---

628. ἐρείδων] corruptum. Brunck ἐρείπων, sed epicum hoc verbum non *coniciendi* sed *evertendi, deiciendi* (O 356 Herodot. I 164 IX 70) vel intransitivam *ruendi* vim habet; Bergk ἐρείκων, nihilo probabilius; videntur autem litterae ἐρειδ e versu proximo huc aberrasse. Thiersch ἐρεύγων, Blaydes ἀνασπῶν (coll. Soph. Ai. 302 etc.) vel ἀπειλῶν, equidem requiro verbum cui *contorquendi* insit notio, e. g. *<κυλίν>δων.

629. πιθανώταθ' et ἀκροωμένη] πιθανώτατα δ' et ἀνακρουομένη R; utrumque vitium peperit elisio primitus scripto non indicata. ‖ δ'] om. V R alii.

---

624. *Est sane operae pretium audire quid factum sit.*

626. ἐλασίβροντα] ipse Iuppiter ὁ τερπικέραυνος est βροντῆς ἐλατήρ [1]) et a Pindaro in carmine deperdito invocabatur verbis ἐλασίβροντε παῖ Ῥέας, quae in scholiis ad hunc locum sunt servata. Nunc non iaculator poetico hoc epitheto indicatur sed missilia. Cf. autem Ach. 531, ubi Pericles ὁ Ὀλύμπιος sic describitur: ἤστραπτ', ἐβρόντα, ξυνεκύκα τὴν Ἑλλάδα. Novus nunc Pericles senatum opplevit clamoribus ὑὸς ἐμπεπρημένης.

— ἀναρρηγνὺς ἔπη] vid. ad vs. 644 et ad Nub. 357.

627. τερατευόμενος] vid. ad Ran. 834.

— ἄρ' … ἤρειδε κατὰ τῶν ἱππέων] scholia si sequimur, vertendum erit: *summa cum virium intentione deiciebat* [2]) *in equites* — ut Iuppiter igitur in terrae filios fulmina sua torquens. Cum tamen intransitive usurpari soleat verbum ἐρείδειν [3]), ita potius nunc accipiam ut Nub. 558 et 1375, vertens *vehementissimis verbis declamitabat* [4]). Nisi autem fallor, post ἤρειδε sententiam incidi et verba κατὰ τῶν ἱππέων cum sequentibus iungi voluit poeta. Particulae ἄρα et temporis imperfecti quae sit vis optime indicabit paraphrasis: *illic autem inveni id quod expectari poterat: bilem nimirum suam evomebat Paphlago.*

628. κρημνοὺς ἐρείδων] cum corruptis his verbis [5]) conferri possunt loci ubi Aeschylus propter dictionis tumorem κρημνοποιὸς dicitur [6]) et ῥήμαθ' ἱππόκρημνα ei tribuuntur [7]).

— ξυνωμότας καλῶν] quod crimen saepe his annis neque immerito sane in optimates est coniectum [8]).

629. πιθανώτατα] *probabiliter admodum* [9]). Cleonem τῷ δήμῳ παρὰ πολὺ ἐν

---

[1]) Pind. Ol. IV 1. — [2]) „Hurled them" Blaydes. — [3]) Nam δρμαθοὺς Ran. 914 vix potest dici verum obiectum. — [4]) In chori verbis τοίας ἐρέσσουσιν ἀπειλὰς δικρατεῖς Ἀτρεῖδαι καθ' ἡμῶν Soph. Ai. 251 nolim scribere quod propositum est ἐρείδουσιν vel ἐρείσουσιν, sed ἀράσσουσιν potius corrigam. Vid. ad Nub. 1373. — [5]) Vid. annot. critica. — [6]) Nub. 1367. — [7]) Ran. 929. — [8]) Cf. Vesp. 345, 483, 488 sqq., Vesp. Prolegom. p. XXIX sqq. — [9]) Adi. apud nostrum nonnisi Thesm. 268 et 464 redit.

ἐγένεθ' ὑπ' αὐτοῦ ψευδατραφάξυος πλέα,
καὶ ἔβλεψε νᾶπυ καὶ τὰ μέτωπ' ἀνέσπασεν.
καὶ ἔγωγ', ὅτε δὴ ἔγνων ἐνδεχομένην τοὺς λόγους
καὶ τοῖς φενακισμοῖσιν ἐξαπατωμένην,
„ἄγε δή, Σκίταλοι καὶ Φένακες“ ἦν δ' ἐγώ

τῷ τότε πιθανώτατον vocat Thucydides [1]).

630 sq. *ἐγένετο κτἑ.*] *cum in curiam irrupi, mendacissimis commentis effecerat ut senatores ξυνωφρυωμένοι* [2]) *sederent.*

630. *ψευδατραφάξυος*] vocabulum alibi non obvium in sermone quotidiano hac aetate vixisse noster locus testatur. Sic nos, si quem commenticia proferre arbitramur, *cramben vendere* [3]) eum dicimus. Est autem *ἀτράφαξυς* vile et vix legitimum oleris genus [4]), *scandice* [5]) vel *corcoro* [6]) vel *blito* [7]) nihilo praestantius, sed tamen nihilo minus — per belli opinor incommoda — mensis adhibitum, testibus verbis Pherecratis [8]): *ἀτράφαξυν ἕψουσα.* In Romanorum ore herbae huius nomen sonuit *atriplex* [9]), quasi a *triplici littera alpha* dictum esset. — Eandem conformationem habet vox *ψευδαμάμαξυς* [10]); cf. etiam *Pseudartabae* nomen [11]).

631. *ἔβλεψε νᾶπυ*] vid. ad Ran. 562. — *τὰ μέτωπ' ἀνέσπασεν*] *frontem contraxerant* torvo minacique vultu circumspicientes [12]).

633. *φενακισμοῖσιν*] vocem etiam oratores adhibuerunt [13]); praeterea vid. ad Ran. 909.

634 sqq. Impudentiae — qua sola Paphlagonem vincendum esse sensit, si posset vinci, — numina quaelibet isiciarius invocavit priusquam in ultimum rerum discrimen se induit. *Φένακες* ipsi fraudulentiae daemones nunc dicuntur [14]), *Κόβαλοι* ad Dionysi comitatum fortasse sunt referendi [15]). Aliunde ignoti sunt *Σκίταλοι* et *Βερέσχεθοι*, quae nomina ex Sabazii vel Cabirorum cultu similibusve mysteriis desumta esse suspicetur quispiam [16]), neque mero fortasse casui tribuenda est similitudo, quae inter nomen parum graecum *Bereschethum* et primum veteris Testamenti verbum [17]) intercedit. Singularis denique *Μόθων* in hoc contextu admirationem movet; quamquam ipsum nomen ab hoc comitatu haudquaquam esse alienum docet Pluti locus: *ὡς μόθων εἶ καὶ φύσει κόβαλος, | ὅστις φενακίζεις κτἑ.* [18]). Apud Lacedaemonios *μόθᾱκες* [19]) dicebantur Helotae, qui coniunctim cum Spartiatarum filiis legitimis educati et libertate donati fuerant [20]). — Ut nostro loco, sic in carmine Homerico *Καμίνῳ* coniunctim commemorantur daemones aliquot [21]), et apud Platonem comicum impudicitiae praesides celebrantur *Ὀρθάνης Κονίσαλος Λόρδων Κύβδασος Κέλης* [22]), quae aut omnia aut maximam partem ficta esse numina apparet. Etiam daemonum Dionysiacorum nomina Ophelander Eunus cet. huc faciunt.

[1]) III 36. — [2]) Eur. Alc. 777. — [3]) *Kool verkoopen.* — [4]) *Melde.* — [5]) Vs. 19. — [6]) Vesp. 239. — [7]) Diphil. fr. 14 etc. — [8]) Fr. 75. — [9]) Plin. H. Nat. XX 83. — [10]) Vesp. 326. — [11]) Ach. 91 sqq. — [12]) Cf. vs. 646 et de hac cognatisque locutionibus vid. ad Vesp. 655. — [13]) Dinarch. I § 111 II § 4 Demosth. XIX § 26 XXIV § 194. — [14]) Vid. ad Ran. 909. — [15]) Vid. ad Ran. 104, Harpocrat. s. v., Preller Myth. I⁴ p. 726,5. — [16]) Phallicos daemones intellegit Zacher. — [17]) *Bereschit, initio.* — [18]) Vs. 279 sq.; vid. etiam infra vs. 697. — [19]) De vocis termino vid. ad vs. 361. — [20]) Vid. Phylarchus apud Athen. 271 *e*, Harpocrat. s. v., Plut. Cleom. 8, Aelian. Var. Hist. XII 43. — [21]) *Σμάραγος Ἄσβετος Σαβάκτης Ὠμόδαμος.* — [22]) Fr. 174.

„Βερέσχεθοί τε καὶ Κόβαλοι καὶ Μόθων,
„ἀγορά τ', ἐν ᾗ παῖς ὢν ἐπαιδεύθην ἐγώ,
„νῦν μοι θράσος καὶ γλῶτταν εὔπορον δότε
„φωνήν τ' ἀναιδῆ.“ — ταῦτα φροντίζοντί μοι
ἐκ δεξιᾶς ἐπέπαρδε καταπύγων ἀνήρ.
καὶ ἐγὼ προσέκυσα· κᾆτα τῷ πρωκτῷ θενὼν
τὴν κιγκλίδ' ἐξήραξα, καὶ ἀναχανὼν μέγα
ἀνέκραγον· „ὦ βουλή, λόγους ἀγαθοὺς φέρων
„εὐαγγελίσασθαι πρῶτος ὑμῖν βούλομαι·
„ἐξ οὗ γὰρ ἡμῖν ὁ πόλεμος κατερράγη,

---

635. *τε καὶ Κόβαλοι*] *Κοάλεμοί τε* Dobree (cf. vs. 221); vocem *Κοάλεμοι* legerunt scholiasta et Suidas (s. v. *κοάλεμος*). ‖ *Μόθων* Kuster e schol.] *Μόθωνες* codd. (metro invito); et expectatur sane pluralis.

637. *εὔπορον*] *εὔτροχον* Burges coll. Eur. Bacch. 268, *εὔστροφον* Blaydes coll. Ran. 892.

639. *ἐπέπαρδε* Halbertsma] *ἀπέπαρδε* codd. (ut Vesp. 394 Ran. 10 Plut. 699).

641. *ἐξήραξα* R] *ἐξάραξα* codd. cett. ‖ *ἀναχανών*] *ἐγχανών* Lenting.

643. *πρῶτος* V²] *πρῶτον* cett. (ut Soph. Ai. 719 Eur. El. 230).

---

636. Vid. vs. 181 et ad Nub. 991.

639. Daemones, quos invocavit isiciarius, alumno suo auxilium praesentissimum certo omine promittunt, *ἐπὶ δεξί' ἐναίσιμα σήματα φαίνοντες*: impuri nimirum hominis *πορδή* numen adesse testatur. Ridicule autem *-έπαρδε* nunc pro *-έπταρε* dictum esse [1]) recte observavit Bergler, qui contulit versus satis sane scurriles, ubi Mercurius a fratre correptus *οἰωνὸν προέηκεν... | τλήμονα γαστρὸς ἔριθον, ἀτάσθαλον ἀγγελιώτην, | ἐσσυμένως δὲ μετ' αὐτὸν ἐπέπταρε* [2]). — Cf. iocus de vocum *πορδῆς* et *βροντῆς* similitudine Nub. 394 et vulgaris sermonis locutio rei alicui *προσπέρδεσθαι* = *penitus* eam *contemnere* [3]).

640 sq. Gratus isiciarius numina sua adorat, *τὸν ὄρνιν τοῦ θεοῦ δεχόμενος* [4]), nec mora per cancellos vi effractos in curiam irrumpit. Vide autem Cobalorum et Phenacum alumnum impudentia ipsum Cleonem vincentem! Privatis enim hominibus aditus in senatum minime patebat, sed *ἀπὸ τῆς ἀσθενοῦς ταυτησὶ κιγκλίδος τῶν ἀπορρήτων κυρία ἦν ἡ βουλὴ οἱ πεντακόσιοι* [5]). — De verbo *προσκύσαι* vid. ad vs. 156, de participio *θενών* ad Vesp. 1384, de voce *κιγκλίς* ad Vesp. 124, de participio *ἐξαράξας* ad Nub. 1359.

642. Isiciarius in senatu *κατέκραγε τὸν Παφλαγόνα, τριπλάσιον αὐτοῦ κεκραγώς*, ut minitatus ei fuerat [6]).

643. Cf. nuncii verba Soph. Trach. 180: *δέσποινα Δηάνειρα, πρῶτος ἀγγέλων | ὄκνου σε λύσω* et vs. 190: *ἀπῇξ' ὅπως τοι πρῶτος ἀγγείλας τάδε | πρὸς σοῦ τι κερδάναιμι* et Aeschin. II § 171: *ἀπαγγείλας τοίνυν πρῶτος τὴν τῆς πόλεως νίκην ὑμῖν... πρώτην ταύτην ὑμᾶς ἀπαιτῶ χάριν κτέ.*

644. *ὁ πόλεμος κατερράγη*] cf. Ach. 528 *ἀρχὴ τοῦ πολέμου κατερράγη*. Proprie

---

[1]) Vid. Av. 720 Hom. ϱ 541—545 Xen. Anab. III 2 § 9 Plut. Them. 13 Catull. XLV 9 etc. — [2]) H. Merc. 295 sqq. — [3]) Sosipatr. fr. 1¹². — [4]) Plut. 63. — [5]) [Demosth.] XXV § 23. — [6]) Vs. 287.

„οὐ πώποτ' ἀφύας εἶδον ἀξιωτέρας.“ —
οἱ δ' εὐθέως τὰ πρόσωπα διεγαλήνισαν·
εἶτ' ἐστεφάνουν μ' εὐαγγέλια. καὶ ἐγὼ ἔφρασα
αὐτοῖς, ἀπόρρητον ποιησάμενος, ταχύ,
ἵνα τὰς ἀφύας ὠνοῖντο πολλὰς τοῦ ὀβολοῦ,...

646. *οἱ ... διεγαλήνισαν* R] *τῶν ... -σεν* V et fere omnes; *ἢ ... -σεν* Fritzsche sine causa.
648. *ποιησάμενος*] *-νοις* Bentley (*-νους* Reiske) non recte.

χειμὼν [1]) tonitru torrens dicuntur *καταρραγῆναι, ἀναρραγῆναι* [2]), *ῥαγῆναι* [3]). Insolite dictum est Thucyd. I 66 *ὁ πόλεμος οὔπω ξυνερρώγειν*, ubi haud scio an vitium lateat, expectatur certe *κατερρώγειν* aut *ξυνειστήκειν, ξυνεκεκρότητο, ξυνήρακτο* vel *ξυνέρρακτο* [4]).

645. *Apuas* [5]) *nunquam vidi viliores.* Adiectivum *ἄξιος* idem quod *εὐτελής* hic et alibi [6]) significat. Contrarium est *τίμιος*, e. g.: *οὐ πώποτ' ἰχθῦς οἶδα τιμιωτέρους | ἰδών* [7]), vel in notis verbis Antiphanis: *ὀλίγον ἐστὶ τὸ καλὸν πανταχοῦ | καὶ τίμιον* [8]), vel apud Lysiam: *ἐπειδὴ τίμιος ἦν ὁ σῖτος,... συμφέρειν ὑμῖν... ὡς ἀξιώτατον τούτους πρίασθαι, δεῖν γὰρ αὐτοὺς... πωλεῖν τιμιώτερον* [9]). Magnum autem pretium qui pro merce sua poscit institor *τιμιοπώλης* vocatur [10]). Ad rem quod attinet, utile erit meminisse etiamnunc cognatorum pisciculorum [11]) in patria nostra pretium mirum quantum fluctuare pro capturae abundantia aut raritate, ideoque quam maxime aleatoriam esse horum pisciculorum muria conditorum mercaturam [12]). Dicebantur etiam *τριχίδες* [13]) vel *ἐπανθρακίδες* [14]), fortasse etiam *μεμβράδες* [15]) cognatum fuit piscium genus, certe *μεμβραφύαι* ex utraque voce commixtum nomen habet Aristonymus [16]).

646. *Tunc subito frontem illi explicuerunt*; cf. vs. 631 et vid. ad Vesp. 655.

647. *ἐστεφάνουν μ' εὐαγγέλια*] *iubebant coronam publice mihi decerni ὡς εὐαγγελισαμένῳ* [17]). Cf. Plut. 764 sqq.: *ἐγὼ δ' ἀναδῆσαι βούλομαι | εὐαγγέλιά σε κριβανιτῶν ὁρμαθῷ | τοιαῦτ' ἀπαγγείλαντα*, et infra vs. 656: *εὐαγγέλια θύειν.*

648. *ἀπόρρητον ποιησάμενος*] *ea condicione ut ne evulgaretur id quod dicturus essem* [18]). Quod Andocides dicit *εἰσαγγεῖλαι ἀπόρρητα εἰς τὴν βουλήν* [19]) et *εἰσαγγεῖλαι τῇ βουλῇ ἐν ἀπορρήτῳ* [20]). Sic locutum isiciarium arcanum aliquod, quo de summa rerum ipsaque patriae salute ageretur, senatoribus credidisse suspicetur quispiam; vide autem quam lente nunc procedat narrantis sermo, quo maior maiorque fiat in auditorum animis expectatio. Secretum aliquod permagni momenti ad senatum rettulisse se ait, dein gravissimum illud consilium choro

[1]) Herodot. I 87. — [2]) Vs. 627. — [3]) Nub. 357, 583. Cf. nostra verba *uit-, losbarsten, uitbreken.* — [4]) Cf. Thucyd. VIII 96 Xen. Hell. VII 5 § 16. — [5]) *Sardines.* — [6]) Vs. 672, 895 Vesp. 491 Pherecrat. fr. 61 Eubul. 10 Xen. Vectig. IV § 6 etc. — [7]) Diphil. fr. 33. — [8]) Antiphan. fr. 58. — [9]) Lys. XXII § 8. Item apud nostrum Vesp. 253. — [10]) Phrynich. fr. 52. — [11]) *Anchovis.* — [12]) Praeterea de apuis vid. vs. 649, 666, 672 Vesp. 496 Ach. 640, 901 sq. Av. 76 sq. fr. 506 sq. — [13]) Vs. 662 Ach. 551 Eccl. 51 fr. 416 Eupol fr. 154 Alex. 18, 155 Sotad. 1^{30} etc. — [14]) *Friture*, Ach. 670 Vesp. 1127. — [15]) Vesp. 493 sq. (ubi vid.) fr. 137 Eupol. fr. 28 Phrynich. 50 Platon. 123 Aristonym. 3 etc. — [16]) Aristonym. fr. 2. — [17]) Vs. 643. — [18]) Item Xen. Anab. VII 6 § 43 Lys. XII § 69 Herodot. IX 45 et 94. Nos: *onder het zegel van het diepste geheim.* — [19]) Andocid. II § 3. — [20]) § 21.

τῶν δημιουργῶν ξυλλαβεῖν τὰ τρυβλία.
οἳ δ' ἀνεκρότησαν καὶ πρὸς ἔμ' ἐκεχήνεσαν.
ὃ δ' ἐπινοήσας, ὁ Παφλαγών, εἰδὼς ἄρα
οἷς ἥδεθ' ἡ βουλὴ μάλιστα ῥήμασιν,
γνώμην ἔλεξεν· „ἄνδρες, ἤδη μοι δοκεῖ,
„ἐπὶ συμφοραῖς ἀγαθαῖσιν εἰσηγγελμέναις
„εὐαγγέλια θύειν ἑκατὸν βοῦς τῇ θεῷ.“ —
ἐπένευσεν εἰς ἐκεῖνον ἡ βουλὴ πάλιν.
καὶ ἔγωγ', ὅτε δὴ ἔγνων τοῖς βολίτοις ἡττημένος,

650. Ante vs. 649 collocabat vWilamowitz (cf. Ran. 1190 sqq.), sed traditum versuum ordinem optime defendit Vahlen coll. Ach. 1051 sqq.

652. ἐπινοήσας Meineke] ὑπονοήσας codd. || ἄρα] τἄμα R, θ' ἅμα vel τ' ἄρα Dindorf.

654. ἤδη μοι] καμοὶ R, ἢ κἀμοὶ Bothe.

655. εἰσηγγελμέναις] ἠγγ. R, unde Cobet -σι ταῖς ἠγγελμέναις, fortasse recte, sed vid. commentarius.

narraturus praemittit adverbium *ταχύ* [1]), tum vero inserit aliquot verba, quibus consilii a se prolati finem indicet optatissimum, tandem denique quid fuerit illud aperit.

650. Omnes quotquot in salsamentariorum officinis inveniri possent ollas per magistratuum ministros anquiri et comprehendi iussit homo noster. Sic enim fore ut apuae recentes, quae Phalerum cymbis essent advectae [2]), non possent oleo condiri in ollis, quae nullae iam adessent [3]); piscatores igitur pisciculos citissime ad aëra putrescentes vili pretio venumdaturos et gratis fere concessuros esse, si quis domum eos absportare vellet. — Perridicule autem de ollis usurpatum est verbum *ξυλλαβεῖν* *comprehendere* [4]), quod de maleficis qui in vincula coniciuntur dici solet. Cavendum ne *δημιουργοὺς* nunc cum scholiasta intellegamus *figulos*.

651. *οἳ δ' ἀνεκρότησαν*] *manus ὑφ' ἡδονῆς* [5]) *comploserunt* [6]).

— *πρὸς ἔμ' ἐκεχήνεσαν*] *aperto ore* — quod stolide admirantis avideque expectantis est — *me intuebantur* [7]).

655. *Ob felicissimum eventum nunciatum.* Locutio *ἐπὶ συμφοραῖς* [8]), ut cetera quae botularius refert, e vita publica est desumta, item *εἰσαγγέλλειν*, quod de *relationibus ad senatum* proprie dicitur [9]). Eadem verborum structura est Thesm. 597: *τὸ πρᾶγμα... δεινὸν εἰσαγγέλλεται* [10]).

656. *εὐαγγέλια θύειν*] haec quoque est certa formula loquendi [11]).

658. *τοῖς βολίτοις*] ridicule pro *τοῖς βουσίν* [12]).

[1]) Eundem in enunciato locum adverbium *ταχύ* obtinere vs. 109, observavit Vahlen. — [2]) Cf. Ach. 901. — [3]) Cf. Av. 76 sq. — [4]) In annot. ad Ran. 1236 perperam verti *coëmere*. — [5]) Ut dicitur Plut. 739. — [6]) Item Vesp. 1314. — [7]) Item vs. 804 et 1118 Nub. 996; vid. etiam Ach. 10, 133 Eq. 261, 755, 824, 1032, 1119 Ran. 990 et ad Ach. 604 Eq. 78, 1263 Vesp. 695. — [8]) Vid. ad vs. 406 et Nub. 1205. — [9]) Nos: *het bericht is ingekomen*. — [10]) Praeterea vid. Thucyd. VIII 79 § 1, 92 § 6 etc. — [11]) Cf. Xen. Hellen. I 6 § 37 IV 3 § 14 Isocr. VII § 10 Aeschin. III 160 Menand. in *Περικειρομένη* (fr. in Oxyrh. Papers II lin. 18) etc., et vid. vs. 643, 647. — [12]) Vid. Ach. 1026 et ad Ran. 295.

διακοσίαισι βουσὶν ὑπερηκόντισα·
τῇ δ᾽ Ἀγροτέρᾳ κατὰ χιλίων παρῄνεσα
εὐχὴν ποιήσασθαι χιμάρων εἰς αὔριον,
αἱ τριχίδες εἰ γενοίαθ᾽ ἑκατὸν τοῦ ὀβολοῦ.
ἐκαραδόκησεν εἰς ἔμ᾽ ἡ βουλὴ πάλιν.
ὃ δὲ ταῦτ᾽ ἀκούσας ἐκπλαγεὶς ἐφληνάφα·
κᾆθ᾽ εἷλκον αὐτὸν οἱ πρυτάνεις χοἱ τοξόται.

---

659. διακοσίαισι] -ησι (vel -οισι) codd.
661. εἰς αὔριον,] virgulam hic deletam ante εἰς scribebat Brunck.
662. εἰ R] δ᾽ εἰ V et fere omnes.
664. ταῦτ᾽ ἀκούσας] τοῦτο νοήσας vHerwerden.

---

659. *ὑπερηκόντισα superavi* [1]).

660. *τῇ ... Ἀγροτέρᾳ*] Dianae Agresti [2]) capellam sacrificare solebant Lacedaemonii pugnam inituri [3]). Item Callimachus Atheniensium polemarchus ante pugnam Marathoniam sacra ei ferens *ηὔξατο ὁπόσους ἂν κατακάνοιεν τῶν πολεμίων, τοσαύτας χιμαίρας καταθύσειν τῇ θεῷ· ἐπεὶ δ᾽ οὐκ εἶχον ἱκανὰς εὑρεῖν,* — nimirum novem myriades caesae ferebantur, — *ἔδοξεν Ἀθηναίοις κατ᾽ ἐνιαυτὸν πεντακοσίους θύειν, καὶ ἔτι καὶ νῦν* — Xenophon ait — *ἀποθύουσιν* [4]). Neque postea abolitum esse illud sacrificium, quod polemarchus Agras ad deae templum prope Ilissum quotannis sollemni pompa deferebat sexto die mensis Boedromionis, testantur Plutarchus [5]) et Aelianus [6]).

660 sq. *κατὰ χιλίων ... χιμάρων*] utpote pro numinis beneficio — quod multo etiam maius foret quam Marathonia illa victoria. Praepositio *κατὰ* in *iurandi* et *vovendi* formulis significat *per*: *καθ᾽ ἱερῶν τελείων* [7]), *κατ᾽ ἐξωλείας* [8]), *καθ᾽ ἑκατόμβης* [9]), etc.; recte igitur Diogenianus verba *κατὰ βοὸς εὔχεσθαι* [10]) interpretatur *μέγα εὔχεσθαι* [11]).

662. *τριχίδες*] vid ad vs. 645.

663. *ἐκαραδόκησεν*] verbum *καρᾱδοκεῖν* apud nostrum alias non obvium significat intento vultu *porrecto*que adeo *capite* verba vel iussum aliquod reive eventum *opperiri*: *τῷ κρατὶ (τῇ κεφαλῇ) δέχεσθαι* vel potius *προσδοκᾶν*. Cf. epica *δοκεύειν* et *δεδοκημένος* [12]). Verbum redit apud Herodotum [13]), Xenophontem [14]), Diphilum [15]), Plutarchum [16]). Etiam in locutione *κάτω κάρα* [17]) servata est prisca vox *κάρᾱ caput*; praeterea apud Pollucem [18]) recte conferuntur *καρηβαρία, -ιᾶν* [19]), *-ικός* [20]).

664. *ἐφληνάφα*] vid. ad Nub. 1475.

665. *Tunc coeperunt de suggestu eum detrahere.* In concionibus publicis haud ita raro accidebat ut is, qui imperite aut importune verba faceret, prytanum iussu a sagittariis corriperetur. Vid. Eccl. 258: *ἤν σ᾽ οἱ τοξόται ἕλκωσιν*, et ibid. vs. 143; et in ipsa scena id fieri videmus Ach. 54 [21]). Glauconem autem iuve-

---

[1]) Vid. ad vs. 56 et ad Nub. 944. — [2]) Lys. 1262. — [3]) Xen. Hellen. IV 2 § 20 Rep. Laced. XIII § 8. — [4]) Anab. III 2 § 12; cf. [Arist.] Rep. Ath. 58 § 1. — [5]) Mor. 349*f*, 862*a*. — [6]) Var. Hist. II 25. — [7]) Thucyd. V 47 § 8 Demosth. LIX § 60 Andocid. I § 97 sq. [Arist.] Rep. Ath. 1 § 1, 29 § 5, item *καθ᾽ ἱερῶν* Ran. 101. — [8]) Demosth. XXI § 119. — [9]) Plut. Mor. 294*b*. — [10]) Poll. I 27. — [11]) Diogenian. V 90 et VI 55. Cf. Valcken. ad Schol. Eur. Phoen. 1407. — [12]) Enchirid. dict. ep. p. 441. — [13]) Herodot. VII 163, 168 VIII 67. — [14]) Memor. III 5 § 6. — [15]) Diphil. fr. 35. — [16]) Anton. 56. — [17]) Ach. 945 Pac. 153. — [18]) Poll. II 41. — [19]) Aristoph. fr. 792. — [20]) Teleclid. fr. 47. — [21]) Ubi vid.; praeterea cf. Lys. 433 Thesm. 931 sqq.

οἳ δ' ἐθορύβουν περὶ τῶν ἀφυῶν ἑστηκότες·
ὃ δ' ἠντεβόλει γ' αὐτοὺς ὀλίγον μεῖναι χρόνον,
„ἵν' ἅτθ' ὁ κῆρυξ οὐκ Λακεδαίμονος λέγει
„πύθησθ'· ἀφῖκται γὰρ περὶ σπονδῶν πάλιν.“ —
οἳ δ' ἐξ ἑνὸς στόματος ἅπαντες ἀνέκραγον·
„νυνὶ περὶ σπονδῶν; ἐπειδή γ', ὦ μέλε,

---

666. *ἀφυῶν*] *ἀφύων* codd.

667. *ἠντεβόλει*] *ἠντιβόλει* codd.; cf. Ach. 147. ‖ *γ'*] *(ε)τ'(ι)* Lenting (coll. Lys. 766, vid. etiam infra vs. 1373).

668. *λέγει*] *λέγῃ* R vitio manifesto.

669. *πάλιν* Porson] *λέγων* (vel *λόγων*) codd.; sed Porson intellexit huc trahendum esse quod in fine versus 668 additum habent V alii *πάλιν*, adscriptum autem esse *λέγων* ad explicanda verba poetae *περὶ σπονδῶν* vel sic tamen integra, nunquam enim in hac locutione *dicendi* participium additur; vid. commentarius.

---

nem cum frustra omnes amici conarentur *παῦσαι ἑλκόμενόν τε ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ καταγέλαστον ὄντα*, Socrates ad saniora perduxit consilia [1]). Nimirum, ut Socrates ait apud Platonem, cives ubi in concionem convenerunt, *ἐάν τις ἐπιχειρῇ αὐτοῖς συμβουλεύειν ὃν ἐκεῖνοι μὴ οἴονται δημιουργὸν* [2]) *εἶναι, κἂν πάνυ καλὸς ᾖ καὶ πλούσιος καὶ τῶν γενναίων, οὐδέν τι μᾶλλον ἀποδέχονται, ἀλλὰ καταγελῶσι καὶ θορυβοῦσιν, ἕως ἂν ἢ αὐτὸς ἀποστῇ ὁ ἐπιχειρῶν λέγειν καταθορυβηθεὶς ἢ οἱ τοξόται αὐτὸν ἀφελκύσωσιν ἢ ἐξάρωνται κελευόντων τῶν πρυτάνεων* [3]). In senatu vero multo rariores fuisse eiusmodi turbas confidere licet; nunc autem isiciarius potius, qui illuc quo non licebat irruperat, vi foras fuerat exturbandus, sed usque adeo vicit impudentia, ut tutus abierit a nemine laesus, Paphlago vero contumeliose in ordinem sit coactus.

666. *Illi autem stantes de apuis clamabant.* Nemo iam in sede sua manebat, sed consurrexerant omnes laetosque clamores [4]) edebant propter nuncium de vili pisciculorum pretio nuper auditum.

668 sq. Indirecta oratione qui coeperat uti isiciarius, ipsa iam affert verba Paphlagonis. Eadem autem est enunciati conformatio Ach. 656—664, infra vs. 993 sq., Eccl. 821 sq.: *ἀνέκραγ' ὁ κῆρυξ μὴ δέχεσθαι μηδένα | χαλκὸν τὸ λοιπόν· „ἀργύρῳ γὰρ χρώμεθα“* [5]).

669. *ἀφῖκται ... περὶ σπονδῶν*] in huiuscemodi locutionibus verbum *loquendi, consulendi, disputandi* non additur. E. g.: *περὶ σωτηρίας πρόκειται* [6]), *περὶ εἰρήνης πρυτανεύειν* [7]), *ἕλκεσθαι περὶ πραγματίου* [8]), *περί τινος ξυγγενέσθαι* [9]).

670 sq. Simillimi sunt Ach. 182 sq.: *ἔπειτ' ἀνέκραγον πάντες· „ὦ μιαρώτατε, | σπονδὰς φέρεις, τῶν ἀμπέλων τετμημένων;“* Cf. praeterea Herod. Mimiamb. III 47 sq.: *ἐν γὰρ στόμ' ἐστὶ τῆς συνοικίης πάσης· | „τοῦ Μητροτίμης ἔργα Κοττάλου ταῦτα“*. De re vid. ad vs. 327.

671. *ἐπειδή γε*] *scilicet quoniam ... !* [10]).

---

[1]) Xen. Mem. III 6 § 1. — [2]) I. e. *rei peritum, een man van het vak.* — [3]) Protag. 319 *c.* — [4]) *θόρυβον* vs. 547. De verbo *θορυβεῖν* vid. ad Ran. 768. — [5]) Item apud Homerum Δ 303 Ψ 855 α 40 h. Merc. 526. — [6]) Eccl. 401. — [7]) Ach. 60. — [8]) Nub. 1004. — [9]) Av. 113. Praeterea vid. Ach. 170 Pac. 216 Av. 1532, 1577, 1588, 1595 Lys. 71, 984, 1009, 1101 Thuc. VIII 71 § 3 Xen. Anab. II 3 § 1. — [10]) Etiam Thesm. 145 coniunctae sunt hae particulae.

„ἤσθοντο τὰς ἀφύας παρ' ἡμῖν ἀξίας.
„οὐ δεόμεθα σπονδῶν· ὁ πόλεμος ἑρπέτω!“
ἐκεκράγεσάν τε· „τοὺς πρυτάνεις ἀφιέναι!“
εἶθ' ὑπερεπήδων τοὺς δρυφάκτους πανταχῇ.
ἐγὼ δὲ τὰ κορίανν' ἐπριάμην ὑποδραμὼν
ἅπαντα τά τε γήτει' ὅσ' ἦν ἐν τῇ ἀγορᾷ·
ἔπειτα ταῖς ἀφύαις ἐδίδουν ἡδύσματα
ἀποροῦσιν αὐτοῖς προῖκα καὶ ἐχαριζόμην.
οἳ δ' ὑπερεπῄνουν ὑπερεπύππαζόν τέ με

672. In fine versus punctum pro interrogandi signo scripsit Meineke.
673. ἑρπέτω] male olim quidam ἐρρέτω (i. e. *in malam rem abeat*, vid. ad vs. 4).
674. ἀφιέναι Brunck] ἀπιέναι codd.
675. εἶθ'] οἳ δ' codd. quidam. ‖ πανταχῇ R] -χοῦ cett.
676. ὑποδραμὼν] ὑπεκδραμὼν R (cf. vs. 742), quod servans Fritzsche scribebat δ' ἐπριάμην τὰ κορίανν', vulgatam sine iusta causa cum Reisigio addubitans. Quae si suspecta esset, παραδραμὼν (vid. commentarius ad vs. 56) posset proponi.

672. ἀξίας] vid. ad vs. 645.

673. ὁ πόλεμος ἑρπέτω!] *pergito bellum!*[1]) In hac locutione [2]) verbum ἕρπειν priscam *incedendi* significationem [3]) servavit [4]).

674. *Iusserunt prytanes dimittere senatum.* Cf. Ran. 132 sq.: ἐπειδὰν φῶσιν οἱ θεώμενοι· „εἶναι“. Prytanes ἀφιᾶσι τὴν βουλήν et λύουσι τὴν ἐκκλησίαν [5]), cf. etiam locutio ἀφιέναι τὰ δικαστήρια [6]). Senatores ad apuas suas festinantes poposcerunt illud: „nihil vos moramur" [7]).

675. εἶτα] nempe ut primum praeco dixit formulam illam, quae impatienter expectabatur: οἱ πρυτάνεις ἀφιᾶσι τὴν βουλήν. — ὑπερεπήδων τοὺς δρυφάκτους] senatores de dignitate sua prorsus securi transsiliebant cancellos, morae tam impatientes ut singuli per forem [8]) egredi nollent. Vide eosdem homines in Acharnensium fabula ἀωρίαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἥκοντας καὶ ἀλλήλοις ὠστιζομένους περὶ πρῶτον ξύλον [9]). De voce autem δρυφάκτοις vid. ad Vesp. 386.

676 sq. *Ego autem citato cursu in forum me proripui et quicquid illic erat coriandri coemi,* qua re prohibui quominus senatores tardius illuc adventantes ἡδυσμάτων quidquam apuis suis invenirent [10]). Verbum ὑποτρέχειν proprie significat *cursu callide instituto alium hominem frustrare.* Sic Menelaum Antilochus ὑποτρέχει in Iliadis libro Ψ [11]).

680. *Effusis laudibus me efferebant.* Ad analogiam verborum ὑπερεπαινεῖν [12]), ὑπερθαυμάζειν, ὑπερμαίνεσθαι [13]) conformatur nunc compositum ὑπερπυππάζειν, cuius simplex [14]) proprie valet „πυππάξ“ λέγειν [15]), est autem πυππάξ interiectio

[1]) *De oorlog moet maar zijn loop hebben!* — [2]) Etiam feminae Lys. 129 sq. ea utuntur. — [3]) = βαδίζειν, cf. Hom. σ 131 Soph. Oed. R. 83 Eur. Cycl. 423, 445 etc. — [4]) Vid. etiam Vesp. 552 et de similibus obsoletae dictionis vestigiis ad Vesp. 186. — [5]) Ach. 173 Eccl. 377. — [6]) Vesp. 595. — [7]) „*Sluiten!*". — [8]) τὴν κιγκλίδα vs. 641. — [9]) Vs. 40—42 (23 sqq.). — [10]) Cf. Vesp. 496. — [11]) Vid. infra vs. 1161, ubi suam vim obtinet verbum ὑποθεῖν, et ad vs. 47. Translatum autem, ut nostro loco, est ὑποδραμεῖν (τινα) vs. 742 Xen. Cyrop. I 2 § 12 Aeschin. III § 162 Plat. Rep. 426*c* Leg. 923*b*. — [12]) Eccl. 186. — [13]) Ran. 776. — [14]) Cratin. fr. 52. — [15]) Vid. scholia et Bekk. Anecd. p. 69.

ἅπαντες οὕτως, ὥστε τὴν βουλὴν ὅλην
ὀβολοῦ κοριάννοις ἀναλαβὼν ἐλήλυθα.

ΧΟΡΟΣ.

Antistropha (vs. 683—690).

πάντα δὴ πέπραγας οἷα
χρὴ τὸν εὐτυχοῦντα.
ηὗρε δ' ὁ πανοῦργος ἕτερον, πολὺ πανουργίαις
μείζοσι κεκασμένον,
καὶ δόλοισι ποικίλοις,
ῥήμασίν θ' αἱμύλοις.
ἀλλ' ὅπως ἀγωνιεῖ φρόν-
τιζε τἀπίλοιπ' ἄριστα.
ξυμμάχους δ' ἡμᾶς ἔχων εὔ-
νους ἐπίστασαι πάλαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ μὴν ὁ Παφλαγὼν οὑτοσὶ προσέρχεται,

683. *πάντα δὴ*] *πάντα* V[1], *ἅπαντά τοι* R.
684. *ηὗρε*] *εὗρε* codd.
686. *αἱμύλοις*] *-λίοις* V R et fere omnes.
689. *ἔχων*] om. R.

impensam admirationem significans [1]). Cui verbo intransitivo obiectum nunc additur, idem enim valet quod *ὑπερθαυμάζειν*. Sic *ἐγκεχοδέναι τινὰ* dicitur is qui aliquem *ὑπερδέδοικεν* [2]).

682. *ἀναλαβὼν*] i. e. *προσποιησάμενος* [3]) sive *ἀνακτησάμενος* [4]).

— *ἐλήλυθα*] i. e. *ἥκω* sive *ἐνθάδε πάρειμι ἤδη* [5]).

683. Idem dici potuit *πάντ' ἀγαθὰ δὴ πέπραγας* [6]) vel *πάντα καλὰ δὴ ἔχεις* [7]), nam *οἷα χρὴ τὸν εὐτυχοῦντα* (*πράττειν*) id valet quod *ἀγαθά* vel *καλά*. Hanc ob causam non *ὅσα* dicitur, quod post *πάντα* expectaverit quispiam, sed *οἷα*.

684. Berglerus confert h. Merc. 319: *πολύμητις ἐὼν πολυμήχανον ηὗρε* (Mercurius Apollinem). Praeterea vid. supra vs. 382.

685. *κεκασμένον*] priscae poesi hoc participium proprium est [8]).

686. *ποικίλοις*] vid. ad vs. 196.

687. *αἱμύλοις*] hoc quoque adiectivum, quod noster etiam Lys. 1267 in chori canticum admisit, proprium est dictioni poeticae [9]). Significat callidas blanditias, quae ad hominum animos conciliandos faciunt.

688. *Cura autem ut etiam in posterum felicissime certes.*

[1]) Plat. Euthyd. 303*a*, fr. com. adesp. 1130; vid. etiam ad vs. 1. — [2]) Vid. ad vs. 224. — [3]) Vs. 215. — [4]) Herodot. I 50 etc. — [5]) Vid. ad Ran. 1164. — [6]) Ut Ran. 302, ubi vid. — [7]) Herodot. I 32. — [8]) Hom. *Δ* 339 *δ* 725, 815 Hes. Theog. 929 Pind. Ol. I 41. — [9]) *α* 56 etc.

ὠθῶν κολόκυμα καὶ ταράττων καὶ κυκῶν,
ὡς δὴ καταπιόμενός με.
(Ridens:)
μορμώ, τοῦ θράσους!

SCENA DECIMA TERTIA.

(In scenam coronatus irruit **Paphlago** e senatu redux.)

Isiciarius, Paphlago, Chorus.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

εἰ μή σ' ἀπολέσαιμ', εἴ τι τῶν αὐτῶν ἐμοὶ
ψευδῶν ἐνείη, διαπέσοιμι πανταχῇ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἥσθην ἀπειλαῖς, ἐγέλασα ψολοκομπίαις,

---

694. *αὐτῶν ἐμοὶ*] *εἰωθότων* Blaydes (coll. Ran. 1); an **αὐτῶν ἔτι*?

---

692. *ὠθῶν κολόκυμα*] *ventus* [1]) vel *amnis* celeri cursu defluens [2]) dicitur *κῦμα ὠθεῖν*, *fluctus trudere*. Nunc autem Paphlago, qui navi citatis remis in hostes adactae assimulatur [3]), dicitur *ὠθεῖν κολόκυμα*, i. e. *inanem aestum propellere*, qua voce alibi non obvia significatur aquae monticulus, quem ciet prora celeriter undas secans. Prior vocis pars est adiectivum *κόλος mutilus, inanis* [4]), cognata autem est vox *κολόσυρτος* [5]). Quemadmodum fluctus superficiem tantum stringens et post navem extemplo collabens *κόλος* dicitur, sic *κωφὸς* vocatur portus intra quem silet mare placidum [6]); quod non fugit veteres interpretes.

— *ταράττων καὶ κυκῶν*] vid. ad vs. 251.

693. *μορμώ*] vid. ad Ran. 925.

694 sq. *εἰ... ἀπολέσαιμι, εἰ... ἐνείη, διαπέσοιμι*] sic optativo puro alius optativus a particula *εἰ* suspensus frequenter sociatur [7]). Non minus tamen recte in eiusmodi enunciatis dicitur *ἤν* cum subiunctivo aoristi aut *εἰ μή* cum futuro indicativi; vid. Ach. 325: *ἐξολοίμην ἤν ἀκούσω*, Hom. *B* 258 sqq.: *εἴ κ' ἔτι σ' ἀφραίνοντα κιχήσομαι...,* | *μηκέτ' ἔπειτ' Ὀδυσῆι κάρη ὤμοισιν ἐπείη,* | *... εἰ μὴ ἐγώ σε λαβὼν ἀπὸ μὲν φίλα Ϝείματα δύσω,* | *... αὐτὸν δὲ κλαίοντα θοὰς ἐπὶ νῆας ἀφήσω.* Item cum tempore *praesenti*, Ran. 579: *κάκιστ' ἀπολοίμην, Ξανθίαν εἰ μὴ φιλῶ.*

694. *τῶν αὐτῶν*] i. e. *eorum quibus uti soleo, τῶν εἰωθότων.*

695. *διαπέσοιμι*] *dilabar*, quod proprie dicitur de corpore putrescente [8]). Similia sunt *διαρραγείην* [9]) et *ἐπιτριβείην* [10]).

696 sq. Cf. Eq. 1306 Pac. 335 et Eur. Suppl. 719 et de aoristi usu vid. ad Nub. 174.

696. *ψολοκομπίαις*] *minis inanibus.* Vox

---

[1]) Hom. *γ* 295 Theocrit. XVI 61. — [2]) Metagen. fr. 6[3]. — [3]) Vid. vs. 761 sq. — [4]) Hom. *Π* 117 etc. — [5]) Vesp. 666 etc. — [6]) Cf. fr. adesp. 803. — [7]) Ach. 476 Pac. 1072 Lys. 235 fr. 105; item Hom. *E* 214 sq. *π* 102 sq. Theogn. 343 Soph. Ai. 1175 Eur. Or. 1087 etc., cf. etiam *Γ* 299 *α* 47 etc.; similis est Vesp. 1431, praeterea vid. infra vs. 1056. — [8]) *Tot ontbinding overgaan.* Vid. Eccl. 1036 et Plat. Phaedon. 80*c*. — [9]) Vid. ad vs. 340 sq. — [10]) Vid. ad Ran. 571.

ἀπεπυδάρισα μόθωνα, περιεκόκκασα.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οὔ τοι, μὰ τὴν Δήμητρ', ἐὰν μή σ' ἐκφάγω
ἐκ τῆσδε τῆς γῆς, οὐδέποτε βιώσομαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἢν μὴ ἐκφάγῃς; ἐγὼ δέ γ', ἢν μή σ' ἐκπίω,
κἢν ἐκροφήσας αὐτὸς ἐπιδιαρραγῶ.

---

697. *περιεκόκκασα* Photius] *-κόκκαυσα* R (i. e. *-ασα* aut *-υσα*, superscr. υ et α), *-κόκκυσα* cett.

698. *Δήμητρ' ἐὰν* V alii] *Δήμητρά γ' εἰ* R vitiose (vid. ad vs. 700 et ad vs. 1350), Reisig *Δήμητρ' ἔτ' εἰ*. Scribi potuit sine vitio *ἔτ' ἢν* (cf. Thesm. 225), sed littera *Γ*, quam solus praebet R, nata esse mihi videtur ex prava accusativi forma *Δήμητραν*, quae etiamnunc extat in cod. M *Δήμητραν ἐὰν* invito metro praebenti.

700. *ἢν* (bis)] *εἰ* R vitio manifesto. ‖ *ἐκφάγῃς*] *-γῃς μ'* Bergk. ‖ *γ' ... μή σ'* R] *σ' ... μὴ* cett.

701. *κἢν* (*κἂν*) *ἐκροφήσας* Bothe] *κἀπεκροφήσας* codd., *κᾆτ' ἐκροφήσας* Seager, uterque probabiliter (*Π—Ν* vel *ΙΤ*).

---

aliunde ignota ad imitationem *τοῦ ψολόεντος κεραυνοῦ* [1]) est efficta.

697. *ἀπεπυδάρισα μόθωνα*] idem quod *ἀπωρχησάμην* verbum hoc valere intellegimus [2]), nam *μόθωνα* [3]) nunc dici saltationem *φορτικὴν καὶ κορδακώδη* libenter credimus Tryphoni [4]) vel cum illo e nostri loci contextu efficimus.

— *περιεκόκκασα*] cf. Thesm. 1059, ubi echo dicitur verborum *ἐπικοκκάστρια*.

698. *ἐκφάγω*] furentis hoc est, minitari alicui se crudum eum devoraturum. Sic Iuppiter ad Iunonem: *εἰ ... ὠμὸν βεβρώθοις Πρίαμον* cum liberis totoque populo, tunc fortasse satiaretur tua ira [5]), vel ad milites suos Xenophon: *ἄνδρες, οὗτοί εἰσιν, οὓς ὁρᾶτε, μόνοι ἔτι ἡμῖν ἐμποδών ...· τούτους, ἤν πως δυνώμεθα, καὶ ὠμοὺς δεῖ καταφαγεῖν* [6]), de perioecis autem idem testatur, si forte Spartiatarum mentio iniciatur in sermonibus, *οὐδένα αὐτῶν δύνασθαι κρύπτειν τὸ μὴ οὐχ ἡδέως ἂν καὶ ὠμῶν ἐσθίειν αὐτῶν* [7]). Itaque nunc Paphlago dicere cum velit: *male dispeream ni te ex hacce regione ἐκβάλω*, notione *τοῦ καταφαγεῖν* eius animo sanguinis avido obversante in *ἐκφάγω* id mutat [8]). Quadamtenus similis est verbi *ἀπολάψαι* usus Nub. 811.

699. *οὐδέποτε βιώσομαι*] i. e. *οὐκέτι βιωτὸν ἔσται μοι*, *vitam meam abiciam*. Qualibus votis inservire solet optativus [9]). Ceterum conferri possunt verba ridicula dominae ad ancillam precibus se enecantem: *Κύδιλλα, μή με λυπεῖτε, | ἢ φεύξομ' ἐκ τῆς οἰκίης* [10]).

701. *Etiamsi dein disrumpar.* Quod absurde sibi repugnantia nunc optat, id ne animadvertit quidem aut non curat isiciarius.

---

[1]) Hom. ψ 330 etc. — [2]) *πυδαρίζειν* eo quo *σκιρτᾶν* vel *λακτίζειν* sensu adhibitum legitur etiam apud Paroemiographum s. v. *Ὄνος τὰ Μελιταῖα* (p. 151 Gaisf.). — [3]) De qua voce vid. ad vs. 635. — [4]) Athen. 618 c (Poll. IV 101 Phot. s. v.). — [5]) Hom. Δ 35, cf. X 347 Ω 212 sq. — [6]) Anab. IV 8 § 14. — [7]) Hellen. III 3 § 6. — [8]) Quod suo loco legitur compositum Vesp. 925. — [9]) E. g. infra vs. 833 *μὴ ζῴην*. Vid. ad Ran. 177. — [10]) Herod. Mimiamb. V 73 sq.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἀπολῶ σε, νὴ τὴν προεδρίαν τὴν ἐκ Πύλου.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἰδού, „προεδρίαν“! οἷον ὄψομαί σ' ἐγὼ
ἐκ τῆς προεδρίας ἔσχατον θεώμενον!

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐν τῷ ξύλῳ δήσω σε, νὴ τὸν οὐρανόν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(cum risu ad spectatores:)

ὡς ὀξύθυμος!

(Ad Paphlagonem:)

φέρε, τί σοι δῶ καταφαγεῖν;

(Ad spectatores:)

ἐπὶ τῷ μάλισθ' ἥδοιτ' ἄν; ἐπὶ βαλλαντίῳ;

---

706. *ὀξύθυμος*] *ὀξυθυμεῖ* Halbertsma.

707. **μάλισθ' ἥδοιτ'*] *φάγοις ἥδιστ'* codd. vitiose, nisi praecedat *τί γάρ*, quod quominus proponamus obstat versus exitus; *φάγοις ἡσθεὶς* Meineke admodum contorte, *φαγὼν ἥδοι'* Enger (*ἥδοιτ'* Kock), *φάγοις γήτει'* Bergk, *φάγοις μ' ἥδιστ'* OSchneider, *ἔμ' ἴσως φάγοις ἥδιστ' ἂν ἐπὶ β.* Kähler. Equidem arbitror participium *φαγών* verbo *ἥδοιτο* superscriptum, ad sententiam scilicet explendam, erroris causam extitisse. Recte autem Kock videtur observasse ad chorum hunc versum dici, quapropter *ἥδοιτο* cum illo scripsi. Adverbium *μάλιστα* ita usurpatum habes Ach. 799: *τί δ' ἐσθίει μάλιστα;*

---

702. De proedria Cleoni decreta vid. ad vs. 327.

703. *ἰδού, „προεδρίαν“!*] vid. ad Ran. 1205.

— *οἷον*] vid. ad vs. 367.

704. *ἐκ*] de mutato rerum statu praepositio solito more [1]) nunc usurpatur.

— *ἔσχατον θεώμενον*] commentarii instar sunt Alexidis versus: *ἐνταῦθα περὶ τὴν ἐσχάτην δεῖ κερκίδα | ὑμᾶς καθιζούσας θεωρεῖν ὡς ξένας* [2]). *Posthac in cuneo supremo* faeci plebeculae et peregrinis intermixtus *sedebis*; — quo nunc detruduntur Archeptolemi [3]).

705. *ἐν τῷ ξύλῳ*] cf. vs. 367.

706. *ὡς ὀξύθυμος!*] sic Trygaeus in Pace: *ὡς δριμύς!* [4]) — item secum loquens vel spectatores alloquens, et nescio quis de equo: *ὡς ὀρθόπληξ!* [5]).

— *τί κτέ.*] hominem ore vasto se allatrantem irridens *quamnam offam* — isiciarius ait — *istius cerberi gulae iniciam? Quomodo obturem istam voraginem, ἵνα μὴ αὐτὸν ἐμὲ καταπίῃς?* Nempe *ὡνὴρ ὀξος ἅπαν, πεινάντι δὲ μηδὲ ποτένθῃς* [6]). *Semper vehemens et iracundus est, at siti fameque rabidum* [7]) *ne adire quidem tutum.*

707. *μάλιστα*] cf. Ach. 799.

— *βαλλαντίῳ*] cf. vs. 1197 Av. 157 sq. etc.

---

[1]) Ut vs. 1321 Ran. 1011 etc. — [2]) Alex. fr. 41. — [3]) Vid. vs. 327. — [4]) Pac. 257. — [5]) Fr. 43. — [6]) Quae Gorgus Theocr. XV 148 verba contulit Casaubonus. — [7]) Senec. de ira II 19.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐξαρπάσομαί σου τοῖς ὄνυξι τἄντερα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἀπονυχιῶ σου τἀν Πρυτανείῳ σιτία.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἕλξω σε πρὸς τὸν δῆμον, ἵνα δῷς μοι δίκην.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ ἐγὼ δὲ σ' ἕλξω καὶ διαβαλῶ πλείονα.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἀλλ', ὦ πόνηρε, σοὶ μὲν οὐδὲν πείθεται·
ἐγὼ δ' ἐκείνου καταγελῶ γ' ὅσον θέλω.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ὡς σφόδρα σὺ τὸν δῆμον σεαυτοῦ νενόμικας!

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐπίσταμαι γὰρ αὐτὸν οἷς ψωμίζεται.
κᾆθ' ὥσπερ αἱ τίτθαι γε σιτίζεις κακῶς·

---

709. τἀν Πρυτανείῳ] τὰκ Πρυτανείου Zacher.
711. διαβαλῶ R Γ[1]] διαβαλῶ γε V et cett., quod servans GHermann pro σ' ἕλξω scribebat σ' ἄρα, Sauppe σέ γε. Bergk dedit σ' ἕλκων διαβαλῶ γε, vVelsen σ' ἕλξω διαβαλῶν γε.
713. θέλω] forma verbi suspecta (vid. ad Vesp. 493); Bachmann ὅσ' ἂν ἐθέλω.

---

708. *Meisce unguibus e corpore tuo evellam viscera.* Cf. ianitoris ad personatum Herculem minae: *Echidna centumgemina* τὰ σπλάγχνα σου διασπαράξει κτέ. [1]).

709. *At ego ex tuis visceribus excerpam ipsas dapes, quibus in Prytaneo te ingurgitas* [2]). Verbum ἀπονυχίζειν alibi est *ungues praecidere* [3]), sed nunc *unguibus excerpendi* sensu usurpatum esse contextus docet — sive et alias ita adhibitum fuit, sive comicus more suo [4]) novam vim ei nunc tribuit.

714. σεαυτοῦ νενόμικας] *tuam esse plebem persuasum habes* [5]). Nempe Paphlago probe novit quid sit illud quod isiciario suasit Demosthenes, τὸν δῆμον προσποιεῖσθαι [6]). Mox tamen suo detrimento experietur τοῦ λέγοντος esse Demum [7]).

715. *Scio nimirum quales offae in os ei sint inserendae.* Verbum ψωμίζειν proprie dicitur de nutricibus infantulos alentibus [8]), sed — δὶς παῖδες οἱ γέροντες. Apte autem contuleris Vesp. 712, ubi populus dicitur ὥσπερ ἐλαολόγοι χωρεῖν ἅμα τῷ τὸν μισθὸν ἔχοντι.

---

[1]) Ran. 473 et quae illuc contuli. — [2]) Vid. ad vs. 280 sq. — [3]) Menandr. fr. 996. — [4]) Vid. Vesp. 353, 589 etc. — [5]) De perfecto vid. ad vs. 54. — [6]) Vs. 215, ubi vid. — [7]) Vs. 860. — [8]) Lys. 19 Thesm. 692.

μασώμενος γὰρ τῷ μὲν ὀλίγον ἐντιθεῖς,
αὐτὸς δ' ἐκείνου τριπλάσιον κατέσπακας.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

καί, νὴ Δί', ὑπό γε δεξιότητος τῆς ἐμῆς
δύναμαι ποιεῖν τὸν δῆμον εὐρὺν καὶ στενόν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

χὠ πρωκτὸς οὑμὸς τουτογὶ σοφίζεται.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οὐκ, ὦ ἀγάθ', ἐν βουλῇ με δόξεις καθυβρίσαι.
ἴωμεν εἰς τὸν δῆμον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὐδὲν κωλύει,

---

717. *τῷ*] *τὸ* V R alii.

721. *τουτογὶ*] *τουτοῖ* V² alii.

722. Versus vix integer; pro *δόξεις* Lenting *δόξας*, item Zacher, qui post hunc versum huiuscemodi quid excidisse suspicatur: *ἐν τῷ γε δήμῳ τοῦτο νικήσεις ποιῶν*, vHerwerden coniecit *μ' ἔθ' ἕξεις*.

723. *εἰς τὸν δῆμον*] *ὡς τὸν Δῆμον* Meineke non recte.

723 sq. , | *ἰδού*.] sic pro „. | *ἰδού*," scripsit Vahlen (coll. vs. 972); *ἰδού, βαδίζω* coniecerat vWilamowitz.

---

717 sq. *Cibos alumno edentulo paratos dum manducas*, quo facilius ab eo possint comedi scilicet et digeri, *ipse longe maximam partem devoras, ceu improba nutrix*. Eadem imagine usus est Democrates [1]), de verbo autem *μασᾶσθαι* vid. ad Vesp. 780.

718. *κατέσπακας*] de hoc verbo vid. ad vs. 107 et ad Ran. 576. Perfecti similis usus Vesp. 494, 561 Eupol. fr. 118 [2]).

720. *εὐρὺν καὶ στενόν*] proverbialem hanc fuisse locutionem, ut *alba nigris, quadrata rotundis miscere, susque deque habere, ἄνω τε καὶ κάτω στρέφεσθαι*, alia multa, noster locus docet. Significant igitur haec verba: *ea est mea calliditas ut plebe facere possim quidlibet*. Aliena autem hinc duco verbum *αὐξάνεσθαι* [3]), quod contulit Kock, et *παχύς* adiectivum [4]), de iis quibus bene est usurpatum [5]). Sed haud absimili metaphora isiciarius utitur infra [6]).

721. *τουτογὶ*] vid. ad Ran. 965.

722. *Non videberis in senatu me contumelia affecisse*. Vereor ut sana sint haec verba, quae sic interpretatur Kock: *vix credibile mox videbitur hominibus te*... [7]), Hartman autem: *non fiet psephisma, sat scio, cuius hoc sit exordium*: „*ἐπειδὴ ὁ δεῖνα ἔδοξεν ἐν βουλῇ καθυβρίσαι Παφλαγόνα*" *κτέ*.

723. *εἰς τὸν δῆμον*] i. e. *εἰς τὴν ἐκκλησίαν* [8]). — *οὐδὲν κωλύει*, | *ἰδού*] item vs. 972: *ἰδού*... *οὐδὲν κωλύει*.

---

1) Aristot. Rhetor. III 4. — 2) Cf. aoristus gnomicus Ran. 1068 etc. — 3) Vesp. 638. — 4) Pac. 1170 etc. — 5) Vid. ad Vesp. 288. — 6) Vs. 1347 sq. — 7) Item Willems: „*on ne se doutera guère que tu m'aies*..." — 8) Cf. Vesp. 594 Thucyd. V 45 § 1.

ἰδού. βάδιζε, μηδὲν ἡμᾶς ἰσχέτω.

(Aedes adeunt ambo.)

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ὦ Δῆμε, δεῦρ' ἔξελθε.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

νὴ Δί', ὦ πάτερ,
ἔξελθε δῆτα, Δημίδιον ὦ φίλτατον.

(Per fenestram despicit **Demus**, senex grandaevus, debilis, mitis et stolidus.)

SCENA DECIMA QUARTA.

Isiciarius, Paphlago, Demus, Chorus.

ΔΗΜΟΣ.

τίνες οἱ βοῶντες; οὐκ ἄπιτ' ἀπὸ τῆς θύρας;
τὴν εἰρεσιώνην μου κατασπαράξετε.

---

725. Uni (Cleoni) totum tribuunt codd. plerique.

726. *δῆτα, Δημίδιον ὦ* Brunck] *δῆτ' ὦ Δημίδιον* codd.; Bentley scribebat *δῆτ'· ὦ Δημακίδιον* (vid. vs. 823). Reiske Cleoni dabat verba *ὦ Δ. φ.*, Cobet *ὦ φίλτατε* scribebat, Cleoni id tribuens; vWilamowitz versum delet, sed verba tradita bene tuitus est Vahlen.

727. *ἀπὸ*] *ἐκ* R vitiose, hinc Bothe *ἐκτὸς* (male); Elmsley coniecit *οὐκ ἀπό*.

728. *κατασπαράξετε* Cobet] *κατεσπαράξατε* codd.; cf. Ach. 284.

---

724. Item Bdelycleon Vesp. 1264: *ἄγε νυν ἴωμεν· μηδὲν ἡμᾶς ἰσχέτω* [1]). Verbum *βαδίζειν* haud infrequenter ita adhibetur [2]).

725 sq. *νὴ Δί' ... ἔξελθε δῆτα*] verbum, quo alter est usus, ab altero sic iteratur addita particula *δῆτα*, quae urgentis est [3]).

726. *Δημίδιον ὦ φίλτατον*] item Ach. 475: *Εὐριπίδιον ὦ γλυκύτατον καὶ φίλτατον*, Thesm. 210: *Εὐριπίδη ὦ φίλτατε* [4]).

727. Simillima sunt verba Dicaeopolidis tibiarum cantu ex aedibus suis evocati: *οὐκ ἀπὸ τῶν θυρῶν;* [5]).

728. Cf. Dicaeopolis Ach. 284: *Ἡράκλεις, τουτὶ τί ἐστι; τὴν χύτραν ξυντρίψετε.* Etiam Vesp. 399 *τῆς εἰρεσιώνης* fit mentio, ubi vid.

---

1) Cf. Pac. 949: *οὐδὲν ἴσχει ... ἡμᾶς*, Eur. Iph. Aul. 661: *μ' ἴσχει ... τι.* Praeterea vid. ad Ach. 127. — 2) Thesm. 25, 617 etc. — 3) Item vs. 749 Av. 269, 275 Thesm. 740 etc. Hinc apparet Wilamowitzium versum Eur. Herc. 899 iure suo ademisse choro, sic igitur legentem: *Amphitr. αἰαῖ κακῶν. Chor. αἰαῖ δῆτα κτέ.* — 4) Cf. etiam Nub. 746: *ὦ Σωκρατίδιον φίλτατον*, Vesp. 1512: *ὦ Καρκίν', ὦ μακάριε*, Av. 1271: *ὦ Πεισθέταιρ', ὦ μακάρι', ὦ σοφώτατε*, Pac. 1198: *ὦ φίλτατ' ὦ Τρυγαῖε*, Eur. Cycl. 266: *ὦ κάλλιστον ὦ Κυκλώπιον*, Soph. Phil. 799: *ὦ τέκνον, ὦ γενναῖον.* — 5) Ach. 864; vid. etiam Vesp. 456.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἔξελθ', ἵν' εἰδῇς οἷα περιυβρίζομαι.

(Foras prodit Demus.)

ΔΗΜΟΣ.

τίς, ὦ Παφλαγών, ἀδικεῖ σε;

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

διὰ σὲ τύπτομαι

ὑπὸ τουτουὶ καὶ τῶν νεανίσκων.

ΔΗΜΟΣ.

τιή;

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ὁτιὴ φιλῶ σ', ὦ Δῆμ', ἐραστής τ' εἰμὶ σός.

---

729. In R M post vs. 726 legitur. || *ἵν' εἰδῇς*] *ἵν' ἀθρήσῃς* vel *ἀθρήσων* Zacher (coll. Nub. 731 Pac. 538) sine causa idonea; vid. commentarius. || *περιυβρίζομαι* Elmsley] *περ ὑβρίζομαι* codd. (male igitur lecta est littera *π'*, quae utrumque significat).

---

729. *Huc ades, ut scias qualia mihi sint perpetienda dum tibi inservio* [1]).

— *ἵν' εἰδῇς κτέ.*] sic loquitur qui contumelia affectus *ultorem* sibi petit; inest enim: *ut cum resciveris insignia exempla edas in meos obtrectatores* [2]). Saepe etiam ad eos *qui peccarunt* voce minaci dicitur *ἵν' εἰδῇς κτέ.*, *ut meliora edoctus nihil eiusmodi in te admittas posthac* [3]). Quae verba [4]) in certam locutionem ita abierunt, ut ibi quoque cum amara irrisione usurpentur, ubi nova scientia ei qui deliquerit parum sit profutura. Vid. Eur. Troad. 85 sq., ubi *Achaeorum corporibus* — Minerva ait ad Neptunum — *mare Aegaeum oppleamus*, *ὡς ἂν τὸ λοιπὸν τἄμ' ἀνάκτορ' εὐσεβεῖν | εἰδῶσ' Ἀχαιοί*, vel Soph. Ant. 310 sq.: *nisi hominem qui Polynicis corpus pulvere conspersit mihi ob oculos sistatis*, — Creontis sunt verba, — *οὐχ ὑμῖν Ἅιδης μοῦνος ἀρκέσει κτέ.*, | *ἵν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθεν οἰστέον | τὸ λοιπὸν ἁρπάζητε*. Item Lycus apud Euripidem Herc. 245: *vivos istos cremate, pedissequi*, *ἵν' εἰδῶσ' οὕνεχ' οὐχ ὁ κατθανὼν | κρατεῖ χθονὸς τῆσδ' ἀλλ' ἐγὼ τὰ νῦν τάδε*. Cf. etiam Soph. Oed. Col. 1377, ubi filiis suis mortem apprecatur senex, *ἵν' ἀξιῶτον τοὺς φυτεύσαντας σέβειν*, et Trach. 1110 Herculis de scelesta uxore verba: *προσμόλοι μόνον, | ἵν' ἐκδιδαχθῇ πᾶσιν ἀγγέλλειν ὅτι | καὶ ζῶν κακούς γε καὶ θανὼν ἐτεισάμην*.

732. *ἐραστής τ' εἰμὶ σός*] item vs. 1341 [5]). Sic Theorus Ach. 143 de Odrysarum rege Sitalce dicit: *φιλαθήναιος ἦν ὑπερφυῶς ὑμῶν τ' ἐραστὴς ὡς ἀληθῶς* [6]). Ubi addito *ὡς ἀληθῶς* significatur nonnisi per metaphoram hoc vocabulum sic potuisse usurpari. Non iocose autem sed

---

[1]) De verbo *περιυβρίζειν* vid. Vesp. 1319 Thesm. 535 Herodot. I 114 II 152 III 127 IV 159. — [2]) Cf. vs. 747. — [3]) Vid. Nub. 1461 Vesp. 376, 454. — [4]) Perinde atque nostrum: *ik zal je leeren*. — [5]) Vid. etiam vs. 1163 Av. 1279 Plat. Conv. 173*b*. — [6]) *Hij was zoo waar op u verliefd.*

ΔΗΜΟΣ.

σὺ δ᾽ εἶ τίς ἐτεόν;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἀντεραστὴς τουτουί,
ἐρῶν πάλαι σου βουλόμενός τέ σ᾽ εὖ ποιεῖν
ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ καλοί τε καὶ ἀγαθοί.
ἀλλ᾽ οὐχ οἷοί τ᾽ ἐσμὲν διὰ τουτονί. σὺ γὰρ
ὅμοιος εἶ τοῖς παισὶ τοῖς ἐρωμένοις·
τοὺς μὲν καλούς τε καὶ ἀγαθοὺς οὐ προσδέχει,
σαυτὸν δὲ λυχνοπώλαισι καὶ νευρορράφοις

735. *καλοί τε*] *καλοί γε* Lenting praeter necessitatem (vid. vs. 738 Nub. 101 etc.) nec sine sententiae detrimento (vid. commentarius).
737. Del. vWilamowitz.

singulari cum gravitate eandem metaphoram adhibens Pericles in oratione funebri [1]) cives iubet *τῆς πόλεως ἐραστὰς γίγνεσθαι*, *urbem suam eo amore amplecti quo quis amat sponsam dilectissimam.* Quapropter suspicor ipsius Cleonis dictum aliquod in ecclesia nuper auditum spectatoribus in mentem nunc revocari.

733. *ἐτεόν*] vid. ad Vesp. 8.

734 sq. *τε ..ἄλλοι τε κτέ.*] *cum et ego beneficiis cumulare te velim et multi alii ex optimatibus.* Ridicule igitur *τοῖς καλοῖς τε καὶ ἀγαθοῖς* [2]) sive bonis viris se ipsum annumerat botularius.

734. *εὖ ποιεῖν*] vid. ad Nub. 1175.

738—740. Pueros tu imitaris, o Deme; quos amatoribus generosis nequam homunciones praeferre quotidie videre est. — Simillima civibus suis exprobrant chorus Ran. 727 sqq. et Praxagora Eccl. 176 sqq. [3]). Voce *λυχνοπώλαις* designatur *Hyperbolus*, qui hoc anno strategus fuit [4]). Quem vero spectet comicus *νευρορράφων* sive *sutorum* [5]) mentionem faciens nescimus [6]), neque *σκυτοτόμος* quis hac aetate in rep. aliquid valuerit dicere habeo; certos tamen quosdam viros tangi veri videtur similius quam eo tantum consilio prolata esse haec nomina ut subiungi posset *βυρσοπωλῶν* mentio, quae vox utpote ultimum opprobrium in finem enunciati detrusa est.

739 sq. *σαυτὸν...δίδως*] idem hoc est quod *χαρίζει* [7]) sive quod infra [8]) dicitur *εἶναί τινος* [9]). Rei igitur amatoriae hoc verbum est aptissimum; sed etiam in universum dici potuit *dare se* sensu *arbitrio alicuius se permittendi*, idem igitur valens quod *ἐπιτρέπειν* [10]) et *ἀνατιθέναι* [11]). Sic *ἑαυτόν τινι διδόναι* etiam alibi [12]) usurpatur, idem autem dicitur *ἑαυτόν τινι ἐπιδοῦναι* [13]), — quod tamen in nostrum locum parum quadrat, quoniam de pueris *ἐρωμένοις* dici id non potuit.

[1]) Thucyd. II 43 § 1. — [2]) Nub. 101 etc. — [3]) Vid. etiam Pac. 683 sq. et supra vs. 185—193. — [4]) Vid. vs. 1313 et ad Nub. 1065 Vesp. 1007. — [5]) Xen. Cyr. VIII 2 § 5 Plat. Rep. 421 *a* Euthydem. 294 *b*, cf. Hesiod. Oper. 544. — [6]) Nam errat scholiasta *Lysiclem* hac voce designari perhibens. — [7]) Vs. 517. — [8]) Vs. 860. — [9]) Praeterea vid. ad vs. 215. — [10]) Vid. ad Ran. 529. — [11]) Vid. ad Nub. 1453. — [12]) Thucyd. I 33 § 2 II 68 § 7 Demosth. XVIII § 97 Soph. Phil. 84; vid. etiam Eur. Herc. 200 *τὸ σῶμα δοῦναι* et Soph. Phil. 972. — [13]) Thesm. 217 Plut. 781.

καὶ σκυτοτόμοις καὶ βυρσοπώλαισιν δίδως.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

εὖ γὰρ ποιῶ τὸν δῆμον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

εἰπέ μοι, τί δρῶν;

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ὅ τι; στρατηγῶν, ὑποδραμὼν τοὺς ἐκ Πύλου,
πλεύσας ἐκεῖσε τοὺς Λάκωνας ἤγαγον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐγὼ δὲ περιπατῶν γ' ἀπ' ἐργαστηρίου

---

740. -λαισιν δίδως] -λαις ἐπιδίδως Cobet, sed vid. commentarius.

741. μοι] μοι νῦν R, νῦν V et plerique fortasse recte; sed constanter — plus quinquagies — apud comicos dici εἰπέ μοι, nec nisi Vesp. 996 legi εἰπέ νυν, ibi autem statim addi pronomen μοι, docuit vBamberg. Cf. tamen Eq. 1361.

742. ὅ τι; Elmsley] ὅτι sine interpunctione codd. || *στρατηγῶν Mnemos. 1887 p. 460] τῶν στρατηγῶν codd. (τὸν -γὸν Γ² Ald.). || ὑποδραμὼν V R] ὑπεκδραμὼν codd. complures (cf. vs. 676). || τούς Bentley] τῶν codd. (τὸν Γ² Ald.). || Hunc versum alii aliter refinxerunt: τῶν στρατηγῶν ὑποδραμόντων, ἀποδραμόντων, ὑποτρεμόντων (vel -σάντων) ἐκ Πύλου coniecere Meineke CFHermann Kock, τὸν στρατηγὸν ὑποδραμὼν τούς ἐκ Πύλου Sauppe (τὸν ἐν Πύλῳ Weise). Equidem arbitror participium στρατη-

---

741. *Nec mirum Demum mihi se dare, qui beneficiis obstrictum eum teneam.* — εἰπέ μοι] vid. ad Ran. 39.

742 sq. *Quaenam sint illa beneficia rogas? Circumveni*[1]) *eos qui Pylo missi aderant, sumtoque munere strategi ipse cum classe illuc profectus Lacedaemonios huc adduxi captivos.* — Malis artibus deberi victoria illa Cleonis passim per nostram fabulam dicitur[2]). *Τοὺς ἐκ Πύλου* Paphlago nunc vocat eos qui Pylo a ducibus Athenas missi nunciarant periculum esse ne expugnari Sphacteria non posset; hos enim falsa referre in populi concione Cleon tunc perhibuerat[3]). Participium autem „πλεύσας", quod superbe admodum et magna cum gravitate a Paphlagone profertur, desumsit comicus ex ipsis Cleonis verbis, quibus coram populo est usus in concione illa, hominum sermonibus diu opinor celebrata, qua imperium ei extra ordinem est tributum. Tunc enim „πλεῖν ἐπὶ τοὺς Λάκωνας" cives iterum iterumque iussit, „ῥᾴδιον γὰρ εἶναι, εἰ ἄνδρες εἶεν οἱ στρατηγοί, πλεύσαντας λαβεῖν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ· καὶ αὐτός γ' ἄν, εἰ ἦρχε, ποιῆσαι τοῦτο." Cui in tuto naviganti cum cives obstrepentes „τί οὐ καὶ νῦν πλεῖς;" clamarent, iocantes primo et hominem ἀθαλάττευτον ἀσαλαμίνιον ridentes, mox vero serio ἐπιβοῶντες, ille provinciam in se delatam audacter recepit et παρελθὼν πλεύσεσθαι ἔφη — quaeque plura de eo refert Thucydides[4]).

744 sq. Perridicule isiciarius furtum a se perpetratum Paphlagonis illi faci-

---

[1]) De verbo ὑποτρέχειν vid. ad vs. 676. — [2]) Cf. vs. 55, (1161,) 1201. — [3]) Thucyd. IV 26 § 3. — [4]) Thucyd. IV 27 sq.

ἕψοντος ἑτέρου τὴν χύτραν ὑφειλόμην.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

καὶ μὴν ποιήσας αὐτίκα μάλ' ἐκκλησίαν,
ὦ Δῆμ', ἵν' εἰδῇς ὁπότερος νῷν ἐστί σοι
εὐνούστερος, διάκρινον, ἵνα τοῦτον φιλῇς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ναί, ναί, διάκρινον δῆτα, — πλὴν μὴ ἐν τῇ πυκνί.

ΔΗΜΟΣ.

οὐκ ἂν καθιζοίμην ἐν ἄλλῳ χωρίῳ.
ἀλλ' εἰς τὸ πρόσθε! χρὴ παρεῖναι εἰς τὴν πύκνα.

(Locum editum in aedium vicinia, qui pro Pnyce est, adit Demus ibique considit.)

γῶν, quo comicus magna cum derisione nunc — ut vs. 1313 — est usus, pro genitivo substantivi στρατηγός habitum errorum causam extitisse; requiri autem participium docent versus 744 verba περιπατῶν δέ γε.

747. Δῆμ', ἵν' εἰδῇς] Δημίδιον, εἶθ' vHerwerden, coll. vs. 1207. Sed ἵνα necessarium est h. l., quoniam causa est reddenda cur in conciónem cives convocari iubeat Paphlago; me autem iteratum ἵνα male non habet.

748. ἵνα τοῦτον R] ἵν' ἐκεῖνον V et plerique, ἦν τοῦτον Reifferscheid.

751. εἰς] ὡς Casaubonus (*ut olim*, ut Aesch. Ag. 19, 1436). || πρόσθε!] interpunxit Meineke. || χρὴ] (ἐ)χρῆν V alii (ut Pac. 1041 Av. 364 Thesm. 598 Plut. 624 etc.), quod nimiae est festinationis. || παρεῖναι] παριέναι vHerwerden (ut Ach. 43 Eccl. 129 Herodot. VIII 89), post πρόσθε sententiam non incidens.

---

nori opponit, singula eius verba imitatus: „*Praetor Pylum navigavi!*" ille clamavit: — „*nihil hoc est prae mea sollertia*", retorquet novus plebeculae patronus: „*namque ego nuper cum otiosus ali-* „*quantisper deambularem, ollam quam ali-* „*quis e sodalibus meis parabat surripui.*" In quo enunciato ἀπ' ἐργαστηρίου non iungo cum verbo ὑφειλόμην, ut fieri solet; quod si voluisset poeta, praepositione ἐξ usus additoque articulo dixisset ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου. Nam nisi de *sua* officina suisque sodalibus loquitur isiciarius, vocis χύτρας molestus est articulus et ἕτερος pronomen vix potest explicari. Itaque περιπατῶν ἀπ' ἐργαστηρίου interpretor *obambulans post officium diurnum, recens ab officina*. Sic vir *ab excubiis* domum rediens ἀπὸ τείχους εἰσιέναι dicitur [1]), vel ἀπὸ δείπνου βαδίζειν dicuntur convivae qui epulas modo reliquerunt [2]), et οἱ ἀπὸ δείπνου sunt *coenati* [3]). Qualibus in locutionibus articulo non est locus.

747 sq. Cf. vs. 1207 sq.

747. ἵν' εἰδῇς] cf. vs. 729.

749. ναί, ναί, διάκρινον δῆτα] vid. ad vs. 725 sq.

751. ἀλλ' εἰς τὸ πρόσθε!] hoc quoque e vita desumtum; sunt enim praeconis ad populum verba: „πάριτ' εἰς τὸ πρόσθεν, ὡς ἂν ἐντὸς ἦτε τοῦ καθάρματος" [4]). Nostro loco omissum est verbum *procedendi*.

— χρὴ παρεῖναι εἰς τὴν πύκνα] magistratuum cives certum aliquem locum

---

[1]) Thesm. 495; cf. Av. 497. — [2]) Pac. 839. — [3]) Eccl. 694. Cf. etiam Vesp. 103. — [4]) Ach. 43 sq. Eccl. 129; praeterea cf. Ach. 242 Lys. 185, 302 Thesm. 645 Thucyd. VII 43 § 5 Plat. Conv. 174*d* etc.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(secum:)

οἴμοι κακοδαίμων, ὡς ἀπόλωλ'. ὁ γὰρ γέρων
οἴκοι μὲν ἀνδρῶν ἐστι δεξιώτατος,
ὅταν δ' ἐπὶ ταυτησὶ καθῆται τῆς πέτρας,

---

capessere iubentium verbum est παρεῖναι. Cf. Eccl. 283: τοῖς μὴ παροῦσιν ὀρθρίοις εἰς τὴν πύκνα, Ach. 172: τοὺς Θρᾷκας παρεῖναι εἰς ἔνην, Vesp. 937: Λάβητι μάρτυρας παρεῖναι etc.

753—755. Apte conveniunt versus, quibus Solon proximo saeculo cives suos increpuerat: ὑμέων δ' εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπεκος ἴχνεσι βαίνει, | σύμπασιν δ' ὑμῖν χαῦνος ἔνεστι νόος· | εἰς γὰρ γλῶσσαν ὁρᾶτε καὶ εἰς ἔπη αἱμύλου ἀνδρός, | εἰς ἔργον δ' οὐδὲν γιγνόμενον βλέπετε [1]). Quae verba in animo habuisse videtur Thucydides, cum Cleonem fecit Athenienses θεατὰς μὲν τῶν λόγων ἀκροατὰς δὲ τῶν ἔργων vocantem [2]), et clarius etiam respexit Cratinus [3]). Noster autem an etiam χαυνοπολῖται illud [4]) inde duxerit nescio. — Alienus vero hinc est vs. 956, ubi Cleon assimulatur laro ἐπὶ πέτρας κεχηνότι. Sed cf. vs. 1263, ubi Κεχηναίων πόλις ridicule vocantur Athenae, et vs. 1118, ubi πρὸς τὸν λέγοντα κεχηνέναι populus dicitur [5]). Ultima versus 755 verba citra spem sanandi corrupta duco [6]). Nam frustra me iudice ad ludum quendam popularem haec referuntur in scholiis: ἐπειδὴ εἴωθε τὰ παιδία παίζοντα ἄνω ῥίπτειν τὰς ἰσχάδας καὶ τῷ στόματι αὐτὰς δέχεσθαι vel filo e calamo suspensas ore captare [7]). Qualis cum puero comparatio hinc aliena mihi videtur, ubi non *mobilis aviditas* pingitur sed *tardus et veternosus stupor* [8]); senes enim neque hodie in eiusmodi ludis se torquent, neque Aristidis Periclisve aevo sic deridendos se praebere solebant, opinor, sed puerulis talia relinquebant. Accedit quod pueros ita ludentes non sedisse sed cucurrisse et subsiluisse suspicor. Denique ἐμποδίζειν est *impedire* [9]), *caricas* autem *impedire* dici potuisse eos qui caricas *ore prehenderent*, id quidem cras credam. Aristarchus vero participio ἐμποδίζων, quod μασώμενος interpretabatur, spectari μελισσουργοὺς apibus suis hiemali tempore pabula parantes sibi persuaserat. Veram interpretationem nescio an indicent verba quae in scholiorum farragine fere delitescunt: ἢ ἐμφορούμενος. ἔνιοι δὲ ἀπὸ τοῦ τὸν σῦκα λαμβάνοντα χάσκειν. Nam sic demum locum intellego si de sene stolido vultu et ore late diducto assidenti dicitur: „credas eum stomachum suum ficis opplevisse iamque post coenam nimis copiosam ducere vix posse spiritum." Sic apud Pherecratem alter alteri pessima quaevis imprecatus ὦ δαιμόνιε, ait, πύρεττε μηδὲν φροντίσας, | καὶ τῶν φιβάλεων τρῶγε σύκων τοῦ θέρους, | καὶ ἐμπιμπλάμενος κάθευδε τῆς μεσημβρίας, | κᾆτα σφακέλιζε καὶ πέπρησο καὶ βόα [10]). Sed comicus noster quibus verbis hoc vel simile quid dixerit, — nam multo festiviore fortasse usus est comparatione, — id omnino nescio. Ὀπτωμέναις κόγχαισιν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων homines quosdam ἀναχάσκοντας assimulavit noster in Babyloniis [11]).

754. τῆς πέτρας] vid. ad vs. 313.

---

[1]) Solon. fr. 11; locum contulit Piccolomini. — [2]) III 38 § 4. — [3]) Cratin. fr. 128. — [4]) Ach. 635. — [5]) Vid. etiam Ran. 990 et supra ad vs. 651. — [6]) Vid. annot. critica. — [7]) Quem ludum etiamnunc in Italia vivere oculatus testis Piccolomini affirmat. — [8]) Cf. vs. 651. — [9]) Lys. 359 Herodot. IV 60 Philemon. fr. 164 etc. — [10]) Pherecrat. fr. 80. Cf. Aristoph. fr. 463 Nicophont. 12 Eubul. 106. — [11]) Fr. 68.

κέχηνεν ὥσπερ ἐμποδίζων ἰσχάδας.

ΧΟΡΟΣ.

Stropha (vs. 756—760).

(ad Isiciarium:)

νῦν δεῖ σε πάντα δὴ κάλων ἐξιέναι σεαυτοῦ,
καὶ λῆμα θούριον φορεῖν, καὶ λόγους ἀφύκτους,
ὅτοισι τόνδ' ὑπερβαλεῖ. ποικίλος γὰρ ἁνὴρ
καὶ ἐκ τῶν ἀμηχάνων πόρους εὐμήχανος πορίζειν.

---

755. *ἐμποδίζων*] verbum ignotum et obscurum; *συμποδίζων* Pökel, *ἐμπαγίζων* Ribbeck, *ἐμβροχίζων* Kock, *ἐνστομίζων* Zacher, infeliciter omnes. Verum latet.

756. *δεῖ*] *δὴ* V alii (*δῆ* R), ut Ach. 451 Vesp. 526 Lys. 327, 557 Eccl. 571. ‖ *δὴ*] *δεῖ* V alii.

758. *ἁνὴρ*] *ἀνὴρ* codd.

759. *εὐμήχανος πορίζειν* Bentley] *-νους -ζων* codd.

---

756. *Nunc sane tota vela vento sunt pandenda!* [1]) Proverbiali hac locutione etiam Medea utitur apud Euripidem: *ἐχθροὶ γὰρ ἐξιᾶσι πάντα δὴ κάλων* [2]), et verbis audacter mutatis Iris Furorem incitans: *φόνιον ἐξίει κάλων* [3]). Sic Hippias apud Platonem Protagoram iubet *μὴ πάντα κάλων ἐκτείναντα οὐρίᾳ ἐφέντα φεύγειν εἰς τὸ πέλαγος τῶν λόγων* [4]), et hinc in Sisypho dialogo legimus: *τὸ λεγόμενόν γε πάντα κάλων ἐφέντες* [5]). Quo loco quod dicitur *τὸ λεγόμενόν γε*, id nostro loco et apud Euripidem inest particulae *δή* [6]). Suam vim verba obtinent Eur. Troad. 94: *ὅταν στράτευμ' Ἀργεῖον ἐξιῇ κάλως.* Idem autem significatur proverbiali locutione *omnem lapidem movere*, id est *nihil intentatum relinquere* [7]).

757. *θούριον*] poetica haec vox apud nostrum non redit [8]). Apud Homerum *θοῦρος* audiunt Mars et Aiax, *θοῦρις* autem dicuntur *ἀλκή* et *ἀσπίς* vel *αἰγίς*.

— *φορεῖν*] sic alibi iocose dicitur *φορεῖν γόμφιον* [9]), *λόχμην* [10]), *πνεύμονα* [11]), *γλῶτταν* [12]), *ὀφθαλμόν* [13]), *κρέας* [14]), in seria autem poetarum dictione *ἦθος* [15]) et similia [16]). Cf. epicum *ἐπιϝειμένος ἀλκήν* vel *ἀναίδειαν* [17]).

— *ἀφύκτους*] vid. ad Nub. 1229.

758. *ποικίλος*] vid. ad vs. 196.

759. *Verus Prometheus est iste.* Nam manifeste noster imitatur nunc Aeschyli de Prometheo versum, quem affert scholion: *δεινὸς γὰρ εὑρεῖν καὶ ἐξ ἀμηχάνων πόρους* [18]). Praeterea vid. Eccl. 236: *χρήματα πορίζειν* [19]) *εὐπορώτατον γυνή*, Eur. Iph. Taur. 1032: *δειναὶ γὰρ αἱ γυναῖκες εὑρίσκειν τέχνας*, Iph. Aul. 356: *τί δράσω; τίνα δὲ πόρον εὕρω ποθέν;* Soph. Ant. 360, ubi de homine dicitur: *παντοπόρος ἄπορος ἐπ' οὐδὲν ἔρχεται τὸ μέλλον.* Denique huc faciunt Vesp. 308, ubi puer verba quaedam Pindari secutus „*πόρον ἱρὸν*" dicit viam salutis, et Thesm. 769, ubi Mne-

---

1) *Nu moogt ge wel alle zeilen bijzetten.* — 2) Med. 278. — 3) Herc. 837. — 4) Protag. 338 *a.* — 5) Sisyph. 389 *c.* — 6) Quasi gallice dicas: *c'est le cas de le dire.* Vid. Ach. 315 de usu particulae *ἤδη*. — 7) Eur. Heracl. 1002 etc.; praeterea vid. ad vs. 436 et Ran. 700. — 8) Nam Ran. 1289 verba aliena afferuntur. — 9) Plut. 1059. — 10) Lys. 800. — 11) Eupol. fr. 147. — 12) Ephipp. fr. 23. — 13) Adesp. fr. 388. — 14) Eur. Cycl. 126. — 15) Soph. Ant. 705. — 16) Item nos *voeren* in locutionibus *een hoogen staat, toon voeren*; cf. etiam nostrum *er op na houden.* — 17) *Α* 149 *Η* 164 etc. — 18) Prom. 59. Cf. supra vs. 836, 843, 1229 sq. (etiamne fr. 645?) et vid. ad vs. 1019. — 19) Cf. etiam Eccl. 825.

πρὸς ταῦθ' ὅπως ἔξει πολὺς καὶ λαμπρὸς ἐπὶ τὸν ἄνδρα.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

ἀλλὰ φυλάττου, καὶ πρὶν ἐκεῖνον προσκεῖσθαί σοι, πρότερον σὺ
τοὺς δελφῖνας μετεωρίζου καὶ τὴν ἄκατον παραβάλλου.

---

760. *ἐπὶ* Cobet] *ἐς* codd.

761. *προσκεῖσθαί σοι*] *προκεῖσθαί σοι* V alii, *προσικέσθαι σου* R et Suidas s. v. *δελφίς* (cf. Aesch. Choeph. 1033); MSchmidt *προϊκέσθαι σου* coll. Hesychii glossa *προϊκέσθαι· ἐφικέσθαι*, at illic *προσικέσθαι* esse legendum multo probabilius statueris. || *πρότερον* R] *-ρος* V et plerique.

---

silochus *πόρον ἐκ τοῦ Παλαμήδους* vocat inventum ex Euripidis Palamede fabula sibi cognitum [1]). Est autem *πόρος* via per quam inclusis vel oppressis patet exitus [2]). Hinc *viae parandarum pecuniarum* (*redituum*) *πόροι* cum alibi dicuntur [3]) tum in titulo libri Xenophontis.

760. *πρὸς ταῦτα*] vid. ad Nub. 990 et ad Vesp. 927.

— *ὅπως*] vid. ad Nub. 489.

— *ἔξει πολὺς καὶ λαμπρὸς ἐπὶ τὸν ἄνδρα*] ad vs. 430 sq. vid. de verbi *ἐξιέναι* et adiectivi *λαμπροῦ* usu. Adiectivum *πολύς* proprie de vehementi procella vel flumine turgido dicitur [4]), hinc transfertur ad homines, e. g. *Κλέων δ' ἐνταῦθα δὴ πολὺς ἐνέκειτο* [5]). Cum toto autem versu cf. Vesp. 423: *ἐπ' αὐτὸν ἵεσο.*

761 sq. Nunc quoque, ut supra [6]), triremi in hostes irruenti assimulatur Cleon.

761. *πρὶν ... πρότερον*] vid. ad vs. 542.

— *πρόσκεισθαί σοι*] vid. ad vs. 245.

762. *τοὺς δελφῖνας μετεωρίζου*] sic vocabantur plumbi massae praegraves, quae catenis suspendebantur ex antennis, adversariorum triremibus naufragium minantes, si subito impetu demissae earum transtra et tabulata ipsasque costas navis perfringerent. Vid. Thucyd. VII 41 § 2: *κεραῖαι ... ἀπὸ τῶν ὁλκάδων δελφινοφόροι ἠρμέναι* et Pherecratis versus in scholiis allati: *ὅδε δὴ δελφὶς ἐστι μολιβδοῦς δελφινοφόρος τε κεροῦχος, | ὃς διακόψει τοὔδαφος αὐτῶν ἐμπίπτων καὶ καταδύων* [7]). Quae machinae fuerintne *εἰς δελφῖνα ἐσχηματισμέναι* [8]) an aliam ob causam in nautarum lingua sic fuerint denominatae [9]), quis hodie pro certo affirmet! Non perpetuo autem remigum capitibus eas imminuisse, sed tum demum in altum esse sublatas cum in hostem pararetur incursio, cum per se intellegitur tum noster locus docet.

— *τὴν ἄκατον παραβάλλου*] loci contextus docet isiciarium hoc quoque *ad arcendum hostis ingruentis impetum* facere iuberi. Sed quomodo verbis id insit dubitatur. *Cymbam* parandam esse, *quae praebeat perfugium* si navis mergatur, contendit scholiasta: „*ὡς εἴ τις κίνδυνος ἐκ τοῦ ἀνέμου* <*εἴη*>, *αὐτὴν ἐμβησόμενος*" — manifestis erroribus implicatus; non enim *procellae* nunc assimulatur Paphlago, sed *navi longae*, neque *fugam* sed *proelium* parat isiciarius. Patet igitur cymbae mentionem hinc esse alienam. Neque ipsam triremem *ἄκατον* [10])

---

[1]) Vid. etiam adi. *πόριμος* Ran. 1429. — [2]) *Uitweg.* — [3]) E. g. Eccl. 653. — [4]) Ut *μέγας* Thucyd. II 5 § 2. — [5]) Thucyd. IV 22 § 2. Item Herodot. VII 14 Ar. Av. 488 Eur. Hipp. 443 etc.; vid. etiam Ran. 1221 Demosth. XXV § 57. — [6]) Vs. 692. — [7]) Pherecrat. fr. 12. Etiam *manus ferreae*, quarum mentio fit Thucyd. IV 25 § 4 et VII 62 § 3, c. 65, huc faciunt. — [8]) Ut scholia h. l. et Thucyd. l. l. perhibent. — [9]) *ἀπὸ τοῦ κολυμβᾶν?* — [10]) *Boot, schuit.*

SCENA DECIMA QUINTA.

Eidem.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

τῇ μὲν δεσποίνῃ Ἀθηναίᾳ, τῇ τῆς πόλεως μεδεούσῃ,
εὔχομαι, εἰ μὲν περὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων γεγένημαι
βέλτιστος ἀνὴρ μετὰ Λυσικλέα καὶ Κύνναν καὶ Σαλαβακχώ,
ὥσπερ νυνὶ μηδὲν δράσας δειπνεῖν ἐν τῷ Πρυτανείῳ·

763. *Ἀθηναίᾳ* V] -*ῃ* R et plerique, quod si verum est, poetae alicuius verba hic afferri cum Zachero statuamus necesse. Sed. vid. Pac. 271 et supra commentarius ad vs. 585.

764. *τὸν*] *τῶν* V R et fere omnes, quod glossema esse suspicatus vVelsen *Δῆμον τονδὶ πάντων* coniecit h. l. et vs. 832.

765. *Σαλαβακχώ*] -*βάκχωι* R, -*βάκχαν* cett.

nunc vocari credibile est, licet in Euripidis chorico Argivarum naves dicantur *ποντοπόροι θοαὶ ἄκατοι* [1]). Sed cum videam *ἀκάτιον* dici velum, quod ab altero malo in prora collocato suspenditur [2]), ipsum autem illum malum *ἀκάτειον* vocari [3]), inde efficio *ἄκατον* fuisse nomen *antennae*, ex qua suspensi erant delphini. Hanc igitur *obmove hosti* coryphaeus ait *et in eum intende*. Nimirum instante pugna haec *κεραία* sive antenna, quae in transversum tendere solebat, ita vertebatur ut ex altera eius extremitate supra proram eminenti delphini in navem hostilem praecipitari possent [4]). Itaque alienus a nostro loco est Ran. 269, neque huc faciunt Xenophontis loci [5]), ubi Conon et Lysander naves suas *ὡς εἰς ναυμαχίαν* parantes *παραβάλλουσι τὰ παραρρύματα* vel *τὰ παραβλήματα*, — pluteos opinor ligneos vel vimineos, navis utrumque latus protegentes, quibus cavebatur ne remi possent destringi ab hostibus praetervehentibus.

763. *μεδεούσῃ*] vid. ad vs. 585.

764. *περὶ τὸν δῆμον*] vid. ad vs. 812.

765. Ut Aiax unus omnium praestantissimus fuit *τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα*, sic Paphlago sumta superbia meritis scilicet quaesita perhibet nullum hominem Athenis sibi esse anteponendum — excepto Lysicle illo, cui in rep. administranda successit [6]), et famosissimis quibusdam meretriculis. Ridicule igitur nulli nisi vilissimo cuique nebuloni cedere paratum se dicit. *Cynnae* etiam alibi [7]) ad deridendum Cleonem fit mentio, et in Thesmophoriazusis [8]) se ipsum repetens comicus Cleophontem demagogum Salabaccho multo deteriorem dicit. Praeterea conferri possunt loci ubi Agathon poeta et Euripidis Musa assimulantur Cyrenae meretrici [9]).

766. *Etiam posthac publico sumtu epulari nulla de causa* [10]). Ridicule insertum est illud *μηδὲν δράσας*, *nullo strenuo facinore perpetrato* [11]), expectatur enim *πολλὰ καὶ ἀγαθὰ δράσας τὴν πόλιν* vel *πλεῖστα τὸν δῆμον εὐεργετήσας* vel eiusmodi quid.

[1]) Hec. 446; vid. etiam Theophil. com. fr. 6. — [2]) Epicrat. fr. 10 Xenoph. Hell. VI 2 § 27 etc. — [3]) Poll. I 91. — [4]) Vid. quae de similibus in Plataeensium muro machinis scribit Thucyd. II 76 § 4. — [5]) Hell. I 6 § 19 II 1 § 22. — [6]) De quo homine vid. ad vs. 132. — [7]) Pac. 755 = Vesp. 1032. — [8]) Thesm. 805. — [9]) Thesm. 98 Ran. 1328. — [10]) Vid. ad vs. 280 sq. — [11]) Cf. vs. 905.

εἰ δέ σε μισῶ καὶ μὴ περὶ σοῦ μάχομαι μόνος ἀμφιβεβηκώς,
ἀπολοίμην καὶ διαπρισθείην διατμηθείην τε λέπαδνα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ ἔγωγ', ὦ Δῆμ', εἰ μή σε φιλῶ καὶ μὴ στέργω, κατατμηθεὶς
ἑψοίμην ἐν περικομματίοις· κεἰ μὴ τούτοισι πέποιθας,
(mensulam suam indicans:)
ἐπὶ ταυτησὶ κατακνησθείην ἐν μυττωτῷ μετὰ τυροῦ,

767. ἀμφιβεβηκώς Dawes] ἀντιβεβηκώς vel -βληκώς codd.; *obnitendi* vel *repugnandi* verbum Ran. 202 vel Soph. El. 575 aptissimum est, hic vero ferri vix potest.

768. διατμηθείην] κατατμηθείην R non recte (cf. v. l. vs. 496), hoc enim facit qui *minutal* parat (vs. 769, cf. Ephipp. fr. 22), illud qui *lora*. Cf. Ach. 301.

767. Cf. oraculum quod de Paphlagone est redditum: περὶ τοῦ δήμου... μαχεῖται, | ὥς τε περὶ σκύμνοισι βεβηκώς [1]). Ubi quod περιβεβηκώς et nostro loco ἀμφιβεβηκώς dicitur, ex epica dictione est desumtum. Nempe miles qui sodalem prostratum [2]), canis quae catulos [3]) corpore suo tegit, ἀμφιβεβήκασιν αὐτούς, hinc autem de numinibus urbem suam tutantibus hoc verbum usurpatur [4]). — Paphlago ceterique demagogi nunquam non in ore habent illud: περὶ τοῦ δήμου μαχοῦμαι ἀεί! *democratiam tueri nunquam desinam!* [5]). Cum verbis εἰ δέ σε μισῶ cf. vs. 400: εἴ σε μὴ μισῶ κτέ.

768. Cf. Nub. 442 et 455 et vid. Herodoti locus de Spartae rege cerrito, qui ipse se ipsum in lora dissecuit [6]). Quo nihilo levius furens Caligula ille *multos honesti ordinis* leviusculas ob causas *medios serra dissecuit* [7]). Cuiusmodi horrores multos etiamnunc habet oriens, nam *tjingtjang* quid sit et Seres quomodo saeviant in maleficos novimus. — Λέπαδνα autem, quae vox apud nostrum non redit, sunt *lora* latiora, e. g. lora quibus equorum iugo iunctorum circumligantur pectora [8]). Cambyses Sisamnis iudicis iniqui cutem cum detraxisset, ἱμάντας ἐξ αὐτοῦ ἔταμε καὶ ἐνέτεινε τὸν θρόνον ἐς τὸν ἵζων ἐδίκαζε [9]). Ceterum cf. chori minae Ach. 301.

769 sq. Votum, quod Paphlago ex sua arte desumserat, leviter immutatum isiciarius suum facit: *et ego nisi te amo atque diligo, in minutal concisus fartum fiam!* [10]).

770. εἰ μὴ τούτοισι πέποιθας] *si nondum satis firmum hoc tibi videtur iusiurandum, <plus etiam dicam>* [11]).

771. ἐπὶ ταυτησί] nempe ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐπὶ τοῦ ἐλεοῦ quem secum attulit [12]). Sic in Acharnensibus Dicaeopolis caput suum ἐπιξήνῳ fortiter imponit mactandum ni patriae amantissimum se praestet [13]).

— κατακνησθείην ἐν μυττωτῷ μετὰ τυροῦ] vid. ad Vesp. 63. Dicebatur autem μυττωτός [14]) *moretum*, ex allio caseo aliis condimentis compositum [15]); quod in

[1]) Cf. vs. 1038 sq. — [2]) *E* 299 *Ξ* 477 *P* 4, 313. — [3]) Hom. *υ* 14. — [4]) *A* 37, 451 *ι* 198 Aesch. Sept. 175. — [5]) Vid. Vesp. 593, 666. — [6]) Supra ad vs. 214 allatus. — [7]) Si fas est credere Suetonio Calig. 27. — [8]) *E* 730 *T* 393. — [9]) Herodot. V 25. — [10]) Cf. vs. 372. — [11]) Simile brachylogiae exemplum habemus vs. 791; vid. ad Ach. 318. — [12]) Vid. ad vs. 152 et cf. vs. 1165 et de omisso substantivo ad Ach. 331. — [13]) Recte locum interpretatur scholion. — [14]) Ach. 174. — [15]) Descripsit poeta ignotus in carmine pseudovergiliano Moreto, Parthenii Μυττωτόν imitatus; etiam Sueium quendam Moretum scripsisse testatur Macrobius III 18 § 11.

καὶ τῇ κρεάγρᾳ τῶν ὀρχιπέδων ἑλκοίμην εἰς Κεραμεικόν.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

καὶ πῶς ἂν ἐμοῦ μᾶλλόν σε φιλῶν, ὦ Δῆμε, γένοιτο πολίτης;
ὃς πρῶτα μέν, ἡνίκ' ἐβούλευον, σοὶ χρήματα πλεῖστ' ἀπέδειξα
ἐν τῷ κοινῷ, τοὺς μὲν στρεβλῶν, τοὺς δ' ἄγχων, τοὺς δὲ μεταιτῶν,
οὐ φροντίζων τῶν ἰδιωτῶν οὐδενός, εἰ σοὶ χαριοίμην.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τοῦτο μέν, ὦ Δῆμ', οὐδὲν σεμνόν· καὶ ἐγὼ γάρ τοῦτό σε δράσω.

774. ,σοὶ Kock] σοι codd.; χρήματά σοι mavult Blaydes.
776. χαριοίμην R] -ζοίμην metro invito ceteri.
777. τοῦτό] ταὐτό vVelsen.

scena parari videmus Pac. 236 sqq., ubi saevus Belli deus in mortarium ingens conterenda iacit *allia* Megarica [1]) *porraque* Prasiana Siculumque *caseum* et *mel* Atticum.

772. *Et mea ipsius fuscina* [2]) *in Ceramicum protrahar.* His verbis competit id quod ad versum 355 observavi [3]); praeterea vid. Plut. 955 et supra vs. 365. De voce κρεάγρᾳ vid. ad Vesp. 1155. In *Ceramicum* autem quod protrahendum se offert, parum festiva et fere inepta mihi videtur explicatio quam in scholiis prolatam recepit Kock: *in locum ubi cives pro patria mortui sepeliuntur* [4]). Nam εἰ μὴ φιλεῖ τὸν δῆμον, eiusmodi honore indignissimus est isiciarius. Sed locus extra urbem, quo a κοπρολόγοις deferebantur cadavera bestiarum ceteraeque sordes quae in via publica tolerari non possent, significari mihi videtur. Verto igitur: in *sterquilinium publicum.*

774. ἡνίκ' ἐβούλευον] *quo tempore senator eram.* Cum nondum ad hodiernum strategi honorem evectus nihil essem nisi unus e quingentis senatoribus.

— σοὶ] sine emphasi verbo suo est praemissum [5]).

— ἀπέδειξα] *exhibui* [6]). Eodem sensu dicitur ἀποφῆναι [7]).

775. στρεβλῶν ... ἄγχων] in proverbialem quandam locutionem iunguntur nunc haec participia [8]). De verbo στρεβλοῦν vid. ad Ran. 615 sqq., de verbo ἄγχειν Vesp. 1039 et ad Nub. 988.

— μεταιτῶν] ioculariter hoc quoque meritis suis apponit Paphlago, quod ipse partem aliquam lucelli sibi poposcerit semper [9]). Sic de Labe cane perorans testatur causae patronus: ἅττ' ἂν εἴσω τις φέρῃ, | τούτων μεταιτεῖ τὸ μέρος. εἰ δὲ μή, δάκνει [10]).

776. *Nihil curans singulos homines, si modo tibi gratum essem facturus* [11]). „Οὐ φροντίζω" — sic Paphlago secum — „τῶν ἰδιωτῶν οὐδενός, εἰ χαριοῦμαι τῷ δήμῳ" [12]).

777. οὐδὲν σεμνόν] *nihil insoliti* [13]). Cf.

[1]) Cf. Ach. 761. — [2]) Cf. vs. 839. — [3]) Nam scholiasta suam sibi habeat explicationem: τοῦτο οὐχ ἁπλῶς ἀλλ' ἀφ' ἱστορίας. — [4]) Av. 395 Thucyd. II 34. — [5]) Ut Ran. 615. — [6]) Cf. Plut. 210 Herodot. VIII 35 etc. — [7]) Demosth. XX § 77 etc. — [8]) Ut apud nostrates — olim certe — *galg en rad.* — [9]) Miro errore scholia explicant μεταιτῶν· τοὺς μὴ ὀφείλοντας δηλονότι. — [10]) Vesp. 971 sq.; praeterea vid. supra vs. 66. — [11]) „*Perissent les colonies!*" — [12]) Similis est verborum structura Xenoph. Anab. I 4 § 7: οἳ δ' ᾤκτιρον εἰ ἁλώσοιτο. Vid. etiam Plat. Menex. 245 *b*: βασιλεὺς ... ἐξῄτει τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ, ... εἰ μέλλοι συμμαχήσειν ἡμῖν. — [13]) *Niets bijzonders.*

ἁρπάζων γὰρ τοὺς ἄρτους σοι τοὺς ἀλλοτρίους παραθήσω.
ὡς δ' οὐχὶ φιλεῖ σ' οὐδ' ἔστ' εὔνους, τοῦτ' αὐτό σε πρῶτα διδάξω,
ἀλλ' ἢ διὰ τοῦτ' αὔθ' ὁτιή σου τῆς ἀνθρακιᾶς ἀπολαύει.
σὲ γάρ, ὃς Μήδοισι διεξιφίσω περὶ τῆς χώρας Μαραθῶνι,
καὶ νικήσας ἡμῖν μεγάλως ἐγγλωττοτυπεῖν παρέδωκας,
ἐπὶ ταῖσι πέτραις οὐ φροντίζει σκληρῶς σε καθήμενον οὕτως·
οὐχ ὥσπερ ἐγὼ ῥαψάμενός σοι τουτὶ φέρω. ἀλλ' ἐπαναίρου,

781. *Μαραθῶνι* Bentley] *ἐν Μ.* codd. metro invito.
783. *ταῖσι* Brunck] *ταῖς* codd.; *ταῖσδε* Lenting (de articulo omisso vid. ad Nub. 61).

οὐδὲν πονηρόν [1]), *πάντα ἀγαθά* [2]), *οὐ θαῦμα* [3]), alia, et de adiectivo *σεμνῷ* vid. ad Ran. 178.

778. *παραθήσω*] vid. ad vs. 52.

780. *ἀλλ' ἢ*] vid. ad Ran. 928.

— *τῆς ἀνθρακιᾶς ἀπολαύει*] maligne exprobrantis est victum quotidianum sic designare; sic alibi *τα ἄλφιτα* [4]) vel *τὰ σιτία* [5]) contemtim dicunt. Idem autem loquendi genus agnoscimus in verbis Telemachi: *οὐ γὰρ ἀϝεργὸν ἀνέξομαι ὅς κεν ἐμῆς γε | χοίνικος ἅπτηται* [6]). Collectivum *ἀνθρακιά* [7]) idem valet quod *οἱ ἄνθρακες*. In iis assabantur carnes pisciculi alia opsonia [8]).

781. *διεξιφίσω*] *digladiatus es*, *διεμαχέσω τῷ ξίφει*. Praepositio *δια-* in hoc verbo *contentionem* indicat, item in *διορχεῖσθαι saltando certare* [9]), *διακεκραγέναι clamoribus certare* [10]), *διασπᾶσθαι inter se raptare* [11]); qualia verba mediam formam habent, etiamsi simplex activi sit generis [12]).

— *Μαραθῶνι*] vid. Vesp. 711 et ad Nub. 986.

782. *ἐγγλωττοτυπεῖν*] similia vid. Nub. 792 Ran. 826.

783. Simillima dicit Bdelycleon in Vespis, ubi praesertim vid. vs. 672: *σὺ δὲ τῆς ἀρχῆς ἀγαπᾷς τῆς σῆς τοὺς ἀργελόφους περιτρώγων.*

— *ἐπὶ ταῖσι πέτραις*] vid. ad vs. 313 et Ach. 25.

— *οὐ φροντίζει*] ut alias verba *ἥδεσθαι, χαίρειν, ἄχθεσθαι, προτιμᾶν* [13]), sic nunc *φροντίζειν* additum sibi habet participium. De significatione autem verbi vid. ad Ran. 493 et cf. Cratin. fr. 302: *ἣ δ' ἐφρόντιζ' οὐδὲ ἕν* et notissimum illud: „*οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδῃ*" [14]).

784. *οὐχ ὥσπερ ἐγὼ … φέρω*] elegans haec est brevitas [15]); nam accuratius — id est moleste et putide – loquenti dicendum esset: *οὐδὲν ὅμοιον ποιῶν ἐμοί, ὃς … φέρω*. Quod loquendi genus redit Plat. Protag. 341 *a*: *σὺ … ἄπειρος εἶναι φαίνει, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ ἔμπειρος (εἰμί)*, Gorg. 522 *a*: *τοὺς νεωτάτους ὑμῶν διαφθείρει τέμνων τε καὶ κάων …, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ … εὐώχουν ὑμᾶς*, Conviv. 179 *e*: *Orphei mortem dii ἐποίησαν ὑπὸ γυναικῶν γενέσθαι, οὐχ ὥσπερ Ἀχιλλέα … ἐτίμησαν*, 189 *c*: *homines si scirent quid possit Amor, videntur mihi θυσίας ἂν αὐτῷ ποιεῖν μεγίστας, οὐχ ὥσπερ νῦν τούτων οὐδὲν γίγνεται*, Eur. Bacch. 928 sq.: *ἀλλ' ἐξ ἕδρας σοι πλόκαμος ἐξέστηχ' ὅδε, | οὐχ ὡς ἐγώ νιν ὑπὸ μίτρᾳ καθήρμοσα*, Eubul. fr. 42: *ὡς δ' ἐδείπνει κοσμίως! |*

[1]) Pac. 363. — [2]) *Optima quaevis*, vid. ad Ran. 302. — [3]) Vesp. 1139. — [4]) Vid. ad Nub. 176. — [5]) Vid. ad vs. 575. — [6]) Hom. *τ* 27 sq. — [7]) Vox redit Hom. *I* 213 h. Merc. 140, 238 Cratin. fr. 143. — [8]) Ach. 891 etc. — [9]) Vesp. 1499. — [10]) Infra vs. 1403 Av. 306. — [11]) Ran. 477, ubi vid. — [12]) Vid. Cobet Mnemos. 1858 p. 165 sq. — [13]) Ran. 638. — [14]) Herodot. VI 129 Hermipp. fr. 17. — [15]) *Heel anders dan ik, die … breng.*

κᾆτα καθίζου μαλακῶς, ἵνα μὴ τρίβῃς τὴν ἐν Σαλαμῖνι.

(Culcitam imponit senis sedili.)

ΔΗΜΟΣ.

ἄνθρωπε, τίς εἶ; μῶν ἔκγονος εἶ τῶν Ἁρμοδίου τις ἐκείνου;

785. τρίβῃς] τριβῇς V alii vitiose. ‖ τὴν ἐν] ἔτι τὴν Naber; vid. ad vs. 1334.
786. ἔκγονος] ἔγγονος VR alii. ‖ τῶν Ἁρμοδίου] τῶν Ἁρμοδίων vVelsen (vid. Pac. 741 Av. 1701, 1703); Blaydes τοῦ γ' Ἁρμοδίου. ‖ ἐκείνου Blaydes] ἐκείνων codd.

οὐχ ὥσπερ ἄλλαι τῶν πράσων ποιούμεναι | τολύπας ἔσαττον τὰς γνάθους κτέ.[1]), Demosthen. XXI § 218 οὐ γὰρ ἐκ πολιτικῆς αἰτίας, οὐδ' ὥσπερ Ἀριστοφῶν ... ἔλυσε τὴν προβολήν ... κρίνεται [2]).

— ῥαψάμενος] cf. Nub. 538. Culcitam unde nunc habeat isiciarius praestat non rogare; qui etiam infra [3]) seni offert dona, ex quotidiana certe sua supellectile non expromta. Ad rem quod attinet, cf. Xenoph. Hell. IV 1 § 30: ῥαπτά, ἐφ' ὧν καθίζουσιν οἱ Πέρσαι μαλακῶς, qualem fastum Agesilaus sprevisse illic dicitur. Neque rupium duritiem curabant Athenienses in concionem venientes, ubi solis magistratibus prytanibusque lignea quaedam erant sedilia [4]), et postea demum fuerunt, opinor, qui in theatrum culcitas secum afferrent [5]); Romae autem usque ad regnum Caligulae senatores ἐπὶ γυμνῶν τῶν σανίδων sederunt [6]). Sed triremium *remiges* utebantur pulvinari [7]), nates ne attererentur [8]). Quamquam grammaticos vocem ὑπηρέσιον sic explicantes suaviter ridet Naber [9]), cum Breusingio contendens Atheniensium remiges nullas habuisse culcitas, sed in duris scamnis sedisse, λισφοπύγους [10]) idcirco per iocum dictos [11]).

785. τὴν ἐν Σαλαμῖνι] χαμοῦσαν πυγὴν additur in scholio. Et de substantivo quidem dubitari nequit, sed participium potius ναυμαχήσασαν vel νικήσασαν mente est supplendum. Nempe victoria navalis, quae remigum peritiae praesertim debebatur, demi podice reportata esse festive nunc dicitur. Sunt enim *οἱ ἐν Σαλαμῖνι milites qui Salamine dimicarunt*, ut *οἱ (ἐν) Μαραθῶνι marathonomachi* [12]) et Miltiades ὁ ἐν Μαραθῶνι [13]); hinc autem iocose noster, nomine proprio ut assolet abusus, Ἀριστομάχην τὴν Μαραθῶνι vocat victoriam illic reportatam [14]). Subsimili breviloquentia torvus Belli deus dicitur ὁ κατὰ τοῖν σκελοῖν [15]), siquidem illic supplendum est τιλᾶν ποιῶν [16]).

786. Harmodium et Aristogitonem τοὺς τυραννοκτόνους Athenienses insignibus honoribus coluerunt ἐξ ἴσου τοῖς ἥρωσι καὶ τοῖς θεοῖς [17]). In beatorum insulis degere credebantur [18]), eorumque posteris decreta est ἡ ἐν τῷ Πρυτανείῳ σίτησις [19]).

[1]) Scripsi ἅλλαι pro ἄλλαι. — [2]) Vid. etiam Demosthen. Prooem. 35. — [3]) Vs. 872, 883, 906, 909. — [4]) Acharn. 25. — [5]) Theophr. Char. 2. — [6]) Dion. Cass. LIX 7. — [7]) ὑπηρεσίῳ. — [8]) Cratin. fr. 269 Hermipp. 54 Thucyd. II 93. Sic postea in galeis „les bancs étaient couverts d'un sac bourré de laine," quoniam remiges assurgebant et recidebant in subsellium, „qui ploiait en les recevant." Vid. Naber Mnemos. 1895 p. 242. — [9]) L. l. p. 264—267. — [10]) Fr. com. adesp. 1075 schol. Plat. Conv. 193*a* Poll. II 184. — [11]) Vid. infra vs. 1368; ὑπηρέσιον autem ipse Naber interpretatur „sacculum in quo omnes suas reculas nauta secum portat." Sed hanc controversiam eo lubentius mitto quod a nostro loco aliena est. — [12]) Thucyd. II 34 § 5 Demosth. XIV § 30. — [13]) Plat. Gorg. 516*d*. — [14]) Thesm. 806. — [15]) Pac. 241. — [16]) *Quem qui adspiciunt* ἐγχέζουσιν. Sic Zacher et vHerwerden. — [17]) Demosth. XIX § 280 [Aristot.] Rep. Ath. LVIII § 1. — [18]) Teste scolio notissimo. — [19]) Dinarch. I § 101.

τοῦτό γέ τοί σου ἀληθῶς τοὔργον γενναῖον καὶ φιλόδημον.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(ad Demum:)

ὡς ἀπὸ μικρῶν εὔνους αὐτῷ θωπευματίων γεγένησαι!

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(ad Paphlagonem:)

καὶ σὺ γὰρ αὐτὸν πολὺ μικροτέροις τούτων δελεάσμασιν εἷλες.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

καὶ μὴν εἴ πού τις ἀνὴρ ἐφάνη τῷ δήμῳ μᾶλλον ἀμύνων
ἢ μᾶλλον ἐμοῦ σε φιλῶν, — ἐθέλω περὶ τῆς κεφαλῆς περιδόσθαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ πῶς σὺ φιλεῖς, ὃς τοῦτον ὁρῶν οἰκοῦντ᾽ ἐν ταῖς πιθάκναισι

---

787. *τοί σου ἀληθῶς τοὔργον*] *τοί σ᾽ ἀληθῶς αὐτουργον* R, *σου τοὔργον ἀληθῶς* (om. *τοί*) ceteri, Reisig *τοῦτ᾽ αὐτό γέ τοι τοὔργον ἀληθῶς*, Bergk *τοῦτό γέ τοὐστὶν τοὔργον ἀληθῶς*, Ribbeck *τοῦτό γέ τοὐστὶν ἀληθῶς τοὔργον*, Kock *τοῦτό γέ τοί σου ἀληθῶς τοὔργον*. Equidem malim **τουτὶ γάρ τοι* (vel *σοι*) *ἀληθῶς τοὔργον*.

790. *πού τις*] *πώποτ᾽* Cobet.

792. *σὺ — τοῦτον*] *τοῦτον σὺ φιλεῖς, ὃς* Elmsley. ‖ *τοῦτον ὁρῶν οἰκοῦντ᾽*] *ὁρῶν οἰκοῦντα τοῦτον* R. ‖ *οἰκοῦντ᾽ ἐν ταῖς*] *-ντα μὲν ἐν* Elmsley. Blaydes *ὅστις γ᾽ οἰκοῦντ᾽ αὐτὸν ὁρῶν ἐν*. ‖ *πιθάκναισι*] *φιδάκναισι* Brunck e scholio Hesychio Moeride (cf. Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[2] p. 80). Probabilitate caret quod Blaydes coll. Thuc. II 52 § 1 proposuit *καλύβαισι*. Neque enim vitii causa apparet neque aptus sic est articulus.

---

787. Verba sic sunt ordinanda: *τοὔργον τοῦτό σού ἐστιν ἀληθῶς γενναῖον καὶ φιλόδημον*. Pronominis *σου* similis est usus Vesp. 1433: *ὅμοιά σου καὶ ταῦτα τοῖς ἄλλοις τρόποις*, infra vs. 803: *ἃ πανουργεῖς … σου*, vid. etiam Lys. 507 sq.: *ὑμῶν … τῶν ἀνδρῶν ἅττ᾽ ἐποιεῖτε*, infra vs. 985 sq.: *καὶ τόδε θαυμάζω τῆς ὑομουσίας αὐτοῦ*, *hoc quoque hominis invenusti factum demiror.* Voce autem *ἔργῳ* quodlibet facinus notabile indicatur, sive *strenue* gestum, ut h. l., sive *stulte*, *impudenter*, *improbe*, ut Ran. 563: *τούτου πάνυ τοὔργον*, Herod. Mimiamb. III 48: *τοῦ Μητροτίμης ἔργα Κοττάλου ταῦτα* [1]).

788. *Quantilli pretii sunt blandimenta, quibus te sibi conciliavit iste!* De praepositione *ἀπό* vid. ad vs. 538.

789. *Nempe tu quoque oblectamentis eum captavisti, et multo quidem magis nugatoriis quam haecce sunt mea.*

790 sq. Simillima verborum et sententia est et structura Ach. 317 sq. ubi vid. [2]).

791. *περὶ τῆς κεφαλῆς περιδόσθαι*] vid. ad Nub. 644.

792. *καὶ*] vid. ad Nub. 210.

792 sq. *ἐν ταῖς πιθάκναισι | καὶ γυπαρίοις καὶ πυργιδίοις*] *in terrae penetralibus atque inter ipsas nubes* [3]). *Πιθάκναι* a *πίθοις* aut diversae omnino non erant aut iis simillimae [4]); nam *parva* dolia

---

[1]) Vid. etiam ad Nub. 1345 et Ran. 884. — [2]) Vid. etiam Vesp. 523. — [3]) *ἐν φωλεοῖς καὶ καλιαῖς* (schol.). — [4]) Etiam Plut. 546 Plat. com. fr. 114 Demosth. XXX § 28 commemorantur et a Polemone apud Athen. 483 *d*.

καὶ γυπαρίοις καὶ πυργιδίοις ἔτος ὄγδοον οὐκ ἐλεαίρεις,
ἀλλὰ καθείρξας αὐτὸν βλίττεις· Ἀρχεπτολέμου δὲ φέροντος

significari, id quidem non est credibile, licet a grammaticis perhibeatur [1]). In *cellis* igitur asservabantur, accuratius autem loquenti potius *inter dolia* habitare popellus dicendus fuisset; minime tamen absurde *in doliis* habitans fingitur nunc, quandoquidem sequens aetas Diogenem certe vidit *ἐν πίθῳ* degentem, et olim Eurystheus in dolium se coniecisse ferebatur ut Herculem Cerberumque effugeret [2]). Quae autem vocantur *γυπάρια* [3]) et mox *πυργίδια*, sunt aediculartum tabulata in altum extructa, ut hominibus intra urbis moenia se opprimentibus casulae qualescunque invenirentur omnibus [4]). Nisi de ipsis *moenium turriculis* nunc loquitur comicus, quod suspiceris collatis verbis Thucydidis: *κατεσκευάσαντο δὲ καὶ ἐν τοῖς πύργοις τῶν τειχῶν πολλοὶ καὶ ὡς ἕκαστός που ἐδύνατο* [5]). Quam misere autem inter multitudinem *ἐν καλύβαις πνιγηραῖς διαιτωμένην* [6]) plus semel grassata fuerit pestilentia, notius est quam ut hic enarretur.

793. *ἔτος ὄγδοον*] primo vere anni 431 Athenienses rusticos intra urbis moenia collegerunt archonte *Pythodoro* [7]), dein archontibus *Euthydemo* (431/430), *Apollodoro* (430/429), *Epaminone* (429/428), *Diotimo* (428/427), *Eucle* (427/426), *Euthyno* (426/425) est bellatum, et nunc archon est *Stratocles* (425/424). Sic efficitur numerus octonarius. Non recte autem autumaverit quispiam ab hoc loco discrepare verba Dicaeopolidis in Acharnensibus, qui uno anno ante fabulam nostram loquens *ἕκτῳ ἔτει* in praedium se redire dicit [8]); non enim archontum sed anni temporum habita ratione [9]) *sex* ait ille *anni iam praeterierunt postquam in urbem rure abii*, id quod ex asse verum est. Aliter rursus in Pace instituitur ratio, ubi sub belli Archidamii finem Graeci dicuntur *τρία καὶ δέκ' ἔτη γλίχεσθαι* [10]) *ἤδη τῆς εἰρήνης* [11]). Qui numerus ut vero sit consentaneus, turbae Corcyraeae et Potidaeae defectio bello sunt annumerandae; et potuere sane, immo debuerunt illic ei annumerari [12]). — *ἐλεαίρεις*] poeticum verbum apud nostrum non redit.

794. *καθείρξας αὐτὸν βλίττεις*] *reclusum tenes, tuum lucrum inde faciens.* Assimulatur nunc urbs apum alveo; cives autem sunt apes, non sibi mellificantes sed rustico, qui „*οὐδὲν φροντίζων τῶν ἰδιωτῶν*" fumo eas suffocat, ut ceras melle completas impune possit suas facere. Sic Cleon populum ab agris suis seclusum fame tabescere, infinitis proeliis perire, peste deleri facile fert, dum ipsi „mel" illud in Prytaneo stet paratum inque ipsius loculos semper aliquid rapinarum redundet. — Verbum *βλίττειν* a stirpe *μ(ε)λιτ* ductum [13]) proprie significat *apum favos castrare* [14]), hinc translato sensu i. u. *spoliare* valet [15]).

— *Ἀρχεπτολέμου*] de pacis — vel potius Lacedaemoniorum — patrono hoc acerrimo vid. ad vs. 327.

[1]) Hesych. et Anecd. Bekk. p. 290. Errorem peperisse videtur deminutivum *πιθάκνιον* (Eubul. fr. 132 Lucian. XXV § 4). — [2]) Apollodor. II 5 § 7. — [3]) *Kraaiennesten. Specus subterraneos, τρώγλας,* interpretatur Hehn Culturpfl.[4] p. 437. — [4]) De voce *πύργῳ* vid. Demosthen. XLVII § 56: *cum uxor mea et liberi in aula pranderent, ὡς ἐπεισπηδῶσιν οὗτοι καὶ καταλαμβάνουσιν αὐτὰς καὶ ἥρπαζον τὰ σκεύη, αἱ μὲν ἄλλαι θεράπαιναι — ἐν τῷ πύργῳ γὰρ ἦσαν, οὗπερ διαιτῶνται — ὡς ἤκουσαν κραυγῆς, κλῄουσι τὸν πύργον· καὶ ἐνταῦθα μὲν οὐκ εἰσῆλθον, τὰ δ' ἐκ τῆς ἄλλης οἰκίας ἐξέφερον σκεύη.* — [5]) Thucyd. II 17 § 3. — [6]) Ibid. c. 52 § 2, vid. etiam c. 14. — [7]) Thucyd. II 14. — [8]) Ach. 266, vid. etiam vs. 890. — [9]) Cf. Thucyd. V 20 § 2 sq. — [10]) Sic Blaydes. — [11]) Pac. 990. — [12]) Praeterea componi potest ille versus cum locis ad Ran. 50 a me allatis, ubi *tredecim* ita dicitur ut apud nos *een dozijn.* — [13]) Vid. ad Nub. 1001. — [14]) I. e. *spoliare.* Vid. Plat. Rep. 564*e*, Aristot. H. Anim. V 22 § 6 IX 40 § 24. — [15]) Vid. Lys. 475, et compositum *ἀποβλίσαι* Av. 498.

τὴν εἰρήνην ἐξεσκέδασας, τὰς πρεσβείας τ' ἀπελαύνεις
ἐκ τῆς πόλεως ῥαθαπυγίζων, αἳ τὰς σπονδὰς προκαλοῦνται.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἵνα γ' Ἑλλήνων ἄρξῃ πάντων. ἔστι γὰρ ἐν τοῖς λογίοισιν

---

796. *ῥαθαπυγίζων*] *ῥοθοπ.* schol. et Suidas.
797—800. Isiciario continuat R.
797. *ἄρξῃ πάντων*] *πάντων ἄρξῃ* R.

---

796. *ῥαθαπυγίζων*] verbum hoc alibi non obvium secundum veteres grammaticos significat *σιμῷ τῷ ποδὶ τὸν γλουτὸν παίειν* [1]), *pede porrecto alicuius nates percutere* [2]); id quod Sophocles his verbis indicavit: *καὶ μὴν ὑβρίζων αὐτίκ' ἐκ βάθρων ὅλῳ | ῥυτῆρι κρούων γλουτὸν ὑπτίου ποδός* [3]). Conferri autem potest Ranarum locus, ubi tardi cursoris *πυγὴν ταῖς πλατείαις παίειν* dicuntur cives irridentes [4]). Verbi exitus obscurus non est, prior autem pars *ῥαθα-* sono in mentem revocat substantivum epicum *ῥαθάμιγγας* [5]) sive *guttas* coeni vel cruoris, quae ex humido solo post rotas equorumque ungulas exsiliunt. Quae si cum verbo *ῥαίειν* cohaeret, *ῥαθαπυγίζειν* est *ῥαίειν τὴν πυγήν*. — *τὰς σπονδὰς*] cf. Thucyd. IV 22 § 3: *οὔτε ποιήσοντας ἃ προυκαλοῦντο*, V 37 § 5: *τὰ εἰρημένα προκαλούμενοι*. Addi poterat *ὑμᾶς*, quemadmodum Ach. 652 dicitur: *ὑμᾶς οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν εἰρήνην προκαλοῦνται*, vel Plat. Euthyphr. 5 *a*: *αὐτὰ ταῦτα προκαλεῖσθαι αὐτόν*.

797—799. *Ita sane, sed ut Graeciae principem eum reddam aliquando!* — Amara admodum his inest irrisio consiliorum Periclis, quae nunc exsequi conatur Cleon: detrimenta quidem et incommoda satis gravia aliquantisper toleranda fore civibus, in terra enim impares esse adversariorum copiis, sed si obdurarent et perferrent, fore ut devictis tandem hostibus cunctis Graecis imperitarent. Eadem igitur nunc pollicetur Paphlago: cives *ἢν ἀναμείνωσιν*, olim pro triobolo, quod nuper iis largitus est Cleon, quinas drachmae partes in diem accepturos; instare enim beatissima tempora vaticiniis dudum nunciata, quibus Demus non ex terrarum illo angulo, ubi Cecropis urbs delitescit, sed ex ipso centro Graeciae gentibus vicinis iussa sit daturus et Siculos Poenosque [6]) et longinqua Ecbatana [7]) suae dicioni subdita habiturus. — In somniis suis Cleones Alcibiadaeque viderunt regnum, cuius fines Alexander demum gladio suo descripsit. *Arcadiae* autem cur nunc fiat mentio intellegimus cum reputamus *Mantineam* Lacedaemoniis perpetuo fuisse infestam, et paucis annis post ad eam urbem ancipiti proelio pugnasse Lacedaemonios contra Argivos Atheniensium socios [8]). Praeterea comicus fortasse in mente nunc habet vetustum oraculum Lacedaemoniis redditum: *Ἀρκαδίην μ' αἰτεῖς κτἑ.* [9]), quae verba in dicterium abiisse testantur Diogenianus [10]) et Cicero [11]). Praeter expectationem autem non *ἄρξαι* vel eiusmodi quid dicit Paphlago, sed *stipem merere* [12]); quasi omnia insint *τῷ ἡλιάσασθαι* [13]).

---

[1]) Poll. IX 126, cf. Phot. s. v. — [2]) Item nostrates ad ultimam contumeliam significandam: *iemand met een schop onder zijn achterste wegjagen.* — [3]) Soph. fr. 938. — [4]) Ran. 1094—1096. — [5]) Hom. *Λ* 536 *Υ* 501 *Ψ* 502. — [6]) Vs. 174. — [7]) Vs. 1089. — [8]) Vid. praesertim Thucyd. VI 16 § 6 et supra ad vs. 465. — [9]) Herodot. I 66. — [10]) Diogenian. II 69. — [11]) Ad Attic. X 55 § 2. — [12]) Item vs. 1089. — [13]) De quo verbo vid. Vesp. 772 Phrynich. fr. 63 et Lysias in oratione deperdita apud Harpocrat. s. v. *Ἡλιαῖα*.

ὡς τοῦτον δεῖ ποτ' ἐν Ἀρκαδίᾳ … πεντωβόλου ἡλιάσασθαι,
ἣν ἀναμείνῃ· πάντως δ' αὐτὸν θρέψω ἐγὼ καὶ θεραπεύσω,
ἐξευρίσκων εὖ καὶ μιαρῶς ὁπόθεν τὸ τριώβολον ἕξει.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὐχ ἵνα γ' ἄρξῃ μὰ Δί' Ἀρκαδίας προνοούμενος, ἀλλ' ἵνα μᾶλλον
σὺ μὲν ἁρπάζῃς καὶ δωροδοκῇς παρὰ τῶν πόλεων, ὁ δὲ δῆμος
ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ὁμίχλης ἃ πανουργεῖς μὴ καθορᾷ σου,
ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης ἅμα καὶ χρείας τοῦ μισθοῦ πρός σε κεχήνῃ.
ἢν δέ ποτ' εἰς ἀγρὸν οὗτος ἀπελθὼν εἰρηναῖος διατρίψῃ
καὶ χῖδρα φαγὼν ἀναθαρρήσῃ καὶ στεμφύλῳ εἰς λόγον ἔλθῃ,

---

798. πεντωβόλου Kuster] πεντώβολον codd.; idem vitium Kuster correxit Pac. 254 Lys. 574.

802. ἁρπάζῃς] -ξῃς R, -σῃ(ι)ς V et plerique.

804. τοῦ Cobet] καὶ codd. vitiose, nihil enim h. l. est ὑπὸ μισθοῦ (*prae mercede*).

805. ἢν Dobree] εἰ codd.; Hirschig εἰ … διατρίψει … ἀναθαρρήσει et ἐλθών in fine vs. 806, fortasse recte. Subiunctivus tamen est vs. 579.

806. στεμφύλῳ] -λων V alii.

---

799. πάντως] vid. ad Ran. 263.

800. εὖ καὶ μιαρῶς] vid. vs. 256 et ad Nub. 99.

801. προνοούμενος] cf. Nub. 975.

802 sq. Idem crimen sobriis verbis in Cleonem iacit Thucydides: ἠναντιοῦτο τῇ εἰρήνῃ, … γενομένης ἡσυχίας καταφανέστερος νομίζων ἂν εἶναι κακουργῶν καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων [1]). De verbo δωροδοκεῖν vid. ad Ran. 361. Vox ὁμίχλη autem, quae cum voce πολέμῳ coniuncta ἓν διὰ δυοῖν efficit [2]), idem fere significat nunc quod καπνός Pac. 610. Nempe ὁμίχλη ποιμέσιν οὔ τι φίλη, κλέπτῃ δέ τε νυκτὸς ἀμείνων est teste patre poeseos. Conferri potest Acharnensium locus, ubi senes τῆς δίκης τὴν ἠλύγην dicunt eam mentium perturbationem, qua quid ius quid iniustum sit non iam satis perspicitur, sed nebula quaedam vero praetenta esse videtur [3]). Genitivus σου denique ita est explicandus ut vs. 787.

804. τοῦ μισθοῦ] cf. vs. 256.

— πρός σε κεχήνῃ] vid. ad vs. 651.

805. Rusticis, qui belli initio praedia sua hostibus reliquerunt urenda et diripienda, χαλεπῶς διὰ τὸ ἀεὶ εἰωθέναι ἐν τοῖς ἀγροῖς διαιτᾶσθαι ἡ ἀνάστασις ἐγένετο [4]), iamque intra moenia inclusi ἀποβλέπουσιν εἰς ἀγρόν [5]), illuc ἀνερπύσαι δαιμονίως βουλόμενοι [6]). Itaque viri qui pacem reducere avebant ἐν τοῖς γεωργοῖς omnem spem ponebant [7]), τοὺς αὐτουργοὺς μόνους τὴν γῆν σῴζειν cum Euripide rati [8]). Demus autem postquam in fine nostrae fabulae resipuit pristinasque vires recuperavit, acceptis ταῖς τριακοντούτισι σπονδαῖς abit εἰς τοὺς ἀγρούς [9]), perinde atque Dicaeopolis [10]).

806. χῖδρα] sic frumenti vel hordei [11])

---

[1]) Thucyd. V 16 § 1. — [2]) Ut χρησμοὶ καὶ τὸ Πυθικόν (?) vs. 220, Ἀθηναίους καὶ τὸν δῆμον vs. 811, κυλίχνιον καὶ φάρμακον vs. 906, κριθὰς καὶ βίον vs. 1101, πτέροισι καὶ ῥοιζήμασιν Av. 1182. — [3]) Ach. 684. — [4]) Thucyd. II 14. — [5]) Ach. 32. — [6]) Pac. 585. — [7]) Pac. 511. — [8]) Orest. 920. — [9]) Vs. 1394. — [10]) Ach. 201 sqq.; vid. etiam fr. 107 et adesp. 133. Etiam Xen. Hell. V 2 § 7 dignus qui conferatur est locus. — [11]) Immaturi?

γνώσεται οἵων ἀγαθῶν αὐτὸν τῇ μισθοφορᾷ παρεκόπτου,
εἶθ' ἥξει σοι δριμὺς ἄγροικος, κατὰ σοῦ τὴν ψῆφον ἰχνεύων.
ἃ σὺ γιγνώσκων τόνδ' ἐξαπατᾷς καὶ ὀνειροπολεῖς περὶ σαυτοῦ.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οὔκουν δεινὸν ταυτί σε λέγειν δῆτ' ἔστ' ἐμὲ καὶ διαβάλλειν
πρὸς Ἀθηναίους καὶ τὸν δῆμον, πεποιηκότα πλείονα χρηστά,
νὴ τὴν Δήμητρα, Θεμιστοκλέους πολλῷ περὶ τὴν πόλιν ἤδη;

---

808. *τὴν*] *τε* Palmer (coll. Av. 257). || *ἰχνεύων*] immerito addubitavit Reiske; vid. commentarius.

809. *σαυτοῦ*] *αὐτοῦ* vHerwerden coll. vs. 797 sq.

811. *Ἀ. καὶ τὸν δ.*] Halbertsma *τὸν δ. τὸν Ἀθηναίων* (ut vs. 764); sed vid. commentarius.

---

grana cocta [1]) vocabantur [2]). Vox redit Pac. 595 [3]).

— *στεμφύλῳ*] *olivis unde expressum est oleum* [4]), vili profecto cibo.

— *εἰς λόγον ἔλθῃ*] locutio *εἰς λόγον* (*-ους*) *ἐλθεῖν* vel *συνελθεῖν* [5]) proprie dicta significat *hominem aliquem adire* [6]). Sed in sermone quotidiano iocose dicitur *cibum adire, aggredi, alloqui*; e. g. *συνὼν κορακινιδίοις καὶ μαινιδίοις* [7]), *ξυγγενέσθαι μάζαις* [8]), *ξυνεγιγνόμην ἀεὶ τοῖς ἀγαθοῖς φάγροισιν* [9]), *ἵνα σπλάγχνοισι συγγενώμεθα* [10]). Etiam verba *προσειπεῖν* (*salutare*) *βούλομαι τὰς ἀμπέλους* et similia [11]) conferri possunt, neque hinc alienum est *φροντίσι συγγίγνεσθαι* [12]).

807. *τῇ*] i. e. *τῇ σῇ*, quam extollere soles, utpote singulare beneficium [13]).

— *παρεκόπτου*] cf. vs. 859 et Nub. 640 [14]).

808. *Tunc huc in urbem tibi redibit, acer rusticus denuo factus et calculum circumspiciens quo te petat* [15]). Acharnenses illos cogitemus *εἰς τοὺς τρίβωνας τῶν λίθων ξυλλέγοντας* et *Βαλλήναδε βλέποντας* [16]). Consulto autem *ψῆφον* nunc dicit isiciarius, non *λίθον*, quoniam non vi et pugnis sed *suffragiis* Cleonem ulturus est populus *ὀστρακίνδα βλέπων* [17]). Verbum *ἰχνεύειν* redit Thesm. 662.

— *δριμὺς*] *asper* [18]).

— *ἄγροικος*] vid. vs. 41.

809. *ὀνειροπολεῖς περὶ σαυτοῦ*] *de te ipso somnia narras* [19]). Collatis vs. 1090 et Vesparum fabulae initio [20]) suspicetur quispiam aut ipsum Cleonem aut unum ex eius sodalibus nuper — quae erat illorum temporum superstitio — somnium aliquod coram populo rettulisse.

810. *οὔκουν δεινὸν … δῆτα*] vid. ad vs. 609 et ad Nub. 399.

811. *Ἀθηναίους καὶ τὸν δῆμον*] idem quod *τὴν πόλιν καὶ τὸν δῆμον* (vid. ad vs. seq.).

812. *περὶ τὴν πόλιν*] non cives tantum et rempublicam sed etiam urbis moenia

---

[1]) *Gort.* — [2]) Vid. Nicander apud Athen. 126 *b—d*, Pollux VI 62. — [3]) Vid. etiam fr. 889 et ad fr. 682, Alcman apud Athen. 648 *b*. — [4]) Cf. Nub. 45 fr. 392 Phrynich. 38 Antiphan. 79 Anaxandr. 41[56] Alex. 196 Diphil. 87. — [5]) Infra vs. 1300. — [6]) Vid. ad Nub. 470. — [7]) Pherecrat. fr. 56. — [8]) Teleclid. fr. 38. — [9]) Eupol. fr. 38. — [10]) Teleclid. fr. 108. — [11]) Pac. 557; vid. ad Ach. 266. — [12]) Infra vs. 1291, ubi vid.; cf. etiam vs. 410. — [13]) De re vid. vs. 1352. — [14]) De quo loco vid. supra ad vs. 318. — [15]) *καταδικάσαι προῃρημένος* (schol.). — [16]) Ach. 184, 234. — [17]) Vs. 855, cf. etiam vs. 1150. — [18]) Cf. Vesp. 278 Pac. 349 Av. 255 Plat. Theaet. 173*a* etc. — [19]) De verbo vid. ad Nub. 16. — [20]) Vesp. 13 sqq.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

„ὦ πόλις Ἄργους, κλύεθ' οἷα λέγει!“ σὺ Θεμιστοκλεῖ ἀντιφερίζεις;
ὃς ἐποίησεν τὴν πόλιν ἡμῶν μεστήν, εὑρὼν ἐπιχειλῆ·

---

814. μεστὴν εὑρὼν ἐπιχειλῆ] ultimum adiectivum *plenam* interpretati recentiores pro μεστὴν coniecerunt λεπτὴν (sic Kock coll. Eccl. 539) aliaque eiusmodi, sed ferri sic non potest verborum ordo. Minus displicet quod Kock postea proposuit: μεστὴν ἐχυρὰν ἐπιχειλῆ, adiectivum ἐχυρός tamen ab hac imagine est alienum; quapropter Starkie tentavit μεστὴν πυρῶν, ἐπιχειλῆ (*full of wheat — even to the brim*), vIJzeren μεστήν, ἀγαθῶν ἐπιχειλῆ, equidem malim certe μεγάλην ἀγαθῶν τ' ἐπιχειλῆ. Sed vid. commentarius.

---

a Themistocle erecta nunc cogitat Paphlago; frequenter autem dicebatur: ἄνδρα ἀγαθόν (εὔνουν alia) εἶναι vel γίγνεσθαι περὶ τὴν πόλιν [1]) vel περὶ τὸν δῆμον [2]), unde etiam in nostrum locum irrepsit praepositio inutilis περί. Utrumque coniunctum est Plut. 567, ubi oratores dicuntur περὶ τὸν δῆμον καὶ τὴν πόλιν δίκαιοι εἶναι — quamdiu sint pauperes; in Acharnensibus autem coryphaeus expostulat, poetae inimicos famam eius rodentes perhibere ὡς κωμῳδεῖ τὴν πόλιν καὶ τὸν δῆμον καθυβρίζει [3]). Idem loquendi genus agnoscimus vs. 1208 iocose detortum [4]).

813. ὦ — λέγει] haec verba, quibus etiam Paupertas Plut. 601 utitur, Paphlago [5]) habet ex Euripidis Telepho, quam fabulam his annis saepius vellicavit comicus [6]). Conferri possunt praeterea quae affert scholion nutricis Euripideae verba [7]): κλύεθ' οἷα λέγει! et Adrasti [8]): ὦ πόλις Ἀργεία, τὸν ἐμὸν πότμον οὐκ ἐσορᾶτε; — Telephi verbis etiam infra [9]) utitur Paphlago, nunc autem heroem tragicum festivissime παρῳδεῖ; nam apud *Argivos* aliquid hoc tempore molitum esse Cleonem supra claris verbis dictum est [10]).

— ἀντιφερίζεις] epicum hoc verbum [11]) vs. 818 redit.

814. Themistocli Plutarchus haec tribuit verba: λύραν μὲν ἁρμόσασθαι καὶ μεταχειρίσασθαι ψαλτήριον οὐκ ἐπίσταμαι, πόλιν δὲ μικρὰν καὶ ἄδοξον παραλαβὼν ἔνδοξον καὶ μεγάλην ἀπεργάσασθαι [12]). Sic Augustus *marmoream se relinquere Romam, quam latericiam accepisset* [13]) moriens gloriebatur [14]). Τὸν ἐπὶ Θεμιστοκλέους βίον Τηλεκλείδης ἐν Πρυτάνεσιν ἁβρὸν ὄντα παρέδωκεν [15]).

— ἐπιχειλῆ] adiectivum apud veteres alibi non obvium ἐνδεᾶ vel ἐλλιπῆ interpretantur grammatici [16]), neque alium sensum contextus admittit [17]); sequendus autem videtur Willems, qui proprie poculum ἀνατετραμμένον, *inversum, vacuum* igitur, sic dictum esse perhibet, ἐπὶ τὰ χείλη sive τὸ στόμα κείμενον [18]). —

---

[1]) Ach. 663, 698 Lys. XXXI § 28. — [2]) Vs. 764, 831, 873 sq. — [3]) Ach. 631. Vid. etiam supra vs. 273. — [4]) Alienum vero hinc duco versum 477, ubi vid. annot. critica. — [5]) Testibus scholiis. — [6]) In Acharnensibus et Nubibus. — [7]) Med. 168. — [8]) Suppl. 808. — [9]) Vs. 1240. — [10]) Vs. 465 sq., ubi vid. — [11]) Φ 357 etc. — [12]) In vita c. 2. — [13]) γηίνην παραλαβών. — [14]) Suet. Aug. 28. — [15]) Teste Athenaeo 553*e*. Vid. infra ad vs. 1382 sq. — [16]) Scholia Suidas Pollux II 89 IV 189 V 133 Hesychius. — [17]) Quapropter multi philologi versum corruptum habuerunt (vid. annot. crit.), collatis adiectivis ἰσοχειλεῖ (Xen. Anab. IV 5 § 26 Aristot. H. Anim. IV 9 § 6), ὑπερχειλεῖ (Hesych.), αὐτοχειλεῖ (Soph. fr. 133) *usque ad labra repletum* intellegentes cum seris imitatoribus Themistio XIII p. 174 et Synesio p. 57. — [18]) Cf. Athen. 501*d*; confert autem similis conformationis adiectivum ἐπίπλευρον *couché sur le flanc*. Equidem nescio an praeterea prosit collata gallofrancorum locutio *être sur les dents* (= *aux abois*).

καὶ πρὸς τούτοις ἀριστώσῃ τὸν Πειραιᾶ προσέμαξεν,
ἀφελών τ' οὐδὲν τῶν ἀρχαίων ἰχθῦς καινοὺς παρέθηκεν.
σὺ δ' Ἀθηναίους ἐξήτησας μικροπολίτας ἀποφῆναι,
διατειχίζων καὶ χρησμῳδῶν, — ὁ Θεμιστοκλεῖ ἀντιφερίζων!

---

815 sq. Suspicor verum verborum ordinem hunc esse: **ἀφελών τ' οὐδὲν τῶν ἀρχαίων τὸν Πειραιᾶ προσέμαξεν, | καὶ πρὸς τούτοις ἀριστώσῃ καινοὺς ἰχθῦς παρέθηκεν.* Nam *ἀριστώσῃ* ex verbo ambiguo *προσμάττειν* potuit nasci, sed sine causa positum in textu vulgato minus placet; qui hoc praeterea habet incommodi, quod non *τοῖς ἀριστῶσι* sed *τοῖς ἀριστήσουσιν* hominibus pinsi solet polenta.

Vini potissimum mentionem nunc fieri, ut mox coenae, quod sunt qui statuant, non crediderim, quoniam *ἐπιπίνεται* vinum, non cibis praemittitur.

815. De hoc loco Plutarchus disputans acute observavit potius dicendum fuisse Themistoclem *τὴν πόλιν ἐξάψαι τοῦ Πειραιῶς καὶ τὴν γῆν τῆς θαλάττης* [1]). *Moenibus cinctus* est Piraeus a Themistocle, viginti autem annis post — Cimonis Periclisque aetate — longis qui dici solent muris urbi *iunctus* [2]).

— *προσέμαξεν*] *affinxit*, *iunxit*, iocose pro *προσῆψεν* nunc dictum. Cf. Theocrit. XII 32: *ὃς δέ κε προσμάξῃ γλυκερώτατα χείλεσι χείλη*, Soph. Trach. 1053: *πλευραῖσι προσμαχθὲν ἀμφίβληστρον* [3]).

816. Post cibum (*μᾶζαν*) commemoratur opsonium. Ridicule autem praeter cetera beneficia, quibus urbem suam Themistocles ille cumulavit, hoc quoque laudi ei vertitur, quod exinde non rancidulis piscibus [4]) sed recens captis [5]) vesci licuerit Atheniensibus. — Meminimus quid in senatu de apuis Phalericis modo turbatum fuerit teste botulario. Loci autem sensum bene reddidit Willems: „Athènes au sein de l'abondance, „ne se contente plus du *δεῖπνον*. Elle „s'offre le luxe de déjeuner, de déjeuner „à la fourchette, comme on dirait actu„ellement: car elle se fait servir une „grande variété de poissons."

817 sq. Prisci illi cives agri sui erant amantissimi, neque longinquorum Sacarum Poenorumve terras appetebant. Non illi urbis nostrae nervos succidere, non illi in brevius eius fines contrahere studebant; sed quod pauperum oppidanorum vitam nunc vivimus intra moenia nostra occlusi, et stomachum latrantem vaticiniis delenire iubemur, in te tuisque huius rei est culpa, qui malis artibus prohibetis quominus fiat pax [6]). — Vox *μικροπολῖται* etiam alibi legitur [7]), cf. substantiva comica *χαυνοπολῖται* [8]) et *διαδρασιπολῖται* [9]). *Διατειχίζειν* interpretor *populum muro interposito a suis praediis secludere*, sive intra urbis moenia cohibere; quod supra *καθεῖρξαι* est dictum [10]). *Χρησμοὺς ᾄδειν* Paphlago dicitur etiam vs. 61, ubi vid.

---

[1]) Themist. 19. — [2]) Thucyd. I 93 § 3—8, 107 § 1, 108 § 3 [Xenoph.] de Rep. Ath. II § 15 sqq. — [3]) Vid. etiam Theocrit. III 29. — [4]) *τριταίοις* fr. 387. — [5]) *καινοῖς*, *versche visch*. — [6]) Simillima sunt Lysiae de *Theramene* verba XII § 63: *οὔ μοι δοκοῦσιν ἴσου ἄξιοι γεγενῆσθαι (Θεμιστοκλῆς καὶ Θηραμένης)· ὃ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων ἀκόντων ᾠκοδόμησε τὰ τείχη, οὗτος δὲ τοὺς πολίτας ἐξαπατήσας καθεῖλε.* — [7]) Xen. Hell. II 2 § 10 Aeschin. II § 120, adiectivo autem *μικροπολιτικῷ* Aristophanes usus est alibi, si fides Polluci IX 25. — [8]) Ach. 635. — [9]) Ran. 1014. — [10]) Vs. 794. Aliter interpretatur nostrum locum Willems, qui collato verbo *διιστάναι* (Vesp. 41) vertit: „élever des murs de séparation entre les citoyens = les diviser politiquement," hac certe in re mecum faciens quod de veris *muris* in urbe a Cleone *interstructis* sermonem non fieri probe sensit.

καὶ ἐκεῖνος μὲν ἔφευγεν τὴν γῆν, σὺ δ' ἀχιλλείων ἀπο... μάττει.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οὔκουν ταυτὶ δεινὸν ἀκούειν, ὦ Δῆμ', ἐστίν μ' ὑπὸ τούτου,
ὁτιή σε φιλῶ;

ΔΗΜΟΣ.

παῦ' ὦ οὗτος, καὶ μὴ σκέρβολλε πονηρά.
πολλοῦ δὲ πολύν με χρόνον καὶ νῦν ἐλελήθης ἐγκρυφιάζων.

---

819. ἔφευγεν vHerwerden] φεύγει codd.
821. ὦ οὗτος Bentley] οὑτοσί codd. metro invito; vVelsen νῦν παῦ' οὗτος, Dindorf ὦ παῦ' οὗτος, Anz 'γώ; — παῦ' οὗτος.
822. με] μὲν R. || ἐλελήθης] -θεις codd.

---

819. σὺ δ' ἀχιλλείων ἀπο... μάττει] *tu vero dum in Prytaneo matteis te ingurgitas* [1]), *paniculis manus tibi deterges.* — Insanae profecto luxuriae erat τὸ ἀπομαγδαλιαῖς [2]) χρῆσθαι ἀχιλλείοις. Nam ἀχιλλείους μάζας fuisse optimae notae nec vulgarium hominum palato factas, docent verba Pherecratis, ubi inter cetera aurei aevi bona commemorantur ποταμοὶ ζωμοῦ μέλανος ἀχιλλείοις μάζαις κοχυδοῦντες [3]), et propius etiam ad nostrum locum accedunt Cratini versus: βασιλεὺς Κρόνος ἦν τὸ παλαιόν, | ὅτε τοῖς ἄρτοις ἠστραγάλιζον, μᾶζαι δ' ἐν ταῖσι παλαίστραις | Αἰγιναῖαι κατεβέβληντο [4]) et Teleclidis: μήτρας δὲ τόμοις καὶ χναυματίοις οἱ παῖδες ἂν ἠστραγάλιζον [5]). Voce ἀχιλλείοις etiam Sophoclem [6]) usum esse testantur grammatici. Et quoniam nullus iam adest Thearion vel Mithaecus, nominis originem haud facilius hodie explicuerit quispiam quam nostrorum pistorum vocem *kadetjes* vel *profetenbroodjes.* Neque Tryphonem, cum ἄρτων et μαζῶν varia nomina conquireret, de ἀχιλλείοις certi quid scribere habuisse, apparet e verbis Athenaei [7]). Scilicet non vivacia sunt talia nomina. — Acute denique observavit Kock, dativum ἀχιλλείοις expectari [8]), sed genitivo nunc uti isiciarium, quasi ἀπολαύεις additurus sit. Quapropter puncta τὸ ἀπροσδόκητον indicantia inserui equidem.

820. Cf. Soph. Ai. 1235: ταῦτ' οὐκ ἀκούειν μεγάλα πρὸς δούλων κακά;

821. παῦε] vid. ad Ran. 122.

— οὗτος] vid. ad Vesp. 1.

— σκέρβολλε] verbum non redit. In scholiis ποίκιλλε est adscriptum ex sententia Callimachi, cuius afferuntur verba: σκέρβολα μυθήσαντο [9]).

822. *Vel sic satis diu me ludificasti.*

— πολλοῦ... πολύν] i. e. πάμπολυν. Cf. Ran. 1046 [10]).

— ἐλελήθης] plusquamperfecti sive imperfecti hic usus ex locutione ἦν ἄρα et similibus est notissimus [11]). *Dudum me latebas — ut sero edoctus nunc demum video* [12]).

— ἐγκρυφιάζων] verbum licet non redeat, non est dubium quin *in occulto dolos nectere* [13]) significet. *Panis* nomen ἐγκρυφίαν grammatici norunt.

---

[1]) Vid. ad vs. 280 sq. — [2]) Vs. 414 sq. — [3]) Pherecrat. fr. 130. — [4]) Cratin. fr. 165. — [5]) Teleclid. fr. 1[14]. Cf. praeterea Plut. 816 et fr. adesp. 780. — [6]) Sophocl. fr. 494, in satyrico igitur dramate. — [7]) Athen. 114 *e, f.* — [8]) Quemadmodum ἀπομάττειν τῷ πηλῷ dicitur Demosth. XVIII § 259. — [9]) Callimach. fr. 281. — [10]) Vid. etiam ad Ach. 177. — [11]) Vid. ad Vesp. 183. — [12]) Verbum etiam vs. 1044 Nub. 380 sic est usurpatum. — [13]) *Schuilhoekje spelen, de kat in het donker knijpen.*

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

μιαρώτατος, ὦ Δημακίδιον, καὶ πλεῖστα πανοῦργα δεδρακώς!
ὁπόταν χασμᾷ καὶ τοὺς καυλοὺς
τῶν εὐθυνῶν ἐκκαυλίζων
καταβροχθίζει, καὶ ἀμφοῖν γε χεροῖν
μυστιλᾶται τῶν δημοσίων.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οὐ χαιρήσεις, ἀλλά σε κλέπτονθ'
αἱρήσω ἐγὼ τρεῖς μυριάδας.

---

823 sq. Post adi. *μιαρώτατος* verbum desiderans Geel pro ὦ scribebat ὤν, sed ὦ cum abesse nequeat, Kock coniecit *μιαρώτατά γ'* (sic tamen parum placent adiectiva *μιαρώτατος* et *πανοῦργος* coniuncta), vVelsen *Δημάκιον, ὤν*, Blaydes *μιαρός τ' ἐστ'* et *γὰρ τοὺς* (vel *·τοὺς γὰρ*) pro *καὶ τοὺς* vs. 824.

826. *καταβροχθίζει*] -ζῃ Porson cum M¹, sed requiritur indicativi forma, non enim a particula *ὁπόταν* haec esse suspensa iure observavit Sobolewski. ‖ *γε*] addidit Lenting; vid. vs. 264. Bentley *ἀμφοῖν χειροῖν*, sed attica haec non est forma.

---

823. *μιαρώτατος*] *exclamatio* haec est [1]). — *Δημακίδιον*] deminutivum hoc ductum est a dictionis familiaris nomine *Δήμᾱξ* [2]).

824. *ὁπόταν χασμᾷ*] *quoties oscitas sive dormitas* [3]). Nimirum Demus est *γερόντιον νυσταλέον* [4]). Idem autem quod nostro loco infra dicitur verbis oraculi: *ἐξέδεταί σου τοὔψον ὅταν σύ ποι ἄλλοσε χάσκῃς* [5]).

824—826. *Et litium caules excerptas devoras.* Verbum *ἐκκαυλίζειν* non redit, sed *ἀποκαυλίζειν* [6]) est *praefringere*, et simplex Ar. adhibuit in verbis: *λόγχαι δ' ἐκαυλίζοντο* [7]). Est igitur *ἐκκαυλίζειν olerum caules excerpere* abiectis foliis externis [8]), et *εὐθυνῶν* cor medullamque devorare Cleon nunc dicitur [9]). — Non ut publico commodo invigiletur — sic haec verba reddi possunt — in eos qui magistratum deposuerunt inquiritur hodie, sed ut tibi peculia crescant. Scilicet publico sumtu vesci te iussimus! [10])

826. *καὶ ... γε*] *atque adeo* [11]).

827. *μυστιλᾶται*] *haurit* [12]). Non damnatorum tantum bona praerodit, sed ex ipso aerario publico plenis manibus sua ducens heluatur.

828. *οὐ χαιρήσεις*] item supra *οὔ τοι χαιρήσετον* [13]), Plut. 64 *οὔ τοι ... χαιρήσεις* [14]). — *κλέπτοντα*] vid. ad vs. 296.

829. *Immo quinque talentorum damnandum te curabo equidem* [15]).

---

1) *Een gemeene schavuit!* — 2) De cuius termino vid. ad vs. 361. — 3) Verbo *χασμᾶσθαι oscitare* (*χάσκειν, χάσμη*) utuntur etiam Plato Gorg. 486 *b* et Alexis fr. 257; cf. praeterea vox *χάσμημα* Av. 61. — 4) Vid. fr. adesp. 875. — 5) Vs. 1032. De verbi *χάσκειν* usu vid. ad vs. 651. — 6) Thucyd. II 76 § 4 Eur. Suppl. 717. — 7) Fr. 404. — 8) *Effeuiller.* — 9) De magistratibus *ὑπευθύνοις* vid. vs. 259 et Vesp. 102, et de verbo *καταβροχθίζειν* supra vs. 357. — 10) Cf. vs. 819. — 11) Vid. vs. 264 et ad Ran. 49. — 12) Vid. Plut. 627 et infra ad vs. 1168. — 13) Vs. 235. — 14) Praeterea vid. ad Ran. 843. — 15) Vid. vs. 435 et ad Nub. 591 et 758.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τί θαλαττοκοπεῖς καὶ πλατυγίζεις,
μιαρώτατος ὢν περὶ τὸν δῆμον
τὸν Ἀθηναίων; καί σ' ἐπιδείξω,
νὴ τὴν Δήμητρ', ἢ μὴ ζῴην,
δωροδοκήσαντ' ἐκ Μυτιλήνης

830. πλατυγίζεις] πτερυγίζεις (ut Plut. 575) schol. Pac. 92.
831 sq. τὸν Ald.] τῶν codd.; vid. ad vs. 764.
834. Μυτιλήνης] Μιτυλήνης codd.

830. *Quid nugaris?* [1]). E nautarum lingua haec desumta sunt verba, ut alia multa. Nam *θαλαττοκοπεῖν*, quod apud Photium bene redditur verbo *ματαιολογεῖν* [2]), est *fluctus inutiliter ferire*, undam *τῇ πλάτῃ* sive *remi palmula* [3]) non secantem sed percutientem. Idem valet *μετεωροκοπεῖν* sive *remo aëra ferire* [4]) et nunc altero verbo *πλατυγίζειν* significatur, quod avium e. g. est palmipedum [5]). In alio loquendi genere eodem sensu dicitur *σκιαμαχεῖν* et apud apostolum noto loco *τὸν ἀέρα δέρειν* [6]). Denique huc afferenda sunt Paupertatis verba: *φλυαρεῖς καὶ πτερυγίζεις* [7]).

831. *περὶ τὸν δῆμον*] vid. ad vs. 812.

832. *ἐπιδείξω*] *civibus te monstrabo utpote furem* [8]). Cf. Nub. 748.

833. *ἢ μὴ ζῴην*] vid. ad vs. 699 et Ran. 177.

834. *δωροδοκήσαντα*] vid. ad Ran. 361. — *ἐκ Μυτιλήνης*] ex illa scilicet urbe, quae, Cleonis si vicisset sententia, prorsus fuisset deleta [9]). Hic, si usquam, apparet [10]) non serio huiuscemodi crimina in scena proferri [11]). Sed retor-

[1]) *Wat plast en floddert gij toch?* — [2]) Vid. etiam Anecd. Bekk. p. 42 et de verbi conformatione supra ad vs. 289. — [3]) Thesm. 770 etc. — [4]) Pac. 92, quod qui facit *μετεωροκόπος* dicitur Plat. Rep. 488*e* (cod. *-σκόπος*, em. Porson). — [5]) Vid. Eubul. fr. 115: *χῆνα πλατυγίζοντα*. — [6]) Item vicini nostri *battre l'air, to beat the air*; cf. etiam locutio: *why are you beating about the bush?* et nostrum *om het randje heenpraten*. — [7]) Plut. 575. Vid. etiam infra vs. 1344. — [8]) *Ten toon stellen*. — [9]) Thucyd. III 36 § 6. Nam nihil quicquam credendum est scholiastae ad Lucian. Tim. 30, qui Cleonem *δωροδόκον εἰς ὑπερβολὴν* fuisse ait, in litteris enim ad Mitylenaeos datis ipsum scripsisse — sic certe in textu tradito haec inter se sunt iuncta — „se prius quidem auctorem extitisse ut Lesbii adulti cuncti interficerentur, *τῆς δὲ νυκτὸς ἐπιούσης ἐλθόντων ὡς αὐτὸν τῶν ἐπιδημούντων Ἀθήνησι Λεσβίων καὶ δέκα ταλάντοις αὐτὸν ἀργυρίου μετελθόντων, μεταπεῖσαι πάλιν τὸν δῆμον*." Quae si *scripsisset* unquam ipse Cleon, vesanus fuisset profecto, et magis etiam vesanus si *ficta* scripsisset; *vera* autem haec et in vulgus nota si fuissent, non tacuisset profecto ea de re Thucydides, qui alia omnia refert loco notissimo, et comicus non talenti duas partes dixisset opinor, cum decem posset talenta integra. Sed sive e Theopompo maledicentissimo scriptore sive — quod eodem fere redit — e comicis nunc sapit homo doctior quam prudentior, meras nugas ex iis quae in fontibus suis invenerat effinxit. — [10]) Id quod Müller Strübing demonstratum ivit Aristoph. u. die hist. Kritik p. 359 sqq. — [11]) Vid. etiam vs. 438 et 932 et ad Nub. 591. Prudenter de hoc loco iudicavit Keck Quaest. Ar. p. 47, qui in universum de huiusmodi criminibus sic statuit: „poetae comico minime credimus, „Cleonem venalem fuisse, hoc tantum e poetae versibus colligimus, facultatem „dona accipiendi ei fuisse;" pervulgatum autem Athenis crimen fuisse et temere in multos coniectum *ὡς ὁ δεῖνα ἔχει τάλαντα πολλὰ ἐκ τῆς ἀρχῆς* testatur Lysias XIX § 48.

πλεῖν ἢ μνᾶς τετταράκοντα.

ΧΟΡΟΣ.

Antistropha (vs. 836—840).

ὦ πᾶσιν ἀνθρώποις φανεὶς μέγιστον ὠφέλημα,
ζηλῶ σε τῆς εὐγλωττίας. εἰ γὰρ ὧδ' ἐποίσεις,
μέγιστος Ἑλλήνων ἔσει, καὶ μόνος καθέξεις
τὰν τῇ πόλει, τῶν ξυμμάχων τ' ἄρξεις ἔχων τρίαιναν,
ᾗ πολλὰ χρήματ' ἐργάσει σείων τε καὶ ταράττων.

---

835. *πλεῖν ἢ μνᾶς*] *μυριάδας* (*Μδασ*) Zacher dubitanter.

837. *ἐποίσεις*] *-σει* (*in eum irrues*) Kock coll. Thuc. III 23 § 3 Herodot. VIII 61 etc.

---

quetur nunc in Cleonem id quod ipse de Diodoto perhibuerat: *κέρδει ἐπαιρόμενον* auctorem extitisse ut Mitylenaeis devictis parceretur, oratorem nimirum mercede ab ipsis conductum [1]).

835. Vid. ad Ran. 90.

836. Chorus fortasse imitatur prima verba Ius Prometheum adspicientis: *ὦ κοινὸν ὠφέλημα θνητοῖσιν φανείς, | τλῆμον Προμηθεῦ* [2]). Nempe novus nunc Prometheus supervenit, hominem qui *μετὰ τὰ πράγματα* [3]) Prometheum se praestitisset [4]) ignominiose propulsurus [5]).

837. Simillima est verborum structura Ach. 1008 Vesp. 1450; videatur etiam Thesm. 175.

— *εὐγλωττίας*] cf. Nub. 445.

— *ἐποίσεις*] *inferes* [6]) ... quid? Nullum enim adest obiectum. Casaubonus *ei plagam* mente supplebat; qui si verum divinavit, e palaestra hoc quoque verbum [7]) est desumtum. Sed cum dicendi hic usus neque aliunde stabiliri posse videatur neque in contextum satis quadrare, equidem malo vertere *si sic perges*, verbo *ἐπιφέρειν* eum sensum tribuens qui verbo *ἐπιδιδόναι* est proprius, e. g. in Hermippi versiculis: *μείζων γὰρ ἡ νυνδή ἐστι, καὶ δοκεῖ γέ μοι, | ἐὰν τοσοῦτον ἐπιδιδῷ τῆς ἡμέρας, | μείζων ἔσεσθαι Διαγόρου τοῦ Τερθρέως* [8]).

839. *τὰν τῇ πόλει*] quae alias dicuntur *τὰ πράγματα τῆς πόλεως* [9]).

— *ἔχων τρίαιναν*] *novus Neptunus per mare Aegaeum dominaberis.* Nimirum fuscinam, qua mortales cogas eorumque opes convellas, ipsa tua ars tibi praebuit [10]). Inversa ratione alibi Neptuni fuscina assimulatur coquorum *τορύνῃ* [11]).

840. *πολλὰ χρήματ' ἐργάσει*] *magnam pecuniam facies* [12]). Cf. *πράττεσθαι exigere* [13]).

— *σείων τε καὶ ταράττων*] *fuscinam istam quassando socios perterrebis καὶ ξυντριαινώσεις* [14]). Verbum *σείειν* cum novo huic *ἐνοσίχθονι* est aptum tum vero sy-

---

[1]) Thucyd. III 38 § 2; vid. etiam Diodoti illic responsum 42 § 2 et ipsorum Mitylenaeorum verba 11 § 4. — [2]) Aesch. Prom. 613. — [3]) *Après coup.* — [4]) Lucian. II 2, cf. Eupol. fr. 456. — [5]) Vid. ad vs. 1019 et 759. — [6]) Av. 344 Ran. 1253 Hom. *Α* 89 *π* 438 etc. — [7]) Vid. ad Nub. 551. — [8]) Hermipp. fr. 42. — [9]) Vid. ad vs. 130. — [10]) Cf. vs. 772 et simillimus iocus Eur. Cycl. 343. — [11]) Fr. adesp. 354, quod ad vs. 984 attuli. „Ursprünglich bedeutet der dreizack nichts „weiter als die harpune des thunfisch- oder delphinenjägers" (Preller Myth. I[4] coll. Aesch. Sept. 131). — [12]) Cic. Verr. II § 17 Nep. Cim. I § 3. Item nos: *gij zult veel geld maken, you will make much money.* Cf. Herod. I 24 Demosth. LVI § 34 etc. — [13]) Ach. 1211 etc. — [14]) Cf. fr. 24 Eur. Herc. 946 Bacch. 348, *τριαινοῦν* Pac. 570, *ἀνατριαινοῦν* Amphid. fr. 14.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

καὶ μὴ μεθῇς τὸν ἄνδρ', ἐπειδή σοι λαβὴν δέδωκεν·
κατεργάσει γὰρ ῥᾳδίως, πλευρὰς ἔχων τοιαύτας.

SCENA DECIMA SEXTA.

Eidem.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(irridens:)

οὐκ, ὦ ἀγαθοί, ταῦτ' ἐστί πω ταύτῃ, μὰ τὸν Ποσειδῶ.
ἐμοὶ γάρ ἐστ' εἰργασμένον τοιοῦτον ἔργον, ὥστε
ἁπαξάπαντας τοὺς ἐμοὺς ἐχθροὺς ἐπιστομίζειν,
ἕως ἂν ᾖ τῶν ἀσπίδων τῶν ἐκ Πύλου τι λοιπόν.

843. *πω*] *ποι* R alii, hinc *τοι* Pökel parum probabiliter, utile enim et fere necessarium est *πω* (cf. Plut. 399). ‖ *ταύτῃ*] *ταυτὶ* R.
846. *τῶν* R] *τι τῶν* cett.

cophantarum artibus. Vid. e. g. fr. 219: *ἔσειον, ᾔτουν χρήματ', ἠπείλουν, ἐσυκοφάντουν* [1]). De verbo *ταράττειν* autem vid. ad vs. 251, et de similis potestatis verbis ad vs. 859.

841. *λαβὴν δέδωκεν*] vid. ad Nub. 551.

842. *πλευρὰς*] *latera* [2]).

843. *O boni, multum abest ut res istuc processerit!* [3]) Cf. Plut. 399: *οὐκ ἔστι πω τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ.* Propius etiam accedunt haec Promethei verba, quae fortasse in mente nunc habet comicus [4]): *οὐ ταῦτα ταύτῃ Μοῖρά πω τελεσφόρος | κρᾶναι πέπρωται* [5]), et Medeae: *κακῶς πέπρακται πανταχῇ· — τίς ἀντερεῖ; — ἀλλ' οὔτι ταύτῃ ταῦτα, μὴ δοκεῖτέ, πω* [6]).

845. *ἐπιστομίζειν*] *os alicui obturare* [7]). Cf. Calliclis ad Socratem verba: *Πῶλος ὑπὸ σοῦ συμποδισθεὶς ἐν τοῖς λόγοις ἐπεστομίσθη* [8]).

846. *Donec in fori porticu cernentur victoriae meae monumenta, nihil contra me praevalebunt obtrectatorum verbula.* — Nempe in stoa poecile, in cuius parietibus cum alia erant depicta tum fabulosa Thesei cum Amazonibus pugna et Marathonomachorum facinora immortalia, inter cetera *ὑπομνήματα τῶν καλῶν ἔργων* [9]) suspensi erant clipei Lacedaemoniorum Sphacteriae captorum, et multis saeculis post eos vidisse se testatur Pausanias: *ἐνταῦθα ἀσπίδες κεῖνται χαλκαῖ· καὶ ταῖς μὲν ἐστιν ἐπίγραμμα ἀπὸ Σκιωναίων καὶ τῶν ἐπικούρων* [10]) *εἶναι, τὰς δ' ἐπαληλιμμένας πίσσῃ, μή σφας ὅ τε χρόνος λυμήνηται καὶ ὁ ἰός, Λακεδαιμονίων εἶναι λέγουσι τῶν ἁλόντων ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ νήσῳ* [11]). Et digna profecto in paucis haec erant quae diis patriis offerrentur donaria! populus autem *ἐξεπλάγη* in ipso foro *ἰδὼν στίλβοντα τὰ λάβδα* [12]). *Τοὺς γὰρ Λακεδαιμονίους οὔτε λιμῷ οὔτ' ἀνάγκῃ οὐδεμιᾷ τὰ ὅπλα παρα-*

[1]) Item Pac. 639 Teleclid. fr. 2 Antiphont. VI § 43, leg. Gortyn. V[36] *αἴ … κα κάρτει ἐνσείῃ ἢ ἄγῃ ἢ φέρῃ.* — [2]) *Longen.* — [3]) *Beste vrienden, zoover is het nog lang niet!* — [4]) Vid. vs. 759. — [5]) Aesch. Prom. 511. — [6]) Eur. Med. 364 sq.; vid. etiam Hipp. 41. — [7]) *Den mond stoppen.* — [8]) Plat. Gorg. 482*e*. Item Aeschin. II § 110 etc.; alio sensu Plut. 379 *τὸ στόμα ἐπιβῦσαι* dicitur, nempe *corrumpendi.* — [9]) Aeschin. III § 186. — [10]) Vid. ad Vesp. 210. — [11]) Pausan. I 15. — [12]) Ut Eupolidis (fr. 359) verbis utar.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐπίσχες ἐν ταῖς ἀσπίσιν· λαβὴν γὰρ ἐνδέδωκας.
οὐ γάρ σε χρῆν, εἴπερ φιλεῖς τὸν δῆμον, ἐκ προνοίας
ταύτας ἐᾶν αὐτοῖσι τοῖς πόρπαξιν ἀνατεθῆναι.

---

848. *σε χρῆν* R] *σ' ἐχρῆν* cett.
849. *αὐτοῖσι τοῖς*] *αὐτοῖς* V alii.

δοῦναι communis semper fuerat Graecorum opinio [1]). Sed *τοῖς λακωνίζουσι* mire displicebant tantae ignominiae documenta publica.

847. *ἐπίσχες*] cf. Ran. 522.

— *ἐν ταῖς ἀσπίσιν*] i. e. *in voce „ἀσπίσι"*. Vid. ad vs. 124.

— *λαβὴν ... ἐνδέδωκας*] cf. Nub. 551.

849. *αὐτοῖσι τοῖς πόρπαξιν*] de pronominis usu vid. ad Vesp. 119. Ad rem autem quod attinet, Spartiatae novarum rerum minime appetentes per saecula complura spreverunt clipeorum ansas sive *ὄχανα* brachio inserendo, quae a Caribus inventae ferebantur [2]), apud Athenienses autem aliasque gentes dudum in usu erant. Prisco igitur more Spartiatae clipeos non inserto per bina *ὄχανα* brachio versabant, sed loro de cervice suspenso sustentabant soloque manubrio regebant [3]), et tertio demum a. C. saeculo Cleomenes rex eos iussit *τὴν ἀσπίδα φορεῖν δι' ὀχάνης, μὴ διὰ πόρπακος* [4]). Dorica autem voce [5]) *πόρπαξ* dicebatur qui apud Homerum audit *τελαμών* [6]) sive *balteus* fibulis [7]) scuto annexus [8]); quod clare ostendunt Aiacis Sophoclei ad filiolum verba: *ἀλλ' αὐτό μοι σύ, παῖ, λαβὼν ἐπώνυμον, | Εὐρύσακες, ἴσχε διὰ πολυρράφου στρέφων | πόρπακος ἑπτάβοιον ἄρρηκτον σάκος* [9]), et veteres interpretes, qui negabant Aiacis scutum *πόρπακα* habuisse [10]), hanc vocem cum rotundorum clipeorum *ὀχάνοις* [11]) confuderunt. Clipeorum autem a Cleone post victoriam in stoa poecile suspensorum balteos praesertim oculos Atheniensium, a quorum armis eiusmodi lora aliena erant, in se convertisse, facile intellegimus; aptam igitur nunc iocandi materiem praebent comico. Si vero cum Aelio Dionysio [12]) *πόρπακα* interpretamur manubrium in clipei parte interiore, cum alia nascuntur incommoda, tum noster locus quid habeat festivi non video. In ore mulieris Laconicae *πορπακισάμενος* idem valet quod *ἐνασπιδωσάμενος* [13]), Pacis autem dea ornatur epitheto iocose poetico *μισοπορπακιστάτη* [14]). Infra denique, ubi Cleonymi taxiarchi Atheniensis *πόρπαξ* commemoratur [15]), comicus aut prisci alicuius poetae verba [16]) imitatur aut de re nobis ignota iocatur [17]).

---

[1]) Thucyd. IV 40 § 1. — [2]) Herodot. I 171. — [3]) Doricum huiusmodi clipeum cerni in clarissima Martis statua, quae Ludovisia vocatur, observarunt Daremberg et Saglio I p. 1251, iisque assentiri se amicus collega Holwerda hac de re interrogatus mihi dixit. Qui clipeus praeter balteum duobus annulis alligatum *duo* habet manubria; quorum is videtur fuisse usus, ut miles pro re nata modo hoc modo illud manu prehenderet. Cuiusmodi clipei casu *περιρρυῆναι*, quod Brasidae aliquando accidit *λιποψυχοῦντι* (Thucyd. IV 12 § 1), multo facilius poterant quam si brachium ansis duabus satis artis insertum et fere infixum fuisset. Domi autem dum versabantur, *ἐξῄρουν τῆς ἀσπίδος τὸν πόρπακα*, teste Critia apud Libanium II p. 85. — [4]) Plut. Cleom. 11; vid. Helbig Hom. Epos[1] p. 49,1 et 228, 3. — [5]) Vid. ad vs. 361. — [6]) *Ε* 796 *Λ* 38 etc. — [7]) *πόρπαις*. — [8]) *σιδαρόδετος* Bacchyl. fr. 46^{6}. — [9]) Soph. Ai. 574 sqq. — [10]) Eustath. p. 995, 19. — [11]) Hom. *Θ* 193. — [12]) Apud Eustath. p. 905, 52. — [13]) Lys. 106. — [14]) Pac. 662. — [15]) Vs. 1372. — [16]) Cf. e. g Eur. Phoen. 1127 Hel. 1376. — [17]) Citharae *ἐπιπόρπαμα* commemorat Plato com. fr. 10.

ἀλλ' ἔστὶ τοῦτ', ὦ Δῆμε, μηχάνημ', ἵν', ἢν σὺ βούλῃ
τὸν ἄνδρα κολάσαι τουτονί, σοὶ τοῦτο μὴ ἐγγένηται.
ὁρᾷς γὰρ αὐτῷ στῖφος οἷόν ἐστι βυρσοπωλῶν
νεανιῶν, — τούτους δὲ περιοικοῦσι μελιτοπῶλαι
καὶ τυροπῶλαι, — τοῦτο δ' εἰς ἓν ἐστι συγκεκυφός.
ὥστ', εἰ σὺ βριμήσαιο καὶ βλέψειας ὀστρακίνδα,

---

851. (*ἐ*)*γγένηται* R] *'κγένηται* cett. (cf. Pac. 346).
853. *νεανιῶν*] *νεανικῶν* Halbertsma. || *περιοικοῦσι*] *περιογκοῦσι* Geel, *περικυκλοῦσι* Bergk, *περιβομβοῦσι* Meineke, *περιπολοῦσι* Kock. Sed vid. commentarius.

---

851. *ἐγγένηται*] cf. Ran. 690. — Ridicule Cleon perhibetur non ut splendidae victoriae vivax esset memoria clipeos illos in conspicuo suspendisse, quemadmodum Demosthenes e. g. nuper post pugnam ad Olpas trecentas hostium panoplias diis dedicaverat [1]), sed ut ipsius sectariis ad manum essent arma, si quando cum bonis viris foret depugnandum.

852. Ut Pisistratus suis clavigeris [2], sic Paphlago institorum caterva stipatus in medium procedere solet. Cf. feminarum sub virili veste latitantium *πλεῖστος ὄχλος ἄθρους εἰς τὴν πύκνα ἐλθών*, quas propter candidam cutem *σκυτοτόμοις ᾔκαζον* veri viri [3]).

853. *περιοικοῦσι*] hinc apparet hisce omnibus in eodem vico suas fuisse domus; quem extra urbem fuisse situm et per se satis est verisimile et dicitur id in scholiis ad Ach. 724: *Λεπρὸς τόπος ἔξω τοῦ ἄστεος ἔνθα τὰ βυρσεῖα ἦν.* In eadem autem vicinia iussu aedilium habitasse venditores caseorum propter graveolentiam molestorum et mellis muscarum agmina allicientis, probabiliter statuit Willems.

854. *τοῦτο δ' εἰς ἓν ἐστι συγκεκυφός*] *et id omne conspirat in unum* [4]), sodalicium quoddam efficiunt. Cf. fr. adesp. 365: *εἰς τὸ φανερὸν μὲν οὐχὶ τολμῶσιν λέγειν, | ὑποτονθορύζουσιν δὲ συγκεκυφότες*, Herodotus: *οἱ κακοῦντες τὰ κοινὰ συγκύψαντες ποιεῦσι* [5]).

855. *βριμήσαιο*] *mussites, stomacheris.* Cf. Xen. Cyrop. IV 5 § 9: Cyaxares *ἐβριμοῦτο τῷ Κύρῳ καὶ τοῖς Μήδοις* [6]).

— *βλέψειας ὀστρακίνδα*] de nominibus verbo *βλέπειν* adiunctis vid. ad Ran. 562; nostro vero loco artius etiam cognatus est Ach. 234, ubi senes Dicaeopolidi lapides intentantes *βλέπειν Βαλλήναδε* dicuntur; praeterea vid. supra vs. 808. Nunc populus ilocaliter dicitur *ὀστρακίνδα βλέπειν*, id est *ostracismum minitari*, ut assolet comicus novam vim subdere vocibus vitae communis [7]). Erat enim *ὀστρακίνδα παίζειν* ludus, quem Plato comicus sic descripsit: *εἴξασιν γὰρ τοῖς παιδαρίοις τούτοις, οἳ ἑκάστοτε γραμμὴν | ἐν ταῖσιν ὁδοῖς διαγράψαντες διανειμάμενοι δίχ' ἑαυτοὺς | ἑστᾶσ' αὐτῶν οἱ μὲν ἐκεῖθεν τῆς γραμμῆς, οἱ δ' αὖ ἐκεῖθεν, | εἷς δ' ἀμφοτέρων εἰς μέσον ἑστὼς ὄστρακον αὐτοῖς ἀνίησιν* (?), | *κἢν μὲν πίπτῃσι τὰ λεύκ'* (?) *ἐπάνω, φεύγειν ταχὺ τοὺς ἑτέρους δεῖ, | τοὺς δὲ διώκειν* [8]). Quo tamen loco non respici ostracismum [9]) assentior Kockio. Simili ioco Cratinus ludi nomen *ἐφετίνδα* ad iudiciorum *ἐφέσεις* transtulit [10]). Multa

---

[1]) Thucyd. III 114 § 1. — [2]) Vid. ad vs. 448 sq. — [3]) Eccl. 384. — [4]) *En dat schoolt allemaal samen.* — [5]) Herod. III 82; item VII 145. Praeterea vid. Vesp. 570 Phrynich. fr. 3^{6}. — [6]) Vid. etiam Soph. Ai. 322? — [7]) Vid. ad Vesp. 353. — [8]) Plat. com. fr. 153. Cf. Plat. Phaedr. 241*b* Rep. 521*c* Poll. IX 111 sq. — [9]) Quod sumsit Cobet ad Platon. com. p. 177. — [10]) Cratin. fr. 415.

νύκτωρ καθαρπάσαντες ἂν τὰς ἀσπίδας, θέοντες
τὰς εἰσβολὰς ... τῶν ἀλφίτων ἂν καταλάβοιεν ἡμῶν.

ΔΗΜΟΣ.

οἴμοι τάλας· ἔχουσι γὰρ πόρπακας; ὦ πόνηρε,
ὅσον με παρεκόπτου χρόνον τοιαῦτα κρουσιδημῶν.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ὦ δαιμόνιε, μὴ τοῦ λέγοντος ἴσθι, μηδ' οἰηθῇς
ἐμοῦ ποθ' εὑρήσειν φίλον βελτίον', ὅστις εἷς ὢν
ἔπαυσα τοὺς ξυνωμότας· καί μ' οὐ λέληθεν οὐδὲν

856. *καθαρπάσαντες*] *κατασπάσαντες* R alii.
857. *ἡμῶν*] **ἡμῖν*?

autem praeterea novimus ludorum nomina in *-ίνδα* exeuntia: *ποσίνδα* [1]), *κυνητίνδα* [2]), *χαλκίνδα* [3]), *κρυπτίνδα* [4]), *ψηλαφίνδα* [5]), *σχοινοφιλίνδα*, *πλειστοβολίνδα*, *διελκυστίνδα* [6]) etc. [7]).

856. *καθαρπάσαντες*] cf. Eur. Andr. 1122: *κρεμαστὰ τεύχη πασσάλων καθαρπάσας* [8]).

857. *Noctu correptis clipeis, qui in porticu sunt suspensi, aditus ad fori locum ubi venumdatur farina fortasse occupabunt.* Sic Thebis anno 379 Phyllidae sectarii *τῶν ἐκ τῆς στοᾶς ὅπλων καθελόντες ὥπλισαν* captivos ab ipsis liberatos [9]). More solito voce *τοῖς ἀλφίτοις* significatur *locus* [10]); ridicule autem finguntur coniurati non *arcem* occupantes vel *pnycem* citato gradu petentes sed ... forum penarium. Vid. loci ubi *τὰ ἄλφιτα* cum contemtu dicitur victus quotidianus [11]), et recordemur iocorum de Cleonis epulis [12]). Ceterum vox militaris est *εἰσβολαί*, *fauces* enim *montium* significat [13]).

859. *παρεκόπτου*] cf. vs. 807 et *παρακρούειν* *decipiendi* sensu adhibitum [14]).

— *τοιαῦτα κρουσιδημῶν*] i. e. *τὸν δῆμον οὕτω κρούων καὶ σείων καὶ ταράττων καὶ κυκῶν.* Vid. infra vs. 1379 adi. *κρουστικός*, Nub. 318 substantivum *κροῦσις*, et supra ad vs. 251 et 840, de pronominis autem accusativo vid. vs. 878, 1124 etc.

860. *μὴ τοῦ λέγοντος ἴσθι*] cf. Iocastae de coniuge verba: *ἀλλ' ἐστὶ τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι* [15]). Vid. etiam infra vs. 1118: *πρὸς τὸν λέγοντα ἀεὶ κέχηνας*, Soph. Phil. 386: *πόλις γάρ ἐστι πᾶσα τῶν ἡγουμένων | στρατός τε σύμπας*, *quaevis enim civitas omnesque copiae in ducum sunt potestate et horum sententiam sequuntur* [16]).

861. *εἷς ὢν*] item Plut. 186 et *εἷς ὢν μόνος* Plut. 948.

862. *ἔπαυσα τοὺς ξυνωμότας*] vid. ad vs. 330.

— *μ' οὐ λέληθεν οὐδὲν*] vid. ad vs. 75.

1) Xen. Mag. Eq. V 10, = *ἀρτιάζειν* Ar. Plut. 816. — 2) *Patertje*, Cratet. fr. 23. — 3) *Pleiduitje*, Herod. Mimiamb. III 6, cf. ibid. vs. 65. — 4) *Verstoppertje.* — 5) *Blindemannetje.* — 6) *Sluip door.* — 7) Vid. Poll. IX 110—117 Bekk. Anecd. p. 1353. — 8) Item ibid. vs. 813. Quod etiam *καθελεῖν* dicitur, e. g. Ach. 1118. — 9) Xen. Hell. V 4 § 8. — 10) De quo genere loquendi vid. supra vs. 254 et ad Ran. 1068. — 11) Nub. 176 etc. — 12) Vs. 280 sq. etc.; praeterea conferendus est vs. 1060. — 13) Suam vim obtinet Ach. 1075. — 14) Plat. Lys. 215*c* etc. — 15) Soph. Oed. R. 917. — 16) Item Aesch. Eum. 738 Eur. El. 1103 etc.; praeterea vid. supra vs. 714, 739 sq. et ad vs. 215.

ἐν τῇ πόλει ξυνιστάμενον, ἀλλ' εὐθέως κέκραγα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ὅπερ γὰρ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι πέπονθας.
ὅταν μὲν ἡ λίμνη καταστῇ, λαμβάνουσιν οὐδέν·
ἐὰν δ' ἄνω τε καὶ κάτω τὸν βόρβορον κυκῶσιν,
αἱροῦσι. καὶ σὺ λαμβάνεις, ἢν τὴν πόλιν ταράττῃς.
ἓν δ' εἰπέ μοι τοσουτονί· σκύτη τοσαῦτα πωλῶν
ἔδωκας ἤδη τουτῳὶ κάττυμα παρὰ σεαυτοῦ
ταῖς ἐμβάσιν, φάσκων φιλεῖν;

ΔΗΜΟΣ.

οὐ δῆτα, μὰ τὸν Ἀπόλλω.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἔγνωκας οὖν δῆτ' αὐτὸν οἷός ἐστιν; ἀλλ' ἐγώ σοι
ζεῦγος πριάμενος ἐμβάδων τουτὶ φορεῖν δίδωμι.

ΔΗΜΟΣ.

κρίνω σ' ὅσων ἐγὼ οἶδα περὶ τὸν δῆμον ἄνδρ' ἄριστον

---

867. Del. Cobet; sed eo omisso nimis abrupta fit sententia, neque *αἱρεῖν* absolute positum cuiusvis interpolatoris esse videtur. ‖ *αἱροῦσι*] *αἴρουσι(ν)* V R etc. (quod an piscatorum fuerit verbum dubitat Lenting; cf. verbi *to rise* usus).

869. *τουτῳὶ κάττυμα*] *κάττυμα τούτῳ* R.

872. *ἐμβάδων*] *-δοιν* Dindorf perperam.

873. *σ'*] om. R. ‖ *ὅσων* Bentley] *ὅσον* (*ὅλον*) codd. metro invito, *ὅσον γ'* Ald. (*quod quidem sciam*) invita sententia. ‖ *ἄνδρ'* R] *ὄντ'* cett.; cf. Nub. 1050.

---

863. *κέκραγα*] praeter expectatum, nam *statim animadverto* vel *caveo* (*φυλάττω*) dicendum erat potius. *Quicquid suspecti oculos meos ferit, aures civium obtundo* [1]).

864. *πέπονθας*] vid. ad Nub. 234 [2]).

865. *καταστῇ*] vid. ad Ran. 1003.

866 sq. Vid. ad vs. 309—311 et de particulis *ἄνω τε καὶ κάτω* ad Nub. 616. Nobis, qui perinde atque Athenienses nautarum piscatorumque sumus natio, non minus usitata est locutio *in troebel water visschen*.

867. *αἱροῦσι*] i. e. *εὐαγρεσίᾳ utuntur* [3]). Cf. proverbium *εὕδοντι κύρτος αἱρεῖ* [4]), quod Cratinus ridicule immutavit [5]).

868. *τοσουτονί*] cf. vs. 420.

869. *κάττυμα*] cf. Vesp. 1160.

870. *φάσκων φιλεῖν*] item vs. 946.

872. Vid. ad vs. 784.

873. *περὶ τὸν δῆμον*] vid. ad vs. 812.

---

[1]) Vid. vs. 312 etc. — [2]) Cum toto versu conferenda essent poetae verba Nub. 559: „ceteri comici in Hyperbolum impetum faciunt *τὰς εἰκοὺς τῶν ἐγχέλεων τὰς ἐμὰς μιμούμενοι*," si sanus esset ille versus. Sed cum apta sententia inde effici nequeat, suspicor nunc vocem *τῶν ἐγχέλεων* illic interpreti deberi. — [3]) Sic etiam nostrates verbo *vangen* absolute posito utuntur. — [4]) Phot. Hesych. Paroemiogr. — [5]) Cratin. fr. 4; vid. etiam Ephipp. fr. 5[2].

εὐνούστατόν τε τῇ πόλει καὶ τοῖσι δακτύλοισιν.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οὐ δεινὸν οὖν δῆτ' ἐμβάδας τοσουτονὶ δύνασθαι,
ἐμοῦ δὲ μὴ μνείαν ἔχειν ὅσων πέπονθας; ὅστις
ἔπαυσα τοὺς βινουμένους, τὸν γρυπὸν ἐξαλείψας.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὔκουν σε δῆτα ταῦτα δεινόν ἐστι πρωκτοτηρεῖν,
παῦσαί τε τοὺς βινουμένους; κοὐκ ἔσθ' ὅπως ἐκείνους
οὐχὶ φθονῶν ἔπαυσας, ἵνα μὴ ῥήτορες γένοιντο.
τονδὶ δ' ὁρῶν ἄνευ χιτῶνος ὄντα τηλικοῦτον,

---

876. *ἔχειν*] *ἔχειν σ'* Blaydes.

877. *βινουμένους* R[1]] *κινουμένους* V R[2] alii. ‖ *γρυπὸν* olim quidam] *Γρύττον* codd.; *Γρύλλον* Blaydes, sed proprium nomen non dedisse poetam indicio mihi est articulus.

878. *δῆτα*] om. V R et plerique, *σε ταῦτ' ὦ μιαρέ* vVelsen; *σε δῆτα δεινόν ἐστι ταῦτα* Blaydes.

880. *γένοιντο* R] *γένωνται* cett.

881. *τηλικοῦτον*] *τηλικουτονί* codd.

---

874. *τῇ πόλει καὶ τοῖσι δακτύλοισιν*] etiam infra iocullariter sic iunguntur incongrua [1]). Pedum autem digiti *δάκτυλοι* dicuntur etiam Alex. fr. 148: *ὁ πρῶτος εὑρὼν μετὰ λυχνούχου περιπατεῖν | τῆς νυκτὸς ἦν τις κηδεμὼν τῶν δακτύλων* [2]). Cum toto versu cf. Vesp. 445—447.

877. *ἔπαυσα*] vid. ad vs. 330.

— *τοὺς βινουμένους*] cf. Nub. 1102.

— *τὸν γρυπὸν ἐξαλείψας*] *nomine illius hominis, cuius nasum aduncum nostis, ex albo civium deleto.* — Lex vetabat ne quis *ἡταιρηκὼς* civium iure uteretur [3]), sed rarissimas Athenis fuisse *ἑταιρήσεως γραφὰς* facile intellegimus. Itaque admirationem nuper moverat Cleon famosum aliquem virum *ἐκ τοῦ ληξιαρχικοῦ γραμματείου ἐξαλείψας*. Quis autem fuerit adolescens ille, qui *ὁ γρυπός* [4]) nunc dicitur, nescimus; sed nobilis eum gentis, morum autem dissolutorum fuisse contextus docet. Nam nisi claris natalibus fuisset nebulo, quem Cleon capite deminuendum curaverat *ὡς τὸ σῶμα τὸ ἑαυτοῦ ἐφ' ὕβρει πεπρακότα*, indignum nimirum qui coram populo verba faceret magistratuve fungeretur, comicus nunc de eo taceret, opinor. Eandem autem ob causam, nisi fallor, non suo nomine designatur sed tectius indicatur cognomento quodam, de quo audiamus Socratem: „puer dilectus si simus est, *ἐπίχαρις* dicitur ab admiratoribus, *τοῦ δὲ τὸ γρυπὸν βασιλικόν φατε εἶναι*, fuscos autem viriles dicitis, candidos divum gnatos" [5]). Cf. etiam Herodae locus, ubi muliercula tabulam pictam admirata „et cetera ad vitam expressa sunt" ait „et *ὁ γρυπὸς οὗτος ἄνθρωπος*" [6]).

878. *ταῦτα . . . πρωκτοτηρεῖν*] i. e. *οὕτω τηρεῖν τοὺς πρωκτούς* [7]).

879. *παῦσαι*] vid. ad vs. 330.

880. Vid. ad Nub. 1089.

881. *τηλικοῦτον*] *hominem id aetatis.*

---

[1]) Vs. 1208, ubi vid. — [2]) Item Vesp. 275 Av. 8. — [3]) Vid. Aeschin. I § 19 sq. — [4]) Si vera haec est lectio. — [5]) Plat. Rep. 474*e*. — [6]) Herod. Mimiamb. IV 67. — [7]) Cf. vs. 859 et vid. ad vs. 381.

οὐπώποτ' ἀμφιμασχάλου τὸν Δῆμον ἠξίωσας,
χειμῶνος ὄντος· ἀλλ' ἐγώ σοι τουτονὶ δίδωμι.

(Tunicam Demo induit.)

ΔΗΜΟΣ.

τοιουτονὶ Θεμιστοκλῆς οὐπώποτ' ἐπενόησεν.
καίτοι σοφὸν καὶ κεῖν' ὁ Πειραιεύς· ἔμοιγε μέντοι
οὐ μεῖζον εἶναι φαίνεται ἐξεύρημα τοῦ χιτῶνος.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οἴμοι τάλας, οἵοις πιθηκισμοῖς με περιελαύνεις!

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὔκ· ἀλλ' ὅπερ πίνων ἀνὴρ πέπονθ' ὅταν χεσείῃ,
τοῖσιν τρόποις τοῖς σοῖσιν ὥσπερ βλαυτίοισι χρῶμαι.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἀλλ' οὐχ ὑπερβαλεῖ με θωπείαις· ἐγὼ γὰρ αὐτὸν
προσαμφιῶ τοδί· σὺ δ' οἴμωζ', ὦ πόνηρ'.

(Senem pallio amicire vult.)

---

884 sq. Cf. vs. 812—818.

887. *πιθηκισμοῖς με περιελαύνεις*] vid. ad vs. 290 et de voce *πιθηκισμοῖς* ad Ran. 708.

888. *πέπονθε*] vid. ad Nub. 234.

889. Commentarii instar sunt verba Blepyri in Ecclesiazusis [1]) narrantis se frustra quaesiisse soleas suas, dein cum festinato opus esset, uxoris calceolis pedes inseruisse. Sic *οἱ πίνοντες* [2]) cum a coena surgunt ad ventrem exonerandum, — non enim inter cultiores homines sed inter botularios iam versamur, — quibuscunque calceis arreptis utuntur. Discalceati enim accumbebant veteres [3]). Solus Socrates *ὁ ἀνυπόδητος* [4]) non solebat poscere soleas, quas non haberet; quamquam et hic cum ab Agathone in coenam esset vocatus, *τὰς βλαύτας ὑπεδήσατο* [5]), ne sordidis scilicet pedibus amici triclinium intraret. Cf. Hermippi versiculi: (*armis convivia cedunt*), *χλανίδες δ' οὖλαι καταβέβληνται, | θώρακα δ' ἅπας ἐμπερονᾶται, | κνημὶς δὲ περὶ σφυρὸν ἀρθροῦται, | βλαύτης δ' οὐδεὶς ἔτ' ἔρως λευκῆς, | κτέ.* [6]). A *λακωνικαῖς* autem *βλαύτας* sive *βλαυτία* [7]) non multum fuisse diversas apparet coll. Vesp. 1158. Ad locutionem quod attinet, cf. Eur. Or. 769: *οὐχὶ Μενέλεω τρόποισι χρώμεθα.*

890. *ὑπερβαλεῖ*] cf. vs. 56. Ad rem quod attinet, cf. Plat. Rep. 426*c*: *ἐν ταῖς κακῶς πολιτευομέναις τῶν πόλεων ὃς ἂν τοὺς πολίτας ἥδιστα θεραπεύῃ καὶ χαρίζηται ὑποτρέχων καὶ προγιγνώσκων τὰς σφετέρας βουλήσεις καὶ ταύτας δεινὸς ᾖ ἀποπληροῦν, οὗτος ἄρα ἀγαθός τε ἔσται ἀνὴρ καὶ σοφὸς τὰ μεγάλα καὶ τιμήσεται ὑπὸ σφῶν.*

891. *τοδί*] sc. *τὸ ἱμάτιον.* — Identidem dubito an isiciarius *suam* stragulam, in qua sedens merces suas venumdare soleat, *suas*que soleas, *suam* denique tu-

---

[1]) Vs. 313—319 et 344—347. — [2]) *Convivae.* — [3]) Vid. Vesp. 103 Pherecrat. fr. 153 $^{4-6}$ Plat. Conv. 213*b* et ad Nub. 500. — [4]) Vid. ad Nub. 363. — [5]) Plat. Conv. 174*a*. — [6]) Hermipp. fr. 47. Vid. etiam Anaxil. fr. 18^{2}. — [7]) Athen. 338*a*.

ΔΗΜΟΣ.

(donum oblatum repellens:)

ἰαιβοῖ!

οὐκ εἰς κόρακας ἀποφθερεῖ; βύρσης κάκιστον ὄζει.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ τοῦτο δ' ἐπίτηδές σε περιήμπεσχ', ἵνα σ' ἀποπνίξῃ.
καὶ πρότερον ἐπεβούλευσέ σοι. τὸν καυλὸν οἶσθ' ἐκεῖνον
τοῦ σιλφίου τότ' ἄξιον γενόμενον;

ΔΗΜΟΣ.

οἶδα μέντοι.

---

891. *ἰαιβοῖ* Dindorf] *αἰβοῖ* codd., quod extra versum collocans (ut Av. 1342) Bentley scribebat *ὦ πόνῳ πονηρέ* (cf. Vesp. 466).
892. ;... *ὄζει.* Kock] ,... *ὄζων;* codd., *ὄζον* Lenting.
893. *τοῦτο δ'* vVelsen] *τοῦτ'* codd., *τοῦτό γ'* Bentley. ‖ *περιήμπεσχ'* Meineke] *περιήμπεσχεν* R, *περιήμπισχεν* V cett.; vid. ad Nub. 214. ‖ *ἵνα σ'*] *ἵν'* V alii.
895. *τοῦ*] *τὸν* Bentley cum cod. A. ‖ **τότ'*] *τὸν* codd.

---

nicam de corpore detractam seni obtulerit, Paphlago autem hunc ut aemuletur pallium *suum* nunc ei porrigat. Sic multo sane vividior erit scena, et coriorum odor facilius explicabitur, quam si Paphlago recens emtam vestem domino nescio unde afferat. Quae tamen admitti nequit suspicio nisi sumimus ficta loquentem isiciarium dixisse *ῥαψάμενος* vs. 784 et *πριάμενος* vs. 872.

892. Cf. Philocleon novam vestem spernens in Vespis [1]).

— *οὐκ εἰς κόρακας ἀποφθερεῖ;*] vid. Nub. 789 et ad Ran. 607. Etiam nostrae fabulae vs. 4 huc facit.

893. *ἐπίτηδες*] vid. Vesp. 391.

— *ἀποπνίξῃ*] cf. Vesp. 1134.

894 sq. *Et antea insidias tibi struxit iste: scis quam vili pretio nuper prostiterit laserpitium?* — Mare mediterraneum totum iam navibus suis reclusum gloriabantur Athenienses, et cum Siculorum caseo et porcis Poenorumque stragulis vestibus iam affluebat in Athenarum foro *ὁ ἐκ Κυρήνης καυλός* [3]), i. e. laserpitii caules edules. Similes autem in usus adhibebatur hoc olus atque inter nos *rheum*, cuius cum caules eduntur tum radices in medicamentis usurpantur. Erat autem silphii succus [4]) acerrimus [5]). Sed etiam in condiendis eduliis silphium usurpabatur [6]), plurimasque eius virtutes qui fuse enumerat inter „eximia naturae dona" refert Plinius [7]). Scilicet quod rarum carum; nam Plinii aetate in Cyrenaica non iam inveniebatur laserpitium, sed e Media invehebatur [8]). Athenis vero quo tempore acta est nostra fabula vilescere nuper coeperat largius advectum et in varios vitae usus adhiberi [9]). Quod Cleoni non laudi sed culpae ridicule nunc vertitur. — De adiectivo *ἀξίῳ* vid. ad vs. 645.

895. *μέντοι*] *sane!* vid. ad vs. 168.

---

[1]) Vesp. 1135 sqq.; vid. etiam Vesp. 38. — [2]) Cf. [Xen.] Rep. Ath. 2 § 7. — [3]) Hermipp. fr. 63^4 Herodot. IV 169 Plut. 925, *ὁ Λίβυς καυλός* Antiphan. fr. 217^{13}, *καυλὸς ἐκ Καρχηδόνος* Eubul. fr. 19^3, cf. 7^3. — [4]) *Laser.* — [5]) Ar. Plut. 719 Eccl. 404. — [6]) Av. 534, 1579 Eccl. 1169. — [7]) H. Nat. XXII 49. — [8]) XIX 15. — [9]) Cf. Müller Strübing Aristoph. u. die hist. Kritik p. 145.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐπίτηδες οὗτος αὐτὸν ἔσπευδ' ἄξιον γενέσθαι,
ἵν' ἐσθίοιτ' ὠνούμενοι, καὶ ἔπειτ' ἐν ἡλιαίᾳ
βδέοντες ἀλλήλους ἀποκτείνειαν οἱ δικασταί.

ΔΗΜΟΣ.

νὴ τὸν Ποσειδῶ καὶ πρὸς ἐμὲ τοῦτ' εἶπ' ἀνὴρ Κόπρειος.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὐ γὰρ τόθ' ὑμεῖς βδεόμενοι δή που ἐγένεσθε πυρροί;

ΔΗΜΟΣ.

καὶ νὴ Δί' ἦν γε τοῦτο Πυρράνδρου τὸ μηχάνημα.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οἵοισί μ', ὦ πανοῦργε, βωμολοχεύμασιν ταράττεις!

---

896. *ἔσπευδ'*] *ἔσπευσεν* R.
897. *ἐσθίοιτ'*] *-ητ'* R alii.
898. *Κόπρειος*] demoticum esse vidit Böckh.
901. *γε* R] *γε καὶ* cett., *γὰρ* vVelsen. ‖ Post hunc versum haec fere intercidisse suspicatur vVelsen: *ΑΛΛ. μὰ τοὺς θεούς, ἀλλ' οὑτοσί τις πυρρίας κάκιστος.*
902. *πανοῦργε*] *πόνηρε* V alii.

---

896. *ἐπίτηδες*] vid. ad Vesp. 391.
— *ἔσπευδε*] nempe „*τότε*" [1]). De verbi usu vid. vs. 926 Pac. 672 et cf. *σπουδάσαι* Ach. 685.
899. *Non primum nunc istud audio, sed idem olim mihi dixit vir Κόπρειος* sive e demo *Κόπρῳ* oriundus. De cuiusmodi iocis vid. vs. 79 et ad Ran. 427; eidem autem verborum lusui noster indulsit in Ecclesiazusis [2]). Ridetur nunc suspicacissima plebeculae indoles, etiam absurda crimina cupide arripientis et certissimis scilicet argumentis statim corroborantis.
900. De medii *βδεῖσθαι* usu vid. ad Nub. 1004 et cum toto versu cf. Ran. 308 Eccl. 329, 1061.
— *οὐ ... δή που ...;*] vid. ad Ran. 522.
901. *Ita sane, et Pyrrhandri quidem manifestum id erat artificium.* — Pyrrhandrum, quisquis fuit ille, nuper in civium suspicionem incidisse, hic versus fortasse testatur. Nam non e praecedentibus versibus hunc iocum profluxisse, sed excogitatos esse illos versus ut iocum — frigidum satis — nomen hoc proprium posset praebere, id quidem perspicere mihi videor. Sed quoniam Pyrrhandrum nullum novimus [3]), certi quid praestari nequit. Ipsum *Cleonem* designari, hunc enim *rufum* fuisse [4]), Droyseni est opinio; cui ex parte assensus Müller Strübing coniecit *Βυρσάνδρου*, — infeliciter sanequam. *Πεισάνδρου* [5]) autem nomen iocose nunc sic mutatum esse fortasse haud inepte suspicetur quispiam; sed nimis incerta sunt haec omnia.
— *καί ... γε*] vid. ad Ran. 49.
902. *βωμολοχεύμασιν*] vid. ad Ran. 358.

[1]) Vs. 895. — [2]) Eccles. 317 (et 362). — [3]) *πονηρὸν καὶ συκοφάντην* fuisse de suo opinor affirmat scholiasta. — [4]) Cf. vs. 407. — [5]) Pac. 395 etc.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἡ γάρ θεός μ' ἐκέλευσε νικῆσαί σ' ἀλαζονείαις.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἀλλ' οὐχὶ νικήσεις. ἐγὼ γάρ φημί σοι παρέξειν,
ὦ Δῆμε, μηδὲν δρῶντι μισθοῦ τρυβλίον ῥοφῆσαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐγὼ δὲ κυλίχνιόν γέ σοι καὶ φάρμακον δίδωμι,
τὰν τοῖσιν ἀντικνημίοις ἑλκύδρια περιαλείφειν.

(Offert seni pyxidem.)

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐγὼ δὲ τὰς πολιάς γέ σου ἐκλέγων νέον ποιήσω.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἰδοὺ δέχου κέρκον λαγὼ τὼ ὀφθαλμιδίω περιψῆν.

(Seni caudam leporinam praebet.)

---

903. *ἀλαζονείαις* Dindorf] *-ας* R, *-ᾳ* reliqui. Cf. vs. 290.
904. *οὐχὶ*] *οὐ* V alii, *οὔ με* Ald.
908. *γέ*] om. V alii.
909. *τὼ ὀφθαλμιδίω*] *τὠφθαλμίδια* Elmsley metri causa; sed vid. ad Nub. 1066

---

904 sq. *φημί σοι παρέξειν...μισθοῦ τρυβλίον ῥοφῆσαι*] iocülariter inter se nunc commixtae sunt locutiones *παρέξω σοι μισθόν* et *παρέξω σοι τρυβλίον φακῆς* [1]) vel *ἀθάρης* [2]) *ῥοφῆσαι*. Dicitur autem *μισθοῦ τρυβλίον* [3]) ut *εἰρήνης τρυβλίον* Ach. 278, idemque genitivi usus est in verbis *τάγηνον τευθίδων* [4]), *χύτρα ἀθάρης* [5]), *τρυβλίον πτισάνης* [6]), *ἔτνους τρυβλίον* [7]), *κάλαθος πτερύγων* [8]).

905. *μηδὲν δρῶντι*] *dum otio perfrueris* [9]). Ne id quidem posthac a te poscetur ut tribunal adeas. Nunc stipem meres sane [10]), et maiora tibi promisi [11]); sed quies a iudiciis procul abest, et nocte intempesta surgendum est ut illuc perveniatur: itaque in posterum *gratis* pabula tibi praebebo.

906. *κυλίχνιον ... καὶ φάρμακον*] i. e. *κυλίχνιον φαρμάκου* [12]). A voce *κύλιξ* ducitur *κυλίχνη* [13]), hinc *κυλίχνιον*, ut a voce *πόλις* ducta sunt *πολίχνη* [14]) et *πολίχνιον*. Idem autem valent *ἐξάλειπτρον* [15]) et *ἀλάβαστος* [16]). Nempe Athenienses *καὶ τὴν ἰατρικὴν πυξίδα καλοῦσι κυλικίδα* [17]).

907. *ἑλκύδρια*] seni ne offensioni sit [18]), deminutivo hoc utitur, cui similia sunt *μελύδριον* [19]), *σκελύδριον* [20]), alia.

---

[1]) Vs. 1007. — [2]) Vs. 1026. — [3]) *Een pannetje vacatie.* — [4]) Infra vs. 929. — [5]) Plut. 673. — [6]) Alex. fr. 142. — [7]) Cratet. fr. 9. — [8]) Av. 1325. — [9]) Cf. vs. 766. — [10]) Cf. vs. 256. — [11]) Vs. 798. — [12]) Vid. ad vs. 803. — [13]) Fr. 498. — [14]) Herodot. VI 26 Thucyd. VII 4 § 6. Etiam in nomen proprium abiit: Hom. *B* 557 l. a., Thucyd. VIII 14 § 3. — [15]) Ach. 1063. — [16]) Ibid. vs. 1053. — [17]) Athen. 480*b*. — [18]) Theophr. Char. 19. — [19]) Eccl. 883. — [20]) Herod. Mimiamb. IV 89.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἀπομυξάμενος, ὦ Δῆμ', ἐμοῦ πρὸς τὴν κεφαλὴν ἀποψῶ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐμοῦ μὲν οὖν! ἐμοῦ μὲν οὖν!

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐγώ σε ποιήσω τριηρ-
αρχεῖν ἀναλίσκοντα τῶν
σαυτοῦ, παλαιὰν ναῦν ἔχοντ',
εἰς ἣν ἀναλῶν οὐκ ἐφέ-
ξεις οὐδὲ ναυπηγούμενος·
διαμηχανήσομαί θ' ὅπως
ἂν ἱστίον σαπρὸν λάβῃς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἁνὴρ παφλάζει! παῦε, παῦ'

---

910. *ἀπομυξάμενος*] *-μαξάμενος* V alii. ‖ *Δῆμ', ἐμοῦ*] *Δῆμέ μου* R (ut Thesm. 744).

911. Isiciario totum dat Ald.; in codice V alterum *ἐμοῦ μὲν οὖν* omissum est, ante versum autem 912 est nota Cleonis. Posterius *ἐμοῦ μὲν οὖν* R alii Cleoni tribuunt cum versibus sequentibus.

913 sq. *ἀναλίσκοντα τῶν σαυτοῦ*] del. Cobet, sed idoneis argumentis defendit Vahlen. Etiam vs. 924—926 prius res indicatur, dein rei causa subiungitur.

919—922. Isiciario dedit Bergk, in codd. sunt Chori (Coryphaei); vVelsen Choro dabat vs. 919 sq.ᵃ, Isiciario vs. 920ᵇ—922.

919. *ἁνὴρ*] *ἀνὴρ* codd. ‖ *παῦε, παῦ'*] in parenthesi haec collocat Lenting scholiastam secutus.

---

910. Dignum nunc certe se praestat Paphlago quem demirentur Theori [1]) et quicquid praeterea Athenis est assentatorum. *Capillis meis pro mantili utere, sodes*, seni dicit: *χειρομάκτρῳ* [2]) *χρῶ ταῖς ἐμαῖς θριξίν.* Ultimae autem rusticitatis cum sit *ἐσθῆτι ἀπομύττεσθαι* [3]), quid dicas de homine qui ad talia praebeat caput suum. Dionysi parasiti regi suo *πολλάκις παρασχεῖν τὰ πρόσωπα καταπτύεσθαι* feruntur [4]).

913. *τριηραρχεῖν ἀναλίσκοντα*] *per totum trierarchiae tuae tempus sumtus facere.*

915. Id quod iam dictum est clarioribus etiam verbis iteratur: *navem in quam nunquam non pecuniae aliquid sit impendendum aliquidve sarciendum.*

918. Docet hic versus trierarchas etiam hoc tempore, perinde atque postea [5]), non navem tantum accepisse sed etiam *τὰ σκεύη τῆς νεώς* ex armamentariis publicis iis fuisse exhibita.

919. *παφλάζει*] *ebullit, effervescit* [6]). Quod apposite de Paphlagone nunc dicitur [7]); cf. *παφλάσματα* de verbis tumidis usurpatum [8]). Item Timocles Hy-

---

[1]) Vesp. 600. — [2]) Xen. Cyrop. I 3 § 5. — [3]) Theophr. Char. 19. — [4]) Athen. 249 *f*. Etiam Diodori comici fr. 2 conferri potest. — [5]) Demosth. XLVII § 22 sqq. LI § 5. — [6]) *Begint te razen.* — [7]) Item Pac. 314; vid. etiam ad vs. 2. — [8]) Av. 1243.

ὑπερζέων. ὑφελκτέον
τῶν δᾳδίων ἀπαρυστέον
τε τῶν ἀπειλῶν ταυτηΐ.

(Ridens Paphlagoni offert suum cochlear.)

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

δώσεις ἐμοὶ καλὴν δίκην,
ἰπούμενος ταῖς εἰσφοραῖς.

---

920. ὑπερζέων] ὑπερζέονθ' Brunck.
921. δᾳδίων] sic vel δαλίων (cf. Pac. 959) Bentley, δᾴδων codd., δὲ τῶν ξύλων Ald.

---

periden oratorem κόμποις παφλάζειν dixit[1]). Proprie autem *de liquore* dicitur hoc verbum[2]). Similis est usus verborum ὑπερζεῖν[3]), ἐπιζεῖν *effervescere*[4]), ἀποζεῖν[5]), ἐξαναζεῖν[6]), ζεῖν[7]). Quae omnia de animo commoto sunt dicta[8]).

— παῦε] iteratur etiam Pac. 326: παῦε παῦ' ὀρχούμενος, praeterea vid. ad Ran. 122. Etiam Ran. 269 imperativus est repetitus.

920. ὑπερζέων] quod ὑπερβάλλειν dicitur Herodot. I 59[9]).

922. ταυτηΐ] nempe τῇ ζωμηρύσει[10]). Minarum spumam supernatantem ex olla effervescente tollendam esse ait isiciarius, nunc quoque artis suae verbulis usus. Simillima autem metaphora adhibita Alexis[11]) hominem dixit perinde atque vinum primo quidem ἀποζέσαι debere atque ἀφυβρίσαι[12]), et provectiore demum aetate ἀπαρυθέντα τὴν ἄνω ἐπιπολάζουσαν ἄνοιαν potabilem fieri et sedari[13]). De verbo ἀπαρύσαι vid. etiam Herodot. IV 2.

923. Cf. Vesp. 453: ἀλλὰ τούτω μὲν τάχ' ἡμῖν δώσετον καλὴν δίκην.

924. ἰπούμενος] cf. Aesch. Prom. 365: *Typhon iacet* ἰπούμενος ῥίζαισιν Αἰτναίαις ὕπο, item Pindarus *Aetnam* vocat ἶπον ἠνεμόεσσαν ἑκατογκεφάλα Τυφῶνος ὀβρίμου[14]). Est enim ἰποῦν *mole* vel *machina comprimere.* Sic Lys. 291 τὼ ξύλω τὸν ὦμον ἐξιπώκατον conqueritur coryphaeus, *elisus mihi est humerus onere quod gesto.* Multo autem fortius est ἰποῦν quam πιέζειν, quo verbo apud Hesychium redditur, quod autem nostro loco dicitur ταῖς εἰσφοραῖς ἰποῦσθαι, id apud Lysiam est πιέζεσθαι ταῖς εἰσφοραῖς[15]).

— ταῖς εἰσφοραῖς] molestissimae civibus hoc tempore erant εἰσφοραὶ sive tributa extraordinaria, quae Cleon anno 428 aut primum irrogavit[16]) aut post longum annorum intervallum redintegravit[17]), cum belli sumtus ingentes exhausissent aerarium neque ad damna sarcienda sufficerent sociorum φόροι[18]).

---

[1]) Timocl. fr. 15. — [2]) Hom. *N* 798 Ar. fr. 498 Cratin. 206 Eubul. 109 Antiphan. 217^4; vid. etiam ad Ran. 249. — [3]) Vs. 920. — [4]) Ach. 321 Thesm. 468 Soph. Trach. 840 Eur. Hec. 583 Iph. T. 987 Herodot. VII 13 Babr. 95 vs. 60. — [5]) Alex. fr. 45^3. — [6]) Aesch. Prom. 370. — [7]) Soph. Oed. C. 434 Eur. Hec. 1055. — [8]) Ut nostrum *ziedende drift.* — [9]) Vid. ad vs. praecedentem. — [10]) Antiphan. fr. 249, *soeplepel.* In scholiis male suppletur: τῇ κρεάγρᾳ. Recte interpretatus est Kuster. De omissis autem huiusmodi nominibus vid. ad Ach. 331. — [11]) Alex. fr. 45. — [12]) *Jeter sa gourme.* — [13]) καταστῆναι, vid. ad Ran. 1003. Item Xenophon iuvenibus ἐπιπολάζειν ὕβριν dixit Rep. Laced. 3 § 2. — [14]) Olymp. IV 11. — [15]) Lys. XXVIII § 3. Vid. etiam Xen. Hellen. VI 2 § 1 ἀποκναίεσθαι χρημάτων εἰσφοραῖς et Antiphan. fr. 204^3. Etiam nostra *geld afpersen* et *knevelarijen* huc faciunt. — [16]) Id quod e Thucydidis verbis effecerim. — [17]) Sic statuerunt alii. — [18]) Vid. Thucyd. III 19.

ἐγὼ γὰρ εἰς τοὺς πλουσίους
σπεύσω σ' ὅπως ἂν ἐγγραφῇς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐγὼ δ' ἀπειλήσω μὲν οὐ-
δέν, εὔχομαι δέ σοι ταδί·
τὸ μὲν τάγηνον τευθίδων
ἐφεστάναι σίζον, σὲ δὲ
γνώμην ἐρεῖν μέλλοντα περὶ
Μιλησίων καὶ κερδανεῖν
τάλαντον, ἣν κατεργάσῃ,
σπεύδειν ὅπως τῶν τευθίδων
ἐμπλήμενος φθαίης ἔτ' εἰς

935 sq. ἔτ' εἰς... ἐλθών V] ἔτ' εἰς... ἐλθεῖν R et plerique. Similis est lectionis varietas Nub. 1384; vHerwerden πρὶν εἰς... ἐλθεῖν, Zacher ἔτ' ἢ 'ς... ἐλθεῖν (coll. Herodot. VI 108 Xen. Cyrop. I 6 § 39 etc.). Equidem non dubito quin Venetus ipsam poetae manum servet.

925. *εἰς τοὺς πλουσίους*] thetes enim liberi erant a tributo hoc solvendo [1]).

926. *σπεύσω σε*] de verbo vid. ad vs. 896 et de prolepsi ad Nub. 493.

927—940. Non minas sed „preces" — immo diras! — profert isiciarius. Quibus simillimas et nihilo minus artificiose elaboratas fundit chorus Ach. 1156—1173, Antimacho cuidam pessima quaevis imprecatus itemque a *τευθίσιν* facto initio.

929. *τευθίδων*] de genitivo vid. ad vs. 904 sq. Est autem *τευθὶς loligo* [2]), *sepiae* arte cognata: *σύννομον | τῆς κυφονώτου σῶμ' ἔχουσα σηπίας | ξιφηφόροισιν χερσὶν ἐξωπλισμένη | τευθίς* [3]). Apud Aristophanem etiam Ach. 1157 commemoratur.

930. *ἐφεστάναι*] nempe *ἐπὶ τοῦ πυρός* sive *ἐπὶ τοῦ ἐπιστάτου* [4]), unde *ἀφαιρεῖται* cibus ut apponatur coenantibus [5]).

— *σίζον*] cf. Polyphemi oculus *σίζων ἐλαϊνέῳ περὶ μοχλῷ*. Piscium autem *ἐν τηγάνοις σιζόντων* haud infrequens apud comicos est mentio [6]).

931 sq. De *Milesiis* hoc tempore deliberatum esse supra [7]) vidimus; de talento autem, quod lucraturus nunc fingitur Paphlago, idem valet quod de similibus criminibus cunctis [8]).

933. *ἣν κατεργάσῃ*] eadem verba leguntur Eccl. 247, idem autem valet *ἣν διαπράξῃς* [9]): *si effeceris id quod cupiunt qui vocem tuam emerunt.*

934—936. Verba sic iungenda: *ὅπως φθαίης ἔτι ἐλθών* [10]) *εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν τευθίδων ἐμπλήμενος*, *ut concionem adeas devoratis prius loliginibus illis*, i. e. *ut prius etiam devores illas loligines quam concionem adeas.*

935. *ἐμπλήμενος*] gulosi hominis aviditas bene sic pingitur [11]).

[1]) Vid. ad Vesp. 41. — [2]) *Pijl-inktvisch, calmar* hodie dicta Italis. — [3]) Antiphan. fr. 217. — [4]) Av. 437. — [5]) Vid. ad Ach. 1119. Item nostrae coculae de cibis dicere solent *opzetten, opstaan, afzetten, afnemen.* — [6]) Ach. 1158 Teleclid. fr. 10 Alex. 187, cf. etiam Magnet. 1 et Nicostrat. 7. — [7]) Vs. 361. — [8]) Vid. ad vs. 834. — [9]) Plut. 378. — [10]) De notissimo participii post *φθάνειν* usu vid. Nub. 1384 Plut. 485, 685, 1133 etc. — [11]) Cf. Vesp. 1127 Eccl. 51.

ἐκκλησίαν ἐλθών· ἔπει-
τα πρὶν φαγεῖν ἁνὴρ μεθή-
κοι, καὶ σὺ τὸ τάλαντον λαβεῖν
βουλόμενος ἐ-
σθίων ἅμ' ἀποπνιγείης.

ΧΟΡΟΣ.

(Cantus.)

εὖ γε, νὴ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Δήμητρα.

SCENA DECIMA SEPTIMA.

Eidem.

ΔΗΜΟΣ.

καὶ ἐμοὶ δοκεῖ καὶ τἄλλα γ' εἶναι καταφανῶς
ἀγαθὸς πολίτης, οἷος οὐδείς πω χρόνου

---

937. ἁνὴρ Lenting] ἀνὴρ codd.

940. ἅμ'] addidit Meineke coll. Eccl. 85, vid. etiam Philetaeri fr. 6; ἐπαποπνιγείης Elmsley.

941 sq. Miri numeri; tetrametrum ut efficeret Bergk delebat particulam γε et in fine lacunam significabat, quam verbis <τάδ' ηὔξω> explet vHerwerden (coll. vs. 928). Sed neque τάδε pro ταῦτα satis aptum, neque metrum anapaesticum nunc expectatur. Sermone pedestri haec dicta esse perhibet scholion metricum, quod vix tamen est credibile, nam ceteri huiusmodi loci (Ach. 237, 241 Av. 865 sqq., 1661 sqq. Thesm. 295) a nostro sunt diversi; itaque vix dubito quin a cuncto choro magna cum gravitate cantata fuerint haec verba, non a solo coryphaeo recitata.

943. δοκεῖ ... εἶναι] δοκεῖ· ... ἐστὶ Meineke, δοκεῖ· ... ἦν γὰρ vVelsen. || καταφανῶς] περιφανῶς Meineke; vid. commentarius.

---

937. πρὶν φαγεῖν] subiectum (σε) omissum est, ut Thesm. 572, vel ut obiectum ibidem vs. 1208.

— ἁνὴρ μεθήκοι] sc. σε, *vir ille* (qui te corrupit) *adsit te petens*. De verbo μεθήκειν vid. ad vs. 605.

940. Sic mortem te dignam invenias, ipsa tua avaritia suffocatus; quemadmodum Philoxeno heluoni polypus nimis delicatus necem intulisse fertur [1]), Phormisius autem βινῶν ἅμα diem obiisse supremum et Lais βινουμένη [2]).

942. Consimilia sunt Demosthenis verba: μὰ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Δήμητρα, οὐ ψεύσομαι [3]), de more autem per tria numina iurandi vid. ad Nub. 1234.

943. καταφανῶς] non redit apud comicos, qui alias dicere solent περιφανῶς [4]), quod hic quoque fortasse est scribendum. Idem apud Thucydidem valet διαφανῶς [5]).

944. οἷος οὐδείς πω] cf. Thucydidis verba: *Themistocles apud regem* γίγνεται

---

[1]) Athen. 341. — [2]) Philetaer. fr. 6 et 9. — [3]) Demosth. LII § 9. — [4]) Vs 1186 etc. — [5]) Thucyd. II 65 § 8.

ἀνὴρ γεγένηται τοῖσι πολλοῖς τοῦ ὀβολοῦ.
σὺ δ', ὦ Παφλαγών, φάσκων φιλεῖν μ', ἐσκορόδισας.
καὶ νῦν ἀπόδος τὸν δακτύλιον, ὡς οὐκέτι
ἐμοὶ ταμιεύσεις.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.
(anulum reddens:)
ἔχε· τοσοῦτον δ' ἴσθ', ὅτι,
εἰ μή μ' ἐάσεις ἐπιτροπεύειν, ἕτερος αὖ
ἐμοῦ πανουργότερός τις ἀναφανήσεται.

---

945. *ἀνὴρ*] *πολλοῦ* Blaydes, ut Plut. 98; in V litterae *ἀνὴρ γε* sunt in rasura. Sed vid. commentarius.

μέγας[1]) *ὅσος οὐδείς πω Ἑλλήνων*[2]), et Gorgiae apud Platonem dictum gloriosum: *οὐδείς μέ πω ἠρώτηκε καινὸν οὐδὲν πολλῶν ἐτῶν*[3]).

— *χρόνου*] insolite pro *πολλοῦ χρόνου* vel *διὰ* (*πολλοῦ*) *χρόνου* est dictum[4]). Quamquam et nos dicimus *in geen tijd(en)* pro *in langen tijd niet*. Cf. etiam *χρόνῳ* *tandem*[5]).

945. *τοῖσι πολλοῖς τοῦ ὀβολοῦ*] perexigui pretii sunt quae *πολλὰ τοῦ ὀβολοῦ* veneunt, ut apuae[6]); contra *τίμιον* est *τὸ μικρὸν τοῦ ὀβολοῦ πωλούμενον*[7]). Itaque *οἱ πολλοὶ τοῦ ὀβολοῦ*[8]) sunt *faex plebeculae*, *ὁ συρφετὸς τῆς πόλεως*[9]). Sic scilicet in comici ore audit civitas, in qua non *οἱ ἄριστοι* praepolleant sed *οἱ πολλοί*. Dignissimus qui conferatur est Vesparum locus[10]), ubi Euathlus et Cleonymus quique eorum sunt similes dicuntur *οἱ „οὐχὶ προδώσω τὸν Ἀθηναίων κολοσυρτόν"*.

946. *φάσκων φιλεῖν μ' ἐσκορόδισας*] *tu, qui amare me perhibes, bilem mihi movisti.* De verbo *σκοροδίσαι* vid. ad vs. 494, verba autem *φάσκων φιλεῖν* etiam vs. 870 sunt dicta. Alienum hinc est quod observarunt Casaubonus et Berglerus[11]), *φιλεῖν* etiam *osculari* significare; non enim eius qui *φάσκει φιλεῖν*, sed eius qui revera *φιλεῖ*, displicere possunt basia.

947 sq. *Iamque anulum meum mihi redde, non enim dispensatore* (*ἐπιτρόπῳ*) *te utar posthac*[12]). — Promus condus sigillo domini sibi credito litteras obsignabat quaeque servanda erant *ἐσήμαινε* sive *σφραγῖδα ἐπέβαλλεν*[13]). Quod urbis claves et sigillum publicum, in quo noctua vel gorgoneum expressum fuisse videtur, uni quotidie *τῶν πρυτάνεων* credebatur, qui dicebatur *ἐπιστάτης*[14]), id huc non facit[15]).

948. *ἔχε*] cf. vs. 51.

949. *ἐπιτροπεύειν*] vid. vs. 212.

— *ἕτερός ... τις*] cf. Nub. 34.

---

[1]) Codd. *μέγας καί*. — [2]) Thucyd. I 138 § 2. — [3]) Gorg. 448 *a*. — [4]) Vid. ad Vesp. 1252. — [5]) Lys. XIII § 83 etc. — [6]) Sic alias *δέκα τοῦ ὀβολοῦ* a comicis dictum fuit *ἐπὶ τῶν μηδενὸς ἀξίων* (fr. adesp. 763), et vilissimam polentam Antiphanes vocavit *τὴν πλείστην τοῦ ὀβολοῦ μᾶζαν* (fr. 135); vid. etiam Timocl. fr. 18^3 Av. 1079. — [7]) Vid. Eupol. fr. 185. — [8]) *De „honderd om een dubbeltje"*. Cf. supra vs. 73. — [9]) Vesp. 673. — [10]) Vesp. 666. — [11]) Coll. Horat. Epod. 3 et Thesm. 494. — [12]) De verbi *ταμιεύειν* usu vid. Lys. 493, 495 Thesm. 419 Eccl. 600, et cf. *ταμίας* Vesp. 613, *ἐπίτροποι καὶ ταμίαι* Eccl. 212. — [13]) Lys. 1198 Thesm. 415 Eur. Or. 1108 Herc. 53 fr. 762 Xen. Hell. V 1 § 30 etc. — [14]) Vid. [Aristot.] Rep. Athen. 44 § 1. — [15]) Praeterea videantur quae de hoc loco in Prolegomenis sunt observata.

ΔΗΜΟΣ.

οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ δακτύλιός ἐσθ' οὑτοσὶ
οὑμός· τὸ γοῦν σημεῖον ἕτερον φαίνεται,
ἀλλ' ἢ οὐ καθορῶ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

φέρ' ἴδω.

(Anulum a sene acceptum inspiciens:)

τί σοι σημεῖον ἦν;

ΔΗΜΟΣ.

δημοῦ βοείου θρῖον ἐξωπτημένον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὐ τοῦτ' ἔνεστιν.

ΔΗΜΟΣ.

οὐ τὸ θρῖον; ἀλλὰ τί;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

λάρος κεχηνὼς ἐπὶ πέτρας δημηγορῶν.

ΔΗΜΟΣ.

αἰβοῖ τάλας.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τί ἔστιν;

ΔΗΜΟΣ.

ἀπόφερ' ἐκποδών.

---

955. τοῦτ' ἔνεστιν R] τοῦτό γ' ἔστιν V et plerique.

---

953. ἀλλ' ἢ οὐ καθορῶ] Cf. Thesm. 97 sq.: ἀλλ' ἢ τυφλός μέν εἰμ'· ἐγὼ γὰρ οὐχ ὁρῶ | ἄνδρ' οὐδέν' ἐνθάδ' ὄντα, Κυρήνην δ' ὁρῶ. Praeterea de particulis ἀλλ' ἢ vid. vs. 1162 et ad Ran. 928.

954. Verborum huic lusui — quem multis hodie, ut mihi, frigere suspicor — etiam Vesp. 40 noster indulsit, qui totus conferendus est locus. Verbum θρῖον tetigi ad Vesp. 436 et Ran. 134, δήμου autem θρῖον etiam Ach. 1102 commemoratur [1]). Compositum ἐξοπτᾶν vs. 1204 (?) redit [2]).

955. ἔνεστιν] cf. vs. 122.

956. Vid. ad vs. 313 et ad Nub. 591; πέτρα nunc non tota dicitur Pnyx [3]) sed τὸ βῆμα sive ὁ λίθος [4]), unde verba faciebant ad populum. Apud Matronem τὸν παρῳδὸν Homerica dictione festive utentem Chaerephon parasitus dicitur πεινῶντι λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς, | νήστης, ἀλλοτρίων εὖ εἰδὼς δειπνοσυνάων [5]).

---

[1]) Post Elmslei emendationem. — [2]) Praeterea vid. Ach. 1005 Pherecrat. fr. 108^{10} Teleclid. 1^{7} Eubul. 15^{8}. — [3]) Ut vs. 754 et alibi. — [4]) Pac. 680 Eccl. 87, vid. etiam Thesm. 529 et ad Ach. 683. — [5]) Athen. 134 e.

οὐ τὸν ἐμὸν εἶχεν, ἀλλὰ τὸν Κλεωνύμου.
παρ᾽ ἐμοῦ δὲ τουτονὶ λαβὼν ταμίευέ μοι.

(Alium anulum tradit isiciario.)

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

μή δῆτά πώ γ᾽, ὦ δέσποτ᾽, ἀντιβολῶ σ᾽ ἐγώ,
πρὶν ἄν γε τῶν χρησμῶν ἀκούσῃς τῶν ἐμῶν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ τῶν ἐμῶν νυν.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἀλλ᾽ ἐὰν τούτῳ πίθῃ,
μολγὸν γενέσθαι δεῖ σε.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

κἤν γε τουτῳί,
ψωλὸν γενέσθαι δεῖ σε μέχρι τοῦ μυρρίνου.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἀλλ᾽ οἵ γ᾽ ἐμοὶ λέγουσιν ὡς ἄρξαι σε δεῖ
χώρας ἁπάσης ἐστεφανωμένον ῥόδοις.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οἱ ἐμοὶ δέ γ᾽ αὖ λέγουσιν ὡς ἁλουργίδα

---

958. *Κλεωνύμου*] de hoc homine vid. ad Nub. 353.

960. *μή ... πώ γε*] vid. ad Nub. 196.

961. Paphlagonis vaticinia etiam fabulae initio commemorata sunt [1]).

962. *ἐὰν τούτῳ πίθῃ*] *si isti* (eiusque oraculis) *aurem praebueris.*

963. *μολγὸν*] utrem bovinum sic dictum esse ait Pollux [2]), addens Aristophanem *χρησμόν τινα παίζοντα* hoc verbo usum esse in versu: *μή μοι Ἀθηναίους αἰνεῖτ᾽* [3]), *ἢ μολγοὶ ἔσονται* [4]). Nempe et illic et nostro loco [5]) comicus respicit oraculum, quod Theseo eiusque urbi olim datum esse ferebatur: *ἀσκὸς γὰρ ἐν οἴδματι ποντοπορεύσῃ* et postea a Sibylla his verbis esse iteratum: *ἀσκὸς βαπτίζῃ, δῦναι δέ τοι οὐ θέμις ἐστί* [6]). Etiam in Agricolis fabula oraculum illud tangens noster voce *μολγῷ* est usus [7]). Quod autem voci *ἀσκῷ* his locis iocose substitutum est *μολγός*, inde efficio talem demum utrem, cuius corium esset attritum, *μολγὸν* esse dictum. Quod nomen in homines *μοχθηροὺς* translatum esse docet priscus aliquis grammaticus in scholiis, fortasse Crates; sed corruptissima haec extant.

964. *μυρρίνου*] ut *μύρτον* et *σῦκον* et *κριθή* et *βάλανος* et *λειμών* [8]) et alia hoc nomen ad pudenda est translatum.

967. *ἁλουργίδα*] *paludamentum purpu-*

---

[1]) Cf. vs. 61. — [2]) Poll. X § 187. — [3]) *αἰνεῖν*? — [4]) Fr. 694. — [5]) Vid. etiam vs. 1067. — [6]) Plut. Thes. 24 Pausan. I 20 § 4. — [7]) Teste Symmacho in scholiis, qui ipsa comici verba affert (fr. 101), misere tamen corrupta. — [8]) Eur. Cycl. 171.

ἔχων κατάπαστον καὶ στεφάνην ἐφ᾽ ἅρματος
χρυσοῦ διώξει . . . Σμικύθην καὶ Ἀγύρριον.

---

968. *στεφάνην*] *στέφανον* Meineke, illud enim de femineo tantum ornatu dici (Eccl. 1034 et saepius apud alios). Sed vid. commentarius.

969. *διώξει* Elmsley] -*ξεις* codd. ‖ *Ἀγύρριον* Dindorf] *κύριον* codd.; nomen proprium in codicum lectione latere certum duco. Quod qui primus sensisse videtur Reiske, *καὶ Πυρρίαν* proponebat, minime sane absurde. Vid. commentarius.

---

reum [1]). Dicebatur etiam *φοινικίς* [2]) vel *ξυστίς* [3]). Nempe *ἁλουργής* [4]) vocabatur lana purpura tincta [5]). Quod ubi secundum artis praecepta fit, *δευσοποιός* exinde est color, et sine detrimento lavari possunt vestimenta inde confecta; sin minus, „*ἐξίτηλοι*" evadunt *πορφυρίδες* [6]). Hinc *δευσοποιὸν πονηρίαν* Dinarchus dicit improbitatem *ἀνέκπλυτον*, quae nullis purgaminibus possit deleri [7]), et nostro perfrictae frontis nebulo audit *περιαλουργὸς τοῖς κακοῖς* [8]).

968. *κατάπαστον*] i. e. *πεποικιλμένην, ποικίλην, vestem pictam*: *δίπλακα πορφυρέην, πολλὰ δαίδαλα ἔχουσαν ἐμπεπασμένα*. Nam *πάττειν* in vetusta certe lingua est *ποικίλλειν* [9]).

— *στεφάνην*] hac voce, quae alibi *feminarum* ornamentum significat [10]), iocose nunc designatur priscus ornatus, qui infra vs. 1331 *τὸ ἀρχαῖον σχῆμα* marathonomachorum dicitur [11]).

969. Post *διώξει* expectatur *hostium* mentio; sed ioco usus, quem etiam Ach. 699 et Vesp. 1207 admisit, comicus enunciatum detorquet in verbi *διώκειν* usum forensem; duorum enim *civium* subiungit nomina, significans igitur dignissimos hos esse qui rei fiant. *Smicythum* illum, quem anno 424/3 scribam *τῶν ταμιῶν τῆς θεοῦ* fuisse testantur lapides, huc refert Müller Strübing [12]), litis autem Smicythae alicui olim intentatae mentionem facit Demosthenes [13]); fortasse igitur hic homo intellegendus. *Agyrrhius* aliquot annis post in rep. administranda magnas egit partes, quo tempore auctor extitit ut etiam concionantibus, perinde atque iudicibus, tribueretur merces diurna [14]). Nunc igitur inter Cleonis asseclas bonis viris infestos commemorari potuit. Non tamen constat Aristophanem hoc loco usum esse eius nomine, quod e coniectura est scriptum; nam etiam altera quae proposita est lectio: *Σμικύθην καὶ Πυρρίαν* [15]) habet quod placeat. — Id quidem certum est, nugari scholiastam illum, qui Smicythen pro Thracio regulo habeat, et deteriora etiam duco quae ad traditam vocem *κύριον* defendendam a veteribus sunt prolata [16]).

---

1) *ἁλουργιαῖον* fr. 741. — 2) Ach. 320 etc. — 3) Vid. ad Nub. 70. — 4) *ἁλοϝεργής*. — 5) *πορφυροβαφής*. — 6) *Verschieten*: Xen. Oecon. X § 3. — 7) Dinarch. II § 4. De adiectivo *δευσοποιῷ* vid. praeterea Plat. Rep. 429*e* Alex. fr. 141[9] Diphil. fr. 72 Ruhnk. ad Tim. s. v. — 8) Ach. 856. Nos: *door de wol geverwd.* — 9) Hom. Γ 126 X 441; vid. etiam Ξ 179 et ad Nub. 912, supra vs. 99 et 502. — 10) Etiam apud nostrum, Eccl. 1031. Vid. ad Hom. Σ 597. — 11) Poetae igitur mentem vernacule bene reddas sic: *met een gebloemde japon aan en een oorijzer op het hoofd.* — 12) Aristoph. u. die hist. Kritik p. 339. — 13) Demosth. XIX § 191. — 14) [Aristot.] Rep. Ath. 41 § 3, schol. Eccl. 102; praeterea vid. ad Ran. 367. — 15) *Jan-rap en zijn maat.* Est enim vulgare nomen *Smicythes* (vel -*thus*): Eccl. 293 Vesp. 401 Eccl. 46 Pherecrat. fr. 32; cf. *Smicrines* comoediae novae nomen, Alex. fr. 76. De voce autem *πυρρίᾳ* vid. ad Ran. 730. — 16) Schol.: *ὥσπερ ἐν ταῖς εἰσαγωγαῖς τῶν ἐγκλημάτων κηρύττειν εἰώθασιν, ἐπειδὰν γυναικὶ ἐπιφέρηται ἔγκλημα. οὕτω γὰρ*

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

καὶ μὴν ἔνεγκ' αὐτοὺς ἰών, ἵν' οὑτοσὶ
αὐτῶν ἀκούσῃ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

πάνυ γε.

ΔΗΜΟΣ.

καὶ σύ νυν φέρε.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἰδού.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἰδού, νὴ τὸν Δί'· οὐδὲν κωλύει.

(Paphlago domum intrat, Isiciarius dextrorsum abit, suas in urbe aediculas petens.)

ΧΟΡΟΣ.

Stropha (vs. 973—984).

ἥδιστον φάος ἡμέρας
ἔσται τοῖσι παροῦσι καὶ
πᾶσιν τοῖς ἀφικνουμένοις,

---

970 sq.[a] Choro (Coryphaeo) dedit Enger, in codd. sunt Demi (sic habet B) vel Cleonis (quod est in V).

970. *ἰών*] *εἰσιών* V alii.

971. *πάνυ γε*] cum reliquis verbis huius versus Isiciario tribuit Lenting (coll. Ach. 342 Vesp. 457), Demo Enger. ‖ *νυν*] *δή* Ald.

972. Totum Cleoni tribuebat Meineke, *ἰοὺ ἰού* legens; nimis audacter Bergk *ΚΛ. ἴω; ΑΛΛ. ἴω; ΔΗΜ. νὴ τὸν Δί', οὐδὲν κωλύει,* Blaydes *ΚΛ. ἰδού. ΑΛΛ. ἰδού. ΔΗΜ. θέοιτ' ἄν. ΚΛ. ΚΑΙ ΑΛΛ. οὐδὲν κωλύει.*

974. *τοῖσι*] *τοῖσιν* V, *τοῖς* B; **τοῖς τε*?

975. In codd. est *τοῖσιν ἀφικνουμένοισιν*, Dobree addidit *πᾶσιν* (post *παροῦσι* id collocans). Bentley coniecit *τοῖσι δεῦρ'* (Porson *καὶ δεῦρο τοῖς*) *ἀφικνουμένοις*, Cobet *τοῖσιν εἰσαφικνουμένοις* (ut Plat. Menon. 92*e* Xen. Redit. III § 12 V § 1), vVelsen *τοῖς ἀφιξομένοις, κακῶς.*

---

970. *ἔνεγκε ... ἰών*] vid. ad Nub. 1212.

972. Cf. vs. 723. — Domum suam abire fingitur isiciarius teste vs. 1001.

973. *φάος*] poetica forma in canticis redit Av. 1748 Ran. 1529 et in parodia Ach. 1185 [1]). „*Παρὰ τὰ Εὐριπίδου*" haec dicta esse perhibet scholion, nullo tamen Euripidis loco allato.

975. *τοῖς ἀφικνουμένοις*] *peregrinis huc adventantibus* [2]).

προκαλεῖσθαι εἰώθασιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ· „ἡ δεῖνα καὶ ὁ κύριος" τουτέστιν ὁ ἀνήρ. ἅμα οὖν ὡς γυναικώδη τὸν Σμικύθην κωμῳδεῖ. — [1]) Cf. *φέγγος* infra vs. 1319. — [2]) Cf. Av. 1418.

ἣν Κλέων ἀπόληται.
καίτοι πρεσβυτέρων τινῶν
οἵων ἀργαλεωτάτων
ἐν τῷ Δείγματι τῶν ... δικῶν
ἤκουσ' ἀντιλεγόντων,
ὡς εἰ μὴ ἐγένεθ' οὗτος ἐν
τῇ πόλει μέγας, οὐκ ἂν ἤ-
στην σκεύει δύο χρησίμω,
δοίδυξ οὐδὲ τορύνη.

---

976. *Κλέων*] *οὗτός γ'* Keck, Cleonem enim suo nomine alibi in hac fabula non designari. At nunc in scena non adest Paphlago, *ἐκεῖνος* igitur dicendum esset.

981. *ἐγένεθ'*] *γένοιθ'* codd.

983. *σκεύει*] *σκεύη* codd.; vid. Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[2] p. 103.

---

976. Commentarii instar est Thucydidis testimonium de optimatium quae anno 425 ergo Cleonem fuit mente: *Cleonis Pylum aggressuri consilia haud ingrata fuere τοῖς σώφροσι τῶν ἀνθρώπων, λογιζομένοις δυοῖν ἀγαθοῖν τοῦ ἑτέρου τεύξεσθαι, ἢ Κλέωνος ἀπαλλαγήσεσθαι, ὃ μᾶλλον ἤλπιζον, ἢ σφαλεῖσι γνώμης Λακεδαιμονίους σφίσι χειρώσεσθαι*[1]). Necdum deferbuisse illud odium videmus, neque aliter senserunt postea, cum in Thraciam cum copiis profectus est Cleon[2]).

978. *οἵων*] eodem sensu quo *ὅτι* additur superlativo[3]).

979. Dicebatur *Δεῖγμα*[4]) stoa ubi rerum promercalium *specimina*[5]) solebant exponi. Notissimum autem erat Piraei *Δεῖγμα* portui adiacens, quo multi semper confluebant emturientes, crebrasque ibi, ut in foro, fuisse otiosorum hominum confabulationes quivis intellegit[6]). Etiam aliis urbibus suum fuisse *Δεῖγμα* disertis testimoniis constat[7]), sed *litium Δεῖγμα* nusquam fuit, nec nisi iocoso quodam linguae lapsu potuit dici; sunt autem intellegendae *σανίδες λελευκωμέναι* seriem causarum proximo tempore diudicandarum exhibentes. Illuc crebro confluentes senes heliastae[8]) Cleonem patronum suum collaudare solent.

980. *ἀντιλεγόντων, ὡς*] *qui in contrariam partem disputantes perhibebant*[9]).

984. Quemadmodum malignus sycophanta *κρατὴρ κακῶν* et *τριπτὴρ δικῶν* audit[10]), sic *reip. δοίδυξ* sive *pistillum*[11]) atque *τορύνη* sive *cochlear*[12]) dicitur nunc turbulentus demagogus, quem chorus *βορβοροτάραξιν* vocavit supra[13]). Digna quae praeterea conferantur sunt verba coloris Aristophanei: *Neptunus mare turbavit ὥσπερ τορύνην τὴν τρίαιναν ἐμβαλών*[14]) et: *ἀναδοιδυκίζειν*[15]) i. e. *ἀναταράττειν*. Verbum *τορύνειν* infra legitur[16]).

— *οὐδὲ*] negligentius pro *καὶ* particula hoc est dictum, quasi *οὐκ ἂν ἦν δοίδυξ* praecesserit[17]).

---

1) Thucyd. IV 28. — 2) Vid. Vesp. Prolegom. p. XXXII sq. — 3) Item Ach. 384 Xen. Anab. IV 8 § 2 Plat. Conv. 220*b* etc. — 4) *Bazar.* — 5) Ach. 988 Menandr. fr. 95 etc. — 6) Cf. Xen. Hell. V 1 § 21, Demosth. XXXV § 29 L § 24, Lys. fr. c. Tisidem, Polyaen. VI 2 § 2. — 7) Vid. e. g. Polyb. V 88. — 8) Cf. Vesp. 349 (Nub. 779). — 9) Cf. Plut. 593 vel Herodot. VIII 77. — 10) Ach. 937. — 11) Vesp. 938. — 12) Av. 78 sq. — 13) Vs. 309, ubi vid. — 14) Fr. adesp. 354. — 15) Fr. adesp. 926, vid. etiam fr. 973; nos: *de peentjes opscheppen.* — 16) Vs. 1172. — 17) Vid. ad *μηδὲ* vs. 580.

Antistropha (vs. 985—996).

ἀλλὰ καὶ τόδ' ἔγωγε θαυ-
μάζω τῆς ὑομουσίας
αὐτοῦ. φασὶ γὰρ αὐτὸν οἱ
παῖδες, οἳ ξυνεφοίτων,
τὴν δωριστὶ μόνην ἐναρ-
μόττεσθαι θαμὰ τὴν λύραν,
ἄλλην δ' οὐκ ἐθέλειν μαθεῖν·
κᾆτα τὸν κιθαριστὴν
ὀργισθέντ' ἀπάγειν κελεύ-
ειν, „ὡς ἁρμονίαν ὁ παῖς
οὗτος οὐ δύναται μαθεῖν
ἢν μὴ δωροδοκιστί."

---

989. *ἐναρμόττεσθαι* Dindorf] *ἁρμόττεσθαι* codd.; *ἂν ἁρμόττεσθαι* Ald.

996. *δωροδοκιστί* V[1] R] *-κηστί* V[2] alii, qui neque probus est terminus, nam *-κητί* dicendum foret (et sic habent pauci), neque festivus, nam parum est similis adverbiis *δωριστί λυδιστί* ceteris.

---

985 sq. De structura vid. ad vs. 787.

986. *ὑομουσίας*] vid. ad Nub. 1001.

988. *ξυνεφοίτων*] vid. Plat. Euthydem. 272*c*: *οἱ παῖδες οἱ συμφοιτηταί μου* vel Cleocriti apud Xenophontem verba: *συγχορευταὶ καὶ συμφοιτηταὶ γεγενήμεθα καὶ συστρατιῶται* [1]), et ad Nub. 916.

989. *τὴν δωριστὶ*] sc. *ἁρμονίαν*. Cf. Lachetis verba apud Platonem: *κομιδῇ μοι δοκεῖ μουσικὸς* [2]) *ὁ τοιοῦτος εἶναι, ἁρμονίαν καλλίστην ἡρμοσμένος* [3]), *οὐ λύραν οὐδὲ παιδιᾶς ὄργανα ἀλλὰ τῷ ὄντι ζῆν ἡρμοσμένος αὐτὸς αὑτοῦ τὸν βίον σύμφωνον τοῖς λόγοις πρὸς τὰ ἔργα, ἀτεχνῶς δωριστί, ἀλλ' οὐκ ἰαστί, οἶμαι δὲ οὐδὲ* [4]) *φρυγιστὶ οὐδὲ λυδιστί, ἀλλ' ἥπερ μόνη Ἑλληνική ἐστιν ἁρμονία* [5]). Activo *ἐναρμόττειν* utitur Pindarus, de ipsa Musa locutus: *Μοῖσα ... παρέστα μοι ... ἐναρμόξαι* [6]), sed mortales cum suam lyram parant eam *ἐναρμόττονται*. Aeolicam harmoniam prae ceteris laudat Pratinas: *μήτε σύντονον δίωκε μήτε τὰν ἀνειμέναν Ἰαστὶ μοῦσαν, ἀλλὰ τὰν μέσαν νεῶν ἄρουραν αἰόλιζε τῷ μέλει* [7]).

992. *κιθαριστὴν*] vid. ad vs. 188 sq. et Nub. 964.

993 sq. Aut ad ipsum puerum "*ἄπαγε*" dixit ludimagister iratus: „*quin proripis te*", aut ad eius paedagogum: „*ἄπαγε αὐτόν*" [8]). De transitu ab indirecta oratione ad directam vid. ad vs. 668 sq.

996. *δωροδοκιστί*] adv. iocose fictum; cf. Cratini dea *Δωρῶ συκοπέδιλος* [9]) et de verbo *δωροδοκεῖν* vid. ad Ran. 361.

---

[1]) Xen. Hell. II 4 § 20. — [2]) I. e. *cultus homo*, supra vs. 191. — [3]) Cf. vs. 1236. — [4]) *Nedum*. — [5]) Lach. 188*d*. Cf. etiam 193*d* Rep. 398*e* sq.*a*; praeterea vid. ad Nub. 968 et ad Ran. 1314. — [6]) Ol. III 9. — [7]) Apud Athen. 624*f*. Quae verba cum Aristot. Polit. VIII 7 § 4 sunt conferenda, haud scio autem an sic sint scribenda: *μήτε σύντονον δίωκε μήτ' ἄγαν ἀνειμέναν* | *τὰν μέσαν νεῶν ἄρουραν αἰόλιζε τῷ μέλει*. Nam difficile est non agnoscere tetrametros. — [8]) Hoc cum Kockio puto. — [9]) Supra vs. 529.

SCENA DECIMA OCTAVA.

Demus, Paphlago, Isiciarius, Chorus.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(voluminibus onustus rediens:)

ἰδοὺ θέασαι! κοὐχ ἅπαντας ἐκφέρω.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(maiorem etiam vim voluminum secum trahens:)

οἴμ', ὡς χεσείω! κοὐχ ἅπαντας ἐκφέρω.

ΔΗΜΟΣ.

ταυτὶ τί ἐστί;

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

λόγια.

ΔΗΜΟΣ.

πάντ';

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐθαύμασας;

καὶ νὴ Δί' ἔτι γέ μοί ἐστι κιβωτὸς πλέα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐμοὶ δ' ὑπερῷον καὶ ξυνοικία δύο.

ΔΗΜΟΣ.

φέρ' ἴδω, τίνος γάρ εἰσιν οἱ χρησμοί ποτε;

---

997. *ἰδοὺ θέασαι*] item Ach. 366 Eur. Herc. 1131, *ἰδοὺ θεῶ* Vesp. 1170, *ἰδοὺ θεᾶσθε* Soph. Trach. 1079.

998. Vid. ad Ran. 1 sqq. et 8.

999. *πάντα;*] *cunctane ista volumina vaticiniis sunt impleta?*

— *ἐθαύμασας;*] vid. Nub. 185 et ad Nub. 174.

1001. Vox *ὑπερῷον*, quae apud Homerum frequens est, apud nostrum redit Eccl. 698 Plut. 811 [1]); *ξυνοικία* autem sive *insula* commemoratur etiam Thesm. 273 et fr. 133. Cuius vocis vim optime his verbis exponit Aeschines [2]): *ὅπου πολλοὶ μισθωσάμενοι μίαν οἴκησιν διελόμενοι ἔχουσι, συνοικίαν καλοῦμεν, ὅπου δ' εἷς ἐνοικεῖ οἰκίαν* [3]). Dicit igitur isiciarius sibi aedicularum suarum partem superiorem duasque domus praegrandes mercede conductas oraculis plenas esse insuper.

---

[1]) Cf. etiam Lys. I § 22 etc. — [2]) I § 124. — [3]) Praeterea cf. Thucyd. III 74 § 2 [Xen.] Rep. Athen. I § 17 Aeschin. I § 43 Herod. Mimiamb. III 47.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οἵ ἐμοὶ μέν εἰσι Βάκιδος.

ΔΗΜΟΣ.

οἱ δὲ σοὶ τίνος;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Γλάνιδος, ἀδελφοῦ τοῦ Βάκιδος γεραιτέρου.

ΔΗΜΟΣ.

εἰσὶν δὲ περὶ τοῦ;

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

περὶ Ἀθηνῶν, περὶ Πύλου,
περὶ σοῦ, περὶ ἐμοῦ, περὶ ἁπάντων πραγμάτων.

ΔΗΜΟΣ.

οἱ σοὶ δὲ περὶ τοῦ;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

περὶ Ἀθηνῶν, περὶ φακῆς,
περὶ Λακεδαιμονίων, περὶ σκόμβρων νέων,
περὶ τῶν μετρούντων τἄλφιτ' ἐν ἀγορᾷ κακῶς,
περὶ σοῦ, περὶ ἐμοῦ. τὸ πέος οὑτοσὶ δάκοι.

1005. δὲ] δὲ δὴ V. || Ἀθηνῶν] Ἀθηναίων R (cf. vs. 159).
1006. ἁπάντων] πάντων V alii.
1007. Ἀθηνῶν] Ἀθηναίων V R et paene omnes (cf. vš. 159).
1009. κακῶς] καλῶς R.
1010. Sic est in R et plerisque, sed V et alii habent περὶ σοῦ, περὶ ἐμοῦ, περὶ

1003. De *Bacide* vid. ad vs. 123.

1004. *Glanidem* noster Bacidi de suo nunc largitur fratrem [1]), iocnlariter abusus piscis cuiusdam nomine [2]).

1007 sq. Ridicule rebus gravissimis intermiscentur puls et scombri, et Pylo, quae Cleoni σίτησιν illam peperit, substituitur φακῇ [3]), quo magis etiam sortilegorum nugae ipsique demagogi talia plebeculae venditantes [4]) in contemtum deducantur. De voce φακῇ vid. ad Vesp. 811, *scombrorum* [5]) Hellesponto advectorum mentio fit apud Hermippum [6]). Verborum similis est compositio Ran. 112 sq. Antiphan. fr. 88; vid. etiam Plut. 190 sq.

1009. Belli praesertim annis, in tanta annonae caritate, farinae venditores saepe fraudasse cives cum per se intellegitur, tum praeter nostrum locum testatur Nub. 640.

1010. τὸ πέος οὑτοσὶ δάκοι] vulgatum

[1]) Cf. vs. 1035, 1097. — [2]) *Siluri, meerval*: schol., Archipp. fr. 26 Ephipp. 12^{1} Mnesimach. 4^{32} etc. — [3]) Vid. ad vs. 280 sq., vs. 575, vs. 1167. — [4]) Vid. ad vs. 61. — [5]) *Makreelen.* — [6]) Hermipp. fr. 63^{5}; praeterea cf. Anaxandr. 41^{41} Mnesimach. 4^{34} etc.

ΔΗΜΟΣ.

ἄγε νυν ὅπως αὐτοὺς ἀναγνώσεσθέ μοι,
καὶ τὸν περὶ ἐμοῦ ἐκεῖνον, ᾧπερ ἥδομαι,
ὡς „ἐν νεφέλῃσιν αἰετὸς“ γενήσομαι.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἄκουε δή νυν καὶ πρόσεχε τὸν νοῦν ἐμοί.
„φράζευ, Ἐρεχθεΐδη, λογίων ὁδόν, ἥν σοι Ἀπόλλων

ἁπάντων πραγμάτων, dein novo versu *τὸ πέος οὑτοσὶ δάκοι*. Qui merus error mihi videtur e versu 1006 natus, itaque non facio cum Kockio, qui additis verbis <*ἄλλων τε πολλῶν*> duos trimetros hinc effecit admodum languidos, neque assentior GHermanno verba *τὸ πέος οὑτοσὶ δάκοι* e versu 1029 (ubi vid.) huc irrepsisse existimanti. Vid. commentarius.

1015. *φράζευ*] *φράζε* pauci hic et vs. 1030, i. e. *φράζε'(ο)*, quod fortasse h. l., ut apud Homerum, est scribendum. Vid. tamen vs. 1058.

τὸν θυμὸν vel *τὰ χείλη* vel *ἑαυτὸν οὑτοσὶ δάκοι*, *ira disrumpatur iste per me licet* [1]), ridicule sic mutatur nunc in ore hominis de plebe, verborum violentorum et obscoenorum appetentis [2]). Sic in nostris triviis „*tonitru tuum feriam*" audias clamantes, cum *caput* volunt, multaque eiusmodi — sed parum amoenus foret catalogus — ex ore popelli possunt colligi.

1011. *ἄγε νυν ὅπως*] vid. ad Nub. 489.

1013. Respicitur Bacidis vaticinium clarissimum: *εὔδαιμον πτολίεθρον Ἀθηναίης ἀγελείης, | πολλὰ ἰδὸν καὶ πολλὰ παθὸν καὶ πολλὰ μογῆσαν | αἰετὸς ἐν νεφέλῃσι γενήσεαι ἤματα πάντα* [3]). Quo urbem *δυσάλωτον* significari non recte perhibet Zenobius [4]), sed trita imagine dicitur post multas res adversas superior evasura et inter ceteras gentes dominatura: *nunc oppressa iaces: ales mox aethera findes*. „Nubilocuculiam" autem illo vaticinio manifeste indicari in Avibus festive perhibet ille [5]). Dignum denique quod conferatur est oraculi quod Eetioni olim redditum est exordium: *αἰετὸς ἐν πέτρῃσι κύει* [6]).

1015 sqq. Fictum afferri carmen quivis intellegit, felicissime autem comicus imitatur dictionem vatum, in quorum ore illud *φράζεο Ἐρεχθεΐδη* et similia erant frequentissima; cf. oraculi Cadmo dati initium: *φράζεο δή μοι μῦθον, Ἀγήνορος ἔκγονε Κάδμε* [7]), vel ipsius Bacidis carmen de Xerxe: *φράζεο βαρβαρόφωνος ὅταν ζυγὸν εἰς ἅλα βάλλῃ* [8]). *Λογίων ὁδὸς* autem est quae apud Homerum dicitur *οἴμη* [9]), et recentiores poetae saepius dixerunt *ὁδὸν μαντικῆς* [10]), *θεσφάτων* [11]), *μελέων* [12]), *λόγων* [13]), *βουλευμάτων* [14]), *γνώμης* [15]), *συμφορᾶς* [16]). Versus 1016 proxime accedit ad h. Apoll. 443: *Apollo εἰς ἄδυτον κατέδυνε διὰ τριπόδων ἐριτίμων*, quem locum menti comici nunc obversatum esse credibile est, certe

---

[1]) *Die daar mag zich dood ergeren.* Vid. ad Nub. 1369 Vesp. 1083 Ran. 43. — [2]) Vid. ad vs. 365. — [3]) Tangitur etiam infra vs. 1087 sq. Av. 978, 987, et in Daetalensibus eodem respexerat noster teste scholio ad h. l., quod ipsa oraculi verba affert. — [4]) Zenob. II 50. — [5]) Av. 962 sqq. — [6]) Herodot. V 92. — [7]) Schol. Eur. Phoen. 638. — [8]) Herodot. VIII 20. — [9]) θ 74, 481 χ 347 h. Merc. 451 *οἶμος*. — [10]) Soph. Oed. R. 311. — [11]) Eur. Phoen. 911. — [12]) Ar. Av. 1374 in parodia. — [13]) Pindar. Ol. I 178 etc. Herodot. I 95 Ar. Pac. 733, cf. *λόγων κέλευθος* Rhes. 422. — [14]) Eur. Hecub. 744. — [15]) Eur. Hippol. 391. — [16]) Eur. Heracl. 236.

„ἴαχεν ἐξ ἀδύτοιο διὰ τριπόδων ἐριτίμων.
„σῴζεσθαί σ' ἐκέλευσ' ἱερὸν κύνα καρχαρόδοντα,
„ὃς πρὸ σέθεν χάσκων καὶ ὑπὲρ σοῦ δεινὰ κεκραγὼς
„σοὶ μισθὸν ποριεῖ, κἢν μὴ δρᾷ ταῦτ' ἀπολεῖται.
„πολλοὶ γὰρ μίσει σφε κατακρώζουσι κολοιοί.“

ΔΗΜΟΣ.

ταυτί, μὰ τὴν Δήμητρ', ἐγὼ οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγει.
τί γάρ ἐστ' Ἐρεχθεῖ καὶ κολοιοῖς καὶ κυνί;

1018. *πρὸ σέθεν* Bothe] *πρόσθεν* codd.; cf. vs. 1023. ‖ *χάσκων* R] *δάκνων* V, *λάσκων* alii, quod de canibus dicitur h. Merc. 145, vid. autem ad Ran. 97; sed tautologiam h. l. efficit. ‖ *σοῦ*] *σέο* Brunck fortasse recte.
1019. *δρᾷ*] *δρᾷ;* Bothe, perperam, ut arbitror; vid. commentarius.
1022. *Ἐρεχθεῖ καὶ*] *Ἐρεχθείδῃ* Bentley, *Ἐρεχθείδῃ 'ν* vVelsen. ‖ *κολοιοῖς* R] *-οῖσι* cett.

---

etiam Av. 575 hymnum Apollinis videtur esse imitatus [1]); praeterea conferri possunt verba servuli Euripidis dictionem imitantis Plut. 39: *τί δῆτα Φοῖβος ἔλακεν ἐκ τῶν στεμμάτων;*

1017. Canem more epico dicit *ἱερόν* sive *ingentem* [2]). Etiam *καρχαρόδους* epicum est canum epitheton [3]), quo indicantur dentes *serrati*, hinc praeacuti et avidi in praedam [4]). Solum hoc epitheton ad Cleonem designandum sufficit in Pace [5]), *inferno* autem cani saepius eum assimulavit noster [6]). Praeterea hoc vaticinium veluti in nuce habet lepidam illam canum litem, qua Vesparum fabulam noster exhilaravit.

1018. *Qui ante te collocatus cuilibet ore aperto minatur.*

1019. *σοὶ μισθὸν ποριεῖ*] quod *βόσκειν* dictum est supra [7]). Collatis autem vs. 1079 et 1101 oboritur suspicio ipsum Cleonem nuper, cum adversarii negarent ad suscipiendam expeditionem aliquam sufficere aerarium publicum, „*ἐγὼ ποριῶ τὸν μίσθον!*" exclamasse: „*o cives, non deerit militibus nostris panis quotidianus: mihi credite!*" et hinc iocose *Prometheum* dictum fuisse, *δεινὸν* scilicet *ὄντα πόρους εὑρεῖν* [8]).

— *κἢν μὴ 'δρᾷ ταῦτ' ἀπολεῖται*] *nam id ni fecerit peribit.* — Popello ni suppalpetur Cleon, facessere iubebitur vel etiam in vincula conicietur.

1020. Cf. vs. 1051.

— *σφε*] non epicam nunc dictionem noster servat, sed tragicos secutus *σφε* eo sensu quo *αὐτόν* usurpat [9]).

— *κατακρώζουσι κολοιοί*] verbum redit vs. 1051 Av. 2 [10]).

1022. *Nam quid Erechtheo cum monedulis et cane?* Cf. Nicomach. fr. 1[24]: *γεωμετρικῇ δὲ καὶ σοὶ πρᾶγμα τί;* com. adesp. fr. 486: *τί γὰρ ἀσπίδι ξύνθημα καὶ βακτηρίᾳ;* Herodot. V 33: *σοὶ δὲ καὶ τούτοισι τοῖσι πρήγμασι τί ἐστι;* 84: *ἔφασαν σφίσι τε καὶ Ἀθηναίοισι εἶναι οὐδὲν πρῆγμα,* et in dictione cothurnata Epicharmus: *τίς γὰρ κατόπτρῳ καὶ τυφλῷ κοινωνία;* [11]), noster Thesm. 140: *τίς δαὶ κατόπτρου καὶ ξίφους κοινωνία;* Ran. 47: *τί κόθορνος καὶ ῥόπαλον ξυνηλθέτην;* Eur. Ion. 1285: *τί δ' ἐστὶ Φοίβῳ σοί τε κοινὸν ἐν μέσῳ;* —

---

[1]) H. Ap. 114. — [2]) Cf. Hom. *Π* 407 etc. — [3]) *Κ* 360 *Ν* 198 Hes. Oper. 604, 796. — [4]) Cf. Aristot. H. Anim. II 1 § 9 VIII 8 Part. Anim. III 1. — [5]) Pac. 754 = Vesp. 1031. — [6]) Vid. vs. 1030. — [7]) Vs. 256; praeterea cf. vs. 804. — [8]) Vid. ad vs. 836 et 759. — [9]) Cf. Enchir. dict. ep. p. 254. — [10]) Vid. etiam vs. 287 et de monedulis ad Vesp. 129. — [11]) Apud Stob. Flor. XC 8.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐγὼ μέν εἰμ᾽ ὁ κύων, πρὸ σοῦ γὰρ ἀπύω·
σοὶ δ᾽ εἶπε σῴζεσθαί μ᾽ ὁ Φοῖβος τὸν κύνα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὐ τοῦτό φησ᾽ ὁ χρησμός, ἀλλ᾽ ὁ κύων ὁδὶ
ὥσπερ ἀθάρης σου τῶν λογίων παρεσθίει.
ἐμοὶ γάρ ἐστ᾽ ὀρθῶς περὶ τούτου τοῦ κυνός.

ΔΗΜΟΣ.

λέγε νυν· ἐγὼ δὲ πρῶτα λήψομαι λίθον,
ἵνα μή μ᾽ ὁ χρησμὸς ὁ περὶ τοῦ κυνὸς δάκῃ.

1023 *μέν*] *γάρ* R.

1026. *ἀθάρης* GHermann] *θύρας* codd., quae lectio et alia habet absurda et *vaticiniorum* cum *ianua* comparationem. Splendida emendatio!

1028. *νυν*] *δή* V alii.

1029. *ὁ περὶ τοῦ κυνὸς*] *τὸ πέος οὑτοσὶ* l. a. in V, quae repetita sunt e vs. 1006 (vid. ad vs. 1010); de se ipse his verbis uti nequit senex. GHermann sibi persuaserat veram lectionem hanc esse: *ὁ περὶ τοῦ κυνὸς δάκῃ.* | — *ἄκουε δή νυν· τὸ πέος οὑτοσὶ δάκοι.*

Arte cognata est locutio „*τί σοὶ τοῦτο;*" *quid ad te?* [1]) Idem autem quod dativus *σοί* significat *πρὸς σέ* [2]). Denique vix est quod observem, eodem sensu etiam *τί δὲ σοὶ μέλει τοῦτο* dictum esse [3]).

1023 sq. Vid. Xen. Comm. II 7 § 14, ubi Socrates ait canem aliquando ita allocutum esse oves: *ἐγώ εἰμι ὁ καὶ ὑμᾶς αὐτὰς σῴζων, ὥστε μήτε ὑπ᾽ ἀνθρώπων κλέπτεσθαι μήτε ὑπὸ λύκων ἁρπάζεσθαι· ἐπεὶ ὑμεῖς γε, εἰ μὴ ἐγὼ προφυλάττοιμι ὑμᾶς, οὐδ᾽ ἂν νέμεσθαι δύναισθε*, et [Demosth.] XXV § 40, ubi de Aristogitone orator *τί οὖν οὗτός ἐστι;* inquit: „*κύων νὴ Δία*" *φασί τινες* „*τοῦ δήμου!*" — *ποδαπός; οἷος οὓς μὲν αἰτιᾶται λύκους εἶναι μὴ δάκνειν, ἃ δέ φησι φυλάττειν πρόβατα αὐτὸς κατεσθίειν.* Praeterea cf. Aesch. Agam. 607, ubi Clytaemestra *δωμάτων κύνα ἐσθλὴν* ait *absenti marito me praestiti.*

1023. *ἀπύω*] verbum poesi epicae [4]) et lyricae proprium in dialogo scenico nonnisi Rhes. 776 et nostro loco invenitur.

1025. *τοῦτό φησι*] vid. ad vs. 128.

1026. *ἀθάρης*] cf. Pherecrat. fr. 108^3, ubi beatorum vita hoc in primis bonum habere dicitur, quod *ποταμοὶ ἀθάρης* eorum pedes alluant, et Plut. 673 sqq., ubi servulus refert mire se allexisse *ἀθάρης χύτραν* [5]).

— *παρεσθίει*] vid. heliastae superbientis dictum Vesp. 596: *αὐτὸς δὲ Κλέων ὁ κεκραξιδάμας μόνον ἡμᾶς οὐ περιτρώγει* [6]), praeterea cf. *παρατρώγειν* [7]) et *ἀποτρώγειν* [8]), et de re vid. Vesp. 925, 956. Hoc igitur dicit isiciarius: intacta et integra iste non sinit oracula, sed mente fallaci meliorem eorum partem tibi detrahit.

1027. *ὀρθῶς*] vid. ad Nub. 251.

1029. *δάκῃ*] iocum non admodum facetum praebet verbum *δάκνειν* in *vexandi*

---

[1]) Vs. 1198 Lys. 514 Thesm. 497 Eccl. 520 Diphil. fr. 32^{18} adesp. 105^7 Theocrit. XV 90 Martial. VII 10. — [2]) Vid. ad vs. 202. — [3]) E. g. fr. adesp. 114^2. — [4]) *ἠπύειν.* — [5]) Vid. etiam Cratet. fr. 9. — [6]) Quod verbum Ach. 258 Vesp. 672 redit. — [7]) Pac. 415 Ran. 988. — [8]) Ran. 367 Eupol. fr. 14.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

„φράζευ, Ἐρεχθεΐδη, κύνα Κέρβερον ἀνδραποδιστήν,
„ὃς κέρκῳ σαίνων σ', ὁπόταν δειπνῇς ἐπιτηρῶν,
„ἐξέδεταί σου τοὔψον ὅταν σύ ποι ἄλλοσε χάσκῃς·
„εἰσφοιτῶν δ' εἰς τοὐπτάνιον λήσει σε κυνηδὸν
„νύκτωρ τὰς λοπάδας καὶ τὰς ... νήσους διαλείχων."

ΔΗΜΟΣ.

νὴ τὸν Ποσειδῶ, πολύ γ' ἄμεινον, ὦ Γλάνι.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ὦ τᾶν, ἄκουσον, εἶτα διάκρινον τότε.

1030. *φράζευ*] *φράζε'*? vid. ad vs. 1015.
1031. *σ'*] om. V R et plerique.
1032. *ἐξέδεται*] *ἐξέλεται* R. || *σου*] *σοι* Cobet. || *ποι* Cobet] *που* codd.
1033. *δ'*] *τ'* R.
1036. *ἄκουσον*] *ἀκούσας* pauci, *ἔτ' ἄκουσον* vVelsen. || *τότε*] cum *εἶτα ... τότε* alias non reperiatur, Voss infeliciter coniecit *τόδε* (Pökel *τοδί*), multo melius vBamberg *ΔΗΜ. τὸ τί;* (vid. ad Ran. 7), sed vid. commentarius.

---

notionem translatum [1]). Subsimile est quod servus dicit apud Plautum [2]): *Nimis vellem habere perticam. — Quoi rei? — Qui verberarem | asinos, si forte occeperint clamare hinc ex crumena* — argentum pro asinis acceptum significans.

1030. De huius vaticinii exordio idem valet quod de vs. 1015. *Cerberum* autem noster Cleonem dixit etiam Pac. 313, ubi scholia testantur Platonem comicum [3]) eodem nomine eum designasse [4]). Denique *ἀνδραποδιστὴν* sive *plagiarium* [5]) quod eum vocat, id convicii est meri, perinde atque *φαλαίνας πανδοκευτρίας* nomen perabsurdum, quo Cleon designatur Vesparum initio [6]).

1031. *σαίνων σε*] vid. ad vs. 48.

— *ὁπόταν δειπνῇς ἐπιτηρῶν*] i. e. *ἐπιτηρῶν σε δειπνοῦντα* [7]).

1032. *ὅταν — χάσκῃς*] cf. vs. 824 et vid. ad vs. 651.

1033. *τὸ ὀπτάνιον*] *culinam* [8]). Scholia perhibent significari *τὸ Πρυτανεῖον*, fortasse recte.

1034. *λοπάδας*] cf. Vesp. 511 Plut. 812.

— *νήσους*] hoc quidem manifeste est *ἀπροσδόκητον* pro *χύτρας*, ut in scholiis observatur. Vid. Vesp. 904, ubi canis ille Cydathenaeus, sub cuius persona ipse latitat Cleon, dicitur *ἀγαθὸς ὑλακτεῖν καὶ διαλείχειν τὰς χύτρας*. De re autem vid. infra ad vs. 1071. Cf. etiam comici anonymi verba apud Plutarchum: *ὥσπερ ἵππον ἐξυβρίσαντα τὸν δῆμον οἱ κωμῳδιοποιοὶ λέγουσι πειθάρχειν οὐκέτι τολμᾶν, ἀλλὰ δάκνειν τὴν Εὔβοιαν καὶ ταῖς νήσοις ἐπιπηδᾶν* [9]).

1035. *Γλάνι*] cf. vs. 1004.

1036. Vid. ad Vesp. 725.

— *εἶτα διάκρινον τότε*] i. e. *καὶ τότε δὴ διάκρινον*. Insolitam particularum *εἶτα τότε* iuncturam non habeo suspectam, et

---

[1]) Vid. ad vs. 1010. — [2]) Asinar. III 2, 43. — [3]) Plat. fr. 216. — [4]) Vid. praeterea Pac. 754 = Vesp. 1031, Vesp. Prolegom. p. XXIII. — [5]) *Zielverkooper, ronselaar*, Plut. 521 sq. Xen. Mem. I 2 § 62. — [6]) Vesp. 35. — [7]) De verbo *ἐπιτηρεῖν* vid. ad Ran. 1151. — [8]) Vox redit Pac. 891 Alex. fr. 173^{13} Hegesipp. 1^{19} alibi. — [9]) Fr. adesp. 41 apud Plut. Pericl. 7.

„ἔστι γυνή, τέξει δὲ λέονθ' ἱεραῖς ἐν Ἀθήναις,
„ὃς περὶ τοῦ δήμου πολλοῖς κώνωψι μαχεῖται,
„ὥς τε περὶ σκύμνοισι βεβηκώς. τὸν σὺ φυλάξαι
„τεῖχος ποιήσας ξύλινον πύργους τε σιδηροῦς."
ταῦτ' οἶσθ' ὅ τι λέγει;

ΔΗΜΟΣ.

μὰ τὸν Ἀπόλλω, ἐγὼ μὲν οὔ.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἔφραζεν ὁ θεός σοι σαφῶς σῴζειν ἐμέ·
ἐγὼ γὰρ ἀντὶ τοῦ λέοντός εἰμί σοι.

ΔΗΜΟΣ.

καὶ πῶς μ' ἐλελήθης Ἀντιλέων γεγενημένος;

1037. δὲ] τὲ B.
1039. τε] om. B. ‖ τὸν B] ὃν V et plerique. ‖ φυλάξαι Bentley cum V[1]] φύλαξαι codd. plerique (cf. Aeschyl. Suppl. 1012), φύλασσε pauci.
1041. Priorem versus partem Demo, alteram Isiciario dant codd. fere omnes. Lenting Isiciario dabat priorem, Demo alteram. Cf. vs. 1069.
1042. ἔφραζεν B] ἔφρασεν V et plerique.
1044. ἐλελήθης] -θεις codd. (με λήθεις B).

τότε certe, quod magnam habet vim in fine enunciati collocatum, sine detrimento non potest abici.

1037. Hic quoque versus sono revocat oracula quae inter Graecos circumferebantur: Λάβδα κύει, τέξει δ' ὀλοοίτροχον, vel: αἰετὸς ἐν πέτρῃσι κύει, τέξει δὲ λέοντα, de Cypselo Periandri patre [1]). Sic etiam Agariste ante paucos dies quam Periclem enixa est in somno ἐδόκει λέοντα τεκεῖν [2]), et Alcibiadem σκύμνῳ λέοντος assimulat Aeschylus apud Aristophanem [3]). Etiam in sermone quotidiano mulierculae de pueris recens natis ita loquebantur [4]). Activa futuri forma τέξειν etiam h. Merc. 493 extat [5]).

1038 sq. Vid. ad vs. 767. *Culices* nunc dicuntur οἱ ῥήτορες, ut vs. 60 *muscae*.

1039 sq. τὸν σὺ φυλάξαι κτλ.] *hunc tu serva intra murum ligneum ferreasque turres* [6]). Festive sic respicitur et mox in novum sensum detorquetur clarissimum illud oraculum de *ligneis* Athenarum *moenibus* [7]), cui simile est oraculum Siphniis olim redditum, in quo Samiorum classis ξύλινος λόχος audit [8]). Verum autem τεῖχος ξύλινον Persarum commemoratur apud Herodotum [9]). *Turres ferreas* vel *aheneas* novimus ex Danaes fabula [10]); cf. Pind. fr. 217: σχήσει τὸ πεπρωμένον οὐ πῦρ, οὐ σιδάρεον τεῖχος.

1041. μὰ τὸν Ἀπόλλω, ἐγὼ μὲν οὔ] vid. ad Nub. 732.

1044. καὶ] vid. ad Nub. 210.
— μ' ἐλελήθης] cf. vs. 822.
— Ἀντιλέων] vid. vs. 615 et ad Vesp. 84.

---

[1]) Herodot. V 92. — [2]) Herodot. VI 131. — [3]) Ran. 1431. — [4]) Vid. Thesm. 514. — [5]) Vid. praeterea ad Hom. λ 249. — [6]) Canem qui custodit φυλάττειν etiam Ran. 469 dicitur, de infinitivi autem usu vid. ad Nub. 850 Ran. 133 et Enchirid. dict. ep. § 124. — [7]) Herodot. VII 141 sqq. VIII 51. — [8]) Ibid. III 57. — [9]) Ibid. IX 65. — [10]) Soph. Ant. 946 etc.; Helbig Hom. Epos[1] p. 72 et 330 sq.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἓν οὐκ ἀναδιδάσκει σε τῶν λογίων ἑκών,
ὅ τι τὸ σιδηροῦν τεῖχός ἐστι καὶ ξύλον,
ἐν ᾧ σε σῴζειν τόνδ' ἐκέλευσ' ὁ Λοξίας.

ΔΗΜΟΣ.

πῶς δῆτα τοῦτ' ἔφραζεν ὁ θεός;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τουτονὶ
δῆσαί σ' ἐκέλευ' ἐν πεντεσυρίγγῳ ξύλῳ.

ΔΗΜΟΣ.

ταυτὶ τελεῖσθαι τὰ λόγι' ἤδη μοι δοκεῖ.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

„μή πείθου· φθονεραὶ γὰρ ἐπικρώζουσι κορῶναι.
„ἀλλ' ἱέρακα φίλει, μεμνημένος ἐν φρεσὶν ὥς σοι
„ἤγαγε συνδήσας Λακεδαιμονίων κορακίνους.“

1045. ἓν] ἓν δ' Cobet. || ἑκών] μόνον (e vs. seq.) Cobet, fortasse recte.

1046. ὅ τι τὸ Cobet] ὃ μόνον codd., μόνον, ὃ Dindorf. || τεῖχός ἐστι] ἐστι τεῖχος R, *ἐστι τοῦτο? || ξύλον] ξύλων plerique, l. a. ξύλινον, Blaydes ξύλου parum probabiliter.

1049. ἐκέλευ' ἐν Elmsley coll. Et. M. 346,18] ἐκέλευ(σ)ε codd.

1052. ὥς Bergk] ὃς codd. (cf. vs. 526).

1045. ἑκών] i. e. ἐπίτηδες[1]), *de industria, consulto, sciens volensque*; item vs. 1123.

1049. ἐν πεντεσυρίγγῳ ξύλῳ] quod dicitur ξύλον σιδηρόδετον Herodot. IX 37. Ceterum vid. ad Nub. 592.

1050. Cf. infra vs. 1248: πέπρακται τοῦ θεοῦ τὸ θέσφατον, Homericum τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται[2]), Vesp. 799: ὅρα τὸ χρῆμα· τὰ λόγι' ὡς περαίνεται! Vix autem est quod observem, etiam nostro loco praesentis, non futuri, temporis esse formam τελεῖσθαι.

1051. Cf. vs. 1020, Pindar. Ol. II 156: κόρακες ὣς ἄκραντα γαρύετον | Διὸς πρὸς ὄρνιχα θεῖον, et de malis sui temporis poetis Theocritus VII 47 sq.: ποτὶ Χῖον ἀοιδὸν | ἀντία κοκκύζοντες ἐτώσια μοχθίζοντι.

1053. κορακίνους] sic *corvorum pulli* nunc dicuntur, more epico. Nam quotidianus Atheniensium sermo terminum -ῖνον, qui etiam e lingua latina est notissimus[3]), nonnisi in nominibus propriis servabat[4]); κορακῖνον autem piscium quaedam species exigua vilisque[5]) apud eos nomen habebat[6]).

---

[1]) Vid. ad Vesp. 391. — [2]) *B* 330 etc. — [3]) *Corvinus*. — [4]) Vid. ad Nub. 380 sq.; in -ιδεύς vero *pullorum* nomina apud Athenienses desinere solent (vid. ad Ach. 866). — [5]) *Saperda*. — [6]) Lys. 560 fr. 537 Pherecrat. 56 etc., Athen. 308 *d*—309 *a*, Aristot. H. Anim. V 10 etc.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(secum:)

τοῦτό γέ τοι Παφλαγὼν παρεκινδύνευσε μεθυσθείς.

(Alta voce:)

„Κεκροπίδη κακόβουλε, τί τοῦθ' ἡγεῖ μέγα τοὔργον;
„καί κε γυνὴ φέροι ἄχθος, ἐπεί οἱ ἀνὴρ ἀναθείη·
„ἀλλ' οὐκ ἂν μαχέσαιτο.“ χέσαιτο γάρ, εἰ μαχέσαιτο.

1054. Demostheni tribuunt codd. quidam. || γέ] δέ R.

1056. κε] γε R alii. || φέροι R] φέρει V et plerique. || *οἱ] κεν codd.; Blaydes μιν non male. || ἀναθείη] -θείη Cobet Var. Lect. p. 324, sed nisi καί τε ... φέρει scribatur — quod cum alias ob causas tum coll. ϑ 195 minime suaserim — praestare mihi videtur optativus.

1057. χέσαιτο γάρ] χέσαι γάρ ἂν Dobree; equidem malim certe χέσαιτό κεν, et in versum praecedentem illud κεν aberrasse suspicor; sed vid. commentarius.

1054. παρεκινδύνευσε μεθυσθείς] vesani ebriive hominis fuisse Cleonis illud susceptum [1]) iudicaverunt cives, certe perhibuerunt eius adversarii [2]). Ceterum ambiguus est horum verborum sensus; nam et significare possunt: *hunc certe versiculum ipse Paphlago audacter finxit ebrius*, et: *illam provinciam nunquam in se recepisset, si mentis compos fuisset.*

1055. κακόβουλε] vid. ad Nub. 587—589 et cf. Atheniensium epitheta ταχύβουλοι et μετάβουλοι Ach. 630—632.

1056. Felicissime nunc quoque isiciarius suum facit versum notissimum. Nam mortui Achillis cum et Aiax et Ulixes sibi poscerent arma, incerti autem haererent principes utri tribuerent utpote omnium Argivorum fortissimo, ex Nestoris consilio missus speculator, qui ipsorum hostium sententias exploraret, audivit puellas Troianas disputantes; quarum una cum Aiacem longe fortiorem iudicasset propter corpus Achillis e pugna humeris relatum, alia Minervae instinctu exclamavit: „πῶς ἐπεφωνήσω; πῶς οὐ κατὰ κόσμον ἔϜειπες | ψεῦδος;" et mox [3]): „καί κε γυνὴ φέροι ἄχθος, ἐπεί Ϝοι ἀνὴρ ἀναθείη", *vel mulieris est ferre sarcinam a viro sibi impositam*, — iocose illud onus significans quod solae feminae gestant nec nisi a viro gravatae. Quo audito Ulixi, qui Achillis corpus ab hostibus defendisset, virtutis praemium decretum est. — Sic in Parva Iliade rem enarratam esse docent scholia; materiem postea Aeschylus Sophocles alii certatim arripuerunt [4]).

1056. ἀναθείη] vid. ad vs. 694 sq.

1057. Posterior hexametri pars ipsius est isiciarii; qui ioculariter nunc verbi χέσαι genus vicino μαχέσασθαι assimulans inauditam fingit formam et Datide illo [5]) dignam. Sic Κλαυσαμενόν aliquem lingua invita Cratinus per iocum nuncupavit [6]), ad notorum nominum Ἀκεσαμενοῦ Δεξαμενοῦ Τισαμενοῦ analogiam [7]). Mente autem repetenda est particula ἂν e priore versus parte [8]). Recordemur denique oportet minantis esse χεσεῖ = *male mulcaberis* [9]).

---

[1]) μανιώδη ὑπόσχεσιν Thucyd. IV 39 § 3. — [2]) De verbo παρακινδυνεύειν vid. ad Ran. 99. — [3]) Paucis fortasse interiectis; quamquam fieri potest ut nihil desit, ψεῦδος autem glossatori debeatur. — [4]) Cf. Hom. λ 547 et Welcker Ep. Cyclus p. 72 sq. — [5]) Pac. 291. — [6]) Cratin. fr. 104. — [7]) Vid. etiam supra vs. 115. — [8]) Item Aesch. Agam. 1049 Soph. Oed. R. 937. — [9]) Vesp. 941 Eccl. 1063; cf. Nub. 295 Ran. 485 (Eccl. 640).

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἀλλὰ τόδε φράζευ, πρὸ Πύλου Πύλον ἥν σοι ἔφραζεν.
„ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο“ —

ΔΗΜΟΣ.

τί τοῦτο λέγει, „πρὸ Πύλοιο;“

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τὰς πυέλους φησὶν καταλήψεσθ' ἐν βαλανείῳ.

ΔΗΜΟΣ.

ἐγὼ δ' ἄλουτος τήμερον γενήσομαι;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὗτος γὰρ ἡμῶν τὰς πυέλους ὑφήρπασεν.
ἀλλ' οὑτοσὶ γάρ ἐστι περὶ τοῦ ναυτικοῦ
ὁ χρησμός, ᾧ σε δεῖ προσέχειν τὸν νοῦν πάνυ.

ΔΗΜΟΣ.

προσέχω· σὺ δ' ἀναγίγνωσκε, τοῖς ναύταισί μου

1058. *φράζευ*] *φράσαι* (i. e. *φράσσαι*) R alii, fortasse recte; cf. vs. 1067 et ad vs. 1015. ‖ *ἔφραζεν*] sic V R alii, *ἔφραξε(ν)* pauci.
1059. *λέγει πρὸ*] *λέγει τὸ* R.
1061. Interrogandi signum in fine habet *Γ*, ceteri punctum.
1062. Demo continuant R alii; delebat Kappeyne vdCoppello, cui assensus Zacher aliquot versuum lacunam significavit. ‖ *οὗτος*] *αὐτὸς* V alii (cf. vs. 75). ‖ *ὑφήρπασεν* Meineke] *ἀφήρπασεν* codd., *ἀφαρπάσει* (male pro *-σεται*) Bothe.
1064. *σε*] om. R.

1059 sq. Respicitur versus: *ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο, Πύλος γε μέν ἐστι καὶ ἄλλος* [1]), quo tres urbes cognomines indicatas esse ferunt. Sed suspicor iocose nunc ad Pylum urbem referri haec verba, in pythiae vero vel sortilegi alicuius ore, vel etiam in prisco aliquo carmine epico, de aditu ad regnum Orci *τοῖο πυλάρταο* fuisse dicta, significasse autem: *portae alia porta praestructa est, nec non tertia est porta.* Cui explicationi haud scio an faveat sententia Aristarchi in Homeri versu *E* 397 *πύλον ianuam atri Ditis* interpretantis.

1060. *τὰς πυέλους ... καταλήψεσθαι*] *balneorum alveos occupaturum* Paphlagonem perabsurde — neque admodum facete — perhibet isiciarius. Eundem autem de voce *πυέλῳ* lusum supra noster admisit [2]); praeterea huc facit vs. 857, ubi periculum esse dicitur ne Paphlagonis asseclae fori penarii aditus praecludant.

1062. *Iste nimirum nostras nobis πυέλους surripuit.* En recurrit crimen illud gloriae fraudulenter praetoribus surreptae et iocus e vocum *πυέλου* et *Πύλου* similitudine petitus.

---

[1]) Vel *ἄλλη*: Strab. p. 339, Steph. Byz. s. v. *Κορυφάσιον*, schol., Eustath. 1394, 46. — [2]) Vs. 55, ubi vid.

ὅπως ὁ μισθὸς πρῶτον ἀποδοθήσεται.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

„Αἰγεΐδη, φράσσαι κυναλώπεκα μή σε δολώσῃ,
„λαίθαργον, ταχύπουν, δολίαν κερδώ, πολύιδριν.“
οἶσθ' ὅ τι ἐστὶν τοῦτο;

ΔΗΜΟΣ.

Φιλόστρατος ἡ κυναλώπηξ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὐ τοῦτό φησιν, ἀλλὰ ναῦς ἑκάστοτε

1067. *φράσσαι*] *φράσαι* (vel *φρᾶσαι*) codd.

1068. *λαίθαργον*] dubitanter Blaydes *λαίμαργον*.

1069. Priorem versus partem Paphlagoni dat Lenting; cf. vs. 1041. || *ὅ τι ἐστί(ν) τοῦτο* R] *ὅ τι, τί ἐστι τοῦτο* V, *ὅ τι τοῦτο* nonnulli, *ὅτι τοῦτο τί ἐστι* Ald., *ὅ τι τοῦτο; τί ἐστι* Bothe.

1070. *ἀλλὰ*] *ἀλλ' ἃ* Lenting (coll. Thesm. 418, 587 sq.), *ἃς δὲ* Blaydes.

1066. *πρῶτον*] *ante omnia, quam primum*[1]).

1067 sq. Oraculi, quo Atheniensium civitas assimulabatur utri e fluctibus semper emergenti[2]) prima erant verba: *Αἰγεΐδη Θησεῦ*. Cavere nunc iubentur Athenienses *vulpeculam avidam rapidam fallacem sagacem*. Quibus verbis *Paphlagonem* denuo rideri neminem fugere potest, licet mox in *Philostratum* lenonem iocose detorqueantur, dein absurdius etiam in *naves longas*. Cum priore versu conferri possunt verba Hieroclis: *φράζεο δὴ μή πώς σε δόλῳ φρένας ἐξαπατήσας | ἰκτῖνος μάρψῃ*[3]).

1067. *κυναλώπεκα*] vox significat bestiam vulpis astu cum canina impudentia coniungentem; canum autem genus quoddam *ἀλωπεκίδες* dicebatur, quod ex canum vulpiumque conubio prodiisse credebatur[4]).

1068. *λαίθαργον*] *malignum*[5]). Etiam Sophoclem canem hoc adiectivo designasse testatur scholion[6]).

— *κερδώ*] vulpeculae nomen est in fabulis Aesopeis[7]), cum vocibus epicis *κερδαλέος* et *κερδαλεόφρων* conferendum.

1069. Senex audito *κυναλώπεκος* nomine pro sua stultitia ne dubitat quidem quin in vaticinio sermo fiat de illo homine, quem omnes ita appellare soleant, de Philostrato nimirum lenone[8]).

1070 sq. *Non hoc est quod dicit vaticinium, sed iste* — et manu designat Paphlagonem — *naves longas identidem poscit ad cogenda tributa bellica*. — Ad crebras aerarii lacunas explendas cum vix sufficerent sociorum *φόροι* civiumque *εἰσφοραί*, missi sunt identidem strategi, qui etiam a sociis pecunias extraordinarias cogerent, certe peterent. Ex his fuit Melesander, qui anno 430 cum sex navibus Asiae oram *ἀργυρολογῶν* in Lyciae interiora incursione facta cum multis suorum est occisus[9]); et anno 428 cum ad Mytilenen oppugnandam deesset pecunia, *Ἀθηναῖοι, καὶ αὐτοὶ εἰσενεγκόντες τότε*

---

1) Item nos: *ten eerste*. — 2) Vid. ad vs. 963. — 3) Pac. 1099, qui locus nostro est simillimus. — 4) Xen. Venat. I § 3. — 5) *Valsch*. — 6) Soph. fr. 902; cf. Eustath. 1493, 32. — 7) Lucian. XX § 84 et passim apud Babrium. Recte igitur verteris: *Reintje*. — 8) Vid. Lys. 957. — 9) Thucyd. II 69.

αἰτεῖ ταχείας ἀργυρολόγους οὑτοσί·
ταύτας ἀπαυδᾷ μὴ διδόναι σ' ὁ Λοξίας.

ΔΗΜΟΣ.

πῶς δὴ τριήρης ἐστὶ κυναλώπηξ;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ὅπως;
ὅτι ἡ τριήρης τ' ἐστὶ χὠ κύων ταχύ.

ΔΗΜΟΣ.

πῶς οὖν „ἀλώπηξ" προσετέθη πρὸς τῷ „κυνί";

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἀλωπεκίοισι τοὺς στρατιώτας ᾔκασεν,
ὁτιὴ βότρυς τρώγουσιν ἐν τοῖς χωρίοις.

1074. *τ'*] addidit Meineke, qui etiam *χὴ τριήρης* coniecit.

πρῶτον εἰσφορὰν διακόσια τάλαντα [1]), *ἐξέπεμψαν καὶ ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους ἀργυρολόγους ναῦς δώδεκα*, quibus praeerat Lysicles cum quatuor collegis, sed et ille in Cariae montibus gravi clade accepta cum parte copiarum cecidit [2]). Multo melius circa belli finem illic rem gessit Alcibiades, quem centum talenta e Caria confecisse *ἀργυρολογοῦντα* refert Xenophon [3]). Qualibus locis non tantum de cogendis *φόροις* ordinariis sermonem fieri, quos socii non suo tempore solvissent [4]), Thucydidis verba testari mihi videntur [5]).

1073 sq. Isiciarius non corrigit stolidi senis errorem, sed lepide eo utitur, quo risum extorqueat spectatoribus clariusque etiam ostendat quam absurda e vaticiniis possint elici et popello venditari.

1074. *Cum vox τριήρης tum vox κύων celere quid significat* [6]).

1076. *ᾔκασεν*] nempe *ὁ χρησμός*. Vid. vs. 1064 et 1070, et de verbo *εἰκάζειν* ad Vesp. 1308.

1077. Vulpeculas racemis insidiantes e Cantico Canticorum [7]) et Theocrito [8]) et praesertim ex Aesopi fabula immortali nemo non novit. Ridicule autem iis assimulantur nunc milites missi ad sociorum tributa — sive ordinaria sive extraordinaria — cogenda [9]). Facile enim nobis fingimus hos non sancte semper pepercisse peregrinorum bonis, sed stimulante praesertim fame, si suum sibi *μισθὸν* non accepissent a quaestoribus, misere vexasse hominum belli aerumnis exhaustorum praedia [10]). Cum toto autem loco conferendus est Pacis versus: *αἱ γὰρ ἐνθένδ' αὖ τριήρεις ἀντιτιμωρούμεναι | οὐδὲν αἰτίων ἂν ἀνδρῶν τὰς κράδας κατήσθιον* [11]).

---

[1]) Vid. ad vs. 924. — [2]) Thucyd. III 19, vid. ad vs. 132. — [3]) Hell. I 4 § 9. — [4]) Cf. Gilbert Griech. Alterth. I[1] p. 398, 4, Köhler über den Delisch-Attischen Bund (Abhandl. d. Berl. Akad. d. Wissensch. 1869) p. 133, Müller Strübing Aristoph. u. die hist. Kritik p. 100 sq., Fränkel ad Böckhii Oecon. Publ.[3] annot. 886. — [5]) Dignus qui conferatur locus est Thuc. VIII 3 § 1, ubi Agis rex *τὰ τῶν ξυμμάχων ἀργυρολογῆσαι εἰς τὸ ναυτικόν* dicitur; nam ibi de certis fixisque tributis ne sermo quidem esse potest. Vid. etiam Xen. Hell. IV 8 § 30. — [6]) Vid. ad vs. 207. — [7]) II 15. — [8]) Theocrit. I 47 sqq. — [9]) *Inkwartiering*. — [10]) De voce *χωρίοις* vid. Ach. 227, 998 Pac. 562 etc. — [11]) Pac. 626 sq.

ΔΗΜΟΣ.

εἶεν.

τούτοις ὁ μισθὸς τοῖς „ἀλωπεκίοισι“ ποῦ;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐγὼ ποριῶ καὶ τοῦτον ἡμερῶν τριῶν.
ἀλλ' ἔτι τόνδ' ἐπάκουσον, ὃν εἶπέ σοι „ἐξαλέασθαι“
χρησμὸν Λητοΐδης „Κυλλήνην, μή σε δολώσῃ.“

ΔΗΜΟΣ.

ποίαν Κυλλήνην;

1079. Post ποριῶ virgulam scribit Kock coll. Thuc. IV 55 § 2 Plut. 546. Sed nisi quis cum scholiasta putet ἡμερῶν τριῶν h. l. significare *quod in tres dies sufficiat*, itaque mente suppleri posse participium ὄντα, non video quomodo haec verborum structura possit defendi.

1080. τόνδ'] τῶνδ' R, τοῦδ' Cobet.

1078. *Mittamus ista, sed vulpeculae quas tu dicis unde mercedem suam sunt habiturae?* — Quid mirum si una voce de Atheniensis militis protervitate conqueruntur socii: esuriunt scilicet copiae nostrae peregre missae [1]).

1079. *Ego et hunc exhibebo.* — Perridicule fingitur isiciarius tantam auri vim de nihilo expediturus. Ipsius autem Cleonis verba nunc, ut alibi, afferri suspicor [2]); quodque adicit *intra triduum*, id quidem dictum est ad deridendam κουφολογίαν Cleonis, qui „*intra viginti dies*" dixerat „*aut captivi aut mortui erunt* Lacedaemonii illi, quos vinci non posse perhibent segnes vestri praetores" [3]). — Perperam vero vetusti interpretes intellegebant *mercedem et quidem in triduum* [4]), non enim *commeatus* nunc fit mentio sed *stipendii*, neque magnum profecto hoc foret promissum. Genitivus „temporis spatium intra quod" h. l. indicat, ut Thucyd. VIII 101 § 1: αἱ νῆες ἐπισιτισάμεναι δυοῖν ἡμέραιν (*intra biduum*) et passim [5]).

1080. τόνδε] dicitur ἐπακούειν τινός τι, e. g. Xen. Anab. VII 1 § 14: ἐπακούσαντές τινες τῶν στρατιωτῶν ταῦτα. Item ὑπακούειν τινί τι, Thucyd. I 26 § 4: οὐδὲν αὐτῶν (neutr.) ὑπήκουσαν, 29 § 1: οὐδὲν τούτων ὑπήκουον.

1081 sqq. *Cyllenen* Eleorum portum sub belli Peloponnesiaci initium a Corcyraeis vastatum commemorat Thucydides [6]); sed multo clarior erat Arcadiae mons altissimus Cyllene, ubi Mercurius natus esse ferebatur [7]); nam Panis natales [8]) huc non faciunt. Itaque *fraudis* nescio quam suspicionem habebat nomen loci, ubi furum summus ille patronus primam lucem adspexisset; sintne autem de nihilo conficta isiciarii haec verba, an aliquod hoc tempore in hominum ore fuerit vaticinium in quo Cyllenes fieret mentio, effici iam nequit.

1082. ποίαν] vid. ad Ran. 529.

---

[1]) Cf. vs. 1367. — [2]) Vid. ad vs. 1019. — [3]) Thucyd. IV 28 § 4 et 39 § 3. — [4]) Pellecti locis qualis est Ach. 197, ubi vid. — [5]) Ach. 83, 782 Pac. 151 Vesp. 260 Soph. Oed. C. 397, 821 Eur. Or. 1211 Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[2] p. 167 n° 1405 etc. — [6]) Thucyd. I 30. — [7]) Hom. ω 1 Soph. Oed. R. 1104 etc., Preller Myth. I[4] p. 389. — [8]) Soph. Ai. 695 etc.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τὴν τούτου χεῖρ' ἐποίησεν
Κυλλήνην ὀρθῶς, ὁτιή φησ'· „ἔμβαλε κυλλῇ."

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οὐκ ὀρθῶς φράζει· τὴν Κυλλήνην γὰρ ὁ Φοῖβος
εἰς τὴν χεῖρ' ὀρθῶς ᾐνίξατο τὴν Διοπείθους.
ἀλλὰ γάρ ἐστιν ἐμοὶ χρησμὸς περὶ σοῦ πτερυγωτός,
αἰετὸς ὡς γίγνει καὶ πάσης γῆς βασιλεύεις.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ γὰρ ἐμοί· καὶ γῆς καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς γε θαλάσσης,

1084. *φράζει* R] *φράζεις* codd. cett., sed ad Demum haec dici contextus docet.
1086. *ἐστιν ἐμοὶ*] *ἔστι μοι* V alii.
1087. *βασιλεύεις* R] *-σεις* V et plerique non recte; vid. commentarius ad vs. 127.
1088. *καὶ γῆς*] *κἂν λῇς* Bergk; sed hoc non est epicum, neque recte sic haberet *γε*. Quamquam molesta esse *καὶ γῆς* non nego; quae dittographiae deberi — sequuntur enim *καὶ τῆς* — facile suspicetur quispiam. || *γε* R] *τε* V alii, *σύ* vVelsen.

— *ἐποίησεν*] *in poesi dixit* [1]).

1083. *Istius hominis volam optimo iure vocavit Cyllenen; haec enim dicit: „da quo implear."* Verborum hic lusus, de quo vid. ad Vesp. 84, eo fit facilior quod montis nomen *Κυλλήνη* cum adiectivo *κυλλῷ* [2]) sive *κοίλῳ cavo* revera cohaeret; cf. autem Thesm. 936 sq.: *ὦ πρύτανι, πρὸς τῆς δεξιᾶς, ἥνπερ φιλεῖς | κοίλην προτείνειν, ἀργύριον ἤν τις διδῷ*, et Tibull. II 4, 14: *illa cava pretium flagitat usque manu.*

1083—1085. *ὀρθῶς*] vid. ad Nub. 251.

1084. *φράζει*] *interpretatur iste.*

1085. *εἰς ... ᾐνίξατο*] cf. Pac. 47 Av. 970 et vid. ad Ran. 61.

— *τὴν χεῖρα ... τὴν Διοπείθους*] *Diopithi*, quem in isiciarii vaticinio spectari perhibet Paphlago, manum recurvam fuisse hic versus testatur. Clarus autem illo tempore hic erat *χρησμολόγος* [3]), qui sub belli initium auctor fuit ut inquireretur in *τοὺς τὰ θεῖα μὴ νομίζοντας ἢ λόγους περὶ τῶν μετεώρων διδάσκοντας*, — Periclis amicum Anaxagoram petens [4]); et brevi post belli exitum, cum Spartae de regno disceptarent Leotychides et Agesilaus, Diopithes Leotychidae favens hocce vaticinium edidit: *φράζεο δή, Σπάρτη, καίπερ μεγάλαυχος ἐοῦσα, | μὴ σέθεν ἀρτίποδος βλάψῃ χωλὴ βασιλεία κτέ.* [5]); claudus nimirum altero pede erat Agesilaus. Hominem *παραμαινόμενον* vocavit Amipsias in Conno [6]), item Teleclides in Amphictionibus *ὑπομανιώδη* eum dixit aut talem ostendit [7]). Non huc facit Vesp. 380, ubi eius nomen eo tantum consilio commemoratur ut verborum lusus inde possit peti.

1087. De praesentis temporis hoc usu vid. ad vs. 127 et de ipso vaticinio ad vs. 1013.

1088 sq. *Non solum per orbem terrarum sed etiam per mare Erythraeum do.*

---

[1]) Cf. Thesm. 547 Ran. 935, 1044 etc. — [2]) Av. 1379, cf. Homericum *κυλλοποδίων*. — [3]) *ὁ μέγας* audit Av. 988. — [4]) Plut. Pericl. 32. — [5]) Xen. Hellen. III 3 § 3, Plut. Ages. 3 Lysand. 22 Pausan. III 8 § 5. — [6]) Amips. fr. 10. — [7]) Vid. etiam Phrynich. fr. 9.

χὤτι γ' ἐν Ἐκβατάνοις δικάσεις λείχων ἐπίπαστα.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἀλλ' ἐγὼ εἶδον ὄναρ, καί μοι ἐδόκει ἡ θεὸς αὐτὴ
τοῦ δήμου καταχεῖν ἀρυταίνῃ πλουθυγίειαν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

νὴ Δία καὶ γὰρ ἐγώ· καί μοι ἐδόκει ἡ θεὸς αὐτὴ
ἐκ πόλεως ἐλθεῖν καὶ γλαῦξ αὐτῇ ἐπικαθῆσθαι,
εἶτα καταστένδειν κατὰ τῆς κεφαλῆς ἀρυβάλλῳ
ἀμβροσίαν κατὰ σοῦ, κατὰ τούτου δὲ σκοροδάλμην.

ΔΗΜΟΣ.

ἰού, ἰού.

1089. γ'] del. Dindorf.
1090. ἐδόκει] δοκεῖ V alii (cf. vs. 1092).
1092. ἐγώ· καί] om. R. || ἐδόκει] δοκεῖ V alii (cf. vs. 1090).

---

minaberis et Ecbatanis iussa dabis [1]). Maris mediterranei imperium et iudicia in Arcadiae convallibus seni promiserat Paphlago: multo maiora nunc ei portendit recentissimus hic civitatis sospitator. Vid. ad vs. 797—799 et de verbis λείχων ἐπίπαστα ad vs. 103, denique de particulis καί γε ad Ran. 49.

1090 sq. *In somnio dea mihi visa est super populi caput trulla effundere opesque viresque* [2]).

1091. καταχεῖν] verbum sic usurpatum est etiam Nub. 74 Vesp. 7 [3]); cf. etiam ἀμφιχεῖν Hes. Op. 65.

— ἀρυταίνῃ] voce utitur etiam muliercula irata apud Antiphanem: ἐὰν δὲ τἀργαστήριον ποιῆτε περιβόητον, | κατασκεδῶ, νὴ τὴν φίλην Δήμητρα, τὴν μεγίστην | ἀρύταιναν ὑμῶν ἐκ μέσου βάψασα τοῦ λέβητος | ζέοντος ὕδατος [4]). Cf. ἀρύβαλλος [5]), ἀρύστιχοι [6]), ἀρυστῆρες [7]), quae ducta sunt omnia ab *hauriendi* verbo ἀρύ(τ)ειν [8]), cuius stirps inest etiam vocibus ἐτνήρυσις [9]), ζωμήρυσις [10]), οἰνήρυσις [11]).

— πλουθυγίειαν] de priscae conformationis hoc vocabulo vid. Vesp. 677. Alia omnia Apollo vaticinatus fuerat olim in exordio notissimi oraculi de Athenarum ligneis moenibus: οὐ δύναται Παλλὰς Δί' Ὀλύμπιον ἐξιλάσασθαι | λισσομένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μήτιι πυκνῇ [12]).

1092 sq. *Mihi autem ipsa dea e sacello suo in arce prodire visa est noctuam suam capiti habens insidentem.* De voce ἐκ πόλεως vid. ad Nub. 69.

1094. ἀρυβάλλῳ] ποτήριον hoc erat κάτωθεν εὐρύτερον ἄνω δὲ συνηγμένον, ὡς τὰ συσπαστὰ βαλλάντια [13]). Cf. vs. 1091.

1095. σκοροδάλμην] cf. vs. 199.

1096. ἰού] vid. ad Ran. 653.

---

[1]) Mare Erythraeum etiam Av. 145 pro „ultima Thule" commemoratur, Ecbatanorum autem nomen Ach. 64, 613 Vesp. 1143 sq. ita fere ut nostro loco est adhibitum; vid. etiam Vesp. 1139. — [2]) Cf. vs. 809. — [3]) Item Hom. Ψ 408 ζ 235 ψ 156 etc. — [4]) Antiphan. fr. 25. — [5]) Vs. 1094. — [6]) Vesp. 855. — [7]) Herodot. II 168. — [8]) Nub. 272. — [9]) Ach. 245 fr. 779. — [10]) Antiphan. fr. 249 Anaxipp. 6 Philipp. epigr. 13 etc. — [11]) Ach. 1067. — [12]) Herodot. VII 141. — [13]) Athen. 783 *f*.

οὐκ ἦν ἄρ' οὐδεὶς τοῦ Γλάνιδος σοφώτερος.
καὶ νῦν ἐμαυτὸν ἐπιτρέπω σοι τουτονὶ
„γεροντογωγεῖν καὶ ἀναπαιδεύειν πάλιν.“

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

μήπω γ', ἱκετεύω σ', ἀλλ' ἀνάμεινον, ὡς ἐγὼ
κριθὰς ποριῶ σοι καὶ βίον καθ' ἡμέραν.

1100. *ἐγὼ*] *ἔγωγε* V R et paene omnes.

1097. *οὐκ ἦν ἄρα*] de imperfecti usu vid. ad Vesp. 183.

— *Γλάνιδος*] cf. vs. 1004.

1098. *ἐμαυτὸν ... τουτονὶ*] cf. Nub. 141. — *ἐπιτρέπω*] vid. vs. 1259 et ad Ran. 529.

1099. Utitur nunc Demus aniculae ex Sophoclis Peleo verbis: *Πηλέα τὸν Αἰάκειον οἰκουρὸς μόνη | γεροντογωγῶ καὶ ἀναπαιδεύω πάλιν. | πάλιν γὰρ αὖθις παῖς ὁ γηράσκων ἀνήρ* [1]). Eodem respicitur in versu quem Plutarchus ad Cleonem plebeculam sibi devincientem refert, sive ab ipso fictum sive — quod arbitror [2]) — ex alia fabula desumtum: *γεροντογωγῶν καὶ ἀναμισθαρνεῖν διδούς* [3]). Verbo *γεροντογωγεῖν* Sophocles usus est etiam in Oedipo Coloneo [4]).

1100. *μήπω γ', ἱκετεύω*] vid. ad Nub. 196 et 696.

1101—1106. Ut Vesp. 715—718, sic huic loco inest gradatio quaedam. Illic enim dicitur: „frumenti vim ingentem cum expectares, in singulos cives vix quinque cesserunt medimni, et hordei quidem medimni; neque totum simul accepisti illud quicquid erat, sed unius modii altera pars in singulos dies tibi est concessa; quid quod ne ista quidem sportula ad te perveniebat, nisi civem te esse demonstrasses magistratibus." Nostro vero loco meliora sensim promittuntur; et primo quidem Paphlago id ipsum praebiturum se dicit quod plebecula nuper acceperat, *hordei choenicem* pro die, dein ipsa *farina* promittitur, tandem *puls* inde confecta *opsoniique* aliquid.

1101. Verba haec *ἓν διὰ δυοῖν* efficiunt [5]). Nam *κριθαί*, quas Demo promittit Paphlago, *τὸν καθ' ἡμέραν βίον* constituunt, et fortasse ipsa Cleonis verba ex Paphlagonis ore nunc quoque percipiuntur [6]). Egregio autem cum contemtu de ista demagogorum munificentia non hoc tantum aliisque nostrae fabulae locis verba fecit comicus, sed magis etiam aperte quid de ea sentiret biennio post est prolocutus ore Bdelycleonis [7]). Nec non Pacis huc facit locus, ubi diris devovens pacis adversarios Trygaeus „*si quis ἐπιθυμεῖ μαχῶν*", inquit „*ἐσθίοι κριθὰς μόνας*" [8]): mancipiorum cibo isto vescatur, quo omnes per hosce annos vitam vix aegre sustentavimus [9]). Itaque non recte nunc verba *κριθὰς καὶ βίον* interpretetur quispiam *hordeum ceterumque victum quotidianum* collatis locutionibus qualis est *ὦ Ζεῦ καὶ θεοί* [10]).

---

[1]) Soph. fr. 434. Vid. ad Nub. 1417. — [2]) Cum Kockio fr. adesp. 11. — [3]) Nic. 2. Denuo eum adhibet Mor. 807*a*. — [4]) Oed. C. 348; cf. Eur. Bacch. 193: *γέρων γέροντα παιδαγωγήσω σ' ἐγώ.* — [5]) Vid. supra ad vs. 803. — [6]) Vid. ad vs. 1019. — [7]) Vesp. 715—718; ubi quod dicitur *κατὰ χοίνικα*, prorsus idem valet quod nostro loco *καθ' ἡμέραν*. Vid. quae ad illos versus et ad Vesp. 440 observavi. — [8]) Pac. 449. — [9]) Etiam Hermippi Phormophoros in hoc argumento versatam esse fabulam suspicor. — [10]) Vid. ad Nub. 413.

ΔΗΜΟΣ.

οὐκ ἀνέχομαι κριθῶν ἀκούων· πολλάκις
ἐξηπατήθην ὑπό τε σοῦ καὶ Θουφάνους.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἀλλ' ἄλφιτ' ἤδη σοι ποριῶ ἐσκευασμένα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐγὼ δὲ μαζίσκας γε διαμεμαγμένας,
καὶ τοὔψον ὀπτόν· μηδὲν ἄλλ' εἰ μὴ ἔσθιε.

ΔΗΜΟΣ.

ἀνύσατέ νυν ὅ τι περ ποιήσεθ'· ὡς ἐγώ,
ὁπότερος ἂν σφῷν νῦν με μᾶλλον εὖ ποιῇ,
τούτῳ παραδώσω τῆς πυκνὸς τὰς ἡνίας.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

τρέχοιμ' ἂν εἴσω πρότερος.

1102. *οὐκ*] *οὐδ'* V fortasse recte (cf. Vesp. 1337, ubi aliter tamen ordinata sunt verba. ‖ *πολλάκις*] *πολλὰ γὰρ* Blaydes.

1108. *νῦν με μᾶλλον εὖ* GHermann] *εὖ με μᾶλλον ἂν* codd.; Kock *εὖ με μᾶλλον νῦν*, Bergk *μᾶλλον εὖ με νῦν.*

1110. *εἴσω* R] *ἤδη* V et plerique, quod intellegi vix potest nisi addatur *quo tendat* Paphlago, cum praesertim sequatur *πρότερος*. Alia res est vs. 1161.

1103. *Theophanem ὑπογραμματέα* fuisse[1]) recte, ut arbitror, e Demi verbis efficitur in scholio; sed quod ibi additur: „Cleonis assentatorem fuisse", id de nihilo opinor est fictum, certe nihil ad rem. Nam teste nostro loco dispensabat Theophanes largitiones, quae civibus propter annonae caritatem his annis saepius sunt concessae.

1105. *μαζίσκας*] cf. vs. 1166.

1106. *ὀπτόν*] constans haec est forma adiectivi verbalis, a breviore igitur stirpe verbi *ὀπτᾶν* ducta (= *ὠπτημένος*)[2]).

— *μηδὲν — ἔσθιε*] post *ἄλλο* e contextu mente suppleri potest *δρᾶ*. Nam idem haec valent quod *ἔσθιε μόνον* vel quod alibi dicitur *ἀλλὰ τὰς γνάθους διοίγνυ*[3]). Vid. ad vs. 615.

1107. *ἀνύσατε*] vid. ad Ran. 606.

— *ποιήσετε*] futurum idem nunc[4]) valet quod subiunctivus aoristi cum particula *ἄν* vel *ὅ τι περ μέλλετε ποιήσειν*[5]).

1108 sq. Cf. Dionysi verba: *ὁπότερος οὖν ἂν τῇ πόλει παραινέσειν | μέλλῃ τι χρηστόν, τοῦτον ἄξειν μοι δοκῶ*[6]).

1109. Sic Blepyrus ille *vereor* inquit *ne mulieres παραλαβοῦσαι τῆς πόλεως τὰς ἡνίας | ἔπειτ' ἀναγκάζωσιν ἡμᾶς κτέ.*[7]), et eadem imagine usus Plato dicit: *παραδοῦναι τὰς τῆς πόλεως ἡνίας*[8]).

1110. Poetae mentem si recte interpretor, isiciarius aedes non intrat ut

---

1) Vid. ad Ran. 1084. — 2) Apud nostrum redit Pac. 1058 Av. 552, praeterea vid. Diphil. fr. 44 Philemon. iunior. fr. 1, Herodotus passim, Sophocl. Antig. 475 Herod. Mimiamb. II 65 etc. — 3) Eccl. 852. — 4) Item Ach. 255 Pac. 1267 Thesm. 917. — 5) Cf. Sobolewski Synt. p. 159 et vid. infra ad vs. 1183. — 6) Ran. 1420 sq. — 7) Eccl. 466. — 8) Politic. 266 *e*.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὐ δῆτ', ἀλλ' ἐγώ.

(Repulso adversario isiciarius ianuam ingreditur prior, sequitur Paphlago.)

ΧΟΡΟΣ.

Stropha 1 (vs. 1111—1120).

ὦ Δῆμε, καλήν γ' ἔχεις
ἀρχήν, ὅτε πάντες ἄν-
θρωποι δεδίασί σ', ὥσ-
περ ἄνδρα τύραννον.
ἀλλ' εὐπαράγωγος εἶ,
θωπευόμενός τε χαί-

munuscula inde expromat et Demo de ipsius bonis aliquid largiatur, sed unicum ei est consilium Paphlagoni negotia facessere, cuius lateri adhaeret velut equo tabanus. Mox autem vacuis redibit manibus, dein sua mensula et suis botulis ceterisque dapibus, quas secum attulit cum forte fortuna huc est delatus, senem donabit.

1111 sqq. O laudes fellis atque aceti plenae, quibus cumulatur nunc *Δῆμος* ille *τύραννος* [1])! Eodem nimirum redeunt quo Bdelycleonis in Vespis oratio; cuius hoc est argumentum: tu, quem terrarum dominum dicunt, misere ductari te pateris et nugatoriis quibusdam munusculis acceptis beatum te praedicas.

1111. *γε*] *sane*, — id quod demagogi numquam non tibi asseverant, in his ipse Cleon, qui de Mytilenaeorum sorte sententiam dicturus sic incipit apud Thucydidem: *o cives, non videtis quanto in periculo versemini, οὐ σκοποῦντες ὅτι τυραννίδα ἔχετε τὴν ἀρχὴν καὶ πρὸς ἐπιβουλεύοντας αὐτοὺς καὶ ἄκοντας ἀρχομένους* [2]). Neque aliter locutus fuerat Pericles, siquidem iure suo Thucydides huic quoque tribuit verba: *ὡς τυραννίδα ἤδη ἔχετε τὴν ἀρχήν* [3]), ipsi autem adversarii Atheniensium urbem *τύραννον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐγκαθεστάναι* his temporibus saepius autumarunt [4]). Cf. etiam Isocratis verba: *patres nostri, qui democratiam instituerunt, διεγνωκότες ἦσαν ὅτι δεῖ τὸν μὲν δῆμον ὥσπερ τύραννον καθιστάναι τὰς ἀρχὰς κτέ., cives autem otio affluentes ἐπιμελεῖσθαι τῶν κοινῶν ὥσπερ οἰκέτας* [5]), et Aristotelis: *iudicia a Solone instituta immodice auxerunt populi potestatem, nam exinde cives ὥσπερ τυράννῳ τῷ δήμῳ χαριζόμενοι τὴν πολιτείαν εἰς τὴν νῦν δημοκρατίαν κατέστησαν* [6]).

1112. *ὅτε*] *siquidem nunc*, ut Nub. 34, 1217 et saepe. Item in antistropha, vs. 1122.

1115. *εὐπαράγωγος εἶ*] *a quovis ductari te sinis*, nimis facilem te praebes nequam hominibus. Adiectivum *εὐπαράγωγος* oppositum sibi habet *ἀνάγωγον*, quod est equorum contumacium [7]).

1116. Sic in Acharnensibus rustici Attici dicuntur *χαίρειν σφόδρα* si quis *ἀνὴρ ἀλαζὼν* ipsorum civitatem per fas et nefas collaudet [8]), poeta vero ibidem fertur cives suos docuisse *μὴ λίαν ἐξαπατᾶσθαι | μηδ' ἥδεσθαι θωπευομένους μηδ'*

[1]) *Het souveraine volk.* — [2]) Thucyd. III 37. — [3]) II 63 § 2. — [4]) Vid. Corinthiorum verba apud Thucyd. I 122 § 3 et 124 § 3. — [5]) Isocrat. VII § 26. — [6]) Politic. II 12. — [7]) Xen. Mem. III 3 § 4 [Arist.] Rep. Ath. 49 § 1 (?); de *canibus* dicitur Xen. Mem. IV 1 § 3. — [8]) Ach. 371—373.

ρεις καὶ ἐξαπατώμενος,
πρὸς τόν τε λέγοντ' ἀεὶ
κέχηνας· ὁ νοῦς δέ σου
παρὼν ἀποδημεῖ.

ΔΗΜΟΣ.

Antistropha 1 (vs. 1121—1130).

νοῦς οὐκ ἔνι ταῖς κόμαις
ὑμῶν, ὅτε μ' οὐ φρονεῖν
νομίζετ'· ἐγὼ δ' ἑκὼν
ταῦτ' ἠλιθιάζω.
αὐτός τε γὰρ ἥδομαι

1118. *τόν τε* R et Suidas s. v. *εὐπαράγωγος*] *τε τὸν* cett.
1122. *ὅτε*] *ὅτι* codd. nonnulli.

εἶναι χαυνοπολίτας; [1]). Et in Ranis urbs dicitur plena esse *βωμολόχων δημοπιθήκων ἐξαπατώντων τὸν δῆμον ἀεί* [2]). Aristoteles autem fuse demonstrat democratiae et alia cum tyrannide esse communia et adulatorum utramque esse feracem, *τὸν γὰρ δημαγωγὸν εἶναι τοῦ δήμου κόλακα* [3]). Et facilius esse multos quam unum decipere acute observavit Herodotus [4]).

1118 sq. Idem supra dictum est *τοῦ λέγοντος εἶ* [5]); praeterea vid. ad vs. 753—755 et de verbo *κεχηνέναι* ad vs. 651.

1119 sq. *Non apud te es, αἱ σαὶ φρένες ἠερέθονται, sedes quidem in concione, sed alia omnia agens ad ipsas res animum non advertis* [6]), *θεατὴς μὲν γιγνόμενος τῶν λεγομένων ἀκροατὴς δὲ τῶν ἔργων*, ut est apud Thucydidem [7]). Nempe *ἐπὴν ὁ νοῦς ᾖ μὴ καθεστηκὼς τινι, | οὐκ ἔστ' ἀκούειν οὐδὲν αὐτὸν οὐδ' ὁρᾶν* [8]). Cf. Acharnensium locus, ubi Euripidis *animus* dicitur *peregre esse sine corpore velox, ἔξω ξυλλέγων ἐπύλλια*, licet ipse tragicus *ἔνδον ἀναβάδην ποιῇ τραγῳδίαν* [9]), cui loco simillima apud ipsum Euripidem dicit Creusa: *οἴκοι δὲ τὸν νοῦν ἔσχον ἐνθάδ' οὖσά περ* [10]). Cf. locutiones: *νοῦς ὑμῖν οὐκ ἔνεστι* [11]) et *οὐκ ἐν αὑτοῦ εἶναι* [12]). Verbum *ἀποδημεῖν* noster etiam Nub. 371 festive adhibuit.

1121. *Non abest mea mens, sed vobis mens deest.* Istud caput tam belle comatum cerebrum non habet [13]).

1122. Cf. Antiphan. fr. 196: *οἱ ῥήτορες κεκραγότες opes undique corrasas suas faciunt, νεμομένων δὲ πλησίον | αὐτῶν κάθηται λοιδορουμένων τ' ἀεὶ | ὁ δῆμος, οὐδὲν οὔτ' ἀκούων οὔθ' ὁρῶν.*

1123. *ἑκὼν*] cf. vs. 1045.

1124. *ταῦτ' ἠλιθιάζω*] verbum apud nostrum non redit, sed adi. *ἠλίθιος* legitur Ach. 443 etc.; *ταῦτα* autem est obiectum internum quod dicitur, cf. e. g. Homericum *τί με ταῦτα λιλαίεαι ἠπεροπεύειν* [14]).

---

[1]) Ach. 635. — [2]) Ran. 1085. Ubi ultima tamen verba glossatoris esse videntur. — [3]) Politic. V 11. — [4]) V 97: *πολλοὺς οἶκε εἶναι εὐπετέστερον διαβάλλειν ἢ ἕνα.* — [5]) Vs. 860, ubi vid. — [6]) *Ton esprit bat la campagne, gij zijt niet bij de pinken.* — [7]) Thucyd. III 38 § 4. — [8]) Philemon. fr. 151. — [9]) Ach. 396 sqq.; cf. Hor. Ep. I 12, 13. — [10]) Ion. 251. — [11]) Ach. 556, cf. Lys. 572, 1124 Eccl. 856. — [12]) Vesp. 642. Praeterea vid. ad Nub. 228 sqq. et 761—763. — [13]) De equitum coma vid. vs. 580 et ad Nub. 14. — [14]) *Γ* 399. Praeterea vid. supra vs. 859 et 878.

βρύλλων τὸ καθ' ἡμέραν,
κλέπτοντά τε βούλομαι
τρέφειν ἕνα προστάτην·
τοῦτον δ', ὅταν ᾖ πλέως,
ἄρας ἐπάταξα.

ΧΟΡΟΣ.

Stropha 2 (vs. 1131—1140).

οὕτω μὲν ἄρ' εὖ ποιεῖς,

1131. *οὕτω*] *χοὔτω* V R alii, quam lectionem e litteris *χο. οὕτω* natam esse probabiliter suspicatur Blaydes (cf. vs. 1214). ‖ *ἄρ' ... ποιεῖς* Meineke] *ἂν ... ποιοῖς* (*-ῇς*, *-εῖς*) codd.; simile est vitium Pac. 640 Eccl. 645.

1126. Verbum *βρύλλειν* aliunde ignotum est; quod autem a Symmacho in scholiis cum infantulorum voce *βρῦν* [1]) componitur, id vero parum videtur simile, cum praesertim *υ* vocalis non stirpi sit propria sed exitui, qui etiam in verbo *ἐξαπατύλλειν* aliisque apparet [2]). A sensu tamen verbi non longe aberrasse Symmachum *ὑποπίνειν* interpretantem contextus docet; manifesto enim id fere quod *ῥοφεῖν* significat, obiectum autem est *τὸ καθ' ἡμέραν* [3]), et vertenda sunt verba: *nam primo libenter sorbeo diaria mea*: gratus est mihi *ὁ μισθός*, quo quotidie ab istis donor. Multo minus aptum huic loco fit enunciatum si sumimus *τὸ καθ' ἡμέραν* non obiecti sed *temporis* esse accusativum [4]), *quotidie* igitur significare, verbum autem *βρύλλειν* esse intransitivum et id fere valere quod *nugari* vel *dormitare*.

1128. *τρέφειν ἕνα προστάτην*] verbum *τρέφειν*, ut *βόσκειν* [5]), de animalibus domesticis usurpatur, de hominibus autem dictum contemtus aliquid habere solet. De populi *προστάταις* vid. [Arist.] Rep. Ath. 28 et supra Prolegomena [6]). Numerale nunc ita est adhibitum ut alias *εἷς τις* [7]), *unus aliquis*; cf. Plat. Rep. 565 *c*: *ἕνα τινὰ ἀεὶ δῆμος εἴωθε διαφερόντως προΐστασθαι ἑαυτοῦ καὶ τοῦτον τρέφειν τε καὶ αὔξειν μέγαν.*

1129 sq. *Hunc autem ubi rapinis bene repletum atque plane distentum video, sublato brachio caedo.* Apposite Casaubonus laudavit Suetonii de Vespasiano verba: *creditur etiam procuratorum rapacissimum quemque ad ampliora officia ex industria solitus promovere, quo locupletiores mox condemnaret; quibus quidem vulgo „pro spongiis" dicebatur „uti", quod quasi et siccos madefaceret et exprimeret humentes* [8]). Nec non proxime accedunt verba seditiosa, quae a. u. 370 Romae sunt audita, cum Manlius multitudinis defensor a dictatore in vincula esset coniectus: *saginare plebem populares suos, ut iugulentur* [9]).

1130. *ἄρας*] mente supplendum est *τὴν χεῖρα* [10]). Sic Ach. 686 *ξυνάπτειν* valet *ξυμπλέκεσθαι.* Omitti solent nimirum obiecta, quae nemo non sponte sit addi-

---

1) Nub. 1382. — 2) De quibus vid. ad vs. 224. — 3) Ut Epicrat. fr. 3^6 Isocrat. XII § 179; vid. etiam Soph. Oed. C. 1364. — 4) Ut Eur. Ion. 123 Electr. 182. — 5) Vid. ad Ach. 678. — 6) De voce *προστάτῃ* et de verbo *προΐστασθαι* vid. praeterea Vesp. 419 Pac. 684 Eccl. 176 Thucyd. VIII 89 § 4 etc — 7) Vid. ad Ran. 911. — 8) Vespas. 16. — 9) Liv. VI 17. — 10) Item Plut. 689 (?) Menandr. fr. 887 Soph. Oed. R. 127 (Eur. Cycl. 458?); alienus vero hinc est nostrae fabulae vs. 1362 vel Eccl. 261.

καί σοι πυκνότης ἔνεστ'
ἐν τῷ τρόπῳ, ὡς λέγεις,
τούτῳ πάνυ πολλή,
εἰ τούσδ' ἐπίτηδες ὥσ-
περ δημοσίους τρέφεις
ἐν τῇ πυκνί, κᾆθ' ὅταν

1132. *καί* Reiske] *εἰ* codd., quod e vs. 1135 irrepsisse puto; *ᾗ* Meineke. Si vero *εἰ* h. l. servetur, quod suadet Sobolewski coll. vs. 483, in vs. 1135 *καὶ* scribatur auctore Kockio; sed mihi multo minus placet haec verborum structura.

1133. *ὡς*] *ᾧ* Reiske, *ὃν* Blaydes.

1134. *τούτῳ*] *οὕτω* Dobree (ut vs. 1131).

1135. *εἰ*] vid. ad vs. 1132.

turus: *manum* vel *brachium*, *crus* [1]), *equum*, *navem* [2]), *aquam* [3]), similia. Additum legitur *τὴν χεῖρα* Eur. Cycl. 418 [4]); cf. etiam *ἐπάρει τὴν εὐώνυμον πτέρυγα* et *τὴν δεξιὴν πτέρυγα ἐπάρας* in inscriptione Ephesia [5]). Idem quod *ἄρας ἐπάταξε* valet Homericum *κόψεν ἀνασχόμενος* [6]); cf. etiam *κατ' ὤμου* [7]) et Homericum *κατωμαδόν* [8]). Denique de structura verborum *ὅταν ᾖ… ἐπάταξα* vid. ad Ran. 1068.

1132—1134. Sic iungantur: *καὶ ἐν τῷ τρόπῳ τούτῳ πάνυ πολλὴ πυκνότης ἔνεστί σοι, ὡς λέγεις. Tuo iure ais sollers admodum consilium inesse isti rationi agendi.*

1132. *πυκνότης*] hac voce, quae in sermone quotidiano *densitatem* significabat [9]), iocose respici *τὴν Πύκνα* [10]) recte observat Fritzsche [11]). Idem autem nunc valet quod Homericum *πυκινὴ μῆτις* vel *βουλή*, senex igitur *πυκιμηδὴς* vel *πυκινόφρων* dicitur. Cf. chori verba in Thesmophoriazusis: *πάντα δ' ἐβάστασεν φρενὶ πυκνῶς τε | ποικίλους λόγους ἀνηῦρεν | εὖ διεζητημένους* [12]) et Euripidis ad Dicaeopolidem: *δώσω, πυκνῇ γὰρ λεπτὰ μηχανᾷ φρενί* [13]).

1133. *τῷ τρόπῳ*] cf. Socratis ad Strepsiadem verba: *κάτειπέ μοι σὺ τὸν σαυτοῦ τρόπον* [14]) et nescio cuius apud Antiphanem: *τὸν τρόπον μὲν οἶσθά μου | ὅτι τῦφος οὐκ ἔνεστιν* [15]).

1135. *τούσδε*] *hosce*, quos manu designat histrio, — Cleonem prae ceteris, in primis subselliis sedentem.

— *ἐπίτηδες*] cf. Vesp. 391.

1136. *ὥσπερ δημοσίους*] recte in primo scholio additur: *ταύρους ἢ βοῦς*. Nam *victimis publicis* nunc assimulantur demagogi, ut *milites* a Philemone, apud quem nescio quis latronem contemtim sic alloquitur: *στρατιῶτα, κοὐκ ἄνθρωπε, καὶ σιτούμενε | ὥσπερ ἱερεῖον, ἵν' ὅταν ᾖ καιρὸς τυθῇς* [16]). Demagogis, perinde atque bubus saginatis [17]), parcitur donec adsit tempus mactandi. Non recte multi [18]) *δημοσίους* interpretati sunt *καθάρματα* sive *φαρμακούς*, i. e. *homines nequam* proximis Thargeliis immolandos [19]).

1) *ἐπαείρειν* Herodot. II 162, *ἀνατείνειν* Lys. 799. — 2) *ἐλαύνειν*. — 3) *ἐκβάλλειν* etc. — 4) Qui tamen locus nostro non est similis. Cf. etiam Eccl. 264 sq. — 5) CIG. 2953 (IGA. 499). — 6) ξ 425; vid. ad Γ 362. — 7) Herod. Mimiamb. III 3. — 8) Ο 352, ubi vid., et alibi. — 9) Cf. Nub. 406 etc. — 10) Vs. 1137. — 11) Vid. ad Vesp. 353. — 12) Thesm. 438 sqq. — 13) Ach. 445. Etiam Nub. 702 conferri potest. — 14) Nub. 478. — 15) Antiphan. fr. 195. Praeterea vid. Ach. 339 Lys. IX § 1 etc. — 16) Philem. fr. 155. — 17) *Paasch-ossen*. — 18) In his ego ad Ran. 733. — 19) Vid. infra vs. 1405.

μή σοι τύχῃ ὄψον ὄν,
τούτων ὃς ἂν ᾖ παχὺς
θύσας ἐπιδειπνεῖς.

ΔΗΜΟΣ.

Antistropha 2 (vs. 1141—1150).

σκέψασθε δέ μ', εἰ σοφῶς
αὐτοὺς περιέρχομαι,
τοὺς οἰομένους φρονεῖν
καί μ' ἐξαπατύλλειν.
τηρῶ γὰρ ἑκάστοτ' αὐ-
τούς, οὐδὲ δοκῶν ὁρᾶν,
κλέπτοντας· ἔπειτ' ἀναγ-
κάζω πάλιν ἐξεμεῖν
ἅττ' ἂν κεκλόφωσί μου,
κημῷ καταμηλῶν.

1150. *κημῷ* Blaydes] *κημὸν* codd.

1138. *ὄψον*] *carnes*, notissimo genere loquendi.

1139. *παχὺς*] admodum facete utitur adiectivo, quod et de bestiis bene saginatis usurpari solebat et — in quotidiano certe sermone — de hominibus locupletibus [1]).

1140. *θύσας ἐπιδειπνεῖς*] *iugulatum opsonii loco comedis.* Idem valet *θῦσαι* quod *ἀποσφάξαι*, ut passim [2]); nimirum bubula nisi festis diebus vesci non solebant. De verbo *ἐπιδειπνεῖν* autem vid. ad Nub. 421.

1142. *περιέρχομαι*] vid. ad vs. 290.

1144. *ἐξαπατύλλειν*] verbum, de cuius termino vid. supra ad vs. 224 Ran. 92, apud nostrum redit Ach. 657.

1146. *δοκῶν*] vid. ad Ran. 564.

1148. *πάλιν ἐξεμεῖν*] cf. vs. 404. Biennio ante noster Cleonem rapinas suas evomentem in scena ostenderat [3]).

1149. *μου*] vid. ad vs. 436.

1150. *κημῷ καταμηλῶν*] quoniam homines de plebe argentum modo acceptum vel mox solvendum solebant *ἐγκάψαι εἰς τὴν γνάθον* [4]), facile potuit fieri ut nummus unus pluresve casu deglutirentur, id quod Euelpidi illi aliquando accidit [5]). Tunc igitur ut stomachus thesaurum abditum in lucem remitteret, gulae inserebatur digitus vel pluma [6]) vel quicquid praesto erat, id quod *καταμηλοῦν* [7]) iocularitur nunc dicitur, verbo desumto ex arte medicorum [8]), quibus *μήλη* est *specillum* [9]) et *μήλωσις vulneris exploratio.* Demo autem pro specillo est *ὁ κημός*, hoc enim instrumento cogit demagogos reddere quae de publico sunt suffurati.

---

[1]) Vid. ad Vesp. 288 et cf. Pac. 1170. — [2]) E. g. fr. 693 Herodot. I 216 Eur. Cycl. 334. — [3]) Vid. Prolegomena et ad Ach. 6. — [4]) Alex. fr. 128[7]; vid. ad Vesp. 609. — [5]) Av. 502 sq. — [6]) Ach. 584 sqq. — [7]) *Sondeeren.* — [8]) Cf. Phrynich. fr. 62. — [9]) *Sonde.*

(Ex aedibus redit **Paphlago** sedile et cistam repletam gestans. Quem proximus sequitur **isiciarius** manibus vacuis.)

SCENA DECIMA NONA.

Demus, Paphlago, Isiciarius, Chorus.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(ad isiciarium:)

ἄπαγ' εἰς μακαρίαν ἐκποδών.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

σύ γ', ὦ φθόρε.

(Paphlagonem violento ictu perculsum deicit.)

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(sponte consedisse se fingens:)

ὦ Δῆμ', ἐγὼ μέντοι παρεσκευασμένος
τρίπαλαι κάθημαι, βουλόμενός σ' εὐεργετεῖν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(item considens:)

ἐγὼ δὲ δεκάπαλαί γε καὶ δωδεκάπαλαι

1151. Demo totum tribuunt V² R. || ἄπαγ'] ἔρρ' l. a.
1154. γε] om. R, in fine versus repetit V (in archetypo igitur omissum dein in margine additum fuerat).

Nempe *suffragii lationem* significat ὁ κημός, de qua voce vid. ad Vesp. 99; idem igitur Cleoni nunc minitatur Demus quod supra [1]) isiciarius, conferri autem potest vox κεραμικὴ μάστιξ de *ostracismo* dicta in comoedia ignota [2]). — Similia verbo καταμηλοῦν sunt ἐκκαλαμᾶσθαι [3]) et ἐκπηνίζεσθαι [4]), proxime autem ad nostrum locum accedit fr. 614: τὴν φάρυγα μηλῶν δύο δραχμὰς ἕξει μόνας [5]) — item fortasse dictum de homine furaci.

1151 sq. His versibus quae supra adscripsi debeo Hartmano, qui poetae mentem recte interpretatus esse mihi videtur.

1151. Per euphemismum, qui in Paphlagonis ore perridiculus est, non εἰς κόρακας [6]) nunc dicitur, sed εἰς μακαρίαν Verbum ἄπαγε etiam Pac. 1053 intransitive sic est usurpatum, item fr. adesp. 1216: ἄπαγ' εἰς τὸν φθόρον, alibi autem idem dicitur βάλλ' εἰς μακαρίαν [7]) vel omisso verbo εἰς μακαρίαν [8]). Cf. Ran. 85. Etiam εἰς ὀλβίαν ita dictum esse — ab eo opinor qui *Olbiae* urbis notissimae nomen respiceret — testatur Photius s. v. [9]).

— φθόρε] vox redit Thesm. 535 Plat. Euthyd. 285 *b* Demosth. XIII § 24.

1152. μέντοι] cf. vs. 168.

1153. τρίπαλαι] vox ad analogiam adiectivi τριδούλου et similium iocose conformata redit Av. 465 [10]).

1154. Plane idem dicebat nescio quis

---

[1]) Vs. 808 et 855. — [2]) Adesp. fr. 33. — [3]) Vesp. 609. — [4]) Ran. 578. — [5]) ἕξεις ὅλας Kock. — [6]) Vid. ad Ran. 187 et 607. — [7]) Plat. Hipp. Mai. 293 *a*. — [8]) Antiphan. fr. 245. — [9]) Fr. adesp. 1092. — [10]) Cf. nostra *drie-*, *tiendubbel* pro *-voudig*.

καὶ χιλιόπαλαι καὶ προπαλαιπαλαίπαλαι.

ΔΗΜΟΣ.

ἐγὼ δὲ προσδοκῶν γε τρισμυριόπαλαι
βδελύττομαί σφῳ καὶ προπαλαιπαλαίπαλαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον;

ΔΗΜΟΣ.

εἴσομ' ἢν φράσῃς γε σύ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἄφες ἀπὸ βαλβίδων ἐμέ τε καὶ τουτονί,
ἵνα σ' εὖ ποιῶμεν ἐξ ἴσου.

1158. *οὖν*] om. R. || Alteram versus partem Choro dedit vVelsen coll. vs. 970. || *εἴσομ' ἢν* Porson] *εἴ γε* (*εἰ δὲ* R) *μὴ* codd.; vid. commentarius. || *φράσῃς*] *-σεις* R alii.

---

apud Philonidem: *κατάκειμαι δ', ὡς ὁρᾶτε, δεκάπαλαι* [1]), vid. etiam Heniochi fr. 2: *ὁ βοῦς ὁ χαλκοῦς ἦν ἂν ἑφθὸς δεκάπαλαι.* Similis autem exaggeratio inest sycophantae querelis Plut. 850 sqq.: *ὡς ἀπόλωλα δείλαιος | καὶ τρὶς κακοδαίμων καὶ τετράκις καὶ πεντάκις | καὶ δωδεκάκις καὶ μυριάκις.*

1157. *βδελύττομαι*] vid. ad Ach. 586.

1158. *οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον;*] *scin quid tu facias?* [2]). E locutionibus *οἶσθ' οὖν ὃ χρὴ δρᾶν;* [3]) et *τόδε οὖν δρᾶσον* concrevit haec formula loquendi [4]), quam recte Bentley sic expedivit: *νῦν οὖν δρᾶσον — οἶσθ' ὃ (τι);* — Simillima sunt *οἶσθά νυν ὅ μοι ποίησον* [5]), *οἶσθ' ὅ τι ποίησον* [6]), *οἶσθ' ὡς ποίησον* [7]). Transitus autem quidam paratus cernitur in verbis: *ὡς οὖν ποιήσατε, id quod facere igitur vos oportet* [8]).

— *εἴσομ' ἢν φράσῃς γε σύ*] sic etiam Trygaeo roganti: *ἀλλ' οἶσθ' ὃ δρᾶσον;* respondet Hierocles: *ἢν φράσῃς* [9]). Praeterea cf. Alex. fr. 133: *ἐπίστασαι τὸν σαῦρον ὡς δεῖ σκευάσαι; | — ἀλλ' ἢν διδάσκῃς,* Nicomach. fr. 1: *καὶ μὴν ἴσως ὅσον μαγείρου διαφέρει | μάγειρος οὐκ οἶσθ'.— εἴσομαι δέ γ' ἢν λέγῃς,* Plaut. Pseudul. II 2, 62: *set scin quid te oro Sure? — Sciam si dixeris,* Plat. Rep. 408*d*: *ἀλλ' οἶσθ' οὓς ἡγοῦμαι τοιούτους; — ἢν εἴπῃς, ἔφη,* Soph. Oed. R. 1517: *οἶσθ' ἐφ' οἷς οὖν εἶμι; — λέξεις καὶ τότ' εἴσομαι κλύων.*

1159. *ἄφες ἀπὸ βαλβίδων*] de verbo vid. ad Ran. 133, de nomine ad Ach. 483 Vesp. 548. *Carceres* autem, unde cursus initium facturi sunt, vocat locum prope ianuam, ubi fabulae initio potavit Demosthenes, cuius *lagena* et *poculum* etiamnunc ibi adstant, isiciarius autem ibi deposuit *mensulam* suam ceterasque quas in forum deferebat *sarcinas*. Nunc *sedile* et *cistam* illic collocavit Paphlago.

---

[1]) Philonid. fr. 8. — [2]) Plaut. Mil. IV 2, 43 Pers. I 3, 74. — [3]) Cf. Eur. Iph Taur. 759. — [4]) Fere ut nostrum *weet je wat je doet* (pro: *doen moet*). Redit Pac. 1061 Av. 54, 80 Eur. Hec. 225 Ion. 1029 Hel. 315, 1233 Iph. Aul. 725 Cycl. 131(?) fr. 647. — [5]) Hermipp. fr. 43. — [6]) Menandr. fr. 916 (Gregor. Corinth. p. 15 sqq. Schaef.). — [7]) Soph. Oed. R. 543; vid. etiam ad Ach. 1064. — [8]) Plat. Protag. 338*a*. — [9]) Pac. 1061.

ΔΗΜΟΣ.

δρᾶν ταῦτα χρή.

ἄπιτον.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἰδού.

(Sibi invicem occursantes nihil proficiunt.)

ΔΗΜΟΣ.

θέοιτ' ἄν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ὑποθεῖν οὐκ ἐῶ.

(Paphlagonem repellit.)

ΔΗΜΟΣ.

(secum:)

ἀλλ' ἦ μεγάλως εὐδαιμονήσω τήμερον
ὑπὸ τῶν ἐραστῶν, νὴ Δί', εἴ τι θρύψομαι.

1161. ἰδού] in codd. soli Cleoni aut Isiciario tribuuntur; ab ambobus coniunctim proferri vidit Kock. Enger scribebat ΠΑΦ. ἰδοὺ θέοιμ' ἄν. ΑΛΛ. ὑποθεῖν οὐκ ἐῶ.

1163. εἴ τι Hartman] ἢ 'γὼ codd.; pronomen cum abundet, Kock proposuit ἢ ἐπιτρίψομαι (coll. scholii verbis ἀντὶ τοῦ συντριβήσομαι et Pac. 246), Blaydes ἀλλ' ἦ ... εἰ μὴ θρύψομαι, Zacher ἀλλ' ἦ ... εἰ ἐπιτρίψομαι (coll. vs. 175 et Av. 176), Bergk nimis audacter ἢ διαρραγήσομαι (*aut beatum me reddent istorum dona aut — iis oppletus disrumpar*). Errorem peperit vis particularum ἀλλ' ἦ (vs. 1162) non agnita.

1161. ἰδού] sic loquitur qui dicto audientem se praestat.

— θέοιτ' ἄν] *quin igitur curritis?* Nempe Paphlago et isiciarius se invicem praepediunt.

— ὑποθεῖν οὐκ ἐῶ] *ego certe istis tuis artibus frustrari me non sinam.* De verbo ὑποθεῖν et cognatis vid. ad vs. 47, et de re ad vs. 742 sq.

1162. ἀλλ' ἦ] *profecto*; cf. vs. 953, et de elliptico usu harum particularum, quae cum interrogativo ἀλλ' ἦ [1]) minime sunt confundendae, vid. ad Ran. 928.

1163. ἐραστῶν] cf. vs. 732.

— εἴ τι θρύψομαι] *si non nimis gratum citiusve contentum me praebuero* [2]). De pronominis τι usu vid. ad Nub. 1076 et de verbo θρύπτεσθαι Bekk. Anecd. 43: θρύπτεσθαι· ὡράζεσθαι [3]). ἄμφω Εὔπολις· ὡραζομένη καὶ θρυπτομένη [4]), Xen. Conv. VIII § 6: ὁρῶ σε ἐρῶντα οὐχ ἁβρότητι χλιδαινομένου οὐδὲ μαλακίᾳ θρυπτομένου, Plat. Phaedr. 228c: ἐθρύπτετο ὡς δὴ οὐκ ἐπιθυμῶν λέγειν etc.; dicitur igitur de eo qui *fastidium prae se fert* [5]). Cf. ἀποσεμνύνεσθαι [6]).

---

[1]) Ach. 424 sq. etc. — [2]) Sic locum interpretatus est Hartman. — [3]) Cf. Eccl. 202. — [4]) Eupol. fr. 358. — [5]) *Zich airs geven, coquetteeren.* — [6]) Ad Ran. 178.

καὶ χιλιόπαλαι καὶ προπαλαιπαλαίπαλαι.

ΔΗΜΟΣ.

ἐγὼ δὲ προσδοκῶν γε τρισμυριόπαλαι
βδελύττομαί σφῳ καὶ προπαλαιπαλαίπαλαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον;

ΔΗΜΟΣ.

εἴσομ' ἢν φράσῃς γε σύ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἄφες ἀπὸ βαλβίδων ἐμέ τε καὶ τουτονί,
ἵνα σ' εὖ ποιῶμεν ἐξ ἴσου.

1158. *οὖν*] om. R. || Alteram versus partem Choro dedit vVelsen coll. vs. 970. || *εἴσομ' ἢν* Porson] *εἴ γε* (*εἰ δὲ* R) *μὴ* codd.; vid. commentarius. || *φράσῃς*] *-σεις* R alii.

---

apud Philonidem: *κατάκειμαι δ', ὡς δρᾶτε, δεκάπαλαι* [1]), vid. etiam Heniochi fr. 2: *ὁ βοῦς ὁ χαλκοῦς ἦν ἂν ἑφθὸς δεκάπαλαι.* Similis autem exaggeratio inest sycophantae querelis Plut. 850 sqq.: *ὡς ἀπόλωλα δείλαιος | καὶ τρὶς κακοδαίμων καὶ τετράκις καὶ πεντάκις | καὶ δωδεκάκις καὶ μυριάκις.*

1157. *βδελύττομαι*] vid. ad Ach. 586.

1158. *οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον;*] *scin quid tu facias?* [2]). E locutionibus *οἶσθ' οὖν ὃ χρὴ δρᾶν;* [3]) et *τόδε οὖν δρᾶσον* concrevit haec formula loquendi [4]), quam recte Bentley sic expedivit: *νῦν οὖν δρᾶσον — οἶσθ' ὃ (τι);* — Simillima sunt *οἶσθά νυν ὅ μοι ποίησον* [5]), *οἶσθ' ὅ τι ποίησον* [6]), *οἶσθ' ὡς ποίησον* [7]). Transitus autem quidam paratus cernitur in verbis: *ὡς οὖν ποιήσατε, id quod facere igitur vos oportet* [8]).

— *εἴσομ' ἢν φράσῃς γε σύ*] sic etiam Trygaeo roganti: *ἀλλ' οἶσθ' ὃ δρᾶσον;* respondet Hierocles: *ἢν φράσῃς* [9]). Praeterea cf. Alex. fr. 133: *ἐπίστασαι τὸν σαῦρον ὡς δεῖ σκευάσαι; | — ἀλλ' ἢν διδάσκῃς,* Nicomach. fr. 1: *καὶ μὴν ἴσως ὅσον μαγείρου διαφέρει | μάγειρος οὐκ οἶσθ'.— εἴσομαι δέ γ' ἢν λέγῃς,* Plaut. Pseudul. II 2, 62: *set scin quid te oro Sure? — Sciam si dixeris,* Plat. Rep. 408*d*: *ἀλλ' οἶσθ' οὓς ἡγοῦμαι τοιούτους; — ἢν εἴπῃς, ἔφη,* Soph. Oed. R. 1517: *οἶσθ' ἐφ' οἷς οὖν εἶμι; — λέξεις καὶ τότ' εἴσομαι κλύων.*

1159. *ἄφες ἀπὸ βαλβίδων*] de verbo vid. ad Ran. 133, de nomine ad Ach. 483 Vesp. 548. *Carceres* autem, unde cursus initium facturi sunt, vocat locum prope ianuam, ubi fabulae initio potavit Demosthenes, cuius *lagena* et *poculum* etiamnunc ibi adstant, isiciarius autem ibi deposuit *mensulam* suam ceterasque quas in forum deferebat *sarcinas*. Nunc *sedile* et *cistam* illic collocavit Paphlago.

---

[1]) Philonid. fr. 8. — [2]) Plaut. Mil. IV 2, 43 Pers. I 3, 74. — [3]) Cf. Eur. Iph Taur. 759. — [4]) Fere ut nostrum *weet je wat je doet* (pro: *doen moet*). Redit Pac. 1061 Av. 54, 80 Eur. Hec. 225 Ion. 1029 Hel. 315, 1233 Iph. Aul. 725 Cycl. 131(?) fr. 647. — [5]) Hermipp. fr. 43. — [6]) Menandr. fr. 916 (Gregor. Corinth. p. 15 sqq. Schaef.). — [7]) Soph. Oed. R. 543; vid. etiam ad Ach. 1064. — [8]) Plat. Protag. 338*a*. — [9]) Pac. 1061.

ΔΗΜΟΣ.

δρᾶν ταῦτα χρή.

ἄπιτον.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἰδού.

(Sibi invicem occursantes nihil proficiunt.)

ΔΗΜΟΣ.

θέοιτ' ἄν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ὑποθεῖν οὐκ ἐῶ.

(Paphlagonem repellit.)

ΔΗΜΟΣ.

(secum:)

ἀλλ' ἦ μεγάλως εὐδαιμονήσω τήμερον
ὑπὸ τῶν ἐραστῶν, νὴ Δί', εἴ τι θρύψομαι.

1161. *ἰδού*] in codd. soli Cleoni aut Isiciario tribuuntur; ab ambobus coniunctim proferri vidit Kock. Enger scribebat *ΠΑΦ. ἰδοὺ θέοιμ' ἄν. ΑΛΛ. ὑποθεῖν οὐκ ἐῶ.*

1163. *εἴ τι* Hartman] *ἦ 'γὼ* codd.; pronomen cum abundet, Kock proposuit *ἦ ἐπιτρίψομαι* (coll. scholii verbis *ἀντὶ τοῦ συντριβήσομαι* et Pac. 246), Blaydes *ἀλλ' ἦ... εἰ μὴ θρύψομαι*, Zacher *ἀλλ' ἦ... εἰ ἐπιτρίψομαι* (coll. vs. 175 et Av. 176), Bergk nimis audacter *ἦ διαρραγήσομαι* (*aut beatum me reddent istorum dona aut — iis oppletus disrumpar*). Errorem peperit vis particularum *ἀλλ' ἦ* (vs. 1162) non agnita.

1161. *ἰδού*] sic loquitur qui dicto audientem se praestat.

— *θέοιτ' ἄν*] *quin igitur curritis?* Nempe Paphlago et isiciarius se invicem praepediunt.

— *ὑποθεῖν οὐκ ἐῶ*] *ego certe istis tuis artibus frustrari me non sinam.* De verbo *ὑποθεῖν* et cognatis vid. ad vs. 47, et de re ad vs. 742 sq.

1162. *ἀλλ' ἦ*] *profecto*; cf. vs. 953, et de elliptico usu harum particularum, quae cum interrogativo *ἀλλ' ἦ* [1]) minime sunt confundendae, vid. ad Ran. 928.

1163. *ἐραστῶν*] cf. vs. 732.

— *εἴ τι θρύψομαι*] *si non nimis gratum citiusve contentum me praebuero* [2]). De pronominis *τι* usu vid. ad Nub. 1076 et de verbo *θρύπτεσθαι* Bekk. Anecd. 43: *θρύπτεσθαι· ὡρᾴζεσθαι* [3]). *ἄμφω Εὔπολις· ὡρᾳζομένη καὶ θρυπτομένη* [4]), Xen. Conv. VIII § 6: *ὁρῶ σε ἐρῶντα οὐχ ἁβρότητι χλιδαινομένου οὐδὲ μαλακίᾳ θρυπτομένου*, Plat. Phaedr. 228 *c*: *ἐθρύπτετο ὡς δὴ οὐκ ἐπιθυμῶν λέγειν* etc.; dicitur igitur de eo qui *fastidium prae se fert* [5]). Cf. *ἀποσεμνύνεσθαι* [6]).

---

[1]) Ach. 424 sq. etc. — [2]) Sic locum interpretatus est Hartman. — [3]) Cf. Eccl. 202. — [4]) Eupol. fr. 358. — [5]) *Zich airs geven, coquetteeren.* — [6]) Ad Ran. 178.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(sedile, quod modo secum attulit, seni offerens:)

ὁρᾷς; ἐγώ σοι πρότερος ἐκφέρω δίφρον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(mensulam suam seni apponens:)

ἀλλ' οὐ τράπεζαν· ἀλλ' ἐγὼ προτεραίτερος.

(Versus sequentes dum dicuntur, certatim identidem procurrunt et recurrunt Paphlago et isiciarius, novas semper dapes petentes dein afferentes.)

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(placentam ex sua cista expromens:)

ἰδοὺ φέρω σοι τήνδε μαζίσκην ἐγὼ
ἐκ τῶν ὀλῶν τῶν ἐκ Πύλου μεμαγμένην.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(panis crustas seni apponens:)

ἐγὼ δὲ μυστίλας μεμυστιλημένας
ὑπὸ τῆς θεοῦ τῇ χειρὶ τῇ ἐλεφαντίνῃ.

1165. Priorem versus partem an seni θρυπτομένῳ tribuam dubito.
1168. δὲ] δέ γε Meineke.

1165. *At mensam ego magis etiam prior tibi affero.* Suum nimirum ἐλεὸν [1]) ad manum habet. — Iocose nunc ficta est vox προτεραίτερος ad analogiam genuinorum comparativorum, quales sunt πρῳαίτερος et ὀψιαίτερος.

1166. *En accipe quam tibi fero placentam.* De articulo omisso vid. ad Nub. 60 et de voce μαζίσκῃ supra vs. 1105.

1167. Denuo respicitur Cleonis illa victoria [2]). Neque obscurum est quasnam ὀλὰς sive *hordei grana* [3]) nunc dicat Paphlago; nam cum capta est Sphacteria, in insula illa, quam per trimestre fere spatium inclusam tenuerant Athenienses, inventum etiam est frumenti aliquid [4]), nec minus tunc hordeum illud fama celebratum est, opinor, quam olim apud patres nostros olla moreti quae in hostium fugatorum castello deprensa est calida adhuc, cum Lugdunum Batavorum post longam obsidionem liberata est urbs, cuius rei usque ad hunc diem inter nos vivit memoria. Fortasse autem Athenas illud hordeum secum adduxerat Cleon, quo clarius appareret civibus non fame sed vi et armis fractos esse animos invictorum illorum Lacedaemoniorum. Hae igitur sunt „αἱ ὀλαὶ αἱ ἐκ Πύλου", neque vulgarem nunc placentam sed suam ipsius totiusque populi gloriam Paphlago gustandam praebet seni.

1168. Crustas quibus pultem vel iusculum hauriat orique admoveat Demo offert isiciarius, ex suis nimirum copiis depromtas; sed ab ipsa Minerva excavatas esse perhibet. Verbum μυστιλᾶσθαι supra vidimus [5]); μυστίλην autem [6]) Pollux recte dicit ψωμὸν κοῖλον εἰς ἔτνος ἢ

---

[1]) Vid. vs. 152 et 771. — [2]) Prae ceteris locis nunc cf. vs. 55. — [3]) Pac. 948, 961 Diphil. fr. 89 Dittenb. Syll. 373^{19}. — [4]) Thucyd. IV 39 § 2. — [5]) Vs. 827. — [6]) Pherecrat. fr. 108^{5} etc.

ΔΗΜΟΣ.

ὡς μέγαν ἄρ' εἶχες, ὦ πότνια, τὸν δάκτυλον!

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(aliam dapem offerens:)

ἐγὼ δ' ἔτνος γε πίσινον εὔχρων καὶ καλόν·
ἐτόρυνε δ' αὖθ' ἡ Παλλὰς ἡ Πυλαιμάχος.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(ollam seni obtrudens:)

ὦ Δῆμ', ἐναργῶς ἡ θεός σ' ἐπισκοπεῖ,
καὶ νῦν ὑπερέχει σου χύτραν ζωμοῦ πλέαν.

ΔΗΜΟΣ.

οἴει γὰρ οἰκεῖσθ' ἂν ἔτι τήνδε τὴν πόλιν,
εἰ μὴ φανερῶς ἡμῶν ὑπερεῖχε τὴν χ... ύτραν;

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(piscis frustum afferens:)

τουτὶ τέμαχός σοι ἔδωκεν ἡ Φοβεσιστράτη.

1171. *γε*] om. R.
1172. *αὖθ' ἡ*] *αὐτὴ* Bothe.

ζωμὸν βαθυνθέντα[1]). Hae quoque, ut *ἀπομαγδαλιαί*[2]), canibus proici solebant.

1169. Phidiae Virgo ex auro ebore lapidibus pretiosis elaborata[3]) pedum erat triginta trium, itaque eius manui, quae Victoriae simulacrum gestabat virum *τετράπηχυν* aequans, trabales erant digiti.

1170. *Nunquam antea perspexi quam ingens tibi esset digitus.* Cf. Ach. 990, ubi de Pace dicitur: *ὡς καλὸν ἔχουσα τὸ πρόσωπον ἄρ' ἐλάνθανες;*[4]).

1171. *ἔτνος... πίσινον*] *pultem de lente*[5]).

1172. Hunc cibum non Parthenonis illa incola paravit, sed quae vicina ei erat Pallas *Πρόμαχος*, haec autem epico epitheto *πυλαιμάχῳ*[6]) festive nunc designatur, idque *Pyli victricem* intellegere iubemur. Vid. ad Vesp. 84 et de verbo *τορύνειν* ad vs. 984.

1173. Senex habet sedile et mensam, manu tenet crustam: frui igitur iam poterit iusculo quod ei apponitur, et mox carnibus farto ceteris, quae e suis copiis promit isiciarius.

1174. Ilocaliter post *ὑπερέχει σου* non *τὴν χεῖρα*[7]) vel *τὴν αἰγίδα* adicit isiciarius, sed *ollam iusculo repletam*, quasi *παρέχει σοι* dixisset. Quae dum profert verba, novum hoc cornu copiae supra senis caput tenet suspensum, ita ut iamiam *πλουθυγίειαν* inde effusurum credas.

1176. *τὴν χ.. ύτραν*] denuo praeter expectatum pro *τὴν χεῖρα* dictum[8]).

1177. *τουτὶ τέμαχος*] de omisso articulo

---

[1]) Poll. VI 87; cf. X 89 Diogen. Laert. VI 6 § 37, Phot. et Suid. s. v. — [2]) Vs. 414 sq. — [3]) Plat. Hipp. Min. 290*b* Preller Gr. Myth. I[4] p. 227 sq. — [4]) De imperfecti hoc usu vid. ad Nub. 1271 et Vesp. 183. — [5]) *Erwtensoep*, item Antiphan. fr. 182; vid. ad vs. 1182. Vox *ἔτνος* redit praeterea Ach. 246 Av. 78 Lys. 1060 Ran. 62 sq., 506 Eccl. 845 Calliae fr. 21 etc. — [6]) Hom. *E* 31 Stesichor. fr. 48. — [7]) Solon. fr. 4[4], cf. Hom. *E* 433 *I* 419, 687 *Ω* 374. — [8]) Observavit Casaubonus.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(carnes exhibens:)

ἡ δ' Ὀβριμόπατρά γ' ἑφθὸν ἐκ ζωμοῦ κρέας,
καὶ χόλικας ἤνυστρόν τε καὶ γαστρὸς τόμον.

ΔΗΜΟΣ.

καλῶς γ' ἐποίησε τοῦ πέπλου μεμνημένη.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(placentam promens:)

ἡ Γοργολόφα σ' ἐκέλευε τουτουὶ φαγεῖν
ἐλατῆρος, ἵνα τὰς ναῦς ἐλαύνωμεν καλῶς.

1178. *Ὀβριμόπατρα*] *Ὀβριμοπάτρα* codd., item *-πάτρη* apud Homerum; sed brevem fuisse sonum finalem iure contendisse videtur IMHoogvliet.

1179. *χόλικας* Blaydes] *χόλικος* codd.; singularis nonnisi Vesp. 1144 redit, ubi certam ob causam est usurpatus. || **ἤνυστρον*] *ἠνύστρου* codd.; quae lectio licet concinat cum Mnesimachi fr. 4^{14} *τόμος ἀλλᾶντος, τόμος ἠνύστρου*, a nostri tamen loci verbis vicinis discrepat.

---

vid. ad Nub. 60 et de voce *τεμάχει* ad Ran. 517.

1178. *Ὀβριμόπατρα*] epicae huius vocis [1]) syllaba prima aut paenultima, fortasse utraque, more prisco producitur. Sic etiam adiectivum *ᾱ̓θάνατος* vetustum numerum postea servavit [2]); cf. praeterea *ἕ͞δρα* Av. 216, *Κῡπρογένεια* Lys. 551 et annot. critica ad Nub. 320.

1179. De voce *χόλιξι* vid. ad Ran. 576, de voce *ἠνύστρῳ* supra vs. 356, de voce *γαστρί* ad Nub. 409.

1180. *Et bene quidem factum hoc est, quod aliquid certe pro peplo mihi redditur.* Ita loquitur senex etiamnunc *θρυπτόμενος* [3]), licet inter opulentissimas dapes fere delitescat. Cum locutione *καλῶς γ' ἐποίησε ... μεμνημένη* cf. Pac. 1311: *εὖ ποιεῖς δὲ καὶ σὺ φράζων*, Eccl. 803 sq.: *ἢν διαρραγῶ δέ, τί; | — καλῶς ποιήσεις*, Herodot. V 24: *εὖ ἐποίησας ἀπικόμενος*, Eur. Med. 472: *εὖ δ' ἐποίησας μολών*. Inversa autem ratione verbi *ποιεῖν* participium usurpatum est locis similibus: *καλῶς γε ποιῶν (ἔπεμψε)* [4]), *εὖ γε ... ποιῶν ἀπόλωλ' ἐκεῖνος* [5]), *καλῶς τοίνυν ποιῶν ἀπόλλυται* [6]), *τοιγαροῦν ἀπωλόμην καλῶς ποιῶν* [7]), *καλῶς γε ποιῶν σύ* [8]). Qualibus locis si mente supplendum est verbum, necessaria est particula *γε* [9]). Eodem sensu Plut. 1119 usurpatum est verbum *σωφρονεῖν*. — De *peplo* Minervae vid. supra ad vs. 565 sq.

1181. *ἡ Γοργολόφα*] *cristam coruscans γοργὸν λόφον ἔχουσα.* Minervae hoc epitheto Ach. 567 exornatur belli fulmen illud Lamachus.

— *ἐκέλευε*] imperfecto etiam famuli nostrates ita utuntur [10]).

1182. *ἐλατῆρος*] de articulo omisso vid. ad Nub. 60. — Ad pultem placenta seni a Paphlagone offertur. Hae enim coniunctim edebantur dapes teste Dicaeo-

---

[1]) *E* 747 etc. — [2]) Vid. ad Ran. 629. — [3]) Cf. vs. 1163. — [4]) Ach. 1050. — [5]) Pac. 271. — [6]) Plut. 863. — [7]) Menander in *Περικειρομένῃ* (vid. novum fragmentum in Oxyrhynchus Papers II (1899) p. 11 sqq., lin. 14. — [8]) Plat. Conv. 174*e*; item Charmid. 162*e* alibi. — [9]) Post alios id docuit Schanz ad Conviv. Prolegom. p. VI sq.; vid. etiam ad Vesp. 231. — [10]) Idem est usus vs. 514 (?) Ach. 960, 962, 1051, 1073 etc.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(farcimina praebens:)

λαβὲ καὶ ταδί νυν.

ΔΗΜΟΣ.

καὶ τί τούτοις χρήσομαι
τοῖς ἐντέροις;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐπίτηδες αὔτ' ἔπεμψέ σοι
εἰς τὰς τριήρεις ἐντερονείαν ἡ θεός·
ἐπισκοπεῖ γὰρ περιφανῶς τὸ ναυτικόν.
ἔχε καὶ πιεῖν κεκραμένον τρία καὶ δύο.

(Poculum seni praebet.)

1187. *καὶ πιεῖν*] *κἀκπιεῖν* V, *κἀμπιεῖν* Cobet.

---

polidis filia: *ὦ μῆτερ, ἀνάδος δεῦρο τὴν ἐτνήρυσιν, | ἵν' ἔτνος καταχέω τοῦ ἐλατῆρος τουτουί* [1]). Etiam in Calliae versu sibi sunt vicinae: *ἔτνος, πυριάτης, γογγυλίδες, ῥάφανοι, δρυπεπεῖς, ἐλατῆρες* [2]). Sed frustra opinor quaesierit quispiam cur prisca vox *ἐλατήρ* [3]) in lingua culinaria placentae olim fuerit tributa et postea — ut in nomine proprio — permanserit.

— *ἵνα ... ἐλαύνωμεν*] similibus lusibus vs. 1185 et 1189 indulsit comicus [4]).

1183. *τί ... χρήσομαι ...;*] *quid faciam? Quid mihi cum botulis?* Prisca vis futuri, quod a subiunctivo olim non fuit diversum [5]), luculenter in his verbis apparet, sunt enim dubitantis [6]). Item *τίς ἀντερεῖ; quis est qui possit contradicere?* [7]), *τί ἔτι ἐρεῖς; quid praeterea dicere habes?* [8]) *ἐρεῖ τις dixerit aliquis* [9]), *οὐ γὰρ φανῶ τοὺς πολεμίους; mene hostes non delaturum!* [10]) vel Herod. Mimiamb. V 56: *μᾶ, δόξει τις οὐχὶ σύνδουλον | αὐτὸν σπαράσσειν ἀλλὰ σημάτων φῶρα, hem dixeris istum non conservum suum sed bustirapum aliquem raptare* [11]). — Dicit haec Demus *ἔτι θρυπτόμενος* [12]), isiciarius autem, qui copias suas fere iam exhausit, inops consilii circumspicit, et mox arrepta lagena, quam fabulae initio Demosthenes reliquit, „chalcidicum" illud poculum inde impletum seni offert.

1184. *ἐπίτηδες*] vid. ad Vesp. 391.

1185. *ἐντερονείαν*] *interamenta navium* [13]). Sic supra voces *ζυγώματα* et *ζωμεύματα* sunt permixtae [14]). Praeterea cf. vs. 1182.

1187. *ἔχε*] cf. vs. 51.

1187 sq. „*En etiam vini aliquid*" isiciarius ait, post opsonium *ἐπιπιεῖν* seni praebens. Solebat ita fere misceri vinum [15]) ut aquae mensura sesqui maior esset quam meri, paulo autem meracior erat mixtura quae *ἴσον ἴσῳ κεκραμένη*

---

[1]) Ach. 245 sq. — [2]) Call. fr. 21. — [3]) *Auriga* vel *agitator, drijver.* — [4]) Vid. etiam vs. 855, 1132 et ad Vesp. 353. — [5]) Cf. Enchirid. dict. ep. § 108. — [6]) Redit locutio Ach. 935 Pac. 230, 1240, 1257 Plut. 941, item *τί δράσομεν* Eur. Cycl. 193 etc. — [7]) Ach. 702. — [8]) Plut. 1161. — [9]) Ach. 540 Eur. Bacch. 204 Xen. Cyr. IV 3 § 10 etc.; = *εἴποι τις ἄν* Eur. Andr. 929 etc. — [10]) Ach. 827. — [11]) Item *ἐρεῖ(ς)* III 35 et IV 28, 33, *φασεῖς* Theocr. XV 79. Vid. etiam supra ad vs. 1107 et Ach. 901. — [12]) Cf. vs. 1163. — [13]) Liv. XXVIII 45. — [14]) Vs. 279. — [15]) Nam barbarorum erat *ἄκρατον πιεῖν*: Ach. 75 Alex. fr. 9 Herodot. VI 84.

ΔΗΜΟΣ.

(gustato vino:)

ὡς ἡδύς, ὦ Ζεῦ, καὶ τὰ τρία φέρων καλῶς!

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἡ Τριτογενὴς γὰρ αὐτὸν ἐνετριτώνισεν.

1189. *Τριτογενὴς γὰρ*] *-νεῖ' ἄρ'* Cobet, sed *γὰρ* necessarium, parum autem placet verborum ordo a Blaydesio commendatus *ἡ Τριτογένει' αὐτὸν γάρ.*

---

dicebatur [1]), meracior etiam *ἡ κατὰ δύο καὶ τρία* [2]) vel *κατὰ τρία καὶ τέτταρα* [3]). Ad ipsa verba quod attinet, prius olim craterae infundebatur aqua [4]), dein affundebatur merum [5]); quapropter in designando potionis temperamento praemitti solet numerus aquae mensuram indicans. Quod loquendi genus etiam postea permansit, postquam inversa ratio in conviviis ingruit; nam Aristophanis aetate homines prius vinum *ὑποχέαντες* dein aquam *ἐπέχεον* [6]), unde explicationem habet Diphili versiculus: *ἡ τύχη | ἓν ἀγαθὸν ὑποχέασα τρί' ἐπαντλεῖ κακά* [7]). Nempe olim *ὑδαρὲς* bibentes et *aqua colorata* [8]) contenti *τρία καὶ ἓν* miscebant [9]), vel *δύο καὶ ἓν* [10]), vel *πέντε καὶ δύο* [11]), vel etiam *τέτταρα καὶ ἓν* [12]); sed *ζωρότερον* sensim potantes tandem eo devenerunt ut *vino* uterentur cui aquae paululum esset adiectum, quin apud Cratinum muliereulae cuidam *πιεῖν θάνατος οἶνον* videtur *ἦν ὕδωρ ἐπῇ* [13]), et Pherecrates anum temulentam in scenam inducere potuit quae *ἓν καὶ δύο* miscenti *„βατράχοισιν οἰνοχοεῖς!"* clamitaret [14]). Eandem mixturam priscus ille Alcaeus tum poposcerat cum furere ei dulce videretur [15]). Ceterum generosiora vina plus aquae „ferebant"— sic enim loquebantur — quam vulgaria; longe autem vicit reliqua *Maroneum* illud vinum, quo domatus est Cyclops, hoc enim viginti aquae partes [16]) facile ferebat [17]), adque suum aevum eius vigorem durasse, meri enim singulos sextarios *octogenis* aquae etiamtum mixtos esse, tradit Plinius [18]), — si neque fides huic testi videtur deneganda neque *octonis* scribere licet. Hoc igitur vinum si quod alind fuit *πολυφόρον*, sic enim vocabatur vinum multae aquae patiens. Quod adiectivum Athenaeo restituendum est 10*a*, ubi commemoratur Nestor Machaoni *οἶνον* praebens *πράμνειον, ὃν ἴσμεν παχὺν καὶ πολυφόρον* [19]). Hinc autem explicationem habent sycophantae desperantis verba: *οἴμοι κακοδαίμων, ὡς ἀπόλωλα δείλαιος | καὶ τρὶς κακοδαίμων καὶ τετράκις καὶ πεντάκις | καὶ δωδεκάκις καὶ μυριάκις· ἰού, ἰού! | οὕτω πολυφόρῳ συγκέκραμαι δαίμονι* [20]). Nostro igitur loco vinum oblatum ut laudet *τὰ τρία καλῶς φέρειν* dicit senex, nunc demum gaudium suum aperte significans [21]).

1189. *Τριτογενὴς* [22]) vel *Τριτογένεια* Mi-

---

[1]) *Half and half, half en half*: Plut. 1132 Cratin. fr. 184 (273) Archipp. 2 Philetaer. 1 Stratt. 22, 61 Alex. 58, 230, 244 Aristophont. 14 Sophil. 3 Timocl. 20 Xenarch. 9 adesp. 106[12]. Unde translata est haec locutio Ach. 354. — [2]) Philetaer. fr. 16. — [3]) Ephipp. fr. 11. — [4]) *προυχεῖτο* vel *ὑπεχεῖτο.* — [5]) *ἐπεχεῖτο.* Vid. Hes. Oper. 596 Athen. 782*a, b* etc. — [6]) Xen. Oecon. XVII § 9. — [7]) Diphil. fr. 107. Vid. praeterea Theophrastus apud Athen. 782*b* Alex. fr. 111 Sophil. 4 Diphil. 5 Menand. 8, Cobet Nov. Lect. p. 601. — [8]) *Eau rougie.* — [9]) Hes. Oper. 596, cf. Cratin. fr. 183 Anaxil. 23. — [10]) Anacreont. fr. 64 Diocl. 6. — [11]) Hermipp. fr. 25 Eupol. 8 Amips. 4 Nicochar. 1. — [12]) Anaxil. fr. 23. — [13]) Cratin. fr. 273, vid. etiam Alex. fr. 226. — [14]) Pherecrat. fr. 70. — [15]) Alc. fr. 41. — [16]) *εἴκοσι καὶ ἕν.* — [17]) Hom. ι 209. — [18]) H. Nat. XIV § 53. — [19]) Vulgo *πολύτροφον.* — [20]) Plut. 850 sqq. — [21]) Cf. *ἴσον ἴσῳ φέρον* Acharn. 354 et Cratin. fr. 183 *ἆρ' οἴσει τρία;* — [22]) Hymn. XXVIII 4 Herodot. VII 141.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(placentae frustum afferens:)

λαβέ νυν πλακοῦντος πίονος παρ' ἐμοῦ τόμον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

παρ' ἐμοῦ δ' ὅλον γε τὸν πλακοῦντα τουτονί.

(Placentam, quae sola ei superest, expromtam apponit totam.)

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(superbiens aemulumque irridens:)

ἀλλ' οὐ λαγῷ' ἕξεις ὁπόθεν δῷς· ἀλλ' ἐγώ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(secum:)

οἴμοι· πόθεν λαγῷά μοι γενήσεται;
ὦ θυμέ, νυνὶ βωμολόχον ἔξευρέ τι.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(carnes e cista expromens leporinas:)

ὁρᾷς τάδ', ὦ κακόδαιμον;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ὀλίγον μοι μέλει·
ἐκεινοὶ γὰρ ὡς ἔμ' ἔρχονταί τινες
πρέσβεις ἔχοντες ἀργυρίου βαλλάντια.

(Fingit se prospicere homines quosdam eminus advenientes.)

1196. *ἐκεινοὶ* Elmsley] *ἐκεῖνοι* codd., *ἀλλὰ γὰρ ἐκεῖνοί γ'* Ald.

1196 sq. *τινες; | πρέσβεις κτέ.*] Isiciario continuavit Meineke, et sic olim alii teste scholio; in codd. nunc est *ΚΛ. τίνες; | ΑΛΛ. πρέσβεις κτέ.*

---

nerva vocabatur prisco nomine [1]). Quod nomen nunc cum numerali *τρίσι* iocose componitur, novum autem verbum *ἐντριτωνίσαι* inde ducitur ad significandum *τὼ τρία καὶ δύο ἐγκεράσαι* [2]).

1192 sqq. *λαγῷα*] sc. *κρέα* [3]).

1194. *ὦ θυμέ*] vox tragica; vid. ad Vesp. 756.

— *βωμολόχον*] de hac voce videatur ad Ran. 358.

1196 sq. Nondum mutatus est homo noster ab illo qui sodalibus carnes suffurari solebat [4]).

1196. *ἐκεῖνοι . . . τινες*] sic loquimur de hominibus, quos digito indicamus, nescientes tamen qui sint. Simillimus est versus Lys. 65: *ἀτὰρ αἵδε καὶ δή σοι προσέρχονταί τινες*, cf. etiam Ach. 179: *οἳ δὲ . . . πρεσβῦταί τινες* [5]).

1197. *πρέσβεις ἔχοντες . . . βαλλάντια*] cf. vs. 313 et 932 sq., et de voce *βαλλαντίῳ* vs. 707.

---

[1]) Vid. ad Nub. 989. — [2]) Cf. vs. 1182. — [3]) Ach. 1110. Vid. Ach. 1006 Pac. 1150, 1196, 1312 Eccl. 843 et ad Vesp. 709. — [4]) Vid. vs. 418—420. — [5]) Similia leguntur praeterea Ach. 1069 Vesp. 182, 205 Pac. 1043 sq. Av. 1121, 1410, 1414, 1583. Sed vitiosum videtur *τινες . . . οὑτοιί* Ran. 170.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(lancem quam tenet deponens:)

ποῦ, ποῦ;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τί δὲ σοὶ τοῦτ'; οὐκ ἐάσεις τοὺς ξένους;

(Paphlago celeriter occurrit legatis quos putat appropinquare; interim isiciarius carnes quas ille deposuit offert seni.)

ὦ Δημίδιον, ὁρᾷς τὰ λαγῷ', ἅ σοι φέρω;

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

(detecto errore recurrens:)

οἴμοι τάλας, ἀδίκως γε τἄμ' ὑφαρπάσας.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

νὴ τὸν Ποσειδῶ, καὶ σὺ γὰρ τοὺς ἐκ Πύλου.

ΔΗΜΟΣ.

εἴπ', ἀντιβολῶ, πῶς ἐπενόησας ἁρπάσαι;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τὸ μὲν νόημα τῆς θεοῦ, τὸ δὲ κλέμμ' ἐμόν.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐγὼ δ' ἐκινδύνευσά γ' ἐξώπτησά τε.

1200. *ὑφαρπάσας* Lenting] *ὑφήρπασας* codd.

1202. In Demi ore parum aptum duco, Demostheni autem libenter eum darem (cf. vs. 1254), si credibile esset hunc in scena adesse; nunc Coryphaei esse mihi videtur.

1204. *ἐκινδύνευσα*] *ἐκυνηγέτησ'(α)* Reiske (ut vs. 1382); quae licet palmaris iudice Blaydesio sit emendatio, recipienda mihi minime videtur; nam nimis anxie sic ad amussim exigitur res, in Attica autem lepores vix ullos fuisse scimus. Vid. commentarius. || *γ' ἐξώπτησά τε* Blaydes] *ἐγὼ δ' ὤπτησά γε* codd., Isiciario haec verba tribuentes, quae Cleonis esse vidit Bothe. Lenting priorem versus partem Isiciario continuat, posteriorem Cleoni tribuens; cui assensus vBamberg statuit ante versum 1204 excidisse Cleonis versum.

1198. *τί δὲ σοὶ τοῦτο;*] vid. ad vs. 1022.

1200. *γε*] vid. ad Nub. 84 Vesp. 231.

1201. *τοὺς ἐκ Πύλου*] sc. *ὑφήρπασας*, *captivos illos surripuisti ducibus qui illic erant*. Lacedaemonii Sphacteriae capti etiam in Nubibus *οἱ ἐκ Πύλου* (*ληφθέντες*) dicuntur [1]).

1203. Tragicum haec quamtumvis ludicra habent colorem; vid. ad vs. 108.

1204. *ἐγὼ δ' ἐκινδύνευσά γε*] ipsius Cleonis ni fallor haec fuere verba, ignaviae crimen coram populo defendentis. „Ipse vitae meae periculum adii; pro vobis mori non recusavi, o cives, nec recusabo

[1]) Nub. 186.

ΔΗΜΟΣ.

ἄπιθ'· οὐ γὰρ ἀλλὰ τοῦ παραθέντος ἡ χάρις.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οἴμοι κακοδαίμων, ὑπεραναιδισθήσομαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τί οὐ διακρίνεις δῆθ' ὁπότερός ἐστι νῷν
ἀνὴρ ἀμείνων περὶ σὲ καὶ τὴν... γαστέρα;

ΔΗΜΟΣ.

τῷ δῆτ' ἂν ὑμᾶς χρησάμενος τεκμηρίῳ
δόξαιμι κρίνειν τοῖς θεαταῖσιν σοφῶς;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

(clam Paphlagone:)

ἐγὼ φράσω σοι. τὴν ἐμὴν κίστην ἰὼν

1206. *ὑπεραναιδισθήσομαι* Dindorf e Bekk. Anecd. p. 80] *-δεσθήσομαι* codd., *-δευθήσομαι* HStephanus (cf. vs. 398).

1207. *δῆθ'* Kock] *Δῆμ'* codd., quod nisi praemissa vocula ὦ ferri nequit; vVelsen *οὐ διακρινεῖς, ὦ Δῆμ'*, Blaydes *οὔκουν διακρινεῖς δῆθ'* vel *νῦν οὖν διάκριν', ὦ Δῆμ'*, Zacher *οὔκουν κρινεῖς ὦ Δῆμ'* (coll. Nub. 938 Ran. 1467, 1473).

1211. *τὴν*] *τήν τ'* Meineke.

---

posthac" — id quod in Thracia postea re comprobavit. Quae ridicule admodum in memoriam nunc revocantur spectatoribus, cum res agatur cui ne umbra quidem periculi potuerit adhaerere; nam etsi praestat non rogare unde leporem nunc habeat Paphlago, id quidem certum est eum aut callida fraude aut praesentibus nummis has delicias esse adeptum, non cum vitae suae nescio quo periculo venatum esse ipsum.

— *ἐξώπτησα*] cf. vs. 954.

1205. Suo sibi gladio famulum perfidum nunc iugulat herus. — De particulis *οὐ γὰρ ἀλλά* vid. ad Ran. 58, et de verbo *παραθεῖναι* ad vs. 52[1]).

1207 sq. Cf. vs. 747 sq.

1207. *τί οὐ*] hae particulae etiam alibi [2]) additum habent praesens, frequentius vero aoristum, qui est vehementius urgentis [3]).

1208. *τὴν... γαστέρα*] contemtim *ventrem* nunc commemorat, cum *civitatem* dicere deberet. Nam sollemnia haec praesertim in laudibus defunctorum erant verba: *ὁ δεῖνα ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐγένετο περὶ τὴν πόλιν* vel *τὸν δῆμον*: *fortiter pro patria pugnans occubuit* [4]). At faex plebeculae, cui suppalpantur demagogi, unice curat panem et ludos. Simillimo ioco supra civitas coniunctim cum pedum digitis est commemorata [5]), nec non huc facit Acharnensium locus, ubi non *animum* sed *ventrem* advertere puellas esurientes iubet Megarensis [6]).

1211. *κίστην*] *cistam* sive *sportulam*

---

[1]) Fortasse huc facit fr. adesp. 725: *τῶν γὰρ ὑστάτων χάρις.* — [2]) Ach. 359 Nub. 132 Lys. 1103, 1160 Plat. fr. 69². — [3]) Vid. Ach. 592 Vesp. 213 Lys. 181 sq., 906, 1161 fr. 466 Plat. com. fr. 75 Plat. Protag. 310*a*, 317*d* Conv. 173*b* Gorg. 503*b* Charmid. 154*e* Xen. Memor. III 11 § 15 Herodot. IX 48 Aesch. Prom. 747 Soph. Oed. R. 1002 Herod. Mim. VII 77 sq. etc. — [4]) Vid. ad vs. 812. — [5]) Vs. 874. — [6]) Ach. 733.

ξύλλαβε σιωπῇ, καὶ βασάνισον ἅττ᾽ ἔνι,
καὶ τὴν Παφλαγόνος· καὶ ἀμέλει, κρινεῖς καλῶς.

ΔΗΜΟΣ.

φέρ᾽ ἴδω.

(Surgit et ad aedes appropinquat. Isiciarii cistam vacuam inspiciens:)

τί οὖν ἔνεστιν;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὐχ ὁρᾷς κενήν,
ὦ παππίδιον; ἅπαντα γάρ σοι παρεφόρουν.

ΔΗΜΟΣ.

αὕτη μὲν ἡ κίστη τὰ τοῦ δήμου φρονεῖ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

βάδιζέ νυν καὶ δεῦρο πρὸς τὴν Παφλαγόνος.

(Demo Paphlagonis cistam semiplenam ostendens:)

1214. *οὐχ* R] *ἀλλ᾽ οὐχ* V ceterique, quod ex *ἀλλ. οὐχ* natum esse vidit Dobree (cf. vs. 1131).

1217. *νυν* Cobet] *γ᾽ οὖν* (vel *γοῦν*) codd.; *δ᾽ οὖν* Sauppe.

---

vimineam cibis recipiendis [1]). Sic apud Homerum mater Nausicaae *ἐν κίστῃ ἐτίθει μενοϝεικέ᾽ ἐδώδην | παντοίην, ἐν δ᾽ ὄψ᾽ ἐτίθει* [2]), et apud nostrum Dicaeopolis a Dionysi sacerdote ad coenam invitatus *τὴν κίστην* variis dapibus implet priusquam illuc abeat [3]). Hinc autem explicationem habent Mercurii verba: „*Pax μετὰ τὰν Πύλῳ ad vos venit σπονδῶν φέρουσα τῇ πόλει κίστην πλέαν, sed repulsam tulit*" [4]); ubi *σπονδαί* intellegendae sunt *libamina* sive *vini γεύματα*. Etiam Amphitheum in Acharnensibus *σπονδὰς* suas sive *vini lagenas ἐν κίστῃ* ni fallor afferentem finxit comicus [5]).

— *ἰών*] de participii usu vid. ad Nub. 1212.

1212. Hoc demum est hominis *δεινοῦ κἀξ ἀμηχάνων πόρους εὑρεῖν* [6]), rem quantumvis adversam callide in melius detorquere, ita ut clades mutetur in victoriam. Dapum abundantia aemulum superare studuit: nunc, cum spe ceciderit, ipsa cibi inopia argumentum ei praebet quo Paphlagonem profliget.

1215. *ὦ παππίδιον*] item Vesp. 655.

— *ἅπαντα...παρεφόρουν*] cum certavimus, non seponebam mihi quaedam, sed cunctas carnes integraque omasa totasque placentas tibi afferebam. Sic imperfectum est expediendum. Cum verbo *παραφορῆσαι* cf. *παραθεῖναι* [7]) et *ἐμφορῆσαι*.

1216. Cf. Euripidis verba Ran. 952: *δημοκρατικὸν γὰρ αὔτ᾽ ἔδρων*, et vid. ad Nub. 1187.

— *κίστη*] cf. vs. 1211.

---

[1]) *εἰς ὑποδοχὴν ἐδεσμάτων*, ut recte dicitur in scholio. *Een etenskorf* (non: ***kist!***) — [2]) ζ 76 sq. — [3]) Ach. 1086, 1098 sqq. — [4]) Pac. 666. — [5]) Ach. 173 sqq. Praeterea vid. infra vs. 1216 Lys. 1184 Thesm. 284 Pherecrat. fr. 52, 122 Eupol. 76 etc.; alium vero usum *κίστη* praestat Vesp. 529, ubi vid. — [6]) Cf. vs. 759. — [7]) Vs. 52.

ὁρᾷς τάδ';

ΔΗΜΟΣ.

οἴμοι, τῶν ἀγαθῶν ὅσων πλέα!
ὅσον τὸ χρῆμα τοῦ πλακοῦντος ἀπέθετο!
ἐμοὶ δ' ἔδωκεν ἀποτεμὼν τυννουτονί.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τοιαῦτα μέντοι καὶ πρότερόν σ' εἰργάζετο·
σοὶ μὲν προσεδίδου σμικρὸν ὧν ἐλάμβανεν,
αὐτὸς δ' ἑαυτῷ παρετίθει τὰ μείζονα.

ΔΗΜΟΣ.

ὦ μιαρέ, κλέπτων δή με ταῦτ' ἐξηπάτας;
„ἐγὼ δέ τυ ἐστεφάνιξα καὶ ἐδωρησάμαν."

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

ἐγὼ δ' ἔκλεπτον ἐπ' ἀγαθῷ γε τῇ πόλει.

1218. *τάδ'*] deest in codd., sed legitur in ed. Frobeniana; in Aldina additur *νυν*, Bergk pro *οἴμοι* coniecit *ἰώ μοι*.

1221. *σ'*] om. V alii, sed abesse nequit pronomen, non enim *ἐργάζεσθαι* eo quo *δρᾶν* vel *πράττειν* sensu usurpatur in dictione attica. || *εἰργάζετο*] *ἠργ.* R fortasse recte (vid. Meisterhans Gramm. d. att. Inschr.[2] p. 135 sq.).

1225. *τὺ* V[1]] *τοι* V[2] R, *τ'* Elmsley. Cf. Ach. 779. || *ἐδωρησάμαν*] *-μην* V R et plerique.

1218. Cf. Av. 143: *ὦ δειλακρίων σύ, τῶν κακῶν οἵων ἐρᾷς!*

1219. *ὅσον τὸ χρῆμα*] vid. Ran. 1278 et ad Vesp. 266.

1220. *τυννουτονί*] vid. Ran. 139.

1222. *προσεδίδου*] *gratificabatur* [1]).

1223. *παρετίθει*] cf. vs. 52.

1225. *Te scilicet corona donisque exornavi equidem!* — Dorica dictio docet aliena verba afferri; nam „*παίζοντα παρὰ τὸ δωροδοκεῖν*" senem *δωριστὶ* nunc loqui, non multi credent scholiastae, quem versus 996 in mirificam hanc explicationem videtur pellexisse. At melioris sunt frugis quae in scholiis leguntur praeterea: *μιμεῖται τοὺς εἵλωτας ὅταν στεφανῶσι τὸν Ποσειδῶνα.* Quae excogitari non potuerunt, sed fluxerunt e vetustis commentariis. Videtur igitur respici ignoti poetae drama satyricum dorica dialecto perscriptum et ab Herodiano saepius commemoratum [2]): *Εἵλωτες οἱ ἐπὶ Ταινάρῳ Σάτυροι.* Cuius fabulae argumentum fortasse fuit Helotarum qui ad Neptuni aram confugerant prisca illa caedes [3]).

1226. *Fur sum — sed e rep. erant meae rapinae.* Demagogorum illud „commodo reip. inservio" nunc quoque in ore habet Paphlago, cum confitetur se populo maligne sua subduxisse.

---

[1]) Item Pac. 1111 Eur. Hel. 700 Cycl. 531. — [2]) *π. μον. λέξ.* p. 10,34 et 26,28 sq.; cf. Eustath. p. 297,37. — [3]) Thucyd. I 128, vid. etiam IV 80 et ad Ach. 510—512.

ΔΗΜΟΣ.

κατάθου ταχέως τὸν στέφανον, ἵν' ἐγὼ τουτῳὶ
αὐτὸν περιθῶ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

κατάθου ταχέως, μαστιγία.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οὐ δῆτ', ἐπεί μοι χρησμός ἐστι Πυθικὸς
φράζων ὑφ' οὗ δεῖ μ' ἀνδρὸς ἡττᾶσθαι μόνον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τοὐμόν γε φράζων ὄνομα καὶ λίαν σαφῶς.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

καὶ μήν σ' ἐλέγξαι βούλομαι τεκμηρίοις,
εἴ τι ξυνοίσεις τοῦ θεοῦ τοῖς θεσφάτοις.
καί σου τοσοῦτο πρῶτον ἐκπειράσομαι·

1230. *δεῖ μ' ἀνδρὸς* vHerwerden] *δεήσει μ'* codd. vitio metrico, quod alii aliter eximere conati sunt: GHermann *ὑφ' οὗ δεήσει μ' ἀνδρός*, Dindorf *χρεὼν ἔμ'* (cf. vs. 138 et Aesch. Prom. 996), Kock non recte *δίκη 'στί μ'* coll. Aesch. Ag. 259, 811 Sept. 866 (nam hoc significat *mos fert*, requiritur autem *in fatis est*).

1232. *τεκμηρίοις* vHerwerden] *-ρίῳ* codd.

1227. Coronatus e senatu rediit Paphlago, ubi verba modo fecit praetor extraordinarius. Nunc autem *περιαιρεῖται τὸν στέφανον*, ut dici solebat de iis, quibus abrogabatur imperium [1]).

1228. *μαστιγία*] vid. ad Ran. 501.

1229 sq. Hoc igitur est vaticinium illud, de quo supra sermo fuit [2]). Nunc quoque, ut supra saepius [3]), in mentem venit *Promethei*, qui recusavit *φράσαι πρὸς οὗ χρέων Δί' ἐκπεσεῖν τυραννίδος* [4]).

1231. *Meum scilicet nomen aperte indicat istud vaticinium.* Quod isiciario cognitum est e fabulae initio [5]). — Particulae *καὶ λίαν vel nimis* [6]) passim ita sunt usurpatae [7]).

1232 sqq. Sequitur *ἀναγνώρισις* vere tragica tragicisque numeris et verbis insignis.

1233. *Satisne competant tibi dei dicta.* Sic verbum *ξυμφέρειν* usurpatum est etiam Eur. Med. 13: *πάντα συμφέρουσ' Ἰάσονι*, item medium Eur. Electr. 527: *πῶς ξυνοίσεται πλόκος* [8]).

1234. *τοσοῦτο*] *hoc unum.* Cf. vs. 420.
— *ἐκπειράσομαι*] verbum sublimius etiam Lys. 1113 occurrit, ibi quoque in tragicae dictionis imitatione.

---

[1]) De corona muneris publici insigni vid. ad Nub. 624 sq., et cf. supra vs. 59 et Prolegomena. — [2]) Vs. 125 sqq.; vid. etiam vs. 220. — [3]) Vid. vs. 759. — [4]) Aesch. Prom. 996. — [5]) Vs. 197 sqq. — [6]) *Maar al te.* — [7]) E. g. Hom. α 46. — [8]) Quo loco item fit agnitio. Versus qui praeterea collatus est Soph. Ai. 431 *τοὐμὸν ξυνοίσειν ὄνομα τοῖς ἐμοῖς κακοῖς* vitium alit, quoniam illic futuro praemissa est particula *ἄν*.

παῖς ὢν ἐφοίτας εἰς τίνος διδασκάλου;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐν ταῖσιν εὕστραις κονδύλοις ἡρμοττόμην.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

πῶς εἶπας; ὥς μοι ὁ χρησμὸς ἅπτεται φρενῶν!
εἶεν.
ἐν παιδοτρίβου δὲ τίνα πάλην ἐμάνθανες;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

κλέπτων ἐπιορκεῖν καὶ βλέπειν ἐναντίον.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

„ὦ Φοῖβ' Ἄπολλον Λύκιε, τί ποτέ μ' ἐργάσει!“ —
τέχνην δὲ τίνα ποτ' εἶχες ἐξανδρούμενος;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἠλλαντοπώλουν καί τι καὶ ἐβινεσκόμην.

1237. *εἶεν* V] om. cett.

1239. *ἐναντίον*] *-τία* R.

1241. *ἐξανδρούμενος*] *ἐξηνδρωμένος* Blaydes (cf. Eur. Suppl. 703), sed praesens satis defenditur versu quem affert ipse Ach. 786.

1242. Totum Isiciario dat V[1], in V[2] R aliis verba *καί τί;* (sic scripta) sunt

---

1235. *ἐφοίτας*] vid. ad Nub. 916.

1236. Novus hic populi propugnator non litteras musicamve didicit puer, sed pro schola ei fuit forum, ubi ludimagistros habuit lanios et inter porcellos est versatus; neque e poetarum carminibus quid rectum quidve honestum esset didicit, sed pugnis est eruditus.

— *εὕστραις*] sunt loci ubi porci *εὕονται* sive *ἀφεύονται* [1]); terminum eundem habent voces *παλαίστρα, ὀρχήστρα, παίστρα* [2]), aliae.

— *κονδύλοις*] vid. ad Vesp. 254.

— *ἡρμοττόμην*] tragici coloris verbum, vid. e. g. Soph. Oed. C. 908: *τούτοισι (τοῖς νόμοισι) κοὐκ ἄλλοισιν ἁρμοσθήσεται.* Quamquam ne a communi quidem dictione abhorrebat, teste adiectivo oppositae significationis *ἀναρμόστῳ* [3]), neque alienus hinc est Platonis locus, quem ad vs. 989 attuli [4]). Cf. etiam *ἁρμοστής* vox Laconica. — Vesp. 254 idem dicitur *κονδύλοις νουθετεῖσθαι.*

1238 sq. Interrogatus isiciarius quale luctandi genus in palaestra didicerit, respondet se callere artem impudenter peierandi inter furandum [5]).

1239. *βλέπειν ἐναντίον*] *rectis oculis aliquem intueri* sive *oculos attollere* hoc significat. Simillimus autem est versus Eur. Med. 470: *φίλους κακῶς δράσαντ' ἐναντίον βλέπειν* [6]).

1240. Tragica haec esse verba quivis videt, Telephi Euripidei esse docet scholion [7]).

1242. *τι*] vid. Nub. 1076.

---

[1]) Cf. Thesm. 236 Aesch. fr. 321 etc., Poll. VI 91. — [2]) Herod. Mimiamb. III 11. — [3]) Nub. 908. — [4]) Lach. 188 *d*. — [5]) Cf. vs. 188 sq. et 298. — [6]) Praeterea adverbium *ἐναντίον* Nub. 576 Lys. 907 Eccl. 448 Eur. Hec. 968 etc. ita est usurpatum. Vid. etiam ad vs. 292. — [7]) Vid. vs. 813.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οἴμοι κακοδαίμων· οὐκέτ' οὐδέν εἰμ' ἐγώ.
λεπτή τις ἐλπίς ἐστ' ἐφ' ἧς ὀχούμεθα·
καί μοι τοσοῦτον εἰπέ, πότερον ἐν ἀγορᾷ
ἠλλαντοπώλεις ἐτεὸν ἢ ἐπὶ ταῖς πύλαις;

Cleonis, solam vocem *τι;* Cleoni tribuit Schäfer. Extat *καί τι καί* Soph. Phil. 274, 308 etc. (permultos locos attulit Blaydes).

1243. *οὐκέτ' οὐδέν εἰμ' ἐγώ*] vere tragica haec quoque sunt verba. Cf. e. g. Eur. Androm. 1077: *οὐδέν εἰμ'· ἀπωλόμην*, Hel. 1194: *φροῦδα τἀμὰ κοὐδέν εἰμ' ἔτι*, Soph. Ai. 1231: *οὐδὲν ὢν τοῦ μηδὲν ἀντέστης ὕπερ*, El. 1166: *δέξαι...τὴν μηδὲν εἰς τὸ μηδέν*, Eur. Alc. 387: *ὡς οὐκέτ' οὖσαν οὐδὲν ἂν λέγοις ἐμέ* [1]). Etiam alibi noster dictione cothurnata usus Lamacho et Philocleoni tribuit verba: *οὐκέτ' εἴμ' ἐγώ, οὐδέν εἰμ' ἄρα* [2]).

1244. Proverbialis haec locutio redit fr. 150: *ὡς σφόδρ' ἐπὶ λεπτῶν ἐλπίδων ὠχεῖσθ' ἄρα*, subest etiam Lys. 30 sq.: *ἐν ταῖς γυναιξίν ἐστιν ἡ σωτηρία. | — ἐν ταῖς γυναιξίν; ἐπ' ὀλίγου τἄρ' εἴχετο.* Item Plat. Leg. 699 *b*: *ἐπὶ τῆς ἐλπίδος ὀχούμενοι ταύτης ηὕρισκον καταφυγήν*. Vid. praeterea Eur. Or. 68: *ἐπ' ἀσθενοῦς ῥώμης ὀχούμεθα*. Interpretationem autem claris verbis praebet dictum praeconis Aesch. Agam. 505: *tandem in patriam sum redux πολλῶν ῥαγεισῶν ἐλπίδων μιᾶς τυχών*, et apertius etiam Helena Eur. 277: *ἄγκυρα δ' ἥ μου τὰς τύχας ὤχει μόνη* [3]), neque obscura sunt verba Demosthenis: *οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμεῖ τοῖς πολλοῖς* [4]). Nempe nautae cum tempestate conflictantes cum ancoras demittunt, haud raro fit ut funes vi procellae et fluctuum divellantur; una autem si superest incolumis, *ἐπὶ ταύτης μόνης τῆς ἀγκύρας ἡ ναῦς ὀχεῖται* sive *ὁρμεῖ*, fortiter vel sic portum occupans. Nam est quidem *ναῦς μιῆς ἐπ' ἀγκύρης | οὐκ ἀσφαλὴς ὁρμεῦσα* [5]), sed una certe sic restat spes salutis. — Etiam hodie navis dicitur *equitare in ancoris* [6]), et inde ab antiquissimis temporibus *ἁλὸς ἵπποι* audierunt naves, equis assimulati sunt fluctus, *ἵππιος* vocatus est maris deus, quodque ligneo equo Troia capta esse fertur, hanc quoque fabulam ex comparatione illa natam esse arbitror. Aliena vero, licet cognata sint, Platonis hinc sunt verba, quibus *σχεδίῃ* assimulatur argumentatio: *ἐπὶ τούτου (τοῦ λόγου) ὀχούμενον ὥσπερ ἐπὶ σχεδίας κινδυνεύοντα διαπλεῦσαι τὸν βίον* [7]). Etiam Plutarchus a prisca imagine inter nautarum gentem orta aberravit, certe deflexit, sic scribens: *νεὼς ἐκπεσὼν ἐπιβάτης διαλυθείσης ἐπ' ἐλπίδος ὀχεῖταί τις „ὡς γῇ προσέξων σῶμα"* [8]).

1245. *τοσοῦτον*] *hoc unum.* Cf. vs. 420.

1246. *ἐτεὸν*] vid. ad Vesp. 8.

1246 sq. *ἐπὶ ταῖς πύλαις*] item vs. 1398. Ante portam erat locus, *πυλαία* dictus [9]), „ubi prostabant carnes putridae, pisces olentes, et quicquid vetustate collapsum, usu detritum, lacerum et

---

[1]) Item Eur. Phoen. 598 Suppl. 425 Ion. 594 Herodot. I 32 VIII 106 etc.; vid. etiam Av. 577. — [2]) Ach. 1185 et Vesp. 997. Praeterea cf. Ach. 681 Eccl. 144 Eupol. fr. 221 *οὐδέν ἐσμεν οἱ σαπροί* et supra vs. 158. — [3]) Item Hecub. 79 sq. *ὦ χθόνιοι θεοί, σώσατε παῖδ' ἐμόν, | ὃς μόνος οἴκων ἄγκυρ' ἔτ' ἐμῶν.* — [4]) Demosth. XVIII § 281. Sic nos: *een plechtanker.* — [5]) Ut ait lena apud Herodam Mimiamb. I 41. — [6]) *Het schip rijdt op zijn ankers.* — [7]) Phaedon. 85 *d*. Quibus verbis pellectus est Casaubonus, ut *τὴν ἐλπίδα* non funem vel ancoram sed *navigium* nostro loco interpretaretur. — [8]) Mor. 1103 *e*. — [9]) Quod fabulae nomen indidit Alexis.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐπὶ ταῖς πύλαισιν, οὗ τὸ τάριχος ὤνιον.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ.

οἴμοι, πέπρακται τοῦ θεοῦ τὸ θέσφατον·
κυλίνδετ' εἴσω τόνδε τὸν δυσδαίμονα.
ὦ στέφανε, χαίρων ἄπιθι, κεἴ σ' ἄκων ἐγὼ
λείπω· „σὲ δ' ἄλλος τις λαβὼν κεκτήσεται,

1248. *οἴμοι*] *οἴμοι κακοδαίμων* R. ‖ *πέπρακται*] *πεπέρανται* Meineke (ut Vesp. 800 Eur. Phoen. 1703 Cycl. 696), *πέπρωται* Pökel, *κέκρανται* Kock (ut Aesch. Suppl. 943 Eur. Hipp. 1255 Andr. 1272 Ion. 1010); sed mutandi causam video nullam.
1249. *κυλίνδετ'*] *κυλίνδετέ μ'* R.
1250. *κεἴ* Bergk] *καί* codd., Blaydes *ἄπιθ', ἐπεί.*

---

vile erat" [1]), et homines ibi degentes *πυλαϊσταί* vocabantur [2]), quod nomen abiit in convicium [3]), et iuvenibus probrosius etiam habebatur *τὴν εἰς πυλαίαν ὁδὸν ἐπίστασθαι* [4]) quam *ἐν ἀγορᾷ στωμύλλειν* [5]). De *salsamento* vid. ad Ach. 967. Apte autem Willems confert Isaei locum: *ἐν Κεραμεικῷ, παρὰ τὴν πυλίδα, οὗ ὁ οἶνος ὤνιος* [6]).

1248 sq. Posteriorem versum ex Euripidis Bellerophonte esse dicit scholion, nisi quod primum verbum non *κυλίνδετε* illic fuerit sed *κομίζετε.* Quod redit verbum in simili Stheneboeae versiculo: *κομίζετ' εἴσω τήνδε. πιστεύειν δὲ χρὴ | γυναικὶ μηδέν, ὅστις εὖ φρονεῖ βροτῶν* [7]). Probabilis autem est Kockii suspicio, etiam priorem versum e Bellerophonte esse desumtum; cui similia sunt Philocleonis item *παρατραγῳδοῦντος* verba: *ὅρα τὸ χρῆμα· τὰ λόγι' ὡς περαίνεται!* [8]). Stirpis autem *πραχ-* idem qui nostro loco est usus in verbis Darii Aesch. Pers. 739: *φεῦ, ταχεῖά γ' ἦλθε χρησμῶν πρᾶξις* et coryphaei Eur. Hipp. 680 et 778: *φεῦ, φεῦ, πέπρακται.* — Verbo *κυλίνδειν* iocose nobis in mentem revocatur tragicorum recens inventum *ἐκκύκλημα.* Sic etiam Ach. 407 Euripides in lectulo lucubratorio porrectus *ἐκκυκλεῖται,* quoniam *καταβαίνειν οὐ σχολή,* et postea se ipsum repetens comicus in Thesmophoriazusis ostendit Agathonem recubantem dum carmina pangit, qui *ἐκκυκλεῖται* illic [9]) rursusque *εἰσκυκλεῖται* [10]).

1250—1252. Nunc quoque Euripidis vestigiis inhaeret comicus; festivissimus autem est Paphlago Alcestidem Euripideam aemulatus et coronam suam tot mendaciorum furtorumque testem [11]) iis verbis allocutus quibus heroina illa mortem generose obiens toro iugali valedixit. Quae tunc in limine mortis „*ὦ λέκτρον*" inquit „*χαῖρε*", et mox: „*σὲ δ'* „*ἄλλη τις γυνὴ κεκτήσεται, | σώφρων μὲν οὐκ* „*ἂν μᾶλλον, εὐτυχὴς δ' ἴσως*" [12]). Cui loco similia sunt Aiacis ad filiolum verba: *ὦ παῖ, γένοιο πατρὸς εὐτυχέστερος, | τὰ δ' ἄλλ' ὅμοιος· καὶ γένοι' ἂν οὐ κακός* [13]).

---

[1]) Naber, qui primus vocem recte interpretatus est et luculenter illustravit Mnemos. 1900 p. 134—138. — [2]) Phot. s. v. — [3]) Perinde atque *προύνικοι* (*baiuli*), vid. Herod. Mimiamb. III 12 et 65. — [4]) Plut. Mor. 239 *c.* — [5]) Vid. ad Nub. 991. — [6]) Isae. VI § 20. „Athènes avait aussi son quartier de Bercy, où se faisait le commerce des vins". — [7]) Eur. fr. 673. — [8]) Vesp. 799. Vid. etiam supra vs. 1050. — [9]) Thesm. 96. — [10]) Thesm. 265. — [11]) De corona vid. vs. 1227 et ad Nub. 624 sq. — [12]) Eur. Alc. 179—182. Non minus felix est huius tragoediae parodia Ach. 893 sq. — [13]) Soph. Ai. 550 sq.

κλέπτης μὲν οὐκ ἂν μᾶλλον, εὐτυχὴς δ' ἴσως."

(Coronam ponit, qua suum deinde caput ornat isiciarius.)

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

„Ἑλλάνιε Ζεῦ, σὸν τὸ νικητήριον."

(Ex aedibus prodeunt Demi famuli.)

SCENA VIGESIMA.

Eidem, Servus (Demosthenes).

ΟΙΚΕΤΗΣ (*Dem.*).

ὦ χαῖρε καλλίνικε, καὶ μέμνησ' ὅτι
ἀνὴρ γεγένησαι δι' ἐμέ· καί σ' αἰτῶ βραχύ,

1252. οὐκ ἂν] οὐχὶ (vel οὔτι) Porson et Blaydes cum Suida, non recte.

1254—1256. Demosthenis sunt in R[2] A, Demi in R[1], Chori (Coryphaei) in ceteris. Actorum autem, qui fabulae initio servorum partes egerunt, quoniam alter Demum alter Paphlagonem nunc repraesentat, hos versus ab uno aliquo τῶν κωφῶν προσώπων recitatos esse statuamus oportet; nisi quis sumere mavult non tribus sed quatuor actoribus, perinde atque anno sequenti in Nubium fabula, nunc usum esse Aristophanem. In Coryphaei vero vel in Demi ore, cui tribui solent haec verba, ineptissima sunt. Nam ut de sene taceam, equitum iuvenum nobilissimorum non est huiuscemodi munera appetere, neque διὰ τὸν κορυφαῖον summam rerum capessivit isiciarius, sed διὰ Δημοσθένη, qui stimulante mero hanc viam salutis indicavit (vs. 108 sqq.). Id unum in dubium potest vocari, an Niciae potius, qui eodem fere iure sic potuit gloriari, quoniam Paphlagoni illud oraculum surripuit, haec verba tribuerit comicus.

1252. οὐκ ἂν] non suspectus sed insolitus tamen est hic usus particulae ἄν, non participio additae sed substantivo verbali. Nam alienus hinc est, licet sit subsimilis, locus Euripideus quem collatum invenio: εὐτυχέστερος | ἄλλου γένοιτ' ἂν ἄλλος, εὐδαίμων δ' ἂν οὔ [1]), ubi γένοιτο e contextu iterari potest et debet [2]). Neque consimile exemplum praebet Plat. Rep. 577 *b*: βούλει οὖν προσποιησώμεθα ἡμεῖς εἶναι τῶν δυνατῶν ἂν κρῖναι καὶ ἤδη ἐντυχόντων τοιούτοις, nam δυνατὸς adiectivum cum forma tum potestate participiis simillimum et tantum non verum participium est, altero autem participio, quod additum est, fulciri possit, si opus sit.

1253. Cf. vs. 108. Hunc quoque versum comicus totum desumsisse videtur ex aliqua tragoedia, e. g. ex Euripidis Peleo. Iuppiter Ἑλλάνιος (-ήνιος) Aeginae cultus, cui templum consecrasse ferebatur Aeacus [3]), etiam alibi apud poetas invocatur [4]). Cf. Minerva Ἑλλανία [5]).

1254. ὦ χαῖρε καλλίνικε] ne his quidem verbis, quibus victor salutatur, deest color poeticus; nam adiectivum καλλίνικος [6]) non est sermonis quotidiani sed carminum [7]).

1255. ἀνήρ] vid. ad Nub. 823.

---

[1]) Eur. Med. 1229 sq. — [2]) Cuiusmodi loci complures congesti sunt apud Kuhnerum-Gerthium Ausf. Gramm. II 1 p. 243. — [3]) Isocr. IX § 14 sq.; cf. Preller Mythol. I[4] p. 126. — [4]) Pind. Nem. V 19 Herodot. IX 7. — [5]) Eur. Hipp. 1123. — [6]) Pind. Pyth. I 63 etc. — [7]) Cf. Ach. 1227 sq., 1231 Av. 1764.

ὅπως ἔσομαί σοι φανὸς ὑπογραφεὺς δικῶν.

ΔΗΜΟΣ.

ἐμοὶ δέ γ' ὅ τι σοι τοὔνομ' εἰπ'.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἀγοράκριτος·

1256. ἔσομαί R] γένωμαί V et plerique.

1256. φανὸς] proprie *splendidum* (λαμπρόν) vel *candidum* (λευκόν) significat [1]), ut recte observavit Phrynichus grammaticus [2]). Dici autem solet de vestimentis καθαροῖς, καινοῖς igitur aut νεοπλύτοις sive a fullone recentibus [3]). Hinc potuit transferri ad hominum mores, perinde atque adiectivum quod ei oppositum est, τὸ ῥυπαρόν *sordidum* [4]). Itaque famulus nunc dicit: *me nunc novum purumque tibi sume scribam* — loco illius hominis, cuius sordidam avaritiam norunt omnes. Qui fueritne *Phanus* an alius homo, cuius nomen ignoremus, equidem re saepius perpensa pro certo statuere non ausim. Nam Φανοῦ quidem, qui Cleonis fuit sodalis [5]), respici videtur nomen, ut solet noster nominibus propriis pro adiectivis uti [6]), sed hinc non sequitur Phanum illum ὑπογραφέως munere tunc temporis esse functum [7]).

— ὑπογραφεὺς] vid. ad Ran. 1084.

1257 sq. Hoc quoque ex tragicorum arte est desumtum. Nempe diserta esse solent Graecorum nomina propria, quae comici saepe pro adiectivis adhibuerunt ioculariter, ut modo vidimus, tragici autem heroum mores vel fata ipso nominum sono inde a cunis fuisse praedicta haud raro finxerunt. Sic Ἑλένη fatale fuisse in perniciem abripere navesque virosque et urbes (ἑλεῖν) in gravissimis Aeschyli versibus dicit chorus [8]), aliaque complura eiusmodi apud Aeschylum occurrunt; sic apud Sophoclem *Αἴας* in vitae demum fine intellegens τὸ αἰάζειν inde ab ipsis natalibus se mansisse nescio quo horrore spectatores percellit [9]). Prae ceteris vero tragicis huiuscemodi artificiis usus atque abusus est Euripides, qui Meleagri μελέαν ἄγραν [10]), Penthei πένθη [11]), Polynicis νείκη [12]), Aphrodites ἀφροσύνην [13]), alia multa eiusmodi commemoravit, plus semel derisus ideo ab Aristophane, qui iocans de Amphione Ἄμφοδον ait ἐχρῆν αὐτῷ τίθεσθαι τοὔνομα [14]), — Euripides nimirum a matre sic appellatum finxerat ὅτι ἀμφὶ ὁδὸν αὐτὸν ἔτεκεν [15]), — in Lemniis autem de Thoante sic scripsit: ἐνταῦθα δ' ἐτυράννευεν Ὑψιπύλης πατὴρ | Θόας, βράδιστος ὢν ἐν ἀνθρώποις δραμεῖν [16]), spectatoribus lepide in mentem revocans Euripidis nugas etymologicas: οὗ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος | Θόας, ὃς ὠκὺν πόδα τιθεὶς ἴσον πτεροῖς | εἰς τοὔνομ' ἦλθε τόδε ποδωκείας χάριν [17]). Vid. praeterea Philetaeri versus: *Πηλεύς! ὁ Πηλεὺς* δ' ἐστὶν ὄνομα κεραμέως, | ... ἀλλ' οὐ τυράννου νὴ *Δία* [18]). Nostro autem loco subsimiles versus habet Thesmophoriazusae fabula, ubi de Euripide dicitur: ἄγρια

---

[1]) Cf. Aesch. Prom. 538 Plat. Conv. 197*a* etc. — [2]) Apud Photium s. v.; nam non *comici* opinor Phrynichi (fr. 93 Kock) hoc est verbulum. — [3]) *Schoon.* Vid. Ach. 815 Eccl. 347. — [4]) E. g. Eupol. fr. 306. — [5]) Vesp. 1220. — [6]) E. g. supra vs. 1044; vid. ad Vesp. 84. — [7]) Alienum hinc est substantivum φανός (Lys. 308) *fax*. — [8]) Ag. 689. — [9]) Ai. 430 sq. — [10]) Eur. fr. 521. — [11]) Bacch. 367, 508. — [12]) Phoen. 636, 1493. — [13]) Troad. 990. — [14]) Ar. fr. 327. — [15]) Cf. Valcken. Diatrib. c. 7. — [16]) Ar. fr. 357. — [17]) Iph. Taur. 31 sqq. — [18]) Philetaer. fr. 4. Plura quae huc faciunt collegi in libello de Aristophane Euripidis censore 1876

ἐν τῇ ἀγορᾷ γὰρ κρινόμενος ἐβοσκόμην.

ΔΗΜΟΣ.

Ἀγορακρίτῳ τοίνυν ἐμαυτὸν ἐπιτρέπω,
καὶ τὸν Παφλαγόνα παραδίδωμι τουτονί.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καὶ μὴν ἐγώ σ', ὦ Δῆμε, θεραπεύσω καλῶς,
ὥσθ' ὁμολογεῖν σε μηδέν' ἀνθρώπων ἐμοῦ
ἰδεῖν ἀμείνω ἐν τῇ Κεχηναίων πόλει.

(Demus, Agoracritus, Paphlago, servi domum intrant).

ΧΟΡΟΣ.

Oda sive stropha (vs. 1264—1273).

„τί κάλλιον ἀρχομένοισιν
„ἢ καταπαυομένοισιν

1263. ἐν] addidit Hirschig.
1265. ἢ] καὶ Bothe.

γὰρ ἡμᾶς, ὦ γυναῖκες, δρᾷ κακά, | ἅτ' ἐν ἀγρίοισι τοῖς λαχάνοις αὐτὸς τραφείς [1]). Nec non Philyllii iocus est afferendus: σοὶ μὲν οὖν τήνδ' ἀμφορεῦ | δίδωμι τιμήν, πρῶτα μὲν τοῦτ' αὔτ' ἔχειν | ὄνομα μετρητήν, μετριότητος εἵνεκα [2]). — Risum autem in Aristophanis versibus ideo praesertim movet τραγικὸς hic λῆρος, quod verbis est enunciatus quam maxime trivialibus. Nam *fori* mentio quid nunc sibi velit novimus [3]), de participio autem κρινομένῳ vid. ad Nub. 66, verbum denique βόσκεσθαι de hominibus non nisi cum contemtu dicitur [4]).

1259. Singularem gravitatem his verbis addit repetitum nomen proprium. De verbo ἐπιτρέπειν vid. vs. 1098 et ad Ran. 529.

1263. τῇ Κεχηναίων πόλει] vid. ad vs. 753—755.

1264 sqq. *Quid pulcrius esse potest sive ineunte fabula sive sub exitum, quam si celerum equorum domitores ... neque Lysistratum neque Thymantidem cantu lacessant.* Ridicule sic in ἀπροσδόκητον abit enunciatum. Pindari autem carminis, quod ioculariter nunc imitatur chorus, in scholiis affertur exordium: τί κάλλιον ἀρχομένοισιν ἢ καταπαυομένοισιν | ἢ βαθύζωνόν τε Λατῶ καὶ θοᾶν ἵππων ἐλάτειραν ἀεῖσαι [5]). Subsimile autem initium habet Pythium carmen VII: κάλλιστον αἱ μεγαλοπόλιες Ἀθᾶναι | προοίμιον Ἀλκμανιδᾶν εὐρυσθενεῖ γενεᾷ | κρηπῖδ' ἀοιδᾶν | ἵπποισι βαλέσθαι. Equites ἵππων ἐλατῆρας etiam Aeschylus dixit [6]).

p. 80 sqq.; vid. etiam Francken de antiquis Aeschyli interpr. p. 49 sqq., vHerwerden ad Ion. 830. — [1]) Thesm. 455 sq. — [2]) Philyll. fr. 7. — [3]) Vid. vs. 181 et ad Nub. 991. — [4]) Vid. ad Ach. 678 Vesp. 313. — [5]) Pind. fr. 66. Apud Pindarum igitur Λατῶ et ἐλάτειραν *obiecti* sunt accusativi, apud comicum vero ἐλατῆρας est *subiectum* verbi ἀείδειν. — [6]) Pers. 32.

„ἢ θοᾶν ἵππων ἐλατῆρας ἀείδειν“ ...
μηδὲν εἰς Λυσίστρατον,
μηδὲ Θούμαντιν τὸν ἀνέστιον αὖ λυ-
πεῖν ἑκούσῃ καρδίᾳ;
καὶ γὰρ οὗτος, ὦ φίλ' Ἄπολλον, ἀεὶ
πεινῇ, θαλεροῖς δακρύοισιν
σᾶς ἁπτόμενος φαρέτρας

1266. ἐλατῆρας] -ρος R.
1267. μηδὲν εἰς (ἐς codd.)] μηδ' ἀεὶ Kock, μὴ δάκνειν Kähler, vocem ἐλατῆρας obiectum, non subiectum verbi ἀείδειν esse rati.
1270. οὗτος Dindorf] οὑτοσὶ codd. ‖ ἀεὶ] add. Dindorf, ἐκεῖ (*Delphis*) vVelsen, ὅλως Kähler.
1271. δακρύοισιν Brunck] -οις codd.; cf. vs. antistrophus 1297.

1267. *Nihil de Lysistrato.* Carminis argumentum praepositione εἰς indicatur etiam Lys. 1243: ἀείσω καλὸν | ἐς τὼς Ἀσαναίως, item Pac. 740: εἰς τὰ ῥάκια σκώπτοντας. *Lysistratus* autem scurra fuit dicax et gulosus; qui Ach. 855 dicitur Χολαργέων ὄνειδος, | ὁ περιαλουργὸς τοῖς κακοῖς, | ῥιγῶν τε καὶ πεινῶν ἀεὶ | πλεῖν ἢ τριάκονθ' ἡμέρας | τοῦ μηνὸς ἑκάστου. Quo loco Cratino et Pausoni contemtim sociatur [1]). Phrynichi histrionis parasitus audit in Vespis [2]), si recte illos versus interpretatus sum [3]).

1268. *Neque Thymantidem illum propriis aedibus carentem denuo data opera laedere.* — Verba τὸν ἀνέστιον κτἑ. poetico fuco sunt infecta, festive autem pauperrimus homuncio mensae alienae assidens, quippe qui propria careat, vocatur ἀνέστιος, quae vox *extorrem* et *exlegem* fere valet, ut in notissimis illis ἀφρήτωρ ἀθέμιστος ἀϝέστιος. Sic Diogenes cynicus ἄπολις, ἄοικος, πατρίδος ἐστερημένος, | οὐκ ὀβολόν, οὐ δραχμὴν ἔχων, οὐκ οἰκέτην | ἀλλ' οὐδὲ μᾶζαν audit apud comicum aliquem tragicis verbulis abutentem [4]). Itaque non de nihilo suspiceris nostros versus ex eodem Pindari carmine atque praecedentes esse desumtos. Ad *Thymantidem* quod attinet, proverbialem aliquando fuisse eius maciem docet Hermippi versiculus, ubi pauperum hostiae dicuntur Λεωτροφίδου λεπτότερα καὶ Θουμάντιδος [5]). Aliunde non est cognitus.

1271. θαλεροῖς δακρύοισιν] vox poetica et in carminibus epicis frequenter adhibita de ubertim flentibus [6]) etiam apud Euripidem occurrit [7]).

1272 sq. Haec quoque lyricam dictionem affectare quivis videt; eandem autem cum praegressis habere originem veri simile duco, ne certum dicam [8]). Infinitivus μὴ κακῶς πένεσθαι suspensus est a participio ἁπτόμενος, cui *supplicandi* notio non inest quidem sed subest, quoniam supplicantis est Apollinis arcum manu contingere γουναζόμενον. Sic apud Euripidem dicitur: προσπίτνω σε μὴ θανεῖν [9]) et ἃ περὶ σοῖσι γούνασιν ὧδε πίτνω, τέκνοις τάφον ἐξανύσασθαι [10]). — Sed cur Thymantis Delphos nuper adiisse dicitur? Num de pane quotidiano oraculum consuluit? Noli credere, sed lyricis verbis, ex Pindaro desumtis, iocülariter sociantur πεινῆν et κακῶς πένεσθαι

[1]) Praeterea de eo vid. Vesp. 787 sqq. — [2]) Vesp. 1302 et 1308. — [3]) Vid. quae annotavi illic et ad Vesp. 1313. — [4]) Fr. adesp. 127. — [5]) Hermipp. fr. 35. — [6]) *B* 266 etc. — [7]) Iph. Aul. 39. — [8]) Πυθῶνι δίᾳ apud Pindarum legitur Pyth. VII 11. — [9]) El. 221. — [10]) Suppl. 284.

Πυθῶνι δίᾳ μὴ κακῶς πένεσθαι.

Epirrhema.

λοιδορῆσαι τοὺς πονηροὺς οὐδέν ἐστ' ἐπίφθονον,
ἀλλὰ τιμὴ τοῖσι χρηστοῖς, ὅστις εὖ λογίζεται.
εἰ μὲν οὖν ἅνθρωπος, ὃν δεῖ πόλλ' ἀκοῦσαι καὶ κακά,
αὐτὸς ἦν ἔνδηλος, οὐκ ἂν ἀνδρὸς ἐμνήσθην φίλου.
νῦν δ' Ἀρίγνωτον γὰρ οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἐπίσταται,
ὅστις ἢ τὸ λευκὸν οἶδεν ἢ ... τὸν ὄρθιον νόμον·
ἔστιν οὖν ἀδελφὸς αὐτῷ, τοὺς τρόπους οὐ ξυγγενής,

1273. δίᾳ μὴ GHermann] ἐν διὰ μὴ P, ἐν δίᾳ (R) vel ἐν διὰ (V) codd. cett., Πυθῶδ' ἰὼν διὰ τὸ κακῶς πένεσθαι Bentley (coll. Av. 188).
1274. λοιδορῆσαι] -ρεῖσθαι Suidas s. v.
1275. ὅστις] εἴ τις Dawes coll. Soph. Ai. 816.
1276. ἅνθρωπος Bernhardy] ἄνθρωπος codd.
1277. αὐτὸς] οὗτος V alii.

ipsumque Thumantidis nomen. Dicitur igitur Thumantis quotidie deos precari ut paupertatem a se depellant. Nescimus autem cur aut ipse aut Lysistratus dignus fuerit habitus qui describeretur et multa cum libertate traduceretur. Nam si nihil notabile hi homunciones habuerunt praeter paupertatem et famem et maciem, nae demiror comicos tot verbis eos lacessentes. Sed *scenae affines* fuisse suspicor, sive histriones fuerunt sive musici vel etiam poetae. Thymantidem ταμίαν τῶν ἱερῶν χρημάτων τῆς Ἀθηναίας fuisse coniectura incerta neque me iudice probabili statuit Müller Strübing, ex auctoritate lapidis, in quo μαντισ litterae extant; idem ex inscriptionibus efficiebat Lysistratum nostrum fuisse scribam eiusdem collegii [1]).

1275. ὅστις εὖ λογίζεται] *si quis recte iudicat.* Cf. e. g. Eur. Med. 221 sqq.: δίκη γὰρ οὐκ ἔνεστ' ἐν ὀφθαλμοῖς βροτῶν, | ὅστις, πρὶν ἀνδρὸς σπλάγχνον ἐκμαθεῖν σαφῶς, | στυγεῖ δεδορκώς, οὐδὲν ἠδικημένος

1276. πόλλ' ἀκοῦσαι καὶ κακά] cf. Nub. 1329.

1278. Ἀρίγνωτον] citharoedum fuisse hic locus docet et disertis verbis dicit Aeschines Socraticus [2]). Fieri autem non potest — chorus ait — quin homo „ἀρίγνωτος" [3]) cuivis sit bene cognitus [4]).

1279. τὸν ὄρθιον νόμον] praeter expectationem hoc dicitur. Nam addendum erat „ἢ τὸ μέλαν", ut recte observavit Aristarchus [5]). Quisquis non plane caecus est, alba potest dignoscere nigris. Quo proverbio lepide adhibito Matron parodus sepiam solam inter pisces τὸ λευκὸν καὶ μέλαν εἰδέναι perhibuit [6]). Itaque versus noster significat: *quisquis non mente captus est.* Iocose autem τοῦ ὀρθίου νόμου nunc fit mentio, quoniam musicae arti studebat Arignotus. Qui priscos et severos numeros [7]) aliquanto felicius fidibus cecinisse videtur quam Chaeris ille [8]).

[1]) Aristoph. u. die hist. Kritik p. 338 et 342. — [2]) Athen. 220*b*. — [3]) *N* 72 etc. — [4]) Vid. ad Vesp. 84. — [5]) Vid. schol. — [6]) Athen. 135*c*; cf. Ach. 351. — [7]) Herodot. I 24 Aesch. Agam. 1153 etc.; cf. Hom. *Α* 10 sq. tragicumque verbum ὀρθιάζειν *alta voce clamare* (Aesch. Pers. 693 etc., Ach. 1042). — [8]) Ach. 16.

Ἀριφράδης † πονηρός. ἀλλὰ τοῦτο μὲν καὶ βούλεται· †
ἔστι δ' οὐ μόνον πονηρός, — οὐ γὰρ οὐδ' ἂν ᾐσθόμην, —
οὐδὲ παμπόνηρος, ἀλλὰ καὶ προσεξηύρηκέ τι.
τὴν γὰρ αὑτοῦ γλῶτταν αἰσχραῖς ἡδοναῖς λυμαίνεται,
ἐν κασαυρείοισι λείχων τὴν ἀπόπτυστον δρόσον,
καὶ μολύνων τὴν ὑπήνην, καὶ κυκῶν τὰς ἐσχάρας,
καὶ Πολυμνήστεια ποιῶν, καὶ ξυνὼν Οἰωνίχῳ.
ὅστις οὖν τοιοῦτον ἄνδρα μὴ σφόδρα βδελύττεται,
οὔποτ' ἐκ ταὐτοῦ μεθ' ἡμῶν πίεται ποτηρίου.

1281. *καὶ βούλεται*] hoc certe vitiosum; nam nihil prosunt collata Andocidis verba I § 95: *ὁ πάντων πονηρότατος καὶ βουλόμενος εἶναι τοιοῦτος.* Coniecit vHerwerden *κἄλλων μέτα* (coll. Herodot. VI 68 § 3), Blaydes *δὴ χἄτεροι* vel *καὶ μύριοι.* Sed totum versum corruptum esse suspicor, expecto autem huiuscemodi aliquid: **Ἀριφράδης ὁ λευκός, ἀλλὰ τοῦ πονηροῦ κόμματος* vel **ἀλλὰ θατέρου μᾶλλον τρόπου* — quae nonnisi exempli gratia propono.

1282 sq. Verba *οὐ γὰρ — παμπόνηρος* om. V alii errore manifesto.

1282. *ᾐσθόμην*] *ἠχθόμην* Bentley sine causa.

1283. *προσεξηύρηκε*] *-εύρηκε* codd.

1285. *κασαυρείοισι*] *κασωρ(ε)ίοισι* Steph. Byz. s. v. *κασώριον*, cf. *κασωρίς* vel *κασωρῖτις* = *πόρνη* (Antiphan. fr. 320, Lycophron. 1385, Eustath. 741,28), cum verbo *κασωρεύειν* Lycophr. 772. Sed ionicam hanc esse formam, atticam autem sonum *αυ* habuisse, statuit Zacher coll. *θαῦμα τραῦμα αὖλαξ — θῶμα τρῶμα ὦλξ.*

1287. *-εια ποιῶν*] *-ει' ἀείδων* Blaydes, ut Cratin. fr. 305 (vid. commentarius), sed neque attica haec verbi est forma (in parodia legitur vs. 1266 Thesm. 115) neque *canendi* verbum nostro loco aptum.

1281. *Ἀριφράδης*] eundem hominem eandem ob causam biennio post noster insectatus est [1]). Quem tacite praetermisisset, opinor, nisi in sua arte eum habuisset aemulum. Quapropter satis certum mihi videtur Ariphradem illum nunc vellicari, quem Aristoteles [2]) *τοὺς τραγῳδοὺς κωμῳδῆσαι* dicit *ὅτι ἃ οὐδεὶς ἂν εἴποι ἐν τῇ διαλέκτῳ, τούτοις χρῶνται.*

1282. *οὐ γὰρ οὐδ' ἂν ᾐσθόμην*] *hoc enim in tanto improborum numero ne animadvertissem quidem.*

1284. *λυμαίνεται*] cf. Nub. 928.

1287. *Polymnestum* et *Oeonichum* item *ἀρρητοποιοὺς* fuisse iure hinc efficiunt scholia. Quod autem Polymnestus lascivorum carminum auctor dicitur ibidem collato Cratini versu *καὶ Πολυμνήστει' ἀείδει* (?) *μουσικήν τε μανθάνει* [3]), Oenichi autem hominis ignoti apud Hesychium commemoratur *μουσεῖον*, quicquid fuit illud [4]), inde veri etiam magis simile fit quod supra [5]) sumsimus, *poetam* fuisse Ariphradem et hanc praesertim ob causam propudio nunc haberi.

1288. Cf. Nub. 560 et de verbo *βδελύττεσθαι* vid. ad Ach. 586.

1289. *Is utinam ne ὁμόσπονδος nobis fiat unquam!* Sic Athenienses olim, ne Oreste in craterae communionem recepto

---

[1]) Vesp. 1275 sqq. — [2]) Poet. 22. — [3]) Cratin. fr. 305. — [4]) Com. adesp. fr. 25. — [5]) Ad vs. 1281.

Antoda sive antistropha (vs. 1290—1299).

ἦ πολλάκις ἐννυχίαισι
φροντίσι συγγεγένημαι,
καὶ διεζήτηχ' ὁπόθεν ποτὲ φαύλως
ἐσθίει Κλεώνυμος.
φασὶ γάρ ποτ' αὐτὸν ἐρεπτόμενον τὰ
τῶν ἐχόντων ἀνέρων

1294. *ποτ'] de meo addidi, nam in codd. deest syllaba teste metro; ad quod explendum Bentley scripsit *φασὶ μὲν γάρ*, Weiske *φασὶ γὰρ νῦν*, Blaydes *φασὶ γὰρ τοῦτον μὲν*, sed fugit eos requiri indicium *temporis praeterlapsi*, *ποτε* igitur aut *πρίν*. Nam qui sequuntur infinitivi *οὐκ ἂν ἐξελθεῖν* et *ἀντιβολεῖν ἂν* in orationem directam cum transferuntur, fiunt *οὐκ ἂν ἐξῆλθεν* et *ἠντεβόλουν ἄν*. Vid. commentarius.
1295. *ἀνέρων*] post *ἐχόντων* molestum et propter formam epicam suspectum habens Meineke infelici coniectura proposuit *οὐσίας* (ut legitur Anaxil. fr. 33), Blaydes

---

ipsius piaculo inquinarentur, iusserunt singulis convivis suum praeberi *χόα* [1]), Oedipus autem edixit Laii interfectorem *μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν | κοινὸν ποιεῖσθαι κτέ.* [2]). Similes praeterea leguntur dirae Ach. 980: *οὐδὲ παρ' ἐμοί ποτε τὸν Ἁρμόδιον ᾄσεται*, Soph. Ant. 572 sq.: *μήτ' ἐμοὶ παρέστιος γένοιτο μήτ' ἴσον φρονῶν ὃς τάδ' ἔρδει* [3]).

1290 sqq. Lepide admodum chorus nunc imitatur Phaedram Euripideam de vitae humanae aerumnis conquerentem [4]). *Insomnis* — ait — *longas noctes transigo, dum Cleonymi illius famem insatiabilem infinitasque epulas e mente dimittere nequeo* [5]).

1291. Cf. *γνώμαις καὶ λόγοις καὶ μερίμναις ξυνεῖναι* [6]), *πράγμασι ξυνεῖναι* [7]), *πράγμασιν ὁμιλεῖν* [8]), et videatur supra vs. 806, praesertim autem, quoniam poetica dictione nunc utitur noster, Atossae verba *πολλοῖς μὲν ἀεὶ νυκτέροις ὀνείρασιν | ξύνειμ', ἀφ' οὗπερ παῖς ἐμὸς ... οἴχεται* [9]).

1292. *ὁπόθεν ποτὲ φαύλως ἐσθίει*] *unde tandem facile victum suum inveniat Cleonymus.* Fide maius videtur quod istius hominis [10]) venter quotidie nunc impletur. — De adverbio *φαυλῶς* vid. ad Vesp. 656; adverbium *ὁπόθεν* etiam Vesp. 311 Plut. 534 sic usurpatum est.

1294. *ποτε*] nempe olim misere esuriebat, et ne *μάκτρα* quidem [11]) tunc erat homini, qui nunc cum ceteris Cleonis amicis e plebeculae latebris protractus *taxiarchi* munere fungitur [12]).

— *ἐρεπτόμενον*] hoc non magis quam *ἀνέρων* illud quod sequitur e dictione quotidiana habet noster [13]). Idem autem valet quod *βόσκεσθαι* [14]) vel *χορτάζεσθαι* [15]) vel *νέμεσθαι* [16]), de homine igitur non nisi iocose vel contemtim potuit usurpari. Scilicet *οἱ κόλακές εἰσι τῶν ἐχόντων σκώληκες*, ut festive dixit Anaxilas [17]).

1295. *τῶν ἐχόντων ἀνέρων*] nisi lyricae

---

[1]) Vid. ad Ach. 961. — [2]) Oed. R. 238. — [3]) Item Aesch. fr. 309 Eur. 29, 848, 889 Hor. Carm. III 2, 26. Vid. etiam fr. com. adesp. 465 *οἱ δ' ἐκ μιᾶς τῷδ' οἰνοχόης πεπωκότες.* — [4]) Eur. Hipp. 375 sq. — [5]) Euripidis ille locus respicitur etiam Ran. 931, ubi vid. — [6]) Nub. 1404 Vesp. 1460. — [7]) Ran. 959. — [8]) Nub. 1399. — [9]) Aesch. Pers. 176 sq. — [10]) Nub. 353. — [11]) Nub. 675 sq. — [12]) Vid. ad Nub. 353. — [13]) Vid. Hom. *B* 776 *E* 196 etc. — [14]) De quo verbo vid. vs. 1258 et ad Vesp. 313. — [15]) Cratin. fr. 142 Eubul. 7^5, 30 Ararot. 21 Nicostrat. 20 Sophil. 6 Menandr. 465. Cf. Eur. Cycl. 507 cum vicinis. — [16]) Antiphan. fr. 196^{10}. — [17]) Anaxil. fr. 33.

οὐκ ἂν ἐξελθεῖν ἀπὸ τῆς σιπύης·
τοὺς δ' ἀντιβολεῖν ἂν ὁμοίως·
„ἴθ', ὦ ἄνα, πρὸς γονάτων,
„ἔξελθε καὶ σύγγνωθι τῇ τραπέζῃ."

Antepirrhema.

φασὶν ἀλλήλαις ξυνελθεῖν τὰς τριήρεις εἰς λόγον,

χρήματα; multo melius vVelsen ἀνδρικῶς (cf. Pac. 1307 Ephipp. fr. 8[5]), quod de ignavo hoc homine festive sane foret dictum; Zacher ἄλφιτα. Sed collata voce ὦ ἄνα vs. 1295 vulgatam iure tuitus est Kock.

1297. ἂν ὁμοίως] codd. quidam ἀλλ' ὅμως, alii olim ἐὰν ὁμοίοις (l. ἂν ὁμοίως?). Bentley ἂν ὅμως, Zacher ἂν ὁμῶς, vVelsen ἐλεεινῶς vel ἂν ἐλεινῶς (coll. Thesm. 1063), Kock ἀνονήτως. De metro quicquid statuitur (vid. vs. 1271), particula ἂν non est abicienda. Vid. commentarius.

1299. ἔξελθε] εἴσελθε Bergk non recte.

---

dictionis amplitudinem iocose nunc noster imitaretur, substantivum omisisset. Nam οἱ ἔχοντες sunt οἱ πλούσιοι [1]), quibus non est circumspiciendum unde sint victuri; oppositi igitur sunt τοῖς ἐφ' ἡμέραν ἔχουσιν [2]) sive τοῖς πενομένοις. Epicam autem vocis ἀνδρός figuram noster etiam Av. 687 et Ran. 706 admisit.

1296 sqq. *Tunc temporis* οὐκ ἂν ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς σιπύης: *de panario depelli se non facile fuisset passus.* Homines autem, apud quos versabatur, veluti daemonem ἀλιτήριον eum *supplices adire solebant,* ἠντεβόλουν ἄν, *an forte posset exorari, ut cenae tandem aliquando parceret ipsisque aliquid reliqui faceret.* Sic de alio incredibilis voracitatis parasito apud Alexidem dicitur: πολλάκις | αὐτὸν ὁ κεκληκὼς τὰ Σαμοθρᾴκι' εὔχεται, | λῆξαι πνέοντα καὶ γαληνίσαι ποτέ [3]), *saepe is qui eum vocavit edit preces Samothracum ritu conceptas, ut sedetur tandem aliquando procella.* Nostro loco iteratam actionem particula ἂν indicat, ut passim apud Aristophanem [4]). Festivissime autem enunciata haec sunt, et melius etiam placerent fortasse si cognitus nobis esset locus, quem comicus nunc imitatur vel respicit. Echo vero quaedam horum versuum percipitur in verbis Andocidis: Ἱππόνικος δὲ ἦν πλουσιώτατος τῶν Ἑλλήνων· τότε μέντοι πάντες ἴστε ὅτι παρὰ τοῖς παιδαρίοις τοῖς μικροτάτοις καὶ τοῖς γυναίοις κληδὼν ἦν καὶ ἐν ἁπάσῃ τῇ πόλει κατέσχεν, ὅτι „Ἱππόνικος ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀλιτήριον τρέφει, ὃς αὐτοῦ τὴν τράπεζαν ἀνατρέπει". μέμνησθε ταῦτα, ὦ ἄνδρες. πῶς οὖν ἡ φήμη ἡ τότε οὖσα δοκεῖ ὑμῖν ἀποβῆναι; οἰόμενος γὰρ Ἱππόνικος υἱὸν τρέφειν ἀλιτήριον αὐτῷ ἔτρεφεν, ὃς ἀνατέτροφεν ἐκείνου τὸν πλοῦτον, τὴν σωφροσύνην, τὸν ἄλλον βίον ἅπαντα. οὕτως οὖν χρὴ περὶ τούτου γιγνώσκειν, ὡς ὄντος Ἱππονίκου ἀλιτηρίου [5]).

1296. σιπύης] σιτηρὸν ἀγγεῖον vocat Harpocratio s. v. [6]).

1298. ὦ ἄνα] hoc quoque poeticum: Ζεῦ Ϝάνα [7]), ὦ Ϝάνα [8]).

1300. Conferri potest Cratini versiculus, ubi τράπεζαι dicuntur μείρακες [9]).

— ξυνελθεῖν ... εἰς λόγον] vid. ad Nub. 470.

---

[1]) *Die wohlhabenden, de bezitters.* Vid. Plut. 596 Herodot. VI 22 Lys. XVI § 14 Xen. Ven. II § 1 Plat. Rep. 565 *a* Demosth. XLV § 73 Soph. Ai. 157 Eur. Alc. 57 (= οἷς πάρεστι ibid. vs. 59). — [2]) Herodot. I 32 etc. — [3]) Alex. fr. 178. — [4]) Vid. ad Vesp. 269. — [5]) Andocid. I § 130 sq. — [6]) Cf. Plut. 806 fr. 541 Pherecr. fr. 142 Eupol. 302. — [7]) Hom. Γ 351 etc. — [8]) H. Ap. 179, 526. — [9]) Cratin. fr. 301. Praeterea vid. ad Ach. 95 sq.

καὶ μίαν λέξαι τιν' αὐτῶν, ἥτις ἦν γεραιτέρα·
„οὐδὲ πυνθάνεσθε ταῦτ', ὦ παρθένοι, τἀν τῇ πόλει;
„φασὶν αἰτεῖσθαί τιν' ἡμῶν ἑκατὸν εἰς Καρχηδόνα
„ἄνδρα μοχθηρὸν πολίτην, ὀξίνην Ὑπέρβολον."

1302. *οὐδὲ πυνθάνεσθε*] *οὐδέπω πέπυσθε* Blaydes (coll. Pac. 615 Av. 957 Thesm. 596 Aesch. Choeph. 526 Rhes. 598), sed vid. commentarius.

1303. *Καρχηδόνα*] *Καλχηδόνα* (vel *Χαλκ.*) schol., et sic Casaubonus, male; vid. ad vs. 174.

1304. *μοχθηρὸν* V] *πονηρὸν* cett. metro invito, unde Blaydes *ἄνδρα μοχθηρὸν πονηρὸν ὀξ. Ὑ.*, quod egregie languet. Quamquam et mihi displicere vocem *πολίτην* non nego.

1301. *μίαν ... τινά*] vid. ad Ran. 911.

1302. *O puellae, ne rogatis quidem quid sibi velint ista quae in urbe aguntur? ἆρα λανθάνει ὑμᾶς πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐχθρῶν κακά;* ut Antigonae Sophocleae verbis utar. Nostro loco comicus versum quendam ex Euripidis Alcmeone imitatur, teste scholio. — Praesens *πυνθάνεσθαι*, perinde atque *ἀκούειν*, aptissime dicitur de eo qui non hoc demum temporis articulo aliquid deprehendat sed dudum exploratum id habeat [1]). Sic *ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι* significat: *ut percontando inveni, ut exploratum habeo* [2]), item *ὡς ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνομαι* [3]).

1303. *ἑκατὸν*] vid. ad Ach. 545.

— *εἰς Καρχηδόνα*] brevi post Equitum fabulam scenae commissam inducias inter se inierunt civitates Siculae, re autem infecta inde redierunt Atheniensium duces Pythodorus Sophocles Eurymedon; qui rei statim sunt facti, *ὡς ἐξὸν αὐτοῖς τὰ ἐν Σικελίᾳ καταστρέψασθαι δώροις πεισθέντες ἀποχωρήσειαν.* Hoc vero tempore qui cum Cleone faciebant civibus persuadere conabantur ut multo maior classis in Siciliam mitteretur et strenue magis illic bellum gereretur; brevi enim, si hoc agerent, rem illic — ut Pyli — confecturos et occidentalem maris mediterranei partem in dicionem suam redacturos [4]). Propter temeraria haec, quae quidem multis videbantur, consilia Eupolis anno 421 in Maricante fabula de Hyperbolo ut de novo quodam Xerxe locutus choro haec tribuit verba: *πεπέρακεν μὲν ὁ περσέπτολις ἤδη Μαρικᾶς* [5]).

1304. *Hyperbolus* strategi munere nunc fungitur [6]). Verba *μοχθηρὸν πολίτην* in mentem nobis revocant iudicium, quod de mortuo tulit Thucydides: *anno* 411 *Sami coniurati Ὑπέρβολόν τινα τῶν Ἀθηναίων, μοχθηρὸν* [7]) *ἄνθρωπον, ὠστρακισμένον οὐ διὰ δυνάμεως καὶ ἀξιώματος φόβον ἀλλὰ διὰ πονηρίαν καὶ αἰσχύνην τῆς πόλεως, ἀποκτείνουσιν* [8]). Vini epitheton *ὀξίνης* [9]) etiam Vesp. 1082 usurpatum est ad indicandum animum bellicosum. Sic *ὄξος ἠκρατισμένος* [10]) dicitur nescio quis *ὀργίλος καὶ δριμύς* [11]). Vid. praeterea Vesp. 151 et ad Ran. 1150. Est autem *ὀξίνης* *vappa*, de qua Plinius: *vitium musto*

---

1) Item e. g. Thucyd. VI 76 § 2, VII 12 § 3. — 2) Herodot. IV 95 VII 8 sq. VIII 38, 68 Thucyd. VII 12 § 2. — 3) Thucyd. VI 17 § 6, 20 § 2. — 4) Vid. Thucyd. IV 65 Prolegom. Vesp. p. XXXIII—XXXV et cf. supra vs. 174. — 5) Eupol. fr. 192, cf. Aesch. Pers. 65. — 6) Vid. de eo ad Nub. 624 sq., 1065 Vesp. 1007. — 7) De adiectivo *μοχθηρῷ* vid. vs. 316. — 8) Thucyd. VIII 73 § 3. — 9) Hermipp. fr. 91 Philonid. 12 Diphil. 82 Theophr. H. Plant. IX 20 § 4. — 10) Fr. com. adesp. 698. — 11) *Die de azijn in pacht heeft*, ut loquuntur nostrates.

ταῖς δὲ δόξαι δεινὸν εἶναι τοῦτο κοὐκ ἀνασχετόν,
καί τιν' εἰπεῖν, ἥτις ἀνδρῶν ἆσσον οὐκ εἰληλύθει·
„ἀποτρόπαι', οὐ δῆτ' ἐμοῦ γ' ἄρξει ποτ', ἀλλ' ἐάν με χρῇ,
„ὑπὸ τερηδόνων σαπεῖσ' ἐνταῦθα καταγηράσομαι." —
„οὐδὲ Ναυφάντης γε τῆς Ναύσωνος, οὐ δῆτ', ὦ θεοί,
„εἴπερ ἐκ πεύκης γε καὶ ἐγὼ καὶ ξύλων ἐπηγνύμην.
„ἢν δ' ἀρέσκῃ ταῦτ' Ἀθηναίοις, καθῆσθαί μοι δοκεῖ

1306. εἰληλύθει] ἐληλ. codd.
1307. με χρῇ] με χρὴ codd.; Blaydes δέῃ (coll. Vesp. 221 Ran. 265).
1309. Ipsam Nauphanten hoc vs. et sequentibus induci loquentem vidit Reiske; cui assensus Vahlen contulit Pac. 1149.
1311. Ἀθηναίοις] -οισι V R et fere omnes. || δοκεῖ Bentley] δοκῶ codd., quod vitiosum nisi sequatur futurum vel certe quod proposuit Dawes καθῆσθ' ἄν μοι

quibusdam in locis iterum fervere; qua calamitate deperit sapor, vappaeque accipit nomen [1]).

1306. Quae virgo erat adhuc, παρθένος ἀδμής, ἀνδρῶν ἄθικτος. Prisca sive poetica haec est locutio, ut in Aeschyli versu: Ἀντικλείας ἆσσον ἦλθε Σίσυφος [2]); nam ab Atheniensium sermone quotidiano alienum erat ἆσσον. Cf. Herod. Mimiamb. IV 82 sqq.: ἰὴ ἰὴ Παίηον, εὐμενὴς εἴης, | καλοῖς ἐπ' ἱροῖς τοῖσδε κεἴ τινες τῶνδε | ἔασ' ὀπυιηταί τε καὶ γενῆς ἆσσον, et de verbo Herodot. II 115: παρὰ τοῦ σεωυτοῦ ξείνου τὴν γυναῖκα ἦλθες, VI 68: φασί σε ἐλθεῖν παρὰ τῶν οἰκετέων τὸν ὀνοφορβόν [3]).

1307. ἀποτρόπαιε] sc. Ἄπολλον [4]). Cf. ὦ ἀλεξίκακε Nub. 1372.

— χρῇ] sc. καταγηράσκειν, quod e sequentibus mente est supplendum. Eadem orationis forma est Lys. 133: κἤν με χρῇ διὰ τοῦ πυρὸς | ἐθέλω βαδίζειν, Ran. 264 sq.: κεκράξομαι γάρ, | κἤν δέῃ δι' ἡμέρας. Vid. etiam Vesp. 654: κἤν χρῇ σπλάγχνων μ' ἀπέχεσθαι.

1309. *Nauphanta Nausonis filia* ad alterius virginis verba respondens nunc fingitur. Sic etiam in Pacis epirrhemate, postquam inductus est agricola vicinum Comarchidam· ad convivium invitans, statim subiciuntur huius hominis verba: κἀξ ἐμοῦ δ' ἐνεγκάτω τις τὴν κίχλην καὶ τὼ σπίνω κτέ. [5]). Praeterea cf. Lys. 129 sq.: οὐκ ἂν ποιήσαιμι κτέ. — μὰ Δί' οὐδ' ἐγώ γ' ἄν. — Ficta sunt navium haec nomina ad imitationem nominum quae ipsis triremibus Atticis erant propria; haec enim feminea erant, quod ipsa vox ναῦς esset generis feminini [6]). Magnam autem Nauphantae orationi gravitatem addit ipsius nomen proprium in introitu collocatum [7]).

1310. ἐκ πεύκης... καὶ ξύλων] ad naves pangendas prae ceteris necessaria erat ἡ ἐν νάπαισι Πηλίου Thraciaeve montibus — nam Attica huiusmodi arborum minus erat ferax — τμηθεῖσα πεύκη, sed et querna ligna aliaque ξύλα ναυπηγήσιμα requirebantur. Itaque eadem est horum verborum iunctura atque illorum ὦ Ζεῦ καὶ θεοί et similium [8]).

1311. ἀρέσκῃ] vid. ad Ran. 103.

[1]) H. Nat. XIV 25. — [2]) Aesch. fr. 172. — [3]) Item φοιτᾶν III 1 V 70. — [4]) Vid. Vesp. 161 Av. 61 Plut. 359, 854 Eur. Herc. 536 etc. — [5]) Pac. 1140 sqq. — [6]) Qualia multa sunt cognita e lapide, de quo vid. Böckh Seeurk. p. 81 sqq. — [7]) Cf. Ach. 1028. — [8]) Vid. ad Nub. 413.

„εἰς τὸ Θησεῖον πλεούσας ἢ ἐπὶ τῶν Σεμνῶν θεῶν.
„οὐ γὰρ ἡμῶν γε στρατηγῶν ἐγχανεῖται τῇ πόλει·
„ἀλλὰ πλείτω χωρὶς αὐτὸς εἰς κόρακας, εἰ βούλεται,
„τὰς σκάφας, ἐν αἷς ἐπώλει τοὺς λύχνους, καθελκύσας."

δοκῶ (vid. ad vs. 620) et πλέουσ' ἂν vs. 1312; sed praestat quod scripsit Bentley, non enim de se sola loquitur sed sententiam dicit in concione (vid. ἡμῶν vs. 1313 et cf. Av. 1578).

1312. πλεούσας Reiske] -σαις codd. || ἐπὶ] εἰς τὸ Dawes (ut Thesm. 224); de crasi vid. Ran. 186 sq.

— καθῆσθαι κτέ.] *censeo in asylum nobis esse confugiendum.* Simillima est orationis forma Vesp. 270 sq. — Puella marina quoniam loquitur, non ἰούσας vel τρεχούσας dicit sed πλεούσας.

1312. Sanctissima Athenis erant templa Thesei et Semnarum [1]). Et Theseum quidem mancipiorum praesertim erat perfugium [2]), in quos si inhumaniter saeviret dominus, πρᾶσιν poterant αἰτεῖν [3]), illic „ναεύοντες", ut de simili re dicebant olim Cretenses [4]). Quam rem Pollux comprobavit allatis servi cuiusdam apud Aristophanem verbis: ἐμοὶ | κράτιστόν ἐστιν εἰς τὸ Θησεῖον δραμεῖν, | ἐκεῖ δ' ἕως ἂν πρᾶσιν εὕρωμεν μένειν [5]). Quales servos alibi Θησειότριβας comicus noster vocavit [6]). Post ἐπὶ autem praepositionem mente supplendus est accusativus: τὸ ἱερόν [7]), et praepositio non ad verbum καθῆσθαι est referenda, licet recte dici possit καθίζειν vel -ζεσθαι εἰς, sed ad πλεούσας.

1313. ἐγχανεῖται] vid. ad Vesp. 721.

1314. *Sed, si lubet, ipse (solus) seorsum navigato in Morboniam!* De adverbio χωρὶς *seorsum, separatim* vid. ad Ran. 1163 sq. [8]), de voce εἰς κόρακας ad Ran. 187 et 607.

1315. *In mare deductis alveis, in quibus...lucernas suas venditare olim solebat* [9]). — Hyperbolus „ὁ ἐκ τῶν λύχνων" [10]) quoniam ἀνέλαμψε τῆς τύχης χάριν, non iam ei opus est artis suae instrumento, quo olim utebatur cum lucernis suis in foro prostans: quin igitur novos in usus „alveis" istis adhibitis Siciliam invadit Poenosque subigit! — Lepidissimus profecto verborum hic est lusus; nam σκάφαι [11]) cum dicebantur receptacula in varios vitae quotidianae usus adhibita, tum genus quoddam lintrium. Cf. vocum *vessel, vaisseau, schiff* similium usus hodiernus et cognatum substantivum τὸ σκάφος [12]). Cernere nobis videmur indomitae virtutis Pyrgopolinicem istum, qui ex institorum tabernis in summum reip. locum nuper emicuit, conscensa scapha Africae bellum inferentem.

---

[1]) Soph. Oed. C. 89 sq. Thucyd. I 126 § 11 etc. — [2]) Plut. Thes. 36 Phot. s. v. — [3]) Cf. Eupol. fr. 225. — [4]) Leg. Gortyn. I 39,42. — [5]) Poll. VII 13, Ar. fr. 567; cf. supra vs. 30. — [6]) Fr. 458, vid. etiam fr. 459. — [7]) Cf. Thesm. 224 et similis structura supra vs. 464. — [8]) Cf. Ach. 714 Thesm. 11 Eubul. fr. 65 Herodot. I 103 etc. — [9]) De verbo καθέλκειν vid. Ach. 544 Eccl. 197 Eur. Hel. 1531 etc. — [10]) Nub. 1065. — [11]) *Alvei, scaphae, bakken.* — [12]) Sic γαυλός et *mulctram* (Herodot. VI 119) et mutato accentu (γαῦλος) *navem onerariam* (Herodot. III 136 Av. 598, 602) significat.

EXODUS.

(vs. 1316—1408.)

(Foras procedit isiciarius coronatus et comtus.)

SCENA VIGESIMA PRIMA.

Isiciarius, Chorus.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

εὐφημεῖν χρὴ καὶ στόμα κλήειν, καὶ μαρτυριῶν ἀπέχεσθαι,
καὶ τὰ δικαστήρια συγκλήειν, οἷς ἡ πόλις ἥδε γέγηθεν,
ἐπὶ καιναῖσιν δ' εὐτυχίαισιν παιωνίζειν τὸ θέατρον.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

ὦ ταῖς ἱεραῖς φέγγος Ἀθήναις καὶ ταῖς νήσοις ἐπίκουρε,
τίν' ἔχων φήμην ἀγαθὴν ἥκεις, ἐφ' ὅτῳ κνισῶμεν ἀγυιάς

1316. *κλήειν*] *κλείειν* codd.
1317. *συγκλήειν*] *συγκλείειν* codd.
1319. Sic R, cett. codd. vitiose *ὦ ταῖς ἱεραῖς νήσοις ἐπίκουρε καὶ φέγγος Ἀθήναις.*
1320. *ἀγυιάς*] *ἀγυιᾶς* (*Apollinis signa*) perperam interpretatur scholion, item Harpocr. s. v. *ἀγυιᾶς.*

1316. *εὐφημεῖν*] vid. Thesm. 39 et ad Ran. 354.

1317. Cf. Nub. 620.

— *οἷς ἡ πόλις ἥδε γέγηθεν*] *quibus urbs nostra gaudet.* Poetica haec formula iculariter nunc adhibetur ad deridendam Atheniensium illam *φιλοδικίαν.*

1318. *Et spectatores ob insperatum eventum gaudio conclamanto!* Verbum *παιωνίσαι* apud nostrum redit Pac. 555; vid. etiam supra vs. 408.

1319. *φέγγος*] vox poetica, ut *φάος* supra[1]), in carminibus redit Ran. 446 et 455; etiam Plut. 640 coryphaeus *παρατραγῳδῶν* ea utitur, addito dativo, ut h. l.: *ἀναβοάσομαι τὸν εὔπαιδα καὶ μέγα βροτοῖσι φέγγος Ἀσκληπιόν.* Idem valet *φῶς* (*φάος*); sic nescio quis apud Eubulum: *νύμφα ἀπειρόγαμος τεύτλῳ περὶ σῶμα καλυπτὰ λευκόχρως παρέσται, ἔγχελυς, ἃ μέγ' ἐμοί, μέγα σοὶ φῶς <θήσει> ἐναργές*[2]). Cf. Eur. Hec. 841: *ὦ δέσποτ', ὦ μέγιστον Ἕλλησιν φάος,* Herc. 531: *ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, ὦ φάος μολὼν πατρί,* Ion. 1439: *ὦ τέκνον, ὦ φῶς μητρὶ κρεῖσσον ἡλίου,* et Homerica illa, quae recentioribus pro exemplis fuere: *αἴ κέν τι φάος Δαναοῖσι γένηαι πατρί τε σῷ Τελαμῶνι*[3]) aliaque multa[4]).

— *Ἀθήναις καὶ ταῖς νήσοις*] nempe effrena illa quam iactant comici Atheniensium democratia *πειθαρχεῖν οὐκέτι τολμᾷ, ἀλλὰ δάκνει τὴν Εὔβοιαν καὶ ταῖς νήσοις ἐπιπηδᾷ*[5]). Sic etiam postea Equitum fabulam respiciens in Pacis parabasi Aristophanes dixit: *ὑπὲρ ὑμῶν πολεμίζων ἀντεῖχον ἀεὶ καὶ τῶν ἄλλων νήσων*[6]).

1320. Simillima sunt Oedipi ad Creontem Delphis reducem verba: *τίν' ἡμῖν ἥκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;*[7]).

— *ἐφ' ὅτῳ κνισῶμεν ἀγυιάς*] hoc quo-

---

[1]) Vs. 973. — [2]) Eubul. fr. 35; vid. ad Vesp. 510. — [3]) Θ 282. — [4]) Vid. etiam ad π 23. — [5]) Fr. adesp. 41. — [6]) Pac. 760. — [7]) Oed. R. 86.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τὸν Δῆμον ἀφεψήσας ὑμῖν καλὸν ἐξ αἰσχροῦ πεποίηκα.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

καὶ ποῦ ἐστιν νῦν, ὦ θαυμαστὰς ἐξευρίσκων ἐπινοίας;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐν ταῖσιν ἰοστεφάνοις οἰκεῖ, ταῖς ἀρχαίαισιν, Ἀθήναις.

que priscae sive poeticae est dictionis. Significat autem: *plateas nidore implere.* Nempe κνίση οὐρανὸν ἵκει cum diis sacrificatur. Cf. Iridis verba tragici tumoris plena: πρὸς ἀνθρώπους πέτομαι παρὰ τοῦ πατρὸς | φράσουσα θύειν τοῖς ὀλυμπίοις θεοῖς | μηλοσφαγεῖν τε βουθύτοις ἐπ' ἐσχάραις | κνισᾶν τ' ἀγυιάς [1]), vel Admeti gaudio exsultantis ob uxorem ab inferis recuperatam clamores: ἀστοῖς ... ἐννέπω ... | χοροὺς ἐπ' ἐσθλαῖς ξυμφοραῖσιν ἱστάναι | βωμούς τε κνισᾶν βουθύτοισι προστροπαῖς [2]), vel oraculum de instaurandis Dionysiis, quo κνισᾶν ἀγυιὰς καὶ στεφανηφορεῖν iussi sunt Athenienses [3]). Quod autem ἐφ' ὅτῳ nostro loco dicitur, non ἐφ' ᾗτινι, constructio haec est ad sensum [4]).

1321. Usus artificio, quod ab ipsius arte haud quaquam alienum erat, isiciarius senem decoxit, perinde atque Medea patrem Iasonis. Haec enim Αἴσον' ἔθηκε φίλον κόρον ἡβάοντα, | γῆρας ἀποξύσασα ἰδυίῃσι πραπίδεσσι, | φάρμακα πόλλ' ἕψουσα ἐπὶ χρυσέοισι λέβησι, ut in Νόστοις priscus vates cecinerat a grammaticis allatus [5]). Qui addit in Aeschyli dramate Dionysi Nutricibus [6]) Medeam etiam has feminas cum ipsarum maritis ἀνεψήσασαν νεοποιῆσαι, Pherecydem autem et Simonidem finxisse Iasonem ab ea decoctum, nisi librariorum errori hoc debetur nomina 'Ιάσονα et Αἴσονα confundentium; nam quid Medeae cum Iasone grandaevo? Notissimam autem hanc fabulam respiciens Socrates apud Platonem iocose sic loquitur: ἐγώ, ἐπειδὴ καὶ πρεσβύτης εἰμί, παρακινδυνεύειν ἕτοιμος καὶ παραδίδωμι ἐμαυτὸν Διονυσοδώρῳ τούτῳ ὥσπερ τῇ Μηδείᾳ τῇ Κόλχῳ· ἀπολλύτω με, καὶ εἰ μὲν βούλεται, ἑψέτω, εἰ δ', ὅ τι βούλεται, τοῦτο ποιείτω· μόνον χρηστὸν ἀποφηνάτω [7]). — Verbum ἀφεψῆσαι dicebatur etiam de auro [8]), χρυσὸς autem ἄπ-εφθος erat *aurum purum* [9]).

— ἐξ] cf. vs. 704.

1322. καὶ] vid. ad Nub. 210.

— θαυμαστὰς ... ἐπινοίας] cf. Ran. 1530 et vid. supra ad vs. 539.

1323. ἰοστεφάνοις] Athenarum hoc epitheton debetur Pindaro [10]). Sunt autem violae inter veris primos flores, et libenter adhibebantur coronis. Quapropter Pindarus Olympios hic verbis vocat ad laetas mortalium choreas: ἴδετ' ἐς χορόν, Ὀλύμπιοι, | ἐπί τε κλυτὸν πέμπετε χάριν θεοί, | πολύβατον οἵ τ' ἄστεος ὀμφαλὸν θυόεντα | ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀθάναις οἰχνεῖτε πανδαίδαλόν τ' εὐκλέ' ἀγοράν· | ἰοδετᾶν λάχετε στεφάνων | τῶν ἐαριδρέπτων λοιβάν [11]). Etiam φαλλοφόροι hederaceas suas coronas violis ornabant [12]), et mentio earum fiebat in prisca cantilena: ποῦ μοι τὰ

---

1) Av. 1230 sqq. — 2) Eur. Alc. 1154 sqq. — 3) Apud Demosth. XXI § 51 sq.; praeterea vid. Ach. 1044 sq. Hegesipp. fr. 1²⁰⁻²⁷ adesp. fr. 608. — 4) Subiunctivi usus est idem Pac. 522. — 5) H. l. in scholiis et in argumento Medeae Euripidis. Cf. Ovid. Metam. VII 159—349. — 6) Satyrico opinor. — 7) Euthydem. 285 c. — 8) Herodot. IV 166. — 9) Fr. adesp. 423 Herodot. I 50 II 44. Euphoniae causa sic dicebatur pro ἄφ-εφθος, ut τεθῆναι pro θεθῆναι. — 10) Vid. Ach. 637 et ad Nub. 300. — 11) Pind. fr. 53. — 12) Athen. 622; vid. ad Ach. 261.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

πῶς ἂν ἴδοιμεν; ποίαν τιν' ἔχει σκευήν; ποῖος γεγένηται;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οἷός περ Ἀριστείδῃ πρότερον καὶ Μιλτιάδῃ ξυνεσίτει.
ὄψεσθε δέ· καὶ γὰρ ἀνοιγνυμένων ψόφος ἤδη τῶν προπυλαίων.
ἀλλ' ὀλολύξατε φαινομέναισιν ταῖς ἀρχαίαισιν Ἀθήναις
καὶ θαυμασταῖς καὶ πολυύμνοις, ἵν' ὁ κλεινὸς Δῆμος ἐνοικεῖ.

(Aperitur ianua.)

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

„ὦ ταὶ λιπαραὶ καὶ ἰοστέφανοι" καὶ ἀριζήλωτοι Ἀθῆναι,
δείξατε τὸν τῆς Ἑλλάδος ἡμῖν καὶ τῆς γῆς τῆσδε μόναρχον.

(Procedit Demus prisco ornatu et recuperato vigore iuvenili.)

SCENA VIGESIMA SECUNDA.

Eidem, Demus.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ὅδ' ἐκεῖνος ὁρᾶν τεττιγοφόρας, ἀρχαίῳ σχήματι λαμπρός,

1324. Del. Bergk, quem fuit cum sequerer, scholion aliquod „ὡς ἂν ἴδωμεν ποίαν ἔχει σκευὴν καὶ ποῖος γεγένηται" inter poetae verba se insinuasse ratus. Nunc tamen versum necessarium duco, quoniam verba *οἷός περ ... ξυνεσίτει* vix habent quo referantur nisi antecedit id quod praebet textus traditus: *ποῖος γεγένηται* Accedit quod scholion eiusmodi plane inutile fuisset. ‖ *ἴδοιμεν* Brunck] *ἴδωμεν* codd. ‖ *τιν'*] addidit Porson. ‖ *ποῖος* Reisi × *ποῖος* codd., *καὶ ποῖός τις* (deleto *ποίαν*) Brunck, *καὶ τίς* Porson (non recte).

1326. *δέ*] *δέ γε* V, *γε* nonnulli.

1328. *καὶ θ.*] *ταῖς θ.* Blaydes. ‖ *ἐνοικεῖ*] *οἰκεῖ* V.

1331. *τεττιγοφόρας* P] *-ρος* cett.; *-ρας* ex Hesychio restituit Porson metro duce. Simile codicum est vitium Ach. 570.

ῥόδα; ποῦ μοι τὰ Ϝία; ποῦ μοι τὰ καλὰ σέλινα; [1]). — Solebat autem in agricolarum hortis esse *ἰωνιά* [2]).

1326. *τῶν προπυλαίων*] non est cogitandum de arcis propylaeis [3]), nam tam difficile quam inutile fuisset civibus in scena ostendere aedificium, quod in ipso arcis culmine perpetuo ante oculos haberent; *Marathonomachorum* autem Athenae si fuissent obiciendae spectatorum oculis, ab arce abesse debebant propylaea nuper [4]) extructa. Sed vox *προπύλαια aedium introitum* nunc significat, qui in sermone quotidiano audiebat *τὸ πρόθυρον* [5]).

1327. *ὀλολύξατε*] vid. vs. 616.

1328. *πολυύμνοις*] adi. redit fortasse Ran. 323, ubi vid.

— *ἵνα*] cf. Nub. 1233.

1329. Vid. vs. 1323 et ad Nub. 300.

1331. Talis nunc procedit Demus, cui

---

[1]) Athen. 629 *e*. — [2]) Pac. 577. — [3]) Lys. 265. — [4]) Annis 437 ad 431. — [5]) Cf. Vesp. 875 ibique v. l.

οὐ χοιρινῶν ὄζων, ἀλλὰ σπονδῶν, σμύρνῃ κατάλειπτος.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ.

χαῖρ' ὦ βασιλεῦ τῶν Ἑλλήνων· καί σοι ξυγχαίρομεν ἡμεῖς.
τῆς γὰρ πόλεως ἄξια πράττεις καὶ τοῦ ἐν Μαραθῶνι τροπαίου.

ΔΗΜΟΣ.

ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, ἐλθὲ δεῦρ', Ἀγοράκριτε.
(Appropinquat isiciarius.)
ὅσα με δέδρακας ἀγάθ' ἀφεψήσας!

1334. *ἐν*] del. Bentley (ut vs. 781 Ach. 697 Thesm. 806 Eupol. fr. 90), item Vesp. 711; sed cf. supra vs. 785 et fr. 413.

---

laeti dies aevi Cimonei iam redierunt, qualem hostes suos aliquando propulsurum praedixerant vaticinia. Habet enim *ἁλουργίδα καταπαστὸν* et *τεττίγων ἐνέρσει κρωβύλον ἀναδέδεται* [1]).

— *ὅδ' ἐκεῖνος*] vid. ad Nub. 1167 et Ran. 318.

— *ὁρᾶν*] vid. ad Nub. 1172.

— *τεττιγοφόρας*] doricum — i. e. lyricum — huius nominis terminum, qui cernitur etiam in equorum quorundam nomine dorico *σαμφόρᾳ* [2]), noster adhibuit etiam in vocibus *γοργολόφᾳ* [3]), *τειχομάχᾳ* [4]), *ἑκατογκεφάλᾳ* [5]). Cf. Sophocleum *ἐγρεμάχᾱς* [6]), Euripidea *λευκολόφας* [7]), *εὐλύρας* [8]), *μηλονόμας* [9]), *ἱππονώμας* [10]), *χρυσοκόμας* [11]), Bacchylidea *ἀελλοδρόμας* [12]), *καλλιρόας* [13]) etc. — Sed Ach. 181, ubi lyricae dictioni non est locus, *μαραθωνομάχοι* scribatur [14]), non *-μάχαι*.

1332. Non lites putresque *conchas* iam redolet Demus, sed *libamina* et pacem. Simillimus locus est in Nubibus [15]), ubi Iustus orator ad iuvenem: „*mihi aurem si praebueris*", inquit „*prisco more institutus sub divo cum sodalibus tuis decurres, σμίλακος ὄζων καὶ ἀπραγμοσύνης*". Nam qui *ἀπραγμοσύνης ὄζει*, is abhorret litigia et iudicia et *calculos*, qui voce *χοιρίναις* nunc indicantur [16]). Voci autem *σπονδαῖς* duplicem *vini* et *induciarum* sensum Aristophanes tribuerat anno proximo in fabula Acharnensium [17]), needum spectatores obliti sunt illarum facetiarum [18]).

1334. Simillimus est Vesparum locus, ubi Bdelycleon „*si revera*" ait „*populo bene vellent demagogi, aliquanto largiora dona cives acciperent ex aerario publico, ἄξια τῆς γῆς ἀπολαύοντες καὶ τοῦ ἐν Μαραθῶνι τροπαίου*" [19]). Vid. etiam versus Holcadum, quae his annis acta est fabula: *καὶ κολλύραν τοῖσι περῶσιν* (?) *διὰ τοὺν Μαραθῶνι τροπαῖον* [20]), et Acharnensium senum querelae: *οὐ γὰρ ἀξίως ἐκείνων ὧν ἐναυμαχήσαμεν | γηροβοσκούμεσθ' ὑφ' ὑμῶν* [21]).

— *ἄξια πράττεις*] *sorte uteris qua dignus es.*

— *τοῦ ἐν Μ. τροπαίου*] vid. ad Nub. 986.

1335. *ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν*] vid. vs. 611 et ad Nub. 110.

---

[1]) Vid. ad vs. 967—969 et ad Nub. 984. — [2]) Nub. 122 sq. — [3]) Ach. 567. — [4]) Ach. 570. — [5]) Nub. 336. — [6]) Soph. Oed. C. 1054. — [7]) Phoen. 119. — [8]) Alc. 571. — [9]) Ibid. 573. — [10]) Hipp. 1399. — [11]) Iph. Aul. 549 etc., Valcken. ad Phoen. 120. — [12]) Bacchyl. V 39. — [13]) Ibid. XI 26. — [14]) Ut Nub. 986. — [15]) Nub. 1007. — [16]) De quibus vid. Vesp. 333. — [17]) Ach. 175—199. — [18]) Vid. mox vs. 1388. — [19]) Vesp. 711. — [20]) Fr. 413. — [21]) Ach. 677 sq.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἐγώ;
ἀλλ', ὦ μέλ', οὐκ οἶσθ' οἷος ἦσθ' αὐτὸς πάρος,
οὐδ' οἷ' ἔδρας· ἐμὲ γὰρ νομίζοις ἂν θεόν.

ΔΗΜΟΣ.

τί δ' ἔδρων πρὸ τοῦ, κάτειπε, καὶ ποῖός τις ἦ;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

πρῶτον μέν, ὁπότ' εἴποι τις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ·
„ὦ Δῆμ', ἐραστής εἰμι σὸς φιλῶ τέ σε
„καὶ κήδομαί σου καὶ προβουλεύω μόνος,"
τούτοις ὁπότε χρήσαιτό τις προοιμίοις,
ἀνωρτάλιζες καὶ ἐκερουτίας.

ΔΗΜΟΣ.

ἐγώ;

1336. *ἐγώ;*] Bergk *ἰού* vel *νέον*, quod vix potuit dici pro *καταστήσας νέον*. Alii alia, Demo totum versum tribuentes; sed servandam esse vulgatam docet pronominum *ἐγώ* et *αὐτός* oppositio et verbum *δρᾶν* repetitum, *ironice* autem dictum esse „*ἐγώ;*" iure statuit Zacher.

1339. Sic R, cett. *κάτειπέ μοι πρὸ τοῦ*, qua lectione recepta Aldina dein omittit *καί* (cf. vs. 1324). ‖ *ἦ*] *ἦν* V et plerique.

1341. *εἰμι*] *τ' εἰμι* V R P.

1343. *τις*] *τοῖς* Lenting.

1336—1338. *ἐγώ; κτἑ.*] *itane vero? virum me dicis?* Magnum sane hoc videtur, nam antehac *οὐκ ἐνομιζόμην ἐν ἀνδράσιν* [1]); attamen ne sic quidem pro meritis me laudas. Quem deum diceres, si satis haberes perspectum quantum sis mutatus ab illo. — Versui 1337 similia dicit Dicaeopolis de Euripide: *οὔπω μὰ Δί' οἶσθ' οἷ' αὐτὸς ἐργάζει κακά* [2]).

1337. *πάρος*] adverbium a dictione pedestri alienum redit Vesp. 1536.

1340—1345. Simillima dicuntur in Acharnensium fabulae parabasi [3]), ibi autem de legatis, hic de demagogis.

1341. *ἐραστής εἰμι σὸς*] vid. ad vs. 732.

1344. *ἀνωρτάλιζες καὶ ἐκερουτίας*] *lasciviebas et cornua sumebas* [4]), aviculas hoedosque imitatus. Prius verbum idem valet quod *πτερυγίζειν* [5]) vel *πτερύττεσθαι* [6]), cf. etiam *ἀναπτεροῦσθαι* [7]) et *πεποτῆσθαι* [8]); ductum enim est ab eadem stirpe cum voce *ὀρταλίχῳ pullo* [9]), proprie igitur dictum indicat aves tenellas volitandi tentamina facientes. Alterum verbum significat "*κερούτην agere*"; voce autem *κερούτῃ*, quae non iam extat, designari debuit aliquando hoedus taurusve cornu petens [10]), ut desiderativum *κερουτιᾶν* [11]) inde posset deduci; e stirpibus autem verborum *κέρας* et *οὐτᾶν* est com-

---

[1]) Vid. vs. 179 et ad Nub. 823. — [2]) Ach. 461. — [3]) Ach. 636—640. — [4]) Ovid. Art. Amat. I 239 (Hor. Carm. III 21,18 Ovid. Amor. III 11,6). — [5]) Plut. 575, cf. supra ad vs. 830. — [6]) Diphil. fr. 61[6]. — [7]) Av. 434 Herodot. II 115 etc. — [8]) Nub. 319. — [9]) Ach. 871 Aesch. Agam. 54 Theocrit. XIII 12. — [10]) *κερασβόλος* Plat. Leg. IX 853 *d*; Plutarchi hac de voce nugas sciens omitto. — [11]) Vid. ad Nub. 183.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

εἶτ' ἐξαπατήσας σ' ἀντὶ τούτων ᾤχετο.

ΔΗΜΟΣ.

τί φῄς;

ταυτί μ' ἔδρων, ἐγὼ δὲ τοῦτ' οὐκ ᾐσθόμην;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τὰ γὰρ ὦτά σου, νὴ τὸν Δί', ἐξεπετάννυτο
ὥσπερ σκιάδειον καὶ πάλιν ξυνήγετο.

ΔΗΜΟΣ.

οὕτως ἀνόητος ἐγεγενήμην καὶ γέρων;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

καί, νὴ Δί', εἴ γε δύο λεγοίτην ῥήτορε,
ὁ μὲν ποιεῖσθαι ναῦς μακράς, ὁ δ' ἕτερος αὖ
καταμισθοφορῆσαι τοῦθ', ὁ τὸν μισθὸν λέγων

1346. ταυτί] τοιαῦτα B Ald. ‖ τοῦτ'] om. B Ald.; equidem malim *πῶς. ‖ ᾐσθόμην B Ald.] ᾔδειν cett., in quibus verba τί φῄς κτἑ. unum versum efficiunt, quem delebat vVelsen utpote versus 1349 paraphrasin, Reiske haud improbabiliter rescribebat τί φῄς; τοιαῦτ' ἔδρων μ', ἐγὼ δ' οὐκ ᾐσθόμην; alii aliter.

1347. τὰ γὰρ ὦτά σου νὴ τὸν Meineke] τὰ δ' ὦτα γάρ (γ' ἂν R) σου νὴ codd., τὰ δ' ὦτά σου νὴ τὸν Cobet, τὰ δ' ὦτ' ἄγαν (?) σου νὴ Kock.

1350. Δί' εἴ γε Porson] Δί' εἰ V, Δία γ' εἰ codd. cett., metro invito; Reisig Δί' εἰ δύο γε. θ'

1352. τοῦθ' A] τοῦτο θ' (i. e. τοῦτο) pauci, τούτων R, τοῦτον V alii, unde -ρεῖν, τούτοιν coniecit Elmsley, -ρῆσαι τῶνδ' Kock (sed pronomini ὅδε non est locus).

posita. Exspectabatur igitur κερουτήτης et κερουτητιᾶν.

1345. *Et mox e concione abibat te pro istiusmodi verbis defraudato.* Vox ἀντὶ τούτων significat pretium, quo homini fallaci constitit fraus, qua credulum senem decepit. Si modo verba tibi darentur, o Deme, a quolibet nebulone decipi te patiebaris.

1346. Simillima Philocleonis resipiscentis sunt verba: ταυτί με ποιοῦσ'; οἴμοι, τί λέγεις; [1]). — Ut nostro loco, sic Nub. 235 extra versus numeros positum est τί φῄς;

1347 sq. *Nimirum aures tuas modo ut umbraculum pandebas* [2]), — si laudes et blandimenta insusurrarentur, — *modo contrahebas* [3]), — si quis vera tibi diceret sed ingrata. Non mirum igitur est quod te latebant istorum hominum fraudes et scelera [4]).

1351. ποιεῖσθαι] *sibi parare.* — Idem consilium civibus in Daetalensium fabula dederat nescio quis: εἰς τὰς τριήρεις δεῖν ἀναλοῦν ταῦτα καὶ τὰ τείχη, | εἰς οἷ' ἀνάλουν οἱ πρὸ τοῦ τὰ χρήματα [5]).

1352. καταμισθοφορῆσαι τοῦτο] *illam pecuniam mercedibus diurnis* (iudicum)

[1]) Vesp. 696. — [2]) *Distendebas* Ovid. Art. Am. II 209. — [3]) Verbum ξυνάγειν *contrahendi* sensu usurpatum est etiam Nub. 582 Plut. 756 et de ipsis (canum) auribus Xen. de Venat. III 5. — [4]) Cf. vs. 720. — [5]) Fr. 220.

τὸν τὰς τριήρεις παραδραμὼν ἂν ᾤχετο.
(Recedit Demus pudoris manifesta edens signa.)
οὗτος, τί κύπτεις; οὐχὶ κατὰ χώραν μενεῖς;

ΔΗΜΟΣ.

αἰσχύνομαί τοι ταῖς πρότερον ἁμαρτίαις.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἀλλ' οὐ σὺ τούτων αἴτιος, μὴ φροντίσῃς,
ἀλλ' οἵ σε ταῦτ' ἐξηπάτων. νυνδὶ φράσον·
ἐάν τις εἴπῃ βωμολόχος ξυνήγορος·
„οὐκ ἔστιν ὑμῖν τοῖς δικασταῖς ἄλφιτα,
„εἰ μὴ καταγνώσεσθε ταύτην τὴν δίκην",
τοῦτον τί δράσεις, εἰπέ, τὸν ξυνήγορον;

ΔΗΜΟΣ.

ἄρας μετέωρον εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλῶ,

1353. ἂν] om. R.
1357. νυνδὶ Seidler] νῦν δὲ codd., νῦν δὴ Brunck, νῦν δ' αὖ Elmsley (νῦν αὖ Lenting). Vid. Eustath. 45,6 et ad Ran. 965.

absumere [1]). Pronomen τοῦτο liberiore verborum structura nunc, ut vs. 572, est adhibitum, quae nulli tamen obscura esse potest.

1353. παραδραμὼν] cf. vs. 56.

1354. οὗτος] vid. ad Vesp. 1.

— τί κύπτεις;] cf. Socratis verba ad senem meditaculum intrare reformidantem: χώρει· τί κυπτάζεις ἔχων περὶ τὴν θύραν; [2]).

— κατὰ χώραν] vid. ad Ran. 793.

1355. Cf. Plut. 774: αἰσχύνομαι δὲ τὰς ἐμαυτοῦ ξυμφοράς, — ubi verbo adiunctus est accusativus, utrumque enim recte dicitur. Praeterea vid. Eur. Herc. 1160: αἰσχύνομαι γὰρ τοῖς δεδραμένοις κακοῖς, Heracl. 541 sq.: οὐδ' αἰσχύνομαι | τοῖς σοῖς λόγοισι, τῇ τύχῃ δ' ἀλγύνομαι.

1356. μὴ φροντίσῃς] *hac de re sollicitus ne sis* [3]); vid. ad Ran. 493.

1357. νυνδὶ] vid. ad Ran. 965.

1358. βωμολόχος] vid. ad Ran. 358.

— ξυνήγορος] vid. ad Ach. 685.

1359 sq. De re vid. ad Vesp. 303 sq., et de usu vocis ἀλφίτων ad Nub. 176. Consimilia autem ad iudices dicuntur apud Lysiam: πολλάκις ἠκούσατε τούτων λεγόντων, ὁπότε βούλοιντό τινα ἀδίκως ἀπολέσαι, ὅτι εἰ μὴ καταψηφιεῖσθε ὧν αὐτοὶ κελεύουσιν, ἐπιλείψει ὑμᾶς ἡ μισθοφορά [4]).

1360. καταγνώσεσθε ... τὴν δίκην] *reum damnabitis* [5]).

1361. ξυνήγορον] vid. ad Ach. 685.

1362 sq. Similis est iocus Ran. 1437 sq.: εἴ τις πτερώσας Κλεόκριτον Κινησίᾳ | αἴροιεν αὖραι πελαγίαν ὑπὲρ πλάκα [6]). Prae-

[1]) Vid. vs. 807 et de κατα- praepositionis usu in hoc aliisque compositis ad Nub. 857. — [2]) Nub. 509. — [3]) Item Vesp. 228 Lys. 915 Alex. fr. 124[3] etc. — [4]) Lys. XXVII § 1. — [5]) Item Antiphont. VI § 3 Demosth. XXX § 32. — [6]) Qui tamen corrupti sunt versus et ab illo loco alieni.

ἐκ τοῦ λάρυγγος ἐκκρεμάσας Ὑπέρβολον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τουτὶ μὲν ὀρθῶς καὶ φρονίμως ἤδη λέγεις·
τὰ δ' ἄλλα, φέρ' ἴδω, πῶς πολιτεύσει; φράσον.

ΔΗΜΟΣ.

πρῶτον μέν, ὁπόσοι ναῦς ἐλαύνουσιν μακράς,
καταγομένοις τὸν μισθὸν ἀποδώσω ἐντελῆ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

πολλοῖς γ' ὑπολίσφοις πυγιδίοισιν ἐχαρίσω.

ΔΗΜΟΣ.

ἔπειθ' ὁπλίτης ἐντεθεὶς ἐν καταλόγῳ

1363. *ἐκκρεμάσας*] *κρεμάσας* V.
1365. Interrogandi signum scripsit Blaydes; cf. vs. 119.
1368. *ὑπολίσφοις* Brunck coll. Moeride s. v. *λίσφους*] *-σποις* codd.; cf. Ran. 826.
1369. *ὁπλίτης* V] *ὁ πολίτης* R ceterique. ‖ *ἐντεθεὶς*] *ἐντιθεὶς* V alii.

---

terea cf. Ach. 564 sq.: *εἰ θενεῖς τὸν ἄνδρα τοῦτον, αὐτὸς ἀρθήσει τάχα*, Antiphan. fr. 195: *τοιουτοσί τίς εἰμι, ... φέρειν τιν' ἄρας ἄνεμος*, et Homericum *ἤ πρὸς γῆν ἐλάσειε κάρη ἀμφουδὶς ἀείρας* [1]). Alio igitur sensu participium *ἄρας* h. l. est usurpatum quam vs. 1130 [2]). De verbis *εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλῶ* vid. ad Ran. 574, de Hyperbolo supra vs. 1315 et saepius et ad Nub. 1065 Vesp. 1007.

1367. *καταγομένοις*] *in urbem reducibus, recentibus ab expeditione.*

— *ἀποδώσω ἐντελῆ*] *integrum persolvam.* De verbo vid. ad Ran. 1235 et de re supra ad vs. 1078 sq.

1368. *ὑπολίσφοις*] *attritis*; vid. ad vs. 784. Simplex *λίσφος laevis* legitur Ran. 826; cf. *λεῖος, λισσός* et saxorum epitheta poetica *λίς, λισσάς.*

— *ἐχαρίσω*] cf. Ach. 437 Eccl. 1045.

1369—1371. Album armatorum in foro publice propositum erat [3]). In qua recensione cives ordinabantur secundum tribus suas et annos quibus nati erant, *ἐγίγνετο δὲ ἡ στρατεία ἐκ καταλόγου* [4]). Singulas igitur in expeditiones designabantur milites certorum annorum: *ὅταν ἡλικίαν ἐκπέμπωσι, προγράφουσιν ἀπὸ τίνος ἄρχοντος καὶ ἐπωνύμου μέχρι τίνων δεῖ στρατεύεσθαι*, erant autem *ἡλικίαι* [5]) XLII, quarum primam efficiebant ephebi recens inscripti annorum duodeviginti, ultimam cives annum aetatis undesexagesimum agentes [6]). Nunquam autem civis *ἐκ τῆς πόλεως ἐστρατεύσατο πλεῖν ἢ τετταράκοντα ἔτη γεγονώς* [7]). Sed fieri potuit ut sive iure sive iniuria contenderet quispiam nomen suum in alienum albi locum aberrasse; et delectus cum esset habendus, interdum fuisse qui malis artibus efficere studeret ut ipsius nomen a tribus taxiarcho transscribe-

---

[1]) *ϱ* 237. — [2]) Sed concinit Antiphan. fr. 195[5], item Menandr. 451. — [3]) Lys. XV § 5. — [4]) Thucyd. VI 31 § 3, 43 § 2 VII 16 § 1, 20 § 2 Xen. Memor. III 4 § 1 [Arist.] Rep. Ath. 26 § 1 etc.; cf. verbum *καταλέγειν* Ach. 1065 Lys. 394, *καταλόγους ποιεῖσθαι* Thuc. VI 26 § 2. — [5]) *Lichtingen.* — [6]) Vid. [Aristot.] Rep. Ath. 53 § 4—7, Demosth. Olynth. III § 4 etc. — [7]) Antiphont. VI § 46.

οὐδεὶς κατὰ σπουδὰς μετεγγραφήσεται,
ἀλλ' οὗπερ ἦν τὸ πρῶτον ἐγγεγράψεται.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τοῦτ' ἔδακε τὸν πόρπακα τοῦ Κλεωνύμου.

ΔΗΜΟΣ.

οὐδ' † ἀγοράσει τ' † ἀγένειος οὐδεὶς ἐν ἀγορᾷ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ποῦ δῆτα Κλεισθένης ἀγοράσει καὶ Στράτων;

1371. *οὗπερ* Blaydes] *ὅσπερ* V R, *ὥσπερ* plerique.

1373. *ἀγοράσει τ'*] sic R, in ceteris codd. est *γ'* vel *δ'*. Particulam in *ἔτ'* mutabat Lenting (cf. vs. 667), delebat Dindorf. Equidem vitii aperti hoc vestigium delere aut mutare nolui, dubitans an futurum aliquod in -*τ'(αι)* desinens dederit poeta. Nam ipsum verbum *ἀγοράσει* errori deberi arbitror, e sequenti autem versu huc esse invectum. Recte haberet e. g. **δείξει δ' ἀγένειος αὑτὸν οὐδεὶς ἐν ἀγορᾷ* vel **οὐδ' εἰς ἀγορὰν εἴσεισ' ἀγένειος οὐδὲ εἷς*. Quod autem Lenting statuit multisque persuasit, duplici sensu *concionandi* et *mercandi* h. l. usurpatum esse verbum *ἀγοράσαι*, id de nihilo est fictum; neque enim in foro habebantur conciones, neque concionandi sensum huic verbo tribuebant Graeci (vid. ad vs. 410 Ach. 21 Nub. 1056 sq.). ‖ *οὐδεὶς ἐν ἀγορᾷ* Ald.] *ἐν τ' ἀγορᾷ οὐδεὶς* R, *οὐδεὶς ἐν τ' ἀγορᾷ* codd. ceteri. GHermann *οὐδ' ἐν τἀγορᾷ*, Kock *ἐν τἀγορᾷ τ' ἀγένειος οὐδεὶς ἀγοράσει*, quod iure suo improbat Sobolewski Praep. p. 2; vVelsen pro *ἀγορᾷ* coniecit *πόλει*, infelicissime, in *arce* enim quid *mercari* poterat quispiam?

---

retur in *ἡλικίαν* aliquam quae expeditionis particeps non esset futura, facile nobis fingimus. Cuiusmodi fraudem nuper deprensam esse testatur chorus in Pace, Cleonymum ceterosque taxiarchos [1]) perinde atque nostro loco vellicans: *ἡνίκ' ἂν δ' οἴκοι γένωνται, δρῶσιν οὐκ ἀνασχετά, | τοὺς μὲν ἐγγράφοντες ἡμῶν, τοὺς δ' ἄνω τε καὶ κάτω | ἐξαλείφοντες δὶς ἢ τρίς* [2]). Et hanc potissimum ob causam, opinor, postea non *εἰς λελευκωμένα γραμματεῖα*, in quibus nomina delere et rescribere facillimum erat, sed *εἰς στήλην χαλκῆν ἐνεγράφοντο* nomina epheborum [3]). *Ἀστρατείας* autem *γραφὴ* [4]) erat in eum cuius rationem non habuisset taxiarchus in delectu habendo [5]). Fabulam *Ἀστρατεύτους* scripsit Eupolis.

1371. *ἐγγεγράψεται*] *inscriptus manebit.* Cf. *τεθνήξεις* Nub. 1436.

1372. *Istud decretum momordit Cleonymi*... addendum erat „*τὴν καρδίαν*" [6]): dolore hoc affecit Cleonymum taxiarchum [7]). Sed praeter expectatum subiungitur *τὸν πόρπακα* [8]).

1373. Verborum, quae corrupta ad nos venerunt [9]), sensus esse debet: *neque imberbis in foro versabitur cerneturve ullus.* Qua de re vid. ad Nub. 991.

1374. *At imberbibus si forum posthac vitandum erit, unde Clisthenes ille et Strato opsonia sua habebunt?* Nimirum

---

[1]) Vid. ad Nub. 353. — [2]) Pac. 1180 sq.; cf. etiam Lys. XVI § 7. — [3]) Vid. Rep. Ath. l. l. — [4]) Cf. vs. 443. — [5]) Lys. XIV § 7 XV § 5, cf. Poll. VIII § 15. — [6]) Ut Ach. 1 etc.; vid. ad Ran. 43. — [7]) Vid. ad Nub. 353. — [8]) Vid ad vs. 849. — [9]) Vid. annot. critica.

ΔΗΜΟΣ.

τὰ μειράκια ταυτὶ λέγω, τἀν τῷ μύρῳ,
ἃ τοιαδὶ στωμύλλεται καθήμενα·
„σοφός γ' ὁ Φαίαξ, δεξιῶς τ' οὐκ ἀπέθανεν.

1375—1380. Demo tribuit Brunck; in codd. continuantur Isiciario.

1375. τὰ μειράκια ταυτὶ λέγω] ὅπου τὰ μειράκια, λέγω (*ibi ubi pueri mercantur*) Meineke, ioco non agnito.

1376. τοιαδὶ στωμύλλεται vVelsen] στωμυλεῖται τοιαδὶ codd.; futurum hinc esse alienum observavit Kock.

1377. γ'] τ' V. || ἀπέθανεν] *ἀπέτυχεν? Codd. pauci ἐμάνθανε (om. τ' οὐκ), unde Dindorf τε κατέμαθεν (sed praepositio κατα- hinc aliena est). Blaydes et alia coniecit et δεξιός τε μανθάνειν vel μανθάνειν τὰ δεξιά (coll. Ran. 1114). — Etiam Thuc. VII 30 § 2 ἀπέθανον verbum vitio manifesto debetur.

molles hi homines τῶν ἀωρολείων erant quos dixit Cratinus [1]), et pueritiae annos licet egressi essent, λεῖοι tamen etiamtum ὥσπερ ἐγχέλεις [2]) ambulabant barba feminibusque subvulsis [3]); quapropter etiam in Holcasi fabula παῖδας ἀγενείους eos dixit noster [4]).

1375 sq. *Istos nihil moror, sed veros dico pueros; quos frequentes hodie inter unguentariorum tabernas videas desidentes, ubi garriendo diem terunt.* Cf. invalidi ad iudices verba: ἕκαστος ὑμῶν εἴθισται προσφοιτᾶν ὁ μὲν πρὸς μυροπωλεῖον, ὁ δὲ πρὸς κουρεῖον, ὁ δὲ πρὸς σκυτοτομεῖον, ὁ δὲ ὅποι ἂν τύχῃ, καὶ πλεῖστοι μὲν ὡς τοὺς ἐγγυτάτω τῆς ἀγορᾶς κατεσκευασμένους, ἐλάχιστοι δὲ ὡς τοὺς πλεῖστον ἀπέχοντας αὐτῆς [5]). Voce τῷ μύρῳ fori pars ubi unguenta venibant indicatur [6]). De verbo στωμύλλειν autem vel στωμύλλεσθαι vid. ad Ran. 92.

1377. σοφός γε] cf. Ran. 968: Θηραμένης; σοφός γ' ἀνήρ [7]).

— Φαίαξ] *Phaeacem* Erasistrati filium [8]) nobili loco natum, de quo iuvenes iam in tonstrinis garrire ait senex, sophistarum discipulum eximium fuisse intellegimus, et in ornato dicendi genere, cuius auctor nuper extiterat Gorgias, plurimum valuisse. Quamquam Eupolidi, ut nostro, λαλεῖν ἄριστος ἀδυνατώτατος λέγειν videbatur [9]). Remp. factitare nuper occeperat, et biennio post Equitum fabulam scenae commissam, cum Cleon in Thraciam proficisceretur, Phaeax cum navibus duabus in Italiam et Siciliam missus est legatus; ubi nihil tamen effecit quod operae esset pretium [10]). Anno autem 417, cum in eo esset ut aut Nicias pacis fautor aut Alcibiades Lacedaemoniorum adversarius acerrimus ostracismo pelleretur, hi viri societate inter se inita callida fraude effecerunt ut in populi ducem Hyperbolum converteretur testarum illud suffragium [11]), Phaeacis praesertim sodalicio adiuti [12]). Quo tempore a Phaeace habita esse fingitur oratio in Alcibiadem, quarto fortasse saeculo in rhetorum scholis elucubrata, quae Andocidis nomine nescio quo errore cir-

[1]) Cratin. fr. 10. — [2]) Eupol. fr. 338 Aristoph. 218. — [3]) Gell. VI 12 § 5. — [4]) Fr. 407; praeterea vid. Ach. 117—122 Ran. 422 sqq. et ad Ran. 48. — [5]) Lys. XXIV § 20. — [6]) Item Pherecrat. fr. 2 Polyzel. 11; vid. supra vs. 254 et ad Nub. 1065 Ran. 1068. — [7]) Vid. etiam Nub. 1378 Ran. 776. — [8]) Thucyd. V 4 § 1. — [9]) Eupol. fr. 95. — [10]) Thucyd. V 4 sq. — [11]) Vid. ad Vesp. 1007. — [12]) Teste Theophrasto apud Plut. Nic. 11; cf. Alcib. 13.

„ξυνερτικὸς γάρ ἐστι καὶ περαντικὸς
„καὶ γνωμοτυπικὸς καὶ σαφὴς καὶ κρουστικὸς
„καταληπτικός τ' ἄριστα τοῦ θορυβητικοῦ."

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὔκουν καταδακτυλικὸς σὺ τοῦ λαλητικοῦ;

ΔΗΜΟΣ.

μὰ Δί', ἀλλ' ἀναγκάσω κυνηγετεῖν ἐγὼ

1378. ξυνερτικὸς] συνερκτικὸς codd.; correxit Dindorf e scholio.

1379. γνωμοτυπικὸς] γλωττοτυπικὸς Meineke. || σαφὴς] ἀναφὴς GHermann, συναφὴς Meineke, σοφιστοκρουστικὸς Kock ingeniose, solis adiectivis in -ικός hic locum esse non sine causa contendens.

1381. Isiciario dedit Brunck, in codd. est Chori.

1382. κυνηγετεῖν] κυναγχεῖν GHermann admodum infeliciter.

---

cumfertur hodie [1]). Praeterea de Phaeace nihil habemus compertum, nisi quod praetura aliquando functum esse apparet [2]) et legationes complures obiisse dicitur in spuria, quam modo commemoravimus, oratione. Apud Eupolidem eius nomen etiam alibi occurrit [3]).

— δεξιῶς τ' οὐκ ἀπέθανεν] haec si sana sunt, rem nobis ignotam spectant. Sed durissima est verborum structura quaeque coll. Av. 139—141 non satis defendatur, verum autem iudicium vitaeque discrimen respici [4]) vix credibile duco, sed e versu 1383 efficio *psephisma* aliquod Phaeacem pertulisse nuper [5]).

1378—1380. Similes laudes iuvenis e sophistarum scholis recentis leguntur in Nubibus [6]). Est autem ξυνερτικὸς is qui argumenta apte *conserit* [7]), περαντικὸς qui *argumentationem* eo quo tendebat *deductam concludit* [8]), id quod perhibuit demonstrans; γνωμοτυπικὸς vocatur orator *fertilis inventionis* [9]), σαφὴς qui *perspicue* dicit, κρουστικὸς qui adversarium invictis quae quidem videantur argumentis *percellit* [10]), καταληπτικὸς denique τοῦ θορυβητικοῦ est qui veloci ingenio *arripit quod plausum captet* [11]). — Quippe adiectivorum in -ικός desinentium, qui terminus in prisca lingua vix frequentior erat quam suffixum -τέος, feracissimae fuere scholae sophistarum et disquisitiones philosophicae. Quapropter apud Platonem frequentia sunt, neque Thucydides Xenophon alii ea sunt aspernati. Simillimo ioco ὑποκορισμοῦ abusum risit noster in Babyloniis; nam σκώπτοντα eum voces χρυσιδάριον ἱματιδάριον λοιδορημάτιον νοσημάτιον illic adhibuisse docet Aristoteles [12]). Sic in lingua latina sero demum propullularunt adiectiva in *-ulus*, *-bilis*, alia eiusmodi.

1381. *Quin tu loquaculum iuvenculum subagitas* [13])?

1382 sq. *Immo rusticari turbam illam imberbem iubebo missis rebus publicis.* In

---

1) Andocid. Or. IV. Cuius orationis cf. praesertim § 2 et 41, de commenticio autem hoc opere vid. Plut. Alcib. 13 et e recentioribus (qui post alios hanc quaestionem pertractavit) Blass Att. Beredsamkeit I² p. 332—339. — 2) Diog. Laert. II 63. — 3) In fr. 7; vid. Bergk Reliq. Com. Att. p. 337 sq. — 4) Quod putat Zacher: „*er ist auf schlaue weise der ihm drohenden todesstrafe entgangen*". — 5) Vid. annot. crit. — 6) Nub. 1172—1176. — 7) ξυνείρει. — 8) περαίνει, Posidipp. fr. 14 etc. — 9) Vid. Ran. 877. — 10) Vid. vs. 859 et Nub. 318. — 11) Cf. supra vs. 547, 666 Eccl. 431 Aristot. Rhetor. I 2 § 10 II 23 § 30. — 12) Rhetor. III 2 (Aristoph. fr. 90). — 13) περαίνεις.

τούτους ἅπαντας, παυσαμένους ψηφισμάτων.

(Sellam seni affert puer.)

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

ἔχε νυν ἐπὶ τούτοις τουτονὶ τὸν ὀκλαδίαν,
καὶ παῖδ' ἐνόρχην, ὅσπερ οἴσει τόνδε σοι·
κἤν που δοκῇ σοι, τοῦτον ὀκλαδίαν ποίει.

ΔΗΜΟΣ.

μακάριος εἰς τἀρχαῖα δὴ καθίσταμαι.

1386. *κἤν*] *κἄν* codd.
1387. *τἀρχαῖα δὴ*] *τἀρχαῖον αὖ* Blaydes coll. Nub. 593.

---

silvis lepores venentur, ne lepores in verbis! Nempe pax nunc instat et rus rediturus est Demus, ubi degere solebat olim [1]. „*Pauperiorum civium filios arare et mercari iubebant proavi nostri*", Isocrates ait, „*ditiorum περὶ τὴν ἱππικὴν καὶ τὰ γυμνάσια καὶ τὰ κυνηγέσια καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἠνάγκασαν διατρίβειν* [2]." Nam *τῶν νεωτέρων ἡ ἡδονὴ μόνη αὕτη πλεῖστα ἀγαθὰ παρασκευάζει· σώφρονάς τε γὰρ ποιεῖ καὶ δικαίους κτέ.* [3]. In simili argumentatione a Teleclide adhibita sunt verba *εὐχροεῖν ὀρνιθοθηρᾶν σωφρονεῖν*, quae ex eius Prytanesi fabula sunt servata; Themistocleae enim aetatis laudes illa fabula habebat [4].

1383. *ψηφισμάτων*] cf. Nub. 1429 Lys. 703 sq.

1384. Simillima sunt Mercurii ad Trygaeum verba: *ἴθι νυν ἐπὶ τούτοις τὴν Ὀπώραν λάμβανε | γυναῖκα σαυτῷ τήνδε* [5]. De imperativo *ἔχε* vid. ad vs. 51.

— *ὀκλαδίαν*] vox, quae inter verba obsoleta affertur a Luciano [6], ducta est a verbo *ὀκλάσαι* [7], i. e. *ὀκλὰξ καθῆσθαι* [8], *ingeniculare se, genibus flexis considere*; significat autem ***sellam humilem et plicatilem***. Qualis in Minervae Poliadis sanctissimo delubro asservabatur inter *ἀναθήματα*, Daedali opus [9]. Quod autem Heraclides Ponticus dicit, priscis Atheniensibus praeter capillorum nodos artificiose comtos vestesque demissas et ornatas id quoque proprium fuisse ut pueros secum ducerent *ὀκλαδίας δίφρους φέροντας, ἵνα μὴ καθίζοιεν ὡς ἔτυχεν* [10], id nisi e nostro loco fluxit, ita est accipiendum, olim cives, cum veste picta et ad talos defluenti in festum coetum procedebant, — neque enim cuiuslibet hominis neque cuiuslibet diei erat ille ornatus, — sedile sibi afferri iussisse, quoniam liberiorem artuum inflexionem praelongus ille chiton non admittebat.

1385. *παῖδ' ἐνόρχην*] cf. Herodot. VI 32. Iocose additur adiectivum de *hostiis* — quae *ἐντελεῖς* esse debebant — usurpari solitum [11]. *Πλακοῦντα ἐνόρχην* ridicule commemorat Plato comicus [12].

1387. Cf. Nub. 594.

---

[1]) Cf. vs. 1394 sq. — [2]) Isocr. VII § 44 sq. — [3]) Xen. de Venat. XII § 7. Idem I § 18: *ἐγὼ μὲν οὖν παραινῶ τοῖς νέοις μὴ καταφρονεῖν κυνηγεσίων μηδὲ τῆς ἄλλης παιδείας· ἐκ τούτων γὰρ γίγνονται εἴς τε τὸν πόλεμον ἀγαθοὶ εἴς τε τὰ ἄλλα, ἐξ ὧν ἀνάγκη καλῶς νοεῖν καὶ λέγειν καὶ πράττειν.* — [4]) Vid. supra ad vs. 814. — [5]) Pac. 706. — [6]) Luc. XXXIV § 6. — [7]) Soph. Oed. C. 176. — [8]) Pherecrat. fr. 75. — [9]) Pausan. I 27 § 1. — [10]) Athen. 512*c* = Ael. Var. Hist. IV 22. — [11]) Av. 569. Cf. Lys. 661. — [12]) Plat. fr. 174^8.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

φήσεις γ', ἐπειδὰν τὰς τριακοντούτιδας
σπονδὰς παραδῶ σοι. δεῦρ' ἴθ' αἱ σπονδαὶ ταχύ.

(Affertur lagena vini.)

ΔΗΜΟΣ.

ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ', ὡς καλαί! πρὸς τῶν θεῶν,
ἔξεστιν αὐτῶν κατατριακοντουτίσαι;

(Lagenam seni praebet isiciarius.)

πῶς ἔλαβες αὐτὰς ἐτεόν;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὐ γὰρ ὁ Παφλαγὼν
ἀπέκρυπτε ταύτας ἔνδον, ἵνα σὺ μὴ λάβοις;
νῦν οὖν ἐγώ σοι παραδίδωμ' εἰς τοὺς ἀγροὺς
αὐτὰς ἰέναι λαβόντα.

ΔΗΜΟΣ.

τὸν δὲ Παφλαγόνα,

1388. γ'] δ' R, γὰρ V[1].
1392. ἔλαβες αὐτὰς Bentley] ἔλαβε(ς) ταύτας codd. ‖ οὐ] εὖ Naber.
1393. ἀπέκρυπτε ταύτας] -τεν αὐτὰς Hirschig. ‖ λάβοις Brunck] λάβῃς codd.

1388. *φήσεις γ', ἐπειδὰν κτέ.*] item Pac. 916 et 1351 [1]).

— *τὰς τριακοντούτιδας | σπονδάς*] ut vs. 1332, ubi vid., sic h. l. spectatoribus in mentem revocatur Acharnensium fabula proximo anno plausu excepta. Foedus tricennale civibus et tunc suadebat noster [2]) et nunc suadet.

1390. *πολυτίμητε*] vid. ad Ran. 337.

1391. *Licetne in eas impetum facere?* Verbum *κατατριακοντουτίσαι* iocose fictum [3]) quid in hoc contextu sibi velit nemo non intellegit; loquitur enim senex de *σπονδαῖς* ut de formosis mulieribus, commentarii autem instar sunt Pac. 711 et Av. 1256 [4]). Qualibus tamen locis collatis non recte, ni fallor, statueris, revera sub specie puellarum prodire nunc *τὰς σπονδάς* [5]), quod perhibent scholia. — Subsimili ioco verbum *τριάζειν*, quod *ter in certamine vincere* significat, comicus nescio quis ita adhibuit ut *ἀποτριάξαι* valeret *τρεῖς πληγὰς δοῦναι* [6]).

1392. *ἐτεόν*] vid. ad Vesp. 8.

— *οὐ γὰρ ...;*] cf. Vesp. 682.

1393. Ut in proximis versibus comicus breviter indicavit argumentum quo in Acharnensium fabula lepide fuerat usus, sic ex hoc versu triennio post procrevit nova fabula: Pacem dico maligne absconditam, ne potiri ea possint cives [7]). Sic nostrae fabulae praenuncius fuerat Acharnensium versus 301.

1394. *εἰς τοὺς ἀγρούς*] vid. vs. 805.

---

[1]) Vid. praeterea ad Nub. 154. — [2]) Ach. 194 sqq. — [3]) Ut *καταγιγαρτίσαι* Ach. 275. — [4]) Praeterea vid. ad Ach. 994. — [5]) Quemadmodum alibi noster *Εἰρήνην*, *Ὀπώραν*, *Θεωρίαν*, *Βασιλείαν* exhibuit. — [6]) Fr. adesp. 948. — [7]) Vid. etiam supra ad vs. 511.

ὅς ταῦτ' ἔδρασεν, εἴφ' ὅ τι ποιήσεις κακόν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

οὐδὲν μέγ', ἀλλ' ἢ τὴν ἐμὴν ἕξει τέχνην·
ἐπὶ ταῖς πύλαις ἀλλαντοπωλήσει μόνος,
τὰ κύνεια μιγνὺς τοῖς ὀνείοις πράγμασιν,
μεθύων τε ταῖς πόρναισι λοιδορήσεται,
καὶ ἐκ τῶν βαλανείων πίεται τὸ λούτριον.

ΔΗΜΟΣ.

εὖ γ' ἐπενόησας οὗπέρ ἐστιν ἄξιος,
πόρναισι καὶ βαλανεῦσι διακεκραγέναι.
καί σ' ἀντὶ τούτων εἰς τὸ πρυτανεῖον καλῶ
εἰς τὴν ἕδραν θ' ἵν' ἐκεῖνος ἦν ὁ φαρμακός.
ἕπου δὲ ταυτηνὶ λαβὼν τὴν βατραχίδα.

(Splendidam vestem praebet Agoracrito.)

1398. *μόνος*] *μόνον* Reiske, *μένων* vVelsen; sed vid. commentarius.
1399. *πράγμασιν*] non intellego; vid. commentarius.
1401. *λούτριον* Elmsley] *λοῦτρον* codd., *αὖ τὸ λοῦτρον πίεται* Ald.
1405. *ἦν*] *ᾖσθ'* male Meineke (coll. Ran. 778), nam simplex hoc non est dictionis comicae vel pedestris (Cratini fr. 142 hinc alienum).

1397. *ἀλλ' ἤ*] vid. Ran. 928.

1398. *ἐπὶ ταῖς πύλαις*] illic enim merces suas venditare solebat isiciarius [1]. — *μόνος*] procul a foro institorumque tabernis inter plebis faeculam oberrans.

1399. Ne genuinos quidem botulos venditabit, sed turpi fraude usus et sacculo suo melius quam civium ilibus consulens ex iumentorum canumque cadaveribus minutal faciet. Hodie caro asinorum et equorum fumo praesertim siccata minime spernitur, sed veteribus vix magis placebat quam *canina*, quam etiamnunc pleraeque gentes abominantur. Nam iocatus est is qui *ὀνείας ματτύας* sive delicias nescio quas ex asinina paratas commemorabat apud Sophilum comicum [2]. Vox *πράγμασιν* si sana est, pro *κρέασιν* iaculariter nunc dictam esse statuamus necesse est [3]; sed qualis tandem hic sit iocus me fugit.

1400. *ταῖς πόρναισι*] dativi idem est usus Eccl. 248 Plut. 457.

1401. *τὸ λούτριον*] *aquam sordidam*; cf. fr. 306: *μήτε ποδάνιπτρον θύραζ' ἐκχεῖτε μήτε λούτριον* [4]. Quam *bibere* ultimi sane opprobrii et teterrimae spurcitiae erat, siquidem vel *ἀπολούεσθαι ἐν λουτρίῳ* erat turpe [5].

1403. *διακεκραγέναι*] cf. vs. 781.

1404 sq. Paphlagonis loco isiciarius invitatur in Prytaneum, ubi in ipsa sede, quam iste obtinuit hactenus, collocabitur [6].

1405. *ὁ φαρμακός*] vid. ad Ran. 733.

1406. *ἕπου*] *in Prytaneum ad cenam me comitare.* — *λαβὼν τὴν βατραχίδα*] isiciarius ne

---

[1]) Vid. vs. 1247. — [2]) Sophil. fr. 4. — [3]) Cum Brunckio. — [4]) Vid. ad Ach. 616. — [5]) Lucian. XXXIV § 4. — [6]) Vid. ad vs. 280 sq.

καὶ ἐκεῖνον ἐκφερέτω τις ὡς ἐπὶ τὴν τέχνην,
ἵν' ἴδωσιν αὐτὸν οἷς ἐλωβᾶθ' οἱ ξένοι.

(Accurrunt servi, Paphlagonem manibus pedibusque comprehensum secum trahentes. Qui pristina veste isiciarii indutus huiusque supellectile onustus foras abripitur. Agoracritus autem nova veste ornatus Demum sequitur comitante choro.)

1408. οἷς] οὓς nonnulli.

In fine aliquot versus Chori (Coryphaei) excidisse statuit Bergk; Demi ultima verba mutila esse totumque adeo fabulae exitum periisse Kirchhoffii est opinio. Unus certe versus sufficiebat, qualis in exitu Nubium legitur; sed neque ille tetrameter necessarius erat ad fabulam explendam neque nostro loco desiderari quidquam censeo equidem. Motu et gestu et clamoribus, non verbis ultima transiguntur.

---

sordidam istam quam novimus vestem [1]) in publicum convivium inferat, nova splendidaque palla induitur, qualis regum tragicorum esse solebat, prisco igitur ornatu insigni, perinde atque ipse Demus [2]).

1407. ἐκφερέτω τις] *heus pueri, efferte ex aedibus* [3]). Paphlagonis fit ἐκφορά — qua voce *defunctorum funus* designari solet [4]). Nempe Paphlago ἀπόλωλεν οἴχετ' οὐδέν ἐστ' ἔτι. — Simillimum exitum habet Acharnensium fabula, ubi ἐκφέρεται Lamachus vulneratus, saltans autem et effrenae laetitiae indulgens abit victor Dicaeopolis comitante choro. Etiam Vespae Pax Aves — ut ceteras fabulas nunc mittam — clauduntur *pompa*.

— ὡς ἐπὶ τὴν τέχνην] *et ita quidem ut claro appareat quamnam artem posthac sit exerciturus.* Ex his verbis apparet in fabulae exitu Paphlagonem spectatoribus ostendi mensula cultris botulis cetero isiciarii instrumento munitum atque onustum [5]).

1408. *Ut cernant eum socii, quos solebat vexare.* Verbo sonoro et poetico λωβᾶσθαι [6]), quod in comoedia nusquam alias reperitur, — nam λυμαίνεσθαι eo sensu dici solebat, — aptissime clauditur fabula. Hunc enim versum secum domum deferent spectatores, ut id quod de philosophis dicitur in fine Nubium: „deos isti contemnunt". Cleon maligne hactenus vexavit socios, quorum tributa auxit et vi coegit. Posthac autem cum urbem intrabunt illi, ἐπὶ ταῖς πύλαις eum cernent in coenum, unde malo omine emerserat, denuo detrusum.

---

[1]) Cf. vs. 488. — [2]) Cf. vs. 967 et Nub. 70. — [3]) Vid. ad Ach. 805. — [4]) Cf. verborum lusus inde ducti Plut. 1008 et in Lysiae loco qui apud Athenaeum 612*d* est servatus. — [5]) Qua de re quod dubitarunt recentiores, magnopere miror. Recte scholion: *αἰρόμενος ἐκφέρεται ὁ Κλέων.* — [6]) Hom. *Α* 232 etc.

INDEX

RERUM ET NOMINUM

QUAE IN ANNOTATIONIBUS TANGUNTUR.

ADDENDA.

Ex iis quae addi possunt haec commemoratu digna videntur:

Ad vs. 274] particulae *καὶ* idem usus est Plut. 454: *γρύζειν δὲ καὶ τολμᾶτον;*

Ad vs. 537] eadem verborum structura est Eur. Andr. 624: *πρὸς τοῖσδε δ' εἰς ἀδελφὸν οἷ' ἐφύβρισας!*

Ad vs. 580] verbum *ἀποστλεγγίζεσθαι* legitur etiam Xen. Oecon. XI § 18, ubi omni suspicione vacat.

Ad vs. 729] prae ceteris conferendus erat Euripidis versus Or. 1628: (*huc ades*) *Ὀρέσθ', ἵν' εἰδῇς οὓς φέρων ἥκω λόγους.*

Ad vs. 1158] add. Eur. Heracl. 451: *οἶσθ' ὅ μοι ξύμπραξον;*

Vitia typographica praeter levissima quaedam non deprehendi.

3 2044 014 526 0

